

મેને જીન્નાત ઔર ઘસાનકો સિર્ફ મેરી ઇબાદતકે લિયે પૈદા કિયા હે
(બયાનુલ કુર્આન)

મકસદે જુંદગી

અલ્લાહકે રાસ્તેમેં નિકલને વાલોકે લિયે બેહતરીન કિતાબ

મુરત્તિબ

હાફિઝ રાષદ-અહમદ

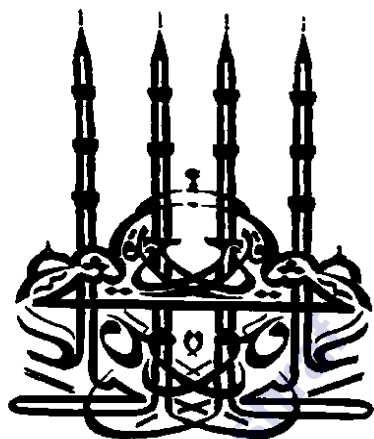
nashir

مكتبة المدينة

Maktabatul Madinah

Unai, Dist. Navsari - 396590 Gujarat (INDIA)

Mobile: 94285 42464

અપને મુશિક્કો મુરબ્બી વાલિદે મર્હૂમ કે નામ

જીનકી કોશિશોં ઓર દુઆઓં કે નતીજે મેં ઈસ કિતાબ
કો તરતીબ દેને પર મેં કાઢિર દૂવા, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ
ઉંનકી મુશિક્કરત ફરમાએ ઓર શાયાને શાન અપની રહમત
મેં જગહ અવા ફરમાએ. આમીન. વા રબ્બલ આલમીન.

RELIABLE SHOP

Badi Masjid (Markap) Gali,
Ranitalav, SURAT-395003.

Mo. 98981-36436

ફેહરિસ્તે મઝામીન

નાંબર	અંગ્રાવીન	પાનાંબર
૧	અર્ઝ મુરત્તિબ	૫
૨	કામ્યાબી	૭
૩	નીકલને સે પેહલે	૧૦
૪	તરગીબી બાત	૧૦
૫	કીમતી સરમાયા	૧૫
૬	મુનાજાત (દિલ બદલ દે)	૧૬
૭	રવાનગી કે આદાબ	૧૭
૮	સવારી કી સુજતે ઓર આદાબ	૧૮
૯	બસ્તી મે દાખિલ હોને કી સુજતે ઓર આદાબ	૧૯
૧૦	મંસ્જિદ કે આદાબ	૨૦
૧૧	મશવરે કે આદાબ	૨૦
૧૨	તાલીમ કે આદાબ	૨૨
૧૩	મજલિસ કી ફઝીલત	૨૩
૧૪	ઝોહર બાદ	૨૪
૧૫	ફઝાઇલે ઝિક	૨૬
૧૬	ફઝાઇલે ગશત	૨૮
૧૭	આખરી બાત	૩૩
૧૮	છે સિકત	૩૬
	પેહલી સિકત ઇમાન	૩૭
	દૂસરી સિકત નમાઝ	૩૯
	ત્રીસરી સિકત ઇત્મ ઓર ઝિક	૪૧
	દૂસરા જુઝ ઝિક	૪૨
	ચોથી સિકત ઇકરામે મસ્લિમ	૪૩
	પાંચવી સિકત ઇખ્લાસે નિય્યત	૪૪
	છઠી સિકત દઅયતે ઇલલાહ	૪૫

નાંબર	અનુવાદીન	પાડા નંબર
૧૯	તર્ક લાચાની	૪૮
૨૦	મકામી પાંચ કામ	૪૯
૨૧	ખાને કી સુન્નતે ઓર આદાબ	૫૧
૨૨	પીને કી સુન્નતે ઓર આદાબ	૫૩
૨૩	નાખુલ કાટને કી સુન્નતે ઓર આદાબ	૫૪
૨૪	સોને કી સુન્નતે ઓર આદાબ	૫૫
૨૫	ઠેતુલખલા કી સુન્નતે ઓર આદાબ	૫૭
૨૬	ગુસલ કા મસ્જૂન તરીકા	૫૯
૨૭	મિસ્વાક કે ફરાઈલ	૬૦
૨૮	પુઝૂ કે ફરાઈલ	૬૯
૨૯	પુઝૂ કા મસ્જૂન તરીકા	૬૨
	પુઝૂ કે ફરાઈલ	૬૩
	પુઝૂ કી સુન્નતે	૬૩
	પુઝૂ કો તોડનેવાલી ચીજે	૬૩
	પુઝૂ કે મકરૂહાત	૬૪
૩૦	તયમ્મુમ કા મસ્જૂન તરીકા	૬૪
૩૧	નચાત (ખાલી)	૬૫
૩૨	અઝાન કી દુઆએ	૬૬
૩૩	નમાઝ કા મસ્જૂન તરીકા	૬૭
	નમાઝ કે અરકરન	૭૦
૩૪	નમાઝ કે અઝકાર	૭૪
૩૫	દુઆ કે ફરાઈલ	૭૬
૩૬	દુઆ કે આદાબ	૭૮
૩૭	ચંદ મખસૂસ વઝાઈફ	૭૯
૩૮	નમાઝો ઓર રકાતો કા નકશા	૮૨
૩૯	જુમ્હૂર કે વઝાઈફ	૮૩

નાંબર	અન્યાયીન	સાફા નંબર
૪૦	તિલાવતે કુર્આન કે આદાબ	૮૪
૪૧	બીમારપુર્સી કી સમ્મતે ઓર આદાબ	૮૮
૪૨	ઘરમે મોત હો જાને કા બચાન	૮૯
૪૩	જનાઝહ કા મસ્જૂન તરીકા	૯૨
૪૪	બાકી મસ્જૂન દુઆએ	૯૪
૪૫	પાંચ કલમે તરજુમે કે સાથ	૯૭
૪૬	મુતફરિકાત	૯૯
૪૭	મકામ પર વાપસી	૧૦૪
૪૮	દાઈ કે ફઝાઈલ	૧૦૯
૪૯	ઈમાન કી નિશાની	૧૧૧
	હલાવતે ઈમાની કી પાંચ અલામાત	૧૧૧
	નમાઝુઓ કે પાંચ દર્જે	૧૧૧
	આદમી ચાર તરહ કે હે	૧૧૩
૫૦	મસ્જિદો કી આબાદ કરનેવાલો કે ફઝાઈલ	૧૧૪
૫૧	ઈસ ઉમ્મત કી ખાસ સિફાત	૧૧૫
૫૨	અહમ ખત	૧૧૬
૫૩	અહકરમે મુસાફિર	૧૨૯
૫૪	ગુનાહો કી નહુસત	૧૩૩
૫૫	તોબહ કી હકીકત	૧૪૯
૫૬	ઈમાન કી અલામાત	૧૫૨
૫૭	ઈન્સાન કી ગુંદગી કા મકસદ	૧૫૩
૫૮	કામ્યાબી કે ચકીલી અસ્બાબ	૧૮૭
૫૯	નિસ્ખત	૨૦૩
૬૦	અલ્લાહ સે જોળ	૨૦૭
૬૧	અજાઈબે કલ્લ	૨૧૩
૬૨	અખ્લાક	૨૫૩

બિસ્મિલ્લિ તઆલા

નહમદુલ્લે વનુસલ્લિ અલા રસૂલિહિલ્ કરીમ અમ્મા બાદ

અર્થે મુરત્તિબ

તમામ તારીફે ઉસ અલ્લાહ રબૂબ ઇઝઝત કે લિયે જો તમામ આલમ કા રબ હે ઔર હમસબ કા ખાલિક ઔર માલિક હૈ, ઇનસાનો કે ઉપર સબ સે બળા એહસાન અલ્લાહ ને યે ફરમાયા કે ઉનકી હિદાયત કે વાસ્તે હર દોર મેં નબિયો કો મલ્કિયે ફરમાયા ઔર સબસે બળા એહસાન હમપર યે ફરમાયા કે એસે નબી કી ઉમ્મત મેં હમે પૈદા ફરમાયા જીન કી ઉમ્મત મેં પૈદા હોને કે લિયે બાજ નબિયોને ભી તમજાએ કી થી.

લાખો દુરૂદ આકાએ દો જહાં, ઇમામુલ અબ્રિયા, ફખ્રેરસૂલ, ખાત-મુજ્જબિચ્ચીન, સચ્ચેદેના હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમ પર જો તમામ આલમ કે લિયે ઔર કયામત તક આનેવાલે ઇનસાનો કે લિયે રહમતુલ્લિલ્ આલમીન બનાકર ભેજે ગએ, અપની પૂરી હયાતે તચ્ચેબા ઈસી ફિક ઔર ઈસી જદોજેહદ મેં ગુજાર દી કે કિસ તરહ મેરા એકએક ઉમ્મતી જહન્નમ સે બચકર જાન્નત મેં જાનેવાલા બનજાયે. ઔર ઈસ મેહનત કો કરને મેં લોગો કી તરફ સે જોભી હાલાત આયે ઉસે બરદાશત કરતે રહે હાલાં કે અલ્લાહ કે મહબૂબ યે ખુદ ફરમાતે હૈ કે દીન કી (દશવત) કે સિલસિલે મેં જીતના મુજો કરાયા ગયા ઔર સતાયા ગયા કિસી નબી કો નહીં કરાયા ઔર સતાયા ગયા. (તિરમિઝી)

ચુંકે અબ કોઈ નબી દુનિયા મેં નહીં આયેગા ઈસલિયે નબિયો વાલા કામ ઈસ ઉમ્મત કો દિયાગયા હૈ, ઔર ઈસ દશવત કી મેહનત હી કે જરિયે દીન પુરૂદ મેં ભી આતા હૈ ઔર બાકી ભી રહેતા હૈ, ઈસલિયે અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલ કર ઈસ મેહનત કો સીખના હોગા, ઔર મકામ પર રહેકર ઈસ કામ કો કરના હોગા, તાર્કે અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલ કર જો ઈમાન ઔર આમાલ બનેગે વોહ મકામી મેહનત સે હમારી જુંદગી મેં બાકીભી રહેંગે ઔર ઉનમે તરકકી ભી હોતી રહેગી.

ઈસી મેહનત કો ઈસ કિતાબ મેં સમજાને કી કોશિશ કીગઈ હૈ કે ઇનસાન કા દુનિયા મેં આને કા મકસદ કયા હૈ? ઔર ઉસ મકસદ કો કિસતરહ હાસિલ કિયા જાસકતા હૈ ઔર કિસ તરહ મેહનત કરને સે હમ ખુદ ઔર દુનિયા મેં બસાને વાલા, એક-એક ઇનસાન હોનો જહાં મેં કામ્યાબ હોજાયે.

ઇસલિયે એ કિતાબ એકબાર પઢકર યા દેખકર અલમારી કી ગીનત ન બનાવે બલ્કે ઇસ કિતાબ કો બારબાર પઢી જાયે, સુની જાયે, સુનાઈ જાયે ઔર એક-એક બાત અપની જુદગી મેં લાઈ જાયે, ઔર દૂસરો તક પહોચાયી જાયે. જીતની બાત દૂસરો તક પહોચાયોંગે ઉતની બાત હમારી જુદગી મેં આચોગી. દઅવત કા મકસદ હી થેહે કે જો હુકમ ઔર જો અમલ હમારી જુદગી મેં નહીં હે ઉસ કો બસિફતે તબલીગ અપને અંદર પેદા કરને કી કોશિશ કી જાયે. અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ હમ સબ કો અમલ કરને કી તોફીક અતા ફરમાયે.

ઇસ કિતાબ મેં કિસીભી કિસમ કી અગર કોઈ ગલતી હોગઈ હો તો ઉસે સહી કરલિયા જાયે ઔર હમે ભી ઇતેલા કરે તાકે દૂસરી બાર ઉસ કો સહી કરલિયા જાયે. અલ્લાહ કા બે ઇન્તેહા ફઝલ ઔર એહસાન હે કે ઉસને મુખે એ દઅવતી ખિદમત સરઅંજામ દેને કી તોફીક અતા ફરમાઈ. દુઆ હે કે અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ કબૂલ ફરમાયે ઔર આખેરત મેં નજાત કા જરિયા બનાયે. આમીન.

અહકર

હાફિઝ સઈદ અહમદ

ઉનાઈ

મોહર્રમ ૧૪૨૯ હી.

મુતાબિક જનવરી ૨૦૦૮

કામ્યાબી

મોહતરમ બુમુગો દોસ્તો હર ઇનસાન કામ્યાબ હોના ચાહતા હે, ઔર અલ્લાહ ભી ચાહતે હે કે મેરે બંદે કામ્યાબ હોજાયે, ઇસલિયે અલ્લાહ ને દુન્યા મે કમોઁશ સવાલાખ નઁમિયો કો ભેજે તાકે બંદો કો કામ્યાબ હોને કા રસ્તા બતલાયે કચૂંકે કાચેનાત કો અલ્લાહ ને બનાયા ઔર બનીહુઈ ચીજ સે કુછ બનતા નહી હે, ઇસ કી કામ્યાબી ઔર નાકામી કિસ ચીજ મે હે વોહ બનાને વાલા હી જાનતા હે, ઇસીલિયે મખ્લૂક કી રેહનુમાઈ કે લિયે હરદૌર મે અલ્લાહ ને નઁમિયો કો ભેજા, ઔર કિતાબે ભી અતા ફરમાઈ, સબ નઁમિયો ને દુન્યા મે આકર એક હી દઅવત દી, કે એક અલ્લાહ કો માનો ઔર એક હી અલ્લાહ કી માનો કામ્યાબ હોજાઓગે, ચાની ઇમાન ઔર આમાલે સાલેહા ઇજ્તિયાર કર લો કામ્યાબ હોજાઓગે.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ઇરશાદ ફરમાતે હે જો લોગ ઇમાન લાયે ઔર આમાલે સાલેહા કિયે હમ ઉનકો બાલુત્ફ જુદગી અતા કરેંગે (સૂરે નહલ રૂકૂઅ ૧૩) દૂસરી જગહ ઇરશાદ હે 'જો શખ્શ હમારે ઝિક્ર સે (હુકમ સે) એઅરાજ કરેગા હમ ઉનકી જુદગી કો તંગ કરદેંગે ઔર કચામત મે ઉસે અંધા ઉઠાએંગે (સૂરે તા-હા રૂકૂઅ ૭)

ઇસ સે પતા ચલતા હે કે ખુસ કી જુદગી મે દીન હોગા ચાહે અરબાબ હો ચા ન હો અલ્લાહ ઉસે દુનિયા મે ભી કામ્યાબ કરેંગે ઔર આખેરત કી લામેહદૂદ જુદગી મે ભી કામ્યાબ કરેંગે, જેસે સહાબા રહી.કો કામ્યાબ કિયા ઔર ખુસકી જુદગી મે દીન નહી હોગા અલ્લાહ ઉસે દુનિયા મે ભી નાકામ કરેગા ઔર આખેરત મે ભી નાકામ કરેંગે, જેસે અબૂ જહલ, અબૂ લહભ, કેસર ઔર કિસ્સા કો નાકામ કિયા, દીન કેહતે હે અલ્લાહ કે હુકમો કો નબી ~~સાલેહા~~ કે તરીકે કે મુતાબિક પૂરા કરના સિફ અલ્લાહ કી રઝા કે લિયે.

દીન કી મિયાલ પાની કે સાથ દીગઈ હે, કે હરએક કો પ્યાસ લગેગી ઔર સબ કો પાની કી જરૂરત પડેગી, ઇસીતરહ હર એક ઇન્સાન કો દીન કી જરૂરત હોગી, યે નહી કે ઘર મે સે એક આદમી કી જુદગી મે દીન હે તો સબ કા કામ ચલ જાએગા, ચાહે શરબત, જ્યૂસ ચા ફાલૂદહ પી લે લેકિન પ્યાસ તો સાદે પાનીહી સે બુજેગી, ઇસીતરહ અરબાબ કુછ ભી હો લેકિન કામ્યાબી તો દીનહી સે મિલેગી, પાની ખુતના સાફ ઔર શફફાફ હોગા ઇસીતરહ ઉસ કી તંદુરસ્તી બનેગી, ઇસીતરહ જુદગી મે દીન ખુતના જયાદહ હોગા ઉતના હી ઉસકા કામ બનેગા, ઇસી લિયે કહી પર દીન કી મિયાલ

ਬੱਤੀ ਦੇ ਸਾਥ ਈਸ਼ ਹੈ, ਕੇ ਬੱਤੀ ਉਤਰਦੇ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਚੋਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਬੁਝੀ ਹੈ ਬੱਤੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈਸ਼ ਭੀ ਭੁੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਾਨੇ ਮੇਂ ਠੇਕਾ ਜੜੀ ਹੈ. ਉਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੇ ਈਸ਼ੀ ਤੇ ਬੰਨਾਨ ਨਾਕਸ਼ ਹੋਗਾ, ਬੱਤੀਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧੂਰੇ ਈਸ਼ੀ ਭੀ ਨਾਕਸ਼ੀ
ਹੋਗੀ, ਬੱਤੀਵੇਂ ਅਕਾਓਂ, ਬੱਤੀਆਂ, ਅਧਵਾਕ, ਮਾਮਲਾਤ ਚੋਰ ਮੁਆਸ਼ੇਰਾਤ ਕੇ
ਨਾਮਸ਼ ਸ਼ਾਨੇ ਕਾ ਪੂਰੇ ਕਾ ਪੂਰਾ ਈਸ਼ ਹਮਾਰੀ ਭੁੰਦਗੀ ਮੇਂ ਲਾਨਾ ਜੜੀ ਹੈ, ਈਸ਼ ਤੇ
ਕਸ਼ਮਾਭੀ ਬੱਤੀਨ ਕੇ ਅਕਦਰ ਮਿਲੇਗੀ, ਈਸ਼ ਤੇ ਕਸ਼ਮਾਭੀ ਕਾ ਬੱਤੀਨ ਪੈਦਾ ਕਰ
ਨੇ ਕੇ ਬਿਥੇ ਦਯਾਪਤ ਸ਼ਾਨੇ ਹੈ, ਦਯਾਪਤ ਤੇ ਹਮਾਰੇ ਅੰਦਰ ਬੱਤੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਗਾ, ਚੋਰ
ਆਮਾਸ਼ ਕੇ ਕਰਨੇ ਕੇ ਯਾਦ ਭੀ ਕਸ਼ਮਾਭੀ ਬੱਤੀਨ ਕੇ ਅਕਦਰ ਮਿਲੇਗੀ ਬੱਤੀਨ
ਬਾਨੀ ਬੰਨਾਨ.

ਅਲਵਾਹ ਕੀ ਕੁਦਰਤ ਉਸ ਪਕਤ ਤਕ ਹਮਾਰਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ ਜਦ ਤਕ
ਅਲਵਾਹ ਕਾ ਚੋਰ ਹਮਾਰੇ ਦਿਲੋਂ ਤੇ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਚੋਰ ਅਲਵਾਹ ਕਾ ਚੋਰ
ਉਸ ਪਕਤ ਤਕ ਹਮਾਰੇ ਦਿਲੋਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਤਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤਕ ਕੇ ਅਲਵਾਹ ਕਾ ਚੋਰ
ਅਲਵਾਹ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਉਸਕੀ ਹਮ ਦਯਾਪਤ ਨਾ ਹੈ, ਬੰਨਾਨ ਕਾ
ਆਮਾਸ਼ ਕੀ ਦਯਾਪਤ ਹੈ, ਤੇ ਉਸਕੀ ਹੱਤੀਕਤ ਕੀ ਸਾਮਨੇ ਰਖਕਰ ਦਯਾਪਤ ਹੈ,
ਮਾਫ਼ੀਕ ਦੇਖਕਰ, ਕਾ ਹਮਾਰੀ ਬੱਤੀਕ ਦੇਖਕਰ, ਕਾ ਸਾਮਨੇ ਪਾਕੇ ਕੀ ਬੱਤੀਕਦਾ
ਦੇਖਕਰ ਦਯਾਪਤ ਨਾ ਹੈ, ਚੋਰ ਅਪਨੇ ਬੱਤੀਨ ਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂਕੀ ਕੀ ਨਿਯਤ ਤੇ ਦਯਾਪਤ
ਹੈ, ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਬੱਤੀਕ ਕੀ ਨਿਯਤ ਨਾ ਹੈ. ਬੱਤੀਤਰ੍ਹਾਂ ਦਯਾਪਤ ਹੋਗੇ ਤੇ ਦਯਾਪਤ ਮੇਂ
ਪੋਠੇ ਪਾਥਿਰ ਪੈਦਾ ਹੋਗੀ, ਉਸ ਤੇ ਹਮਾਰਾ ਅਪਨਾ ਬੱਤੀਨ ਭੀ ਯਾਦਗਾਰ ਚੋਰ ਦੂਸਰੇ ਕੀ
ਹਿਦਾਇਤ ਭੀ ਮਿਲੇਗੀ.

ਬੱਤੀ ਦਯਾਪਤ ਕੀ ਮੁਯਾਰਕ ਮੇਲਨਤ ਕੇ ਯਾਦੇ ਮੇਂ ਅਲਵਾਹ ਰਹੁਕੁ ਬੰਨਾਨ ਨੇ
ਕਰਮਾਯਾ ਹੈ, 'ਤੁਮ ਮੇਰੇ ਰਾਸ਼ਤੇ ਕੀ ਜ਼ਹੋਰੇਕਦ ਕਰੋ ਮੇਂ ਤੁਮਹੋਂ ਜੜੀ ਯਿਯ ਜੜੀ
ਹਿਦਾਇਤ ਭੁੰਗਾ'. (ਸੂਰਯੋ ਅਨਕਯੂਤ ੩੩੫ ੩) ਅਲਵਾਹ ਕੇ ਰਾਸ਼ਤੇ ਕੀ ਜ਼ਹੋਰੇਕਦ
ਚੋਰ ਦਯਾਪਤ ਕੀ ਮੁਯਾਰਕ ਮੇਲਨਤ ਕੀ ਅਲਵਾਹ ਨੇ ਯੋਧਤਰੀਨ ਤਿਯਾਰਤ ਕਰਾ ਹੈ
'ਓ ਬੰਨਾਨ ਪਾਕੇ ਕਾ ਮੇਂ ਤੁਮਹੋਂ ਐਸੀ ਤਿਯਾਰਤ ਯਤਾਓ ? ਕੇ ਤੁਮ ਕੀ ਦੰਨਾਕ
ਅਯਾਯ ਤੇ ਯਯਾਯ ? (ਪੋਠੇ ਤਿਯਾਰਤ ਕੇ ਹੈ) ਅਲਵਾਹ ਚੋਰ ਉਸਕੇ ਰਸੂਲ ਪਰ ਬੰਨਾਨ
ਲਾਯੀ, ਚੋਰ ਨਿਕਲੋ ਅਲਵਾਹ ਕੇ ਰਾਸ਼ਤੇ ਮੇਂ ਅਪਨੀ ਯਾਨ ਚੋਰ ਅਪਨਾ ਮਾਲ ਲੇਕਰ
ਕੇ ਤੁਮਹੋਂ ਕੀਯੇ ਯੋਧਤਰ ਹੈ, ਅਗਰ ਤੁਮ ਸਮਝ ਰਖਦੇ ਹੋ. (ਉਸਕੇ ਯਾਦੇ ਅਲਵਾਹ
ਕਾ ਭੁੰਗਾ) ਤੁਮਹੋਂ ਗੁਨਾਹ ਮਾਫ਼ ਕਰਭੁੰਗਾ, ਚੋਰ ਯਾਨਤ ਮੇਂ ਯਾਧੀਕ ਕਰਭੁੰਗਾ
(ਅਲਵਾਹ ਕਰਮਾ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇ) ਕੇ ਯੋਧਤ ਯਾਨੀ ਕਸ਼ਮਾਭੀ ਹੈ. (ਸੂਰਯੋ ਸਫ਼ ੩੩੫੧੦)
ਬੱਤੀ ਕਸ਼ਮਾਭੀ ਕੀ ਹਾਸਿਕ ਕਰਨੇ ਕੇ ਬਿਥੇ ਯਾਦਗਾਰ ਅਪਨੀ ਯਾਨ ਚੋਰ ਮਾਲ ਲੇ
ਕਰ ਅਲਵਾਹ ਕੇ ਰਾਸ਼ਤੇ ਮੇਂ ਨਿਕਲਨਾ ਹੋਗਾ, ਕਸ਼ਮਾਭੀ ਅਲਵਾਹ ਕੇ ਯਾਦੇ ਠੇਕੇ ਕੇ
ਯਾਦੇ ਅਲਵਾਹ ਕੀ ਯਾਦਗਾਰ ਹਮਾਰੇ ਕਰਮੇ ਹੈ 'ਲਾਥੀਕਾ ਹ ਬੱਤੀਕਦਾ'.

ઈસીતરહ હઝરત મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈ, લેહાગા ઉનકી માનો અપની તમામ ખ્વાહિશાત કો ઉનકે હુકમ કે તાબે કરો, હલાલ કો હલાલ સમજો ચાહે જુસમ કે ટુકડે ટુકડે હોજાયે ઓર હરામ કો હરામ જાનો ચાહે દાલ - રોટી ભી ન મીલે ચાહે કનાઅત પર ગુઝારા કર લો 'મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ' ﷺ કા તકાગા હૈ કે જુદગી રસૂલુલ્લાહ ﷺ કે તરીકે મે ટલ જાએ મુહમ્મદી બનજાયે અકાઈદ મે, ઈબાદત મે, અખ્લાક મે, મામલાત મે લેનદેન મે, ઈનસાબ આમાલ મે લોગો કો હમારા મુઆશરહ નજર આયે સારી દુન્યા કી ઈમ્મતો બંદ હૈ નબી કે તરીકે મે, જે કુછ મિલેગા ઉસ જુદગી સે મિલેગા જે નબી ﷺ દેકર ગયે હૈ, ઓર હઝરત મુહમ્મદ ﷺ આખરી રસૂલ હૈ ઈસ બુન્યાદ પર નુબુવ્વત વાલા કામ હમારે જુમ્હે હૈ યે દઅવત કા કામ ખત્મે નુબુવ્વત કી પેહચાન હૈ, યે ઉમ્મત અપને નબી ﷺ કી વારિષ હૈ, અગર દીન કા કામ કરુંગે તો હુઝૂર ﷺ કે ઉમ્મતી હોને કા હક હમ અદા કર સકુંગે.

અપને જાન માલ કો લેકર અલ્લાહ કે રાસ્તે મે નિકલેંગે ઓર મસ્જિદ કે માહોલ મે, ઓર ફરિશ્તો કી સોહબત મે રેહકર ઉસૂલ ઓર આદાબ કે સાથ ઈસ કામ કો કરતે રહેંગે કરતે રહેંગે તો દીન હમારી જુદગી મે આતા ચલા જાયેગા, ઓર જાબ દીન જુદગી મે આયેગા, તો જુદગી મે ચેન ઓર સુફૂન આયેગા, રોજુ મે ખેસે બરકત હોગી, દુઆઓ સે કામ બનેંગે, અલ્લાહ વાલો કી દુઆઓ મે હિસ્સા લગેગા, મુઆશરે મે અમનો અમાન આયેગા ઓર તમામ મખ્લૂક હમ સે મોહબબત કરને લગેગી.

ઓર જાબ ઈન્સાન અલ્લાહ કે હુકમો કે મુતાબિક ઓર નબી ﷺ કે તરીકો કે મુતાબિક જુદગી ગુજારતા ચલા જાયેગા, તો ઈન્શા અલ્લાહ મોત કે વકત ઈમાન કે સાથ ઈસ દુનિયા સે રૂખ્સત હોગા. જુસકે મુતઅલ્લિક અલ્લાહ રબબુલ ઈમ્મત ફરમાતે હૈ, 'જુસને કહા બેશક મેરા રબ અલ્લાહ હૈ ઓર ફિર ઉસપર જમા રહા, તો મોત કે વકત ફરિશ્તે ઉતરેંગે ઓર ખુશખબરી દેંગે કે, દુનિયા કે છુટને કા ગમ ન કરો ઓર આગે કા ખોફ ન કરો, ઉસ જન્નત કી ખુશ ખબરી સુનાતે હૈ, જુસકી નબિયો કે જરિયે ખબર દી ગઈ, દુનિયા કી જુદગી મે ભી હમ તુમ્હારે દોસ્ત થે ઓર આખેરત મે ભી રહેંગે. ઉન મે વોહ સબકુછ મિલેગા, જુસકા તુમ્હારા દિલ ચાહેગા.? (સૂરજી હા મીમ સજદા રૂક્ન-૪)

નિકલને સે પેહલે

અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં જાને કે લિયે જબ અપના નામ લિખાઈ તો દો રકાત સલાતુલ હાજત પઢે ઓર અલ્લાહ સે દુઆ કરે, કે એ અલ્લાહ મુજે તેરે રાસ્તે કે લિયે કબૂલ ફરમા, ઓર તમામ રૂકાવટોં કો દૂર ફરમા ઓર તમામ મસાઈલ કો આસાન ફરમા, વકતન ફવકતન અપની હેસિયત કે મુતાબિક દો પાંચ રૂપિયા સદકહ કરતા રહે, ઓર જબ વસૂલી જમા કરને કો કહા જાયે તો વસૂલી જમા કરાદે, ઘર મેં ઓર દોસ્તો મેં 'અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં જા રહા હું' ઇસ કી દઅવત ચલાયે, તાકે હમારા નિકલના આસાન હોજાયે અબ ઘર ઓર કારોબાર કી તરતીબ બનાકર અપની જાન ઓર અપના માલ લેકર અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલ જાયે.

ઘર સે રવાનહ હોને સે પહેલે પાકી સફાઈ કે સાથ ગુસલ કરે, સાફ કપડો પેહને, ખુશબૂ લગાયે, દો રકાત નમાઝ પઢકર અપની ઓર અપને ઘરવાલોં કી આફિયત કી સલામતી કી ઓર હિદાયત કી દુઆ માંગે ઓર ચે દુઆ પઢે 'અલ્લાહુમ્મ બિ-ક અસુલુ વ બિ-ક અહુલુ વ બિ-ક અબિરૂ' ઉસકે બાદ સબ સે ખુશી ખુશી મિલકર ચે દુઆ પઢતે હુએ ઘર સે નિકલે 'બિસ્મિલ્લાહિ તવક્ક્લતુ અલલ્લાહિ લા હવ્લ વલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહિલ્ અલિચ્ચિલ્ અઝીમ' (તિરમિઝી) ઓર અપની બસ્તી કી મસ્જિદ મેં જાકર ભી દો રકાત નમાઝ પઢકર દુઆ કરે ઓર જહાં જુળનાં તે હુવા હો વહાં પહોંચકર સબ કે સાથ જુળજાયે.

તરગીબી ખાત

મોહતરમ બુમુગોં દોસ્તો અઝીઝ સાથીઓ, અલ્લાહ રબૂબ ઈમ્મત ને હમે ઉસકે રાસ્તે કે લિયે પસંદ ફરમાયા, કબૂલ કિયા ઓર નિકાલા ચે અલ્લાહ કા બોહત બળા એહસાન ઓર ઈન્યામ હે, ઇસ મેં હમારા કોઈ કમાલ નહીં હે, હમારે લિયે કિતનોં ને દુઆઓં કી હોગી, રાતોં કો ઉઠકર તહજજુદ મેં રોયે હોગે, તબ જાકર અલ્લાહ ને હમે કબૂલ કિયા હે, વરના હમારી બસ્તી મેં બહોત સે લોગ રહતે હેં ઓર હમસે ભી ખુશાદહ માલવાલે અકલ વાલે, સલાહિયત વાલે ઓર ઈલ્મ વાલે ભી હોગે, લેકિન ઉન સબ મેં સે ચુનકર અલ્લાહ ને હમે કબૂલ કિયા હે, ચે અલ્લાહ કા બહોત હી બળા કરમ હે. એક હદીષ કા ખુલાસા હે : અલ્લાહ ખુસ બંદે સે ભલાઈ કા ઇરાદા ફરમાતે હેં, ઉસ બંદે કો દીન કી સમજ અતા ફરમાતે હે.' (બુખારી)

ਏ ਯੋਗਤ ਫੀ ਓਯਾ ਕਾਮ ਹੈ, ਨਯਿਯੋਂ ਵਾਕਾ ਕਾਮ ਹੈ, ਅਲ੍ਹਾਹ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਾਸੂਮ ਓਂਫੋ ਕੀ ਨਯੀ ਯਨਾਕਰ ਓਸ ਕਾਮ ਕੇ ਲਿਓ ਥ੍ਰਾ, ਕਿਸੀਯੀ ਓਮਮਤ ਕੀ ਅਲ੍ਹਾਹ ਨੇ ਏ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿਯਾ, ਯਥੇ ਏ ਕਾਮ ਨਯਿਯੋਂ ਸੇ ਨਯਿਯੋਂ ਮੇਂ ਮੁਨਤਕਿਲ ਛੋਤਾਫੁਵਾ ਫੁਰੂਰ ਤਕ ਪਹੋਯਾ ਓਰ ਫੁਰੂਰ ੜੋਂ ਕੀ ਅਲ੍ਹਾਹ ਨੇ ਪੂਰੇ ਆਵਮ ਕੇ ਲਿਏ, ਓਰ ਕਯਾਮਤ ਤਕ ਕੇ ਲਿਏ, ਯਾਤਮੁਨ ਨਯਿਥੀਨ ਯਨਾਕਰ ਲੇਜ਼, ਅਯ ਕੋਓ ਨਯੀ ਫੁਨਿਯਾ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਆਯੋਗੇ, ਓਸਲਿਓ ਅਲ੍ਹਾਹ ਨੇ ਆਪ ੜੋਂ ਕੇ ਸਦਕੇ ਮੇਂ ਏ ਕਾਮ ਹਮੇਂ ਯਾਨੀ ਓਸ ਓਮਮਤ ਕੀ ਦਿਯਾ ਹੈ.

ਏ ਓਤਨਾ ਓਯਾ ਕਾਮ ਹੈ ਕੇ ਸਫਾਯਾ ਰਹਿ. ਨੇ ਮਕਕਾ ਕੀ ਏਕ ਵਾਯ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਭਵਾਯ ਕੀ ਓਰ ਮਈਨਹ ਕੀ ਪਯਾਸ ਹਜ਼ਰ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਭਵਾਯ ਕੀ, ਓਰ ਫੁਰੂਰ ੜੋਂ ਕੀ ਓਮਾਮਤ ਮੇਂ ਨਮਾਜ਼ ਪੜਨੇਕੀ ਯੀ ਓਯਾ ਓਰ ਅਲ੍ਹਾਹ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮੇਂ ਨਿਕਲੇ. ਓਸ ਰਸਤੇ ਕੇ ਯੇ ਸੁਮਾਰ ਕੁਸਾਓਲ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਏ ਕਾਮ ਸਿਫ਼ ਭਵਾਯ ਕੇ ਲਿਏ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਯਥੇ ਏ ਕਾਮ ਹਮਾਰੀ ਜੁਮੇਦਾਰੀ ਹੈ. ਓਸ ਕਾਮ ਸੇ ਯਾਫਾ ਏ ਯਾਤਾ ਹੈ ਕੇ ਫੁਰੂਰ ੜੋਂ ਕਾ ਵਾਯਾ ਫੁਵਾ ਸੋਫ਼ੀਸਦ ਫੀਨ ਹਕੀਕਤ ਕੇ ਸਾਥ, ਹਮਾਰੀ ਜੁੰਦਗੀ ਮੇਂ ਆਜ਼ਏ, ਤਾਕੇ ਅਲ੍ਹਾਹ ਹਮ ਸੇ ਰਾਜ਼ੁ ਫੋਜ਼ਏ ਓਰ ਰਾਜ਼ੁ ਫੋਕਰ ਫੁਨਿਯਾਮੇਂ ਯੀ ਕਾਮਯਾਯ ਕਰ ਦੇ ਓਰ ਆਭੇਰਤ ਮੇਂ ਯੀ ਕਾਮਯਾਯ ਕਰ ਦੇ.

ਓਸਲਿਓ ਓਸ ਰਸਤੇ ਮੇਂ ਨਿਕਲਕਰ ਸਯਸੇ ਪਹੇਲੇ ਅਪਨੀ ਨਿਥਯਤ ਫੁਰੂਸਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਥੂੰਕੇ ਆਪ ੜੋਂ ਨੇ ਓਰਸ਼ਾਦ ਕੁਰਮਾਯਾ : 'ਓਜ਼ਮਲ ਆਮਾਲੋ ਯਿਜ਼ਥਯਾਤ' ਯਾਨੀ ਆਮਾਲ ਕਾ ਫਾਰੋਮਦਾਰ ਨਿਥਯਤੀ ਪਰ ਹੈ' ਓਸਲਿਏ ਸਯ ਸੇ ਪਹੇਲੇ ਏ ਨਿਥਯਤ ਕਰੇ ਕੇ, ਮੇਂ ਅਲ੍ਹਾਹ ਕੀ ਰਾਜ਼ੁ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਨਿਕਲਾ ਫੁੰ ਓਸਲਿਓ ਯਾਰ ਮਈਨਾ, ਯਾ ਯਾਵਿਸ ਫਿਨ ਮੇਂ ਏਫ਼ਿ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕੇ ਫੀਨੋਂ ਜਹਾਂ ਕੀ ਕਾਮਯਾਯੀ ਕੇ ਲਿਓ, ਅਪਨੇ ਬਕੀਨੋਂ ਕੀ ਫੁਨਿਯਾ ਕੀ ਤਮਾਮ ਸਕਲੋ ਓਰ ਅਸਯਾਯ ਲੇ, ਅਲ੍ਹਾਹ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਆਨੇਵਾਲੇ ਆਮਾਲ ਵਾਲੇ ਅਸਯਾਯ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਕੋਰਨਾ ਹੈ. ਕਥੂੰਕੇ ਫੁਨਿਯਾ ਵਾਲੋਂ ਕੇ ਕਾਓਫੇ ਕੇ ਲਿਓ ਕਾਓਨਾਤ ਹੈ ਓਰ ਓਮਾਨ ਵਾਲੋਂ ਕੇ ਕਾਓਫੇ ਕੇ ਲਿਏ ਅਫ਼ਕਾਮਾਤ ਹੈ. ਸਾਥ ਸਾਥ ਓਸ ਯਾਤ ਕੀ ਯੀ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੇ, ਆਵਮ ਮੇਂ ਯਸਨੇ ਵਾਲੇ ਏਕ ਏਕ ਓਜ਼ਸਾਨ ਕੀ ਜੁੰਦਗੀ ਮੇਂ ਯੀ ਕਾਮਯਾਯੀ ਵਾਲੇ ਆਮਾਲ ਕੋਸੇ ਆਜ਼ਏ, ਕਥੂੰ ਕੇ ਓਸ ਮੁਯਾਰਕ ਮੇਫ਼ਨਤ ਸੇ ਏਫ਼ੀ ਯਾਫਾ ਯਤਾ ਹੈ ਕੇ, ਫੁਰੂਰ ੜੋਂ ਓਮਮਤ ਕੀ ਓਮਾਨ ਓਰ ਅਯਲਾਕ ਕੇ ਜੁਸ ਮੇਅਯਾਰ ਪਰ ਓਯਫ਼ਕਰ ਗਏ ਏ ਓਸ ਸਤਹ ਪਰ ਪੂਰੀ ਓਮਮਤ ਫ਼ਿਰ ਸੇ ਕੋਸੇ ਆਜ਼ਏ.

ਤੀ ਹਮਸਯ ਫੀਨ ਸੀਯਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਨਿਕਲੇ ਹੈ, ਲੇਫਾਜ਼ ਧੰਦ ਓਸੂਲ ਹੈ ਜੁਨਪਰ ਅਮਲ ਕਰੋਗੇ ਤੀ ਫੀਨ ਜੁੰਦਗੀ ਮੇਂ ਆਏਗਾ, ਪਰਨਾ ਕਾਓਫੇ ਕੇ ਯਜ਼ਏ ਨੁਕਸਾਨ ਫੋਗਾ. ਓਸ ਰਸਤੇ ਮੇਂ ਨਿਕਲ ਕਰ ਯਾਰ ਯਾਤੋਂ ਕਾ ਧਯਾਨ ਰਯਨਾਂ ਯਫ਼ੋਤ ਜੜ੍ਹੀ ਹੈ.

(੧) ਅਮੀਰ ਕੀ ਓਤਾਅਤ. (੨) ਮਸ਼ਿਫ਼ ਕੀ ਯਾਰ ਫੀਵਾਰੀ

(૩) આંખો કી હિફાજત. (૪) રાતો કી આહોઝારી.

(૧) હમારા અમીર જબ તે હોગયા તો, હમારે લિયે હર બાત ઓર હર કામ મેં અમીર કી ઇતાઅત કરનાં બહોત જરૂરી હૈ, ચાહે સમજ મેં આયે ચાહે સમજ મેં ન આયે, ચાહે દિલ માને, ચાહે ન માને, હર હાલ મેં ઇતાઅત કરના જરૂરી હૈ. કયૂંકે ઇતાઅત પર હિદાયત હૈ, ઇસલિયે અમીર જો કહે વોહ કરે, જીતના કહે ઉતના કરે, જેસા કહે વેસા કરે, કયૂં કે અમીર કે ઉપર અલ્લાહ કા હાથ હોતા હૈ, અમીર સે અલ્લાહ વોહી કામ કરાએગા જીસ મેં હમારી બલાઈ હૈ. ઇસલિયે જીસને અમીર કી માની ઉસને નબી ﷺ કી માની ઓર જીસને નબી ﷺ કી માની ઉસને અલ્લાહ કી માની, (ઇબ્ને માજ)યાની અમીર કી નારાજગી સે અલ્લાહ નારાજ હોગે ઓર અલ્લાહ કે નારાજ હોને સે હિદાયત નહીં મિલ સકતી ઇસ લિયે મજહ મીટાને મેં હૈ, અગર શકર ચાથ મેં મિટે નહીં તો લોગ ઉસે થુક દેગે.

ઇસી લિયે અમીર કે તાબે હમ ઇસતરહ હોજાયે જેસે મુદા ગુસલ દેને વાલો કે હાથ મેં, તો ફિર હિદાયત મિલેગી. અમીર માલી કી તરહ હોતા હૈ, કે માલી બાગ કી કોઈ શાખ ટેઢી પસંદ નહીં કરતા, ફોરન ઉસે સહી કરદેતા હૈ, વરના પોદે ઉગાને, બઢાને, ઓર ફેલાને મેં ઉસ કા કોઈ દખલ નહીં. વોહ તો સબ અલ્લાહ કે હાથ મેં હૈ. ઇસી તરહ અમીર કે હાથ મેં હિદાયત નહીં, હિદાયત તો અલ્લાહ દેગે લેકિન હિદાયત મિલેગી અમીર કી ઇતાઅત કે મુતાબિક ઇસલિયે હર કામ અમીર કો પૂછ પૂછકર કરે.

(૨) દૂસરા કામ ચે કરના હૈ કે જયાદહ સે જયાદહ હમારા વકત મસ્જિદ કી ચાર દીવારી કે અંદર ગુજરે યાની જમાઅત ખાને મેં, ઇસ લિયે કે ચહાંપર ફરિશતો કે રહેને કી જગહ હૈ, જબ ફરિશતો કી સોહ-બત મેં રહેંગે તો ફરિશતો વાલી સિફત હમારે અંદર આયેગી, યાની માન ને કા ઓર ઇતાઅત કા જગબહ ઓર અલ્લાહ કો સબ જગહો મેં સબ સે જયાદહ પસંદ મસ્જિદે હૈ ઓર સબ સે જયાદહ નાપસંદ જગહે બાઝાર હૈ. મસ્જિદ મોમિન કે લિયે એસી હૈ જેસે મછલી કે લિયે પાની. ઇસલિયે બગેર ઇજાઝત કે બાહર ન નિકલે, અગર જરૂરત સે ઇજાઝત લેકર જાયે તો જરૂરત પૂરી કરકે જલ્લ અઝા જલ્લ ચાર દીવારી કે અંદર આ જાયે. કયૂંકે જો અંડા મુદી કે પરો સે બાહર રહેતા હૈ ઉસ મેં સે બચ્યા નહીં નિકલતા બલકે સળ ખાતા હૈ ઓર સિફ ફેકને કે કામ કો રેહ

ਜਾਤਾ ਹੈ.

ਓਹ ਹਦੀਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੈ : ਕਥਾਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਅਰਸ਼ ਦੇ ਸਾਥੇ ਦੇ ਸਿਵਾ ਕੋਥ ਸਾਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋਗਾ, ਉਸ ਮੇਂ ਵੋਹ ਆਦਮੀ ਭੀ ਰਹੇਗਾ ਜੁਸ ਦਾ ਦਿਲ ਮਸ਼੍ਹਿਦ ਮੇਂ ਅਟਕਾ ਹੁਵਾ ਹੋਗਾ, ਈਸਲਿਥੇ ਯੁਥਾਦਹ ਦੇ ਯੁਥਾਦਹ ਵਕਤ ਮਸ਼੍ਹਿਦ ਮੇਂ ਗੁਜ਼ਰੇ.

(੩) ਤੀਸਰਾ ਕਾਮ ਨਜ਼ਰੋਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਹੈ ਈਸਲਿਥੇ ਅਗਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੇ ਥਾ ਈਨ ਦੇ ਕਿਸੀ ਤਕਾਯੇ ਦੀ ਵਯਹ ਸੇ ਮਸ਼੍ਹਿਦ ਦੇ ਭਾਹਰ ਜਾਏ, ਤੀ ਆਂਯੋ ਦੀ ਖ਼ੂਭ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰੇ, ਕੇ ਨਾਮਹਰਮ ਧਰ ਨ ਪਯੋ ਔਰ ਦੁਨਿਆ ਦੀ ਹਲਾਲ ਚੀਜ਼ੋਂ ਦੀ ਭੀ ਈਯਤ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਸੇ ਏਯੋ, ਉਸਦੀ ਈਯਤੇਦਾ ਔਰ ਈਯਤੇਦਾ ਦੀ ਸੋਧੇ ਦੇ ਮਿਝੀ ਸੇ ਭਲੀ ਹੈ ਔਰ ਮਿਝੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ, ਭੀਥ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਸੇ ਧੋਕੇ ਮੇਂ ਨ ਪੜੇ ਔਰ ਸੋਧੇ ਦੇ ਥੇ ਸਭ ਫ਼ਾਨੀ ਹੈ. ਔਰ ਈਨ ਸਭ ਮੇਹਨਤੋਂ ਦੇ ਜਰੀਥੇ ਦਿਲ ਮੇਂ ਜੋ ਨੂਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ, ਔਰ ਆਖ਼ਰਤ ਦੀ ਜੋ ਫ਼ਿਕ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋਹ ਨਿਕਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੇਸੇ ਸੁਰਾਖ ਵਾਲੇ ਭਰਤਨ ਮੇਂ ਕੋਥ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹੇਰਤੀ ਈਸੀ ਤਰਹ ਭਦਨਗ਼ਰੀ ਦੇ ਜਰੀਥੇ ਥੇ ਸਭ ਯਤਮ ਹੋਜ਼ਾਤਾ ਹੈ.

(੪) ਥੋਥਾ ਕਾਮ ਰਾਤੋਂ ਦੀ ਆਹੋਗ਼ਾਰੀ. ਥਾਨਿ ਰਾਤੋਂ ਦੀ ਉਠਕਰ ਤਹਜ਼ੂਦ ਦੀ ਪਾਭੰਦੀ ਕਰ ਦੇ ਰੋ-ਰੋ ਕਰ ਅਲ਼ਲਾਹ ਸੇ ਖ਼ੂਭ ਦੁਆਏਂ ਮਾਂਗੇ ਕਥੂੰਕੇ ਹਿਦਾਯਤ ਅਲ਼ਲਾਹ ਹੀ ਏਂਗੇ, ਔਰ ਦਿਨ ਮੇਂ ਹਮਨੇ ਜੋ ਮੇਹਨਤੋਂ ਦੀ ਹੈ ਔਰ ਸੀਯਾ ਹੈ ਉਸੇ ਦਿਲ ਮੇਂ ਅਲ਼ਲਾਹ ਹੀ ਉਤਾਰੇਂਗੇ ਔਰ ਅਮਲ ਕਰਵਾਏਂਗੇ ਈਸ ਲਿਥੇ ਅਪਨੇ ਗੁਜ਼ਿਸ਼ਤਾ ਗੁਨਾਹੋਂ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰ ਦੇ ਰੋਧੇ ਔਰ ਮਾਫ਼ੀ ਮਾਂਗੇ ਅਪਨੇ ਲਿਥੇ ਅਪਨੇ ਘਰਵਾਲੋਂ ਦੇ ਲਿਥੇ ਅਪਨੇ ਵਾਲੇਏਨ ਦੇ ਲਿਥੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੋਂ ਦੇ ਲਿਥੇ, ਏਸਤੋਂ ਦੇ ਲਿਥੇ ਅਪਨੀ ਭਸਤੀ ਦੇ ਲਿਥੇ, ਭਲ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਆਲਮ ਦੇ ਲਿਥੇ ਔਰ ਕਥਾਮਤ ਤਕ ਆਨੇ ਵਾਲੇ ਈਨਸਾਨੋਂ ਦੇ ਲਿਥੇ ਮਾਂਗੇ, ਕਥੂੰ ਦੇ ਈਸ ਰਾਸ਼ਤੇ ਮੇਂ ਨਿਕਲਨੇ ਵਾਲੋਂ ਦੀ ਦੁਆਏਂ ਭਲੀ ਈਸ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਨਭਿਯੋਂ ਦੀ-ਦੁਆਯੋਂ ਦੀ ਤਰਹ ਕਭੂਲ ਹੋਤੀ ਹੈ, ਨਮਾਜ਼ੋਂ ਦੇ ਭਾਹ ਭੀ ਦੁਆਏਂ ਕਰੇ ਭਲ੍ਹੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮੇਂ ਜਭ ਭੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਅਲ਼ਲਾਹ ਸੇ ਮਾਂਗੇ, ਹਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਲ਼ਲਾਹ ਸੇ ਮਾਂਗੇ, ਭਲ੍ਹੇ ਜੋ ਭੀ ਮਸ਼ਾਲਾ ਪੈਸ਼ ਆਏ, ਦੁਆਯੋਂ ਦੇ ਜਰੀਥੇ ਅਲ਼ਲਾਹੀ ਸੇ ਮਨਵਾਏ.

ਹਰਵਕਤ ਈਸ ਭਾਤ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰੇ ਦੇ ਹਰ ਕਾਮ ਹਰ ਅਮਲ ਵਕਤ ਪਰ ਪੂਰਾ ਹੋ, ਔਰ ਰੋਜ਼ ਭ ਰੋਜ਼ ਹਰ ਅਮਲ ਮੇਂ ਤਰਕਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋ, ਉਸ਼ੁਲੋਂ ਦੀ ਪਾਭੰਦੀ ਕਰੇ, ਔਰ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੀ ਰਾਜ਼ੂ ਕਰਨੇ ਦੀ ਨਿਯਤ ਸੇ ਕਰੇ, ਈਸ ਲਿਥੇ ਕਿਸੀ ਪਰ ਭੋਜ ਨ ਭਨੇ ਭਲ੍ਹੇ ਹਮ ਦੂਸਰੋਂ ਦੀ ਖ਼ਿਦਮਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਭਨੇ. ਯੁਤਨੀ ਹਮ ਈਤਾਅਤ ਕਰੇਂਗੇ, ਮੁਖ਼ਾਹਦਾ ਕਰੇਂਗੇ, ਕੁਭਾਨੀ ਏਂਗੇ, ਉਤਨਾ

ઈમાન બનેગા, ઈમાન બનતા હે નાગવાર હાલતો મે.

ઈસ રાસ્તે મેં તાલીમ ભી એક મુજાહદા હે લેકીન અલ્લાહ ને ઈસ મેં હમારી હિદાયત છુપાઈ હે, ઈસલિયે તાલીમ મેં વકત સે પહેલે સબ જરૂરિયાત સે ફારિગ હોકર દિલકો ભી ફારિગ કરકે બેઠે ઓર ધ્યાન ઓર તબજુહ કે સાથ સાથ દિલ કે કાનો સે સુને. કભી ખાના આગે પિછે હોગા, કચ્ચા-પકકા મિલેગા, સોના આગે પીછે હોગા, ચે સબ છોટી મોટી કુર્બાની હે. ચે કોઈ જુયાદહ કુર્બાની નહી હે. હાલાંકે ઈસી દીન કી ખાતીર સહાબા રદિ. ને કેંસી કેંસી કુર્બાનીયાં દી, લેકિન હમ કમજોર હેં હમ સે એસી કુર્બાની નહિં માંગી જાતી, ચાર માહ, ચાલીસ દિન છોટી-મોટી કુર્બાની દેંગે તો ઈમાન બનેગા ઓર દીન જુંદગી મેં આયેગા, દુનિયા ઓર આખેરત દોનો જહાં મેં કામ્યાબી મિલેગી. ઈસી કે સાથ સાથ નમાઝો કો તકબીરે ઊલા કે સાથ પઢના હે, એક હદિથ કા ખુલાસા હે કે: જો શખ્સ ચાલીસ દિન પાંચો નમાઝો કો તકબીરે ઊલા કે સાથ પઢે ઉસે દો પરવાને મિલતે હે, એક નિફાક સે બરી હોને કા, ઓર દૂસરા જહન્નમ સે છુટકારે કા.

ઈસ રાસ્તે મેં નિકલ કર ખૂબ મહેનત કરની હે, ઓર અપને વકતો કી ભી હિફાજત કરની હે, દુનિયા કી જુંદગી કા એક એક લમ્હા કીમતી સરમાયા હે કચૂંકે અસલ જુંદગી હી દુન્યા કી જુંદગી હે. આખેરત મેં તો સિફ વોહી ચીજ મિલેગી, જો ચહાં પર કમાઈ હોગી, વહાં અમલ નહી વોહ તો બદલે કી જગહ હે. હમ અપના કારોબાર ઘરબાર વગેરહ સબ કુછ છોડકર જા રહે હેં લેકીન નફ્સ ઓર શેતાન જો હમારે દુશ્મન હેં હમારે સાથ આરહે હેં ઓર બુરી આદતે ભી હમારે સાથ જા રહી હે ચે હમે ઉન આમાલ કી તરફ ખીચેંગે જુન સે હમારે અંદર જુલ્મત પેદા હો ઓર અલ્લાહ સે દૂરી હો ઈસ લિયે હમ જુયાદહ સે જુયાદહ વકત ઉન અમલો મેં લગે રહે જુસ સે હમારા દિલ નૂરાની બને, જબ ઈજતેમાઈ અમલ પૂરા હોજાયે તો ઈન્ફિરાદી આમાલ મેં લગાજાયે વકત કો બેકાર બાતો મેં જાએઅ ન કરે.

ઈસલિયે અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલકર ખુસૂસન ઓર મકામ પર રેહકર ઉમૂમન, બાજ કામ કરના હે, બાજ કામ નહી કરના હે, બાજ કામ મેં જુયાદહ સે જુયાદહ, ઓર બાજ કામ મેં કમસેકમ વકત લગાના હે ઓર કયા કયા કરને સે આપસ મેં જોળ પેદા હોગા વોહ સબ બતાયા જાતા રહેગા ઈન્શાઅલ્લાહ.

કીમતી સરમાયા

ચાર ચીજો મેં જીયાદદ સે જીયાદદ પકત લગાયો.

- (૧) દઅવતે ઈલલ્લાહ મેં (૨) તાલીમ ઓર તઅલ્લુમ
(તીખને સિખાને)મેં (૩) ઈબાદત મેં (૪) ખિદમત મેં.

દઅવતે ઈતસાહ કી પાંચ બાતેં

- (૧) ખુસૂસી ગશત (૨) તાલીમી ગશત (૩) ઉમૂમી ગશત
(૪) તશકીલી ગશત (૫) વસૂલી ગશત.

તાલીમ ઓર તઅલ્લુમ કી ચાર બાતેં

- (૧)કિતાબ કા પઢના ઓર સુનના(૨)નમાઝ ઓર કુર્આન કે મુજકરે
(૩) છે સિફાત કે મુજકરે (૪) ઉત્કૂલ ઓર આદાબ કે મુજકરે
ઈબાદત કી ચાર બાતેં

- (૧) નમાઝ. (૨) તિલાવત. (૩) તરબીહાત. (૪) મસ્નૂન દુઆયો.

ખિદમત કી ચાર બાતેં

- (૧) અપની ખિદમત (૨) અમીર કી ખિદમત.
(૩) સાથી કી ખિદમત (૪) મખ્લૂક કી ખિદમત.

ચાર કામો મેં કમ સે કમ પકત લગાના

- (૧) ખાને પીને મેં (૨) સોને મેં (નિંદ - આરામ)
(૩) પેશાબ પાખાને મેં(૪)આપસ કી જરૂરી બાતચીત મેં.

ચાર ચીજો મેં બહસ ન કરેં

- (૧) અકાઈદ મેં (૨) મસાઈલ મેં (૩) સિયાસત મેં
(૪) હાલાતે હાજેરદ કા તજકેરદ. (અખ્બારી બાતેં)

ચાર ચીજોં કા એહતેમામ કરેં

- (૧) મસ્જિદ કા એહતેરામ કરે. (૨) અમીર કી ઈતાઅત
ઓર ખિદમત કરે (૩) ઈજતિમાઈ કામ કો ઈન્ફિરાદી
કામ પર મુકદમ રખો. (૪) સબ્બ ઓર તહમ્મુલ સે કામ લે.

ઈજતિમાઈ આઠ કામ

- (૧) મશ્વરા (૨) તાલીમ (૩) નમાઝ (૪) ઉમૂમી ગશત
(૫) બયાન (૬) ખાના (૭) સોના (૮) સફર.

ઈનહિરાદી આઠ કામ

- (૧) નફલ નમાઝો કા એહતેમામ. (૨) કુર્આન કી તિલાવત
- (૩) મસનૂન દુઆઓ કા એહતેમામ. (૪) તસ્બીહાત કી પાઠંદી
- (૫) રોજના એક નયાસબક યાદ કરના. (૬) એક સાથી કી ખિદમત
- (૭) તન્હાઈ મે ફઝાઈલ કી કિતાબો કા મુતાલઆ કરના.
- (૮) હર કામ કરને સે પહેલે અપની નિય્યત કો સહી કરનાં.

મુનાજાત

હયા ઓ હિર્સ વાસા દિલ બદલ દે
મેરા ગફૂસત મેં ફૂબા દિલ બદલ દે

બદલ દે દિલ કી દુનિયા દિલ બદલ દે
ખુદાયા ફૂઝ્સ ફરમા દિલ બદલ દે

ગુનેહગારી મેં કબ તક ઉમ્મ કાદું
બદલ દે મેરા રાસ્તા દિલ બદલ દે

સુનું મેં નામ તેરા ઘણકનો મેં
મખ આખએ મૌલા દિલ બદલ દે

કરૂં કુર્બાન અપની સારી ખૂશિયાં
તૂ અપના ગમ અંતા કર દિલ બદલ દે

હટા સું આંખ અપની મા સિવા સે
જિયું મેં તેરી ખાતિર દિલ બદલ દે

સહસ ફરમા મુસલસલ યાદ અપની
ખુદાયા રહમ ફરમા દિલ બદલ દે

પળા હું તેરે દર પે દિલ શકિસ્તહ
રહુંકરૂં દિલ શકિસ્તહ દિલ બદલ દે

તેરા હો ખાંઈ ઈતની આરઝૂ હૈ
બસ ઈતની હૈ તમન્ના દિલ બદલ દે

મેરી ફર્યાદ સુન સે મેરે મૌલા
બનાસે અપના બંદા દિલ બદલ દે

રવાનગી કે આદાબ

જબ એક મસ્જિદ સે દૂસરી મસ્જિદ જાને કા ઇરાદા કરે તો સબ સે પહેલે અપના સામાન ચેક કરલે, અપના કોઈ સામાન (તસ્બીહ, મિસ્વાક, કિતાબ, કપડા, સાબુન વગેરહ) મસ્જિદ મેં ન રહે જાયે ઓર મસ્જિદ કા કોઈ સામાન અપને સાથ ન આજાયે. તઆમ કા સામાન ભી ચેક કરલે ઓર મસ્જિદ કો હમને સફાઈ કે એતેબાર સે જુસ હાલ મેં પાયા થા ઉસ સે બેહતર હાલત મેં છોડે. અપના સામાન ખુદ ઉઠાયે ઓર દૂસરો કા સામાન ઉઠાયા હો તો મંઝિલ તક પહોંચાયે, બીચ મેં ન છોડે. તઆમ કે સામાન કી સબ ફિકર કરે, મસ્જિદ સે જબ નિકલે તો નદામત કે સાથ નિકલે કે ઇસ બસ્તી કા ઓર મસ્જિદ કા જો હક થા વોહ હમ સે અદા ન હો સકા. મસ્જિદ સે જબ નિકલે તો પહેલે બાયાં પેર મસ્જિદ કે બાહર નિકાલે ઓર ચે દુઆ પઢે ‘બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસુલિલ્લાહ. ‘અલ્લાહુમ્મ ઇન્ની અસ્અલુ-ક મિન ફર્ગિ-ક વ રહુ-મતિક’ ફિર દાર્યે પેર મેં જૂતા ચા ચપ્પલ પહેલે પહેને, અગર ચલતે ચલતે જાના હો તો દો-દો કી જોળી બનાકર રાસ્તે કે એક કિનારે સે ચલે, બસ્તી કે અંદર ઝાંક કરતે હુએ ચલે, બસ્તી કે બાહર જબ પહુંચે તો સીપતે સિખાતે ચલે, ઉંચે આવાજ સે ન બોલે જબ બસ્તી આ જાયે તો સીપના સિખાના બંદ કર દે.

અગર સવારી સે સફર કરના હો તો જબ બસ થા રેલ્વે સ્ટેશન પહોંચ જાયે તો એક જગહ સામાન એખઢા રખે, ઓર ચારો તરફ સાથી ખડે રહે તાકે સામાન કી હિફાઝત અચ્છી તરહ હોજાયે, અગર કોઈ જરૂરત પેશ આયે તો મશ્વરહ કર કે દો સાથી જાયે, બગેર ઇજાઝત કે કોઈ કહીભી ન જાયે.

દરે હેશાની ને તેરી કતરોં કો દરયા કર દિયા.
દિસ કો રોશન કરદિયા આખોં કો બીના કરદિયા.
ખુદ ન ચે જો રાહ પર ઓરોં કે હાદી બન ગયો.
કયા નજર થી ખિસ ને મુદોં કો મસીહા કર દિયા.

સવારી કી સુખ્તેં ઓર આદાબ

જબ સવારી પર નજર પડે તો 'લિઇલાફી' કી સુરત પડે, ઓર બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ' પઢકર દાહના પેર રખકર સવાર હોજાયે, જગહ મિલે યા ન મિલે 'અલ્હમ્દુલિલ્લાહ' કહે, જબ સવારી ચલને લગે તો એ દુઆ પડે, 'સુબ્હાનલ્લાહી સખ્ખ-ર લના હાઝા વમા ફુન્ના લહુ મુફરિનીન વ ઈન્ના ઈલા રઠિબના લમુન્ કલિબૂન્. તીન મરતબા 'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ' તીન મરતબા 'અલ્લાહુ અકબર' એક મરતબા 'લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ' પડે ઉસકે બાદ એ દુઆ પડે સુબ્હા-ન-ક ઈન્ની મલ્-મતુ નફ્સી ફગિફ્લી ફઈન્નહુ લા ચફિફ્મુ મુનુ-બ ઈલ્લા અન્તા, ઓર જબ કિસી બુલંદીપર ચડે તો 'અલ્લાહુ અકબર' કહે ઓર ઉતરે તો 'સુબ્હાનલ્લાહ' કહે ઓર ખુલે મેદાન સે ગુજરે તો 'લાઈલા-હ ઈલ્લ-લ્લાહ' ઓર 'અલ્લાહુ અકબર' કહે ઓર જબ પુલ પર સે ગુજરે તો 'અલ્લાહુમ્મ યા રઠિબલ સલ્લિમ્ સલ્લિમ' કહે.

આપ ને હઝરત મુબૈર બિન મુતઈમ રદી. કો બતલાયા કે સફર મે ઈન પાંચ સુરતો કો પડે (૧) સૂરએ કાફિરૂન (૨) સૂરએ નસર (૩) સૂરએ ઈબ્રાહીમ (૪) સૂરએ ફલક (૫) ઓર સૂરએ નાસ. હર સુરત કો બિસ્મિલ્લાહ સે શુરુ કરે ઓર આખિર મે ભી એક મરતબા પઢલે, યાની બિસ્મિલ્લાહ છે મરતબા પડે. હઝરત મુબૈર રદિ. કા બયાન હૈ કે જબ કભી મે સફર મે નિકલતા યા, તો બાપજૂદ માલદાર હોનેકે ભી ઝાદે રાહ સાથિયો સે કમ રેહજાતા યા, લેકિન જબ મેને એ સૂરતે પઢની શુરુ કી, ઉસ વકત સે મે વાપસ હોને તક અપને તમામ રોકડાએ સફર સે અચ્છી હાલત મે રેહતા હું ઓર ઝાદેરાહ ભી ઉન સબ સે ખુશ-દહ મેરે પાસ હોતા. (હિસ્નેહસીન) અગર દોરાને સફર કિસી મંજિલ (સ્ટેશન વગેરે) પર ઉતરે તો 'અઉમુ બિકલિમાતિ લ્લાહિતામ્માતિ મિન શરિ મા ખલફ' પડે.

અગર હમ ટ્રિક કરતે હુએ સફર કરેગે તો એક ફરિશ્તા હમારે સાથ કર દિયા જાયેગા, જે હમારી હિફાઝત કરતા હૈ, ઓર જે લગ્ગિયાત મે મુઠિલા રેહતા હૈ, ઉસ કે સાથ એક શૈતાન કર દિયા જાતા હૈ. જબ દોરાને સફર કભી ભી મસ્જિદ નજર પડે તો દુરુદ-શરીફ પડે, ઓર જબ દૂસરે મજાહિબ કી યીજે નજર આયે તો દૂસરા કલ્મા પડે, ઓર જબ આખરી મંજિલ પર ઉતરે તો એ દુઆ પડે, 'રઠિબ અનગિલ્ની મુન્ગલમ્ મુબારકવ્ વ અન્ત ખયરલ મુન્ગિલીન.'

બસ્તી મેં દાખિલ હોને કી સુઝતેં ઓર આદાબ

જબ બસ્તી મેં દાખિલ હો તો પહેલે તીનબાર 'અલ્લાહુમ્મ બારિક્ લના ફીહા' કહે, ઉસકે બાદ ચે દુઆ પઢે 'અલ્લાહુમ્મ મુન્ના જનાહા વહબ્બિબ્બના ઈલા અહલિહા વહબ્બિબ્બ સાલિહિ અહલિહા ઈલઅના' (હિ. હ. જબ બસ્તી મેં દાખિલ હો તો અચ્છી નિચ્યત હો, બાતિલ નિચ્યત ન હો, જેસી હમારી નિચ્યત હોગી યેસેહી અષરાત બસ્તી વાલો પર પળોંગે, ચે નિચ્યત લેકર બસ્તી મેં દાખિલ હો, કે જુસ તરહ હમ અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલે હે ઈસીતરહ ઈસ બસ્તી સે ભી લોગ અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલને વાલે બને ઓર પૂરા દીન હમારી ઝાત સે લેકર, બસ્તી વાલો કે, બલ્કે આલમ મેં બસનેવાલે તમામ ઈન્સાનો કી ગુંદગી મેં કેસે આજાયે.

રેલ યા બસ અકે કે બાહર, યા મસ્જિદ કે કરીબ પહોચકર મસ્જિદ કે બાહર સબ મિલકર દુઆ કરે. ફિર પહેલે બાએ પેર સે જૂતા યા ચપ્પલ નિકાલે ફિર દાહને પેર સે નિકાલ કર મસ્જિદ કે અંદર પહેલે દાયાંપેર રખકર ચે દુઆ પઢે. 'બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહ. અલ્લાહુમ્મફ તહલી અબ્વા-બ રહ-મતિક' ઓર જબ જમાઅત ખાને મેં દાખિલ હો તો એતેકાફ કી નિચ્યત કરે 'બિસ્મિલ્લાહિ દ ખલતુ વઅલચ્છી ત-વક્કલતુ વ ન-વયતુ સુન્ન-તલ એઅતેકાફ' ઉસ્કે બાદ સામાન એક કોને મેં ચા જહાંપર રખને કો કહા જાયે કરીને સે રખકર ઉપર ચાદર ઢાંક દે, ઓર અપની હાજત સે ફારિગ હોકર, પુઝૂ કર કે દો રકાત નમાઝ તહિય્યતુલ પુઝૂ ઓર તહિય્યતુલ મસ્જિદ કી નિચ્યત સે પઢે. ઓર ફિક્રો કો લે કર મશ્વરે મેં જુબજાયે ઓર સોચે કે ઈસ બસ્તી મેં કિસ તરહ કામ કિયા જાયે, તાકે કામ પુજૂદ મેં આયે. જિસ બસ્તી મેં ભી જાયે તીન કામ કી ફિક્ર કરે (૧) ખુદ ઈમાન સીપે યાની અપની ઈસ્લાહ કી ફિક્ર કરે (૨) બસ્તી સે નકદ જમાત નિકાલે. (૩) મસ્જિદવાર જમાઅત બનાયે ઓર અગર બનીહુઈ હે તો ઉસે મજબૂત બનાવે કી ફિક્ર કરે. ઓર અગર મજબૂત હો તો ઉસ સે ફાઈદા ઉઠાયે.

જબ મેં કેહતા હું, ચારબ, મેરા હાલ દેખ તો હુકમ હોતા હૈ અપના નામએ આમાલ દેખ

ਮਸ਼ਿਫ਼ ਦੇ ਆਦਾਨ

(੧) ਮਸ਼ਿਫ਼ ਮੇਂ ਪਹੋਚਨੇ ਪਰ ਅਗਰ ਕੁਝ ਲੋਗ ਯੇਠੇ ਹੋਂ ਤੋ ਸਲਾਮ ਕਰੇ, ਅਗਰ ਕੋਥ ਨ ਹੋ ਤੋ 'ਅਸਸਲਾਮੁ ਅਲੈਕੁਮਾ ਵ ਅਲਾ ਈਆਦਿਲੁ ਲਾਹਿਸ਼ਾਲਿਹੀਨ' ਕਹੇ. ਅਗਰ ਨਮਾਜ਼, ਤਸਬੀਹ, ਯਾ ਤਿਲਾਵਤ ਮੇਂ ਮਸ਼ਗੂਲ ਹੋਂ ਤੋ ਯੇਰ ਸੇ ਸਲਾਮ ਕਰਨਾ ਫੁਰਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. (੨) ਮਸ਼ਿਫ਼ ਮੇਂ ਦਾਮਿਲ ਹੋਕਰ ਯੇਠਨੇ ਸੇ ਪਹੇਲੇ ਦੋ ਰਕਾਤ ਤਹਿਵਿਯਤੁਲ ਮਸ਼ਿਫ਼ ਪਏ. (ਅਗਰ ਮਕੜਹ ਪਕਤ ਨ ਹੋ ਤੋ) (੩) ਅਰੀਏਨੇ ਔਰ ਯੇਠਨੇ ਕਾ ਕਾਮ ਨ ਕਰੇ. (੪) ਟੀਰ ਔਰ ਤਲਵਾਰ ਨ ਨਿਕਾਲੇ (੫) ਆਪਾਜ਼ ਯੁਲੰਦ ਨ ਕਰੇ. (੬) ਫੁਨਿਆ ਕੀ ਯਾਤੋਂ ਨ ਕਰੇ. (੭) ਅਪਨੀ ਗੁਮਸ਼ੁਦਹ ਥੀਯ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨੇ ਕਾ ਐਲਾਨ ਨ ਕਰੇ. (੮) ਯੇਠਨੇ ਕੀ ਜਗਹ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਸੇ ਜਘੜਾ ਨ ਕਰੇ. (੯) ਅਗਰ ਸਫ਼ ਮੇਂ ਜਗਹ ਨ ਹੋ ਤੋ ਯੀਥ ਮੇਂ ਘੁਸਕਰ ਲੋਗੋ ਮੇਂ ਤੰਗੀ ਪੈਦਾ ਨ ਕਰੇ. (੧੦) ਕਿਸੀ ਨਮਾਜ਼ ਪਠਨੇ ਵਾਲੇ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਨ ਗੁਜਰੇ. (੧੧) ਮਸ਼ਿਫ਼ ਮੇਂ ਥੁੰਕਨੇ ਔਰ ਨਾਕ ਸਾਫ਼ ਕਰਨੇ ਸੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੇ. (੧੨) ਉਲਿਆਂ ਨ ਬਟਯਾਏ. (੧੩) ਯਏਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਹਿਸ਼ੇ ਸੇ ਖੋਲ ਨ ਕਰੇ. (੧੪) ਨਜ਼ਸਤ ਸੇ ਪਾਛ ਰਹੇ, ਔਰ ਕਿਸੀ ਛੋਟੇ ਯਥੇ ਯਾ ਪਾਗਲ ਕੋ ਸਾਥ ਨ ਲੇਜਾਏ (੧੫) ਮਸ਼ਿਫ਼ ਮੇਂ ਕਬਰਤ ਸੇ ਅਲਾਹ ਕੇ ਸ਼ਿਕਰ ਮੇਂ ਮਸ਼ਗੂਲ ਰਹੇ.

ਕੁਰ੍ਤੁਬੀ ਰਹ. ਵੀਖਤੋਂ ਹੋਂ ਕੇ ਜਿਸਨੇ ਈਨ ਕਾਮੋਂ ਕੋ ਕਰਲਿਆ, ਉਸਨੇ ਮਸ਼ਿਫ਼ ਕਾ ਹਕ ਅਦਾ ਕਿਆ, ਔਰ ਮਸ਼ਿਫ਼ ਉਸਕੇ ਲਿਯੇ ਹਿਕਾਜ਼ਤ ਔਰ ਅਮਨ ਕੀ ਜਗਹ ਯਨ ਗਏ. (ਮਯਾਰੇਕੁਲ ਕੁਆਨ)

ਮਸ਼ਪਰਹ ਦੇ ਆਦਾਨ

✦ ਮਸ਼ਪਰਹ ਈਸ ਯਾਤ ਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੇ ਫੁਰ੍ਤਰ ~~ਫੁਰ੍ਤਰ~~ ਉਮਮਤ ਕੋ ਈਨ ਕੀ ਜਿਸ ਸਤਹਪਰ ਚੋਯ ਕਰ ਗਏ ਥੇ, ਈਨ ਕੀ ਉਸ ਸਤਹ ਪਰ ਉਮਮਤ ਫ਼ਿਰ ਸੇ ਕੇਂਸੇ ਆਜਾਏ.

✦ ਮਸ਼ਪਰਹ ਅਲਾਹ ਕਾ ਪਸੰਦੀਦ ਅਮਲ ਹੈ, ਨਯੀ ~~ਫੁਰ੍ਤਰ~~ ਕੀ ਸਜ਼ਤ ਹੈ, ਸਹਾਯਾ ਰਹਿ. ਕੀ ਸਿਫ਼ਤ ਥੀ ਔਰ ਹਮਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ.

✦ ਮਸ਼ਪਰਹ ਮੁਖ਼ਲਿਸੀਨ ਕਾ ਮਿਲਕਰ ਅਲਾਹ ਕੇ ਈਨ ਕੋ ਯੁਲੰਦ ਕਰਨੇ ਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ

✦ ਮਸ਼ਪਰਹ ਫ਼ਿਕੋ ਕਾ ਯੋਡ ਹੈ, ਈਤਿਹਾਈ ਫ਼ਿਕ ਔਰ ਈਜ਼ਤਿਮਾਏ ਕੁਲੂਯ ਹੋ.

✦ ਮਸ਼ਪਰਹ ਕਰ ਕੇ ਯੇ ਕਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਵੋਹ ਕਲੀ ਨਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ.

✦ ਈਨੀ ਕਾਮ ਹੋ ਯਾ ਫੁਨ੍ਯਵੀ, ਮਸ਼ਪਰਹ ਕਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕਰਨਾ ਯਾਹੀਏ.

- ઘર મેં મશ્વરહ કરે તો ઔરતો ઔર બચ્ચોં કો અમીર ન બનાવે સિદ્દી રાય પૂછી જાયે, ઔર અચ્છી રાય હો તો ઉસપર ફેસલા કિયા જાયે.
- મશ્વરે સે ચે ચાહાજતા હૈં કે હમારે અંદર માનને કા જઝબહ આજાયે
- મશ્વરે મેં સબ સે પહેલે અમીર તૈં કરલિયા જાયે. ઔર જમાઅત મેં અમીર પહેલે સે તૈં હોતા હૈં.
- અમીર કષરતે રાય, ઔર કિલ્લતે રાય (બહૂમતી લઘૂમતી) કા પાબંદ નહીં, ચાહે રાય લે, ચાહે રાય ન લે, અપની રાય પર ભી ફેસલા કર સકતા હૈં.
- અમીર કો ચાહિયે કે રાય તૈં કરને મેં હાકેમાના અંદા ઇંજિતિયાર ન કરે.
- અમીર કો ચાહિયે કે સીધે હાથ સે રાય પૂછે.
- અમીર જુસ સે રાય પૂછે વોહી રાય દે, બીચ મેં કોઈ ન બોલે, અગર જરૂરત પળે તો ઇંજાઝત લેકર બોલે કિસી કી રાય કો કાટે નહીં.
- રાય અમાનત સમજકર, અમાનતદારી સે દે.
- રાય માનને કે જઝબે સે દે, મનવાને કા જઝબા ન હો.
- કિસી કો જલીલ કરને કી નિચ્ચત સે રાય ન દે.
- રાય દેને મેં ઇંસ બાત કા ખ્યાલ રખે કે દીન કા ફાઈદા હો. સાથી કી આસાની હો. ઔર અલ્લાહ કી રઝા હો.
- મશ્વરે સે પહેલે મશ્વરહ ન હો. (જુસે સાગિશ કહતે હૈં. ઔર મશ્વરે કે બાદ ઉસકા કોઈ તજકેરા ન હો (જિસે બગાવત કહતે હૈં)
- રાય મેં ઇંજિલાફ હો સકતા હૈં, લેકિન જબ ફેસલા હોજાયે, તો ફિર ઉસ ફેસલે પર સબ મુતફિક હોજાયે.
- જુસ સાથી કે જિમ્મે જો કામભી તૈં હોજાયે, ઉસ કામ કો અમાનત દારી કે સાથ ઉસકે હક કે મુતાબિક અલ્લાહ કી મદદ કે ચકીન કે સાથ પૂરા કરને કી કોશિશ કરે.
- જુસ કી રાય પર ફેસલા હો, વોહ અલ્લાહ સે કરે, ઔર દુઆ કરે કે વોહ કામ બેહતરીન તરીકે સે અંજામ પાયે.
- ઔર જિસ કી રાયપર ફેસલા ન હો, વોહ ભી અલ્લાહ સે કરે, ઔર ચે સોચે કે ઇંસમેં કોઈ શર હોગા, જુસ સે અલ્લાહ ને હમ સબકો બચાયા
- મશ્વરે સે કામ કરને કે બાદ અગર કોઈ નુકશાન નઝાર આયે તો જુસ કી રાય પર ફેસલા હુવા હો, ઉસ કો કુછ ન કહે, બલકે ચૂં કહે કે ખુદાને જો ચાહા વોહી હુવા, ઔર ઇંસી મેં હમારી ભલાઈ હૈં.

તાલીમ કે આદાબ

તાલીમ કા મક્સદ

અલ્લાહ હમ સે રાજી હોજયે. ઓર દિલ હમારા અસર લેનેવાલા બન જાયે. યાની અપને ચકીનો કો દુનિયા કી તમામ શકલો ઓર અસ્બાબ સે અલ્લાહ કી તરફ સે આને વાલે આમાલ વાલે અસ્બાબ કી તરફ ફેરના હે.

તાલીમ કે મોઝુ

(૧) ફઝાઈલે આમાલ કે જરિયે, દિલ મેં દીન કી સચ્ચી તલબ, ઓર તળપ પેદા કરના. (૧) વાદા, ઓર વઈદ કે જરિયે, ઈલ્મો અમલ મેં જોળ પેદા કરના.

તાલીમ કે આદાબ

(૧) બાવુઝૂ અઝામત ઓર અદબ કે સાથ બેઠના. (ટેક ન લગાના)
(૨) ધ્યાન, ઓર તવજ્જુહ સે સુનના. (દિલ સે મુતવજ્જહેહ હોકર)
(૩) અમલ કરને કી નિચ્ચત સે સુનના.
(૪) અમલ કરતે હુએ, દૂસરો તક પહોચાને કી નિચ્ચત સે સુનના.
(૫) કલામ ઓર સાહેબે કલામ કી અઝમત દિલ મેં રખતેહુએ સુનના.
તાલીમ કે અમલ મેં જમકર બેઠે, કચૂંકે તાલીમ કે ઈલ્મ સે આમાલ કી ઈસ્તેઅદાદ પેદા નહીં હોતી બલ્કે તાલીમ કે નૂર સે અમલ કી ઈસ્તેઅદાદ પેદા હોગી.

ફઝાઈલે આમાલ ઓર ફઝાઈલે સદકાત, દોનો કિતાબો કી રોજના ચાર ઘંટે તાલીમ કરે. હદીથ કો દોબાર, યા તીનબાર પઢે, ફાઈદે કો ઓર ફાઈદે મેં લિખીહુઈ હદીથ કો એકબાર પઢે, કચૂં કે હુઝૂર ﷺ હર બાત કો તીન મરતબા દોહરાતે, તાકિ મુખાતબ ઉસે ખૂબ સમજલે. કચૂં કે સિફ પઢના યા સુનાના મક્સૂદ નહીં હે, બલ્કે ઉસે સમજના હે. ઈસલિયે પહેલી દફા પઢને સે મુતવજ્જહેહ હોગે, દૂસરી બાર પઢને સે સુનેંગે ઓર તીસરીબાર પઢને સે ઉસે સમજેંગે.

સુબહ કી તાલીમ તીન હિસ્સો મેં કરના હે.

(૧) કુર્આન કે હલ્કે લગાના. (૨) ફઝાઈલ કી કિતાબો મેં સે થોડા-થોડા પઢના. (૩) છે સિફાત કે મુજકરે કરના.

મજલિસ કી ફઝીલત

મોહતરમ બુઝુર્ગો દોસ્તો અઝીઝો અલ્લાહ કા બહુતહી બખા કરમ હુવા એહસાન હુવા કે અલ્લાહ ને હમકો ..... કી નમાઝ બા જમાઅત પઢને કી તોફીક અતા ફરમાઈ. ઓર મજિદ કરમ ચે હુવા કે દીન કી મજલિસ મેં, દીન કી ફિકો કો લેકર બેઠને કી તોફીક અતા ફરમાઈ. ચે મજલિસ દેખને કે એતબાર સે બોહત છોટી હે, લેકિન અલ્લાહ કે ચહાં ઈસકી બહુત બડી કદ છે. જિસ કે બારે મેં હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : જોભી લોગ અલ્લાહ કે ઝિક્ર કે લિચે જમા હોં ઓર ઉનકા મકસદ સિર્ફ અલ્લાહ હી કી રઝા હો, તો આસમાન સે એક ફરિશ્તા આવાજ દેતા હૈ કે, તુમ બખ્શ દિએ ગયે ઓર તુમ્હારી બુરાઈયો કો નેકિયો મેં બદલદિયા ગયા. (તબરાની)

હુઝૂર ﷺ કા ઈરશાદ હે: કયામત કે દિન અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ બાજ કોમો કા હશા એસી તરહ ફરમાયેગે, કે ઉનકે ચેહરો મેં નૂર ચમકતા હુવા હોગા વોહ મોતિયો કે મિમ્બરોપર હોગે લોગ ઉનપર રશક કરતે હોગે, વોહ અંબિયા ઓર શોહદા નહીં હોગે, કિસી ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલુલ્લાહ ﷺ ઉનકા હાલ બયાન કર દીજિયે. કે હમ ઉનકો પહેચાન લે. હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : વોહ લોગ હોગે, જે અલ્લાહ કી મોહબ્બત મેં, મુખ્તલિફ જગહોં સે, ઓર મુખ્તલિફ ખાનદાનોં સે આકર એક જગહ જમા હોગાયે હોં, ઓર અલ્લાહ કે ઝિક્ર મેં મશગૂલ હોં. (તરગીબ)

અલ્લાહ હમ સબ કો ઈન બાતોં પર ચંકીન નસીબ ફરમાયે ઓર ઈનમેં હમ સબકો શામિલ ફરમાયે ઓર બાર-બાર એસી દીન કી મજલિસો મેં જમકર ઓર જુડકર બેઠને કી તોફીક અતા ફરમાયે. આમીન.

જબ મજલિસ ખતમ હો તો ચે ફુઆ પઢે

સુબ્હાનલ્લાહિ વબિ હમ્દિહી સુબ્હાન-કલ્લાહુમ્મ વબિ હમ્દિ-ક અશહદુ અલ્ લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત અસ્તઝિફ્ફ-ક વ-અતૂબુ ઈલયક્. સુબ્હાન રઝિબ-ક રઝિબ-ઈઝઝતિ અમ્મા ચસિફૂન, વસલામુન્ અલલ્ મુરસલીન્ વલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ રઝિબ્ આલમીન.

મોહર બાદ (તઆરફી બાત)

મોહતરમ બુમુગો દોસ્તો મેરી, આપ કી, ઓર દુનિયા મે બસને વાલે તમામ ઈન્સાનો કી, દુન્યા ઓર આખેરત કી કામ્યાબી અલ્લાહ રબબુલ ઈઝઝત ને અપને મહબૂબ દીનમે રખિ છે. જુસકી જુદગી મે દીન હોગા, અલ્લાહ ઉસે હર હાલ મે દોનો જહાં મે કામ્યાબ કરેગે. ઓર જુસ કી જુદગી મે દીન નહીં હોગા, ચાહે મર્દ હો ચા ઓરત, ચાહે કિસીભી ખાનદાન કા હો, ચાહે કિસી ભી મુલ્ક કા રેહનેવાલા હો ચાહે કામ્યાબ હોને કે તમામ નકશે મોજુદ હો, લેકીન અગર ઉસકી જુદગી મે દીન નહીં હે, ચાની અલ્લાહ કે અહકામ, ઓર નબી ﷺ કા નૂરાની ઓર પાકીઝા તરીકા નહીં હે, તો અલ્લાહ રબબુલ ઈઝઝત હર હાલ મે દોનો જહાં મે ઉસે નાકામ કરેગે.

દુનિયા કી કામ્યાબી બોહત મુખ્તસર કામ્યાબી હે, સાંઠ સત્તર સાલ કી જુદગી, ઓર વોહ ભી ચકીની નહીં, મોત કબ આખયે કોઈ પતા નહીં, મગર જુદગી જુતની ભી હો, અગર ઉસ જુદગી મે અલ્લાહ કે હુકમ કે મુતાબિક ઓર આપ ﷺ કે તરીકો કે મુતાબિક અલ્લાહ કી માનકર ચલેંગે તો, અલ્લાહ રબબુલ ઈઝઝત દુનિયા કી ઈસ છોટી સી જુદગી મે ભી ચેન, સુફૂન, ઈત્મિનાન, ખેરો બરકત ઓર અમનો અમાન વાલી જુદગી અતા ફરમાયેંગે (દુનિયા કી કામ્યાબી ચેહી હે.) ઓર મરને કે બાદ જો લા મેહદૂદ જુદગી હે, ઉસ મે ભી અલ્લાહ કામ્યાબ કરેગે. ઓર અસલ કામ્યાબી તો આખેરત હી કી કામ્યાબી હે. ઉસી આખેરત કી લા મેહદૂદ જુદગી કો કામ્યાબ બનાને કે લિયે અલ્લાહને હમે દુનિયા મે મુખ્તસર જુદગી દેકર ભેજ હે.

સહાબાએ કિરામ રહિ.ને હમતક ચે દીન બેશુમાર કુબાનિયાં દેકર પહોંચાયા હે, માર ખાઈ, ગરમ-ગરમ રેતપર ઘસીટ્ટે ગયે, આગ કે અંગારોપર લેટાએ ગયે, ઘરબાર છોળે, વતન સે બેવતન હુએ ભૂકે રહે, પ્યાસે રહે, પેટપર પથ્થર બાંધે, બીવિયોં કો બેવહ કિયા બચ્યોં કો ચતીમ કિયા, તરહ તરહ કી તકલીફે ઉઠાઈ, બલ્કે શહીદ હુએ, તબ જાકાર ચે દીન હમતક પહોંચા હે, અબ ઈસ દીન કો હમારી જુદગી મે બાકી રખતે હુએ, દૂસરોતક પહોંચાના હે, કચૂં કે અબ કોઈ નબી ઈસ દુન્યા મે આને વાલા નહીં. અલ્લાહ ને ખત્મે

નુબુવ્વત કે સદકે મેં ચે કામ હમ કો દિયા હૈ, ઈસ કામ કે હમ જુમ્મેદાર હૈ. ઔર ઈસીલિએ અલ્લાહ તઆલા ને કલામે પાક મેં હમારી તારીફ ભી ફરમાઈ હૈ. 'તુમ બેહતરીન ઉમ્મત હો, લોગોં કી નફારસાની કે લિએ નિકાલી ગઈ હો. તુમ અચ્છે કામ કા હુકમ કરતે હો ઔર બુરે કામ સે રોકતે હો, ઔર એક અલ્લાહ પર ઈમાન રખતે હો.'

હઝરત અબૂ દરદા રદિ. જો એક જલીલુલ કદ્ર સહાબી હૈ, ફરમાતે હૈ, 'તુમ અમ્મ બિલ મઅરૂફ ઔર નહી અનિલ મુન્કર કરતે રહો વરના અલ્લાહ તઆલા તુમ પર એસે જાલિમ બાદશાહ કો મુસલ્લત કરદેંગે જો તુમહારે બળોં કી તાઝીમ ન કરે, તુમહારે છોટોં પર રહમ ન કરે. ઉસ વકત તુમહારે બરગુઝીદહ લોગ દુઆઓ કરેંગે, તો કબૂલ ન હોગી. તુમ મદદ ચાહોંગે તો મદદ ન હોગી. મગફેરત માંગોંગે તો મગફેરત ન મિલેગી. (ફઝાઇલે તબલીગ)

નબી ﷺ કા ઈરશાદ હૈ કે: જબ મેરી ઉમ્મત દુનિયા કો બળી ચીજ સમજને લગેગી, તો ઈસ્લામ કી હૈબત ઔર વકઅત ઉસકે કુલૂબ સે નિકલ જાયેગી. ઔર જબ અમ્મ બિલ મઅરૂફ, ઔર નહી અનિલ મુન્કર કો છોળ બેઠેગી તો વહી કી બરકાત સે મહરૂમ હોજાયેગી, ઔર જબ આપસ મેં ગાલી ગલોચ ઈજ્તિયાર કરેગી, તો અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ કી નિગાહ સે ગિર જાયેગી. (તિરમિઝી શરીફ)

ઈસલિએ ચે મહેનત હમ સબ કે લિએ બોહત જરૂરી હૈ. ઈસ મહેનત કે જરિએ ચેહી ચાહાજતા હૈ, કે હમ સબ કી જુંદગી મેં અલ્લાહ કે અહકામ ઔર નબી ﷺ કે સુન્નત તરીકે જુંદા હોજાયે, જિસ દિન ઉમ્મત કે અંદર સો ફીસદ દીન હકીકત કે સાથ આ જાયેગા તો, અલ્લાહ રહબુલ ઈમ્મત પૂરી દુન્યા કે અંદર, અમનો અમાન, ખેરો બરકત, ચૈન ઔર સુફૂન, ઔર વોહ નુસ્રત ઔર મદદ અલ્લાહ અતા ફરમાયેંગે, જો સહાબઅે કિરામ રદિ. કો અતા ફરમાઈ થી, બલકે ઉસસે ભી પચાસ ગુના જિયાદહ અતા ફરમાને કા વાદા ફરમાયા હૈ.

અગર ઈસ મહેનત કો હમ સબ મિલકર કરેંગે તો દીન પુજૂદ મેં આયેગા. હિજરત ઔર નુસ્રત સે દીન ફૈલા હૈ. તો ઈસ મહેનત કે લિએ સબ તૈયાર હૈ. ઈન્શા અલ્લાહ ? હીક હૈ ! તો બતાઓ જબતક હમારી જમાઅત આપકી બસ્તી મેં રહેગી કોન કોન હમારા સાથ દેગા ? હાં ! જિસકે પાસ જબ ભી, જોભી વકત ફારિગ હો, ઉસ વકત હમારા સાથ દે, મુલાકાતે કરાચે, તાલીમ મેં શિક્કત કરે, ગરતો મેં જુડે. હમ દીન સીખને કે લિએ આયે હૈ, ઈસલિએ આપ વકત કો ફારિગ કરકે હમારા સાથ દે. કરેંગે સબ ઈન્શા અલ્લાહ ?

અલ્લાહ હમ સબ કો અમલ કી તોફીક અતા ફરમાયે.

ફઝાઈલે ઝિક્ર

મોહતરમ બુમુગોં દોસ્તો અઝીઝો દુનિયા કી મશગૂલી, ચાહે ખઈઝ યા હલાલ હી કયૂં ન હો દિલપર જરૂર અસર કરતી હે ઉસ અસર કા નામ ગફલત હે, ઓર ઉસ ગફલત કો દૂર કરને કે લિયે અલ્લાહ કા ઝિક્ર હે, હર ચીજ કી સફાઈ કે લિયે કોઈ ન કોઈ ચીજ જરૂર હોતી હે, જેસે કપડે ઓર બદન કો સાફ કરને કે લિયે સાબુન હે, ઓર લોહે કે ઝંગ કો દૂર કરને કે લિયે આગ કી ભઝ્ટી હે, ઈસી તરહ દિલો કે ઝંગ કો દૂર કરને કે લિયે અલ્લાહ કે ઝિક્ર કી જરૂરત હોતી હે. હુમૂર عليه السلام ને ફરમાયા : જો શખ્સ અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરતા હે ઓર જો નહીં કરતા ઉન દોનોં કી મિસાલ જુંદા ઓર મુર્દા કિસી હે કે ઝિક્ર કરને વાલા જુંદા હે, ઓર ઝિક્ર ન કરને વાલા મુર્દા હે.

જુસ તરહ મહીનોં કે એતેબાર સે રમઝાનુલ મુબારક કા મહીના ઓર દિનોં કે એતેબાર સે જુમ્હાહ કા દિન, ઓર રાતોં કે એતેબાર સે લક્ષતુલકદ્ર કી રાત સબ સે અફઝલ હે ઈસી તરહ વકતોં કે એતેબાર સે ફજર કી નમાઝ કે બાદ ઓર અસર કી નમાઝ કે બાદ કા વકત બહોત હી અફઝલ હે, ઈન વકતોં મેં જુયાદહ સે જુયાદહ અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરના ચાહીયે, હુમૂર عليه السلام અલ્લાહ કા પાક ઈરશાદ નકલ ફરમાતે હે કે : ફજર કી નમાઝ કે બાદ ઓર અસર કી નમાઝ કે બાદ વૂ થોડી દેર મુજે ચાદ કરલિયા કર, મેં દરમ્યાની હિસ્સે મેં તેરી કિફાયત કરુંગા.

એસે તો હરઘણી, હર વકત, હર જગહ, અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરના ચાહીયે, કયૂંકે મકસદે હયાત અલ્લાહ કી ચાદ હે. હુમૂર عليه السلام કા ઈરશાદ હે કે જન્નત મેં જાને કે બાદ એહલે જન્તી કો દુનિયા કી કિસી બી ચીજ કા કલફ ઓર અફસોસ નહીં હોગા, બજુઝ ઉસ ઘડી કે જો દુનિયા મેં અલ્લાહ કે ઝિક્ર કે બગેર ગુજર ગઈ હો. (તબરાની) હઝરત અબૂ દરદા રદિ. ફરમાતે હે કે જિન લોગોં કી મુબાન અલ્લાહ કે ઝિક્ર સે તરો તાજ રહેતી હે વોહ જન્નત મેં હંસતે હુએ દાખિલ હોંગે. (ફ. ઝિક્ર.

ઈસલિએ જો શખ્સ કિસી સે ઊંત હો તો વોહ અપને શેખ કે બતાયે હુએ મામૂલાત પૂરે કરે. પરના સુબહો શામ ઈન દોનોં વકતોં મેં આદત ડાલને કે લિયે બુમુગાનેદીન તીન-તીન તરબીહાત કી પાંબદી બતાતે હે
૧. તીસરા કલ્મા. ૨. દુરૂદ શરીફ. ૩. ઈસ્તિઝકાર. ઈનકો કિબ્લા રૂખ બેઠકર અલ્લાહ કે ધ્યાન કે સાથ માને કો સમજકર પઢે.

(૧) તીસરે કલ્મે કી ફઝીલત મેં આતા હે, હઝરત ઉમ્મેહાની રદિ. ફરમાતી હૈં એક મરતબા હુઝૂર ﷺ તશરીફ લાવે, મેં ને અર્ઝ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ ﷺ મેં બુલ્હી હોગઈ હું ઓર જઈફ હું, કોઈ અમલ ઐસા બતા દીજીયે કે બેઠે બેઠે કરતી રહા કર્ફ, હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા ‘સુબ્હાનલ્લાહિ’ સો મરતબા પઢા કરો, ઉસકા ખવાબ ઐસા હૈં ગોયા તુમ ને સો અરબ ગુલામ આજાદ કિયે ઓર ‘અલ્હ-મ્દુલિલ્લાહ’ સો મરતબા પઢા કરો ઉસકા ખવાબ ઐસા હૈં ગોયા તુમને સો ઘોડે, મઘ સામાન લગામ વગૈરહ જીહાદ મેં દિયે. ઓર સો મરતબા ‘અલ્લાહુ અક્બર’ પઢા કરો, યે ઐસા હૈં ગોયા તુમને સો ઊંટ કુર્બાની મેં જબહ કિયે ઓર વોહ કબૂલ હોગયે, ઓર ‘લા-ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ’ સો મરતબા પઢા કરો, ઉસકા ખવાબ તો તમામ આસમાન જમીન કે દરમ્યાન કો ભર દેતા હે. ઈસસે બઢકર કિસી કા કોઈ અમલ નહિ જો મકબૂલ હો. (નસાઈ શરીફ) ઈસી કે સાથ ‘વ લાહવ્-લ વ લાકુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહિલ અલિસ્થિલ્ અઝીમ્’ ભી સો મરતબા પઢે, યે નિન્નાનવે (૯૯) બીમારિયો કે લિયે શિફા હૈં.

(૨) દૂસરી તરબીહ દુરૂદ શરીફ કી હૈં, હુઝૂર ﷺ કે જો એહસા-નાત હમપર હૈં, ઉસકા બદલા તો હમ ચુકા નહીં સકતે, જીતના ભી હમ સે હોસકે દુરૂદેપાક પઢતે રહૈં. હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા: કયા-મત કે દિન મેરે કરીબ સબ સે જીયાદહ વોહ શખ્સ હોગા, જિસ ને સબ સે જીયાદહ મુજપર દુરૂદ ભેજ હોગા. (હિસ્સે હસીન)

દૂસરી હદીષ મેં હૈં હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : જો શખ્સ મુજપર એક મરતબા દુરૂદ ભેજતા હૈં, અલ્લાહ તઆલા ઉસપર દસ રહમતો નાઝિલ ફરમાતે હૈં, ઓર ઉસકી દસ ખતાયેં માફ કર દી જાતી હૈં. ઓર (જન્નત મેં) ઉસ કે દસ દર્જે બુલંદ કરદિયે જાતે હૈં, ઓર દસ નેકિયાં ભી ઉસ કે લિયે લિખદી જાતી હૈં. (ફઝાઈલે દુરૂદ)

(૩) તીસરી તરબીહ ઈસ્તિગ્ફાર કી હૈં કે હમ બોહત ગુનેહગાર હૈં ચલતે ફિરતે, ઉઠતે બેઠતે, હમસે ગુનાહ હોહી જાતે હૈં, હુઝૂર ﷺ ગુનાહો સે પાક સાફ થે, ફિર ભી રોજાના અસ્સી યા સો મરતબો ઈસ્તિગ્ફાર પઢા કરતે થે. હમને તો બ દરજએ અવલા ચાહયે કે કમ સે કમ સુબ્હ શામ સો-સો મરતબા ઈસ્તિગ્ફાર પઢ લિયા કરે.

જો શખ્શ 'અસ્તગફિરુલ્ લાહલ્લાહી લા ઈલા-હ ઈલ્લા હુવુલ્ હય્યુલ કય્યુમ વ-અતૂબુ ઈલય્હ' ત્રીન મરતબા પઢે, ઉસ કે તમામ ગુનાહ માફ કરદિયે જાતે હૈ, ચાહે સમંદર કી ગાઘ કે બરાબર હો, ચાહે મેદાને જીહાદ સે ભાગા હી હો. (ઈલ્યાહિલ ઉલૂમ)

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ રદિ.રિવાયત કરતે હૈ આપ ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા, : જો શખ્શ પાઠંદી સે ઈસ્તિગફાર કરતા રહેતા હૈ, અલ્લાહ તઆલા ઉસકે લિયે હર તંગી સે નિકલને કા રાસ્તા બના દેતે હૈ, હર ગમ સે ઉસે નજાત અતા ફરમાતે હૈ, ઓર ઉસે ઐસી જગાહ સે રોજુ અતા ફરમાતે હૈ, જહાં સે ઉસે ગુમાન ભી નહી હોતા. (અબૂ દાવૂદ) ઈસી કે સાથ સાથ રોજના કલામે પાક કી તિલાવત કરે. ઓર મસ્જૂન દુઆઓ કા એહતેમામ કરે. અલ્લાહ હમ સબ કો અમલ કરને કી તોફીક અતા ફરમાયે. આમીન. (અપની અપની તસ્બીહાત પૂરી કરલો)

ફઝાઈતિ ગશત

મોહતરમ્ બુમુગો દોસ્તો, અઝીઝો, જબજબ દુનિયા મે બિગાડ આતા થા તો અલ્લાહ રબુલ ઈઝઝત અપને માસૂમ બંદો કો નબી બના કર ભેજતે થે, ઓર નબી દુનિયા મે આકર એક-એક કે પાસ જાકર દઅવત દેતે થે, તમામ નબિયો ને દુનિયા મે આકર એક હી દઅવત દી નબી બદલે લેકિન દઅવત નહી બદલી, કે 'કુલૂ લા ઈલા હ ઈફ્રાઝાહ તુલ્હેદુ' એ લોગો કલ્મા પઢલો કામ્યાબ હો જાઓગે.

સબ કે આખિર મે હમારે નબી હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તુફા ﷺ દુનિયા મે તશરીફ લાયે, ઓર ઉન્હોને ભી ચેહી દઅવત કા મુબારક કામ કિયા, મકકા કી ગલિયો મે, મીના કી ઘાટિયો મે, તાઈફ કે મેદાનો મે, ઓર મદીનહ કે બાઝારો મે જાતે થે ઓર દઅવત દેતેથે, કઈ એક કે પાસ સત્તર સત્તર અસ્સી અસ્સી મરતબા ગયે, ચે કામ તમામ નબિયો કી સુન્નત હૈ, ઈસ મહેનત કો લેકર હમે ભી ગશતવાલા અમલ કરના હૈ, દીન કે અંદર ગશત કા મકામ ઐસા હૈ, જેસે બદન કે અંદર રીડ કી હકી. ચે ઉમ્મુલ આમાલ હૈ, ઈસીકે જરીયે તમામ આમાલ જીંદા હોતે હૈ, જુસ બસ્તી મે અલ્લાહપાક અઝાબ ભેજને કા ઈરાદા કર ભી લેતે હૈ, લેકિન વહાં અગર ત્રીન કિસમ કે લોગ હોતે હૈ તો અજાબ કો રોક લેતે હૈ, ૧. મસ્જિદો કો આબાદ કરનેવાલે. ૨. અલ્લાહ કે વાસ્તે આપસ મે મોહબબત રખને વાલે. ૩. ઓર આખરી રાતો મે ઈસ્તિગફાર

करने वाले. तो हम जे यहां पर जमा हुये हैं, सिर्फ अल्लाह ही की मोहब्बत में जमा हैं, और मस्जिद को आजाद करने की दिक्र के लिये जमा हुये हैं, और अगर हमारे केहने सुन्ने से, कोई अल्लाह का अंदा रहेशास्त पर आगया तो रातों को ठिठकर रोने वाला और इस्तिग़्फ़ार करने वाला भी बनेगा. और इस काम से चाहा भी येही ज़रूरी है कि, अल्लाह से बिछड़े हुये अंदों को अल्लाह से मिलाना है, इस के लिये जे गरज बनकर, जे तलब अंदों के पास जना है, और कमज़ोर इमान को लेकर जना है, और कवी इमान की दायत देना है, ताकि हमारा इमान कवी बन जाये.

ये काम सिर्फ़ बघाव के लिये, या तस्बीह के तौरपर नहीं है, बल्कि ये काम हमारा मकसद है, इस काम को करने पर हमें क्या मिलेगा. ये तो हम सोच भी नहीं सकते. इज़ाईल सिर्फ़ इसलिये जाताये जाते हैं, ताकि हमारे अंदर काम करने का शोक पैदा हो. ओक हदीथ का ज़ुलफ़ा है : जे इन्सान इस काम के लिये कदम उठाता है तो पहले ही कदमपर इस की मग़्फ़िरत कर दी जाती है.

हज़रत सोहेब र.इ. इरमाते हैं मेने हुज़ूर ﷺ को इरशाद इरमाते हुये सुना : तुम में से किसी का ओक घडी अल्लाह के रास्ते में ज़ा रेहना इसके अपने घरवालों में रहेते हुये सारी छिन्न के नेक आमाज से बेहतर है. (मुस्तरिफ़ हकिम)

हज़रत अनस र.इ. इरमाते हैं रज़ूख़ुल्लाह ﷺ ने इरशाद इरमाया : अल्लाह के रास्ते में ओक सुब्ह या ओक शाम दुनिया और मा फ़ीहा से बेहतर है. (जुआरी) इस रास्ते का गुज़ार और जहन्नम का धूँवा ओक जगा जमा नहीं होसकता. (मुन्ताज़ज़ अहदीथ) ओक कदम पर सातसो कदम का बघाव, और अक़ भरतज़ा 'सुब्हानल्लाह' कहेगे तो सातलाख़ भरतज़ा सुब्हानल्लाह केहने का बघाव मिलेगा.

ये ज़ोहूर ज़िया अमल है, नज़ियों वाला काम है, इसलिये इस के कुछ इस्लूल और आदाय भी हैं, अगर इस्लूल और आदाय के साथ काम होगा मुज़हिदे और कुर्बानी के साथ होगा, तो हिदायत पुर्बू में आयेगी बेहज़ा सज़ से पहले दो नमाज़ों के बीच के वक़्त को इरिग़ किया जाये, और चार अमल के साथ किया जाये. ओक अमल तो-

ચહાંપર બાત જરી રહેગી, દુસરા અમલ દુઆ ઝિક્ક કા હોગા, તીસરા અમલ ઇસ્તિકબાલ કા હોગા, ઓર ચોથા અમલ ચેહે કે ગશત કે લિચે જમાઅત બસ્તી મેં જાયેગી.

તો બતાઓ ઇસ કામ કે લિચે સબ તૈયાર હૈ ? બતાઓ કિતની જમાઅત બનાઈ જાયે, તો રેહબર, મુતકલ્લિમ ઓર અમીર કોન રહેગે દુઆ ઝિક્ક મેં કોન બેહેગા, ઓર ઇસ્તિકબાલ કે લિચે કોન રહેગે. (જબ તૈ હોજાયે તો) અચ્છા ભાઈ સબ અપના અપના કામ સુન લો, બાત કરને વાલા દુન્યા મેં આને કા મકસદ બતાયે, ઇમાન ઓર આમાલ કી કીમત બતાયે, ઇસતરહ સાથીયોં કા ઝહન બના કર ખુમ્મેદારી સમજાયે, તાકે જબ તકાજ આયે તો, અપને આપ કો કુબાની કે લિચે પૈશ કરને વાલે બને.

દુઆ ઝિક્ક કા જો અમલ હૈ ચે પાવર હાઉસ હૈ, ઇન કા ખુલ્લા તઅલ્લુક અલ્લાહ કે સાથ હોગા, ગશત મેં જાનેવાલી જમાઅત કો અલ્લાહ કી તરફ સે ઉતની હી મદદ હોગી, ઇસલિચે ચે સાથી ગશત મેં જાનેવાલી જમાઅત કી નુસ્ત કે લિચે દુઆજોં માગે, યા તીસરે કલ્મે કા વિર્દ કરે, અપના ઇન્ફરાદી કોઈ અમલ ન કરે.

અબ ઇસ્તિકબાલ વાલે સાથી કો ચાહયે કે દરવાજહ પર જુતા, ચપ્પલ ઉતારને કી જગહ કે કરીબ ખજે રહે, ઓર આનેવાલે સાથી કા ખુશી સે ઇસ્તિકબાલ કરે, મુસાફર કરે ઓર ફોરન ઇસ્તિન્જા ઓર વુઝૂ કી જગહ બતા દે, જબ વુઝૂ સે ફારિગ હોજાયે તો નમાઝ કે લિચે પૂછે, માશા અલ્લાહ આપને નમાઝ તો પઢલી હોગી, અગર ના કહે તો, પઢાદે ઓર નમાઝ ખત્મ કરે તો ઉઠને સે પહેલે, મસ્જિદ મેં ચહાંપર બાત હોરહી હૈ ઉસમેં બેઠને કી દઅવત દેકર ઉસ મજલિસ તક પહોંચા દે.

ચોથા અમલ જો જમાઅત બસ્તી મેં ગશત કે લિચે જાયેગી, ઉસ મેં કમ સે કમ તીન ઓર ખુચાદહ સે ખુચાદહ દસ સાથી જા સકતે હૈં, ઉન મેં તીન સાથી તેં કરલિચે જાયે, એક રેહબર જો મકામી હો, બા અખર હો, બસ્તી મેં સબ કો પેહચાનતા હો, નાબાલિગ બચ્ચે કો રેહબર ન બનાયા જાયે, દૂસરા મુતકલ્લિમ તીસરા અમીર.

રેહબર ભાઈ કા કામ ચે હે કે ખુસ ભાઈ કે ઘરખર જમાઅત લેકર જાયે, ઉસ ભાઈ કો અચ્છે નામ સે બુલાયે, ચાહે ઉસમેં નન્નાનવે બુરાઈયાં હો, લેકિન એક અચ્છાઈ કે વોહ ઇમાનવાલા ભાઈ હૈ, ઉસકા

એહતેરામ કરતે હુએ બુલાયે. ઔર ચે કહે અલ્લાહ કે બંદે અલ્લાહ કે ઘર સે, અલ્લાહ કી બાત લેકર આયે હૈ, અલ્લાહ કી બાત બની અલ્લાહ કી બાત સુનલો. ઔર આ જાયે તો મુસાફર કરે (ઔર પૂરા તૈયાર ન હો ચાની જુતા, ચમ્પલ, ચા ટોપી વગેરે ન પહેની હો, તો પહેના કર ચા બચ્ચા હાથ મેં હો તો ઉસે રખવા કર પૂરા તૈયાર કરા કે) ઇસ નિચ્ચત કે સાથ કે ઇ.અ. હમારે સાથ નકદ મસ્જિદ મેં આયેગે, મુતકલ્લિમ ભાઈ સે મિલા દે, અગર તીન મરતબા આવાજ દેનેપર કોઈ જવાબ ન મિલે તો આગે બટજાયે. ઔર અગર મસ્તૂરાત કી આવાજ સુને તો કહે કે મસ્જિદ સે જમાઅત આઈ હૈ, કોઈ મદ હઝરાત હો તો ભેજો, અગર ના કહે તો આગે બટજાયે, મસ્તૂરાત સે ઔર કોઈ બાત ન કરે.

મુતકલ્લિમ ભાઈ કા કામ ચેહે કે, આનેવાલે ભાઈ કે સાથ મુસાફર કરે, ઔર ખૈર ખૈરિયત પૂછે, ઔર તમામ સાથીઓ કી તરફ મુતવજજેહ હોકર, ઇમાનવાલે કી કીમત બતાયે, ઇમાન ઔર આમાલ કી તાકત બતાયે, કબ્લ ઔર હથ્થ કી ચાદ દિલાયે, ફઝીલત વાલી બાતે બતાયે વઈદે ન બતાયે, ઇતની કમ બાત ભી ન કરે કે એલાન હોજાયે ઔર ઇતની લંબી બાત ભી ન કરે કે બચાન હોજાયે, ઔર બતાયે કે ચે સબ મહેનત સે હાસિલ હોગા, ઔર ઇસી સિલસિલે મેં ચે ગશત વાલી મહેનત હોરહી હૈ, ઔર મસ્જિદ મેં અલ્લાહ ઔર ઉસ કે રસૂલ કી બાત હો રહી હૈ, તો હમ આપ કો લેને કે લિયે આયે હૈ. અગર કોઈ ઉઝર પૈશકરે તો સહાબા રદિ. કી કુબાની બતાકર નકદ મસ્જિદ મેં લાને કી કોશિશ કરે, અગર ફિર ભી ઉઝર બતાયે, ઔર કહે કે ઇન્શાઅલ્લાહ નમાઝ મેં પહોંચતા હું, તો ફિકરમંદ બનાકર છોડ દે, કે માશાઅલ્લાહ આપતો આયેગે હી લેકિન જલ્દી સે ફારિગ હોકર આપને મિલને જુલને વાલોકો ભી સાથ મેં લેકર પહોંચે, ઔર નમાઝ કે બાદ ભી થોડી દેર તશરીફ રખના, ઇન્શાઅલ્લાહ ઇમાન ઔર ચકીન કી બાત હોગી.

અમીર કા કામ ચેહે કે જબ જમાઅત કો મસ્જિદ સે લેકર નિકલે તો ગશત કી મુનાસિબત સે, મુખ્તસર દુઆ કરતે હુએ અલ્લાહ સે મદદ માંગતે હુએ નિકલે, કચૂં કે સિર્ફ હમારે કેંહને, ઔર સુનને સે કુછ નહીં હોતા, કરને વાલી ઝાત સિર્ફ અલ્લાહ હી કી હૈ, જબ મસ્જિદ સે નિકલે તો સાથીઓ કો રાસ્તે કે એક કિનારે સે ચલાયે,

રાસ્તે મેં કોઈ તકલીફ દેનેવાલી ચીજ પળી હો ઓર આસાની સે હટા સકતે હો તો ઉસે હટાતે હુએ ચલે, દિલ મેં અલ્લાહ કા ઝિક્ર હો, ગલી કુચે મેં જાએ તો તીસરા કલ્મા પઢે, ઓર બાઝાર સે ગુઝરે તો ચોથા કલ્મા પઢે દિલ મેં ફિક્ર હો કે કિસ તરહ તમામ ઈન્સાનો કા તાલ્લુક અલ્લાહ કે સાથ હોજાયે. નજરેં નિચી હો, ઈતની નીચી ભી ન હો કે જાન કા ખતરા હોજાયે ઈતની ઊંચી ભી ન હો કે ઈમાન કા ખતરા હોજાયે, બલ્કે દરમ્યાની નજર હો, જિસતરહ નમાઝ મેં કયામ કી હાલત મેં હોતી હે.

(યે ગશત જો હે, નમાઝ કે બાહર કી જુંદગી મેં, નમાઝ કી મશક હે, કે અમીર કી ઈકતિદા, જુબાનપર ઝિક્ર, દિલ મેં આખેરત કી ફિક્ર નીચી નજર, ઈધર ઈધર ન જાંકના, બાત ચીત ન કરના, સિર્ફ મુતકલ્લિમ કી બાત (કિર્અત) સુનના ઓર આખિર મેં ઈસ્તિગફાર કરના ચોબીસ ઘંટે હમારે ઈસી તરહ ગુજરે ઈસ કી ચે મશક હે) અગર કોઈ સાથી ઝિક્ર સે ગાફિલ હો તો ઉસ કે કરીબ જાકર જરા ઊંચી આવાજ સે ઝિક્ર કરે, તાકે વોહ ભી ઝિક્ર કરને વાલા બન જાયે.

જબ કિસી કે ઘર પર જાયે તો પરદે કા લિહાજ કરતે હુએ એક તરફ ખડે રેહકર આવાજ દે, ઓર રેહબર ભાઈ કે સિવા કોઈ દૂસરા સાથી આવાજ ન દે. ઓર મુતકલ્લિમ કે સિવા ઓર કોઈ બાત ન કરે અગર જરૂરત પળી તો અમીર બાત કર સકતા હે, અબ જો સાથી નકદ તેયાર હોગયા, ઉસકો ઈકરામન કિસી સાથી કે સાથ મસ્જિદ મેં પહોંચા દિયા જાયે, ઉસ કો સાથમેં ન જોડે, કચૂં કે ઉસને આદાબ નહી સુને હેં, અગર કોઈ બે ઉસૂલી હો જાયેગી તો કામ મેં નુકસાન હોગા. ઈસલિયે ગશત વોહી લોગ કરેં જો મસ્જિદ સે ગશત કે આદાબ સુનકર ગયે હેં, જબ ગશત ખતમ કર કે વાપસ આયે તો નદામત કે સાથ ઈસ્તિગફાર પઢતેહુએ મસ્જિદ મેં દાખિલ હો, ઓર જહાંપર બાત હોરહી હે સબ સાથી ઉસ મેં જુડ જાયે.

ઓર બાત કરનેવાલે કો ચાહિયે કે અઝાન કે દસ મિનટ પહેલે બાત કો ખતમ કરે, ઓર કહે કે માશા અલ્લાહ નમાઝ કે બાદ ભી બાત હોગી તો મુખ્તસર સુન્નત વગેરહ પઢકર સબ જુડજાયે, ઓર દૂસરો કો ભી બિઠાને કી કોશિશ કરે. અબ જરૂરિયાત સે ફારિગ હો કર, ખુસૂસન જો સાથી ગશતમેં ગયે થે, વોહ હુઆ મેં લગ જાયે, ઓર ખુસ-ખુસ સાથી કે પાસ ગયે થે ઉનકે લિયે હિદાયત કી દુઆઓ

કરે, ઈસ તરહ ઉસૂલો કે સાથ ગશત કરેંગે તો ઈન્શા અલ્લાહ ઉસ ગશત કો અલ્લાહ કબૂલ કરવેંગે,

ઔર ગશત કબૂલ હો ગયા તો ઉસ કે બાદ જો દુઆ કરેંગે વોહ દુઆ કબૂલ હો જાયેગી, ઔર દુઆ કબૂલ હોગઈ તો હિદાયત ફેલેગી ઈસલિયે ચાહે કામ કમ હો, લેકિન ઉસૂલો કે સાથ હો, હમારે બળું કે મન્શા કે મુતાબિક હો. અલ્લાહ હમ સબ કો અમલ કરને કી તૌફીક અતા ફરમાયે. આમીન.

આખરી બાત

મોહતરમ બુમુગો દોસ્તો અઝીઝો અલ્લાહ રબબુલ ઈઝઝત ને ઈન્સાન કો દુન્યા મે બહોત થોડી મુદત કે લિયે ભેજા હૈ, હમેશા યહાં રહેના નહી હૈ, હમેશા રહેને કી જગહ આખેરત હૈ, હમેશા કી જન્નત યા હમેશા કી જહન્નમ દુન્યા મે તો સિફ આખેરત બનાને કે લિયે ભેજા હૈ.

અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ ને આદમ અલ.કો જબ જમીનપર ઉતારા તો ફરમાયા કે આપકે લિયે ઔર આપ કી ઓલાદ કે લિયે જમીન એક ઢિકાના હે. બ-એતેબારે અફરાદ કે અપની અપની મોત તક ઔર બ એતેબારે મજમુઆ કે કયામત તક ઔર ઈસ જમીન મે સે તુમહારે લિયે હમને ગુજરે કા સામાન બનાયા હે. આદમ અલ.કો પેદા કરને સે પેહલેહી જમીન કે અંદર ઔર જમીન કે ઉપર ઈનસાન કી જરૂરત કા સામાન બનાહુવા તૈયારહી થા, ઈસ લિયે હઝરત આદમ અલ. સે ફરમાયા તુમ જમીનપર જાઓ તુમહારે લિયે ઔર તુમહારી ઓલાદ કે લિયે મેરી તરફ સે હિદાયત કા સામાન આચેગા.

જબ આદમ અલ.કો અલ્લાહ ને પેદા ફરમાને કા ઈરાદા ફરમાયા તો ફરિશ્તો સે ફરમાયા મે જમીનપર અપના એક ખલીફહ પેદા કરને વાલા હું. ખિલાફત યાની અલ્લાહ કે હુકમો કો જમીન પર કાઈમ કરને કી જુમ્હેદારી. જમીન આસમાન કે દરમિયાન મે જુલ્ને અરબાબ હૈ, વોહ સબ હમારી મદદ કે લિયે દિઓ હૈ, કે ઈન તમામ અરબાબ સે રાહત લો, જરૂરત પૂરી કરો ઔર હુકમ પૂરા કરો, અરબાબ ઈસલિયે દિયે હૈ તાકે હુકમ પૂરા કરને મે મદદ મિલે, હુકમ પૂરા કરને મે સહુલત મિલે, અરબાબ ઈસલિયે નહી દિયે કે અરબાબ મે લગ કર હુકમોહી કો ભૂલજાયે.

હુઝૂર ﷺ ફરમાતે ચે જુસકા ખુલાસા ચેહે કે જો ઈલ્મ ઓર હિદાયત દે કર અલ્લાહ ને મુજે ભેજા હૈ ઉસકી મિસાલ બારિશ કે પાની કી તરહ હૈ કે જેસે બારિશ કા પાની સાફ સુથરા, પાક ઓર હયાત લાનેવાલા હૈ, (બારિશ કા પાની જહાંપર પળોગા કુછ ન કુછ ઊગા જાએગા સમંદર કે પાની સે કોઈ ચીજ નહી ઉગતી) એસે હી જો હિદાયત દેકર મુજે ભેજા હૈ અગર ચે નહી તો હલાકત હૈ. યાની અલ્લાહ ને હમારી હિદાયત કે લિયે કલમા ઓર કલમે કી તફસીર કે લિયે હુઝૂર ﷺ કો ભેજા. હુઝૂર ﷺ સારે આલમ કે લિયે રેહબર હૈ ઓર હુઝૂર ﷺ કા રેહબર કુર્આન શરીફ હૈ. ઈસલિયે કહા જતા હૈ કે કયા કરના હૈ ? વોહ કુર્આન મે હૈ ઓર કેસે કરના હૈ ? વોહ મુહમ્મદ ﷺ કે તરીકેમૈ હૈ.

દુન્યા મેહનત કી ભી જગહ હૈ ઓર ઈસ્તેહાન કી ભી જગહ હૈ. અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ ને ઈનસાનો કી કામ્યાબી કે લિયે ઓર મેહનત કે લિયે નબિયોં કે જરિયે ઈમાન ઓર આમાલ દિયે ઓર ઈસ્તેહાન કે લિયે અરબાબ દિયે, અરબાબ મૈ તજરૂબા કરાદિયા ઓર આમાલ કે ઉપર વાદે કિયે લેકિન ઉન અમલોં કે કરને કે બાદ ભી અલ્લાહ કે વાદે તબ પૂરે હોગે જબ અરબાબ સે ઓર ચીજોં સે ન હોને કા ઓર અલ્લાહ હી સે હોને કા ચકીન હોગા. ચકીન યાની ઈમાન.

દુન્યા મે જો કુછ હૈ ચાહે અલ્લાહ ને ખુદ બનાયા હો, યા ઉસકે બનને મૈ ઈનસાન કા હાથ લગા હો, ચીજે હો યા હાલાત હો, તમામ કા તમામ અલ્લાહ કે કબજા કુદરત મૈ હૈ, હરએક ચીજ કો અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ ખુદ ઈસ્તેમાલ ફરમાતે હૈ. અલ્લાહ ચાહે તો ચીજોંહી કો બદલ દે, જેસે લકડી સે સાંપ ઓર સાંપ સે લકડી. યા ચીજોં કો બાકી રખકર તાબીર બદલ દે જેસે હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ.કે લિયે આગ. હઝરત ઈસ્માઈલ અલ.કે લિયે છુરી, કે ચીજોં કો બાકી રખકર તાબીર કો બદલ દિયા અલ્લાહ તઆલા ને ચીજોંપર કામ્યાબી કા કોઈ વાદા નહી કિયા, બલકે તમામ કે તમામ વાદે આમાલ પર કિયે હૈ. ઈસ લિયે અગર અલ્લાહ કી ઝાત સે, ઓર અલ્લાહ કી કુદર સે ફાઈદા ઉઠાના હૈ તો અરબાબ સે હોને કા ચકીન નિકાલના હોગા, ઓર અલ્લાહ કે તમામ અવામિર કો હુઝૂર ﷺ કે તરીકો કે મુતાબિક સિફ અલ્લાહ કો રાખુ કરને કે લિયે પૂરા કરના હોગા.

અગર અલ્લાહ હમ સે રાજી હોગયા તો હમ અલ્લાહ કી કુદરત સે ઓર અલ્લાહ કી ઝાત સે ફાઈદા ઉઠા સકેંગે, ઓર નાકામી કે અસ્બાબ કે બાવજૂદ અલ્લાહ કામ્યાબ કરેંગે જેસે નબિયો કો કિયા સહાબા રહિ. કો કિયા. વરના કામ્યાબી કે અસ્બાબ મેં રખકર ભી અલ્લાહ નાકામ કરેંગે, જેસે નમરૂદ, કારૂન, કેસર, ઓર કિસ્સા કો કિયા.

ઈસલિયે દીન કો ઓર અલ્લાહ કે અહકામ કો હમારી જુદગી મેં લાને કે લિયે સબસે પહેલે ઈમાન સીખના હોગા, ચકીન બનાના હોગા, ઓર ચકીન બનેગા દઅવત સે, ઓર દઅવત કે લિયે કુર્બાની શર્ત હેં સહાબા રહિ. ને કેંસી કેંસી કુર્બાની દી, હઝરત સંચ્ચદના ખિલાલે હબ્શી રહિ. હઝરત ખબ્બાબ બિન અરત્ રહિ. વગેરહ સહાબા રહિ. ને જાન, માલ, વક્ત, ઓર જાગ્રાત કી કુર્બાનિયાં દી, તબ ઈમાન બના. ઓર જબ ઈમાન બનગયા તો અલ્લાહ કી તરફ સે ખેભી હુકમ આયા સીધા ઉનકે અમલ મેં આયા, હર હુકમ પર સો ફીસદ અમલ.

ચેહી તરતીબ રહી હેં તમામ નબિયો કી દઅવત કી, કે સબ સે પહેલે ઈમાન કી દઅવત, ફિર આખેરત કી દઅવત, કે મખ્લુક સે ખાલિક કી તરફ ઓર અસ્બાબ સે આમાલ કી તરફ ઓર દુનિયા સે આખેરત કી તરફ, લોગોં કે દિલોં કો ફેરા હેં .

જબ હુઝૂર ﷺ કે બતાને કે મુતાબિક, સહાબા રહિ. ને હર અમલ પર સો ફીસદ અમલ કિયા, તો અલ્લાહ ને ભી અપને તમામ વાદે પૂરે કર દિખાવે, ઈસ વક્ત હમેં યેસી કુર્બાની નહીં દેની હેં, બલકે પહેલે સિફ ચાર માહ અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલના હેં, ઓર અપને ઈમાન કો બનાના હેં. ઉસકે બાદ હરસાલ ચાલીસ દિન, ઓર મકામ પર રેહકર પાંચ કામ પાબંદી સે કરના હેં. ઈસ તરહ હમ મહેનત કરેંગે તો ઈમાન ભી બનેગા, ઓર દીન ભી હમારી જુદગી મેં આયેગા ઈસ દુન્યા મેં ભી અલ્લાહ કામ્યાબ કરેંગે, ઓર આખેરત મેં ભી અલ્લાહ હમેં કામ્યાબ કરેંગે. તો બતાઓ ચાર-ચાર માહ કે લિયે કોન કોન તૈયાર હેં.

કુજર બાદ (છે સિફત)

અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકાલ કર છે સીફતોં પર મેહનત કરાઈ જાતી હૈ, ઉસપર અમલીમશક કરને સે પૂરે દીનપર ચલના આસાન હોજતા હૈ. ચે છે સિફત પૂરાદીન તો નહી હૈ, લેકિન ઉસપર મેહનત કરેંગે તો પૂરે દીનપર ચલને કી ઇસ્તેઅદાદ પૈદા હોજએગી. પહેલી સિફત હૈ ઈમાન. દૂસરી સિફત હૈ નમાઝ, તીસરી સિફત હૈ ઈલ્મ ઓર ઝિક, ચોથી સિફત હૈ ઈકરામે મુસ્લિમ, પાંચવી સિફત હૈ ઈખ્લાસે નિચ્ચત, છઠ્ઠી સિફત હૈ દઅવતે ઈલ્લાહ, ઓર પરહેજ કે તોરપર લાયાની સે બચનાં. તમામ સિફત કો હમારી જુદગી મેં લાને કે લિચે ત્રીન કામ કરને હોગે,

૧. દઅવત દેના. ૨. મશક કરના. ૩. દુઆ કરના.

ઈન છે સિફત કી દઅવત પાંચ લાઈન સે દેના હૈ.

(૧) હર વક્ત દઅવત દેના હૈ (૨) હર જગહ દઅવત દેના હૈ (૩) હર હાલ મેં દઅવત દેના હૈ. (૪) હર ઓક કો દઅવત દેના હૈ (૫) હર અમલ સે દઅવત દેના

- ◆ ઈમાન કે બગેર અલ્લાહ કો પેહચાન નહીં સકતા.
- ◆ નમાઝ કે બગેર અલ્લાહ કે હક કો અદા નહીં કરસકતા
- ◆ ઈલ્મ કે બગેર અલ્લાહ કે મન્શા કો પેહચાન નહીં સકતા.
- ◆ ઝિક કે બગેર અલ્લાહ કે હક કો પૂરા નહીં કર સકતા.
- ◆ ઈકરામ કે બગેર કુછ બચા કે લેજા નહીં સકતા.
- ◆ ઈખ્લાસ કે બગેર અલ્લાહ સે કુછ લે નહીં સકતા.
- ◆ દઅવત કે બગેર ઈન્સાનિચત કો કુછ દે નહીં સકતા.
- ◆ કલ્મે સે : અમલ જુદા હોગા.

- ◆ નમાઝ સે : અમલ જાહિર હોગા.
- ◆ ઈલ્મ સે : અમલ મુકમ્મિલ હોગા.
- ◆ ઝિક સે : અમલ મેં જાન આએગી.
- ◆ ઈકરામ સે : અમલ મહફૂઝ હોગા.
- ◆ ઈખ્લાસ સે : અમલ કીમતી બનેગા.
- ◆ દઅવત સે : અમલ દૂસરોં તક પહોંચેગા.

(પહેલી સિફત) ઈમાન

ઈમાન સે ચે ચાહા જાતા હૈ કે હમારે દિલો કા ચકીન સહી હો જાયે.
ઈમાન કા કલ્મા હૈ 'લા ઈલા-હ ઈલ્લાહુ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ'
ઈન મે ચાર બાતો કા ધ્યાન રખના જરૂરી હૈ.

(૧) કલ્મે કે અલ્ફાઝ સહી ચાહ હો. (૨) ઉસકે માને કા પતા હો.
(૩) ઉસ કે મતલબ કા ઈલ્મ હો. (૪) ઉસ કે તકાઝે કો જાન કર
પૂરા કરના.

(૧) કલ્મે કે અલ્ફાઝ હૈ લા ઈલા-હ ઈલ્લાહુ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ.
(૨) ઉસકા માના હૈ, નહી કોઈ માબૂદ સિવાયે અલ્લાહ કે, ઓર મુહ-
મ્મદ સલ્લાલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈ.

(૩) 'લા ઈલા-હ ઈલ્લાહ' કા મતલબ હૈ કિસી સે કુછ નહી હોતા
કરને વાલી ઝાત સિર્ફ એક અલ્લાહ કી હૈ. મખ્લૂક સબ કી સબ
અલ્લાહ કી મોહતાજ હૈ, અલ્લાહ ઈનમે સે કિસીભી ચીઝ કા મોહતાજ
નહી, વોહ સબકુછ કે બગેર સબકુછ કરસકાતા હૈ. દુન્યા કે તમામ
ઈન્સાન ઓર જુજાત મિલકર કિસી એક ઈન્સાન કો નફા પહો-
ચાના ચાહે ઓર અલ્લાહ ન ચાહે તો નહી પહોચા સકતે, ઓર દુન્યા
કે તમામ ઈન્સાન ઓર જુજાત મિલકર કિસી એક ઈન્સાન કો
નુકસાન પહોચાના ચાહે, ઓર અલ્લાહ ન ચાહે, તો નહી પહોચા
સકતે, ઈસબાત કા ચકીન હમારે દિલો મે આજાયે. ઓર કલમે કા.

દૂસરા જુઝ હૈ 'મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ' ઈસકા મતલબ હૈ હુઝૂર
ﷺ કે મુબારક નૂરાની, ઓર પાકીઝહ તરીકોમે હી, દુનિયા ઓર
આખેરત કી સો-ફીસદ કામ્યાબી હૈ. ઓર ઈસ સે હટકર દુનિયા મે
જીતને ભી તરીકે હૈ, ઉસ મે દુનિયા ઓર આખેરત કી સોફીસદ ના-
કામી હૈ, અલ્લાહ કે ચહાં વોહી અમલ મકબૂલ હૈ, જો હુઝૂર ﷺ કે
તરીકે કે મુતાબિક ક્રિયાગયા હો, અલ્લાહ તઆલા ને રસૂલ ﷺ સે
ઈરશાદ ફરમાયા, આપ કેહ દીજીયે કે અગર તુમ અલ્લાહ સે મોહ-
બબત કરતે હો, તો તુમ મેરી ફરમાં બરદારી કરો, અલ્લાહ તુમ સે
મોહબબત કરેગો, ઓર તુમ્હારે સબ ગુનાહ બખ્શા દેગો ઓર અલ્લાહ
બોહત બખ્શાને વાલા મહેરબાન હૈ. (આલે ઈમરાન)

એક હદીથ કા ખુલાસા હૈ: જીસ જમાને મે દીન મિટ રહા હો,
ઓર સુન્નત તરીકે જુંદગી સે નિકલ રહે હો, એસે વકત મે એક
સુન્નત કા જુંદા કરના, સો (૧૦૦) શહીદો કે ષવાબ કે બરાબર હૈ.

(૪) કલમે કા તકાગા થે હે, કે મન ચાહી જુદગી કો છોકર, રબ ચાહી જુદગી ઇજ્તિયાર કી જાયે.

હાસિલ કરને કા તરીકા

ઈમાન કી સિફત કો હમારી જુદગી મે લાને કે લિયે
તીન લાઈન કી મહેનત હે .

પહેલા કામ : લોગો મે ચલ ફિરકર ઈમાન કી ખૂબ દઅવત દી જાયે.

(૧) હુમૂર કા ઈરશાદ હે : ઉસ પાક ઝાત કી કસમ, જુસકે કબ્જે મે મેરી જાન હે, અગર તમામ આસ્માન ઔર જમીન, ઔર જો લોગ ઉનકે દરમ્યાન મે હૈ વોહ સબ, ઔર જો ચીજે ઉનકે દરમ્યાન મે હૈ વોહ સબ કુછ, ઔર જોકુછ ઉનકે નીચે હૈ વોહ સબકા સબ, એક પલળે મે રખ દિયા જાયે, ઔર 'લા ઈલા-હ ઈલ્લાહ' કા ઈકરાર દૂસરી જાનિબ હો, તો વોહી તોલ મે બઢ જાયેગા (તબરાની)

(૨) સહી હદીથ મે વારિદ હે : કયામત ઉસ વકત તક કાયમ નહી હો સકતી, જબતક 'લા ઈલા-હ ઈલ્લાહ' કેહને વાલા કોઈ જમીનપર હો. દૂસરી હદીથ મે આયા હે : જબતક કોઈ ભી અલ્લાહ અક્બાર કેહને વાલા રૂએ જમીન પર હો, કયામત કાયમ નહી હોગી. (ફજાઈલે ઝિક્ર)

(૩) હમરત વૈદ બિન અરકમ રદિ. હુમૂર સે નકલ કરતે હૈ : જો શપ્સ ઈખ્લાસ કે સાથ 'લા ઈલા-હ ઈલ્લાહ' કહે, વોહ જજત મે દાખિલ હોગા. કિસી ને પૂછા કે કલ્મે કે ઈખ્લાસ (કી અલામત) કયા હે, આપ ને ઈરશાદ ફરમાયા કે હરામ કામો સે રોકદે. (તબરાની)

દૂસરા કામ : અમલી મશક કરના.

♦ જબ ભી મખ્લૂક સે હોતા હુવા નજર આયે, તો ઉસકી નફી કરે, ઔર દિલ કો સમજાયે કે, કરને ઘરને વાલી ઝાત સિફ અલ્લાહ હી કી હે.

♦ અલ્લાહ કી બનાઈ હુઈ મખ્લૂકાત મે ગોરો ફિક કરે, જુસ સે અલ્લાહ કી મારફત નસીબ હોગી. ♦ અપની આંખો કા દેખના, કાનો કા સુનના જુબાન કા બોલના, દિમાગ કા સોચના સહી કરે. ♦ બોલ ચાલ મે સુબહાનલ્લાહ, અલ્હમુ લિલ્લાહ, માશા અલ્લાહ, જમાલુમુલ્લાહ, અલ્લાહ કે ફગલો કરમ સે બોલતા રહે.

ત્રીસરા કામ : દુઆ કરના.

ઈમાનકી હકીકત કો દુઆઓ કે જરીયે રો-રોકર અલ્લાહ સે ખૂબ માંગો

(ਦੂਸਰੀ ਸਿਫਤ) ਨਮਾਜ਼

ਨਮਾਜ਼ ਸੇ ਧੇ ਚਾਹਾ ਜਤਾ ਹੈ ਕੇ, ਹਮਾਰੀ ਚੋਯੀਸ ਘੰਟੇ ਕੀ ਜੁੰਦਗੀ ਨਮਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਸਿਫਤ ਪਰ ਆਜਾਏ, ਔਰ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਜਰੀਏ ਹਮ ਅਵਲਾਹ ਸੇ ਲੇਨੇਵਾਲੇ ਭਨਜਾਏ.

ਬਾਨੀ ਜੁਸਤਰਹ ਹਮ ਨਮਾਜ਼, ਅਵਲਾਹ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮੁਤਾਮਿਕ ਔਰ ਹੁਮੂਰ ਕੇ ਤਰੀਕੇ ਕੇ ਮੁਤਾਮਿਕ ਹੀ ਪਛਤੇ ਹੈਂ, ਉਸਕੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ. ਈਸੀਤਰਹ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਆਹਰ ਵਾਲੀ ਜੁੰਦਗੀ ਭੀ, ਅਵਲਾਹ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮੁਤਾਮਿਕ ਔਰ ਹੁਮੂਰ ਕੇ ਤਰੀਕੇ ਕੇ ਮੁਤਾਮਿਕ ਹਮ ਗੁਜ਼ਰਨੇ ਵਾਲੇ ਭਨਜਾਏ, ਔਰ ਹਰ ਗੁਨਾਹ ਸੇ ਹਮ ਭਜਾਏ.

ਤਮਾਮ ਅਹਕਾਮ ਕੋ ਅਵਲਾਹ ਨੇ, ਹਜ਼ਰਤ ਜੁਬਰਾਇਲ ਅਲ. ਕੇ ਜਰੀਏ ਦੁਨਿਆ ਮੇਂ ਭਿਤਾਰੇ, ਲੇਕਿਨ ਜਦ ਨਮਾਜ਼ ਦੇਨੇ ਕਾ ਵਕਤ ਆਯਾ, ਤੋ ਅਵਲਾਹ ਨੇ ਅਪਨੇ ਵਾਡੇ ਨਭੀ ਕੋ ਅਪਨੀ ਹੁਮੂਰੀ ਮੇਂ ਭੁਲਾਕਰ, ਤੋਹਫ਼ੇ ਕੇ ਤੌਰਪਰ ਅਤਾ ਫ਼ਰਮਾਏ ਈਸੀ ਲਿਖੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਗਯਾ ਹੈ ਕੇ, ਨਮਾਜ਼ ਮੋਮਿਨ ਕੀ ਮੇਅਰਾਜ਼ ਹੈ. ਜੁਸਤਰਹ ਹੁਮੂਰ ਨੇ ਮੇਅਰਾਜ਼ ਮੇਂ, ਅਵਲਾਹ ਸੇ ਭਰਾਫ਼ੇ ਰਾਸ਼ਟ ਆਤ ਕੀ, ਈਸੀ ਤਰਹ ਮੋਮਿਨ ਭੰਦਾ ਜਦ ਨਮਾਜ਼ ਮੇਂ ਪੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੋ ਭਰਾਫ਼ੇ ਰਾਸ਼ਟ ਅਵਲਾਹ ਸੇ ਆਤ ਕਰਤਾ ਹੈ. ਦੂਸਰੇ ਅਹਕਾਮ ਵਕਤੀ ਔਰ ਸ਼ਾਖ਼ੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਨਮਾਜ਼ ਤਮਾਮ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਕਿਲ, ਆਲਿਮ, ਮਰਦ, ਔਰਤ ਪਰ ਦਿਨਰਾਤ ਮੇਂ ਪਾਂਚ ਵਕਤ ਕੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ.

ਨਮਾਜ਼ ਅਖ਼ੀ ਹੋਗੀ ਤੋ, ਜੁੰਦਗੀ ਅਖ਼ੀ ਹੋਗੀ ਔਰ ਜੁੰਦਗੀ ਅਖ਼ੀ ਹੋਗੀ ਤੋ ਅਵਲਾਹ ਜਵਲੇ ਸ਼ਾਨਦੂ ਜੁੰਦਗੀ ਕਾ ਹਿਸਾਬ ਸਾਜ਼ੀ ਸੇ ਨਹੀਂ ਲੋਗੇ ਨਮਾਜ਼ ਪਰ ਮਠੇਨਤ ਕਰੇਂਗੇ ਤੋ ਨਮਾਜ਼ ਜਾਨਦਾਰ ਭਨੇਗੀ, ਔਰ ਨਮਾਜ਼ ਜਾਨਦਾਰ ਭਨੇਗੀ ਤੋ ਦੋ ਰਕਾਤ ਪੜਕਰ ਅਵਲਾਹ ਸੇ ਹਮ ਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਭਨੇਂਗੇ.

ਹਾਸਿਲ ਕਰਨੇ ਕਾ ਤਰੀਕਾ

ਨਮਾਜ਼ ਕੀ ਸਿਫਤ ਕੋ ਹਮਾਰੀ ਜੁੰਦਗੀ ਮੇਂ ਵਾਨੇ ਕੇ ਲਿਖੇ,
ਤੀਨ ਲਾਓਨ ਕੀ ਮਠੇਨਤ ਹੈ.

ਪਹਿਲਾਕਾਮ : ਲੋਗੋ ਮੇਂ ਚਲ ਫ਼ਿਰਕਰ ਨਮਾਜ਼ ਕੀ ਖ਼ੂਬ ਦਵਾਵਤ ਦੀ ਜਾਏ.

(੧) ਹੁਮੂਰ ਕਾ ਫ਼ਰਸ਼ਾਹ ਹੈ : ਹਕਤਆਲਾ ਸ਼ਾਨਦੂਨੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਕੇ ਮੇਨੇ ਤੁਮਹਾਰੀ ਉਮਮਤਪਰ ਪਾਂਚ ਨਮਾਜ਼ੋਂ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੀ ਹੈ. ਔਰ ਉਸਕਾ ਮੇਨੇ ਅਪਨੇ ਲਿਖੇ ਅਹਦ ਕਰਲਿਆ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਸ਼ਾਖ਼ਸ਼ ਈਨ ਪਾਂਚੋ ਨਮਾਜ਼ੋਂ ਕੋ ਉਨਕੇ ਵਕਤ ਪਰ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਕਾ ਅਹਦੇਮਾਮ ਕਰੇ, ਉਸਕੋ ਅਪਨੀ ਜੁਮੇਦਾਰੀ

પર જાણત મેં દાખિલ કરુંગા, ઓર જો ઈન નમાઝોં કા એહતેમામ ન કરે, તો મુજબર ઉસ કી કોઈ જુમ્હેદારી નહીં. (અબૂદાવૂદ શરીફ)

(૨) એક હદીષ મેં આયા છે : જો શખ્સ નમાઝ કા એહતેમામ કરતા છે. હક તથાલા શાનહુ પાંચ તરહ સે ઉસકા ઈકરામ ઓર એજાઝ ફરમાતે હેં એક ચે કે ઉસપર સે રિઝ્ક કી તંગી હટાદી જાતી છે. દૂસરે ચે કે ઉસસે અઝાબે કબ્જ હટાદિયા જાતા છે. તીસરે ચે કે કયામત કો ઉસકે આમાલનામે દાએ હાથ મેં દિયે જાએંગે. ચોથે ચે કે પુલસિરાત પર સે બિજલી કી તરહ ગુજર જાએંગે. પાંચવે ચે કે હિસાબ સે મહકૂમ રહેંગે. (ફઝાઈલે નમાઝ)

(૩) હુઝૂર ﷺ કા ઈરશાદ છે : અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને મેરી ઉમ્મત પર સબ ચીઝોં સે પહેલે નમાઝ ફર્જા કી છે, ઓર કયામત મેં સબ સે પહેલે નમાઝહી કા હિસાબ હોગા. (ફઝાઈલે નમાઝ)

દૂસરા કામ : અમલી મશક કરના.

◆ નમાઝ કે જાહીર ઓર બાતિન કો દુરુસ્ત કરે. (ક) નમાઝ કા જાહિર ચેહે કે વુઝૂ, ગુસલ ઓર નમાઝ કે ફરાઈજ, વાજીબાત, સુન્નતે મુસ્તહબબાત, દુઆઓ, કિર્યાત, ઓર અઝકાર. ઓર નમાઝ કે અરકાન, ચાની કયામ, રૂકૂઅ, કૌમા, સજ્દા, જલ્સા, સલામ વગેરહ સબ ચીઝોં કો સીખે, ઓર મોઅતબર ઉલમા સે પૂછ-પૂછ કર દુરુસ્ત કરે.

(ખ) નમાઝ કા બાતિન ચે હેં કે, નમાઝ ઈસ ધ્યાન કે સાથ પઢે કે મેં અલ્લાહ કો દેખરહા હું, ઓર ચે ન હો સકે તો ચે ધ્યાન કરે કે અલ્લાહ મુજે દેખ રહા છે. ઈસકે લિએ તનહાઈ મેં દો-દો રકાત નફલ નમાઝ પઢકર, અલ્લાહ કા ધ્યાન જમાને કી કોશિશ કરે.

◆ નમાઝ પર મહેનત કર કે નમાઝ મેં પાંચ બાતે પેદા કરના જરૂરી છે (૧) કલ્મે વાલા ચકીન. (૨) ફઝાઈલ વાલા ઈત્મ. (૩) મસાઈલ વાલી શકલ. (૪) અલ્લાહ વાલા ધ્યાન. (૫) ઈખ્લાસ વાલી નિશ્ચયત.

◆ જબ ભી કોઈ હાજત પેશ આએ તો નમાઝ હી કે જરીયે ઉસકો હલ કરાને કી મશક કરે.

તીસરા કામ : દુઆ કરના.

નમાઝ કી હકીકત કો દુઆઓ કે જરીયે રો-રોકર અલ્લાહ સે ખૂબ માંગો.

(ત્રીસરી સિફત) ઈલ્મ ઓર ઝિક્ર

ઈલ્મ સે ચે ચાહા જાતા હૈ, કે મેરા અલ્લાહ ઈસ વકત મુજ સે કયા ચાહતા હૈ, ઉસ કી તહકીક કરના, ઓર જાન કર ઉસે પૂરા કરના. દોરે સહાબા મૈ એક ઈલ્મ થા, જો પૂરી ઉમ્મત કો સો ફીસદ અલ્લાહ કે હુકમો પર ખડા કિઅ હુએ થા, વોહ ફજાઈલ વાલા ઈલ્મ થા. જબ સે ફજાઈલ વાલા ઈલ્મ ઉમ્મત સે નિકલા, તો સો ફીસદ ઉમ્મત મૈ સે નમાઝ જેસા અહમ ફરીજ ભી બાકી ન રહા અબ ફિર સે મહેનત કર કે ફજાઈલ વાલે ઈલ્મ કો ઉમ્મત મૈ જુદા કરના હૈ. ઈલ્મ દો તરહ કા હૈ, ફજાઈલ વાલા ઈલ્મ, ઓર મસાઈલ વાલા ઈલ્મ, ફજાઈલ વાલે ઈલ્મ સે આમાલ કા શોક પૈદા હોગા. ઓર મસાઈલ વાલે ઈલ્મ સે આમાલ સહી હોગે.

હાસિલ કરને કા તરીકા

ઈલ્મ કી સિફત કો હમારી જુદગીમે લાનેકે લિએ, ત્રીન લાઈન કી મહેનત હૈ પહેલા કામ : લોગો મૈ ચલ ફિરકર ઈલ્મ કી ખૂબ દઅવત દી જાયે.

(૧) એક હદીથે પાક કા ખુલાસા હૈ હુઝૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : તમામ મુસલમાન મર્દ, ઓરત પર દીન કા ઇતના ઈલ્મ સીખના ફર્જ હૈ, જુસ સે હલાલ ઓર હરામ કી તમીજ હો સકે ઓર જાઈઝા, નાજઈજ કી પહેચાન હો સકે.

(૨) એક હદીથ કા ખુલાસા હૈ હુઝૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : જો બંદા ઈલ્મે દીન સીખને કે લિએ અપને ઘર સે નિકલતા હૈ તો ફરિશ્તે ખૂશનૂદી કે વાસ્તે ઉસ કે પેરો કે નીચે અપને પરો કો બિછાતે હૈ, ઓર તમામ મખ્લૂકાત ચહાંતક કે ચરિંદે, પરિંદે, જંગલ મૈ રહેને વાલે જાનવર, હવા કે દરિયા મૈ રહેને વાલી મછલિયાં તક ઉસકે લિએ દુઆએ મગફિરત કરતી હૈ.

(૩) એક હદીથ કા ખુલાસા હૈ હુઝૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : ઈલ્મ અમલ કા ઈમામ હૈ ઓર અમલ ઉસ કે તાબે હૈ, ઓર ઈલ્મ કી વજહ સે બંદા ઉમ્મત કે બેહતરીન અફરાદ તક પહોંચ જાતા હૈ. (ફજાઈલે ઝિક્ર)

દૂસરા કામ : અમલી મશક કરના.

- ♦ હર અમલ કે વકત ઉસકી કીમત કા પતા હો.
- ♦ ઉલમાએ હક કી સોહબત ઇખ્તિયાર કી જાયે.
- ♦ તન્હાઈ મૈ મોઅતબર કિતાબો કા મુતાલઆ કિયા જાયે

અપને આપ કો હુમ્મર ﷺ કી સુન્નતો કા પાબંદ બનાકર જો ભી મસ્ અલા પેશ આયે, અપને મસ્લક કે મોઅતબર ઉલમા સે પૂછકર ઉસપર અમલ કિયા જાયે.

ત્રીસરા કામ : દુઆ કરના.

ઈલ્મ કી હકીકત કો દુઆઓ કે જરીયે રો-રોકર અલ્લાહ સે ખૂબ માંગે
(દૂસરા જુઝ હે) મિક્ર

મિક્ર સે યે ચાહા જાતા હે કે હમારે અંદર અલ્લાહ કા ધ્યાન પેદા હોજાયે
માખૂલૂક કી મશગૂલી ચાહે જાઈજ યા હલાલ હી કયૂં ન હો દિલ પર
જરૂર અથર કરતી હે. ઉસ અથર કા નામ ગફલત હે. ઉસ ગફલત કો
દૂર કરને કે લિયે અલ્લાહ કે મિક્ર કી જરૂરત હે.

હર ચીજ કો સાફ કરને કે લિયે કોઈ ન કોઈ ચીજ મોજુદ હોતી
હે જેસે બદન ઓર કપડો કો સાફ કરને કે લિયે સાબુન હોતા હે, ઓર
લોહે કે ઝંગ કો દૂર કરને કે લિયે આગ કી ભઠ્ઠી કી જરૂરત હોતી હે.
ઈસીતરહ દિલ કી ગફલત કો દૂર કરને કે લિયે અલ્લાહ કે મિક્ર કી
જરૂરત હોતી હે.

હાસિલ કરને કા તરીકા

મિક્ર કી હકીકત કો હામારી જુંદગી મેં લાને કે લિયે
ત્રીન લાઈન કી મહેનત હે.

પેહલા કામ : લોગો મેં ચલ ફિર કર મિક્ર કી ખૂબ દઅવત દી જાયે.

(૧) હુમ્મર ﷺ કા ઈરશાદ હે : જન્મત મેં જાને કે બાદ એહલે જન્મતી કો
કિસી ભી ચીજ કા કલક ઓર અફસોસ નહીં હોગા, બજુઝ ઉસ ઘડી
કે જો દુનિયા મેં અલ્લાહ કે મિક્ર કે બગેર ગુજાર દી હોગી. (બયહકી)

(૨) હુમ્મર ﷺ કા ઈરશાદ હે : અલ્લાહ કે મિક્ર સે બઢકર કિસી આદમી
કા કોઈ અમલ અજાબે કબ્ર સે જુયાદહ નજાત દેને વાલા નહીં હે.

(૩) એક સહાબી રદિ.ને અર્જ કિયા યા રસૂલલ્લાહ ﷺ અહકામ તો
શરીઅત કે બોહત સે હે (જુનપર અમલ તો જરૂરી હે લેકિન) મુજે કોઈ
એસા અમલ બતા દીજુયે જુસ કો મેં અપના મામૂલ બનાવૂં. આપ ﷺ
ને ઈરશાદ ફરમાયા : તુમહારી જુબાન અલ્લાહ કે મિક્ર સે હર વકત
તર રહે. (તિરમિઝી શરીફ)

દૂસરા કામ : અમલી મશક કરના.

♦ સુબહ શામ કી તરબીહાત કો પાબંદી કે સાથ, કિબ્લારૂખ બેઠ કર,

માને કો સમજકર, અલ્લાહ કે ધ્યાન કે સાથ પૂરીકરે.

♦ કુઆનિપાક કી તિલાવત આદાબ કી રીઆયત કરતે હુએ તરતીલ ઓર તજવીદ કે સાથ કરને કા એહતેમામ કરે.

♦ મોકા મહલ,ખલ્વત ઓર જલ્વત કી મસ્જૂન દુઆઓ કા એહતે-મામ કરે.

તીસરા કામ : દુઆ કરના.

ઝિક કી હકીકત કો દુઆઓ કે જરીયે રો-રોકર અલ્લાહ સે ખૂબ માંગે

(ચોથી સિફત) ઇકરામે મુસ્લિમ

ઇકરામે મુસ્લિમ સે ચે ચાહા જાતા હૈ કે હમારે અંદર

ઓર પૂરી ઉમ્મત કે અંદર જોળ પૈદા હો જાયે.

હક સે જુયાદહ દેનેકા નામ ઇકરામ હૈ. લેહાજા હમ અપને હક કી રિઆયત કરતે હુએ, દૂસરો કે હક કો અદા કરને વાલે બને. હકદાર કો હક તો દેનાહી હૈ, ઇસ મે દો બાતે હૈ, એક હૈ અખ્લાક, ઓર દૂસરા હૈ મામલાત. અખ્લાક ઓર મામલાત કી દુરુસ્તી સે આપસ મે જોળ પૈદા હોગા, ઓર ગૈરો કે ઇમાન મે દાખિલ હોનેકી રાહ ખુલેગી નમાઝ હમ મસ્જિદ મે પઢતે હૈ, રોજહ હમારે અંદર હોતા હૈ ઓર જકાત સિર્ફ ઇમાન વાલે કો દી જાતી હૈ ઓર હજ કે ઇલાકે મે ગૈરો કા જાના મના હૈ. ઇસલિએ ગૈર તો હમારે અખ્લાક ઓર મામલાત સે હી મુતઅશ્ચિર હોગે.

મામલાત કે બિગડને સે નેકિયાં દૂસરો કી હોજાયેગી, ઓર મામલાત કી દુરુસ્તી સે, નેકીયો કી હિફાજત હોગી, ઓર હમારે અંદર ઇકરામ કા જગબા પૈદા હોગા.

હાસિલ કરને કા તરીકા

ઇકરામ કી સિફત કો હમારી જુંદગી મે લાનેકે લિએ

તીન લાઈન કી મહેનત હૈ.

પહેલાકામ : લોગો મે ચલફિર કર ઇકરામ કી ખૂબ દઅવત દીજાયે

(૧) હુઝૂર ﷺ કા ઇરશાદ હૈ : વોહ શખ્સ જો હમારે બજો કી તાઝીમ ન કરે. હમારે બચ્ચો પર રહમ ન કરે, ઓર હમારે ઉલમા કી કદર ન કરે, વોહ હમારી ઉમ્મત મે સે નહી હૈ. (મુસ્નદે અહમદ)

(૨) હુઝૂર ﷺ કા ઇરશાદ હૈ : મખ્લૂક સારી કી સારી અલ્લાહ તાલા કી અયાલ હૈ, પસ અલ્લાહ તઆલા કો વોહ શખ્સ બહોત મહબૂબ હૈ. જો ઇસ કી અયાલ કે સાથ એહસાન કરે. (મિશકાત શરીફ)

(૩) હુઝૂર કા ઇરશાદ હૈ : જો શખ્સ અપને ભાઈ કે કિસી કામ મે ચલે ફિરે ઓર કોશિશ કરે ઉસકે લિયે દસ બરસ કે એચતેકાફ સે અફઝલ હૈ.

દૂસરા કામ : અમલી મશ્ક કરના.

♦ હર મુસલમાન પર, ઇઝ્ઝત કી નિગાહ ડાલને કી મશ્ક કરે.
♦ ગેરો સે અચ્છા સુલૂક કરે. ♦ હરએક કે હુકૂમ કો જાનકર અદા કરે. ♦ અપની ઝાત સે કિસી કો તકલીફ ન પહોચાએ. સબ કો ફાઈદા પહોચાએ ♦ ગુનેહગાર સે નફરત ન કરે, બલ્કે ગુનાહો સે નફરત કરે. ♦ જો અપને લિયે પસંદ કરે વોહી અપને ભાઈ કે લિયે પસંદ કરે.

ત્રીસરા કામ : દુઆ કરના.

ઈકરામ કી હકીકત કો દુઆઓ કે જરીયે રો-રોકર અલ્લાહ સે ખૂબ માંગો

(પાંચવી સિફત) **ઈખ્લાસે નિચ્ચત**

ઈખ્લાસે નિચ્ચત સે એ ચાહા જાતા હૈ કે હમારે અંદર

લિલ્લાહિયત પૈદા હોજાયે.

યાની હમ જેભી અમલ કરે ખાલિસ અલ્લાહ કો રાજી કરને કે લિયે કરે ઉસ મે દિખલાવા ન હો, કિસી દૂસરે કો રાજી કરને કે લિયે ન હો. હમ જેભી અમલ કરતે હૈ વોહ સહી હૈ યા ગલત, ઉલમા હી બતા સકતે હૈ. ઓર અમલ મે ઈખ્લાસ હૈ યા નહી હૈ અલ્લાહ હી જાનતે હૈ, લેકિન અલ્લાહ ઉસ વક્ત બતલાયેગે જબ અમલ કરને કા વક્ત હાથ સે નિકલ ચુકા હોગા. ઈખ્લાસ બની લતીફ શૈ હૈ આખિર મે આતા હૈ ઓર સબ સે પહેલે ચલાજાતા હૈ. અલ્લાહ બહોત બેનિયાજ હૈ, શર્ક વાલે અમલ કબૂલ નહી કરતે. બળે-બળે અમલ નિચ્ચત કી ખરાબી કી વજહ સે મરદૂદ કરાર દીયે જાતે હૈ. કયામત મે સબસે પહેલે જુન લોગો કા હિસાબ હોગા. ઉન મે શહીદ, સખી, ઓર આલિમ હોગે, જુન કો નિચ્ચત કી ખરાબી કી વજહ સે જહન્નમ મે ફેંક દિયા જાયેગા.

હાસિસ કરને કા તરીકા

ઈખ્લાસ કી હકીકત કો હમારી જુંદગી મે લાનેકે લિયે

ત્રીન લાઈન કી મહેનત હૈ

પહેલા કામ : લોગોમે ચલફિર કર ઈખ્લાસ કી ખૂબ દઅવત દીજાયે

(૧) હુઝૂર ﷺ કા ઈરશાદ છે : ઈબ્લાસ વાલો કે લિએ ખુશહાલી હો કે વોહ દિદાયત કે ચિરાગ હૈ, ઉન કી વજહ સે સખ્ત સે સખ્ત ફિલ્ને દૂર હો જાતે હૈ (બયહકી શરીફ)

(૨) હુઝૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : ઈસ ઉમ્મત કો રક્ષતો, ઈમ્માન ઓર દીન કે ફરોગ કી બશારત સુના દો, લેકિન દીન કે કિસી કામ કો જો શખ્સ દુનિયા કે વાસ્તે કરે, આખેરત મે ઉસ્કા કોઈ હિસ્સા નહી.

(૩) હુઝૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : મુજે તુમપર સબ સે જુયાદહ ખોફ શિક્ક અસ્ગર કા હે, સહાબા રદિ. ને અર્ઝ કિયા શિક્ક અસ્ગર કયા હે ? આપ ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા દિખાવે કે લિએ અમલ કરના.

દૂસરાકામ : અમલી મશક કરના.

જે હર અમલ કે વકત અપની નિચ્ચત કો દુસ્ત કરે. જો અમલ શરૂ કરે તો સોચે, કે યે કામ મે કિસ કે લિએ કર રહા હું. નમાઝ કે અલાવહ તમામ અમલ કે દરમ્યાન મે ભી સોચે કે યે કામ કિસ કે લિએ હો રહા હૈ ઓર આખિર મે ભી સોચે યે કામ કિસ કે લિએ હુઆ. જો અગર જવાબ હો અલ્લાહ કે લિએ તો શુક અદા કરે ઓર ઈસ્તિગ્ફાર કરે કે જેસા હક થા વેસા અદા ન હો સકા. કયૂં કે બદ નિચ્ચતી સે અમલ મરદૂદ હો જાતા હૈ ઓર બે નિચ્ચતી સે અમલ ફાસિદ હો જાતા હૈ. જો રોજના કોઈ એક અમલ યૈસા કરે જુસ કો અલ્લાહ ઓર ઉસ કે ફરિશ્તો કે સિવા કોઈ ન દેખે.

ત્રીસરા કામ : દુઆ કરના

ઈબ્લાસકી હકીકત કો દુઆઓકે જરીયે રો-રોકર અલ્લાહ સે ખૂબ માંગો

(છઠ્ઠી સિક્કત) દઅવતે ઈલલ્લાહ

દઅવતે ઈલલ્લાહ સે યે ચાહા જાતા હૈ કે હમારે જાન

ઓર માલ કી તરતીબ સહી હો જાયે.

હર ઈન્સાન કો અલ્લાહ ને દો નેઅમતે દી હૈ, જાન ઓર માલ, મોમિન કે જાન ઓર માલ કો અલ્લાહ ને જજત કે બદલે મે ખરીદ લિયા હૈ. જાન ઓર માલ અલ્લાહ કી દી હુઈ અમાનત હૈ. ઈસે હમ અપની મરજી કે મુતાબિક ઈસ્તેમાલ કરૈંગે તો કુઆને પાક કે ફૈસલે કે ખિલાફ હોગા. જબતક ઉમ્મત કે જાન ઓર માલ કા ઈસ્તેમાલ સહી થા. દીન દુન્યા મે સરસબજ ઓર શાદાબ થા. જબ સે જાન ઓર

માલ કા ઈસ્તમાલ ગલત તરીકે સે હોનેલગા તો ગૌર મહેસૂસ તરીકે સે દીન જુંદગીયોં મે સે નિકલતા ચલા ગયા.

સીરત કો ઉઠાકર દેખો કે હુમૂર ﷺ ને ઔર સહાબા રહિ. ને જાન ઔર ઔર માલ કહાં લગાયા? પતા ચલેગા કે અપને આપ કો સબ સે જુયાદહ દીનપર લગાયા, ફિર બીવી બચ્ચોં પર લગાયા, ઔર વહાં સે વકત બયા તો અપની કમાઈ પર લગાયા. ઔર જો કુછ કમાયા ઉસ કો જુયાદહ સે જુયાદહ દીનપર લગાયા, વહાં સે બયા તો બીવી બચ્ચોં પર લગાયા, ઔર વહાં સે બયા તો અપને આપ પર લગાયા. ઈસ તરહ દીન કી મહેનત કરેંગે તો અલ્લાહ તાલા બગૌર મહેનત કે માલ દેંગે, ઔર બગૌર માલ કે ચીજે દેંગે ઔર બગૌર ચીજે કે કામ બનાવેંગે.

હમારી જાન ઔર માલ કી તરતીબ સહી હોજાયે ઉસ કે લિયે બમુગાને દીન ને એક તરતીબ બતાઈ હે. જુંદગી કી મશગૂલી મેં સે નિકલ કર, જલ્લ સે જલ્લ ચાર મહીને અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં લગાએ. ઔર ઉસ કે નૂર કો બાકી રખને કે લિયે, હર સાલ સાલીસ દિન લગાએ ઔર ઈસ કે નૂર કો બાકી રખને કે લિયે મકામી પાંચ કામ પાબંદી કે સાથ કરે.

હાસિલ કરને કા તરીકા

દઅવતે ઇલલ્લાહ કી હકીકત કો હમારી જુંદગી મેં લાને કે લિયે, તીન લાઈન કી મહેનત હે.

પહેલા કામ : લોગો મેં ચલ ફિર કર અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલને કી ખૂબ દઅવત દીજાયે.

(૧) હુમૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં થોળી દેર ખળા રહેના શબે કદ મેં, હજરે અસ્વદ કે સામને ઇબાદત કરને સે બેહતર હે. (ઈબને હિબાન)

(૨) હુમૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : એક સુબહ યા એક શામ અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલ જાના, દુનિયા ઔર માફીહા સે બેહતર હે. (બુખારી)

(૩) હુમૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : થોડી દેર કા અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ખળા હોના, અપને ઘર કી સતર (૭૦) સાલ કી નમાઝ સે અફગલ હે.

દૂસરા કામ : અમલી મશક કરના.

♦ હરસાલ ચાલીસ દિન કા એહતેમામ કરે ♦ મકામી કામ પાબંદી કે સાથ કરે. ♦ આનેવાલી જમાઅત કી નુસ્ત કરે. ♦ હફ્તેવારી

ઈજતેમા મે તઆમ ઓર કયામ કે સાથ શિકત કરે. મશ્વરે, જોડ ઓર ઈજતેમા મે પાઝંદી કે સાથ શિકત કરે.

તીસરા કામ : દુઆ કરના

દઅવતે ઈલલાહ કી હકીકત કો દુઆઓ કે જરિયે રો-રોકર, અલ્લાહ સે ખૂબ માંગો.

ખુલાસાહ

યે છે સિફાત સિફ ઇયાન કરને કે લિએ નહી હૈ બલ્કે મહેનત કર કે અપની જુદગી મે લાના હૈ, ઈસલિએ જબ ભી દઅવત દે, તો છે સિફાત કી હકીકત કો સામને રખકર દઅવત દે, બાત કરનેવાલે કે સામને અગર છે સિફાત કી હકીકત ન હોગી, સિફ છે સિફાત કા ઈલ્મ હોગા તો ઈસ ઈલ્મ કી વજહ સે દૂસરો કી ઈસ્લાહ કી નિચ્ચત હો જાયેગી, અપની ઈસ્લાહ કી નિચ્ચત ન રહેગી. જુસ કી વજહ સે ખુદ ઈસ કી અપની દઅવત સે ઈસ કા ચકીન નહી બનેગા ઓર દૂસરો પર ઈસ કી દઅવત કા અષર ભી નહી હોગા.

અગર દૂસરો કી ઈસ્લાહ કી નિચ્ચત હોગી તો દો બાત કે અલાવહ તીસરી બાત ન હોગી, યા તો લોગ દઅવત કબૂલ કરલેગે, યા ઈનકાર કરેગે. અગર બાત કબૂલ કરલી તો દઅવત દેને વાલે મે ઉજબ ઓર કિબ આયેગા, ઓર અગર બાત કો કબૂલ નહી કિયા તો ગુસ્સા આયેગા, યા માયૂસી આયેગી. ઓર જબ માયૂસી આયેગી તો ખુદ કામ કો હી છોળ બેહેગા.

અસલ મે દઅવત કે જરીયે સે અપને ચકીનો કી તબ્દીલી મકસૂદ હૈ ઈસલિએ જુસ સિફાત કી દઅવત દે તો ઈસ સિફાત કી હકીકત કો સામને રખકર દઅવત દે અપને ચકીન કી તબ્દીલી કી નિચ્ચત સે જબ દઅવત દેગે, તો અલ્લાહ પાક ઈસ દઅવત મે વોહ તાબીર પેદા કરેગે જો દૂસરો કી હિદાયત કા જરીયા બનેગી. ઓર ઈસકી અપની દઅવત મે કોઈ કમી નહી આયેગી.

મલકુઆત હઝરત મોલાના સઅદ સાહબ દા.બ.

જો બાત મુનાસિબ હૈ વોહ હાસિલ નહી કરતે
જો અપની ગિરહ મેં હૈ કસે જો ભી રહે હૈ
જો ઈલ્મ ભી હમતોબ હૈ ઓર ગફ્લતભી હૈ તારી
અફ્સોસ કે અંધે ભી હૈ ઓર સો ભી રહે હૈ

તર્ક સાચાની

◆ ચાની એસે કામો, ઓર એસી બાતો સે બચના, જુસ સે ન દુનિયા કા ફાઈદા હો, ઓર ન દીન કા.

◆ જુસ તરહ બીમાર આદમી કો દવા કે સાથ પરહેજ બતાયા જતા હૈ તાર્કે જલ્દી સિદ્દહત મિલે ઓર તંદુરસ્તી બડે. ઈસી તરહ ઈન છે સિફાત કે જરીયે જો દીન હમારી જુદગી મે આ રહા હૈ, ઉસકી હિફાજત કે લિયે ગુનાહો કે સાથ-સાથ કુજૂલ કામ ઓર કુજૂલ બાતો સે બચે, તાર્કે નેકિયો કી હિફાજત હો ઓર નેકિયો મે બઢોતરી હો.

◆ કુજૂલ બાત નેકિયો કો ઈસ તરહ ખા જાતી હૈ, જુસ તરહ આગ સુકી લકળી કો ખા જાતી હૈ. યા જેસે ઉસ્તુરા બાલો કો ઉળા દેતા હૈ.

◆ હુમૂર કા ઈરશાદ હૈ : જો અલ્લાહ પર, ઓર આખેરત કે દિનપર ઈમાન રખતા હો ઉસકો ચાહિયે કે ખેર કી બાત કહે, યા ખામોશ રહે. (બુખારી શરીફ)

◆ હુમૂર કા ઈરશાદ હૈ : જો શખ્સ દો ચીજો કા જુમ્મા લે-લે, (કે ગલત જગહ પર ઈસ્તેમાલ નહી કરેગે તો) મે ઉસકે લિયે જન્નત કા જામિન હું એક જ બાન, દૂસરી શર્મગાહ. (બુખારી શરીફ)

◆ હુમૂર ને ઈરશાદ ફરમાયા : આદમી સિર્ફ લોગો કો હસાંને કે લિયે કોઈ એસી બાત કહે દેતા હૈ, જુસ મે કોઈ હરજ નહી સમજતા, લેકિન ઉસ કી વજહ સે જહન્નમ મે જમીન આસમાન કે દરમ્યાની ફાસલે સે ભી જુયાદહ ગેહરાઈ મે પહોંચ જાતા હૈ. (મુસ્નદે અહમદ)

◆ હુમૂર ને ઈરશાદ ફરમાયા : બંદા જહ તક અપની જુબાન કી હિફાજત ન કરલે ઈમાન કી હકીકત કો હાસિલ નહીકર સકતા.

◆ હઝરત સુલૈમાન અલ.સે નકલ કિયા ગયા હૈ કે અગર કલામ (બાત કરના) ચાંદી હૈ, તો સુફૂત (ચુપ રેહના) સોના હૈ.

◆ હઝરત ઉમર રદિ. ફરમાતે હૈ. ◆ જો શખ્સ કુજૂલ કલામ (બાત) છોળદેતા હૈ ઉસકો હિકમત અતા કી જાતી હૈ. ◆ જો શખ્સ કુજૂલ દેખના છોળ દેતા હૈ, ઉસે ખુશૂએ કલ્બ ઈનાયત કિયા જાતા હૈ. ◆ જો શખ્સ કુજૂલ ખાના પીના તર્ક કરદેતા હૈ ઉસે ઈબાદત કી લાઝત હાસિલ હોતી હૈ. ◆ જો શખ્સ હંસી તર્ક કરદે તો ઉસકો રોઅબ, ઓર દબદબા અતા કિયા જાતા હૈ. ◆ જો શખ્સ મજાક ઓર બેજા દિલ્લગી તર્ક કરદેતા હૈ તો ઉસકે દિલ મે ઈમાન કા નૂર જલ્વાગર હોતા હૈ

મકામી પાંચ કામ

રોજને કે ત્રીન કામ

(૧) કિસી ભી એક નમાઝ કે બાદ મસ્જિદવાર જમાઅત કે સાથ, અપની જાત સે લેકર, અપના ઘર, અપની બસ્તી, પૂરી દુનિયા, બલ્કે કયામત તક આનેવાલે ઈનસાનોં કી ગ્રંથગી મેં, સો ફીસદ દીન હકીકત કે સાથ કેસે આજાયે, ઉસકી ફિકો કો લેકર મશ્વરે મેં બેઠના તકાજોં કો ઘર સે સોચકર જાના, ઓર અપને ગુમ્મે જોભી તકાજા આયે ઉસ કો પૂરા કરને કી નિચ્ચત કે સાથ મશ્વરે મેં બેઠના. ગુજુશતા કલ કી કારગુજરી લેના, ઓર આઈન્દહ કલ કે તકાજોં કો બાંટના. ઓર કમ સે કમ વકત મેં ઈસ કામ કો પૂરા કરના.

(૨) મસ્જિદ કી આબાદી કે લિયે, ઓર મશ્વરે કે તકાજોં કો પૂરા કરને કે લિયે ઠાઈ ઘંટે ફારીગ કરના. ગ્રુસ મેં ત્રીન અમલ ચાની તાલીમ ઓર ઈસ્તિકબાલ કે સાથ ઘર-ઘર કી મુલાકાત કરના, ગ્રુસ મેં ઈસ બાત કી ફિહ કરના કે, ♦ ઘર કે સબ લોગ નમાઝી બનજાયે ♦ સબકી નમાઝ સઠી હાજાયે, ♦ સબ તિલાવત કરનેવાલે બનજાયે ♦ જો જમાઅત આયે ઉસ કા સાથ દેને વાલે બનજાયે. ♦ મઈ સબ જમાઅત મેં જાનેવાલે બન જાયે. ♦ મસ્જિદ મેં જો તાલીમ હો રહી હો ઉસકી દઆવત દે ♦ જો સાથી જમાઅત મેં ગયે હો, ઉનકે ઘર કી ખબર ગીરી કરના ♦ બસ્તી મેં કોઈ બીમાર હો, ઉસ કી બીમાર પુર્સા કરના. ♦ મર્દુમ કે ઘરવાલોં કી તાઅજુચત કરના ♦ તશ્કીલ કરના ♦ ઓર વસૂલ કરના, અગર ઈસ તરતીબ સે કામ હુવા તો મુલ્કોં કે તકાજે અપની મસ્જિદ સે પૂરા કર સકેંગે.

(૩) ચાર મહીને ઓર ચાલીસ દિન કી જમાઅતે અપની મસ્જિદ સે તકાજે પર નિકાલ સકે ઉસ કે લિયે ઘર કા માહોલ ઓર ખુસૂસન મસ્તૂરાત કા જહેન બનાના ભી બોહત જરૂરી હે, ઈસ કે લિયે રોજના દો તાલીમ પાબંદી સે કરના. (૧) એક મસ્જિદ કી તાલીમ, ગ્રુસ મેં ફજઈલ કી તમામ કિતાબો મેં સે મોકા બ મોકા થોળા થોળા પઢના ઓર મોહતાજ બનકર સુનના.

ઓર દૂસરી તાલીમ અપને ઘર મેં કરના, ઘર કી તાલીમ ખુદ કરે ઓર પાબંદી સે જુબે, તાલીમ મેં ઘરકી તમામ મસ્તૂરાત કો ઓર તમામ

બચ્ચો કો શરીક કરે, ચહાંતક કે દુધ પીતે બચ્ચે કો ભી માં અપની ગોદ મેં લેકર બેઠે, જુસ મેં કુઆન કે ઓર છે સિફાત કે મુજકરે કે સાથ સાથ, પુઝૂ, ગુસલ ઓર નમાઝ કે ફરાઈઝ, વાજેબાત, સુન્નતે મકરૂહાત, ઓર ફાસિદ કરનેવાલી ચીજો વગેરે કે મુજકરે ભી વકતન ફ વકતન કરે. ઓર હર હફતે જહાં પર મસ્તૂરાત કી તાલીમ હોતી હે ઉસમેં ભી પાબંદી કે સાથ ભેજે, ઇસ સે મસ્તૂરાત મેં અમલ કા શોક પેદા હોગા, ઓર દીનદારી આયેગી, ઓર મદો કે લિએ દઅવત કે કામ મેં મદદગાર સાબિત હોગી.

હફતે કા એક કામ

(૪) હફતે મેં દો ગશત કરના, એક અપની મસ્જિદ કા, એક પળોસ કી મસ્જિદ કા જો મશ્વરે સે લે હો, જુસ મેં દો નમાઝો કે બીચ કા વકત ફારિગ કરે ઓર ચાર અમલો કે સાથ કરે. દૂસરી મસ્જિદ કે ગશત મેં શરીક હોને કે લિયે સબ સાથી અપની મસ્જિદ મેં જમા હોકર જમાઅત કી શકલ મેં દૂસરી મસ્જિદ મેં પોહચે. દૂસરી મસ્જિદ મેં અગર ગશત નહીં હોતા હો, યા પાબંદી કે સાથ નહીં હોતા હો તો ગશત કે દિન હી પહોચે, ઓર સાથ દેકર ઓર તરગીબ દેકર પાબંદી સે ગશત કરને પર ઉભારે, અગર પાબંદ હોજાયે, યા પાબંદી સે ગશત હોરહા હો તો વહાંપર ગશત કે દિન ન જાયે, બલકે ગશત કે દિન કે અલાવહ કે દિન મેં જાકર, ઉનકો સાથ રખે, ઓર ગશત કે તમામ ઉમૂર ખુદ કર કે ઉન કો બતાયા જાયે, જબ સીખ જાયે તો દૂસરી મસ્જિદ લે કરે.

મહીને કા એક કામ

(૫) સત્તાઈસ દિન મેહનત કર કે તીન દિન કી અપની જમાઅત ખુદ બનાયે, ઓર હફતા લે કરકે મશ્વરે સે આસ પાસ મેં જહાં જના લે હો અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલ જાયે. તા કે સત્તાઈસ દિન મેં જો ગફલત ઓર ગંદગી દિલ મેં પેદા હુઈ હે, વોહ નિકલ જાયે, ઓર દિલ ફિર સે બંદગી કે કાબિલ હોજાયે ઓર ઇસી કે સાથસાથ આસ પાસ કે ગાવું કી ફિકર ભી હોજાયે, ઓર ઇનહી ફિકો કી બુન્યાદ પર અલ્લાહ તાલા સાલ મેં ચાર માહ, યા ચાલીસદિન કે લિયે મુલ્ક ઓર બેરૂન મુલ્ક મેં જાને કી તોફીક કે સાથ સાથ અરબાબ ભી પેદા ફરમા દે.

સુન્નતો

ચોબીસ ઘંટે કે એતબાર સે હમ જોભી અમલ (કામ) કરે, અગર ઉસ અમલ કો અક્ષાહ કે હુકમ કે મુતાબિક ઓર હુઝૂર ﷺ કે તરીકે કે મુતાબિક ઓર અક્ષાહ કો રાખી કરને કે લિયે કરેગે તો વોહ અમલ મકબૂલ હોગા, ઓર દીન બનેગા, ઓર ઈસી કે ઉપર દુનિયા ઓર આખેરત કી કામ્યાબી કા દારોમદાર હે, ઈસલિએ હર અમલ કા સુખત તરીકા ઓર મોકા, મહલ કી દુઆયે લિખી જ રહી હે. અક્ષાહ રબબુલ ઈઝઝત હમ સબ કો ઈન બાતોપર અમલ કરને કી તોફીક અતા ફરમાયે. આમીન.

ખાને કી સુખતો ઓર આદાબ

- > ખાને સે પહેલે ચે નિચ્ચત કરે કે ખાને સે જો તાકત આયેગી, ઉસે અક્ષાહ કે અહકામ પૂરા કરને પર ખર્ચ કરૂંગા ઓર ચે સોચે કે ખાને સે પેટ નહી ભરતા બલ્કે અક્ષાહ ભરતે હૈ
- > સબ સે પહેલે દોનાહાય પોહચોતક ધોયે. (હાય કો પૂંછે નહી) ઓર ફુલ્લી કરે. (તિરમિઝી શરીફ)
- > દસ્તરખાન બિછાકર ખાના ખાયે. (બુખારી શરીફ)
- > તીન તરીકો મેં સે કિસી એક તરીકે પર બેઠે. એક જાનૂ, દો જાનૂ ઓર ઉકળુ ચાની દોનોં ઘુટને ખળે હો, ઓર સૂરીન જમીન પર હો.
- > ઉચે આવાજ સે 'બિસ્મિલ્લાહિ વ-અલા બરકતિલ્લાહ' પઠકર ખાના શુરૂ કરે. (અબૂદાવૂદ શરીફ)
- > દાહને હાય સે ખાના ખાયે. (બુખારી શરીફ)
- > ખાના એક કિસમ કા હોતો અપને સામને સે ખાયે. (બુખારી)
- > અગર કોઈ લુકમા ગિર જાયે તો ઉઠાકર સાફ કર કે ખાયે. ટેક લગાકર ન ખાયે. (મસ્લિમ શરીફ)
- > ખાને મેં કોઈ ઐબ ન નિકાલે.
- > અગર શુરૂ મેં 'બિસ્મિલ્લાહ' પઠના ભૂલ જાયે તો ચે પઢલે, 'બિસ્મિલ્લાહિ અવ્વલહુ વ આખિરહુ.' (અબૂ દાવૂદ શરીફ)
- > અલ્લાહ કા મિઠક કરતે હુએ ખાયે, ગમ કી બાતે ન કરે.
- > ખાને કે વક્ત બિલકુલ ખામોશ રહેના મકરૂહ હે. (શામી)
- > ખાના સબ મિલકર ખાયે ઉસ મેં બરકત હોતી હે. (અબૂ દાવૂદ)

- સાથી કી રીઆયત કે સાથ એહતેરામ કરતે હુએ ખાના ખાયે.
- બરતન કે દરમ્યાન સે ન ખાયે કયૂં કે દરમ્યાન મે બરકત નાજુલ હોતી હે. ➤ જુતા ઉતારકર ખાના ખાયે (દારમી)
- ત્રીન ઉગ્લિયો સે ખાના ખાયે યાની બીચ કી ઓર શહાદત કી ઉગલી ઓર અંગૂઠે સે.
- દૂસરે કે સાથ ખાના ખા રહે હો તો, જબ તક વોહ ખાના ખાતા રહે, અપના હાથ ન રોકે. (ઈબ્ને માજા)
- જબ ખાના ખા ચુકો, તો બરતન કે ઉસ હીસ્સે કો બરાબર સાફ કરલો, જહાંપર હમને ખાના ખાયા હૈ તો બરતન ઉસકે લિયે દુઆએ મગફેરત કરતા હૈ.
- હાથ ધોને સે પહેલે અપની ઉગ્લિયાં ચાટ લો, પહેલે બીચ કી ફિર શહાદત કી, ફિર અંગુઠા. (મુસ્લિમ શરીફ)
- પહેલે દસ્તરખાન ઉઠાયે, ફિર ખુદ ઉઠે.
- જબ દસ્તરખાન ઉઠને લગે તો ચે દુઆ પઢે 'અલ્લહમુ લિલ્લાહિ હમ્દન્ કબીરન્ તેય્યિબન્ મુબાર-કન્ ફિદિ ગય્-ર મુકફફિન્ વ લા મુવદ્દઈન વ લા મુસ્તઝનન અન્હુ રબ્બના' તરજુમા: સબ તારીફ અલ્લાહ કે લિયે હૈ, એસી તારીફ જો બહોત પાકીજ ઓર બા બરકત હો, એ હમારે રબ ! હમ ઈસ ખાને કો કાફી સમજકર, ચા બિલકુલ રૂખ્સત કર કે, ચા ઈસ સે ઝેર મોહતાજ હોકર નહી ઉઠ રહે હૈ.
- ખાના ખાને કે બાદ હાથ ધોયે. ઓર કુલ્લી કરે.
- ખાના ખા કર મસ્જિદ કે રૂમાલ સે હાથ સાફ ન કરે.
- ખાને કે બાદ કી દુઆ પઢે, 'અલ્લહમુ લિલ્લાહિલ્લગી અત્ અમના વ સકાના વ-જ-અલના મિનલ્ મસ્લિમીન.' તરજુમા : સબ તારીફ અલ્લાહ કે લિયે હૈ, જુસને ખિલાયા, પિલાયા ઓર મુસલમાન બનાયા
- ખાને કા હિસાબ ન હો ઉસકી દુઆ 'અલ્લહમુ લિલ્લહાહિલ્લગી હુ-વ અશ્બ-અના વઅર્વાના વઅન્અમ્ અ-લય્ના વ અફઝલ. તરજુમા : ઉસ અલ્લાહ કા (લાખ-લાખ) શુક હૈ જુસને હમે સૈર કિયા ઓર સૈરાબ કિયા, ઓર હમપર ચે ફજલ ઓર ઈન્આમ ફરમાયા.
- જબ કિસી કી દઅવત ખાયે તો ચે પઢે. 'અલ્લાહુમ્મ અત્ઈમ્ મન્ અત્-અ-મની વસ્કિ મન્ સકાની' તરજુમા : અય અલ્લાહ ! જુસ શખ્સને મુજે ખિલાયા તૂ ઉસ કો ખિલા ઓર જુસને મુજે પિલાયા તૂ ઉસે પિલા.

➤ બરતન કે દરમ્યાન સે ન ખાયે કયૂંકે દરમ્યાન મે બરકત નાજુલ હોતી છે.

➤ મેજબાન કો ચે દુઆ દે. 'અલ્લાહુમ્મા બારિક્ લહુમ્ ફીમા ર-ઝફ્-તહુમ્ ફિફિર્ લહુમ્ વરહમ્હુમ્' તરજુમા : એ અલ્લાહ તૂને જો રિઝ્ક ઉનકો દિયા છે ઉસ મે ઔર બરકત દે ઔર ફિર ઉન કી મગફેરત ફરમા ઔર ઉન પર રહમ કર. (હિસ્ને હસીન)

➤ ખાને સે પહેલે હાથ ધોના ગુરબત દૂર કરતા છે, ઔર ખાને કે બાદ હાથ ધોના રંજ દૂર કરતા છે.

➤ જુસ ખાને પર બિસ્મિલ્લાહ ન પઢી જાયે, શૈતાન ઉસપર કબજા કરલેતા છે,

➤ હઝરત અબૂ હુરૈરહ રદિ.સે રિવાયત છે કે એક ઉગલી સે ખાના શૈતાન કી આદત છે. દો સે ખાના મુતકબબેરીન કી આદત છે. ઔર તીન ઉગલિયો સે ખાના હઝરાતે અંબિયા અલ.કી આદત છે. (જમઉલ વસાઈલ) ઔર મુલ્લાઅલી કારી રહ.ને લીખ્યા છે કે પાંચ ઉગલિયો સે ખાના હરીસો કી અલામત છે.

પીને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

➤ દાહને હાથ સે પીચે કયૂં કે બાયે હાથ સે શૈતાન પીતા છે. (મસ્લિમ)

➤ બેઠકર પીચે. (મુસ્લિમ) ➤ બિસ્મિલ્લાહ પઢકર પીચે. (બુખારી)

➤ તીન સાંસ સે પીચે ઔર તીનો મરતબા બરતન કો મુંહ સે અલગ કરે.

➤ દેખકર પીચે. ➤ પીને કે બાદ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ કહે. (બુખારી)

➤ બરતન કે તૂટેહુએ કિનારે કી તરફ સે ન પીચે. (અબૂદાવૂદ શરીફ)

➤ કોઈ ભી ઐસા બરતન હો જુસ સે દફઅતન પાની જુયાદહ આ-ખને કા એહતેમાલ હો, (જેસે મશકીજ)યા ચે અંદેશા હો કે ઈસ મે કોઈ સાંપ,યા બિચ્છૂ હો જુસે બરતન સે મુંહ લગાકર પાની ન પીચે.

➤ પીને કી ચીજ અગર ગરમ છે તો કુંક મારકર ન પીચે.

➤ પાની ચૂસ કર પીચે ગટ-ગટ કી આવાજ ન હો.

➤ કોઈ ભી ચીજ અગર પી કર દૂસરો કો દેના હો તો દાહની તરફ સે શુરૂ કરે. ➤ પિલાને વાલા સબ સે અખીર મે પીચે. (મુસ્લિમ શરિફ)

➤ પાની પીને કે બાદ ચે દુઆ પઢે. અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લાગી સકાના અમ્બાન્ ફુરાતન્ બિરહમતિહી માઅન્ વ લમ્ ચજઅલ્હુ બિજુબુબિના મિલ્લન્ ઉજાજ.

તરખુમા : સબ તારીફ અલ્લાહ કે લિએ હૈ, જુસને અપની રહમત સે હમે મીઠા, ખુશગવાર પાની પિલાયા, ઓર હમારે ગુનાહો કે સબબ ઉસકો ખારા, કબવા, બઢી બનાયા.

દૂધ પીને કે બાદ ચે દુઆ પઢે.

‘અલ્લાહુમ્મ બારિફ લના ફીહિ વઝિદના મિન્હુ’ (હિસ્સે હસીન)

તરખુમા : એ અલ્લાહ ! તૂ ઇસ મેં હમે બરકત અતા ફરમા, ઓર ચે હમ કો ઓર જુયાદદ નસીબ ફરમા.

ઝમઝમ કા પાની ચે દુઆ પઠકર પીવે.

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ-ક ઈલ્મન્ નાફિઅંવ વરિઝ્કંવ વાસિ-અંવ વ શિફાઅમ મિન્ કુલ્લિ દાઅ’ (હિસ્સે હસીન) તરખુમા : એ અલ્લાહ ! મેં તુજ સે નફા પહોચાને વાલે ઈલ્મ, ઓર ફરાખ રોજુ ઓર હર બીમારી સે શિફા કા સવાલ કરતા હું.

નાખુન કાટને કી સુન્નતેં ઓર આદાબ

> દાહને હાથ કી શહાદત કી ઉગ્લી સે શરૂ કરે, છોટી ઉગ્લી તક. ફિર બાએ હાથ કી છોટી ઉગ્લી સે શરૂ કરે અંગૂઠે તક, દાહને હાથ કે અંગૂઠે પર ખતમ કરે.

> પાઉં મે દાહને પેર કી છોટી ઉગ્લી સે શરૂ કરે અંગૂઠે તક, ઓર બાએ પેર કે અંગૂઠે સે શરૂ કરે ઓર છોટી ઉગ્લી પર ખતમ કરે, (જુસ-તરતીબ સે પેર કી ઉગ્લીયો કા ખિલાલ કિયા જતા હૈ.)

> નાખુન કો દાંતો સે કાટના મકરૂહ હૈ, ઉસસે બર્સ ઓર જુનૂન પેદા હોતા હૈ.

> હુઝૂર ﷺ જુમ્હાહ કે દિન નમાઝે જુમ્હાહ સે પહેલે મૂંછ, ઓર નાખુનો કો કાટતે થે (શામી)

> જો શખ્શ જુમ્હાહ કે દિન નાખુન કાટે, અગલી જુમ્હાહ તક બલાઓ સે ઉસ કો અલ્લાહ તઆલા પનાહ દેગે.

મોમિન જો ફિદા નકશે કદમે પાક નબી હો
હો મેરે કદમ આજ બી આતમ કા ખઝીના
ગર સુન્નતે નબવી કી કરે પેરવી ઉમ્મત
ઇફાં સે નિકલ જાએ ફિર ઉસકા સહીના

સોને કી સુન્નતેં ઓર આદાબ

➤ જબ સોને કા ઇરાદા કરે તો પહેલે વુઝૂ કરે, ઓર દો રકાત સલાતુત્તૌબા કી નિચ્યત સે નફલ નમાઝ પઢકર અપને ગુનાહો કી માફી માંગે, અગર બાવુઝૂ સોને કે બાદ મોત આગઈ તો શહાદત કા મરતબા મિલેગા. (અબૂદાવૂદ શરીફ)

➤ તીનબાર અપના બિસ્તર જાળ લે, (સિદ્દાહે સિત્તા) મસ્જિદ મેં હો તો હાથ ફેરલે. (મસ્જિદ મેં મોટા કપડા બિછાકર સોયે, ઓર એતે-કાફ કી નિચ્યત કરલે.)

➤ સોને સે પહેલે દૂસરે કપડે તબ્દીલ કરના સુન્નત હે. (જા.મઆદ)

➤ દોનો આંખો મેં તીન-તીન સલાઈ સુરમા લગાકર સોયે.

➤ સોને સે પહેલે 'બિસ્મિલ્લાહ' પઢકર, દરવાજા બંધ કર દે. ચિરાગ બુજા દે, બરતન ટાંક દે, ટકકન ન હો તો ઉપર લકળી રખ દે. (સિદ્દાહ.)

➤ તહજ્જુદ મેં ઉઠનેકે લિયે સૂરએ કહફ કી શુરૂ કી, ઓર આખિર કી દસ-દસ આયતે પઢલે, ઓર જુસ વકત ઉઠને કા ઇરાદા હો ઉસ કી નિચ્યત કરકે સોયે. ઇન્શાઅલ્લાહ વકતપર આંખ ખુલ જાયેગી

સોને સે પહેલે કુપ ન કુપ પઠસિયા કરો.

➤ સૂરએ વાકેઆ પઢલે કભી ફાકા નહી આરેગા.

➤ અલિફ-લામ-મીમ-સજદા ઓર સૂરએ મુલ્ક પઢલે. અજાબે કબ્લ સે મહફૂજ રહેગે. (તિરમિઝી શરીફ)

➤ સૂરએ બકરહ કા આખરી રૂકૂઅ પઢલે. (બુખારી શરીફ)

➤ આયતુલ કુર્સી પઢલે. જુસ સે અઘાહ તઆલા ઘર કી હિફાજત કરમાતે હે, ઓર શેતાન સે મહફૂજ રખતે હે, ઓર એક ફરિશતા ઉસ કે સિરહાને મુકર્ર કરમાતે હે જે મોત કે અલાવહ હર ચીજ સે ઉસ કી હિફાજત કરતા હે.

➤ સૂરએ ફાતેહા, ઓર ચારો કુલ પઢલે, (બુખારી) દુરૂદ શરીફ પઢે

➤ તીન બાર ઇસ્તિઝ્ફાર પઢે. (તિરમિઝી શરીફ)

➤ તસ્બીહે ફાતિમા. તેતીસ મરતબા 'સુબ્હાનઘાહ' તેતીસ મરતબા 'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ' ઓર ચોતીસ મરતબા 'અઘાહુ અકબર' પઢે. (મસ્લિમ) જુસ સે દિનબર કી થકાન દૂર હોજતી હે, ઓર બદન મેં કુવ્વત આતી હે.

> ઈન સબ અવરાદો વજાઈફ કો પઢકર દોનો હથેલી પર ફૂંક માર કર મુંહ સે શરૂ કરકે પૂરે બદલ પર જહાં તક હાથ પહોચ સકે ફેરવે.

> ઉસ કે બાદ દાહના હાથ દાહને ગાલ કે નીચે રખકર દાહની કરવટ પર કિબલા રૂખ હોકર સો જાયે (તિરમિઝી શરીફ) ઔર બાંચા હાથ બાંધ રાન પર રખે ઔર પેર કો થોડા સા મોળ લે.

> ઔર ચે દુઆ તીન મરતબા પઢે 'અલ્લાહુમ્મ કીની અજા-બ-ક ચવ્-મ તબ્આયુ ઈબાદફ'. (અબૂ દાવૂદ) તરજુમા : એ અલ્લાહ ! તૂ મુજે અપને અજાબ સે બચાઈથો, જુસ દિન તૂ અપને બંદો કો (કબ્રો સે) ઉઠાચે.

> ફિર ચે દુઆ પઢે 'અલ્લાહુમ્મ બિસ્મિ-ક અમુતુ વ અહ્યા' (બુખારી) તરજુમા : એ અલ્લાહ ! મેં તેરે હી નામ પર મરૂંગા ઔર (તેરે હી નામ પર) જુતા હું.

> સોતે મેં કોઈ અચ્છા ખ્વાબ દેખે ઔર આંખ ખુલ જાયે તો 'અલ્લમુ લિલ્લાહ' કહે ઔર ઉન લોગો સે બચાન કરે જે હમ સે મહોબ્બત કરતે હો. તાકે અચ્છી તાબીર દે. (બુખારી શરીફ)

> ઔર જબ બુરા ખ્વાબ દેખે તો અપની બાંધ જાનિબ તીન મરતબા થુત-કાર દે યા થૂંક દે, યા ફૂંક માર દે. ઔર તીન મરતબા 'અઊઝુ' પઢે ઔર કરવટ બદલ દે. ઔર કિસી સે ખ્વાબ કા જુક ન કરે, તાકે વોહ ખ્વાબ કોઈ નુકસાન ન પહોચાયે.

> જબ સોતે હુએ ડર જાયે યા ઘભરાહટ હો જાયે, યા નીદ ઉચટ જાયે તો ચે દુઆ પઢે 'અઊઝુ બિ-કલિમા-તિલ્લાહીતામ્મા-તિ મિન્ ગ-દબિહી વઈકાબિહી વ શર્હી ઈબાદિહી, વ મિન્ હ-મઝાતિશ્ શયાતીની વ અંચ ચહ્દુરૂન'. (તિરમીઝી શરીફ) તરજુમા : અલ્લાહ તઆલા કે પૂરે કહેમાત કે વાસ્તે સે, મેં અલ્લાહ કે ગજબ સે, ઔર ઉસકે અજાબ સે ઔર ઉસ કે બંદો કે શર સે ઔર શૈતાનો કે વસ્વસો સે ઔર મેરે પાસ ઉનકે આને સે પનાહ ચાહતા હું.

> અગર મસ્જિદ મેં સોચે હો, ઔર કોઈ હાજત પૈશ આચે તો અકેલા ન જાયે, બલ્કે કિસી સાથી કો સાથ લેકર જાયે. ઔર અગર ગુસલ કી હાજત પૈશ આજાયે તો કિસી કો ઉઠાકર ફોરન મસ્જિદ સે નિકલ જાયે, ઔર ઉસી સાથી કે જરીચે જરૂરત કી ચીજે બાહર મંગાલે.

> નીદ સે ઉઠતે હી દોનો હાથો સે ચહેરે, ઔર આંખો કો મલે, તાકે નીદ કા ખુમાર દૂર હોજાયે. (શમાઈલે તિરમિઝી)

➤ ઉસ કે બાદ ત્રીન મરતબા 'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ' કહે ઓર કલ્મએ તચ્ચેબા પડે, ફિર એ દુઆ પડે 'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લાઝી અદ્યાના બઅદ મા અમાતના વ ઈલચ્હિન્નુશૂર' ઉસ અલ્લાહ કા (બહુત બહુત) શુક્ર હે જુસને હમે મારને કે બાદ જુલા દિયા, ઓર ઉસીકી તરફ મરકર જાના હૈ. (અબૂ દાવૂદ શરીફ)

➤ જબ ભી સોકર ઉઠે તો મિસ્વાક કરલે. (મુસ્નદે અહમદ)

➤ બરતન મે હાથ ડાલને, સે પહેલે ત્રીન મરતબા હાથ કો અચ્છી તરફ ઘો લે. જબ ભી કપડે યા જૂતે પહેને, તો અપ્પલ દાહને હાથ યા પેર મે, ઓર ફિર બાચેહાથ યા પેર મે પહેને. ઓર જબ નિકાલે તો પહેલે બાચે હાથ યા પેર સે નિકાલે.

➤ દોપહર કો ઝોહર સે પહેલે સોના સુન્નત હૈ ચાહે નીદ આચે યા ન આચે. (ઈસ સે તહજજુદ મે ઉઠને કે લિચે મદદ મિલેગી)

➤ એક લિહાફ મે દો મર્દ યા દો ઓરત ન સોચે.

ઐતુલખલા કી સુન્નતે ઓર આદાબ

➤ ઐતુલખલા મે સર ટાંક કર, ઓર જૂતા ચપ્પલ પહેન કર દાખિલ હો દાખિલ હોને સે પહેલે એ દુઆ પડલે 'ભિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુમ્મ-ઈન્ની અઉમુ બિ-ક મિનલ્ ખુબુષિ વલ્ ખબાઈષ ' (એ અલ્લાહ મે તેરી પનાહ ચાહતા હું ખબીષ જુનો સે મર્દ હો યા ઓરત) ફાઈદા : મુલ્લા અલી કારી રહ. ને મિસ્કાત મે લિખા હૈ કે ઈસ દુઆ કી બરકત સે ઐતુલખલા કે ખબીષ શયાતીન ઓર બંદે કે દરમ્યાન પરદા હોજતા હે, જુસ સે વોહ શર્મગાહ નહી દેખ પાતે.

➤ ઐતુલખલા જાને સે પહેલે અંગૂઠી યા કિસી ચીજ પર અલ્લાહ કા નામ, યા કુર્આને પાક, યા હુઝૂર કા નામ મુબારક લિખા હુવા હો ઓર દિખાઈ દેતા હો તો ઉસકો ઉતારકર બાહર છોડકર જાયે. (નસા)

➤ ઐતુલખલા મે દાખિલ હોતે વકત પહેલે બાયાં કદમ અંદર રખે ઓર કદમચે પર દાહના પેર પહેલે રખે ઓર જબ ઉતરે તો પહેલે બાયાં પેર નિચે રખે. (ઝાદુલ મયાદ)

➤ જબ ઈસ્તિજા કે લિચે સતર ખોલે તો આસાની કે સાથ જુતના નીચે હોકર ખોલ સકે ઉતના બેહતર હે. (તિરમિઝી શરીફ)

➤ ઈસ્તિજા કરતે વકત કિબ્લે કી તરફ ન ચેહરા કરે ન પીઠ કરે

➤ ઈસ્તિજા કરતે વકત શદીદ જરૂરત કે બગૈર બાત ન કરે ઓર ઝિક્ર ભી ન કરે.

- > ઈસ્તિજા કરતે વક્ત ઉજવે ખાસ કો દાહના હાથ ન લગાએ. અગર પાક કરને કે લિએ જરૂરત હો તો બાયાં હાથ ઈસ્તેમાલ કરે.
- > પેશાબ, પાખાનો કે છિંટો સે ખૂબ બચે, અકબર અખાબે કબ ઈન કે છિંટો સે ન બચને કી વજહ સે હોતા હૈ. (તિરમિઝી શરીફ)
- > ઈસ્તિજા કરતે વક્ત બાયે પેર પર જુયાદહ જોર દે કર બેઠે તા કે સહુલત સે ફરાગત હાસિલ હોજાયે. (તિરમિઝી શરીફ)
- > ઠેતુલ ખલા મે ન નાક સાફ કરે ઔર ન થૂકે.
- > ઠેઠકર પેશાબ કરે. ખડે ખડે પેશાબ ન કરે. (તિરમિઝી શરીફ)
- > પેશાબ કરને કે લિયે નરમ જગા તલાશ કરે તાકે છિંટે ન ઉડે.
- > ગુસલખાને મે પેશાબ ન કરે ઉસસે અકબર વસવસે પેદા હોતે હૈ
- > જબ ઠેતુલખલા સે નિકલે તો પહેલે દાહનાં પેર બાહર નિકાલે, ફિર બાયાં પેર, ઉસ કે બાદ ચે દુઆ પઢે. 'ગુફરા-ન-ક અલ્હમુદુ લિલ્લાહિલ્લાઝી અજ્દ-બ અન્નિલ્ અખ વ આફાની' તરજુમા : એ અલ્લાહ ! મે તુજ સે મગફેરત કા સવાલ કરતા હું, સબ તારીફ અલ્લાહ હી કે લિયે હૈ, જુસને મુજ સે ઈજા દેનેવાલી ચીજ દૂર કર દી, ઔર મુજે આફિયત અતા કરમાઈ. (મિસ્કાત શરીફ)

અહમ નસીહત

પરવર દિગારે આલમ ને હર ઈન્સાન કો દો નેઅમતો સે નવાજા હે, એક ફળકતા હુવા દિલ, ઔર દૂસરા ઘળકતા હુવા દિમાગ. ફળકતા હુવા દિમાગ ઈલ્મે ઈલાહી કા બરતન હે, ઔર ઘળકતા હુવા દિલ મોહબબતે ઈલાહી કા બરતન હે. દિલ ઈશકે ઈલાહી સે ભર જાયે લેકિન દિમાગ ઈલ્મ સે ખાલી હો તો ફિર ભી ઈન્સાન ગુમરાહ હો જતા હે, ઈશક ઈન્સાન કો બિદઅત સીખાતા હે જબ કે ઈલ્મ ઉસકે અંદર તવાબુઅ પેદા કરતા હે, ઔર અગર દિમાગ ઈલ્મ સે ભર જાયે ઔર દિલ ઈશક સે ખાલી હો તો ફિર ભી ઈન્સાન ગુમરાહ હો જતા હે, વોહ ખુદ પસંદી ઔર તકબુર કા શિકાર હો જતા હે, શૈતાન કો ઈસી ઉજબ ઔર ખુદ પસંદી ને હલાક કરદિયા.

મોમિન કે સાથ મલ્મે કા પાદા હે કુર્આન મેં.

તૂ મોમિન હે ઔર ગાસિબ નહી તો નુકસ હે ઈમાન મેં.

ગુસલ કા મસનૂન તરીકા

જ કપડે નિકાલને સે પેહલે પૂરી 'બિસ્મિલ્લાહ' પઢે.

જ નિચ્ચત કરે. વાજીબ ગુસલ હો તો ચે કહે, નાપાકી દૂર કરને કે લિયે ગુસલ કરતા હું, ઔર પાક હો તો ચે કહે, અલ્લાહ કો રાજી કરને કે લિયે ઔર ખવાબ હાસિલ કરને કે લિયે ગુસલ કરતા હું.

જ પેહલે દોનો હાથ પોહચો તક ત્રીન બાર ઘોજી, ફિર પેશાબ પાખાને કી જગહ ઘોચે ચાહે નાપાકી ન લગી હો, ફિર બદન કે કિસી ભી હિસ્સે મે નાપાકી લગી હો તો ઉસે ઘો લે.

જ વુઝૂ કરે, જીસમે મુંહ ભરકર ફુલ્લી કરે, ઔર નાક મે ખૂબ સફાઈ કરકે જહાં તક નરમ જગહ હે, વહાં તક ત્રીન બાર પાની પહોંચાએ.

જ ઉસકે બાદ સરપર પાની ડાલે ફિર દાહને કંઘે પર ફિર બાંચે કંઘે પર, ઈતના પાની ડાલે કે સર સે પાંઘિતક પહોંચ જાયે, ફિર બદન કો હાથ સે મલે, ચે એક બાર હુવા, ઈસી તરહ દૂસરી ઔર ત્રીસરી બાર ભી પાની બહાચે અગર એક બાલ બરાબર જગહ ભી સુકી રહેગી તો ગુસલ નહી હોગા.

જ કાન, નાક વગેરહ જહાં ભી પાની ન પહોંચને કા અંદેશા હો એહ-તિયાત સે પહોંચાએ.

જ બગલ કે બાલ, નાફ કે નીચે કે બાલ, હર હફતે સાફ કરે, વરના હર પંદરહ દિન મે સાફ કરલે ઔર અગર ચાલીસ દિન ગુજર ગયે તો ગુનેહગાર હોગા.

ગુસલ કે ત્રીન હરાઈમ

(૧) ફુલ્લી કરના. ઈસ તરહ પર કે સારે મુંહ મે પાની પહોંચ જાયે.

(૨) નાક કી નરમ હઠ્ઠી તક પાની પહોંચાના. (૩) સારે બદન પર ઈસ તરહ પાની બહાના કે એક બાલ બરાબર જગહ ભી સુખી ન રહે.

(એક બાલ બરાબર જગા ભી સુખી રેહ જાયેગી તો ગુસલ નહી હોગા)

ગુસલ કી પાંચ સુન્નતેં

(૧) દોનો હાથ પહોંચો તક ઘોના. (૧) વુઝૂ કરના. (૧) ઈસ્તિંજા કરના ઔર બદન પર નખસત લગી હો ઉસે ઘોના. (૧) નાપાકી દૂર કરને કી નિચ્ચત કરના. (૧) તમામ જીસમ પર ત્રીન બાર પાની બહાના.

ગુસલ કે પાંચ મકરૂહાત

(૧) બગેર મજબૂરી કે એસી જગા ગુસલ કરના જહાં ગૈર મહરમ કી નજર પડે.

(૨) બગેર કપળે પેહને નહાતે વક્ત, કિબ્લે કી તરફ મુંહ કરના.
(૩) ગુસલ કરતે વક્ત બગેર જરૂરત કે બાત ચીત કરના. (૪) ગુસલ કરતે વક્ત દુઆઓ પઢના. (૫) જો ચીજે વુઝૂ મે મકરૂહ હે વોહ ચીજે ગુસલમે ભી મકરૂહ હે.

મિસ્વાક કે ફુમાઈલ

જ હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા જો નમાઝ મિસ્વાક કરકે પઠી જાયે, વોહ ઉસ નમાઝ સે, જો બિલા મિસ્વાક પઠી જાયે સત્તર દર્જ અફજલ હે.
જ એક હદીથ મે વારિદ હે કે : મિસ્વાક કા એહતેમામ કિયા કરો ઉસ મે દસ ફાઈદે હે. (૧) મુંહ કો સાફ કરતી હે. (૨) અઘ્લાહ કી રઝા કા સબબ હે. (૩) શૈતાન કો ગુસ્સા દિલાતી હે (૪) અઘ્લાહ તઆલા મહબૂબ રખતે હે. (૫) ફરિશ્તે મહબૂબ રખતે હે. (૬) મસોળો કો કુબ્બત દેતી હે. (૭) બલ્લામ કો કતઅ કરતી હે. (૮) મુંહ મે ખુશબૂ પેદા કરતી હે. (૯) સૂફરા કો દૂર કરતી હે. (૧૦) નિગાહ કો તેજ કરતી હે, ઉસકે અલાવહ ચે કે સુન્નત હે.

જ ઉલમાને લિખા હે કે મિસ્વાક કે એહતેમામ મે સત્તર ફાઈદે હે, જુનમે સે એક ચેકે મરતેવક્ત કલ્મએ શહાદત પઢના નસીબ હોતા હે

જ હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : અગર મે ઉમ્મત કે લિયે મશિકલ ન સમજતા તો ઉન્હે હર નમાઝ કે વક્ત મિસ્વાક કા હુકમ દેતા. (મુસ્લિમ)

જ હઝરત અલીરદિ. ઇરશાદ ફરમાતે હે મિસ્વાક હાફેજ બઢાતી હે, ઓર બલ્લામ દૂર કરતી હે. (અબૂદાવુદ શરીફ)

જ મિસ્વાક એક બાલિશ્ત (વેત) સે જુયાદહ લંબી ન હો સીધી હો, જુયાદહ મોટી ન હો, બે-ગિરહ (ગાંઠ) હો, પીલૂ કી યા ઐતૂન કી હો તો બહેતર હે. [તિબ્બે નબવી મે હે કે જુયાદહ નાફેઅ અખરોટ કી જળ હે

જ મિસ્વાક કે નીચે કે હિસ્સે મે છોટી ઉંગલી, ઓર ઉપર કી તરફ અંગુઠા ઓર બાકી ઉંગ્લિયાં મિસ્વાક કે ઉપર રખ્ખે.

જ મિસ્વાક કો ચૂસા ન જાયે, ઇસ સે વસ્વસહ, ઓર અંધાપન પેદા હોતા હે. અલબત્તા હકીમ તિરમિઝી રહ. કેહતે હે કે પહેલી મરતબા મિસ્વાક કી જાયે તો ઉસે ચુસના ચાહીયે, ઓર સાફ થૂંક, જુસ મે ખૂન ન હો, નિગલ લેના ચાહયે, ચે મોત કે અલાવહ તમામ બીમારી કે લિયે મુફીદ હે. જ મુઝી મે મિસ્વાક દબાને સે બવાસીર પેદા હોતી હે.

જ ચિત લેટકર મિસ્વાક કરને સે તિલ્લી બઢતી હે. (ફઝા. મિસ્વાક)

જઈસ્તેમાલ સે પહેલે મિસ્વાક ધો લિયા જાયે, તાકે ઉસ કા મેલ કુચેલ દૂર હોજાયે, ઈસી તરફ મિસ્વાક કરને કે બાદ ભી ધો લિયા જાયે વરના શૈતાન ઉસકો ઈસ્તેઅમાલ કરતા હૈ. (ફઝા- મિસ્વાક) જમિસ્વાક ખડી કર કે રખની ચાહયે, જમીન પર ન ડાલી જાયે, વરના જુનૂન કા ખતરા હૈ.

જમિસ્વાક દાહની તરફ સે શરૂ કરે, (ચાહે સીધી કરે ચા ઉપર નીચે) ઔર તીન બાર કરે.

જબાંસ કી મિસ્વાક કરના ઔર બેતુલ ખલા મે મિસ્વાક કરના મકરૂહ હૈ.

જમિસ્વાક કો દોનો તરફ સે ઈસ્તેમાલ ન કરે.

પુઝૂ કે ફઝાઈલ

જપુઝૂ કે આઝા કયામત મે રોશન ઔર ચમકદાર હોગે ઔર ઈસ સે હુઝૂર ﷺ ફૌરન અપને ઉમ્મતી કો પહેચાન જાયેગે. (બુખારી)

જહુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : મોમિન કા જેવર કયામત કે દિન વહાં તક પહોચેગા જહાંતક પુઝૂ કા પાની પહોચતા હૈ. (મુસ્લિમ શરીફ)

જહુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : જુસને પુઝૂ કિયા ઔર અચ્છી તરફ પુઝૂ કિયા (ચાની સુન્નતો ઔર આદાબો મુસ્તહબબાત કા એહતેમામ કિયા તો ઉસ કે ગુનાહ જુસમ સે નિકલ જાતે હૈ, ચહાં તક કે ઉસ કે નાખૂનો કે નીચેસે ભી નિકલ જાતે હૈ.

જજે શખ્સ પુઝૂ કે દોરાન અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરતા હૈ, અલ્લાહ ઉસકા તમામ જુસમ પાક કર દેતા હૈ, ઔર જો નહી કરતા ઉસ કા સિર્ફ વોહ હિસ્સા પાક કરતા હૈ જુસ પર પાની પહોચતા હૈ.

જજે શખ્સ અચ્છીતરફ પુઝૂ કરતા હૈ ફિર અપની નજર આસ્માન કી તરફ ઉઠાકર (દૂસરા કલ્મા) અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વઅ-શહદુ અજ્જ મુહમ્મદુન અબ્દુલ્લુ વ રસૂલુહ કહે (તરજુમા : મે-ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાઈક નહી, ઔર ગવાહી દેતા હું કે બેશક હઝરત મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે બંદે ઔર રસૂલ હૈ. તો જાન્નત કે આઠો દરવાજે ખોલ દિયે જાતે હૈ, જુસ દરવાજે સે ચાહે દાખિલ હોજાયે.

જહુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : જબ તુમ મે સે કોઈ શખ્સ અચ્છી તરફ પુઝૂ કર કે નમાઝ કે લિયે નિકલતા હૈ, તો હર દાયે કદમ કે

ઉઠાને પર અલ્લાહ તઆલા ઉસકે લિએ એક નેકી લિખ દેતે હૈ, ઓર હર બાયે કદમ કે રખનેપર ઉસકા એક ગુનાહ માફ કર દેતે હૈ (અબ ઉસે) ઇંજિયાર હૈ કે છોટે છોટે કદમ રખે યા લંબે લંબે કદમ રખે. અગર એ શખ્સ મસ્જિદ આકર જમાઅત કે સાથ નમાઝ પઢ લેતા હૈ તો ઉસ કી મઝહેરત કરદી જાતી હૈ. (અબૂદાવૂદ શરીફ)

જ હુમૂર ﷺ ને ફરમાયા: જબ તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ અપને ઘરસે પુઝૂ કર કે મસ્જિદ આતા હૈ, તો ઘર વાપસ આને તક, ઉસે નમાઝ કા ખવાબ મિલતા રહેતા હૈ.

જ ઉસકે બાદ આપ ﷺ ને અપને હાથો કી ઉઝિયાં એક દૂસરે મેં દાખિલ કી ઓર ઇરશાદ ફરમાયા ઉસે ઐસા નહી કરના ચાહયે.

પુઝૂ કા મરનૂન તરીકા

જ કિબ્લે કી તરફ મુંહ કર કે, ઉંચી જગાહ પર બેઠે, ઓર નિચ્ચત કરે કે નમાઝ અદા કરને કે લિએ પુઝૂ કરતા હું.

જ ઉસકે બાદ એ દુઆ પઢલે ‘અ-ત-વાઝઝિ- લિ-ર-ફઇલ હ-દષ્ ‘અઉઝુ બિલ્લાહિ મિનશ્ શય્તા નિર્જીમ’ ‘બિસ્મિલ્લાહિલ્ અઝીમિ વલ્લહુ લિલ્લાહિ અલા દીનિલ ઇસ્લામ.’

જ ફિર દોનો હાથો કો પોહયો તક ઘાયે, દાહને હાથ સે શુરૂ કરે.

જ તીનબાર મિસ્વાક કરે, મિસ્વાક ન હો તો ઉંઝલી સે દાંત સાફ કરે.

જ તીનબાર મુંહ ભરકર ફુલ્લી કરે.

જ તીનબાર નાક મેં પાની ડાલકર નાક સાફ કરે ઓર તીનો બાર નાક છીકે. જ તીન બાર પૂરા મુંહ ઘોચે ઓર દાઢી કા ખિલાલ કરે.

જ પુઝૂ કરતે-કરતે એ દુઆ પઢે ‘અલ્લાહુમ્મગ ફિર્લી ઝંબી વ-વસ્સિઅ્લી ફી દારી વ બારિક્ લી ફી રિઝ્કી’ એ અલ્લાહ ! તૂ મેરા ગુનાહ બખ્ષ દે, ઓર મેરે ઘર (બાર) મેં પુરઅત દે ઓર મેરે રિઝ્ક મેં ભરકત અતા ફરમા.

જ દોનો હાથો કો કોહનિયો સમેત ઘોચે ઓર હાથો કી ઉઝિયાં કા ખિલાલ કરે ઓર હાથ મેં અંગૂઠી વગેરહ પેહની હો તો હિલા લે.

જ એક મરતબા પૂરે સર કા મસહ કરે, ફિર કાન કા, ફિર ગરદન કા મસહ કરે મસહ ઇસ તરહ કરો કે દોનો હાથ પાની સે તર કર કે દોનો હાથ કી ઉઝિયાં બરાબર મિલાકર, પેશાની કે બાલોપર રખ કર પૂરે સરપર દોનો હાથ ગુજારતે હુએ ગુદી તક લેજાએ, ફિર ગુદી સે

દોનો હાથો કી હથેલિયો કો કાનો કે પાસ સે ગુજારતે હુએ વાપસ પેશાની તક લેઆઓ. ફિર શહાદત કી ઉગલી કાનો કે અંદર ઇસ તરહ ફિરાવો કે હર જગા ફિર જાએ, ઓર અંગૂઠે કો કાનો કે ઉપર કે હિસ્સે પર ફિરા લો, ઉસકે બાદ ઉગ્લિયો કી પુશત સે ગરદન કા મસહ કરો. અંગૂઠે કો કાનો કે ઉપર કે હિસ્સે પર ફિરાલો, ઉસ કે બાદ ઉગ્લિયો કી પુશત સે ગરદન કા મસહ કરો.

જ ફિર દોનોપેર ટપ્નો સમેત ધોયે, પહેલે દાહના ફિર બાંધા પેર ધોયે
જ બાંધે હાથ કી છોટી ઉગલી સે પેર કી ઉગ્લિયો કા ખિલાલ કરે. દાહને પેર કી છોટી ઉગલી સે શુરૂ કરે ઓર તરતીબ વાર બાંધે પેર કી છોટી ઉગલી પર ખતમ કરે.

જ પુઝૂ કે બાદ આસ્માન કી તરફ મુંહ કર કે, દૂસરા કલ્મા પઢે ઉસ કે બાદ યે દુઆ પઢે 'અલ્લાહુમ્મજ અલ્ની મિનતવ્યાબી-ન વજ્-અલ્ની મિનલ્ મુ-ત-તહિરીન' તરજુમા : એ અલ્લાહ ! મુજે બોહત તોબા કરને વાલો મેં ઓર બોહત પાક રહેને વાલો મેં શામિલ ફરમા.

પુઝૂ કે હરામ્મ અર હૈ

(૧) પેશાની કે બાલો સે લેકર કુળી (દાઢી) કે નીચે તક ઓર એક કાન કી લો સે દૂસરે કાન કી લો તક પૂરા મુંહ ધોના. (૨) કોહનિયો સમેત દોનો હાથ ધોના. (૩) સર કે ચોથે હિસ્સે કા મસહ કરના. (૪) દોના પેરં ટપ્નો સમેત ધોના.

પુઝૂ તોકને વાલી ચીજે-આહ હૈ

(૧) બેહોશ હોજના (૨) મજનૂન (પાગલ) હોજના (૩) મુંહ ભર કે કે કરના. (૪) નમાઝ મે ખિલ-ખિલા કર હંસના. (૫) ટેક લગા કર સોના. (૬) બદન સે ખૂન યા પીપ કા નિકલ કર બેહ જાના. (૭) પીછે કી રાહ સે હવા કા નિકલના. (૮) આગે યા પીછે કી રાહ સે કિસી ભી ચીજ કા નિકલના.

પુઝૂ કી સુન્નતે

જ નિચ્યત કરના. જ શુરૂ મે બિસ્મિલ્લાહ પઢના. જ દોનો હાથ પોહયો તક ધોના. જ મિસ્વાક કરના. જ ત્રીન બાર કુલ્લી કરના. જ ત્રીન બાર નાક મે પાની ડાલના. જ ત્રીનો બાર નાક છીકના. જ દાઢી કા ખિલાલ કરના. જ હાથ-પેર કી ઉગ્લિયો કા ખિલાલ કરના. જ એક બાર પૂરે સર કા મસહ કરના.

જ દોનો કાનો કા મસહ કરના. જ હર ઉજવ કો તીન બાર ધોના.
જ આજ્ઞાશ્ચએ વુઝૂ કો મલ-મલકર ધોના જ તરતીબ સે વુઝૂ કરના.
જ દાહની તરફ સે પહેલે ધોના જ પે દર પે વુઝૂ કરના. યાની એક
ઉજવ ખુશ્ક ન હોને પાયે ઓર દૂસરા ધોલે જ વુઝૂ કે બાદ કી દુઆ
પઢના.

વુઝૂ કે મકરૂહાત

જ નાપાક જગાપર બેઠકર વુઝૂ કરના જ વુઝૂ કરતે વકત દુનિયા
કી બાતે કરના. જ સીધે હાથ સે નાક સાફ કરના. જ સુન્નત કે
ખિલાફ વુઝૂ કરના જ જરૂરત સે જીયાદહ પાની ઇસ્તેમાલ કરના.

તયમ્મુમ કા મસ્નૂન તરીકા

જ નિશ્ચયત કરના, કે મેં નાપાકી દૂર કરને યા નમાઝ પઢને કે
લિયે તયમ્મુમ કરતા હું.

જ દોનો હાથો કો પાક મિટ્ટી પર મારે ફિર હાથ જડ કર પૂરે મુંહ
પર મલે, જીતના વુઝૂ મેં ધોયા જાતા હે ઉતને હિસ્સે પર હર જગહ
હાથ પહોચાએ.

જ ફિર દો બારહ મિટ્ટીપર હાથ મારકર અંગૂઠી પેહની હોતો નિકાલ
કર, દોનો હાથો કો કોહનિયો તક મલે, ઇસ તરહપર કે દાહને
હાથ કી ઉગિલિયો કો બાયે હાથ કી ઉગિલિયો પર ઇસતરહ રખે કે
બાયે હાથ કી ઉગિલિયાં, દાહને હાથ કી શહાદત કી ઉગલી સે આગે
ન બઢે, ફિર બાયે હાથ કી ઉગિલિયો કો ઉસ જગહ સે દાયે હાથપર
ફેરતે હુએ કોહની તક લેજાવે, ફિર બાયે હાથ કી હથેલી કો દાયે
હાથ કી હથેલી કી જાનિબ વાલે હિસ્સેપર ફેરતે હુએ પોહચે તક
વાપસ લે આઓ ફિર દાહને હાથ કે અંગૂઠે પર બાયે હાથ કા અંગૂઠા
ઓર ઉસકે બાજુવાલી ઉગલી સે પકડ કર ફેરલે. ચેહી અમલ દાહને
હાથ સે બાયે હાથપર કરે ઓર ઉગિલિયો કા ખિલાલ કર લે.

(ચેહી તયમ્મુમ કા તરીકા હે, ઓર ચે તીનો ચીજે ફર્જ હે.)

તખ્તે આરા યા બે કસ ઘોહ આજ જેરે ખાડ હે
આસમે ફાની કા મંજર કેસા ઇજતનાક હે

હિસ સૂરે વાતીન સે રહમાન સે ખાતી

હસ્તી હે તેરી દોસતે દુઆન સે ખાતી

માના કે મુસલમાનહી ઈમાન સે ખાતી

દુનિયા હે મગર બૂઝરો સતમાન સે ખાતી

આબાઅ ડી ફકીરી કે શહેનશાહ સરઝ બચે

ઓલાહ હે શાહી મેં ભી ઉસ શાન સે ખાતી

કિસ તરહ બનેં અન્ગુમુસ્ અસ્લપ-નકે મિસ્દાક

હે પીરો જવાં બેહરે ઈકાન સે ખાતી

હે ચૂં તો જમાને મેં બોહત ઈસ્મ કે ચર્ચે

દુનિયાએ મોઅસ્તિમ મગર ઈરફાન સે ખાતી

દુનિયા કા બની નેઅમતે જઝત કા વોહ માસિક

બે કલ્બ હે દુનિયા કે હર અરમાન સે ખાતી

મેં ચૂં તો ખતાકારો મુનેહગાર હું યા રબ

સકિન નહીં હુ મેં તેરે મુફરાન સે ખાતી

ગુજબર હી બરોસા હો જબ એ ખાસિકો માસિક

મજમૂન મેરા, ફિર હો કચૂં ઈનવાન સે ખાતી

એ શાહેએ મેહશર હો અતા મુજકો ભી કોષર

રેહબાએ ન શાહિદ તેરે ફેઝાન સે ખાતી

અઝાન કી દુઆઓ

જ જબ તુમ અઝાન સુનો તો વોહી અલ્લાહ કહો જે મોઅઝિઝન કેહતા હૈ. (બુખારી શરીફ) લેકીન 'હંચ અલસ્સલાહ' ઓર 'હંચ અલ્ ફલાહ' કે જવાબ મે 'લા હવ્-લ વલા કુવ્વ-ત ઇલ્લા-મિલ્લાહિલ્ અલિચ્ચિલ્ અઝીમ' કહો ઓર ફજર કી અઝાન મે- 'અસ્સલાતુ ખયરૂમ મિનજોવ્' કે જવાબ મે 'સદક્ત વ-બ-ર-ત' કહો. ઓર ઇકામત(તકબીર)મે 'કદ્ કામતિસ્સલાહ' કે જવાબ મે 'અકામહલ્લાહુ વ અદા-મહા' કહે. (ઇહયાઉલઉલૂમ)

જ જે શખ્સ અઝાન સુનકર ચે દુઆ પઢે 'અશ્હદુ અલ્લા ઇલા-હ ઇબ્રાહીમુ વહ્-દહુ લા શરી-ક લહુ વ અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વ રસૂલુહ 'રઝીતુ બિલ્લાહિ રબ્બંવ્ વબિલ્ ઇસ્લામિ દીનંવ્ વબિ મુહમ્મદિન્ નબિચ્ચા.' તરજુમા : મે અલ્લાહ કો રબ માનને પર ઓર મુહમ્મદ ﷺ કો રસૂલ માનને પર ઓર ઇસ્લામ કો દીન માનને પર રાજી હું) તો ઉસકે ગુનાહ માફ કરદિયે જાયેગે. (મુસ્લિમ)

જ હુઝૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : જે શખ્સ અઝાન કા જવાબ દેને કે બાદ દુરૂદશરીફ પઢકર ચે દુઆ પઢે 'અલ્લાહુમ્મ રબ્બ હાઝિહિદ્ દઅવતિ તામ્મતિ વસ્સલાતિલ કાઈમતિ આતિ મુહમ્મ-દ નિલ્ વસિ-લ-ત વલ્ ફઝી-લ-ત વબ્અખ્દુ મકામમ્ મહમૂદ નિલ્લાઝી વઅત્તહુ ઇન્ન ક લા તુખ્લિકુલ મીઆદ' તો ઉસ કે લિયે કયામત કે દિન મેરી શફાઅત વાજીબ હોગઈ. (બુખારી)

તરજુમા : એ અલ્લાહ! ઇસ પૂરી પુકાર કે રબ ઓર કાઈમ હોને વાલી નમાઝ કે રબ. મુહમ્મદ ﷺ કો વસીલા અતા ફરમા, ઓર ઉન કો ફઝીલત અતા ફરમા ઓર ઉનકો મકામે મહમૂદ પર પહોંચા, જુસ કા તુને વાદા ફરમાયા હૈ બેશક તૂ વાદા ખિલાફ નહિં ફરમાતા.

જ જે લોગ અઝાન કી અવાજ સુન કર, નમાઝ કે લિયે જલ્દી કરતે હૈ, ઉન્હે કયામત કે દિન નરમી, લુલ્ફ, ઓર મહેરબાની કે સાથ અવાજ દી જાયેગી. (ઇહયાઉલ ઉલુમ)

તુમ કો શિકવા હૈ હમારા મુદ્દઈ મિલતા નહી
દેને વાસે કો ગિલા હૈ કે ગદા મિલતા નહી
બેનિયાજ દેખ કર બંદે કી, કેહતા હૈ કરીમ
દેનેવાસા દે કિસે દસ્તે દુઆ મિલતા નહી

નમાઝ કા મસ્નૂન તરીકા

જ અગર ઈમામ કે પીછે નમાઝ પઢના હો તો પહેલે સફ સીધી કરો ઓર કંધે સે કંધા મિલા દો, બીચ મે જગા ખાલી ન રહે.

જ કિબ્લા રૂખ હોકર ઈસતરહ ખડે રહે કે નજર સજદે કી જગા પર હો, કમર ઓર ઘુટને સીધે હો પાઉ કી ઉગ્લિયાં કિબ્લે કી તરફ હો, ઓર દોનો પાઉ કે દરમ્યાન ચાર ઉગલ કા ફાસ્લા હો. (જુયાદહ સે જુયાદહ એક બાલિશત રખ સકતે હૈ.)

જ જોન સી નમાઝ પઢના હો ઉસ કી નિચ્ચત કરે.

જ દોનો હાથ કાનો તક ઈસ તરહ ઉઠાયે કે હથેલિયાં કિબ્લે કી તરફ હો, ઉગ્લિયો કે સિરે આસ્માન કી તરફ હો, ઉગ્લિયાં ન જુયાદહ ખૂલી હો, ન જુયાદહ બંદ હો (અસ્લી હાલત પર હો) અંગૂઠા કાનો કી લો સે લગા હો, ચા ઉસકે બરાબર હો.

જ ઉસ્કે બાદ 'અલ્લાહુ અકબર' કેહકર હાથ કો નાફ કે નીચે ઈસ તરહ બાંધે કે બાયે હાથ કી હથેલી કી પુશત પર, દાયે હાથ કી હથેલી રખ્ખે અગૂઠે ઓર છોટી ઉગલી સે પોહચે કો પકડે, ઓર બાકી તીન ઉગ્લિયાં કલાઈ પર રખ્ખે.

જ ઉસકે બાદ થના પઢે અગર ઈમામ કે પીછે નમાઝ પઢ રહે હો તો અબ કુછ ન પઢે, બલકે ચુપચાપ ખડે રહે (હર રકાત મે)

જ અકલે નમાઝ પઢતે હો ચા ઈમામત કરતે હો તો અબ 'અઉમુ' ઓર 'બિસ્મિલ્લાહ પઢકર, સૂરએ ફાતેહા ઈસતરહ પઢે કે હર આયત પર રૂક-રૂક કર સાંસ તોડ દે.

જ સૂરએ ફાતેહા કે ખતમ પર સબ આહિસ્તા સે આમીન કહે.

જ ઉસકે બાદ કોઈ સૂરહ પઢે. (મુકતદી ન પઢે દોનો રકાતો મે)

જ બગેર કિસી જરૂરત ચા મજબૂરી કે જુસમ કે કિસી હિસ્સે કો હરકત ન દે, સુક્ૂન સે ખડે રહે ઓર જુસમ કા સારા જોર એક પેર પર દેકર દૂસરે પેર કો ટેટા ન કરે.

જ ઉસકે બાદ 'અલ્લાહુ અકબર' કેહકર રૂક્ૂઅ કરે જુસ તરહ રૂક્ૂઅ કી સુન્નત મે બતાયા ગયા હે.

જ તસ્મીઅ પઢતે હુએ (મુકતદી ન પઢે) રૂક્ૂઅ સે ઈસતરહ સીધે ખડે હો કે જુસમ મે કોઈ ખમ(ટેળહા પન)બાકી ન રહે, ઈસ હાલત મે બી નજર સજદે કી જગા પર હો ઉસકે બાદ 'તહમીદ' પઢે.

મકસદે જીંદગી

જ તકબીર કેહતે હુએ ઈસ તરહ સજદે મેં જાયે કે, ઘુટનો કો ખમ દેકર(મોડ કર)જમીન કી તરફ ઈસતરહ લેજાયે કે, સીના આગે કો ન જુકે, જબ ઘુટને જમીન પર ટિક જાયે ઉસકે બાદ સીને કો જુકાયે જબતક ઘુટને જમીનપર ન ટિકે ઉસ વકત તક ઉપર કે હિસ્સે કો આગે ન જુકાયે, ઔર ન જમીનપર હાથ રખે, ઘુટનો કે બાદ દોનો હાથ રખે, ફિર નાક, ફિર પેશાની, સર કો દોનો હાથો કે દરમ્યાન ઈસ તરહ રખે કે દોનો અંગૂઠો કે સિરે કાન કી લો કે બરાબર હો જાયે, હથેલી મુંદ સે અલગ હો, ઉગ્લિયાં મિલી હુઈ હો ઉગ્લિયાં કા રૂખ કિબ્લે કી તરફ હો, કોહનિયાં જમીન સે ઉઠીહુઈ હો, દોનો બાજુ પહેલૂ સે અલગ હો, રાને પેટ સે અલગ હો. પૂરે સજદે મેં નાક જમીન પર ટિકી હુઈ હો, ઔર નિગાહ નાક પર રખે, દોનો પાઉં ઈસ તરહ ખડે રખે જાયે કે એડીયાં ઉપર હો ઔર તમામ ઉગ્લિયાં મોડકર કિબ્લા રૂખ કર લે ઔર પૂરે સજદે મેં પાઉં જમીન સે ઉઠને ન પાયે, ફિર સજદે કી તરબીહ ત્રીન બાર ઈત્મીનાન સે પડે.

જ ફિર તકબીર કેહતે હુએ ઈસ તરહ ઉઠે કે પહેલે પેશાની, ફિર નાક, ફિર હાથ ઉઠાયે, ઔર ઈસ તરહ બેઠે કે બાયાં પેર બિછા કર ઉસી પર બેઠે ઔર દાહના પેર જુસ તરહ સજદે મેં થા ઈસ તરહ ખડા રખે, દોનો હાથો કો રાનો પર રખે(ઘુટનો પર ન રખે)ઉગ્લિયાં કિબ્લે કી તરફ હો, ન જુયાદહ બંદ, ન ખુલી, બલકે અપની અસલી હાલત પર હો, નજર ગોદ મેં હો, ઈત્ની દેર બેઠે કે ત્રીનબાર 'સુબહાન-લ્લાહ' કેહ સકે, ઉસકે બાદ દૂસરા સજદહ ઉસી તરહ કરે જુસ તરહ પહેલા કિયા.

જ દૂસરે સજદે કે બાદ જબ તકબીર કેહતે હુએ ખડે હો તો, હાથો કો જમીન પર ન રખે, બલકે રાનો પર હાથ રખકર ઉસી તરહ ખડે હો જુસ તરહ સજદે મેં જાનેકા તરીકા બતાયા ગયા, ચાની ઘુટને ઉઠાને કે બાદ આગે કો જુકે નહીં સીધે ખડે હો.

જ ઉઠને કે બાદ બાકી રકાતો મેં સૂરએ ફાતેહા સે પહેલે બિસ્મિલ્લાહ પડે, હર રૂકન કી તકબીર ઈસતરહ કહે કે 'અલ્લાહુ' કી અલિકુ સે રૂકન શુરૂ હો ઔર 'અકબર' કી રા પર ખતમ હો. મખલન જબ સજદે મેં જાના હો તો જબ 'અલ્લાહુ અકબર' કો અલિકુ સે પઢના શુરૂ કરે તો સજદે મેં જાના શુરૂ કર દે, ઔર જબ સજદે મેં પહોંચજાયે તો 'અલ્લાહુ અકબર' કો બી રા પર ખતમ કરદે.

ઈસીતરહ હર રૂકન કો તકબીર પર શુરૂ કરે ઓર તકબીર પર ખતમ કરે.

જ ઈમામ સે પહેલે ન કોઈ રૂકન શુરૂ કરે ઓર ન ખતમ કરે.

જ કાઈદે મેં બેઠને કા તરીકા વોહી હે, જો દો સજદો કે બીચ મેં બેઠને કા તરીકા બતાયા ગયા.

જ તશહહુદ પઢતે વકત જબ 'અશહુદુ અલ્લા' પર પોહચે તો શહાદત કી ઉગલી ઉઠાકર ઈશારા કરે, ઓર 'ઈક્ષલાહ' પર ગિરા દે, ઈશારે કા તરીકા ચેહે કે બીચ કી ઉગલી ઓર અંગૂઠે કો મિલાકર હલ્કા (ગોલ બનાવે, છોટી ઓર ઉસકે સાથવાલી ઉગલી કો બંધ કરલે ઓર શહાદત કી ઉગલી કો ઈસતરહ ઉઠાચે કે કિબ્લે કી તરફ જુકીહુઈ હો આસમાન કી તરફ ન હો. 'ઈક્ષલાહ' કેહતે વકત શહાદત કી ઉગલી કો નિચે કરલે (બદન સે ન લગાચે) લેકિન બાકી ઉમ્મિલો કો આખિર તક ઉસી હાલત મેં રેહને દે.

જ દોનો તરફ સલામ ફેરતે વકત ગરદન કો ઈતના મોડે કે, પીછે બેઠનેવાલે કો રૂખસાર નજર આજાયે. નજરે કંધેપર હો, સલામ ફેરતે વકત વોહ નિચ્ચત ભી કરે જો સલામ કી સુબ્બત મેં બતાઈ ગઈ હે.

જ અગર જમાઅત ખડી હોગઈ હો તો દોળકર જમાઅત મેં શામિલ ન હો. બલ્કે સુફૂન ઓર વકાર સે ચલકર પહોંચે, ચાહે રકાત છુટ જાયે
જ અકેલે નમાઝ પઢના હો તો એસી જગહ ખડે હોકર નમાઝ ન પઢે જહાં સે ગુજરને મેં દૂસરે નમાઝીયો કો તકલીફ હો (મખલન રાસ્તે મેં, દરવાજે પર, કિસી નમાઝી ચા બેઠે હુચે આદમી કે પીછે, ચા આખરી દિવાર સે લગકર વગૈરહ.)

(મોલાના જસ્ટીસ તકી ઉસમાની દા.બ.)

ખ્વાતીન કી નમાઝ મેં ફરફ

જ ખ્વાતીન કે લિચે કમરે મેં નમાઝ પઢના બરઆમદે સે અફઝલ હે ઓર બરઆમદે મેં પઢના સહન સે અફઝલ હે.

જ ખ્વાતીન કે લિચે ચેહરા, હાથ કે પંજે ઓર પેર કે અલાવહ પૂરા બદન ઢકા હુવા હોના ચાહિયે. (ટપ્પે ભી ઢકે હુચે હો)

જ નમાઝ કે દોરાન ઈન તીન હિસ્સો કે અલાવહ ખુસમ કા કોઈ ઉજ્વ ભી ચોથાઈ કે બરાબર ઈત્તી દેર ખુલા રેહગયા ખુસમે તીન મરતબા 'સુબ્હાન રબ્બીયલ્ અઝીમ' કહા જ સકે તો નમાઝ હી નહી હોગી.

જ ઓરતો કો દોનો પેર મિલાકર ખળા હોના ચાહિયે ખાસ તોર પર દોનો ટપ્પે તકરીબન મિલજનને ચાહિયે.

જ નમાઝ શુરૂ કરતે વકત હાથ કાનો તક નહી બલ્કે કંઘો તક ઉઠાને ચાહિયે ઔર વોહ ભી દોપછ યા બુરકે કે અંદર હી સે ઉઠાને ચાહિયે ઔર ઉઝિયાં મિલી હુઈ હો.

જ હાથ સીને પે ઈસતરહ બાંધે કે દાયે હાથ કી હથેલી બાયે હાથ કી પુશ્તપર રખ દે.

જ રૂકૂઅ મેં મદો કી તરહ કમર કો બિલકુલ સીધી કરના જરૂરી નહી હે, બલ્કે ઓરતો કો મદો કે મુકાબલે મેં કમ જુકના ચાહિયે, પાઉ બિલકુલ સીધે ન રખે બલ્કે ઘુટનો કો આગે કી તરફ જરા સા ખમ દેકર ખળા હોના ચાહિયે ઔર હાથો કી ઉઝિયાં મિલા કર રખે ઔર બાજૂઓ કો પેહલૂઓ સે મિલા દે.

જ સજદે મેં જતે વકત શુરૂહી મેં સીને કો જુકા કર સજદે મેં જાયે ઔર સજદે મેં પેટ કો રાનો સે મિલા દે ઔર બાજૂઓ કો પેહલૂ સે મિલા દે ઔર કોહનિયો સમેત પૂરી બાહ જમીન પર બિછા દે ઔર ઉઝિયાં મિલાકર રખે ઔર દોનોપેર દાહની તરફ નિકાલકર બિછા દે, ઔર જબ અત્તહિયાત પઢને કે લિયે બેઠે તો બાયે કુલ્હેપર બેઠે, ઔર દોનો પાઉ દાઈ તરફ નિકાલ દે ઔર હાથો કી ઉઝિયાં મિલાકર રખે

નમાઝ કે અરકાન

નમાઝ કે ફરાઈઝ તેરહ. સાત બાહર કે, છે અંદર કે

નમાઝ કે બાહર કે ફરાઈઝ સાત હૈ

(૧) જગહ કા પાક હોના. (૨) બદન કા પાક હોના. (૩) કપડો કા પાક હોના. (૪) સતર કા ધૂપાના. (૫) નમાઝ કા વકત હોના. (૬) કિબ્લે કી તરફ મુંહ કરના. (૭) નમાઝ કી નિચ્યત કરના.

નમાઝ કે અંદર કે ફરાઈઝ છે હૈ

(૧) તકબીરે તહરીમા યાની કોલ બાંધતે વકત 'અલ્લાહુ અકબર' કેહના. (૨) કિયામ યાની ખડે રેહના. (૩) કિર્અત યાની ત્રીન છોટી આયતે, યા એક બડી આયત, યા એક છોટી સુરત પઢના (૪) રૂકૂઅ કરના. (૫) હર રકાત મેં દો સજદે કરના. (૬) આખીરી કાઈદે મેં અત્તહિયાત કી મિકદાર બેઠના.

નમાઝ કે વાજિબાત તેરહ હૈ

(૧) અલ્હમ્દુ યાની સૂરએ ફાતેહા પઢના. (૨) ફર્જ નમાઝ કી પહેલી દો રકાતો મેં, ઓર બાકી તમામ નમાઝોં કી હર રકાત મેં સૂરહ કા મિલાના. (૩) સૂરએ ફાતેહા કો સૂરહ સે પહેલે પઢના. (૪) ઇમામ કો ફજર મગરિબ, ઇશા, જુમ્અહ, ઇદેન ઓર તરાવીહ ઓર રમઝાન મેં ઇશા કે વિત્ર મેં આવાજ સે કિર્અત કરના ઓર ગોહર ઓર અસર મેં આહિસ્તા કિર્અત કરના. (૫) કૌમા યાની રૂક્ન સે સીધે ખડે હોના. (૬) જલ્સા યાની દો સજદો કે દરમ્યાન મેં સીધે બેઠના. (૭) પહેલા કાઈદા કરના, યાની ત્રીન યા ચાર રકાત વાલી નમાઝ મેં દો રકાતો કે બાદ અત્તહિયાત કી મિકદાર બેઠના. (૮) દોનો કાઈદો મેં અત્તહિયાત પઢના. (૯) હર રૂક્ન કો ઇત્મીનાન સે અદા કરના. (૧૦) હર ફર્જ કો અપની જગહ પર અદા કરના. (૧૧) વિત્ર કી ત્રીસરી રકાત મેં તકબીર કેહકર દુઆએ કુનૂત પઢના. (૧૨) દોનો ઇદો મેં છે ગાઈદ તકબીર કેહના. (૧૩) અસ્સલામુ અલય્હુમ્ વ રહ્મતુલ્લાહ કેહકર નમાઝ કો ખતમ કરના.

નોટ

જ નમાઝ કે ફર્જોમે સે કોઈ ફર્જ, ચાહે ભૂલ સે છુટ જાએ, યા જાન ભુજ કર છોળ દે, યા કોઈ વાજુબ જાન ભૂજ કર છોળ દે તો નમાઝ નહી હોગી ફિર સે પડે.

જ ઓર અગર કોઈ વાજુબ ભૂલ સે છુટ જાએ, યા કિસી ફર્જ યા વાજુબ મેં તાખીર હોજાએ યા કિસી ફર્જ કો ભૂલકર, દોબારહ કરને સે (મખલન દો રૂક્ન, યા ત્રીન સજદે કિયે) સજદએ સહવ વાજુબ હો જાતા હે. અગર સજદએ સહવ નહી કીયા તો નમાઝ નહી હોગી ફિર સે પઢની પડેગી.

જ સજદએ સહવ કા તરીકા ચેહે કે આખરી કાઈદે મેં અત્તહિયાત પઢકર એક તરફ (દાહની તરફ) સલામ ફેર કર, દો સજદે કરે, ઉસ કે બાદ દોબારા અત્તહિયાત દુરૂદ શરીફ, ઓર દુઆ પઢકર નમાઝ પૂરી કરે.

મુહસિદાતે નમાઝ

જ નમાઝ મેં બાતચીત કરના. જ નમાઝ મેં ખાના પીના. જ સલામ કરના યા સલામ, યા છીક કા જવાબ દેના. જ કુર્આન શરીફ કો દેખકર પઢના. જ અપને ઇમામ કે સિવા દૂસરે કો લુકમા દેનાં. જ દર્દ

યા મુસીબત કે વકત આહ યા ઉઠ કરના જ કિબ્લે કી તરફ સે સીને કા ફિર જાના. જ સજદે કી જગહ સે આગે બઢજાના જ સજદે કી હાલત મેં દોનો પાઉં કા જમીન સે ઉઠ જાના જ તીન મરતબા 'સુબ્હાનલ્લાહ' કહે ઈતની દેર સતર કા ખુલજાના જ બાલિગ આદમી કા નમાઝ મેં કહ-કહા માર કર હંસના જ અમલે કબીર યાની નમાઝ મેં એસા અમલ કરના કે દેખને વાલા ચે સમજે કે ચે આદમી નમાઝ મેં નહીં હે. જ કિસી રૂક્ન મેં ઈમામ સે આગે બઢ જાના. જ કુર્આન શરીફ પઢને મેં સખ્ત ગલતી કરના જ નાપાક જગહ પર સજદા કરના. જ કિસી બુરી ખબરપર 'ઈન્શા લિલ્લાહ' યા અચ્છી ખબર પર 'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ' કેહના જ દુઆ મેં એસી ચીજ માંગના જે આદમી સે માંગીજાતી હે.

નમાઝ કે મુસ્તહબ્બાત

જ જહાં તક મુમકિન હો ખાંસી કો રોકના જ જમાઈ આએ તો મુંઢ બંધ કરના જ ખળે હોને કી હાલત મેં સજદહ કી જગહ, રૂક્ન મેં કદમો પર, સજદે મેં નાક પર ઓર બેઠને કી હાલત મેં ગોદ મેં ઓર સલામ ફેરતે વકત કંધો પર નજર રખના.

મકરૂહાતે નમાઝ

જ સુસ્તી યા બે પરવાઈ સે ખુલે સર નમાઝ પઢના યા કોહની કે ઉપર કા દિસ્સા ખુલા રખના. જ કુખ પર હાથ રખના. જ કપડા સમેટના જ ખુસમ યા કપડે સે ખેલના જ ઉઝિલિયાં ચટખાનાં જ દાચે બાચે ગરદન મોડના જ અંગળાઈ લેના જ કુતે કી તરહ બેઠના જ એસે કપડે મેં નમાઝ પઢના ખુસ કો પહેન કર લોગો મેં જાના પસંદ ન કરતા હો જ દોનો હાથ કી ઉઝિલિયો કો એક દૂસરે મેં ડાલના જ સામને યા સરપર તસ્વીર હોના જ તસ્વીર વાલે કપડે મેં નમાઝ પઢના જ પેશાબ પાખાના યા ભૂક કા તકાજ હોતે હુએ નમાઝ પઢના. જ આંખે બંધ કર કે નમાઝ પઢના જ જાન બુજકર જમાઈ લેના. જ નમાઝ મેં આયાત યા તરબીહાત કો ઉઝિલિયો પર ગિનના જ સજદે મેં દોનો હાથ કોહનિયો સમેત જમીન પર બિછા દેના જ ચાદર યા એસા કોઈ કપડા ઈસ તરહ લપેટ કર નમાઝ પઢના કે હાથ જલ્દી સે ઉસમે સે ન નિકલ સકતે હો. જ રુખ્ત કે ખિલાફ કોઈ કામ કરના.

નમાઝ કી ઈક્યાવન સુન્નતો

(ફયામ કી ગ્યારહ સુન્નતો)

(૧) તકબીરે તહરીમા કે વકત સીધા ખડા હોના. (સર કો પસ્ત ન કરના) (૨) દોનો પેરો કે દરમ્યાન ચાર ઉગલ કા ફાસ્લા રખના ઓર પેરો કી ઉગ્લિયાં કિબ્લે કી તરફ રખના. (૩) તકબીરે તહરીમા કે વકત દોનો હાથ કાનો તક ઉઠાના. (૪) ઉગ્લિયો કો અપની હાલત પર રખના યાની ન જુથાદહ ખુલી રખના ઓર ન જુથાદહ બંદ રખના. (૫) દોનો હથેલિયો કો કિબ્લે કી તરફ રખના. (૬) મુક્ત દિયો કી તકબીરે તહરીમા ઈમામ કી તકબીરે તહરિમા કે સાથ હોના. (૭) દાહને હાથ કી હથેલી કો બાયે હાથ કી હથેલી કી પુશત પર રખનાં. (૮) છોટી ઉગલી ઓર અંગુઠે કી પકડ કે જરીએ બાયે હાથ કા પોહચા પકડના. (૯) દરમ્યાની ત્રીન ઉગ્લિયો કો કલાઈ પર રખના. (૧૦) નાફ કે નીચે હાથ બાંધના. (૧૧) ધના પટના.

કિર્મત કી સાત સુન્નતો

(૧) અઉમુ પટના (૨) બિસ્મિલ્લાહ પટના (૩) સૂરએ ફાતેહા કે ખતમ પર આહિસ્તા સે આમીન કહેના. (૪) ફજર ઓર મોહર મેં તિવાલે મુફસ્સલ (સૂરએ હુજરાત સે સૂરએ બુરજ તક) અસર ઓર ઈશા મેં, અવ્સાતે મુફસ્સલ. (સૂરએ બુરજ સે સૂરએ લમ ચકુન તક) ઓર મઝિરૂ મેં, ઈખ્તિસારે મુફસ્સલ (સૂરએ ઈમ્ર મુલમીલત સે સૂરએ નાસ તક) કી સૂરતે પટના (૫) ફજર કી પહેલી રકાત કો તવીલ કરના (૬) ફર્ગ કી ત્રીસરી ઓર ચોથી રકાત મેં સિર્ફ સૂરે ફાતિહા પટના. (૭) ન જુથાદહ જલ્દી ઓર ન જુથાદહ ઠહેરકર, બલકે દરમ્યાની રફતાર સે પટના.

રૂક્ઝ કી આઠ સુન્નતો

(૧) રૂક્ઝ કી તકબીર કહેના (૨) રૂક્ઝ મેં દોનો હાથો સે ઘુટનો કો પકડના (૩) ઘુટનો કો પકડને મેં ઉગ્લિયો કો કુશાદહ (ખુલી રખના) (૪) પિંડલિયો કો સીધી રખના (૫) પીઠ કો બિછા દેના. (૬) સર ઓર સુરીન કો બરાબર રખના (૭) રૂક્ઝ મેં તરબીહ ત્રીન બાર પટના (૮) રૂક્ઝ સે ઉઠને મેં ઈમામ કો 'સમીઅલ્લાહુ લિમન-હમિદહ' ઓર મુકતદી કો 'રબબના લ-કલ્ હમ્દ' ઓર મુનફરિદ કો દોનો કહેના.

સજદહ કી બારહ સુન્નતો

(૧) સજદહ કી તકબીર કેહના. (૨) સજદે મેં પહેલે દોનો ઘૂટને રખના. (૩) ફિર દોનો હાથ રખના. (૪) ફિર નાક રખના. (૫) ફિર પેશાની રખના (૬) દોનો હાથો કે દરમ્યાન સજદહ કરના (૭) સજદે મેં પેટ કો રાનો સે અલગ રખના. (૮) પેહલૂઓ કો બાજુ સે અલગ રખના. (૯) કોહનિયો કો જમીન સે અલગ રખના. (૧૦) સજદે મેં તસ્લીહ તીનબાર પઢના (૧૧) સજદે સે ઉઠને કી તકબીર કેહના. (૧૨) સજદે સે ઉઠતે વકત પહેલે પેશાની, ફિર નાક, ફિર દોનો હાથો કો ઉઠાના.

કાઈદે કી પાંચ સુન્નતો.

(૧) દાએ પેર કો ખડા રખના, ઓર બાએ પેર કો ઊંછા કર ઉસ પર બેઠના. (૨) ઉગ્લિયો કો કિબ્લે કી તરફ રખના. (૩) દોનો હાથો કો રાનોપર રખના. (૪) તશહહુદ મેં 'અશહદુ અહ્લાહ' પર કલ્મે કી ઉગ્લી કો ઉઠાના, ઓર 'ઈશ્લાહ' પર જુકા દેના. (૫) આખરી કાઈદે મેં દુરૂદે ઈબ્રાહીમ પઢના (૬) દુરૂદ કે બાદ કી દુઆ 'અલ્લાહુમ્મ ઈબ્રી મલમ્તુ નફ્સી' પઢના.

સલામ કી આઠ સુન્નતો

(૧) દોનો તરફ સલામ ફેરના. (૨) સલામ કી ઈબ્તેદા દાહની તરફ સે કરના. (૩) ઈમામ કા મુકતદિઓ, ફરિશ્તો, ઓર સાલેહ જુન્નાતો કો સલામ કી નિચ્ચત કરના. (૪) મુકતદી કા ઈમામ, ફરિશ્તો, સાલેહ જુન્નાતો ઓર દાએ-બાએ મુકતદીઓ કી નિચ્ચત કરના. (૫) મુનફરિદ યાની અકેલે નમાઝ પઢને વાલે કો સિફ ફરિશ્તો કી નિચ્ચત કરના. (૬) મુકતદી કો ઈમામ કે સાથ-સાથ સલામ ફેરના. (૭) દૂસરે સલામ કી આવાજ કો પહેલે સલામ સે પસ્ત કરના. (૮) મસ્બૂક (જુસકી રકાત છુટ ગઈ હો) કો ઈમામ કે ફારિગ હોને કા ઈન્તેજાર કરના.

નમાઝ કે અમકાર

જ તફીર : અલ્લાહુ અફ્બર તરજુમા : અલ્લાહ સબ સે બળા છે.
જ ષના : સુબ્હા-ન કલ્લાહુમ્મ વબિ હમ્દિ-ક વ તબા-ર-ક સ્મુ-ક વ તઆલા જદુ-ક વ લાઈલા-હ ગયૂરૂફ તરજુમા : મેં પાકી બચાન કરતા હું તેરી એ અલ્લાહ, તેરી હી હમ્દો ષના કે સાથ, તેરા નામ બોહત બરકત વાલા છે,

ઔર તેરી શાન બોહત બુલંદો બાલા હે, ઔર તેરે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાઈક નહી

❧ રૂક્ન કી તરબીહ : 'સુબ્હા-ન રઝિબયલ્ અઝીમ' તરજુમા : પાક હે મેરા અઝીમ પરવરદિગાર.

❧ તરબીઅ : 'સમિઅલ્લાહુ લિમન્ હમિદહ' તરજુમા : અલ્લાહ ને ઉસ શખ્સ કી તારીફ સુનલી (કબૂલ કરલી) જીસને ઉસ કી તારીફ કી

❧ તહમીદ : 'રઝબના લકલ્ હમ્દ' તરજુમા : એ હમારે રબ ! તરેહી લીચે સબ તારીફ હે.

❧ સખદહ કી તરબીહ : 'સુબ્હા-ન રઝિબયલ્ અઝ્લા' તરજુમા : પાક હે મેરા રબ જો સબ સે બુલંદ ઔર બરતર હૈ.

❧ તશહહુદ : અતહિય્યાતુ લિલ્લાહિ વસ્સ-લવાતુ વતઝિબાતુ અસ્સ લામુ અલય્-ક અઝ્યુહન નબિય્યુ વ રહમતુલ્લાહિ વ બ-ર-કાતુહુ, અસ્સલામુ અલય્ના વઅલા ઈબાદિલ્લાહિ સ્સાલિહીન, અરહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વ અરહદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહુ વરસૂલુહ.

તરજુમા:તમામ કૌલી ઈબાદતે,અલ્લાહ કે લિયે હૈ ઔર તમામ ફેઅલી ઈબાદતે ઔર માલી ઈબાદતે(ભી અલ્લાહ કે લિયે હૈ)સલામ હો આપ પર એ(અલ્લાહ કે)નબી ઔર અલ્લાહ કે નેક બંદો પર,મેં ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાઈક નહી,ઔર મેં ગવાહી દેતા હું કે બેશક મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે બંદે ઔર રસૂલ હૈ.

❧ દુરૂદે ઈબ્રાહીમ: અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મદિંવ વ અલા આલિ મુહમ્મદિન્ કમા સલ્લય્-ત અલા ઈબ્રાહી-મ વ અલા આલિ ઈબ્રાહી-મ ઈન્ન-ક હમીદુમ્ મજીદ. અલ્લાહુમ્મ બારિક અલા મુહમ્મદિંવ વ અલા આલિ મુહમ્મદિન્ કમા બારિક્ ત અલા ઈબ્રાહી મ વ અલા આલિ ઈબ્રાહી મ ઈન્ન-ક હમીદુમ્ મજીદ' તરજુમા : એ અલ્લાહ ! તૂ મુહમ્મદ

ઔર આલે મુહમ્મદ ﷺ પર રહમત નાઝિલ ફરમા, જીસ તરહ તુને ઈબ્રાહીમ અલ.ઔર આલે ઈબ્રાહીમ અલ.પર રહમત નાઝિલ ફર-માઈ હૈ,બેશક તૂહી લાઈકે હમ્દો ષના, બડાઈ ઔર બુમુગી કા માલિક હૈ. એ અલ્લાહ ! તૂ મુહમ્મદ ﷺ ઔર આલે મુહમ્મદ ﷺ પર બરકતે નાઝિલ ફરમા જેસે તુને ઈબ્રાહીમ અલ. ઔર આલે ઈબ્રાહીમ અલ. પર બરકતે નાઝિલ ફરમાઈ હૈ, બેશક તૂહી તારીફ કે લાઈક, બડાઈ ઔર બુમુગી કા માલિક હૈ.

જુરુદ શરીફ કે બાદ કી દુઆ : અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઝલમ્તુ નફ્સી મુલ્મન્ કષીરંવ વ લા ચગ્ફિરૂઝ્ મુનુ-બ ઈલ્લા અન્ત ફગ્ફિરૂલી મગ્ફિર-તમ્ મિન ઈન્દિ-ક વરહમ્ની ઈબ્નક અન્તાલ્ ગફુર-ઈહીમ.' તરજુમા : એ અલ્લાહ ! બેશક મેને અપની જાન પર બોહત બોહત જુલ્મ (ગુનાહ) કિયે હૈ, ઓર તેરે સિવા કોઈ ગુનાહ નહી બખ્શ સકતા, પસ તૂ અપની ખાસ મગ્ફેરત સે મેરે સબ ગુનાહ બખ્શ દે, ઓર મુજબર રહમ ફરમા. બેશક તૂ બોહત મગ્ફેરત કરને વાલા, ઓર રહમ કરને વાલા હે.

જુઆએ કુનૂત : 'અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસ્તઈનુ-ક વ નસ્તગ્ફિર-ક વ નુઅ્મિનુ બિ-ક વ ન-ત-વક્કલુ અલય્-ક વ નુખ્ની અલય્કલ ખેર વનશ્કુર-ક વલા નફ્ફુર-ક વનખ્લઉ વનત્રફુ મંચ્યફ-મુરફ, અલ્લાહુમ્મ ઈચ્યા-ક નઅબુદુ વ લ-ક નુસલ્લી વ નસ્બુદુ વ ઈલય્-ક નસ્આ વનહફિદુ વનર્જુ રહ-મ-ત-ક વનખ્શા અઝા-બ-ક ઈન્ન અઝા-બ-ક બિલ્કુફકારી મુલ્દિક' તરજુમા : એ અલ્લાહ ! હમ આપહી સે મદદ માંગતે હૈ ઓર આપહી સે મગ્ફિરત કે ઉમ્મીદ વાર હૈ ઓર આપહી પર ઈમાન લાતે હૈ, ઓર આપહીપર ભરોસા રખતે હૈ ઓર હમ આપ કી તારીફ કરતે હૈ, ઓર આપ કા શુક અદા કરતે હૈ, નાશુકી નહી કરતે હૈ, ઓર ઉસ સે અલાહિદા હોજતે હૈ જો આપ કી નાશુકી કરતે હૈ. એ અલ્લાહ! હમ આપ હી કી ઈબાદત કરતે હૈ ઓર આપ હી કે લિયે નમાઝ પઢતે હૈ, ઓર સજદા કરતે હૈ ઓર આપ હી કી તરફ હમ દોળતે હૈ ઓર હમ આપહી કી તરફ જપટતે હૈ, ઓર આપકી રહમત કે ઉમ્મીદવાર હૈ, ઓર આપકે અજબ સે કરતે હૈ, બેશક આપકા અઝાબ કાફિરો કો પહોચને વાલા હૈ.

દુઆ કે ફઝાઈલ

જુ અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે લોગો ! અપને રબ સે ગિડ-ગિડાકર ઓર ચુપકે ચુપકે દુઆ કિયા કરો (સૂરએ અઅરાફ આયત-૫૫)

જુ હઝરત અનસ બિન માલિક રદિ. સે નબિએ કરીમ ﷺ કા ઈરશાદ મનફૂલ હૈ : દુઆ ઈબાદત કા મઝા હૈ. (તિરમિઝી શરીફ)

જુ હઝરત ખવ્બાન રદિ. રિવાયત કરતે હૈ રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : દુઆ કે સિવા કોઈ ચીજ તકદીર કે ફેસલે કો ટાલ નહી સકતી,

ઔર નેકી કે સિવા કોઈ ચીજ ઉમર કો નહી બઢા સકતી, ઔર આદમી (બસા અવકાત) કિસી ગુનાહ કે કરને કી વજહ સે રોગી સે મહરૂમ કરદિયા જતા હૈ. (મુન્તાખઅ અહાદીથ)

જ હમરત અલી રદિ. રિવાયત કરતે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ફરમાયા, : દુઆ મોમિન કા હથીયાર હૈ, દીન કા સુતૂન હૈ, ઔર જમીનો, આસ્માન કા નૂર હૈ. (મુસ્તદરક હાકિમ)

જ હમરત અબૂમર રદિ. ફરમાતે હૈ કે નેકી કે સાથ દુઆ કી ઇતની જરૂરત હૈ જીતની ખાને મેં નમક કી. (ઈહયાઉલ ઉલૂમ)

જ હમરત અબુ હુરૈરહ રદિ. રિવાયત કરતે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ફરમાયા: તુમ અલ્લાહ સે કબૂલિયત કા ચકીન રખતે હુએ દુઆ માંગો ઔર યે બાત સમજલો કે અલ્લાહતાલા ઉસ શખ્સ કી દુઆ કો કબૂલ નહી ફરમાતે જીસકા દિલ (દુઆ માંગતે વકત) અલ્લાહ તઆલા સે મારફિલ હો, અલ્લાહ તઆલા કે ગૈર મેં લગાહુવા હો. (તિરમિઝી શરીફ)

જ હમરત અબૂસઈદ ખુદરી રદિ. રિવાયત કરતે હૈ હુમૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા કે જો ભી કોઈ મુસલમાન કોઈ દુઆ કરતા હૈ, જીસ મેં ગુનાહ ઔર કતઅ રહમી કા સવાલ ન હો, તો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ઉસકી ઇસ દુઆ કે બદલે ઉસે ત્રીન ચીજો મેં સે કોઈ એક ચીજ અતા ફરમાદેતે હૈ, (૧) યાતો ઉસકી દુઆ ઇસી દુનિયા મેં કબૂલ ફરમા લેતે હૈ, ઔર ઉસકા સવાલ પૂરા ફરમા દેતે હૈ, યાની જો માંગતા હૈ વોહ દે દેતે હૈ (૨) યા ઉસકી દુઆ કો આખેરત કે લિયે જખીરહ બનાકર રખ લેતે હૈ (જીસ કા ખવાબ આખેરત મેં દેંગે) (૩) યા દુઆ કરને વાલે કી મત્વૂબા શેં કે બસાબર (ઈસતરહ આતિય્યા દેતેહૈ કે) આનેવાલી મુસીબત કો ટાલ દેતે હૈ, યે સુનકર સહાબા રદિ. ને અર્ઝ કિયા ઇસતરહ તો હમ બોહત જુયાદહ કમાઈ કરલેંગે, આપ ﷺ ને (ઈસ બાત કે જવાબ મેં) ફરમાયા કે અલ્લાહ કી અતા ઔર બખ્શીસ ઉસ સે બોહત જુયાદહ હૈ.

જ હુમૂર ﷺ જબ નમાઝ સે ફરિગ હોતે તો ત્રીનબાર ઇસ્તિઝ્કાર કરતે ઔર યે દુઆ પઢતે 'અલ્લાહુમ્મ અન્તરસલામ વ મિન્કરસલામ તબારક-ત યા મલ્ જલાલિ વલ્ ઇક્રામ. (તરજુમા : ઓ અલ્લાહ ! તૂ હી સલામતી(દેને)વાલા હૈ, ઔર તેરીહી જાનિબ સે સલામતી(નસીબ હોતી) હૈ, બડા બરકત વાલા હૈ તૂ, ઓ અઝામત ઔર જલાલ કે માલિક ઔર ઇકરામ ઔર એહસાન વાલે.

ਦੁਆ ਦੇ ੪੩ ਆਦਾਮ ਉਸ ਦੀ ਹਿੰਨੇ-ਹਸੀਨ ਤੋਂ ਨਕਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- (੧) ਖਾਨੇ, ਪੀਨੇ ਅਤੇ ਪਛੇਲਨੇ, ਕਮਾਨੇ ਤੋਂ ਹਰਾਮ ਤੋਂ ਬਚਣਾ। (੨) ਈਜ਼ਾਜ਼ਤ।
- (੩) ਦੁਆ ਮਾਂਗਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੋਈ ਨੇਕ ਅਮਲ ਕਰਨਾ (ਮਖਲਕ ਸਦਕਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੋਂ ਅਪਣੇ ਨੇਕ ਆਮਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨਾ।
- (੪) ਪਾਕ ਸਾਫ਼ ਹੋਣਾ। (੫) ਧੁਮ੍ਰ ਕਰਨਾ। (੬) ਦੁਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨਮਾਜ਼ (ਫਾਜ਼) ਪੜ੍ਹਨਾ। (੭) ਕਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਣਾ ਮੁੱਢ ਕਰਨਾ। (੮) ਦੋ ਖਾਨੂ ਭੇਜਣਾ। (੯) ਦੋਨੋਂ ਫਾਥੋਂ ਦੀ ਉਠਾਨਾ। (੧੦) ਮੁੰਡੇ ਤੋਂ ਭਰਾਭਰ ਉਠਾਨਾ। (੧੧) ਫਾਥੋਂ ਦੀ ਫੈਲਾਨਾ। (੧੨) ਦੋਨੋਂ ਫਾਥੋਂ ਦੀ ਖੁਲਾ ਰਖਣਾ। (੧੩) ਦੁਆ ਤੋਂ ਅੱਧਲ ਅਤੇ ਆਖਿਰ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਹਮਦ ਖਾਨਾ ਕਰਨਾ। (੧੪) ਈਸੀਤਰਹ ਅੱਧਲ ਅਤੇ ਆਖਿਰ ਤੋਂ ਦੁੱਤ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ। (੧੫) ਆ ਅਫ਼ਲ ਰੇਹਨਾ। (੧੬) ਆਜ਼ਾਦੀ, ਅਤੇ ਈਜ਼ਤ-ਸਾਰੀ ਈਜ਼ਤਕਾਰ ਕਰਨਾ। (੧੭) ਗੀਤ ਗੀਤਾਨਾ। (੧੮) ਆਸਮਾਨ ਦੀ ਖਾਨਿਸ਼ ਨਿਗਾਹ ਨ ਉਠਾਨਾ। (੧੯) ਅੱਲਾਹ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਆਲਾ ਸਿਫ਼ਤ ਦੀ ਵਾਸਤਾ ਦੇਕਰ ਮਾਂਗਣਾ। (੨੦) ਆ ਤਕਵੀਨੁ ਕਾਫ਼ਿਯਾ ਭਾਂਡੀ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ। (੨੧) ਖੁਸ਼ ਈਫ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਸਾਥ ਗਾਨਾ ਨ ਗਾਏ ਖਾਨੀ ਨਾਮ ਹੋ ਤੋਂ ਗਾਨੇ ਦੀ ਸੁਰਤ ਤੋਂ ਬਚੋ। (੨੨) ਅੰਧਿਯਾ ਅਲ. ਤੋਂ ਵਸੀਲੇ ਤੋਂ ਦੁਆ ਮਾਂਗੋ। (੨੩) ਅੱਲਾਹ ਤੋਂ ਨੇਕ ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਵਾਸਤਾ ਦੇ। (੨੪) ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਪਸਤ ਰਖੋ। (੨੫) ਅਪਣੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਈਕਰਾਰ ਕਰੋ। (੨੬) ਫੁਮ੍ਰ ਤੋਂ ਵੀ ਸਹੀ ਮਾਫ਼ੂਰਹ ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ ਈਜ਼ਤਕਾਰ ਕਰੋ। (੨੭) ਆਮੇਅ ਦੁਆਵਾਂ ਈਜ਼ਤਕਾਰ ਕਰੋ। (੨੮) ਅਪਣੀ ਜਾਤ ਤੋਂ ਦੁਆ ਦੀ ਈਫ਼ਤਦਾ ਕਰੋ ਫ਼ਿਰ ਦੁਆ ਆ ਦੁਆ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਲਿਖੋ ਕਰੋ (੨੯) ਈਮਾਮ ਹੋ ਤੋਂ ਤਨਹਾ ਅਪਣੇ ਲਿਖੇ ਦੁਆ ਨ ਮਾਂਗੋ। (੩੦) ਪੂਰੇ ਬਕੀਨ ਤੋਂ ਸਾਥ ਮਾਂਗੋ। (੩੧) ਈਜ਼ਤਿਫ਼ਾਓਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਸ਼ੌਕ ਤੋਂ ਮਾਂਗੋ। (੩੨) ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਮੇਹਨਤ ਤੋਂ ਫੁਮ੍ਰੇ ਕਲਾ ਤੋਂ ਸਾਥ ਤਹੇਦਿਲ ਤੋਂ ਮਾਂਗੋ। (੩੩) ਐਕ ਹੀ ਦੁਆ ਭਾਰਭਾਰ ਪੜ੍ਹੋ (ਕਮਤੋਂ ਕਮ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ)। (੩੪) ਈਸਰਾਰ ਨ ਕਰੋ (ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਦੁਆ ਤੋਂ ਤੁਝੋਂ ਕਭੂਲ ਕਰਨੀ ਹੀ ਹੋਗੀ। (੩੫) ਐਕ ਹੀ ਮਕਸਦ ਤੋਂ ਲਿਖੋ ਭਾਰ ਭਾਰ ਦੁਆ ਮਾਂਗੋ (੩੬) ਕਿਸੀ ਗੁਨਾਹ ਯਾ ਕਤਲ ਰਹਮੀ ਦੀ ਦੁਆ ਨ ਕਰੋ। (੩੭) ਐ ਚੀਜ਼ ਅਜਲ ਤੋਂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਮਿਲਾਫ਼ ਦੁਆ ਨ ਮਾਂਗੋ (ਮਖਲਕ ਮੁਝੋਂ ਮਰਦ ਤੋਂ ਔਰਤ ਭਾਨਾ ਦੇ)। (੩੮) ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਕਾਮ ਦੀ ਦੁਆ ਨ ਕਰੋ। (੩੯) ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਰਹਮਤ ਤੋਂ ਤੰਗੀ ਨ ਕਰੋ (ਮਖਲਕ ਮੇਰੀ ਹੀ ਮਾਫ਼ੂਰਤ ਕਰਮਾ ਅਤੇ ਕਿਸੀ ਦੀ ਨ ਕਰ (੪੦) ਅਪਣੀ ਤਮਾਮ ਫਾਜ਼ਤੋਂ ਮਾਂਗੋ ਓਹੀ ਹੋ ਯਾ ਭਾਨੀ। (੪੧) ਦੁਆ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਸੁਣਨੇ ਵਾਲੇ ਦੋਨੋਂ ਆਮੀਨ ਕਹੋ। (੪੨) ਦੁਆ ਤੋਂ ਫ਼ਾਤਿਹ ਹੋਕਰ ਦੋਨੋਂ ਫਾਥ, ਮੁੱਢ ਪਰ ਫੈਰੋ। (੪੩) ਦੁਆ ਦੀ ਕਭੂਲਿਯਤ ਤੋਂ ਖਾਨੀ ਨ ਕਰੋ ਤੋਂ ਮੇਨੇ ਦੁਆ ਦੀ ਥੀ ਕਭੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ચંદ મખસૂસ પઝાઈફ

❖ હઝરત અબૂ ઉમામા રદિ.સે રિવાયત હૈ હઝૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : જો શખ્સ હર ફર્જ નમાઝ કે બાદ આયતુલ કુર્સિ પઢલિયા કરે ઉસકો જન્નત મે જાને સે સિફ ઉસકી મોતહી રોકે હુએ હૈ. (મુ.અ)

❖ ઇમામ બગવી રહ. ને અપની સનદ કે સાથ હદીથ નકલ કી હૈ હઝૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : હક તઆલા કા ઇરશાદ હૈ કે જો શખ્સ હર નમાઝ કે બાદ 'સૂરએ ફાતેહા' 'આયતુલ કુર્સિ' ઓર આલે ઇમરાન કી દો આયતે 'શહિદલ્લાહુ અન્નહુ' સે અખિર તક એક આયત ઓર 'કુલિલ્લાહુમ્મા મા લિકલ્ મુલ્કી' સે 'બિગયરી હિસાબ' તક પઢા કરે મે ઉસકા ઠિકાના જન્નત મે બનાઈગા ઓર ઉસ કો અપને હઝિરતુલ કુદ્સ મે જગાહ દુંગા ઓર હરરોજ ઉસકી તરફ સત્તર મરતબા નજરે રહમત કરુંગા ઓર ઉસકી સત્તર હાજતે પૂરી કરુંગા ઓર હર હાસિદ ઓર દુશ્મન સે પનાહ દુંગા ઓર ઉસ કો ગાલિબ રખુંગા. (મચારિકુલ કુર્આન)

❖ હઝરત મઅકિલ બિન યસાર રદિ.સે રિવાયત હૈ નબી ﷺ ને ફરમાયા : જો શખ્સ સુબહ કો ત્રીન મરતબા 'અઉઝુ બિલ્લાહિસ્સમીઈલ્ અલીમિ મિનશ્ શય્તાનિરજીમ' પઢે ફિર સૂરએ હથ કી આખરી ત્રીન આયતે હુવલ્લાહુલ્લઝિ સે અઝીઝુલ્ હકીમ. તક એકબાર પઢે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર સત્તર (૭૦) હજાર ફરિશ્તે મુકર્રર કર દેતે હૈ જો શામ તક ઉસકે લિયે ઇસ્તિઝ્ફાર કરતે રહતે હૈ ઓર અગર ઉસ દિન ઉસે મોત આગઈ તો શહીદ મરેગા, ઓર જો શામ કો પઢલે તો ઉસકો ભી સુબહ તક ચેહી દર્જ હાસિલ હોગા. (મિશકાત શરીફ)

❖ હઝરત અબાન બિન ઉષમાન રદિ.સે રિવાયત હૈ કે મેને અપને વાલિદ કો કહેલે હુએ સુના કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : જો બંદા સુબહ શામ ત્રીનબાર બિસ્મિલ્લા હિલ્લઝી લાયદુઈ મઅ ઇખ્મિહી શય્ઠિન્ ફિલ્અદી વલા ફિસ્સમાઈ વહુવસ્સમીઈલ્ અલીમ પઢલેગા ઉસકો કોઈ ચીજ નુકસાન નહી પહોચા સકતી. (મિશકાત)

❖ હઝરત તમીમી રદિ.સે મરવી હૈ કે હઝૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : નમાઝે મગ્રિબ સે ફારિગ હોકર કિસી સે બાત કરને સે પહેલે સાત મરતબા અલ્લાહુમ્મા અજુર્ની મિનન્નાર.જબ તુમ કેહલોગે ઓર ફિર ઉસીરાત કો તુમ્હારી મોત આજાયે તો દોગખ સે મહફૂજ રહોગે

ઔર અગર ઈસ દુઆ કો સાત મરતબા નમાઝે ફજર કે બાદ કેદલો ઔર ઉસીદિન મર જાઓ તો દોગખ સે મહફૂઝ રહોગે. (મિશકાત)

❖ હુઝૂર ﷺ કા ઇરશાદ હે: જો શખ્સ રાત કી મશકકત જેલને સે કરતા હો, યા બુખલ કી વજહ સે માલ ખર્ચ કરના દુસ્વાર હો, યા બુઝદિલી કી વજહ સે ગુહાદ કી હિમ્મત ન પળતી હો ઈસ કો ચાહીયે કે સુબહાનલ્લાહી વ-બી હમ્દિહી કષરત સે પઢા કરે કે અલ્લાહ કે નજદીક ચે કલેમા પઢાળ કી બ-કદર સોના ખર્ચ કર ને સે ભી ગ્રુયાદહ મહબૂબ હે.

❖ એક હદીષ મેં હે કે : જો શખ્સ પરચીસ મરતબા 'અલ્લાહુમ્મ બારિ-ક્ લી ફિલ્લૌત વ ફિમા બઅદલ્ મૌત' પઢે વોહ શહીદો કે દર્જેમે હો સકતા હે (હર નમાઝ કે બાદ પાંચ પાંચ મરતબા પઢલિયા કરે (ફ.સ.

❖ હઝરત મઆજ બિન અનસ જોહની રદિ. સે રિવાયત હે આપ ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા: ગ્રુસ શખ્સ ને દસ મરતબા સૂરએ કુલહુપલ્લાહુ અહદ. પઢી અલ્લાહ જન્નત મેં ઈસકે લિયે એક મહલ બનાદેગે. (મુ.અ.

❖ હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ રદિ. સે રિવાયત હે હુઝૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : સૂરએ ઇઝા મુલગિલત્ આધે કુઆન કે બરાબર હે, સૂરએ કુલ્ હુપ-લ્લાહુ અહદ એક તિહાઈ કુઆન કે બરાબર હે, ઔર સૂરએ કુલ્ યા અચ્ચુહલ્ કાફિરન એક ચોથાઈ કુઆન કે બરાબર હે. (તિરમિઝી)

❖ હઝરત સઅદ બિન માલિક રદિ. ફરમાતે હે મેને હુઝૂર ﷺ કો ચે ફરમાતે હુએ સુના કયા મેં તુમકો અલ્લાહ તાલા કા ઇસ્મે આઝમ ન બતાઈ કે ગ્રુસકે જરિયે સે દુઆ કી જાયે તો કબૂલ ફરમાતે હે ? ચે વોહ દુઆ હે ગ્રુસ કે જરીયે હઝરત યૂનુસ અલ. ને અલ્લાહ તાલા કો ત્રીન અંધેરીયો મેં પુકારા યા. 'લા ઇલા-હ ઇલ્લા અન્ત સુબહાન-ક ઇબ્ની કુન્તુ મિનઝ્ ગાલિમીન.' આપકે સિવા કોઈ માબૂદ નહીં આપ તમામ એબો સે પાક હે, બેશક મેહી કુસૂરવાર હું, એક આદમી ને હુઝૂર ﷺ સે પૂછા : યા રસૂલલ્લાહ! કયા ચે દુઆ હઝરત યૂનુસ અલ. કે સાથ ખાસ હે યા તમામ ઇમાન વાલો કે લિયે આમ હે ? આપ ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : કયા તુમને અલ્લાહ તાલા કા ઇરશાદે મુબારક નહીં સુના 'વ નજ્જયનાહુ મિનલ્ ગમ્મિ વ-કઝાલિ-ક ગુન્નિલ્ મુખ્મિનીન્' કે હમને યૂનુસ અલ. કો મુસીબતો સે નજાત દી ઔર હમ ઇસી તરહ ઇમાન વાલો કો નજાત દિયા કરતે હે. હુઝૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : જો મુસલમાન ઇસ દુઆ કો અપની બીમારી મેં

ચાલીસ મરતબા પટે અગર વોહ ઇસ મર્ગ મે ફીત હોજાયે તો ઉસકો શહીદ કા ખવાબ દિયા જાયેગા ઔર અગર ઇસ બીમારી સે શિક્ષા મિલ ગઈ તો ઉસ શિક્ષા કે સાથ ઉસકે તમામ ગુનાહ માફ કિયે જાયુકે હોગે. (મુસ્તદરક હાકિમ)

✧ હઝરત કબીસા રદિ. સે રિવાયત હે હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : સુબ્હ કી નમાઝ કે બાદ ત્રીન મરતબા 'સુબ્હાનલ્લાહિલ્ અઝીમિ વાલિ હમ્દિલી' કહા કરો ઉસ સે તુમ અંધેપન, કોઢીપન, ઔર ફાલિજ સે મહફૂજ રહોગે. (હયાતુસ સહાબા)

✧ જો શખ્સ સુબ્હ-શામ ત્રીન-ત્રીન મરતબા ચે દુઆ 'અઉઝુ બિ-ક-લિમાતિલ્લાહી તામ્માતી મિન શર્ી મા ખલફ પડેગા અલ્લાહ તઆલા હર મખ્લૂક સે, ખુસૂસન સાંપ બિચ્છૂ વગૈરહ જેહરીલે ઔર મુઝી-ખાનવરો કે શર સે બચારેગે ખુસૂસન રાત મે. (હિસ્સે હસીને)

✧ હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા : જો શખ્સ ઇન કલેમાત કો 'સુબ્હાનલ્લાહિ વાલિ હમ્દિલી સુબ્હાનલ્લાહિલ્ અઝીમ અસ્તઝિરૂલ્લાહલ્ અઝીમિ વઅતુબુ ઇલચ્હ' કહે તો ચે કલેમાત જીસ તરહ ઉસને કહે, લિખ લિયે જાતે હે ફિર અર્શ કે સાથ લટકાદિયે જાતે હે ઔર કોઈ ગુનાહ જો ઉસને કિયા હો, ઇન કલેમાત કો નહી મિટાયેગા, યહાં તક કે જાબ વોહ અલ્લાહ તાલા સે કયામત કે રોજ મિલેગા તો ચે કલ્મે ઇસી તરહ સર બ મોહર હોગે જીસ તરહ ઉસને કહે ચે. (હિસ્સે હસીને)

✧ જબ બાખર જાયે તો ચોથા કલેમા પડે. હદીષ શરીફ મે હે કે બાખર મે ઇસકે પડને સે અલ્લાહ તાલા દસલાખ નેકિયાં લિખદેગે ઔર દસલાખ ગુનાહ માફ કરદેગે ઔર દસલાખ દર્જ બુલંદ ફરમા દેગે ઔર ઉસકે લિયે જન્નત મે એક ઘર બના દેગે. (ઇબ્ને માજા)

✧ હઝરત અબ્દુલાહ ઇબ્ને અબ્બાસ રદિ. હુઝૂર ﷺ કા ઇરશાદ નકલ કરતે હે કે : જો કોઈ ચે દુઆ પટે 'જઝલ્લાહુ અન્ના મુહમ્મદન્ ﷺ મા હુવ અહ્લુહુ' તો ઉસકે લિયે સત્તર હજાર ફરિશ્તે એક હજાર દિન તક ખવાબ લિખતે રહેગે. (ફઝાઇલે દુરૂદ શરીફ)

✧ જો શખ્સ લા ઇલા-હ ઇલ્લેલ્લાહુ વહ્દહુ લા શરિ-ક લહુ અહ-દન્ સ-મ-દન લમ્ ચલિદ્ વલમ્ યુલદ્ વ લમ્ ચકુલ્લેહુ કુફૂપન અહદ્. પટે ઉસકેલિયે બીસલાખ નેકિયાં લિખી જાતી હે. (ફ. ઝિક)

✧ જો શખ્સ હર છોક કે વકત 'અલ્લેહુ લિલ્લાહી રઘિબલ્ આલમીન અલા કુલ્લિ હાલિમ્ મા કા-ન' કહે તો ડાઢ ઔર કાન કા દર્દ કભી બી મહસૂસ ન કરે.

ફર્મ નમાઝોં ઔર રકાતોં કા નકશા

નમાઝ કે નામ	કુલ રકાતોં	મુસ્તો મોઅક્કદદ	મુસ્તો ઝેર મોઅક્કદદ	ફર્મ	મુસ્તો મોઅક્કદદ	નફલ	વાજિબ	નફલ
ફજર	૪	૨	--	૨	--	--		
ઝોહર	૧૨	૪	--	૪	૨	૨		
અસર	૮	--	૪	૪	--	--		
મગ્રિબ	૭	--	--	૩	૨	૨		
ઈશા	૧૭	--	૪	૪	૨	૨	૩	૨
જુમ્આહ	૧૪	૪	--	૨	$૪ + \frac{૨}{૬}$	૨	--	--

રમઝાન મેં તરાવીહ બીસ રકાત સુન્નતે મોઅક્કદદ
ઈદેન છે ઝાઈદ તકબીરોં કે સાથ-વાજિબ

નફલ નમાઝોં ઔર રકાતોં

ઇશરાફ = = = = ૪

યાશત = = = = ૮

અવ્વાબીન = = = ૬

તહજજુદ = = = ૮

સલાતુલ ઇસ્તિસ્કા = ૨

સલાતુલ ઇસ્તિખારા = ૨

સલાતુલ તસ્બીહ = ૪

સલાતુલ તવબહ = ૨

સલાતુલ કુસૂફ = ૨

સલાતુલ ખુસૂફ = ૨

સલાતુલ હાજત = ૨

= = = = =

જુમઅહ કે પઝાઈહ

❖ જુમઅહ કી આઠ સુન્ને (૧) ગુસલ કરના (૨) સાફ કપડે પહેનના ઓર ખુશબૂ હો તો ઇસ્તેમાલ કરના. (૩) મસ્જિદ જાની જાને કી ફિકર કરના. (૪) મસ્જિદ પેદલ જાના. (૫) ઈમામ કે કરીબ બેઠને કી કોશિશ કરના. (૬) આગે સફે પૂર હો તો સફો કો ફાંદ કર ન જાના. (૭) અપને કપડે વઝીરહ સે, લહવો લઈબ (સ્મત) ન કરના, (૮) ખુતબહ કો ગૌર સે સુનના. (મુસ્નદે અહમદ)

❖ જુમઅહ કે દિન કો ઉખરવી ઉમૂરકે લિયે મખસૂસ કરદે, ઇસદિન દુનિયા કી તમામ મસરૂફિયાત તર્ક કર દે. કષરત સે સદકા, ખેરાત કરે.

❖ જુમઅહ કે દિન કી મુબારક ઘડી કી અચ્છી તરહ નિગરાની કરે હુમૂર ~~=====~~ને ફરમાયા : જુમઅહ કે દિન એક ઘડી એસી હે કે અગર કોઈ બંદા ઉસ ઘડી કો પા લે, ઓર ઉસમે અલ્લાહ સે કુછ માંગે તો અલ્લાહ ઉસે અતા કરતા હૈ. (મુસ્નદે અહમદ)

❖ કુઆનેપાક કી તિલાવત બ-કષરત કરે, ખુસૂસન સૂરએ કહફ કી તિલાવત જરૂર કરે હઝરત ઇબને અબ્બાસ રદિ. ઓર હઝરત અબૂ હુરૈરહ રદિ. સે રિવાયત હે કે : જો શખ્સ સૂરે કહફ કી તિલાવત કરેગા ઉસે પઢને કી જગા સે મકકા મુકર્મા તક નૂર અતા કિયા જાયેગા, ઓર અગલે જુમઅહ તક ત્રીન રોજ કે ઇઝાફે કે સાથ ગુનાહો કી મઝફરત કી જાયેગી, ઉસકે લિયે સત્તર (૭૦) હજર ફરિશ્તે સુબહ તક રહમત કી દુઆ કરતે હૈ, એ શખ્સ દઈ, પેટ કે ફોળે ઝાતુલ જુનુબ, બર્સ, જુઝામ, ઓર ફિત્નએ દજાબલ સે મહફૂઝ રહેતા હે. (બયહકી શરીફ)

❖ કષરત સે દુરૂદશરીફ પઢે, : જો આદમી જુમઅહ કે દિન ૧૦૦ સો મરતબા દુરૂદ પઢેગા અલ્લાહ ઉસકી સો હાજતે પૂરી ફરમાયેગે. ઓર દૂસરી હદીથ મે હે : ઉસકે સાથ કયામત કે દિન એક એસી રોશની આયેગી કે અગર ઉસ રોશની કો સારી મખલૂકપર તકસીમ કિયા જાયે તો સબકો કાફી હોજાયે. (ફઝાઈલે દુરૂદ શરીફ)

❖ જો શખ્સ જુમઅહ કે દિન અસર કી નમાઝ પઢકર ઉસી હયાઅત પર બેઠકર ઉઠને સે પહેલે ૮૦ મરતબા એ દુરૂદ પઢે 'અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મ-દિ નિન્નબિઅય્હિલ્ ઉમ્મિય્હી વઅલા આલિહિ વસલ્લિમ્ તસલીમા' તો ઉસકે અસ્સી સાલ કે ગુનાહ માફ કર દિયે જાયેગે. ઓર ૮૦સાલ કી ઇબાદત કા ખવાબ લિખા જાયેગા. (ફઝાઈલે દુરૂદ)

તિલાવતે કુર્આન મજિદ કે આદાબ.

- હઝરત ઉષમાન રદિ.સે રિવાયત છે હુઝૂર ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા ગુમ મેં સબ સે બેહતર વોહ શખ્શ હૈ જો કુર્આન સીખે ઓર સિખાવે
- હઝરત અબૂ હુરૈરહ રદિ.ફરમાતે હૈં કે જુસ ઘર મેં કલામ મજુદ પડા જતા હૈં ઉસકે એહલો અયાલ કબીર હોજતે હૈં, ઉસમે ખેરો બરકત બઢ જતી હૈં ઓર શયાતીન ઉસ ઘર સે નિકલ જતે હૈં ઓર જુસ ઘર મેં તિલાવત નહીં હોતી ઉસમે તંગી ઓર બેબરકતી હોતી હૈં મલાએકા ઉસઘર સે ચલેજતે હૈં ઓર શયાતીન ઉસઘર મેં ઘુસ જતે હૈં
- સાહેબે અદ્યા ને હઝારત અલી રદિ.સે નકલ કિયા હૈં કે જુસ શખ્શ ને નમાઝ મેં ખળે હોકર કલામેપાક પડા ઉસકો હર હર્ફ પર સો નેકિયાં મિલેગી ઓર જુસ શખ્શ ને નમાઝ મેં બેઠકર પડા ઉસકે લિયે પચાસ નેકિયાં ઓર જુસને બગેર નમાઝ કે પુઝૂ કે સાથ પડા, ઉસકે લિયે પચ્ચીસ નેકિયાં ઓર જુસને બિલાવુઝૂ પડા ઉસકે લિયે દસ નેકિયાં ઓર જો પઢે નહીં બલ્કે સિર્ફ પઢને વાલે કી તરફ કાન લગાકર સુને ઉસકે લિયે ભી હર હર્ફ કે બદલે એક નેકી હૈં.

આદાબ

- મિસ્વાક ઓર પુઝૂ કે બાદ કિસી ચકસૂઈ કી જગહ મેં નિહાયત વકાર ઓર તવાઝુઅ કે સાથ કિબલા રૂખ બેઠે.
- કલામેપાક કો રિહલ યા તકિયા યા કિસી ઉચી જગાપર રખો.
- નિહાયત હી હુઝૂરે કલ્લ ઓર ખુશૂઅ કે સાથ ઉસ લુલ્હ કે સાથ જો ઉસ વક્ત કે મુનાસિબ હૈં ઇસતરહ પઢે કે ગોચા ખુદ હકતાલા શાનહુ કો કલામેપાક સુના રહા હૈં.
- અગર મઆની સમજતા હો તો તદબુર ઓર તફક્કુર કે સાથ આચતે વાદા ઓર રહમત પર દુઆએ મગફેરત ઓર રહમત માંગે. ઓર આચતે અઝાબ ઓર વર્ષદ પર અલ્લાહ કી પનાહ ચાહે. આચતે તન્ઝિયહ ઓર તકદીષ પર 'સુબ્હાનલ્લાહ' કહે. ઓર અઝ ખુદ તિલાવત મેં રોના ન આએ તો બતકલ્લુફ રોને કી સઈ કરે.
- અગર યાદ કરના મકસૂદ ન હો તો પઢને મેં જલ્દી ન કરે.
- તિલાવત કે દરમ્યાન મેં કિસી સે બાત ન કરે. અગર કોઈ જરૂરત

પેશાહી આજાયે તો કલામે પાક બંદ કરકે બાત કરલે ઓર ફિર સે અઉમુ પટકર દોબારા શુરૂ કરે.

● અગર મજમે મે લોગ અપને-અપને કારોબાર મે મશગૂલ હો યા નમાઝ પઠ રહે હો, યા સો રહે હો, તો આદિસ્તા પઢના અફઝલ હે વરના આવાઝ સે પઢના અફઝલ હે.

● ખુશ ઈલ્લાહી કે સાથ તરતીલ ઓર તજવીદ કે સાથ પઢે.

● દિલ કો વસાવિસ સે પાક રખે.

● યે અલ્લાહ કા કલામ હે ઉસકી અઝમત દિલ મે રખતે હુએ પઢે.

● જીન આયાત કી તિલાવત કર રહા હે, દિલ કો ઉનકે તાબેઅ બના દે, મખલન અગર આયતે રહમત જુબાન પર હે તો દિલ સૂરે મહજ બનજાયે ઓર આયતે અઝાબ અગર આગઈ તો દિલ લરઝ જાયે.

● તરતીલ કે મુતઅલ્લિક શાહ અબ્દુલ અઝીઝ રહ.ને અપની તફ-સીર મે તહરીર ફરમાયા હે કે તરતીલ લુગત મે સાફ ઓર વાજેહ તૌરપર પઢને કો કહેતે હે. ઓર શરખ શરીફ મે કઈ ચીજો કી રિઆ-યત કે સાથ તિલાવત કરને કો કહેતે હે.

(૧) હુરફો કો સહી નિકાલના યાની અપને મખરજ સે પઢના તાકે કી જગહ ઓર કી જગહ ન નિકલે.

(૨) પુફૂફ કી જગહપર અચ્છીતરહ ઠહેરના તાકે વસ્લ ઓર કતઅ કલામ કા બે મહલ ન હોજાયે.

(૩) હરફતો મે ઈશબાઅ કરના યાની ઝેર ઝબર પેશ કો અચ્છી તરહ જાહિર કરના.

(૪) આવાઝ કો થોળા સા બુલંદ કરના તાકે કલામેપાક કે અલ્ફાઝ જુબાન સે નિકલકર કાનોતક પહોંચે ઓર વહાં સે દિલપર અસર કરે

(૫) આવાઝ કો ઈસતરહ સે દુરસ્ત કરના કે ઉસમે દર્દ પેદા હોજાયે ઓર દિલપર જલ્દી અસર કરે. (ફઝાઈલે કુર્આન)

(૬) તશ્દીદ ઓર મદ કો અચ્છી તરહ જાહિર કિયા જાયે કે ઉસકે ઈઝહાર સે કલામેપાક મે અઝમત જાહિર હોતી હે.

(૭) આયતે રહમત ઓર આયતે અઝાબ કા હક અદા કરે જેસા પેહલે ગુજર ચુકા. યે સાત ચીજે હે જીનકી રિઆયત તરતીલ કેહલાતી હે.

વે બજા હૈ માસિકે બંદગી, મેરી બંદગી મેં કુસૂર હૈ.

વે ખતા હૈ મેરી ખતા મગર તેર નામ ભી તો ગહૂર હૈ.

મખારજ

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض

ط ظ ع غ ف ق ک ل م ن و ه ه ی ع

ط ٲ - ઇન તીનો કા મખરજ એક હે, મગર સિકાત કે ફર્ક કી વજહ સે હરએક હર્ફ કી આવાજ અલગ અલગ હે, મખરજ ચેહે કે જબાન કી નોક કો અગલે ઓર ઉપર કે દો બળે દાતો કે કિનારે સે ઈસતરહ મલે કે સામને બેઠને વાલે કો જબાન કી જરાસી નોક બાહર નજર આએ, ٲ ઓર ٲ કી આવાજ જરા નરમ હોતી હે ઓર ٲ કી આવાજ મુંહ ભરી હોતી હે.

س ص ز - જબાન કી નોક કો અગલે ઓર નીચે દો બળે દાતો કે ઉપર સે લગાએ, મખરજ એક હે મગર આવાજ મેં ફર્ક હે, ز કી આવાજ બુલંદ હોતી હે, ص કી આવાજ પુર ઓર س કી આવાજ બારિક હોતી હે ઓર સીટી કી આવાજ તીનો મેં હોતી હે.

ت د ط - ઇન તીનો કે મખરજ જબાન કી નોક ઓર સામને કે ઉપર કે દો બળે દાતો કી જળ હે, ت પતલી ઓર ٲ પુર હોતી હે.

ه ه - ઇન દોનો કા મખરજ હલક કા આખરી હિસ્સા હે જો સીને કી તરફ હે.

ح ع - ચે દોનો હલક કે દરમ્યાન વાલે હિસ્સે સે નિકલતે હે.

خ غ - ઇનકા મખરજ ઈંબેદાએ હલક હે, મુંહ કી તરફ વાલા હિસ્સા.

ق ک - જબાન કી જળ ઉપર કે તાલુ સે લગાએ તો ق નિકલતા હે, ઓર ک મેં જબાન કી જળ ઓર ઉપર કા તાલુ મુંહ કી જાનિબ જરા નીચે હટ કર.

ض - જબાન કી કરવટ કો ઉપર કી દાળહો કી જળ સે લગાએ, (જબાન કી નોક કહી લગાને ન પાએ) ઓર આવાજ ٲ કે મુશાબેહ હોતી હે મગર બિલકુલ ٲ ન હો.

م ن - ઇન દોનો હુરફો કો અદા કરતે વકત નાક મેં આવાજ નહીં જાની યાદિયે.

ચે સાત હુરફ પુર પળહે જાતે હે خ ص ض غ ط ق ٲ મખમુઆ ખુસ્સ દગતીન કિજા હે.

- ઇન સાત હુરફોં કો પુર પઢના ચાહિયે, યાની ઇનકો અદા કરતે વકત જુબાન કી જળ ઉપર કે તાલૂ કી તરફ ઉઠની ચાહિયે.
- ઇનકે અલાવહ કે હુરફ બારિક પઢે જાએગે, યાની ઇનકો અદા કરતે વકત જુબાન કી જળ ઉપર કે તાલૂ કી તરફ નહીં ઉઠની ચાહિયે.
- ઝબર, ઝેર ઓર પેશ કો હરકત કેહતે હે, ઓર હરકત વાલે હર્ફ કો મુતહરરિક કેહતે હે.
- દો ઝબર, દો ઝેર ઓર દો પેશ કો તબ્વીન કેહતે હે, ઓર તબ્વીન વાલે હર્ફ કો મુનબ્બન કેહતે હે.
- જઝમ કો સુફૂન કેહતે હે, ઓર જઝમ વાલે હર્ફ કો સાકિન કેહતે હે.
- તશદીદ કો શદ ઓર તશદીદ વાલે હર્ફ કો મુશદદ કેહતે હે.
- નાક મેં આવાજ લેજા કર પઢને કો ગુન્નહ કેહતે હે ઓર ગુન્નહ કી મિકદાર એક અલિફ કે બરાબર હે.
- સાંસ તોટ કર રૂક જાને કો વક્ફ કેહતે હે ઓર જુસ હર્ફ પર વક્ફ કિયા જાએ ઉસે મોકૂફ કેહતે હે.
- હર હર્ફ કો ઉસકે મખરજ ઓર સિફત કે સાથ પઢને કો મખરજ કેહતે હે. તજવીદ કે ખિલાફ પઢના લહન હે. ઓર લહન કી દો કિસ્મો હે. (૧) લહનેજલી (૨) લહને ખફી. લહને જલી ચેહે કે એક હર્ફ કી જગા દૂસરા હર્ફ પઢના, મસલન અલ્લમ્મુ મેં બળી હા હે, ઉસકી જગા છોટી હા પઢે, યા હર્ફ કો ઘટા બળાહા કર પઢના, મસલન ઇચ્ચા-ક કી જગા ઇચ્ચાકા પઢના, યા મુતહરરિક હર્ફ કો સાકિન યા સાકિન હર્ફ કો મુતહરરિક પઢના, યા ઝબર કી જગા ઝેર યા પેશ યા પેશ કી જગા ઝબર યા ઝેર વગેરહ પઢના, ચે સબ લહને જલી હે, ઓર લહને જલી સે કુઆને પાક પઢના હરામ હે.
- લહને ખફી ચેહે કે પુર હર્ફ કો બારીક યા બારીક હર્ફ કો પુર પઢના યા જહાં મદ ન હો વહાં મદ યાની ખીચ કર પઢના. યા જહાં મદ હો વહાં મદ ન કરના. યા ઇજહાર, ઇખ્ફા, ગુન્ના વગેરહ મેં ફર્ક ન કરના ચે લહને ખફી હે, ઓર લહને ખફી સે કુઆને પાક પઢના મકરૂહ હે.
- પુરે કુઆને પાક મેં ૧૪ આયતોં એસી હે જીન્હે પઘલને સે યા કિસી કો પઘલતે સુનને સે સજદા વાજીબ હો જાતા હે ઇસે સજદએ તિલાવત કેહતે હે. (સજદા કી આયત પઘલકર યા સુન કર ફોરન સજદા કર લેના ચાહિયે તાકે જીમ્મા સર પર બાકી ન રહે કચૂં કે ચે સજદા વાજીબ હે)

બીમાર પુર્સી કી સુખતેં ઓર આદાબ.

● હુમૂર ને ઈરશાદ ફરમાયા : એક મુસલમાન કે દૂસરે મુસલમાન પર છે હુકૂક છે. (૧) જબ મુલાકાત હો તો ઉસકો સલામ કરે (૨) જબ દાવત દે તો કબૂલ કરે. (૩) જબ ઉસે છીક આયે ઓર 'અલ્હમુ લિલ્લાહ' કહે તો ઉસકે જવાબ મેં 'યરહમુકલ્લાહ' કહે. (૪) જબ બીમાર હો તો ઉસકી ઈયાદત કરે. (૫) જબ ઈન્તિકાલ કરજાયે તો ઉસકે જનાજે કે સાથ જાયે (૬) ઓર ઉસકે લિયે વોહી પસંદ કરે જે અપને લિયે પસંદ કરે. (ઈબને માજ)

● હુમૂર ને ઈરશાદ ફરમાયા : જે શખ્સ અચ્છીતરહ પુગૂ કરતા હે ફિર અજો ખવાબ કી ઉમ્મીદ રખતે હુએ અપને મુસલમાન ભાઈ કી ઈયાદત કરતા હે, ઉસકો જહન્નમ સે ઈતના દૂર કરદિયા જતા હે, જીતની દૂર કોઈ સત્તર (૭૦) સાલ ચલકર પહોંચે. (અબૂ દાવૂદ શરીફ)

● હુમૂર ને ઈરશાદ ફરમાયા : જે મુસલમાન કિસી મુસલમાન કી સુબહ કો ઈયાદત કરતા હે તો શામ તક સત્તર હજાર ફરિશ્તે ઉસકે લિયે દુઆ કરતે હે. ઓર જે શામ કો ઈયાદત કરતા હે તો સુબહતક સત્તર હજાર ફરિશ્તે ઉસકે લિયે દુઆ કરતે રેહતે હે ઓર જન્નત મેં એક બાગ મિલજતા હે.

● જબ કિસી મરીઝ કી ઈયાદત કરે તો ઉસસે ચૂં કહે 'લા બઅ્સ તહુરૂન્ ઈન્શાઅલ્લાહ' કોઈ હરજ નહી, ઈન્શાઅલ્લાહ ચે બીમારી ગુનાહો સે પાક કરને વાલી હે.

● હુમૂર ને ઈરશાદ ફરમાયા : જબ કોઈ મુસલમાન બંદા કિસી મરીઝ કી ઈયાદત કરે ઓર સાત મરતબા ચે પઢે 'અસ્અલુલ્લાહલ્ અઝીમ રબ્બલ્ અર્શિલ અઝીમી અંચ્ચરિફ-ક' મેં અલ્લાહ તાલા સે સવાલ કરતા હું, જે બડે હે અર્શો અઝીમ કે માલિક હે, કે વોહ તુમ કો શિફા દે.) તો ઉસકો જરૂર શિફા હોગી, અલબત્તા અગર ઉસકી મૌત કા વકત આગયા હો તો ઓર બાત હે. (તિરમિઝી શરીફ)

● હુમૂર ને ઈરશાદ ફરમાયા : જબ તુમ બીમાર કે પાસ જાયો તો ઉસ સે કહો કે વોહ તુમ્હારે લિયે દુઆ કરે, કચૂં કે ઉસકી દુઆ ફરિશ્તો કી દુઆ કી તરહ (કબૂલ હોતી) હે.

મોમિન કે સાથ અલ્લે કા વાદા હે કુર્આન મેં
તૂ મોમિન હે ઓર ગાલિબ નહી તો જુડસ હે ઈમાન મેં

ઘર મેં મૌત હોજાને કા બચાવ

જબ આદમી કી આખરી ઘળી હો ઓર માલૂમ હોજાએ કે અબ મૌત કસીબ હે તો ઉસ આદમી કો કિબલે કી તરફ પાઉ કરકે ચિત લિટા દે, ઓર સર કે નિચે એક તકિયા રખો તાકે ઉસકા મુંહ કિબલે કી તરફ હોજાયે, અગર સરકે નિચે તકિયા ન રખસકે તો સિરહાને કી તરફ ચારપાઈ કે પાયે કે નિચે દો-દો ઇંટ રખ દે, ઉસકે બાદ ઉસ કે સામને જોરજોર સે કલ્મએ શહાદત પઢો તાકે હમ સે સુનકર વોહ ભી પઢલે લેકિન ઉસસે ચૂં ન કહે કે પઢો, ઇંસલિયે કે વોહ સખ્ત મુશ્કિલ કા વકત હોતા હૈ, ખુદા ન ખાસ્તા પઢને સે ઇન્કાર કરદે યા મુંહ સે કુછ ઓર નિકલજાયે. સૂરે ચાસીન પઢને સે મૌત કી સખ્તી કમ હોતી હૈ, ઉસકે સિરહાને યા ઓર કિસી જગહ ઉસકે પાસ બેઠકર સૂરે ચાસીન પઢે યા કિસી સે પઢવા દે.

મરને કે બાદ

ઓર જબ રૂહ નિકલજાયે તો આંખે બંધ કરદો ઓર કોઈ કપળા લેકર ફુળી કે નીચે સે નિકાલ કર દોનો જબળો સે ગુજારતે હુએ સર પર લેજ કર બાંધ દો, તાકે મુંહ ફેલ ન જાયે, ઓર પાંઉ કે દોનો અંગુઠે મિલાકર બાંધ દો, ઓર હાથો કી ઉંગ્લિયાં એક સાથ કર કે કમર કે સાથ લગા દો ઓર મચ્ચત કો શિમાલ કી જાનિબ સર ઓર જુનૂબ કી તરફ પેર કર કે સુલા દો ઓર અગર મરને વાલી ઓરત હૈ ઓર ઉસને કોઈ ઝેવર વગીરહ પેહને હો, તો સબ ઝેવર નિકાલ દો વરના બાદ મેં નિકાલના મુશ્કિલ હોજાયેગા. અબ મચ્ચત કે ઉપર પાક ચાદર કાલ દો, ઓર કફનાને દફનાને કા ઇન્તેજામ કરો, જબ તક ગુસલ ન દે દિયા જાયે ઉસકે પાસ બેઠકર ન પઢો બલ્કે દૂસરે કમરે મેં બેઠકર પઢો. ઓર મચ્ચત કે પાસ કુછ ખુશબૂ જલા દો.

કોઈ મર્દ યા ઓરત નાપાકી કી હાલતમેં હો તો ઉસકો મરને વાલે કે પાસ ન રેહને દો બલ્કે કોઈ જાનદાર તસ્વીર ભી ઉસકે પાસ ન રેહને દો ઇન સબકો મરને સે પેહલે હી વહાં સે હટા દો, ઇનકી વજહ સે રહમત કે ફરિશ્તે નહીં આતે ઓર રૂહકો ભી તકલીફ પહોંચતી હૈ બલ્કે રૂહકો કબ્ર કરનેવાલે ભી જેહમત કે ફરિશ્તે હોતે હૈ.

કબર

કબર ખુદ ખોદે યા મુસલમાનો સે ખુદવાયે, જો મચ્ચત કે કદ સે

એક બાલિશ્ત બળી હો, બળો કે લિયે સાડેપાંચ ફિટ લંબી હો સાડે ચાર ફિટ ગેહરી હો. ઓર સાડે ત્રીન ફિટ ચોળી હો.

કફન

મર્દ કે લિયે ત્રીન કપળે હૈં એક ચાદર એક ઈજાર ઓર એક કુર્તા ચાદર = સર સે લેકર પેર તક ઓર દોનો તરફ સે એક-એક બાલિશ્ત બઢા દે.

ઈજાર = ચાદર સે એક બાલિશ્ત છોટી.

કુર્તા = ગલે સે લેકર આઘી પિંકલી તક.

ઓરત કે લિયે પાંચ કપળે હૈં, ત્રીન વોહી જો ઉપર દિયેગયે ઉસકે અલાવહ એક સીનાબંદ એક ઓટની.

સીનાબંદ = સીને સે લેકર રાનો તક.

ઓટની = ત્રીન હાથ લંબી જુસ સે બાલ ટક જાયે.

પેહલે કફન કો ત્રીન ચા પાંચ મરતબા લોબાન વગેરહ કી ધૂની દેદો ઉસકે બાદ કફન પેહનાઓ.

ગુસલ કા તરીકા

મચ્ચત કો ગુસલ દેને કે લિયે બેરી કે પત્તે ડાલકર પાની ગરમ કરો, ઉસકે બાદ જુસ તખ્તે પર ગુસલ દેના હો ઉસ તખ્તે કો ત્રીન ચા પાંચ મરતબા ધૂની દેદો ફિર મચ્ચત કો ચાદર સમેત ઉઠાકર લેઆઓ ફિર ગરમ પાની લાકર ઉસ મેં ઠંડાપાની મિલાઓ. ઉસકે બાદ મચ્ચત કે પેહને હુએ કપળે નિકાલકર મચ્ચત કે ઉપર સતર પોશ ડાલ દો.

અબ મરને વાલે કો સર કી તરફ સે જરા ઉઠા કરે ઓર પેટ કો આહિસ્તા સે મલે ઓર જો કુછ નિકલે ઉસકો બાંચે હાથ મેં દસ્તાને પહેનકર સતરપોશ કે નીચે સે હાથ ડાલકર સાફ કરલે. ન સતર પોશ કો ઉઠાચે ઓર ન સતર પર નિગાહ ડાલે.

ફિર વગૂ કરાઓ, સિફ ચાર ફર્ઝ અદા કરને હૈં, પેહલે મુંહ ઘોચે લેકિન અગર જનાબત કી ચા હૈઝ ઓર નિફાસ કી હાલત મેં મરા હૈં તો મુંહ ઓર નાક મેં પાની પહોચાના ફર્ઝ હૈં, અગર મુંહ મેં પાની નહીં જા સકતા ચા ગુસલ કી હાજત મેં નહીં મરા હૈં તો થોડી સી રૂઈ પાની મેં ભીગો કર મુઈ કે દાતોપર દાહની જાનિબ સે ફેરતે હુએ બાંઈ જાનિબ લાકર ઉસ રૂઈ કો ફેંક દો, ઈસ તરહ ત્રીન મરતબા કરો કરો, ઈસીતરહ રૂઈ કી ત્રીન બત્તી જેસી બનાકર પાની મેં ભીગો કર

એક તરફ સે, નાક મેં પેહલે દાહને સુરાખ મેં, ફિર દૂસરી જાનિબ સે બાયે સુરાખ મેં ફિરાકર ઉસ કો ફેંક દો, તીન મરતબા ઈસી તરહ કરો. ઉસકે બાદ મુંહ, કાન ઓર નાક મેં રૂઈ ડાલ દો તાકે મુંહ ધોતે વક્ત પાની અંદર ન જાનેપાયે ઉસકે બાદ તીન મરતબા પૂરા મુંહ ધોયે, ફિર તીન મરતબા દોનો હાથ કોહનિયો સમેત ધોયે, ફિર સર કા મસહ કરે, ઉસ કે બાદ તીન બાર દોનો પેર ટપ્પો સમેત ધોયે, પેહલે દાયાં ફિર બાયાં.

જબ વુઝૂ કરા ચુકો તો અબ સર પર સાબુન વગેરહ લગાકર ખૂબ સાફ કરો ફિર પૂરે બદન પર પાની ડાલ કર સાબુન લગા કર મલો કે કુછ મેલ રેહને ન પાયે, લેકિન સતર કે ઉપર બગેર દસ્તાને કે હાથ ન લગાઓ ઓર ઈસ તરહ મલો કે સતર ખુલને ન પાયે, ઉસકે બાદ મચ્ચત કો બાંઈ કરવટ પર લેટા કર તીન મરતબા ઈસ તરહ સર સે લેકર પેર તક પાની ડાલો કે બાંઈ કરવટ તક પાની પહોંચ જાયે ઓર હાથ સે મલો કે સાબુન વગેરહ સબ નિકલ જાયે, ફિર દાહની કરવટ પર લેટાકર ઈસીતરહ કરે, પૂરે બદનપર પાની પહોંચાના જરૂરી હૈ અગર એક બાલ બરાબર જગહ ભી સુકી રેહગઈ તો ગુસલ નહીં હોગા, ઉસકે બાદ પેહલી મરતબા કે માનિંદ સર કી તરફ સે ઉંચા કર કે પેટ કો મલે, અગર કુછ નિકલે તો હાથ મેં દસ્તાને પહેન કર સાફ કરલે, વુઝૂ ઓર ગુસલ મેં ઈસકે નિકલ ને સે કુછ ફર્ક નહીં આયા ચાની ફિર સે કરાને કી જરૂરત નહીં.

અબ એક લોટે પાની મેં કાકુર મિલાકર પૂરે બદનપર મલ દો તાકે બદન ખુશબૂદાર હોજાયે, ફિર રૂમાલ સે મચ્ચત કે બદન કો ઈસ તરહ પૂંછો કે રૂમાલ એક જગહ રપ્પો પાની ચૂસ લે તો ઉઠા કર દૂસરી જગહ રપ્પો ઈસ તરહ સાફ કરલો ઉસકે બાદ દુસરા સતરપોશ ઉપર ડાલકર ભીગા સતરપોશ નીચે સે નિકાલ લો, અબ કફન તૈયાર કરકે ઉસકે ઉપર મચ્ચત કો લાકર સુલા દો. બેહતર ચેહેં કે જો કરીબી રિશ્તેદાર હો વોહ નેહલાયે, અગર વોહ ન નેહલા સકે તો કોઈ દીનદાર નેહલાયે.

કફનાને કા તરીકા

પેહલે ચાદર બિછાઓ ફિર ઈજાર, ઉસકે ઉપર કુર્તે કા નીચે વાલા હિસ્સા બિછાઓ ઓર ઉપર વાલા હિસ્સા લપેટકર સિરહાને કી તરફ રખ દો, અબ ઉસકે ઉપર ગુલાબ કે પાની મેં ભીગોયા હુવા અબીલ છિબક

દો, ઓર એહતિયાતન રૂઠ્ઠી કી દો ગથી જેસી બનાકર એક સર કે નીચે ઓર એક પાખાને કી જગહ કે નીચે રખદો તાર્કે કોઈ ચીજ ખૂન વગેરહ નિકલે તો કફન ખરાબ ન હો (લેકિન યે જરૂરી નહીં હૈ) ફિર ઉસકે ઉપર મુઠ્ઠે કો સુલા દો, ફિર ઝમઝમ યા ગુલાબ કે પાની મેં કાફૂર કો કીચળ જેસા બનાકર ઉસમે ઇત્ર મિલાદો, ફિર ઉસે સરપર ઓર મુઠ્ઠા મઠ્ઠ હોતો દાઢીપર ભી લગાઓ ફિર સજદે કી જગહ પર, પેશાની, નાક, હાથ કી ઉગ્લિયાં ઓર પંજેપર, પિંડલી, છુટના, ટપ્પે ઓર બગલપર લગાઓ મુઠ્ઠે કે ઉપર ખુતના ચાહે ઇત્ર લગાઓ લેકિન કફનપર લગાના જાઈઝ નહીં. ઉસકે બાદ કુર્તા પેહના દો. અગર ઓરત હૈ તો ઉસકે સરકે બાલકે દો હિસ્સે કરકે દોનો તરફ સે નિકાલ કર સીને કે ઉપર રખ દો, ઓર ઉસકે સરપર ઓઢની ડાલકર દોનો સિરે સિનેપર જો બાલ હૈ ઉસકે ઉપર ઓઢા દો (લપેટે યા બાંધે નહીં) ઉસકે ઉપર સીનાબંદ ઓઢા દો, ઉસકે બાદ ઈશ્વર લપેટો પેહલે બાંઈતરફ સે ફિર દાંઈતરફ સે, ફિર ઈસી તરહ ચાદર લપેટો ઓર સર, પેર ઓર કમરપર પટ્ટી બાંધ દો. ઉસકે બાદ જનાઝહ લાકર, મુઠ્ઠે કો સિરહાને કી તરફ સે ઉઠા કર જનાઝે મેં રખ્ખો ઓર કબ્રસ્તાન કી તરફ લેજાઓ.

જનાઝહ તેજ કદમ લેજાના મસ્નૂન હૈ, લેકિન ઈત્ના તેજ ન ચલે કે જનાઝહ હરકત કરને લગે. જો લોગ જનાઝહ કે સથ હોં ઉનકો જનાઝહ કે પીછે ચલના મુસ્તહબ હૈ, જનાઝહ લેજાતે વકત દુઆ યા ઝિક્ર બુલંદ આવાજ સે ન પઢે ઓર આહિસ્તા ભી કોઈ ઝિક્ર સાબિત નહીં અગર આહિસ્તા કુછ પઢે ઓર જનાઝહ લેજાને કી સુન્નત ન સમજે તો પઢ સકતે હૈ.

જનાઝહ કી નમાઝ કા મસ્નૂન તરીકા

જનાઝહ કી નમાઝ મેં દો ફરજ હૈ

(૧) કિયામ યાની ખળે હોકર, નમાઝે જનાઝહ પઢના.

(૨) ચાર મરતબા તકબીર યાની અલ્લાહુ અકબર કહેના.

● પહેલે ઈસતરહ નિચ્ચત કરે. જનાઝહ કી નમાઝ કા ઈરાદહ કરતા હું જો અલ્લાહ કી નમાઝ હૈ, ઓર મચ્ચત કે લિચે દુઆ હૈ, મુંહ મેરા કાબા શરીફ કી તરફ ઈસ ઈમામ કે પીછે, અલ્લાહ કે વાસ્તે.

● જબ ઈમામ પહેલી તકબીર કહે તો, તકબીર કેહતે હુએ હાથ કાનો તક ઉઠાકર નાફ કે નીચે બાંધ લે. ઓર ઈસ તરહ 'ખના' પઢે 'સુબહા-ન કલ્લા-હુમ્મ વાલિ હમ્દિ-ક વ તબા-ર-કરમુ-ક વ તઆલા જાહુ-ક વ જલ્લ ખનાઉ-ક વ લાઈલા-હ ગયરૂફ.'

● જબ ઈમામ દૂસરી તકબીર કહે તો હાથ ન ઉઠાવે, બલ્કે તકબીર કેહકર દુરૂદે ઈબ્રાહીમ જો નમાઝ મેં પટી જતી હે વો પટે.

● જબ તીસરી તકબીર ઈમામ કહે તો તકબીર કેહકર મસ્જિદ કી દુઆ પટે.

મસ્જિદ બાસિગ હો તો ચે દુઆ પટે

‘અલ્લાહુમ્મગ્ફિર લિહચ્ચિના વ મચ્ચિલિના વ શાહિ-દિના વ ગાઈબિના વ સગીરિના વ કબીરિના વ ઝ-ફરિના વ ઉન્બાના, અલ્લાહુમ્મ મન્ અહ્યયતહુ મિન્ના ફ-અહ્યિહી અલલ્ ઈસ્લામિ વમન્ ત-વફ્ફય-તહુ મિન્ના ફ-ત-વફ્ફહુ અલલ્ ઈમાન’. તરજુમા : એ અલ્લાહ ! તૂ હમારે જુદહ ઓર મુદહ કો હાજર ઓર ગાઈબ લોગો કો, છોટો ઓર બડો કો મદો ઓર ઓરતો કો બખ્શ દે. એ અલ્લાહ! તૂ હમ મેં સે જુસકો જુદહ રખે ઉસે ઈસ્લામ પર જુદહ રખિયો, ઓર જુસકો વફાત દે ઉસકો ઈમાન પર વફાત દીજીયો.

મસ્જિદ નાબાસિગ સડકા હો તો ચે દુઆ પટે

‘અલ્લાહુમ્મજ અલ્હુ લના ફ-રતંવ વજ્અલ્હુ લના અજરંવ વઝુ-ખરંવ વજ્અલ્હુ લના શાફિઅંવ વ મુશફ્ફઆ’ તરજુમા: એ અલ્લાહ ! ઈસકો તૂ હમારે લિયે પેશવા બના ઓર હમારે લિયે અજ્ર ઓર જખીરહ બના ઓર હમારે લિયે શાફેઅ બના ઓર ઉસકી શફાઅત કબૂલ ફરમા.

મસ્જિદ નાબાસિગ સડકી હો તો ચે દુઆ પટે

અલ્લાહુમ્મજ અલ્હા લના ફ-રતંવ વજ્અલ્હા લના અજરંવ વઝુ-ખરંવ વજ્અલ્હા લના શાફિઅતંવ વ મુશ-ફ્ફઅહ’.

● જબ ઈમામ ચોથી તકબીર કહે તો ખુદભી તકબીર કહે. ઓર જબ ઈમામ ‘અસ્સલામુ અલય્કુમ વ રહમતુલ્લાહ’ કેહકર સલામ ફેરે તો ખુદ ભી સલામ ફેર દે

● જબ ભી કબ્રસ્તાન મેં દાખિલ હો તબ ચે દુઆ પટે ‘અસ્સલામુ અલય્કુમ ચા અહલલ્ કુબૂરિ ચઙ્ગિરૂલ્લાહુ લના વ-લકુમ્ અન્તુમ્ સ-લકુના વ નહ્નુ બિલ્ અખર’. તરજુમા : એ કબર વાલો તુમ પર સલામ ! અલ્લાહ હમારી ભી મઝફેરત કર દે, ઓર તુમહારી ભી મઝફેરત ફરમા દે, તુમ હમ સે પહેલે ચલે ગયે હો, હમ ભી તુમહારે પીછે પીછે આ રહે હે. (હિસ્ને હસીન)

● મુદે કો જબ કબર મેં ઉતારે તબ ચે દુઆ પટે ‘બિસ્મિલ્લાહિ વ-

અલા સુન્નતિ રસૂલિલ્લાહ' તરજુમા : અલ્લાહ કે નામ કે સાથ ઓર રસૂલુલ્લાહ ﷺ કી સુન્નત(મિલ્લત)પર(હમ ઉસકો દફ્ન કરતે હૈ).

● જબ કબ મે મિઠ્ઠી ડાલે તો મિઠ્ઠી દોનો હાથો મે ભરકર તીન મરતબા ડાલે, જબ પહેલી મરતબા ડાલે તો પઢે 'મિન્હા ખલફનાકુમ'

દૂસરી મરતબા ડાલે તો પઢે 'વ ફીહા નુઈદુકુમ'

તીસરી મરતબા ડાલે તો પઢે 'વ મિન્હા નુખ્રિજુકુમ તારતન્ ઉપ્પર'

● હુમૂર ﷺ ને ફરમાયા : જો શખ્સ જનાઝહ મે હાજુર હોતા હૈ, ઓર નમાઝે જનાઝહ કે પઢેજને તક જનાઝે કે સાથ રહેતા હૈ, તો ઉસ કો એક કિરાત થવાબ મિલતા હૈ, ઓર જો શખ્સ દફ્ન સે ફરાગત તક જનાઝહ કે સાથ રહેતા હૈ, તો ઉસકો દો કિરાત થવાબ મિલતા હૈ. આપ ﷺ સે દરયાફત કિયાગયા દો કિરાત કિયા હૈ ? ઇરશાદ ફરમાયા (દો કિરાત) દો બળે પહાળો કે બરાબર હૈ. (મુસ્લિમ શરીફ)

બાકી મરનૂન દુઆઓ

તરાવીહ કી હર ચાર રકાત કે બાદ પઢને કી દુઆ

સુબ્હા-ન ઝિલ્મુલ્લિ વલ્ મ-લ-કુત. સુબ્હા-ન ઝિલ્ ઇર્ગતિ વલ્ અર્ગમતિ વલ્ હથ્બતિ વલ્ ફુદરતિ વલ્ કિબિયાઈ વલ્ જ-બરત. સુબ્હાનલ્ મલિકિલ્ હય્યિલ્લાહી લા યનામુ વલા યમૂતુ. સુબ્હૂલ્ન ફુદ્દુલ્ન રબુના વ રબુલ મલાઈકતિ વરૈહ.

તદ્બરિ તશરીફ

અલ્લાહુ અફબર અલ્લાહુ અફબર, લા ઇલા-હ ઇલ્લેલ્લાહુ વલ્લાહુ અફબર. અલ્લાહુ અફબર વ લિલ્લાહિલ્ હમ્દ.

ઈસ્તિખારહ કી દુઆ

અલ્લાહુમ્મ ઇન્ની અસ્તખીર-ક બિ ઇલ્મિ-ક વ અસ્તફદિર-ક બિ ફુદરતિ-ક વ અસ્અલુ-ક મિન્ ફદ્લિકલ્ અઝીમ. ઇન્ન-ક તફદિર વલા અફદિર વ તઅલમુ વલા અઅલમુ વ અન્ત અલ્લામુલ ગુયૂબ. અલ્લાહુમ્મ ઇન્ ફુન્ત તઅલમુ આ હાઝલ અમ્મ (ઇસ જગહ અપને મતલબ કા ખ્યાલ કરે) ખયરુલ્લી ફી દીની વ મઆશી વ આકિબતિ અમ્મિ ફફદિરુહુ લી વ ચસ્સિરુહુલી ખુમ્મ બારિકલી ફીહી વ ઇન્ ફુન્ત તઅલમુ અમ્મ હાઝલ અમ્મ (ઇસ જગહ અપને મતલબ કા ખ્યાલ કરે) શરુલ્લી ફી દીની વ મઆશી વ આકિબતિ અમ્મિ ફસ્દિરુહુ અમ્મી વસ્દિફની અન્હુ વફદિર લિયલ્ ખેર હથ્થુ કા-ન ખુમ્મર દિની બિહી.

સત્તાગ્રસ્ત ઘાજત કી દુઆ

લા ઇલા-હ ઇબ્રાહીમુલ્ હલીમુલ્ કરીમ. સુબ્હાનહાદિ રબ્બિલ્ અશિલ્ અઝીમ. વલ્લહુ લિહાદિ રબ્બિલ્ આલમીન. અસ્થાલુ-ક મુજીબાતિ રહમતિ-ક વ અઝાઈ-મ મઝિફરતિફ વલ્ ઇસ્મ-ત મિન્ કુહિ ઝમિંવ વલ્ ગની-મ-ત મિન્ કુહિ બિરિવ્ વસ્સલા-મ-ત મિન્ કુહિ ઇબ્બિ, લા ત-દઅલી ઝમ્મન્ ઇલા ગ-ફરતહુ વલા હમ્મન્ ઇલા ફરજતહુ વલા હા-જ-તન્ હિ-ય લ-ક રિદન્ ઇલા ક-દય-તહા યા અર્-હ-મરાહિમીન.

સુબ્હ કો યે દુઆ પઢતે શામ તક કોઈ મુસીબત નહી પહોંચેગી.

અહ્મદુમ્મ અન્ત રબ્બિ લાઈલા-હ ઇલા અન્ત અલય્-ક તવક્કલુ વ અન્ત રબ્બુલ્ અશિલ્ કરીમ માશા અહ્મદુ કા-ન વમા લમ્યશઅ્ લમ્યકુન્ વ લાહવ્-લ વલા કુવ્વ-ત ઇલા બિહાદિલ્ અલિય્થિલ્ અઝીમ્ અઅલમુ અન્નહા હ અલા કુહિ શય્ઈન્ કદીર વઅન્નહા હ કદ્ અહા-ત બિકુહિ શૈઈન ઇલા, અહ્મદુમ્મ ઇન્ની અઈયુ બિ-ક મિન્ શરિ નફ્સી વમિન શરિ કુહિ દાબ્બતિન્ અન્ત અબિયુમ્ બિના સિય-તિહા ઇન્ન રબ્બિ અલા સિરાતિમ્ મુસ્તકીમ.

સેહરી કી નિવ્યત

અહ્મદુમ્મ ઇન્ની અસૂમુ ગદનલ્-ક ફઝિફ્લી
માકદમુ વમા અખ્ખરુ

ઈફતાર કી દુઆ

અહ્મદુમ્મ ઇન્ની લ-ક સુમ્તુ વ બિ-ક આમન્તુ વઅલા
રિફ્કિ-ક અફતરુ ફ ત-કબ્બલ્ મિન્ની.

જબ કિસી કે વહાં ઈફતાર કરે

અફ-ત-ર ઇન્દુકુમ્સાઈમૂ-ન વઅ-ક-લ તઆમકુમુલ્
અબ્રા-ર વ સહલ્ અલય્કુમુલ મલાઈકહ.

જબ નવા ફત સામને આએ

અહ્મદુમ્મ બારિફ લના ફી ષમરિલા વ બારિફ લના ફી
મદીનતિના વ બારિફ લના ફી સાએના વ બારિફ લના ફી મુદિના

આઈનહ દેખતે પડત

અહ્મદુમ્મ અન્ત હસ્સન્-ત ખલિક ફ-હસ્સિન્ ખુલુકી.

કિસી કો હંસતા દુપા દેખે

અદ્-હ-કલ્લાહુ સિન્ન-ક.

કિસી કો દુઃખ વા બિમારી મેં ગિરીફતાર દેખે
અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લાહી આફાની મિમ્મળ તલા-ક બિઠી વ ફદ-
લની અલા કબીરિમ્ મિમ્મન ખ-લફના તફ્તીલા.

કિસી ખાસ ગિરોહ સે ખોહ કે વકત
અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નજ્અલુ-ક ફી નુહુરિદિમ્ વનઉમુબિ-ક
મિન શુર્રિદીમ્

જબ કોઈ બી મુસીબત પહોંચે
ઈન્ના લિલ્લાહિ વઈન્ના ઈલય્હિ રાજુઉન, અલ્લાહુમ્મ
અજુરની ફી મુસીબતી વઅ-ખલુફલી ખયરમ્ મિન્હા.

જબ બાઝાર પોંદગે
ચોથા કલ્મા પઢે, જુસકી ફઝીલત મેં આતા હે કે હુઝૂર ને
ફરમાયા : જુસ શખ્સ ને બાઝાર મેં કદમ રખતે હુએ ચે કલે-
માત (ચોથા કલ્મા)પઢે. અલ્લાહ તઆલા ઉસકે લિયે દસ લાખ
નેકિયાં લિખ લેતે હૈ, ઓર ઉસકી દસ લાખ ખતાયે મિટા દેતે
હૈ ઓર દસલાખ દર્જ ઉસકે લિયે બુલંદ કર દેતે હૈ. (તિરમિઝી)

જબ ખરીદો ફરોખત કરે
અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઉમુ બિ-ક મિન્ સ-ફ-કતિન્
ખાસિરતિન્ વ યમીનિન ફાજુર.

રોખના જબ કપડા પહને
અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લાહી કસાની હાજા વ રઝફ્ની
મિન્ ઝેરી હવ્લિમ મિન્ની વલા કુવ્વહ.

જબ નયા કપડા પહને
અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લાહી કસાની મા ઉવારી બિઠી અવ્રતી
વ-અ તજમ્મલુ બિઠી ફી હયાતી.

રોખના જબ ચાંદ દેખે
અઉમુ બિલ્લાહી મિન્ શરિ હાઝલ્ ગાસિફ
જબ નયા ચાંદ દેખે

અલ્લાહુમ્મ અહિલ્લહુ અલઅના બિલ્યુમ્મિ વલ્ ઈમાનિ
વસ્સલામતિ વલ્ ઈસ્લામિ વતવ્ફીકિ લિમા તુદિબ્બુ વતદા
રબ્બી વરબ્બુકલ્લાહ

કિતી કો અચ્છી હાસત મેં દેખે

માશા અલ્લાહુ લા હલ્લ પલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહ.

જબ બાઝાર ખાએ

બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ-ક ખયર હાઝિદિ-
સ્તુકિ વ ખેર માફીહા વ અઉમુ બિ-ક મિન્ શરિહા વ શરિ
મા ફીહા, અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઉમુ બિ-ક અન્ ઉસી-બ ફીહા
યમીનન્ ફાજિ-રતન અવ્ શક્કતિન્ ખસિરહ.

પહેલી રાત કી દુઆ

જબ પહેલી મરતબા બીવી કે પાસ જાયે તો ઉસકે પેશાની કે
બાલ પકડ કર ચે દુઆ પઢે.

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ-ક મિન્ ખયરિહા વ ખયરિ મા
જબલ્તહા અલયહિ વ અઉમુ બિ-ક મિન્ શરિહા વ શરિ મા
જ-બલ્તહા અલયહિ

જબ હમ બિસ્તરી કા ઈરાદા કરે

બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુમ્મ જન્નીબ્નશાયતા-ન વ જન્નીબિશ્
શાયતા-ન મા રઝક્તના.

જબ ઈન્જાસ હો તો ચે દુઆ દિસ મેં પઢે

અલ્લાહુમ્મ લા તજઅલ્ લિશશાયતાનિ ફીમા રઝક્તની નસીબા

પાંચ કસિમા તર્જુમે કે સાથ

(૧) પેહલા કસિમએ તય્યબ : લા-ઈલા હ ઈલ્લાહુ મુહમ્મદુર
રસૂલુલ્લાહ ﷺ અલાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાઈક નહી
ઓર મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈ.

(૨) દૂસરા કસિમએ શહાદત : ‘અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લાહુ
વ અશહદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહુ વ રસૂલુહ’ મેં ગવાહી દેતા
હું કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાઈક નહી, ઓર મેં
ગવાહી દેતા હું, કે બેશક મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે બંદે, ઓર
રસૂલ હૈ.

(૩) ત્રીસરા કસિમએ તમજુદ : ‘સુબ્હાનલ્લાહિ વલ્લહુ લિલ્લાહિ
વલા ઈલા-હ ઈલ્લાહુ વલ્લાહુ અક્બર વ લા હલ્લ વ લા
કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહિલ્ અલિય્થિલ્ અઝીમ. અલ્લાહ તાલા
પાક હૈ, સબ તારીફ અલ્લાહ હી કે લિયે હૈ, ઓર અલ્લાહ કે
સિવા કોઈ માબુદ નહી,

અલ્લાહ સબ સે બળા છે, હર કિસમ કી તાકત, ઓર કુબ્બત અલ્લાહ હી કી તરફ સે છે જો બળા આલીશાન ઓર અઝમત વાલાં છે.

(૪) ચોથા કસિમએ તપ્પીદ : 'લા ઈલા-હ ઈલ્લાહુ વહ્દહુ લા શરી-ક લહુ લહુલ્ મુલ્કુ, વ-લહુલ્ હમ્દુ, ચુદ્દી વચુમીતુ, બિયદિહિલ્ ખેર, વ હુ-વ અલા કુલ્લિ શયઈન્ કદીર' : અલ્લાહ કે સિવા કોઈ માબૂદ નહી વોહ અકેલા છે, ઉસકા કોઈ શરીક નહી, ઉસીકી બાદ-શાહી છે, ઉસીકે લિયે તમામ તા'રીફે છે, વોહી જુલાતા છે, ઓર વોહી મારતા છે, ઉસીકે કબ્જે મે તમામ ભલાઈયાં છે, ઓર વોહ હર ચીજ પર કાદિર છે.

(૫) પાંચવાં કસિમએ રહે કુદ્દ : 'અલ્લાહુમ્મ ઈબ્ની અઉમુ બિ-ક મિન્ અન્ ઉશિર-ક બિ-ક શયઅં વઅ-ન અઅલમુ બિહી વ અસ્તગ્ફિ-ર-ક લિમાલા અઅલમુ બિહ, તુબ્તુ અન્હુ, વ-ત-બર્અ-તુ મિનલ્ કુફિ, વશિશકિ, વલ્ મઆસી કુલ્લિહા, અસ્લમ્તુ, વ આમન્તુ વ અ કુલુ, લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુર રસૂલુલાહ.' એ અલ્લાહ ! મે તેરી પનાહ ચાહતા હું ઈસ બાત સે કે તેરે સાથ કિસી ચીજ કો જન બુજકર શરીક કરૂં, ઓર મગ્ફિરત ચાહતા હું તેરી, ઉસ ગુનાહ સે જુસકા મુજે ઈલ્મ નહી, તોબહ કી મેને, ઓર બેઝાર હુવા મે કુફિ ઓર શિર્ક સે, ઓર તમામ ગુનાહો સે. ઈસ્લામ લાયા મે, ઓર ઈમાન લાયા મે, ઓર કેહતા હું મે કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઈબાદત કે લાઈક નહી, ઓર મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈં.

ઈમાને મુજમલ્

આમન્તુ બિલ્લાહિ કમાહુ-વ બિઅસ્માઈહી વ સિફાતિહિ વ-કબિલ્તુ જમી-અ અહકામિહી.' : ઈમાન લાયા મે અલ્લાહ પર, જેસા કે વોહ અપને નામો ઓર સિફાતો કે સાથ છે. ઓર મેને ઉસકે તમામ અહ-કામ કબૂલ કિયે.

ઈમાને મુફરસાત

'આમન્તુ બિલ્લાહિ વ મલાઈકતિહી વ કુતુબિહી વ રસૂલિહી વલ્ - ચબ્બિલ્ આબિરિ વલ્ કદરિ ખચરિહી વ શરિહી મિનલ્લાહિ તઆલા વલ્બઅબિ બઅદલ્ મોત' : ઈમાન લાયા મે અલ્લાહ પર ઓર ઉસકે ફરિશ્તો પર, ઓર ઉસકી કિતાબો પર, ઓર ઉસકે રસૂલો પર ઓર કયામત કે દિનપર, અચ્છી ઓર બુરી તકદીર પર જો ખુદા તઆલા કી તરફ સે હોતી છે, ઓર મોત કે બાદ ઉઠાચે જાને પર.

મુતહરિફાત

ઈસ્લામી મહીને બારહ હે

૧. મુહર્રમુલ હરામ	૭. રજબુલ મુરજજબ
૨. સફરુલ મુગફફર	૮. શઅબાનુલ મુઆઝઝમ
૩. રબીઉલ અવ્વલ	૯. રમઝાનુલ મુબારક
૪. રબીઉલ આખર	૧૦. શવ્વાલુલ મુકર્રમ
૫. જમાદિઉલ અવ્વલ	૧૧. ઝિ કઅદતુલ હરામ
૬. જમાદિઉલ આખર	૧૨. ઝિલ્ હિજ્જતુલ હરામ

હફ્તે કે સાત દિન

- ૧ જુમઅહ ૨ શનીયર ૩ ઇતવાર ૪ પીર
૫ મંગલ ૬ બુધ ૭ જુમેરાત

ચાર ખતીફા

- (૧) હઝરત અબૂબકર સિદીક રદિઅલ્લાહુ ત. અન્હ.
(૨) હઝરત ઉમરે ફારૂક રદિઅલ્લાહુ તઆલા અન્હ.
(૩) હઝરત ઉષમાને ગની રદિઅલ્લાહુ તઆલા અન્હ.
(૪) હઝરત અલી મુરતુઝા રદિઅલ્લાહુ તઆલા અન્હ.

ફિક્ક કે ચાર મશ્હૂર ઈમામ

- (૧) હઝરત ઈમામ અબૂ હનીફહ રહમતુલ્લાહિ અલ.
(૨) હઝરત ઈમામ શાફઈ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ.
(૩) હઝરત ઈમામ માલિક રહમતુલ્લાહિ અલયહિ.
(૪) હઝરત ઈમામ અહમદ ઇબ્નેહમ્બલ રહ. અલયહિ

મશ્હૂર ફરિશ્તે ચાર

- (૧) હઝરત જીબ્રીલ અલ. જે ખુદા કા પેગામ પયગામ્બરો કે પાસ લાતે થે (૨) હઝરત ઇઝરાઈલ અલ. જે મખ્લૂક કી જાન નિકાલને પર મુકર્રર હે (૩) હઝરત મીકાઈલ અલ. જે મખ્લૂક કો રોગી પહોંચાને કે કામપર મુકર્રર હે (૪) હઝરત ઇસરાફીલ અલ. જે કયામત કે દિન સૂર ફૂંકને પર મુકર્રર હે

ચાર મશ્હૂર આસમાની કિતાબે

- (૧) ઝબૂર, જે હઝરત દાઉદ અલયહિસ્સલામ પર નાજુલ હુઈ.
(૨) તોરેત, જે હઝરત મુસા અલયહિસ્સલામ પર નાજુલ હુઈ.
(૩) ઇન્જીલ, જે હઝરત ઇસા અલયહિસ્સલામ પર નાજુલ હુઈ
(૪) કુર્આન મજીદ, જે હઝરત મુહમ્મદ પર નાજુલ હુવા

..... 𧈧 𧈩 𧈪 𧈫 𧈬 𧈭 𧈮 𧈯 𧈰 𧈱 𧈲 𧈳 𧈴 𧈵 𧈶 𧈷 𧈸 𧈹 𧈺 𧈻 𧈼 𧈽 𧈾 𧈿 𧉀 𧉁 𧉂 𧉃 𧉄 𧉅 𧉆 𧉇 𧉈 𧉉 𧉊 𧉋 𧉌 𧉍 𧉎 𧉏 𧉐 𧉑 𧉒 𧉓 𧉔 𧉕 𧉖 𧉗 𧉘 𧉙 𧉚 𧉛 𧉜 𧉝 𧉞 𧉟 𧉠 𧉡 𧉢 𧉣 𧉤 𧉥 𧉦 𧉧 𧉨 𧉩 𧉪 𧉫 𧉬 𧉭 𧉮 𧉯 𧉰 𧉱 𧉲 𧉳 𧉴 𧉵 𧉶 𧉷 𧉸 𧉹 𧉺 𧉻 𧉼 𧉽 𧉾 𧉿 𧊀 𧊁 𧊂 𧊃 𧊄 𧊅 𧊆 𧊇 𧊈 𧊉 𧊊 𧊋 𧊌 𧊍 𧊎 𧊏 𧊐 𧊑 𧊒 𧊓 𧊔 𧊕 𧊖 𧊗 𧊘 𧊙 𧊚 𧊛 𧊜 𧊝 𧊞 𧊟 𧊠 𧊡 𧊢 𧊣 𧊤 𧊥 𧊦 𧊧 𧊨 𧊩 𧊪 𧊫 𧊬 𧊭 𧊮 𧊯 𧊰 𧊱 𧊲 𧊳 𧊴 𧊵 𧊶 𧊷 𧊸 𧊹 𧊺 𧊻 𧊼 𧊽 𧊾 𧊿 𧋀 𧋁 𧋂 𧋃 𧋄 𧋅 𧋆 𧋇 𧋈 𧋉 𧋊 𧋋 𧋌 𧋍 𧋎 𧋏 𧋐 𧋑 𧋒 𧋓 𧋔 𧋕 𧋖 𧋗 𧋘 𧋙 𧋚 𧋛 𧋜 𧋝 𧋞 𧋟 𧋠 𧋡 𧋢 𧋣 𧋤 𧋥 𧋦 𧋧 𧋨 𧋩 𧋪 𧋫 𧋬 𧋭 𧋮 𧋯 𧋰 𧋱 𧋲 𧋳 𧋴 𧋵 𧋶 𧋷 𧋸 𧋹 𧋺 𧋻 𧋼 𧋽 𧋾 𧋿 𧌀 𧌁 𧌂 𧌃 𧌄 𧌅 𧌆 𧌇 𧌈 𧌉 𧌊 𧌋 𧌌 𧌍 𧌎 𧌏 𧌐 𧌑 𧌒 𧌓 𧌔 𧌕 𧌖 𧌗 𧌘 𧌙 𧌚 𧌛 𧌜 𧌝 𧌞 𧌟 𧌠 𧌡 𧌢 𧌣 𧌤 𧌥 𧌦 𧌧 𧌨 𧌩 𧌪 𧌫 𧌬 𧌭 𧌮 𧌯 𧌰 𧌱 𧌲 𧌳 𧌴 𧌵 𧌶 𧌷 𧌸 𧌹 𧌺 𧌻 𧌼 𧌽 𧌾 𧌿 𧍀 𧍁 𧍂 𧍃 𧍄 𧍅 𧍆 𧍇 𧍈 𧍉 𧍊 𧍋 𧍌 𧍍 𧍎 𧍏 𧍐 𧍑 𧍒 𧍓 𧍔 𧍕 𧍖 𧍗 𧍘 𧍙 𧍚 𧍛 𧍜 𧍝 𧍞 𧍟 𧍠 𧍡 𧍢 𧍣 𧍤 𧍥 𧍦 𧍧 𧍨 𧍩 𧍪 𧍫 𧍬 𧍭 𧍮 𧍯 𧍰 𧍱 𧍲 𧍳 𧍴 𧍵 𧍶 𧍷 𧍸 𧍹 𧍺 𧍻 𧍼 𧍽 𧍾 𧍿 𧎀 𧎁 𧎂 𧎃 𧎄 𧎅 𧎆 𧎇 𧎈 𧎉 𧎊 𧎋 𧎌 𧎍 𧎎 𧎏 𧎐 𧎑 𧎒 𧎓 𧎔 𧎕 𧎖 𧎗 𧎘 𧎙 𧎚 𧎛 𧎜 𧎝 𧎞 𧎟 𧎠 𧎡 𧎢 𧎣 𧎤 𧎥 𧎦 𧎧 𧎨 𧎩 𧎪 𧎫 𧎬 𧎭 𧎮 𧎯 𧎰 𧎱 𧎲 𧎳 𧎴 𧎵 𧎶 𧎷 𧎸 𧎹 𧎺 𧎻 𧎼 𧎽 𧎾 𧎿 𧏀 𧏁 𧏂 𧏃 𧏄 𧏅 𧏆 𧏇 𧏈 𧏉 𧏊 𧏋 𧏌 𧏍 𧏎 𧏏 𧏐 𧏑 𧏒 𧏓 𧏔 𧏕 𧏖 𧏗 𧏘 𧏙 𧏚 𧏛 𧏜 𧏝 𧏞 𧏟 𧏠 𧏡 𧏢 𧏣 𧏤 𧏥 𧏦 𧏧 𧏨 𧏩 𧏪 𧏫 𧏬 𧏭 𧏮 𧏯 𧏰 𧏱 𧏲 𧏳 𧏴 𧏵 𧏶 𧏷 𧏸 𧏹 𧏺 𧏻 𧏼 𧏽 𧏾 𧏿 𧐀 𧐁 𧐂 𧐃 𧐄 𧐅 𧐆 𧐇 𧐈 𧐉 𧐊 𧐋 𧐌 𧐍 𧐎 𧐏 𧐐 𧐑 𧐒 𧐓 𧐔 𧐕 𧐖 𧐗 𧐘 𧐙 𧐚 𧐛 𧐜 𧐝 𧐞 𧐟 𧐠 𧐡 𧐢 𧐣 𧐤 𧐥 𧐦 𧐧 𧐨 𧐩 𧐪 𧐫 𧐬 𧐭 𧐮 𧐯 𧐰 𧐱 𧐲 𧐳 𧐴 𧐵 𧐶 𧐷 𧐸 𧐹 𧐺 𧐻 𧐼 𧐽 𧐾 𧐿 𧑀 𧑁 𧑂 𧑃 𧑄 𧑅 𧑆 𧑇 𧑈 𧑉 𧑊 𧑋 𧑌 𧑍 𧑎 𧑏 𧑐 𧑑 𧑒 𧑓 𧑔 𧑕 𧑖 𧑗 𧑘 𧑙 𧑚 𧑛 𧑜 𧑝 𧑞 𧑟 𧑠 𧑡 𧑢 𧑣 𧑤 𧑥 𧑦 𧑧 𧑨 𧑩 𧑪 𧑫 𧑬 𧑭 𧑮 𧑯 𧑰 𧑱 𧑲 𧑳 𧑴 𧑵 𧑶 𧑷 𧑸 𧑹 𧑺 𧑻 𧑼 𧑽 𧑾 𧑿 𧒀 𧒁 𧒂 𧒃 𧒄 𧒅 𧒆 𧒇 𧒈 𧒉 𧒊 𧒋 𧒌 𧒍 𧒎 𧒏 𧒐 𧒑 𧒒 𧒓 𧒔 𧒕 𧒖 𧒗 𧒘 𧒙 𧒚 𧒛 𧒜 𧒝 𧒞 𧒟 𧒠 𧒡 𧒢 𧒣 𧒤 𧒥 𧒦 𧒧 𧒨 𧒩 𧒪 𧒫 𧒬 𧒭 𧒮 𧒯 𧒰 𧒱 𧒲 𧒳 𧒴 𧒵 𧒶 𧒷 𧒸 𧒹 𧒺 𧒻 𧒼 𧒽 𧒾 𧒿 𧓀 𧓁 𧓂 𧓃 𧓄 𧓅 𧓆 𧓇 𧓈 𧓉 𧓊 𧓋 𧓌 𧓍 𧓎 𧓏 𧓐 𧓑 𧓒 𧓓 𧓔 𧓕 𧓖 𧓗 𧓘 𧓙 𧓚 𧓛 𧓜 𧓝 𧓞 𧓟 𧓠 𧓡 𧓢 𧓣 𧓤 𧓥 𧓦 𧓧 𧓨 𧓩 𧓪 𧓫 𧓬 𧓭 𧓮 𧓯 𧓰 𧓱 𧓲 𧓳 𧓴 𧓵 𧓶 𧓷 𧓸 𧓹 𧓺 𧓻 𧓼 𧓽 𧓾 𧓿 𧔀 𧔁 𧔂 𧔃 𧔄 𧔅 𧔆 𧔇 𧔈 𧔉 𧔊 𧔋 𧔌 𧔍 𧔎 𧔏 𧔐 𧔑 𧔒 𧔓 𧔔 𧔕 𧔖 𧔗 𧔘 𧔙 𧔚 𧔛 𧔜 𧔝 𧔞 𧔟 𧔠 𧔡 𧔢 𧔣 𧔤 𧔥 𧔦 𧔧 𧔨 𧔩 𧔪 𧔫 𧔬 𧔭 𧔮 𧔯 𧔰 𧔱 𧔲 𧔳 𧔴 𧔵 𧔶 𧔷 𧔸 𧔹 𧔺 𧔻 𧔼 𧔽 𧔾 𧔿 𧕀 𧕁 𧕂 𧕃 𧕄 𧕅 𧕆 𧕇 𧕈 𧕉 𧕊 𧕋 𧕌 𧕍 𧕎 𧕏 𧕐 𧕑 𧕒 𧕓 𧕔 𧕕 𧕖 𧕗 𧕘 𧕙

(૧) હાસરત ખાદીજહ રદિ. (૨) હાસરત આઈશહ રદિ. (૩) હાસરત હફસહ રદિ. (૪) હાસરત ઉમ્મે સલમહ રદિ. (૫) હાસરત સૌદા રદિ. (૬) હાસરત જોવયરહ રદિ. (૭) હાસરત ઉમ્મેહબીબહ રદિ. (૮) હાસરત મૈમુનહ રદિ. (૯) હાસરત સફિય્યહ રદિ. (૧૦) હાસરત ઝૈનબ બિન્તે ખોરઝમહ રદિ. (૧૧) હાસરત ઝૈનબ બિન્તે જહશ રદિ.

આપને સાહજાદે

(੧) ਹਮਰਾਜ ਕਾਸਿਮ ਰਹਿ. (੨) ਹਮਰਾਜ ਅਬਦੁਲਾਹ ਰਹਿ.

(3) હાજર ઇબ્રાહીમ રહિ.

આપ ૐકી સાહબજદિયાં

(੧) ਹਮਰਾਜ ਜੈਨਮ ਰਹਿ. (੨) ਹਮਰਾਜ ਤੁਕੈਥਰ ਰਹਿ.

(3) હાજરત ઉમ્મે કુલ્સૂમ રદિ. (૪) હાજરત ફાતેમહ રદિ.

आप कैसे थे क्या

(૧) હામરત હમગા રદિ. (૨) હામરત અબ્બાસ રદિ. (૩) અબૂ તાલિબ
(૪) અબૂ લહબ (૫) અબ્દુલ કિઝા (૬) મુબેર (૭) હારિષ (૮) મુકવ્વિમ
(૯) ઝિઝાર (૧૦) મુગીરા (હથેલ)

आप की हकियां

(૧) હામરત સફિયુલ્લ રહિ. (૨) હામરત અર્યા રહિ. (૩) હામરત આતિકા રહિ. (૪) ઉમ્મે હકીમ (૫) બરરા (૬) ઉમથમા

અશરએ મુબશ્શરહ

યાની એસે દસ સહાબી ગ્રુન્હે આપ ﷺ ને દુન્યાહી મે જન્મતી
હોને કી બશારત દી થી

(૧) હામરત અબુબકર સિદક રદી. (૨) હામરત ઉમર ફારુક રદી.
(૩) હામરત ઉસ્માન ગાની રદી. (૪) હામરત અલી મુતુગા રદી.
(૫) હામરત તબ્હા રદી. (૬) હામરત અબૂ ઉબૈદલ્લેહ બિન જર્હા રદી.
(૭) હામરત મુબેર રદી. (૮) હામરત સઅદ ઈબ્ને અબી વકકાસ રદી.
(૯) હામરત અબ્દુલ્લેહમાન બિન ઓફુ રદી.

(૧૦) હાજરત સર્થદ ઇબ્ને ઝેદ રહી.

મખલુકાત છે કિસમ કી હૈ

(૧) બાંદે (૨) ચરિંદે (૩) પરિંદે (૪) દરિંદે (૫) ગામંદે (૬) પચરિંદે

તબક્કાતે બહિરત (જન્નત) આઠ છે

- (૧) ખુલ્લ (૨) દારૂસ્સલામ (૩) દારૂલ કરાર (૪) જન્નતે અદન
(૫) જન્નુલ માલા (૬) જન્નુલ્લઈમ (૭) ઈલિયીન (૮) ફીરદૌસ

તબક્કાતે દોઝખ સાત છે

- (૧) સકર (૨) સઈર (૩) નતા (૪) હત્મા (૫) જહીમ (૬) જહન્નમ (૭) હાવિયહ

કહ્દરે ખુદાપંદી કી પાંચ સુરતે (ઇમૂમન)

- (૧) કહત (૨) વબા (૩) જંગ (૪) ના ઇતેફાકી (૫) ખલિમ હાકિમ
આઠ ચીજે મેં સિફા છે

- (૧) કુઆન મેં (૨) સદકહ મેં (૩) ઝમઝમ મેં (૪) શહદ મેં (૬) કલુંજુ મેં
(૫) સિલહ રહમી મેં (૭) સફર કરને મેં (૮) સૂરે ફાતિહા મેં

નેક બાખતી પાંચ ચીજે મેં છુપી હુઈ છે

- (૧) ફરમા બરદાર બીવી. (૨) નેક ઔલાદ. (૩) મુતકી દોસ્ત.

- (૪) નેક પડોશી. (૫) અપને શહર મેં રોજુ.

હે કામો મેં જાદી કરના સુન્નતે રસૂલ છે

ઈનકે અલાવહ સબ કામો મેં જાદી કરના શૈતાન સે છે.

- (૧) મેહમાન કો ખાના ખિલાને મેં (૨) કર્ગ અદા કરને મેં (૩) લગકી
કી શાદી કરને મેં (૪) ગુલાહ સે તોબહ કરને મેં (૫) અઝાન સુનકર
મસ્જિદ કો જાને મેં (૬) મુદ્દે કી તજહીજે તકફીન મેં.

હર જન્નતી કો હે સિફાત નબિયોં પાલી

- (૧) હઝરત આદમઅલ.કા કદ (૨) હઝરત યસુફઅલ.કી ખૂબસુરતી
(૩) હઝરત ઈસા અલ.કી ઉમ્મ. (૪) હઝરત દાઉદ અલ. કી આવાઝ
(૫) હઝરત અય્યુબ અલયહિ. કા દિલ. (૬) હુઝુર વાલે અખ્લાક.

સોહે કી સફીર

- (૧) જો બંદા અપને બાતિન કો દુરૂસ્ત કરલેતા છે, અલ્લાહ તાલા
ઉસકે જાહિર કો સંવાર દેતે છે. (૨) જો બંદા અપની આખેરત કો
સંવાર લેતા છે, અલ્લાહ તાલા ઉસકી દુનિયા કો સંવાર દેતે છે (૩) જો
બંદા અપના મામલા અલ્લાહ સે દુરૂસ્ત કરલેતા છે, અલ્લાહ તાલા

ઉસકા મામલા મખ્લૂક સે દુરૂસ્ત ફરમા દેતે છે.

ચકીન કે તીન દર્જે છે

- (૧) ઈલ્મુલ ચકીન. (૨) ઐનુલ ચકીન. (૩) હકકુલ ચકીન.

કોનસી મખસૂક કોન સે દિન પેદા હુઈ

સહીમુસ્લિમ ઓર નસાઈ મેં હદીથ હે હઝરત અબૂ હુરૈરહરદિ. ફરમાતે હું હુઝૂર ﷺ ને મેરા હાથ પકળા ઓર ફરમાયા : મિઝ્ઝી કો અલ્લાહ ને હફ્તે કે દિન પેદા કિયા ઓર પહાળો કો ઇતવાર કે દિન ઓર દર-ખ્તો કો પીર કે દિન ઓર બુરાઈયો કો મંગલ કે દિન ઓર નૂર કો બુધ કે દિન ઓર જાનવર કો જુમેરાત કે દિન ઓર આદમ અલ.કો જુમ્મા કે દિન અસર કે બાદ કી આખરી સાઅત મેં, અસર કે બાદ સે રાત તક કે વકત મેં. (તફસીર ઈબ્ને કબીર બ હવાલા બીખરે મોતી)

બંદગી તીન ચીજેં કા નામ હે

(૧) એહકામે શરીઅત કા લેહાજ રખના. (૨) કબા વ કદર ઓર કિસ્મતે ખુદાવંદી પર રાજી હોના. (૩) અપને ઇપ્તિયાર ઓર ખાહિશ કો છોળ કર ખુદા કે ઇપ્તિયાર ઓર ખાહિશ પર રજામંદ હોના.

સહાબી

હુઝૂર ﷺ કો જીસ મુસલમાન ને દેખા હો ચા હુઝૂર ﷺ કી ખિદમત મેં હાઝિર હુવા હો ઓર ઉસકી મોત ઈમાન પર હુઈ હો ઉસે સહાબી કેહતે હેં,

ખલીફા

હુઝૂર ﷺ કે દુન્યા સે રુખ્સત હોજાને કે બાદ દીન કા કામ સંભાલને કે લિયે જો શખ્સ આપ ﷺ કા કાઈમ મુકામ હુવા હો ઉસે ખલીફા કેહત હેં.

વલી

જો મુસલમાન અલ્લાહ તાલા ઓર પયગમ્બર ﷺ કે હુકમોં કી તાબેદારી કરે, કસરત સે ઈબાદત કરે, ગુનાહો સે બચતા રહે, ઓર અલ્લાહ તાલા ઓર રસૂલ ﷺ કી મોહબ્બત દુન્યા કી સબ ચીજો સે જુચાદહ રખ્ખે તો વોહ ખુદા કા પ્યારા હોજતા હે, ઉસે વલી કેહતે હેં.

તાબિઈ

જીસ મુસલમાન ને કિસી સહાબી ઈચારત કી હો ઉસે તાબિઈ કેહતે હેં.

મુઅજ્જાહ

અલ્લાહ તાલા અપને પયગમ્બરોં કી સચ્ચાઈ બતલાને કે લિયે કભી કભી ઉનકે હાથો એસી બાતે જાહિર ફરમાં દેતે હે જીનકો કરને સે દુન્યા કે ઓર લોગ આજીઝ હોતે હેં, ઉનકો મુઅજ્જાહ કેહતે હેં.

હે કામો મેં જલ્દી કરના સુઝતો રસૂલ હે,

ઇનકે અલાવહ સબ કામો મેં જલ્દી કરના શૈતાન સે હે.

(૧) મેહમાન કો ખાના ખિલાને મેં (૨) કર્ગ અદા કરને મેં (૩) લગ્નકી કી શાદી કરને મેં (૪) ગુનાહ સે તોબાહ કરને મેં (૫) આઝાન સુનકર મસ્જિદ કો જાને મેં (૬) મુદ્દેકી તજલીગો તકફીન મેં.

કોનસી મખસૂફ કિસ દિન પેદા હુઈ

સહી મસ્લિમ ઔર નસાઈ મેં હદીષ હે હઝરત અબૂ હુરૈરહ રદિ. ફરમાતે હે હુઝૂર ﷺ ને મેરા હાથ પકળા ઔર ફરમાયા : મિટ્ટી કો અલ્લાહ ને હફ્તે કે દિન પેદા કિયા ઔર પહાળો કો ઇતવાર કે દિન ઔર દરખ્તો કો પીર કે દિન ઔર બુરાઈયો કો મંગલ કે દિન ઔર નૂર કો બુધ કે દિન ઔર જાનવર કો જુમેરાત કે દિન ઔર આદમ અલ. કો જુમ્મા કે દિન અસર કે બાદ કી આખરી સાઅત મેં, અસર કે બાદ સે રાત તક કે વકત મેં.

(તફસીર ઇબ્ને કષીર બહવાલા બીખરે મોતી)

નસીહતેં

ઉસ કલામ મેં કોઈ ખૂબી નહી જુસ સે અલ્લાહ કી રઝા મકસૂદ ન હો ઉસ માલ મેં કોઈ ભલાઈ નહી જો અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ખર્ચ ન હો. વોહ આદમી અચ્છા નહી જુસકા દિલ્લ ઉસકે ગુસ્સે પર ગાલિબ ન હો ઔર વોહ આદમી બેહતર નહી જો અલ્લાહ કે રઝા કે મુકાબલે મેં કિસી મલામત કરને વાલે કી મલામત કી પરવા કરે.

નેક બખતી પાંચ ચીજેં મેં છુપી હુઈ હે

(૧) ફરમા બરદાર બીવી. (૨) નેક ઔલાદ. (૩) મુતકી દોસ્ત.

(૪) નેક પડોશી. (૫) અપને શહર મેં રોજુ.

યા રબ્બિ સલ્લિ વસલ્લિમ દાઈમન અ-બદા

અસા હબીબિ-ક ખયરિસ ખલિકિ હુસિહિમી

મકામ પર વાપસી

મોહતરમ બુમુગો દોસ્તો અગીઝો અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલ કર હમને દીન સીખા દીન કા કામ સીખા, રોજ હમને ગશત કિયે તહજજુદ ઈશ્રાક, ચાશત, અવ્વાબીન, ઓર પાંચો નમાઝો કા એહતે-મામ કિયા, કુઆને પાક કી ખૂબ તિલાવત કી તરબીહાત કી પાબંદી કી. હમે અભી ઘર જાના અચ્છા ભી નહી લગતા. લેકિન ઘર કેભી તકાજે હૈ, બીવી બચ્ચો, માં-બાપ, તિજારત, જરાઅત, નોકરી વગેરહ કા ભી તકાજા હૈ, ઈસ લિયે જાના પડતા હૈ. અલ્લાહ હમારે નિકલને કો બે ઈન્તિહા કબૂલ ફરમાયે. આમીન. ઘર કે તકાજે પૂરે કરને, ઓર અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ફિર સે નિકલને કી તૈયારી કે લિયે ઘર પર જાહે હૈ, ઈસ નિચ્ચત સે ઘર પર જાના હૈ.

હમને અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલ કર જો દીન કા ઓર દઅવત કા કામ સીખા હૈ, ઉસી કામ કો મકામ પર જાકર ભી કરના હૈ. ચે જુહાદે અસ્ગાર થા, અબ હમ જુહાદે અકબર કી તરફ લોટ રહે હૈ. યહાં પર હમ ફારિગ થે, ઈસી કામ કે લિયે, લેકિન મકામ પર જાયેગે તો વહાં બહોત સે તકાજે હોગે ઓર ઉસી કે સાથ-સાથ દઅવત કે કામ કા ભી તકાજા હોગા, સબ તકાજો કે સાથ સાથ દઅવત કા તકાજા પૂરા કરના ચેહે જુહાદે અકબર. અલ્લાહ હમ સબ કો મૌત તક ઈસ્તિકામત કે સાથ ઈસ કામ મેં લગે રહેને કી તૌફીક અતા ફરમાયે. આમીન.

યહાં સે જબ હમ જાયે તો સબ સે પહેલે, સાથિયો મેં જો કુછ ભી અનબન હોગઈ હો વોહ માફ કરાતે હુએ સુલહ સફાઈ કરાતે હુએ નિકલે, કચૂકે ચે હુક્કુલ ઈબાદ હૈ, અગર હમારે જુમ્મે રેહગયા તો અલ્લાહ કે યહાં બળી પકળ હોગી, ઓર ચે ચોથી સિફત ઈક-રામે મુસ્લિમ કી મશક ભી હૈ. ઘર જાને સે પહેલે અપને આને કી ઈતેલાઅ કર દે, અપની બસ્તી મેં દાખિલ હોતે વકત ચે દુઆ પઢે 'આઈબુ-ન તાઈબુ-ન આબિદુ-ન લિ રઝિબના હામિદુન' જબ બસ્તી મેં પોહચે તો સબસે પહેલે મહોલ્લે કી મસ્જિદ મેં જાયે, ઓર પુઝૂ કર કે તહિચ્ચતુલ પુઝૂ ઓર તહિચ્ચુતલ મસ્જિદ કી દો રકાત નમાઝ પઢે, ઉસકે બાદ સલાતુસ શુક્રાનહ કી દો રકાત નમાઝ પઢકર દુઆ કરે ઓર અલ્લાહ કા શુકઅદા કરે કે અલ્લાહ ને હી હમે ઉસકે રાસ્તે મેં નિકલને કી તૌફીક અતા ફરમાઈ, ઓર વકત ભી સહી લગવાયા, ઓર પૂરા કરવાયા,

और दीन की समझ भी अता करमाई. अपने लिये, अपने घरवालों के लिये, अस्ती के लिये, अल्ले पूरे आलम में अंसने वाले ईन्सानों के लिये हिदायत की, और इस्तिफामत के साथ ईस काम में मौत तक हमें रेहने की दुआ करे.

उस के बाद साथी मिलने आये हों तो उनसे मिले, उसके बाद अपने घर जाये, जब सफ़र से अपने घर पहुँचे, तो ये दुआ पढ़े 'अव्बन् अव्बन् लिस्मिल्लिना तव्बन् ला युगादिर् अल्लिना हव्वा.' और हमेशा जब भी अपने घर में दाखिल हो तो ये दुआ पढ़े 'अल्ला-हुम्म ईन्नी अस्मलु-क भय्रल् मव्लि व भय्रल् मभर्रि जिस्मिल्लाहि व- लव्ना व जिस्मिल्लाहि भ-रव्ना अल्लेहि रब्बना तवक्कलना' उसके बाद सलाम करे, चाहे घर में कोई हो या न हो दुइदशरीफ़ पढ़े, और सूरे ईफ़्लास पढ़े, ईस से घर में भैरो अरकत होगी.

जब हम अपने मकाम पर जायेंगे तो तमाम लोगों की नज़रें हमारे ऊपर होगी, ज़ुसतरह नई दुल्हन को लोग देखते हैं, के अल्लाह के रास्ते में जाकर आया है, नमाज़ किस तरह पढ़ रहा है तिलावत कितनी कर रहा है, अफ़्लाक और मामलात में क्या इर्क़ आया है. ईसलिये यहाँ से जा कर हम को पांचों नमाज़ों को, अपने वक़्त पर, तकज़ीरे उला के साथ, सई अय्यल में पढ़ना है. क़ुरआन की तिलावत. तस्बीहात की पाठंडी. मोका महल की दुआओं का ओहतेमाम. और मकामी पांच काम में पाठंडी से जुड़ना है, मामलात की सफ़ाई, और अफ़्लाक के साथ पेश आना येही असल दीन है, यहाँपर हमने ईस की भश्क की है, अब मकाम पर जाकर लोगों के लिये हमें नमूना बनना है, और येही असल दअवत है, हमारा अमल ही दअवत है, ताक़े लोग हमें देखकर अल्लाह के रास्ते में निकलने वाले बनें.

ईस रास्ते में निकलने से पहले हम नमाज़ों में सुस्ती करते थे, तिलावत और तस्बीहात की पाठंडी नहीं थी, बीबी, अरब्यों और पड़ोसियों के हुक्क में कोताही करते थे, मां-बाप को सताते थे वज़ीरह भुरी आदतें हमारे अंदर थी. अल्लाह के रास्ते में निकले तो अल्लाह ने हमें सही रास्ता अताया, और अब मकाम पर आकर सही अमल कर रहे हैं तो जुबान से अगर दअवत नहीं है सई तो भी अमल से लोगों को दअवत मिलेगी, लोग जुए भी अल्लाह के रास्ते में निकलेंगे

ઔર અપને ઘરવાલોં કો ભી અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ભેજેગે ઔર અગર ખુદા ન ખાસ્તા હમને કોતહી કી, તો હમે ભી નુકસાન હોગા, ઔર ઔરોં કો ભી નુકસાન હોગા, ઇસલિયે પહેલે દિનહી સે મસ્જિદવાર જમાઅત કે સાથ જુડના હે, ઔર મકામી પાંચકામ કરતે હુએ જોભી તકાજે હમપર આયે ઉસપર લઠેક કેહના હે.

ચે ન હો કે અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં નિકલકર સહી દીન સીખા, સહી કુઆન સીખા, તો મકામ પર જા કર દૂસરોં કી ગલ્તિયાં નિકાલને લગ જાયે. અલ્લાહ ને ચે સબ ઇસલિયે નહીં સિખાયા કે સુપર વિઝન કરને લગજાઓ બલકે કામ કરને કે લિયે સિખાયા હે. ઇસલિયે અગર કિસી સે કોઈ ગલ્તી હોભી જાયે તો મોકા મહલ દેખકર, પ્યાર ઔર મોહબ્બત સે, આદિસ્તા સે ઉનકો બતાયા જાયે. વરના હમે તો અપની ગલ્તીઓં કો દેખના હે, દૂસરોં કી ગલ્તીઓંપર ઉંગલી નહીં ઉઠાના હે ઇસ સે તો તોડ પેદા હોગા, હમે તો સબ કો જોડના હે. જુસ કો જોડતે ઔર જુડતે આગયા, ઔર માફ કરતે ઔર માફી માંગતે આગયા વોહ ઇસ કામ કો કર સકતા હે.

ઇસલિયે સબસે પહેલે અપની ઇસ્લાહ કી ફિકર હો, કે અપને અંદર કયા કયા કમિયાં હે, ઉસકો દૂર કરને કી કોશિશ કરે, દૂસરોં કી ઇસ્લાહ કી ફિકર મેં ન પડે અપને આપ કો ઉસૂલોં કા પાબંદ બનાયે, દૂસરોં કો ઉસૂલોંપર ચલાને કી ફિકરમેં ન પડે, ઉસૂલ અપને લિયે હે, દૂસરોં કે લિયે તરગીબ હે દૂસરોં કા ઇકરામ ઔર ખિદમત કરે, ખિદમત લેને કી ફિકર મેં ન પડે. ઇસ તરીકેપર જો સાથી કામ કરેગા વોહ આગે બઢેગા ઔર જમેગા.

ઔર જો દાઈ ઇસ કામ મેં જમગયા અલ્લાહ તઆલા ઉસે દુનિયા મેં પાંચ ઇનામ દેગે. (૧) હરએક કા મહેબૂબ હોગા. (૨) હરએક ચીજ મેં બરકત હોગી (૩) દુઆઓં સે કામ બનેંગે (૪) અલ્લાહ વાલોં કી દુઆઓં મેં હિસ્સા મિલેગા (૫) દાઈ કી નસ્લોં મેં દીન ચલેગા.

દાઈ મેં ઇન સિદ્દાતોં કા હોના જરૂરી હે

(૧) પહાડ જેસી ઇસ્તિકામત. (૨) જમીન જેસી નરમી. (૩) આફતાબ જેસા ઇરાદા, (૪) તાજુર જેસા મિજાઝ (૫) કિસાન જેસી મહેનત, (૬) બારિશ જેસી સખાવત. (૭) સાહિલ જેસી આજુઝી. (૮) આસ્માન જેસી વુસ્અત (૯) મુસાફિર જેસી હિમ્મત.

ઈસ કામ મેં પોહ જમેગા

(૧)જો ઈસ કામ કો ચકીન કે સાથ કરેગા(૨)જો રોજનહ દરવત દેગા (૩) જો માહોલ મેં રહેગા, (૪) જો અમીર કી ઈતાઅત કે સાથ ચલેગા (૫) જો સબ કી અચ્છાઈયાં દેખેગા (૬)જો તવાજુઅ કે સાથ ચલેગા, (૭) જો નદામત તોબહ, ઓર ઈસ્તિફાર કે સાથ ચલેગા (૮) જો દૂસરો કી ગલ્તી અપને સર લેગા (૯) જો દુસરો કી ગલત બાત કી અચ્છી તાવીલ કરેગા(૧૦)જો ઈસ્તેકામત કી દુઆ માંગતે હુએ ચલેગા. (૧૧) જો અલ્લાહ સે કરતે હુએ ચલેગા (૧૨) જો ઈખ્લાસ સે કુર્બાની દેગા, (૧૩) જો ઉમ્મત કા ગમ લેકર ચલેગા.

ઈસ કામ સે પોહ કદેગા

(૧) જો ઈસ મેં રખના કાલેગા (૨) જો કિસી કે એબ દેખેગા (૩) જો તકબ્બુર કે સાથ ચલેગા (૪) જો ગલ્તીયો કો દૂસરો કે સર કાલેગા (૫) જો હર બાત કા ઉલ્ટા મતલબ નિકાલેગા (૬) જો એ સમજેગા કે મેરી વજહ સે કામ હો રહા હે (૭) જો ગીબત, અગ્રાજ, તનકીદ, બદનજરી, શહવત વગેરે કે સાથ ચલેગા (૮) ઉપર જો ઈસ્તેકામત (જમેગા) કે અરબાબ બતાયે હે ઉસકે ખિલાફ જો ચલેગા.

(એ તીનો બાતે હજ.મો.સઈદ અહમદ ખાંન સાહબ કી હે)

ઈસ સે જોડ પેદા હોગા [હદીથે નબવી (સત.)

(૧) જો તુજ સે તાલ્લુક તોડે, તૂ ઉસ સે જોડ. (૨) જો તેરા હક મારે તૂ ઉસે અતા કર. (૩) જો તુજપર જુલ્મ કરે તૂ ઉસે માફ કર. (૪) જો તુજ સે બુરા સુલૂક કરે તૂ ઉસ સે અચ્છા સુલૂક કર.

એ કામ કરો (મો.ફાઝલ સાહબ)

(૧) સલામ કા રિવાજ કાલો, (૨) સબ કા ઈકરામ કરો, (૩) હદયે કા રિવાજ કાલો (૪) પીઠપીછે તારીફ કરો (૫) સબ કી હોસ્લા અફઝાઈ કરો, (૬) તનહાઈ મેં ઉસકા નામ લેકર દુઆ કરો.

એ કામ ન કરો

(૧) તાના કિસી કો ન દો (૨) ગીબત કિસી કી ન કરો (૩) કિસી કે એબ ન નિકાલો (૪) મનમાની ન કરો (૫) કિસી કો હકીર ન સમજો (૬) ભુકતે ચીની ન કરો. (૭) કિસી કા મુકાબલા ન કરો. (૮) પલટ કે જવાબ ન દો. (૯) બહસ મુબાહસા ન કરો. (૧૦) કિસી કો નીચા ન દિખાઓ.

દાર્દ કે આઠ સિદ્ધાંત

(૧) હિંમત કે સાથ મહોબ્બત કા હોના. (૨) અપની ઈસ્લાહ કી નિશ્ચય સે દઅવત દેના (૩) જાનો માલ, ઓર વકત કી કુર્બાની કા જાગ્રા હોના (૪) તકબૂર, ઓર બનાઈ કે બજાયે આજુમી, ઓર ઇન્કેસારી હોના (૫) કામ્યાબી મિલનેપર અલ્લાહ કી મદદ સમજના (૬) લોગો કે ન માનને પર નાઈમ્મીદ ન હોના (૭) લોગો કે તકલીફ દેને પર સબ કરના (૮) હર નેક અમલ કે આખિર મે ઈસ્તિગ્ફાર કરના. (આલે. ઇ.

અહમ ગુનાત

- ★ દીન જરૂરત હે ઓર દઅવત જુમેદારી, જે અપની જુમેદારી પૂરી નહી કરતા ઉસકી જરૂરત પૂરી નહી હોતી.
- ★ દઅવત દીન કી બકા ઓર ચકીન કી તબદીલી ઓર માહોલ કી તબદીલી કા સબબ હે.
- ★ જે બાત દઅવત મે આયેગી, વોહ બાત ચકીન મે આયેગી. ઓર જે બાત ચકીન મે આયેગી, વોહ બાત અમલ મે આયેગી.
- ★ દાર્દ કા દઅવત દેના અપની ઈસ્લાહ કે લિયે હે.
- ★ દઅવત દાર્દ કે લિયે મૂકીદ હે, સામને વાલા કબૂલ કરે યા ન કરે.
- ★ દૂસરો કે લિયે મતલૂબ હે અપને લિયે મક્સૂદ હે.
- ★ દાર્દ કા બરદાશત કરના મદદ કી હિદાયત કા સબબ બનતા હે.
- ★ મોહસિન મુખ્સિસ પર ગાલિબ આજાતા હે.
- ★ જુસ દિન દઅવત નહી દેગે દૂસરે આમાલ મે જેઅફ પૈદા હોગા.
- ★ ઈમાન બનતા હે નાગવાર હાલાત મે. હાલાત કો દેખકર ચલને કા નામ દઅવત નહી બલ્કે સિયાસત હે.
- ★ કલ્મે કી દઅવત સે ચકીન, ચકીન સે આમાલ, આમાલ સે અલ્લાહ કી રઝા, ઓર અલ્લાહ કી રઝા સે કામ્યાબિયાં.
- ★ જુસ કી નિગાહ અપની કોતાહિયો પર હોગી વોહ કુર્બાની મે આગે બઢેગા ઓર ઈસ સે ઉસ કી ઈસ્લાહ ભી હોતી રહેગી ઓર તરકકી ભી હોતી રહેગી.

આખસાક એક દુસ્ને ઈલાહી કા તાજ હે
હે જિસ કે સરપર ઉસકા જમાને મેં રાજ હે

ਦਾਓ ਦੇ ਫ਼ਤਾਵੇ

◆ ਓਕ ਹਦੀਸ ਮੈਂ ਆਯਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਨ ਆਦਮੀ ਕਯਾਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਐਸੇ ਫ਼ੌਗੇ ਜੁਨ ਕੋ ਕਯਾਮਤ ਕਾ ਘੋੜਾ ਦਾਮਨਗੀਰ ਨ ਫ਼ੌਗਾ, ਨ ਉਨ ਕੋ ਫ਼ਿਜ਼ਾਯ ਕਿਤਾਯ ਦੇਨਾ ਪਏਗਾ, ਉਨਮੈਂ ਸੋ ਓਕ ਵੋਹ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ ਲਿਯੇ ਯੁਲਾਤਾ ਫ਼ੌ ਸਿਫ਼ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਲਿਯੇ. (ਤਫ਼ਰਾਨੀ)

◆ ਓਕ ਮੋਕੇਪਰ ਅਫ਼ੁਰਕਮਾਨ ਯਿਨ ਓਕੁ ਰਹਿ.ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਦੀਨਹ ਵਾਲੋਂ ਕੀ ਦਾਵਤ ਰਖੀ ਥੀ, ਆਪ ﷺ ਨੇ ਜਾਤੇ ਜਾਤੇ ਮਸ਼ਿਏ ਨਯਵੀ ਮੈਂ ਓਕ ਸਫ਼ਾਯੀ ਕੋ ਦੇਖਾ, ਜੋ ਕੁਝ ਸੋਚ ਰਹੇ ਥੇ, ਆਪ ﷺ ਯਏ ਫ਼ੇਰਾਨ ਫ਼ੁਯੇ, ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਕਯਾ ਸੋਚ ਰਹੇ ਫ਼ੌ? ਕਫ਼ਾ ਓ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਰਸੂਲ ﷺ ਮੈਂ ਥੇ ਸੋਚ ਰਹਾ ਫ਼ੁੰ ਦੇ ਮੇਰੇ ਵਾਲੇਏਨ ਕੀਸਤਰਹ ਕਲਮਾ ਪਟਕਰ ਜਹੰਨਮ ਕੀ ਆਗ ਸੋ ਯਯ ਜਾਯੇ. ਥੇ ਸੁਨਨਾ ਥਾ ਕਿ ਆਪ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਕਿ ਅਗਰ ਅਫ਼ੁਰਕਮਾਨ ਰਹਿ.ਸਾਰੇ ਮਦੀਨਹ ਵਾਲੋਂ ਕੀ ਦਾਵਤ ਕਰ ਦੇ ਤੋ ਤੇਰੀ ਸੋਚ(ਕੇ ਖ਼ਵਾਯ)ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੋਯ ਸਕਤਾ.(ਅਲਾਮਾਤੇ ਮੋਹਯਯਤ)

◆ ਫ਼ਰਮਾਤ ਮੁਸਾ ਅਲ.ਨੇ ਅਲ਼ਲਾਹ ਸੋ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਅਲ਼ਲਾਹ ! ਆਪ ਦਾਓ ਕੋ ਜ਼ਜ਼ਤ ਮੈਂ ਕਯਾ ਦੇਂਗੇ? ਤੋ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਕਿ ਮੁਸਾ(ਅਲ.) ਮੈਂ ਦਾਓ ਕੋ ਉਸਕੇ ਓਕ ਓਕ ਯੋਲਪਰ ਓਕ ਸਾਲ ਕੀ ਧੰਯਾਦਤ ਕਾ ਖ਼ਵਾਯ ਫ਼ੁੰਗਾ.

◆ ਜੋ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਰਾਸ਼ਤੇ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਦੇ ਜਰੀਯੇ ਜੁਫ਼ਾਦ ਕਰੇ ਤੋ ਉਸੇ ਫ਼ਰ ਫ਼ਿਰਕਮ ਦੇ ਯਏਲੇ ਮੈਂ ਸਾਤ ਲਾਖ ਦੇ ਯਕਦਰ ਅਜ਼ ਮਿਲੇਗਾ. ਫ਼ਿਰ ਆਪ ﷺ ਨੇ ਅਪਨੀ ਯਾਤਕੀ ਤਾਏਦ ਮੈਂ ਥੇ ਆਯਾਤ ਤਿਲਾਵਤ ਫ਼ਰਮਾਏ ਤਰਜੁਮਾ : ਅਲ਼ਲਾਹ ਜੁਸਕੇਲਿਯੇ ਯਾਦਤਾ ਹੈ ਅਜ਼ ਕੋ ਯਏ ਦੇਤੇ ਹੈ. (ਫ.ਸ.)

◆ ਫ਼ਰਮਾਤ ਸਫ਼ਲ ਯਿਨ ਮਯਾਜ਼ ਰਹਿ.ਅਪਨੇ ਵਾਲਿਦ ਸੋ ਜਕਲ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਰਾਸ਼ਤੇ ਮੈਂ ਨਮਾਜ਼, ਰੋਜ਼ਾਫ਼ ਓਰ ਅਲ਼ਲਾਹ ਕਾ ਸ਼ਿਕਰ, ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਰਾਸ਼ਤੇ ਮੈਂ ਯਧ ਕਰਨੇ ਦੇ ਮੁਕਾਯਲੇ ਮੈਂ ਸਾਤਸੋ ਗੁਨਾ ਯਏ ਦਿਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ. (ਅਯੂ ਦਾਵੂਦ(ਸਾਤਲਾਖ ਕੋ ਸਾਤਸੋ ਸੋ ਯਏ ਦੇਨੇ ਸੋ ੪੮ ਕਰੋਡ ਯਨਤੇਏਂ))

◆ ਫ਼ਰਮਾਤ ਅਨਸ ਰਹਿ.ਫ਼ਰਮਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਫ਼ੁਰੂਰ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਯਾ: ਮੈਂ ਤੁਮਏ ਐਸੇ ਲੋਗ ਨ ਯਏਏ ? ਜੋ ਨ ਨਯੀ ਫ਼ੌਗੇ ਓਰ ਨ ਸਫ਼ੀਦ, ਲੇਕਿਨ ਉਨ ਕੋ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਵਫ਼ਾ ਧੰਤਨਾ ਫ਼ਿਯਾ ਮਕਾਮ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿ ਕਯਾਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਨਯੀ ਓਰ ਸਫ਼ੀਦ ਯੀ ਉਨਏ ਦੇਖਕਰ ਯੂਸ਼ਾ ਫ਼ੌਗੇ, ਓਰ ਵੋਹ ਨੂਰ ਦੇ ਯਾਸ ਮਿਯਰੋਂ ਪਰ ਫ਼ੌਗੇ, ਓਰ ਪੇਹਯਾਨੇ ਜਾਏਗੇ, ਸਫ਼ਾਯਾ ਰਹਿ.ਨੇ ਪ੍ਰਥਾ ਥਾ ਰਸੂਲ ਅਲ਼ਲਾਹ ﷺ ਵੋਹ ਕੋਨ ਲੋਗ ਫ਼ੌਗੇ ? ਆਪ ﷺ ਨੇ ਧਰਸ਼ਾਫ਼ ਫ਼ਰਮਾਯਾ, ਥੇ ਵੋਹਲੋਗ ਫ਼ੌਗੇ, ਜੋ ਅਲ਼ਲਾਹ ਦੇ ਯਏ ਕੋ ਅਲ਼ਲਾਹ ਕਾ ਮਫ਼ਯੂਯ ਯਨਾਤੇ ਹੈ

ઔર અલ્લાહ કો ઉસકે બંદો કા મહબુબ બનાતે હૈ, ઔર લોગો કે ખેરખવાહ બનકર જમીન પર ફિરતે હૈ. (હયાતુસ્સહાબા)

◆ એક આદમી ને કહા યા રસૂલલ્લાહ ﷺ મેં અપને માલમે સે કુછ ખર્ચ કરું તો મુજે અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં જાને કા થવાબ મિલેગા ? હુઝૂર ﷺ ને પૂછા તેરે પાસ કિતને પૈસે હૈ, ઉસને કહા, મેરે પાસ છે હજાર રૂપિયે હૈ તો આપ ﷺ ને ફરમાયા અગર તુમ સારા માલ ભી ખર્ચ કર દો તો અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં જો સો રહા હે ઉસકી નીંદ કે થવાબ કો ભી નહી હાસિલ કર સકતે. (અલામાતે મોહબબત)

◆ હઝરત અબ્દુર્રહમાન રદિ. ને તીસ ગુલામ આજાદ કિયે. એક ગુલામ આજાદ કરે તો આદમી દોઝાખ સે નજાત પાતા હે. એક આદમી ઉન કો હૈરાન હોકર દેખને લગા તો આપ રદિ.ને ઉસ કો દેખકર કહા જો મેને અભી તીસ ગુલામ આજાદ કિયે હૈ ઉન સે બળા અમલ બતાઈ ? કહા જરૂર બતાઈઓ, આપ રદિ. ને ફરમાયા એક આદમી અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં અપની સવારી પર સવાર જા રહા હે, ઔર લકડી ઉસ કે હાથ મેં હે, તો ચલતે ચલતે લકડી ઉસ કે હાથ સે ગિર ગઈ, અબ નીચે ઉતર કર ઉસ સવાર કો લકડી ઉઠાને કી વજહ સે જો તકલીફ હુઈ, ઉસપર જો અજ્ર મિલેગા વોહ તીસ ગુલામ આજાદ કરને સે જુયાદહ હોગા. (અલામાતે મોહબબત)

◆ એક હદીષ મેં આયા હે કે જન્મત મેં એક દૂર હૈ, ઉસ કા નામ અયૂના હૈ, ઉસ કી દાંઈ તરફ સત્તર હજાર ખાદિમ ચલતે હૈ, ઔર બાંઈ તરફ ભી સત્તર હજાર ખાદિમ ચલતે હૈ (યાની વોહ એક લાખ ચાલીસ હજાર ખાદિમો કે દરમિયાન શાનોશોકત કે સાથ ચલતી હૈ) ઉસકે બારે મેં આપ ﷺ ને ફરમાયા કે વોહ એલાન કરતી હૈ, કે ભલાઈઓ કો ફૈલાનેવાલે, ઔર બુરાઈઓ કો મિટાનેવાલે કહાં હૈ, અલ્લાહ ને મેરા નિકાહ ઉસકે સાથ કરદિયા હૈ, જો દુનિયા મેં ભલાઈઓ કો ફૈલાતે હૈ, ઔર બુરાઈઓ કો મિટાતે હૈ. (જન્મત કે હ. મના.)

◆ હઝરત કઅબ અહબાર રદિ. ફરમાતે હૈ કે જન્મતુલ ફિરદોસ ખાસ ઉસ શખ્સ કે લિયે હૈ, જો અમ્મ બિલમઅરફ, ઔર નહી અનિલ મુનકર કરતા હૈ, અલ્લાહ ને જન્મતુલ ફિરદોસ કો અપને હાથો સે બનાઈ હૈ ઉસમે સો દર્જે હૈ ઔર દો દર્જે કે દરમિયાન ઈતના ફારસા હૈ, જીતના જમીન ઔર આસ્માન કા ફારસા હૈ. ઉસકો બનાકર-

ਉਸਪਰ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ, ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਾ, ਨ ਨਹੀਂ ਨੇ, ਨ ਝਿਲਤੀ ਨੇ. ਅਲਾਹਤਾਲਾ ਦਿਨ ਮੇਂ ਪਾਂਚ ਮਰਤਬਾ ਉਸਕੋ ਕੇਹਤਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਦੋਸਤੋ ਕੇ ਲਿਖੇ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਹੋਖ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੋਖ, ਪਾਂਚ ਦਫ਼ਾ ਸਜ਼ਾਤਾ ਹੈ, ਪਾਂਚ ਦਫ਼ਾ ਖੁਸ਼ਬੂ ਲਗਾਤਾ ਹੈ, ਪਾਂਚ ਦਫ਼ਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਭਜਾਤਾ ਹੈ, ਉਸਕੇ ਮਠੇਲ ਦੀ ਐਕ ਏਟ ਸੁਰਖ ਥਾਕੂਤ ਦੀ ਹੈ, ਐਕ ਏਟ ਸਭਾ ਗੁਮਰੁਦ ਦੀ ਹੈ, ਐਕ ਏਟ ਸਫ਼ੇਦ ਮੋਤੀ ਦੀ ਹੈ. ਕਸਤੂਰੀ, ਐਰ ਮੁਸ਼ਕ ਕਾ ਗਾਸ ਭਜਾਥਾ, ਮੋਤਿਯੋ ਕੇ ਪਥਰ ਭਜਾਥੇ, ਐਰ ਉਸਕੇ ਰਾਸ਼ੇ ਭਜਾਥੇ, ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਟੀਲੇ ਭਜਾਥੇ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਪਹਾਡਿਯਾਂ, ਘਾਸ ਭਝਰਾਨ ਭਜਾਥਾ, ਐਰ ਅਪਨੇ ਅਰਸ਼ ਕੋ ਭਤ ਭਜਾਥਾ. ਅਲਾਹ ਨੇ ਭੁਤਨੀ ਮਘਲੂਕਾਤ ਭਜਾਏ, ਉਸਮੇਂ ਅਰਸ਼ ਸਭ ਸੇ ਭੁਯਾਦਫ਼ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮਘਲੂਕ ਹੈ. ਤੋ ਅਭ ਅਲਾਹ ਕੇ ਰਾਸ਼ੇ ਮੇਂ ਝਿਰਨੇਵਾਲਾ ਹਰ ਕਦਮ, ਭਝਰਤ ਕੇ ਕਿਤਨੇ ਦਰ੍ਹੇ ਕੋ ਤੇ ਕਰਤਾ ਹੋਗਾ. (ਅਲਾ. ਮੋਹਭਭਤ)

ਈਮਾਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ

ਈਮਾਨ ਕਾ ਨੂਰ ਭਭ ਦਿਲ ਮੇਂ ਦਾਖਿਲ ਹੋਖਤਾ ਹੈ ਤੋ ਉਸ ਦੀ ਤੀਨ-ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ. (੧) ਦੁਨਿਯਾ ਸੇ ਭੇ ਰਾਭਤੀ. (੨) ਆਭੇਰਤ ਦੀ ਰਾਭਤ. (੩) ਮੋਤ ਦੀ ਝਿਕਐਰ ਉਸਕੀ ਤੇਥਾਰੀ ਮੇਂ ਲਗ ਭਜਾ.

ਹਲਾਪਤੇ ਈਮਾਨੀ ਦੀ ਪਾਂਚ ਅਲਾਮਾਤ

(੧) ਈਭਾਦਤ ਮੇਂ ਲਾਗਤ ਮਿਲਤੀ ਹੈ. (੨) ਤਮਾਮ ਭਯਾਹਿਸ਼ਾਤ ਪਰ ਤਾਅਤ ਕੋ ਤਰਭੁਹ ਦੇਤਾ ਹੈ. (੩) ਅਪਨੇ ਰਭ ਕੋ ਰਾਭੁ ਕਰਨੇ ਮੇਂ ਹਰ ਤਕਲੀਫ਼ ਕੋ ਭਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਤਾ ਹੈ (੪) ਹਰ ਮੁਸੀਭਤ ਮੇਂ ਸਭੋ ਰਾਭਾਕਾ ਬੁੰਟ ਪੀ ਲੇਤਾ ਹੈ. (੫) ਹਰ ਹਾਲ ਮੇਂ ਮੋਲਾ ਦੀ ਕਾਭਾ ਪਰ ਰਾਭੁ ਹੋਤਾ ਹੈ. (ਮਿਰਕਾਤ)

ਈਮਾਨ ਪਰ ਭਾਤੋਮਹ ਕੇ ਲਿਖੇ ਸਾਤ ਗੁਰਮੇ.

(੧) ਹਰ ਗੁਮ੍ਹ ਕੇ ਵਕਤ ਮਿਰਥਾਕ ਕਰਨਾ (੨) ਭਾਦ ਨਭਰੀ ਸੇ ਭਯਨਾ (੩) ਅਗਾਨ ਕੇ ਭਾਦ ਦੀ ਦੁਆ ਪੜਨਾ (੪) ਅਲਾਹ ਵਾਲੋ ਸੇ ਮੋਹਭਭਤ ਰਭਨਾ (੫) ਈਮਾਨ ਦੀ ਟੋਲਤ ਭੋ ਹਮੇਂ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਸਕਾ ਸ਼ੁਕ ਅਦਾ ਕਰਤੇ ਰੇਹਨਾ (੬) ਹਰ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਭਾਦ 'ਰਭਭਨਾ ਲਾ ਗੁਮਿਗੁ ਕੁਲੂਭਨਾ ਭਯ-ਦ ਈਮਾ ਹਦਥਤਨਾ ਪਹਭਲਨਾ ਮਿਲਵਦੁਨ-ਕ ਰਹਮ-ਤਨ ਈਮਾਨ-ਕ ਅਨਤਲ ਪਹਭਾਭ' ਪੜਨਾ (੭) ਕਥਰਤ ਸੇ 'ਥਾ ਹਥਥੁ ਥਾ ਕਥਥੂਮ ਭਿਰਹਮਤੀ-ਕ ਅਸ਼ਤਗੀਥ' ਪੜਤੇ ਰੇਹਨਾ. (ਮਿਸ਼ਕਾਤ ਸ਼ਰੀਫ਼)

ਨਮਾਜ਼ੀਐਂ ਕੇ ਪਾਂਚ ਦਰ੍ਹੇ

ਹਰਰਤ ਈਭਨੇ ਕੈਥੁਮ ਰਹ. ਨੇ ਨਮਾਜ਼ੀਥੋ ਕੇ ਪਾਂਚ ਦਰ੍ਹੇ ਭਤਾਥੇ ਹੈ.

◆ ਪਠੇਲਾ ਦਰ੍ਹਾ ਸੁਸ਼ਤ. ਕਲੀ ਪਟੀ, ਕਲੀ ਛੋਡ ਈ, ਥੇ ਭਹਭਮ ਮੇਂ ਭਐਗਾ

◆ દૂસરા દર્જ બાકાઈદા પઢને વાલા. લેકીન અપને ધ્યાન મેં પઢતા હે, કભી અલ્લાહ કા ધ્યાન નહીં આયા, ઉસકી ડાંટ ડપટ હોગી.

◆ તીસરા દર્જ બાકાઈદા પઢનેવાલા. ઓર કોશિશ કરતા હે, લેકિન ધ્યાન નહીં જમતા, કભી ધ્યાન આતા હે, કભી નિકલ જાતા હે, ચે રિઆયતી નંબરો સે પાસ હો જાયેગા, કે ઉસને કોશિશ તો કી હે.

◆ ચોથા દર્જ મહજૂર હે, અલ્લાહુ અકબર કહેતા હે તો દુનિયા સે કટ જાતા હે, અલ્લાહ સે જુડતા હે. ચે જો સલામ ફેરતે હે ઉસકી હિકમત ચેહે કે, જબ આદમી અલ્લાહુ અકબર કહેતા હે તો વોહ જમીન સે ઉઠજાતા હે, ઓર આસ્માન મેં દાખિલ હોજાતા હે, જબ નમાઝ ખત્મ હોતી હે તો વાપસ આયા તો ઇંધર વાલોંકો ભી સલામ કરતા હે, ઓર ઉંધરવાલોંકો ભી સલામ કરતા હે, યહાં સે નમાઝ કા અજ્ર શુરૂ હોતા હે.

◆ પાંચવા દર્જ વોહ હે જો મુકર્રબીન કી નમાઝ હે. અંબિયા, ઓર સિદીકીન કી નમાઝ હે, ઉનકી આંખો કી ઠંડક નમાઝ બનજાતી હે (મોલાના તારિક્કી જમીલ સાહબ દા. બ.)

◆ બાજ સહાબા રદિ. ફરમાતે હે કે ક્યામત મેં લોગ ઉસ સૂરત પર ઉઠેંગે, જો સૂરત ઉનકી નમાઝો મેં હોગી, યાની નમાઝ મેં જુસ કદર ઇત્મિનાન ઓર સુકૂન હોગા, ઇસી કદર ઇત્મિનાન ઓર સુકૂન ઉન્હે ક્યામત કે દીન હાસીલ હોગા. (ઇહ્યાઉલ ઉલૂમ)

◆ જુસ ને ફજર કી નમાઝ છોડ દી, ઉસકે ચેહરે સે નૂર હટાદિયા જાતા હે.

◆ જુસ ને ઝોહર કી નમાઝ છોડ દી, ઉસકે રિઝક સે બરકત ખતમ કરદી જાતી હે.

◆ જુસ ને અસર કી નમાઝ છોડ દી, ઉસકે બદન સે તાકત ખતમ કરદી જાતી હે.

◆ જુસ ને મગરેબ કી નમાઝ છોળ દી, ઉસકી ઓલાદ સે ઉસ કો કોઈ ફાઈદા નહીં હોતા.

◆ જુસ ને ઇશા કી નમાઝ છોળ દી, ઉસકી નિંદ સે રાહત ખતમ કરદી જાતી હે.

◆ હઝરત સહલ તસ્તરી રહ. ફરમાતે હે કે, એહલે ઇલ્મ કે અલાવહ સબ મુદે હે ◆ અમલ કરનેવાલે ઉલમા કે અલાવહ સબ ગાફિલ હે

◆ મુખ્સિસ અમલ કરનેવાલોં કે અલાવહ સબ ગલત ફેહમી મેં હે.

◆ ઓર મુખ્સિસીન કો ચે ખોફ હે કે ઉન કા અંજામ ક્યા હોગા ?

આદમી ચાર તરફ કે હૈ

- ખલીલ ઇબ્ને અહમદ રહ. ફરમાતે હૈ કે આદમી ચાર તરફ કે હૈ.
- (૧) એક વોહ શખ્સ જો હકીકત મેં જાનતા હૈ. ઓર વોહ ચેભી જાનતા હૈ કે મેં જાનતા હું, ચે શખ્સ આલિમ હૈ, ઉસકા ઇતેબાઅ કરો.
  - (૨) દૂસરા વોહ શખ્સ હૈ જો જાનતા હૈ, લેકિન ચે નહીં જાનતા કે મેં જાનતા હું ચે શખ્સ સો રહા હૈ ઉસે જગા દો.
  - (૩) તીસરા વોહ શખ્સ હૈ જો નહીં જાનતા, ઓર ચેભી જાનતા હૈ કે મેં નહીં જાનતા હું, ચે શખ્સ હિદાયત કા મોહતાજ હૈ, ઉસકી રેહનુ-માઈ કરો.
  - (૪) ચોથા વોહ શખ્સ હૈ જો નહીં જાનતા, ઓર ચેભી નહીં જાનતા, કે મેં નહીં જાનતા હું, ચે શખ્સ જાહિલ હૈ, ઉસકે કરીબ મત આઓ. (ઇ. ઉ.

ઇલ્મ સે મુરાદ

હકીકી ઇલ્મ વોહ હૈ જો હુમૂર અલ્લાહ કી તરફ સે લેકર આજો ઓર કબ્ર સે લેકર આગે જોભી મશાહિલ આયેંગે વહાં ઉસી કે બારે મેં સવાલાત કિયે જાયેંગે બાકી જો કુછ હૈ વોહ સિર્ફ માલૂમાત ઓર તજરૂબાત હૈ, જો કબ્રતક સાથ દેગા. ઇલ્મ કી ગાયત તહકીકે હક હૈ ઇલ્મો ઝિક ઇસલિયે હૈ કે હક કી તહકીક કી જાયે, કે અલ્લાહ કા હક કયા હૈ ? નબી કા હક કયા હૈ? ઓર ઉસકે બંદો કા હક કયા હૈ ? અગર માલૂમ કિયા તો જાનને વાલે બનેંગે ઓર ધ્યાન દોગા તો ફિર ઉસકો માનનેવાલે બનેંગે. ઓર ઝિક ધ્યાન કો કેહતે હૈ.

અહમ નસીહત

- ◆ અદબ સે ઇલ્મ સમજ મેં આતા હૈ ◆ ઇલ્મ સે અમલ સહી હોતા હૈ.
- ◆ અમલ સે હિકમત મિલતી હૈ ◆ હિકમત સે ઝોહ્દ કાઈમ હોતા હૈ. ◆ ઝોહ્દ સે દુનિયા મતરૂક હોતી હૈ. ◆ દુનિયા કે તર્ક સે આખેરત કી રગબત હાસિલ હોતી હૈ ◆ આખેરત કી રગબત હાસિલ હોને સે અલ્લાહ કે નજદીક રૂબા હાસિલ હોતા હૈ.

જબ સે હોટોં પે ચારબ તેરા નામ હૈ
તેરે બીમાર કો કાહી આરામ હૈ
તૂને બખ્શા હમેં નૂરે ઇસ્લામ હૈ
હમ પે તેરા હકીકી ચે ઇન્શામ હૈ

મસ્જિદોં કો આબાદ કરને વાલોં કે ફઝાઈલ

◆ હુમૂર عليه السلام ને ઇરશાદ ફરમાયા : અલ્લાહ તઆલા કો સબ જગહોં સે જુયાદહ મહબૂબ મસાજુદ હૈ, ઓર સબસે જુયાદહ નાપસંદ જગહેં બાજર હૈ. (મુસ્લિમ)

◆ હુમૂર عليه السلام ને ઇરશાદ ફરમાયા : સુબ્હ શામ મસ્જિદ જાના અલ્લાહ તાલા કે રાસ્તે મેં જુહાદ કરને મેં દાખિલ હૈ. (મુન્તાખબ અહાદીથ).

◆ હુમૂર عليه السلام ને ઇરશાદ ફરમાયા : મસ્જિદ હર મુતકી કા ઘર હૈ, ઓર અલ્લાહ તાલાને અપને જુમ્મે લિયા હૈ કે જુસકા ઘર મસ્જિદ હો ઉસે રાહત દુંગા, ઉસ પર રહમત કડુંગા પુલસિરાત કા રાસ્તા આસાન કરદુંગા, અપની રઝા નસીબ કડુંગા, ઓર ઉસે જન્નત અતા કડુંગા. (તબરાની)

◆ હુમૂર عليه السلام ને ઇરશાદ ફરમાયા : જબ તુમ કિસી કો બકષરત મસ્જિદ મેં આનેવાલા દેખો, તો ઉસકે ઇમાનદાર હોને કી ગવાહી દો. (તિરમિઝી શરીફ)

◆ હુમૂર عليه السلام ને ઇરશાદ ફરમાયા : જો લોગ કષરત સે મસ્જિદોં મેં જમા રેહતે હૈ વોહ મસ્જિદોં કે ખુંટે હૈ, ફરિશતે ઉનકે સાથ બેઠતે હૈ, અગર વોહ મસ્જિદોં મેં મૌજુદ ન હો તો ફરિશતે ઉનહેં તલાશ કરતે હૈ, અગર વોહ બીમાર હોજાયે તો ફરિશતે ઉનકી ઇયાદત કરતે હૈ, અગર વોહ કિસી જરૂરત કે લિયે જાયે તો ફરિશતે ઉનકી મદદ કરતે હૈ.

◆ હઝરત અનસ રદિ. હુમૂર عليه السلام સે હક તાલા શાનહુ કા ચે ઇરશાદ નકલ ફરમાતે હૈ : મેં કિસી જગહ અઝાબ ભેજને કા ઇરાદા કરતા હું, મગર વહાં એસે લોગોં કો દેખતા હું, જો મસ્જિદોં કો આબાદ કરતે હૈ અલ્લાહ કે વાસ્તે આપસ મેં મોહબબત રખતે હૈ, આખરી રાત મેં ઇસ્તિગ્ફાર કરતે હૈ, તો અઝાબ કો મૌકૂફ કર દેતા હું. (દુર્રે મંશૂર)

◆ એક હદીથ મેં હૈ : હક તાલા શાનહુ કયામત કે દિન ઇરશાદ ફરમાયેગે કે મેરે પડોસી કહાં હૈ, ફરિશતે અર્ઝ કરેગે કે આપકે પડોસી કોન ! ઇરશાદ હોગા કે મસ્જિદોં કો આબાદ કરને વાલે. (ફઝાઈલે નમાઝ)

◆ એક હદીથ મેં ઇરશાદ હૈ : કયામત કે દિન જબ હર શખ્સ પરેશાન હાલ હોગા ઓર આફતાબ નિહાયત તેજુ પર હોગા, સાત આદમી એસે હોંગે, જો અલ્લાહ કી રહમત કે સાચે મેં હોંગે, ઉનમેં એક વોહ શખ્સ ભી હોગા જુસકા દિલ મસ્જિદ મેં અટકા રહે, જબ કિસી જરૂરત સે બાહર જાયે તો ફિર મસ્જિદ હી મેં વાપસ જાને કી ખાહિશ હો. (જમેઉસ્સગીર)

દીન પર જબ હમને દુનિયા કો મુકદ્દમ કરદિયા
દુન્યવી દર્જે કો બી અત્સાહ ને કમ કર દિયા.

ઇસ ઉમ્મત કી ખાસ સિફાત

‘અખ-જલ્ અલ્લાહ’ કે મુતઅલ્લિક હઝરત કતાદહ રહિ.ને કહા હે
 ♦ હઝરત મુસા અલ.ને કહા ચારબ ! મે અલ્લાહ મે લિખા પાતા હું કે
 એક બહેતરીન ઉમ્મત હોગી, જો હમેશા અચ્છી બાતો કો સિખાતી રહેગી
 ઓર બુરી બાતો સે રોકતી રહેગી. એ અલ્લાહ ! વોહ મેરી ઉમ્મત હો તો
 અલ્લાહ ને ફરમાયા કે મુસા ! વોહ તો અહમદ ﷺ કી ઉમ્મત હોગી.

♦ ફિર કહા ચારબ! ઉસ ઉમ્મત કા કુઆન ઉનકે સીનો મે હોગા, દિલ
 મે દેખકર પડતે હોગે, હાલોં કે ઉનસે પહેલે સબ હી લોગ અપને કુઆન
 પર નજર કાલકર પડતે હૈ, હતા કે ઉનકા કુઆન અગર હટા લિયા
 જાયે તો ફિર ઉનકો કુછ ભી યાદ નહી, ઓર ન વોહ કુછ પહેચાન
 સકતે હૈ, અલ્લાહ ને ઉનકો હિફઝ કી ઐસી કુબ્બત દી હૈ કે કિસી
 ઉમ્મત કો નહી દી ગઈ. ચારબ ! વોહ મેરી ઉમ્મત હો. કહા એ મુસા !
 વોહ તો અહમદ ﷺ કી ઉમ્મત હૈ.

♦ ફિર કહા ચારબ ! વોહ ઉમ્મત તેરી હર કિતાબ પર ઈમાન લાયેગી
 વોહ ગુમરાહો ઓર કાફિરો સે કિતાલ કરેગે, હતા કે કાને દજબાલ
 સે ભી લાજેગે, ઈલાહી ! વોહ મેરી ઉમ્મત હો, અલ્લાહ ને કહા એ મુસા
 એ અહમદ ﷺ કી ઉમ્મત હોગી.

♦ ફિર મુસા અલ.ને કહા ચારબ ! અલ્લાહ મે એક ઐસી ઉમ્મત કા
 ઝિક્ર હૈ કે ઉનકે અપને નઝરાને, ઓર સદકાત, ખુદ આપસ કે લોગ
 હી ખા લેગે, હાલોં કે ઉસ ઉમ્મત સે પહેલે તક કી ઉમ્મતો કા એ હાલ
 થા કે, અગર વોહ કોઈ સદકા યા નઝર પેશ કરતે ઓર વોહ કબૂલ
 હોજતી, તો અલ્લાહ આગ કો ભેજતે, ઓર આગ ઉસે ખા જતી, ઓર
 અગર કબૂલ ન હોતી, તો ફિર ભી વોહ ઉસકો ન ખાતે, બલ્કે દરિંદે,
 ઓર પરિંદે આકર ખાજતે, ઓર અલ્લાહ ! ઉનકે સદકે ઉનકે અમીરો
 સે લેકર, ઉનકે ગરિબો કો દે દેગા. ચારબ! વોહ મેરી ઉમ્મત હો. અલ્લાહ
 ને ફરમાયા વોહ તો અહમદ ﷺ કી ઉમ્મત હોગી.

♦ વોહ દૂસરો કી શફાઅત ભી કરેગે, ઓર ઉનકી શફાઅત ભી દૂસરો
 કી તરફ સે હોગી, એ અલ્લાહ ! વોહ મેરી ઉમ્મત હો, તો કહા નહી એ
 અહમદ ﷺ કી ઉમ્મત હોગી.

♦ કતાદહ રહ.કેહતે હૈ કે મુસા અલ.ને ફિર અલ્લાહ દેખા, ઓર કહા
 તરજુમા : કાશ મે મુહમ્મદ ﷺ કા સહાબી હોતા.

અહમ ખત

(હમરતજી મોલાનાં મોહમ્મદ યૂસુફ સાહબ રહ.)

અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝઝત ને ઈન્સાનોં કી તમામ કામ્યાબિયોં કા દારો-મદાર ઈનસાન કી અંદરૂની માયા પર રખ્યા હે, કામ્યાબી ઓર નાકામી ઈન્સાન કે અંદર કે હાલ કા નામ હે બાહર કી ચીજોં કે નકશોં કા નામ કામ્યાબી ઓર નાકામી નહી, ઈઝઝત ઓર જુલ્લત, આરામ ઓર તકલીફ, સુકૂન ઓર પરેશાની, સિહહત ઓર બીમારી ઈનસાન કે અંદર કે હાલાત કા નામ હે, ઉન હાલાત કે બનને યા બિગાળને કા બાહર કે નકશોં સે તાલ્લુક ભી નહી, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ મુલ્કોં માલ કે સાથ ઈનસાન કો જલીલ કરકે દિખા દે, ઓર ફક કે નકશોં મેં ઈઝઝત દેકર દિખા દે, ઈનસાન કી અંદર કી માયા, ઉસકા ચકીન ઓર ઉસકે આમાલ હે, ઈન્સાન કે અંદર કા ચકીન ઓર અંદર સે નિકલને વાલે અમલ અગર ઠીક હોગે તો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ અંદર કમ્યાબી કી હાલત પેદા ફરમા દેગે ખ્વાહ ચીજોં કા નકશા કિતના હી પરત હો.

ઈમાન બિસ્તાહ

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ તમામ કાએનાત કે હર જર્રેં કે હર ફર્દ કે ખાલિક ઓર માલિક હે, હર ચીજ કો અપની કુદરત સે બનાયા હે, સબ કુછ ઉનકે બનાને સે બના હે, વોહ બનાને વાલે હે, ખુદ બને નહી ઓર જો ખુદ બના હૂવા હે ઉસ સે કુછ બનતા નહી, જો કુછ કુદરત સે બના હે વોહ કુદરત કે માતેહત હે, હર ચીજ પર ઉનકા કબ્જા હે, વોહી હર ચીજ કો ઈસ્તેમાલ ફરમાતે હે, વોહ અપની કુદરત સે ઉન ચીજોં કી શકલોં કો ભી બદલ સકતે હે ઓર શકલોં કો કાર્યમ રખકર સિફાત કો બદલ સકતે હે, લકડી કો અજદહા બના સકતે હે, ઓર અજદહે કો લકડી બના સકતે હે,

ઈસી તરહ હર શકલ પર ખ્વાહ મુલ્ક હો યા માલ કી, બર્ક હો યા ભાંપ કી ઉનકા હી કબ્જા હે ઓર વોહી તસરરૂક ફરમાતે હે, જહાં સે ઈન્સાન કો તામીર નજર આતી હે વહાં સે તખ્રીબ લાકર દિખા દે ઓર જહાં સે તખ્રીબ નજર આતી હે વહાં સે તામીર લાકર દિખા દે. તરબિચત કા નિગામ વોહી ચલાતે હે, સારી ચીજોં કે બગેર રેતપર કાલકર પાલ દે ઓર સારે સાજો સામાન મેં પરવરિશ બિગાળ દે.

અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ કી ઝાતે આલી સે તાલ્લુક પેદા હોજાયે ઓર ઉનકી કુદરત સે બરાહે રાસ્ત ઈસ્તિફાદહ હો ઉસકે લિયે હઝરત મુહમ્મદ અલ્લાહ કી તરફ સે તરીકે લેકર આયે હૈં, જબ ઉનકે તરીકે જુંદગી મે આયેગે તો અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ હર નકશે મે કામ્યાબી દેકર દિખાયેગે.

ઈમાન ઓર ચકીન કા નતીજ ઓર ઉસકી દઅવત.

‘લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ’ મે અપને ચકીન ઓર અપને જઝબે ઓર અપને તરીકે કો બદલને કા મુતાલિબા હૈ, સિફ ચકીન કી તબ્દીલી પર હી અલ્લાહ પાક ઈસ જમીન ઓર આસમાન કે કઈ ગુના જુયાદહ બળી જન્નત અતા ફરમાયેગે, જુન ચીજોમે સે ચકીન નિકલકર અલ્લાહ કી ઝાત મે આયેગા, ઉન સારી ચીજો કો અલ્લાહપાક મુસાખ્ખર ફરમા દેગે, ઉસ ચકીન કો અપને અંદર પેદા કરને કે લિયે એક તો ઈસ ચકીન કી દઅવત દેની હૈ, અલ્લાહ કી બખાઈ સમજની હૈ, ઉનકી રૂબૂબિયત સમજની હૈ, ઉનકી કુદરત સમજની હૈ, અંબિયા ઓર સહાબા રદિ. કે વાકેઆત સુનાને હૈં, ખુદ તન્હાઈયો મે બેઠકર સોચના હૈ, દિલ મે ઉસ ચકીન કો ઉતારના હૈ જુસકી મજમે મે દઅવત દી હૈ, ચેહી હક હૈ ઓર ફિર રો-રો કર દુઆ માંગની હૈ કે એ અલ્લાહ મુજે ઈસ ચકીન કી હકીકત સે નવાજ દે.

નમાઝ કા એહતેમામ ઓર ઉસકી દઅવત

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી કુદરત સે બરાહે રાસ્ત ફાઈદે હાસિલ કરને કે લિયે નમાઝ કા અમલ દિયાગયા હૈ, સર સે લેકર પૈરતક અલ્લાહ કી રજાવાલે મખસૂસ તરીકે પર, પાબંદિયો કે સાથ અપને કો ઈસ્તેમાલ કરો આંખો કા, કાનો કા, હાથો કા, જુબાન કા ઓર પૈરો કા ઈસ્તેમાલ ઠીક હો દિલ મે અલ્લાહ કા ધ્યાન હો, અલ્લાહ કા ખોફ હો, ચકીન હો કે નમાઝ મે અલ્લાહ કે હુકમ કે મુતાબિક મેરા હર ઈસ્તેમાલ તકબીરો તસ્બીહ, રૂકૂઓ, સુજૂદ, સારી કાએનાત સે જુયાદહ ઈન્શાઆત દિલાને વાલે હૈં, ઈસ ચકીન કે સાથ નમાઝ પઢકર હાથ ફેલાકર માંગાજાયે તો અલ્લાહ અપની કુદરત સે હર જરૂરત પૂરી કરેગે, એસી નમાઝ પર અલ્લાહ પાક ગુનાહો કો માફ ફરમા દેગે, રિઝ્ક મે બરકત ભી દેગે, તાઅત કી તોફીક ભી મિલેગી.

એસી નમાઝ સીખને કે લિયે દૂસરો કો ખુશૂઅ ઓર ખુમૂઅ વાલી નમાઝ કી તરગીબો દઅવત દી જાયે, ઉસપર આબેરત ઓર દુનિયા કે નફે સમજાયે જાયે, હુઝૂર ﷺ ઓર હઝરાતે સહાબા રદિ. કી નમાઝો કો સુનાના.

ਮੁੜ ਅਪਨੀ ਨਮਾਜ਼ ਕੀ ਅਥਾਹਾ ਕਰਨੇ ਕੀ ਮਸ਼ਕ ਕਰਨਾ, ਓਹਨੇਮਾਮ ਤੇ
ਪੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਧਿਆਨ ਜਮਾਨਾ, ਕਧਾਮ ਮੇਂ, ਸਜਦੇ ਮੇਂ ਭੀ ਧਿਆਨ ਕਮ ਅਜ਼
ਕਮ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਜਮਾਯਾ ਜਾਏ ਤੇ ਅਲ਼ਲਾਹ ਮੁਝੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੈਂ, ਨਮਾਜ਼
ਤੇ ਭਾਏ ਸੋਧਾ ਜਾਏ ਤੇ ਅਲ਼ਲਾਹ ਕੀ ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਮੁਤਾਮਿਕ ਨਮਾਜ਼ ਨ ਹੁਏ
ਉਸਪਰ ਰੋਨਾ ਔਰ ਕੰਢਨਾ ਤੇ ਓ ਅਲ਼ਲਾਹ ਫ਼ਮਾਰੀ ਨਮਾਜ਼ ਕਭੂਲ ਕਰਮਾ

ਫ਼ਿਲਮ ਔਰ ਸ਼ਿਕ

ਫ਼ਿਲਮ ਤੇ ਮੁਸ਼ਾਏ ਧੇਏ ਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਮੇਂ ਤਫ਼ੀਕ ਕਾ ਜਾਮਲਾ ਪੈਦਾ ਹੋਜਾਏ
ਤੇ ਮੇਰੇ ਅਲ਼ਲਾਹ ਮੁਝਤੋਂ ਉਸਫ਼ਾਹਲ ਮੇਂ ਕਧਾ ਧਾਹਨੇ ਹੈਂ? ਔਰ ਕਿਰ ਅਲ਼ਲਾਹ
ਤੇ ਧਿਆਨ ਤੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਆਪਤੋਂ ਉਸ ਅਮਲ ਮੇਂ ਲਗਾ ਦੇਨਾ ਧੇ ਸ਼ਿਕ ਫੇ
ਜੋ ਆਦਮੀ ਈਨ ਸੀਮਨੇ ਤੇ ਲਿਥੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਉਸਕਾ ਧੇ ਸਫ਼ਰ
ਫ਼ਿਲਮਤ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਜਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਮਕਸਦ ਤੇ ਲਿਥੇ ਧਲਨੇ ਵਾਲੋਂ ਤੇ ਪੈਰੋਂ
ਤੇ ਨੀਧੇ ਸਤ੍ਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕੁਰਿਸ਼ਤੇ ਅਪਨੇ ਪਰ ਭਿਠਾਏ ਹੈਂ, ਜਮੀਨ ਔਰ
ਆਸਮਾਨ ਕੀ ਸਾਰੀ ਮਘਲੂਕ ਉਨਕੇ ਲਿਥੇ ਦੁਆਧੇ ਮਘਿਰਤ ਕਰਤੀ ਹੈ,
ਸ਼ੈਤਾਨ ਪਰ ਓਕ ਆਲਿਮ ਹਜ਼ਾਰ ਆਭਿਓਂ ਤੇ ਜੁਧਾਏ ਭਾਰੀ ਹੈ.

ਦੂਸਰੇ ਮੇਂ ਫ਼ਿਲਮ ਕਾ ਸ਼ੋਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀ ਜਾਏ, ਕੁਝਫ਼ਿਲਮ
ਸੁਨਾਧੇ ਜਾਏ, ਮੁੜ ਤਾਲੀਮ ਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਮੇਂ ਭੇਠਾਜਾਏ, ਉਲਮਾ ਕੀ ਖ਼ਿਦਮਤ ਮੇਂ
ਫ਼ਾਜ਼ਰੀ ਈ ਜਾਏ ਉਸਕੋ ਭੀ ਫ਼ਿਲਮਤ ਧਤੀਨ ਕਧਾਜਾਏ, ਔਰ ਰੋ-ਰੋਕਰ
ਮਾਂਗਾਜਾਏ ਤੇ ਅਲ਼ਲਾਹ ਜਲ਼ੇਸ਼ਾਨਹੁ ਫ਼ਿਲਮਕੀ ਫ਼ਤੀਕਤ ਅਤਾ ਕਰਮਾਂ ਦੇ

ਫ਼ਰ ਅਮਲ ਮੇਂ ਅਲ਼ਲਾਹ ਜਲ਼ੇ ਸ਼ਾਨਹੁ ਕਾ ਧਿਆਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਤੇ ਲਿਥੇ
ਅਲ਼ਲਾਹ ਕਾ ਸ਼ਿਕ ਹੈ, ਜੋ ਆਦਮੀ ਅਲ਼ਲਾਹ ਕੋ ਧਾਏ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਲ਼ਲਾਹ
ਉਸਕੋ ਧਾਏ ਕਰਮਾਏ ਹੈਂ, ਜਫ਼ਤਕ ਆਦਮੀ ਤੇ ਫ਼ੀਟ ਅਲ਼ਲਾਹ ਤੇ ਸ਼ਿਕ ਮੇਂ
ਫ਼ਿਲਮੇ ਰੇਫ਼ਤੇ ਹੈਂ ਅਲ਼ਲਾਹ ਉਸਕੇ ਸਾਥ ਹੋਏ ਹੈ, ਅਲ਼ਲਾਹ ਪਾਕ ਅਪਨੀ
ਮੋਹਭਫ਼ਤ ਔਰ ਮਾਰੇਫ਼ਤ ਅਤਾ ਕਰਮਾਏ ਹੈਂ, ਅਲ਼ਲਾਹ ਕਾ ਸ਼ਿਕ ਸ਼ੈਤਾਨ ਤੇ
ਫ਼ਿਕਾਜ਼ਤ ਕਾ ਕਿਲਾ ਹੈ, ਮੁੜ ਅਲ਼ਲਾਹ ਜਲ਼ੇ ਸ਼ਾਨਹੁ ਕਾ ਧਿਆਨ ਪੈਦਾ
ਕਰਨੇਕੇਲਿਥੇ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਅਲ਼ਲਾਹ ਤੇ ਸ਼ਿਕ ਪਰ ਆਮਦਫ਼ ਕਰਨਾ, ਤਰਜੀਭ
ਦੇਨਾ, ਮੁੜ ਧਿਆਨ ਜਮਾਨਾ ਔਰ ਰੋ-ਰੋਕਰ ਦੁਆ ਮਾਂਗਨਾ ਤੇ ਓ ਅਲ਼ਲਾਹ
ਮੁਝੇ ਫ਼ਤੀਕਤ ਅਤਾ ਕਰਮਾ.

ਫ਼ਿਕਰਾਮੇ ਮੁਰਿਸਮ

ਫ਼ਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਏਸਿਧਤ ਰਸੂਲੁਲਲਾਹ ﷺ ਕਾ ਉਮਮਤੀ ਹੋਨੇ ਤੇ
ਫ਼ਿਕਰਾਮ ਭੀ ਕਰਨਾ, ਫ਼ਰ ਉਮਮਤੀ ਤੇ ਆਗੇ ਭਿਧ ਜਨਾ, ਫ਼ਰ ਸ਼ਾਖ਼ਾ ਤੇ ਆਗੇ
ਭਿਧ ਜਨਾ, ਫ਼ਰ ਸ਼ਾਖ਼ਾ ਤੇ ਫ਼ੁਕੂਕ ਕੋ ਅਏ ਕਰਨਾ ਔਰ ਅਪਨੇ ਫ਼ੁਕੂਕ
ਕਾ ਮੁਤਾਵਿਭਾ ਨ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਆਦਮੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਪਏਪੋਸ਼ੀ ਕਰੇਗਾ

અલ્લાહ ઉસકી પર્દપોશી ફરમાયોગે, જબતક આદમી અપને મુસલમાન ભાઈ કે કામ મે લગા રેહતા હૈ, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ઉસ કે કામ મે લગો રેહતે હૈ, જો અપને હક કો માફ કરદેગા. અલ્લાહ ઉસકો જન્નત કે બીચ મે મહલ અતા ફરમાયોગે, જો અલ્લાહ કે લિયે દૂસરો કે આગે તજલ્લુલ ઇખ્તિયાર કરેગા. અલ્લાહ ઉસકો રફઅતો બુલંદી અતા ફરમાયોગે.

ઉસકે લિયે દૂસરો મે તરગીબ કે જરિયે ઇફરામે મસ્લિમ કા શોક પેદા કરના હૈ, મુસલમાન કી કીમત બતાની હૈ હુઝૂર ﷺ ઓર સહાબા રદિ. કે અખ્લાક હમદઈ ઓર ઇષાર કે વાકેઆત સુનાને હૈ ખુદ ઉસકી મશક કરની હૈ ઓર રો-રોકર અલ્લાહ સે હુઝૂર ﷺ કે અખ્લાક કી તોફિક માંગની હૈ.

હુસ્ને નિચ્ચત

હર અમલ મે અલ્લાહ કી રઝા કા જઝબા હો, કિસી અમલ સે દુનિયા કી તલબ યા અપની હૈસિયત બનાના મકસૂદ ન હો. અલ્લાહ કી રઝા કે જઝબે સે થોળાસા અમલ ભી બહોત ઇન્શામ દિલવાયેગા. ઓર ઉસકે બગૈર બહોત બળેબળે અમલ ભી ગિરિફત કા સબબ બનેગે.

અપની નિચ્ચત કો દુરૂસ્ત કરને કે લિયે દૂસરો મે દઅવત કે જરિયે તસ્દીહે નિચ્ચત કા ફિક ઓર શોક પેદા કિયા જાયે, અપને આપ પર અમલ સે પેહેલ ઓર હર અમલ કે દોરાન નિચ્ચત કો દુરૂસ્ત કરને કી મશક કીજાયે, મે અલ્લાહ કો રાજી કરને કે લિયે યે અમલ કર રહા હું ઓર અમલ કી તકમીલ પર અપની નિચ્ચત કો નાકિસ કરાર દે કર તોબહ ઓર ઇસ્તિગ્ફાર કિયા જાયે ઓર રો રોકર અલ્લાહ સે ઇખ્લાસ માંગા જાયે.

અસલાહ કે રાસ્તો કી મેહનત ઓર દુઆ

આજ ઉમ્મત મે કિસી હદતક ઇન્ફિરાદી આમાલ કા રિવાજ હૈ ગો ઉનકી હકીકત નિકલી હુઈ હૈ હુઝૂર ﷺ કી ખત્મે નુબૂવ્વત કે તુફેલ પૂરી ઉમ્મત કો દઅવત વાલી મેહનત મિલી થી, ઉસકે લિયે અંબિયા અલ.વાલે તર્જ પર અપને જાન માલ કો જોક દેના ઓર જીન મે મેહનત કર રહે હૈ ઉનસે કિસી ચીજ કા તાલિબ ન બનનાં, ઉસકે લિયે હિજરત ભી કરનાં ઓર નુસ્ત ભી કરનાં. જો જમીન વાલોપર રહમ કરતા હૈ, આસ્માન વાલા ઉસપર રહમ કરતા હૈ, જો દૂસરો કા તાલ્લુક અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ સે જોળને કે લિયે ઇમાન ઓર આમાલે

સાલેહા કી મેહનત કરેગો, અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ ઉનકો સબ સે પેહલે ઈમાન ઓર આમાલે સાલેહા કી હકીકતો સે નવાજ કર, અપનાં તાલ્લુક અતા ફરમાયેગે.

ઈસ રાસ્તે મેં એક સુબહ યા એક શામ કા નિકલનાં પૂરી દુનિયા ઓર જો કુચ ઉસમે હે ઉસ સબ સે બેહતર હે, ઈસમે હર માલ કે ખર્ચ ઓર અલ્લાહ કે હર ઝિક્ર ઓર તસ્બીહ ઓર હર નમાઝ કા થવાબ સાત લાખ ગુનાં હોજતા હે, ઈસ રાસ્તે મેં મેહનત કરને વાલો કી દુઆઓ બની ઈસ્સાઈલ કે અંબિયા અલ.કી દુઆઓ કી તરહ કબૂલ હોતી હે યાની જુસતરહ ઉનકી દુઆઓ પર અલ્લાહ ને જાહિર કે ખિલાફ અપની કુદરત કો ઈસ્તેમાલ ફરમાકર ઉનકો કામ્યાબ ફરમાયા ઓર બાતિલ ખાકો કો તોળદિયા, ઈસી તરહ ઈસ મેહનત કે કરને વાલો કી દુઆઓ પર, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ જાહિર કે ખિલાફ અપની કુદરત કે મુજાહિરે ફરમાયેગે ઓર અગર આલમી બુન્યાદ પર મેહનત કી ગઈ તો તમામ એહલે આલમ કે કુલૂબ મેં ઉન કી મેહનત કે અસર સે તબ્દિલયાં લાયેગે.

દીન કે દૂસરે આમાલ કી તરહ હમેં ચે મેહનત ભી કરની નહીં આતી દૂસરો કો ઈસ મેહનત કે લિયે આમદહ કરના હે, ઈસ કી એહમિયત ઓર કીમત બતાની હે અંબિયા અલ. ઓર સહાબા રદિ. કે વાકેઆત સુનાને હે, સહાબા રદિ. હર હાલ મેં અલ્લાહ કી રાહ મેં નિકલે હે નિકાહ કે વકત ઓર રૂખ્સતી કે વકત, ઘર મેં વિલાદત કે મોકે પર ઓર વફાત કે મોકે પર, સદી મેં, ગર્મી મેં, ભૂક મેં, ફાકે મેં, સિહત મેં, બીમારી મેં, કુવ્વત મેં, જોઅફ મેં, જવાની ઓર બુઢાપે મેં ભી નિકલે હે ઓર રોરો-કર અલ્લાહ સે માંગના હે કે હમેં ઈસ આલી મેહનત કે લિયે કબૂલ ફરમાં લે.

મસ્જિદો મેં કરને કે કામ

ઈન ચીજો સે મુનાસિબત પૈદા કરને કે લિયે હર શખ્સ સે ખ્વાહ કિસી શોબે સે મુતઅલ્લિક હો, ચાર માહ કા મુતાલેબા કિયા જાતા હે, અપને મશાગિલ સાજો સામાન ઓર ઘરબાર સે નિકલ કર ઈન ચીજો કી દઅવત દેતેહુએ ઓર ખુદ મશક કરતે હુએ મુલ્ક બ મુલ્ક, ઈકલીમ બ ઈકલીમ, કોમ બ કોમ, કરયા બ કરયા, ફિરેગે.

હુઝૂર ને હર ઉમ્મતી કો મસ્જિદ વાલા બનાયા થા, મસ્જિદ કે કુછ મખસૂસ આમાલ દિયે થે, ઉન આમાલ સે મુસલમાનો કા જુંદગી

મે ઈમ્તિયાજ થા, મસ્જિદ મે અલ્લાહ કી બજાઈ કી, ઈમાન કી ઔર આખરત કી બાતે હોતી થી, આમાલ સે જુંદગી બનને કી બાતે હોતી થી અમલો કે ઠીક કરને કે લિયે તાલીમે હોતી થી, ઈમાન ઔર અમલે સાલેહ કી દઅવત કે લિયે મુલ્કો ઔર ઇલાકો મે જાને કી તશ્કીલે ભી મસ્જિદ સે હી હોતી થી, અલ્લાહ કે ઝિક્ર કી મજલિસે મસ્જિદો મે હોતી થી, યહાં તઆપુન, ઈષાર ઔર હમદઈયો કે આમાલ હોતે થે, હર શખ્સ હાકિમ, મહફૂમ, માલદાર, ગરીબ, ગારેઅ, ઔર મજદૂર મસ્જિદ મે આકર જિંદગી સીખતા થા, ઔર બાહર જાકર અપને-અપને શોબે મે મસ્જિદ વાલે તાસ્સુર સે ચલતા થા, આજ હમ ઘોકે મે પળગાયે કે હમારે પેસે સે મસ્જિદ ચલતી હે, ઔર મસ્જિદે આમાલ સે ખાલી હોગઈ ઔર ચીજો સે ભરગઈ, હુઘૂર ૐ ને મસ્જિદ કો બાજર વાલો કે તાબે નહી કિયા.

હુઘૂર ૐ કી મસ્જિદ મે ન બિજલી થી ન પાની થા, ન ગુસલખાને થે ખર્ચ કી કોઈ શકલ ન થી, મસ્જિદ મે આકર દાઈ બનતા થા, મોઅલ્લિમ ઔર મુતઅલ્લિમ બનતા થા, ઝાકિર બનતા થા, નમાઝી બનતા થા, મુતીઅ બનતા થા, મુત્તકી બનતા થા, બાહર જાકર ઠીક જુંદગી ગુજરતા થા મસ્જિદ બાજર વાલો કો ચલાતી થી, ઇન ચાર માહ મે હર જગહ જાકર મસ્જિદો મે હર ઉમ્મતી કો લાને કી મશ્ક કરે, મસ્જિદ વાલે આમાલ કો સીખતે હુએ દૂસરો કો યે મેહનત સીખને કે લિયે તીન ચિલ્લો કે વાસ્તે આમાદહ કરે.

વાપસી

વાપસ અપને મકામ પર આકર અપની મસ્જિદ મે ઇન આમાલ કો જુંદહ કરના હે, હફ્તે મે દો ગશત કે જરિયે બસ્તી વાલો કો જમા કર કે ઇનહી ચીજો કી તરફ મુતવજજેહ કરના ઔર મશ્ક કે લિયે ફી ઘર તીન ચિલ્લો કે લિયે બાહર નિકલના હે, એક ગશત અપની મસ્જિદ કે માહોલ મે ઔર દૂસરા ગશત દૂસરી મસ્જિદ કે માહોલ મે કરે, હર મસ્જિદ મે મકામી જમાઅત ભી બનાયે, હર મસ્જિદ કે અહબાબ રોજના ફઝાઈલ કી તાલીમ કરે, અપને શહર થા બસ્તી કે કરીબ દેહાતો મે કામ કી ફિજા બને ઉસકેલિયે મસ્જિદ સે તીન ચોમ કે લિયે જમાઅતે પાંચકોસ કે ઇલાકે મે જાયે, હર મહીને મે તીન ચોમ પાબંદી સે લગાયે 'અલ્ હ-સ-નતુ બિઅશ્રિ અમખાલિહા' કે મિસ્દાક તીન દિન પર હુકમન તીસ દિન કા થવાબ મિલેગા, પૂરે સાલ હર મહીને તીન દિન લગાયે તો સારા સાલ અલ્લાહ કી રાહ મે શુમાર હોગા.

અંદરૂને મુલ્ક કે તકાજે પૂરે હોતે રહે ઓર અપની મશ્ક કાઈમ રહે ઓર જરી રહે ઉસકે લિયે હરસાલ એહતેમામ સે ચિલ્લા લગાયા જાયે, ઉંમ્ર મેં કમઅજ કમ તીન ચિલ્લે, સાલ મેં ચિલ્લા, મહીને મેં તીન ચોમ, હફતે મેં દો ગશત, રોજાનહ તાલીમ, તસ્બીહાત, ઓર તિલાવત ચે કામ સે કમ નિસાબ હે, કે હમારી જુંદગી દીનવાલી બનતી રહે, અગર હમ ચૂં ચાહે કે હમ સબબ બને ઇજતેમાઈ તોરપર પૂરી ઇન્સાનિયત કી જુંદગી કે સહી રૂખપર આને ઓર બાતિલ કે તુટને કા તો ઉસકે લિયે ઇસ નિસાબ સે ભી આગે બઢના હોગા.

હમારે વક્ત ઓર હમારી આમદની કા નિસ્ફ અલ્લાહ કી રાહ મેં લગો ઓર નિસ્ફ કારોબાર ઓર ઘર કે મસાઈલ મેં, ચા કમઅજ કમ ચે કે એક તિહાઈ વક્ત ઓર આમદની અલ્લાહ કી રાહ મેં ઓર દો તિહાઈ અપને મશાગિલ મેં, ચાની હરસાલ ચારમાહ કી તરતીબ બિહાઈ જાયે, આપ હઝરાત ઉંમ્ર મેં કમઅજ કમ તીન ચિલ્લો કી દઅવત ખૂબ જમકર દે, ઉંસ મેં બિલકુલ ન ઘભરાયે, ઇસ કે બગેર જુંદગીયો કે રૂખ ન બઢલેગે, જુન અહબાબ ને ખુદ અભી તીન ચિલ્લે ન દિયે હો વોહ ભી ઇસ નિચ્ચત સે ખૂબ જમકર દઅવત દે કે ઉસકે લિયે અલ્લાહ હમે કબૂલ ફરમા લે.

ગશત

ગશત કા અમલ ઇસ કામ મેં રીટ કી હઝીકી સી અહમિયત રખતા હે, અગર ચે અમલ સહી હોગા તો કબૂલ હોગા, દઅવત કબૂલ હોગી, તો દુઆ કબૂલ હોગી, હિદાયત આયેગી ઓર અગર ગશત સહી ન હુવા તો દઅવત કબૂલ ન હોગી, દઅવત કબૂલ ન હુઈ તો દુઆ કબૂલ ન હોગી, દુઆ કબૂલ ન હુઈ હિદાયત નહી આયેગી.

ગશત કા મોજુ ચેહે કે અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને હમારી દુનિયા ઓર આખેરત કે મસાઈલ કા હલ મુહમ્મદ ﷺ કે તરીકે પર જુંદગી ગુજારને મેં રખ્યા હે, ઉંનકે તરીકે હમારી જુંદગીયો મેં આજાયે ઉસ કે લિયે મેહનત કી જરૂરત હે, ઇસ મેહનત પર બસ્તી વાલોં કો આમદહ કરને કે લિયે ગશત કે લિયે મસ્જિદ મેં જમા કરના હે, નમાઝ કે બાદ એલાન કર કે લોગોં કો રોકા જાયે એલાન કોઈ બસ્તી કા બા અખર આદમી ચા ઇમામ સાહબ કરે તો જુયાદહ મુનાસિબ હે, વોહ હમ કો કહે તો હમારા સાથી કરદે, ફિર ગશત કી અહમિયત, જરૂરત ઓર કીમત બતાઈ જાયે ઇસકે લિયે આમદહ કિયા જાયે, જો તેયાર

હો ઉનકો અચ્છી તરહ આદાબ બતાએ જાએ. અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરતે હુએ ચલના હે, નિગાહે નીચી હો. હમારે તમામ મસાઈલ કા તાલ્લુક અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી ઝાત સે હે, ઈન બાજર મે ફેલી હૂઈ ચીજો સે કિસી મસ્જિદે કા તાલ્લુક નહીં, ચીજો પર ધ્યાન ન જાએ, અગર નિગાહ પળ જાએ તો મિટ્ટી કે કલે માલુમ હો, હમારા દિલ અગર ઉન ચીજો કી તરફ ફિર ગયા તો ફિર હમ જુસકે પાસ જાવે હે ઉનકા દિલ ઈન ચીજો સે અલ્લાહ કી તરફ કેસે ફિરેગા, કબ્ર કા દાખલા સામને હો, ઈસી જમીન કે નીચે જાના હે. મિલજુલ કર ચલે.

એક આદમી બાત કરે, કામ્યાબ હે વોહ બાત કરનેવાલા જો મુખ્તસર બાત કરકે આદમી કો મસ્જિદ મે ભેજ દે, ભાઈ હમ સબ મુસલમાન હે, હમ ને કલ્મા 'લા ઈલા-હ ઈલ્લેલ્લાહુ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ' પઢા હે, હમારા ચકીન હે અલ્લાહ પાલને વાલે હે, નફા ઓર નુકસાન, ઈજાઝત ઓર જુલ્લ ત અલ્લાહ કે હાથ મે હે, અગર હમ અલ્લાહ કે હુકમ પર ઓર હઝરત મુહમ્મદ ﷺ કે તરીકે પર જુદગી ગુજારેંગે, અલ્લાહ રાજી હોકર હમારી જુદગી બનાવેંગે, હમસબ કી જુદગી અલ્લાહ કે હુકમ કે મુતાબિક હઝરત મુહમ્મદ ﷺ કે તરીકે પર આજાએ ઉસકે લિયે ભાઈ મસ્જિદ મે કુછ ફિકર કી બાત હોરહી હે, નમાઝ પઢ ચુકે હો તોભી ઉઠાકર મસ્જિદ મે ભેજ દે, જરૂરત હો તો આગે નમાઝ કો ભી મસ્જિદ મે ફોરી જાને કા ઉનવાન બનાવે, અલ્લાહ કા સબસે બળા હુકમ નમાઝ હે, નમાઝ પઢેંગે તો અલ્લાહ રોજી મે બરકત દેંગે, ગુનાહો કો માફ કરેંગે, દુઆઓ કો કબૂલ ફરમાં લેંગે, બશારતે સુનાઈ જાએ, વઈદે નહીં, નમાઝ કા વકત જા રહા હે ચલચે, અમીર કી ઈતિઅત કરની હે, વાપસી મે ઈસ્તિફાર કરતે હુએ આના હે.

અબ આદાબ કા મુજાકેરહ કરને કે બાદ દુઆ માંગકર ચલ દે ગશત મે દસ આદમી જાએ, મસ્જિદ કે કરીબ મકાનાત પર ગશત કરલે, મકાનાત ન હો તો બાઝાર મે કરલે, મસ્જિદ મે દો-ત્રીન આદમી છોળ દે, નએ આદમી જુચાદહ તૈયાર હોજાએ તો ઉનકો ભી સમજાકર મસ્જિદ મે મશગૂલ કરદે નએ આદમી ત્રીન ચાર સાથ હો, મસ્જિદ મે એક સાથી અલ્લાહ કી તરફ મુતવજજેહ હોકર ઝિક્રો દુઆ મે મશગૂલ રહે, એક આને વાલે કા ઈસ્તિફાલ કરે, જરૂરત પળે તો પુઝૂ કરવાકર નમાઝ પઢવા દે, ઓર એક સાથી આને વાલો કો નમાઝતક મશગૂલ રખે, અપની જુદગી કા મકસદ સમજાએ, પોને ઘંટે ગશત હો. નમાઝ સે સાત આઠ મિનટ પેહલે ગશત ખતમ કરદે, અબ તકબીરે ઉલા કે સાથ નમાઝ મે શરીક હો.

જીન સાથી કે બારે મેં મશ્વરા હોજાએ વોહ દઅવત દે, સમજાએ કે અલ્લાહ કી ઝાતેઆલી સે તાલ્લુક કાર્થમ હૂવા, તો દુનિયા ઓર આખેરત મેં કયા નફા હોગા ઓર અગર અલ્લાહ કી ઝાતેઆલી સે તાલ્લુક કાર્થમ ન હૂવા તો દુનિયા ઓર આખેરત મેં કયા નુકસાન હોગા, જેસે ઈસ ખત કે શુરૂ મેં છે નંબરો કા તજકેરા ક્રિયા હે ઉસ તર્જ પર હર નંબર કા મકસદ, ઉસકા નફા, ઉસકી કીમત ઓર હાસિલ કરને કા તરીકા બતાયા જાએ, સાદે અંદાજ મેં બયાન હો, ઉસ સે ઈન્શાઅલ્લાહ મજમે કી સમજ મેં કામ આએગા ઓર ઉસકી જરૂરત ભી મહસૂસ કરેગા ઓર સમજેગા કે હમ ભી સીપ સકતે હે હમારે સાથી ભી દઅવત મેં એહતેમામ સે જમકર બેઠે, મુતવજજેહ હો કર મોહતાજ બનકર સુને, જો બાત કેહરહા હે હમ અપને દિલ મેં કહે કે હક હે, ઈસસે દિલ મેં ઈમાન કી લેહરે ઉઠેગી ઓર અમલ કા જગબા બનેગા, તીન ચિલ્લો કી બાત જમકર રખીજાએ, નકદ નામ લિયે જાએ, ઉસકે બાદ ચિલ્લો કે લિયે વકત લિખવાએ જાએ ઓર ફિર જીસ વકત કે લિયે તૈયાર હો ઉસકો કબૂલ કર લિયા જાએ.

મુતાલેબા ઓર તરકીલ કે વકત કી મેહનત સારી દઅવત કા મગ્ગ બનતા હે, અગર મુતાલેબો પર જમકર મેહનત ન હૂઈ તો ફિર કામ કી બાત રેહ જાએગી ઓર કુર્બાની વખૂદ મેં ન આએગી તો કામ કી ખાન નિકલ જાએગી, દઅવત દેનેવાલા હી મુતાલેબા કરે, એક આદમી ખળે હોકર નામ લિખે, નામ લિખને વાલા મુસ્તકિલ તકરીર શુરૂ ન કરે, એક-દો જુમલે તરગીબી કેહ સકતા હે ફિર આપસ મેં એક દૂસરે કો આમદહ કરને કો કહા જાએ, ફિકર કે સાથ અપને કરીબ બેઠનેવાલો કો તૈયાર કરે, આઝર કા દિલજોઈ કે સાથ હલ બતાએ નબિયો ઓર સહાબા કી કુર્બાનિયો કે કિસ્સો કી તરફ ઈશારે કરે ઓર ફિર આમદહ કરે, આખિર મેં મકામી જમાઅત બનાકર, ઉનકે હફ્તે કે દો-ગશત, રોજના તાલીમ, તરબીહાત, મહીને કે તીન ચીમ વગેરેહ કા નજમ તૈ કરાએ.

તાલીમ

તાલીમ મેં ધ્યાન, અઝમત, મોહબબત, અદબ ઓર તવજજુહ કે સાથ બેઠને કી મશ્ક કીજાએ, સહારા ન લગાયા જાએ, બાવુઝૂ બેઠને કી કોશિશ હો, તબિયત કે બહાનો કી વજહ સે તાલીમ કે દોરાન ન ઉઠા જાએ, બાતે ન કી જાએ, ઈસતરહ બેઠેગો તો ફરિશ્તે ઉસ મજલિસ કો

ઢાંકલેગે, એહલે મજલિસ મેં તાઅત કા માથા પેદા હોગા, અઝમત કી મશક સે હદીષે પાક કા વોહ નૂર દિલ મેં આએગા. ખુસ પર અમલ કી હિદાયત મિલતી હૈ, બેઠેલી આદાબ ઓર મકસદ કી તરફ મુતવજ્જેહ કિયાજાએ, મકસદ ચેહે કે હમારે અંદર દીન કી તલબ પેદા હોજાએ.

ફઝાઇલે કુર્આન મજીદ પઢકર થોળી દેર કલામેપાક કી ઉન સૂરતો કી મશક કીજાએ જો ઉમૂમન નમાઝો મેં પઢી જાતી હૈ, અત્તહિયાત, દુઆએ કુનૂત વગેરેહ કા મુજકેરેહ ઓર તરહીહ, ઈજતિમાઈ તાલીમ મેં ન હો, ઈનફિરાદી સીખને સિખાને મેં ઉનકી તરહીહ કરે, અલ્લાહપાક તોફીક દેં તો હર કિતાબ મેં સે તીનચાર સફે પઢે જાએ, તાલીમ મેં અપની તરફ સે તકરીર ન હો હદીષ શરીફ પઢને કે બાદ દો તીન જુમ્લે એસે કેહદિયે જાએ કે અમલ કા જઝબા ઓર શોક ઉભર આએ

હઝરત શૈખુલ હદીષ મોલાના મોહમ્મદ ઝકરયા સાહબ દા.બ.કી તાલીફ ફરમૂદહ ફઝાઇલે કુર્આન, ફઝાઇલે નમાઝ, ફઝાઇલે તબ્લીગ ફઝાઇલે ઝિક્ર, ફઝાઇલે સદકાત, હિસ્સા અવ્વલ ઓર દોમ, ફઝાઇલે રમઝાન, ફઝાઇલે હજ, (અય્યામે રમઝાન ઓર હજ મેં) ઓર મોલાના એહતેશામુલ હસન સાહબ કાંધલવી દા.બ.કી મુસલમાનો કી મોજૂદહ પસ્તી કા વાહિદ ઈલાજ, સિફે ચે કિતાબે હૈ ખુનકો ઈજતેમાઈ તાલીમ મેં પઢના ઓર સુનાના હૈ ઓર તબ્દાઈ મેં બેઠકર ભી ઉનકો પઢના હૈ,

કિતાબો કે બાદ છે નંબરો કા મજકેરેહ હો સાથીયો સે નંબર બયાન કરાચે જાએ, જબ ભી તાલીમ શુરૂ કી જાએ તો અપને મેં સે દો-સાથીયો કો તાલીમ કે ગરત કે લિચે ભેજદિયા જાએ, ૧૫-૨૦ મિનટ બાદ વોહ આજાએ તો દૂસરે સાથી ચલે જાએ, ઈસ તરહ બસ્તી વાલો કો તાલીમ મેં શરીફ કરને કી કોશિશ હોતી રહે, બાહર નિકલને કે જમાને મેં રોજાનહ સુબહ ઓર બાદે ઝોહર દોનો વકત તાલીમ દો-તીન ઘંટે કી જાએ, ઓર અપને મકામ પર રોજાનહ ઈસી તરતીબ સે એક ઘંટા તાલીમ હો ચા ઈબ્તેદાઅન ખુતબી દેર અહબાબ જુબ સર્કે.

મશ્વરેહ

કામ કે તકાજો કો સોચને, ઉનકી તરતીબ કાઈમ કરને, ઉન તકાજો કો પૂરા કરને કી શકલે બનાને મેં ઓર જો અહબાબ અવકાત ફારિગ કરે ઉનકી મુનાસિબ તશ્કીલ કે લિચે ઓર જો મસાઈલ હો, અહબાબ કો મશ્વરે મેં જોળા જાએ, અલ્લાહ કે ધ્યાન ઓર ફિક્ર કે સાથ દુઆ માંગકર મશ્વરે મેં બેઠે, મશ્વરે મેં અપની રાયપર ઈસરાર ઓર અમલ કરાને કા જઝબા ન હો, ઉસ સે અલ્લાહ કી મદદે હટ જાતી હૈ, જબ

રાય તલબ કરી જાએ અમાનત સમજકર જો બાત અપને દિલમે હો કેહ દી જાએ, રાય રખને મેં નરમી હો, કિસી સાથી કરી રાય સે તકાબુલ કા તર્જ ન હો, મેરી રાય મેં મેરે નફસ કે શુર શામિલ હૈં ચે દિલ કે અંદર ખ્યાલ હો, અગર ફેસ્લા કિસી દૂસરી રાયપર હોગયા તો ઉસકી ખુશી હો કે મેરે શુર સે હિફાજત હોગઈ, ઓર અગર અપની રાયપર ફેસ્લા હોજાએ, તો ખોફ હો ઓર ખુયાદહ દુઆએ માંગી જાએ. હમારે ચહાં ફેસ્લે કરી બુન્યાદ કષરતે રાય નહીં હૈં, ઓર હર મામલે મેં હરએક સે રાય લેના ભી જરૂરી નહીં હૈં, હાં દિલખુઈ સબ કરી જરૂરી હૈં.

અમીર કરી ઇસ બાત કા ચકીલ હો કે ઇન અહબાબ કરી ફિક ઓર મિલકત બેઠને કરી બરકત સે અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ સહી બાત ખોલ દેગે અમીર અપને આપ કરી મશ્વરહ કા મોહતાજ સમજે, રાય લને કે બાદ ગોરો ફિક સે જો મુનાસિબ સમજ મેં આતા હો વોહ કેહ દે, બાત ઇસ તરહ રખે કે કિસી કરી રાય કા ઇસ્તિખ્ફાફ ન હો, અગર તબીઅતે મુખ્તલિફ હો તો ઉસ બાતપર શોક ઓર રગબત કે સાથ આમદહ કરવે

ઓર સાથી અમીર કરી બાતપર એસે શોક સે ચલે કે ઉનકી હી રાય તૈં પાઈ હૈં, અગર ઉસકે બાદ અમલન એસી શકલ નજર આએ કે હમારી રાય ખુયાદહ મુનાસિબ થી, ફિર ભી હરગીજ તાનહ ન દિયા જાએ, ચા ઇશારા કિનાયા ભી ન કિયા જાએ, ઇસી મેં ખૈર કા ચકીલ કિયા જાએ, જો અમીર કરી તાનહ દે ઉસ કે લિયે સખ્ત વઈદે આઈ હૈં.

શબે જુમ્આહ

જબ મહલ્લો કરી મસાજિદ મેં હફતો કે દો ગશતો કે જરીયે ફી ઘર એક આદમી ત્રીન ચિલ્લે કે લિયે નિકલને કરી આવાજ લગ રહી હોગી, તાલીમો ઓર તસ્બીહાત પર અહબાબ જુબરહે હોગે, હર મસ્જિદ સે ત્રીન દિન કે લિયે જમાઅતે નિકાલને કરી કૌશિશ હોરહી હોગી તો શબે જુમ્આહ કા ઇજતેમા સહી નેહેજ પર હોગા ઓર કામ કે બઠને કરી સુરતે બનેગી, જુમેરાત કરી અસર કે વકત સે મહલ્લો કરી મસાજિદ કે અહબાબ અપની અપની જમાઅતો કરી સુરત મેં બિસ્તર ઓર ખાના સાથ લેકર ઇજતેમા કરી જગહપર પોહચે.

મશ્વરે સે એસે અહબાબ સે ઉમૂમન દઅવત દિલવાઈ જાએ જો મેહનત કે મેદાન મેં હો ઓર તબીઅત પર કામ કે તકાજે ગાલિબ હો બહુત હી ફિક ઓર એહતેમામ સે તશકીલે કરી જાએ, અગર અવકાત વસૂલ ન હો તો રાતકો ભી મેહનત કરી જાએ, રો-રો કર માંગા જાએ સુબહકો જમાઅતો કરી તશકીલ કર કે હિદાયત દેકર રવાના

ક્રિયા જાએ, ત્રીન દિન કી મહલ્લોં સે તૈયાર હોકર આઈદુઈ જમાઅતે ઉમૂ-મન સાત-આઠ મીલતક ભેજુ જાએ, હર શબે જુમઅહ સે ત્રીન ચિલ્લો ઓર ચિલ્લો કી જમાઅતોં કે નિકલને કા રૂપ પળના ચાહયે, અગર શબેજુમઅહ મે ખુદા નખાસ્તા તકાજે પૂરે ન હોસકે તો સારે હફતે અપને મહલ્લોં મે ફિર ઇસકે લિયે કૌશિશ કી જાએ ઓર આઈનદહ શબે જુમઅહ મે મહલ્લોં સે તકાજે કે લિયે લોગોં કો તૈયાર કરકે લાયા જાએ.

મેહનત ડા મકસદ

ભાઈ દોસ્તો કામ બહોત નાજુક હૈ, હુગૂર رحمۃ اللہ علیہ ને એક મેહનત ફરમાઈ ઇસ મેહનત સે સારે ઇનસાનોં કી સારી જુદગી કે, કમાને, ખાને, બિયાહ શાદી, મેલ મુલાકાત, ઇબાદાત, મામલાત વગેરહ કે તરીકો મે મુકમ્મલ તબદીલીયાં આઈ, તો આપ رحمۃ اللہ علیہ ને ખુદ ઇસ મેહનત કે કિતને તરીકે બતલાયે હોગે, હમે અભી યે કામ કરતે નહીઆતા ઓર ન અભી હકીકી કામ શુરૂ હૂવા હૈ, કામ ઉસ દિન શુરૂ હોગા જબ ઇમાન ઓર ચકીન અલ્લાહ કી મોહબ્બત, અલ્લાહ કે ધ્યાન, આખેરત કી ફિક, અલ્લાહ કે ખોફો ખશિયત જોહદો તકવા સે ભરેદૂએ લોગ, હુગૂર رحمۃ اللہ علیہ કે આલી અખ્લાક સે મુઝય્યન હોકર અલ્લાહ કી રઝા કે જઝબે સે મખ્મૂર હોકર અલ્લાહ કી રાહ મે જાન દેને કે શોક સે ખિંચેખિંચે ફિરૈંગે, હઝરત ઉમર રદિ ફરમાતે હૈ : અલ્લાહ રહમ કરે ખાલિદ રદિ. પર ઉસકે દિલ કી તમન્ના સિફ યે થી કે હક ઓર હકવાલે ચમક જાએ ઓર બાતિલ ઓર બાતિલ વાલે મિટજાએ ઓર કોઈ તમન્નાહી ન થી.'

અભી જો હમકો કામ કી બરકતે નજર આ રહી હૈ વોહ કામ શુરૂ હોને સે પેહલે કી બરકતે હૈ, જેસે હુગૂર رحمۃ اللہ علیہ કી વિલાદત કે વકત સે હી બરકતોં કા જુહૂર શુરૂ હૂવા થા લેકિન અસલ કામ ઓર અસલ બરકતે ચાલીસ સાલ બાદ શુરૂ હૂઈ, અભી તો ઇસકેલિયે મેહનત હોરહી હૈ, કે કામ કરને વાલે તૈયાર હોજાએ અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કામ ઉનસે લેંગે ઓર હિદાયત કે ફેલને કા જરીયા ઉનકો બનાઓંગે, જુસ કી જુદગી અપની દઅવત કે મુતાબિક બદલેગી, જુનકી જુદગીયો મે તબદીલી ન આયેગી અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ઉનસે અપને દીન કા કામ ન લેંગે યે નબિયોંવાલા કામ હૈ.

ઇસ કામ મે અગર અપને આપ કો ઉસૂલ સીખને કા મોહતાજ ન સમજ ગયા ઓર ઉસૂલોં કે મુતાબિક કામ ન હૂવા તો સખ્ત ફિત્નોં કા ખતરા હૈ, હુગૂર رحمۃ اللہ علیہ ને જબ બાહર મુલ્કો મે કામ શુરૂ કરને કા ઇરાદા ફરમાયા

તો પેહલે તમામ સહાબા કો તીન તીન દિન તક તરગીબ દી ઓર ફિર ફરમાયા કે ખુસ તર્જ પર ચહાં કામ હુવા હૈ બિલકુલ ઇસી તર્જ પર બાહર જાકર ભી કરના હૈ, ઇસ કામ કી નોઈચત ચેહી હૈ, મકામ જબાન, મુઆશરત, મોસમ વગેરહ કે એતેબાર સે ઇસ કામ કે ઉસૂલ નહી બદલતે ઇસ કામ કી નહજ ઓર ઉસૂલો કો સીખને કે ઓર કાઈમ રેહને કે લિયે ઇસ ફિઝ મેં આના ઓર બાર-બાર આતે રેહના ઈન્તિહાઈ જરૂરી હૈ, જહાં હઝરત રહ.ને જાન ખપાઈ થી, ઓર ઉનકે સાથ ઇખ્તેલાત ભી બહોત જરૂરી હૈ, જો ઇસ જદો જેહદ મેં હઝરત રહ.કે સાથ થે, ઓર જબ સે અબતક ઇસ ફિઝા મેં ઓર કામ મેં મુસલસલ લગોહૂએ હૈં, ઇસકે બગેર કામ કા અપને નહજ ઓર ઉસૂલો પર કાઈમ રેહના બ જાહિર મુમકિન નહી ઇસ લિયે અપને કામ કરનેવાલે અહબાબ કો એસી ફિજા મેં એહતેમામ સે નોબત બનોબત ભેજતે રહૈ.

તરીકએ કાર

તમામ અંબિયા અલ. અપને અપને જમાને મેં કિસી ન કિસી નકશે કે મુકાબલે પર આયે ઓર બતાયા કે કામ્યાબી કા ઇસ નકશે સે બિલકુલ તઅલ્લુક નહી હૈ, કામ્યાબી કા તઅલ્લુક બરાહે રાસ્ત અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી ઝાતેઆલી સે હૈ, અગર અમલ ઠીક હોગે, અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ છોટૈ નકશે મેં ભી કામ્યાબ કરદેંગે ઓર અમલ ખરાબ હોગે અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ બળે બળે નકશે તોળકર નાકામ કરકે દિખાઈંગે, કામ્યાબ હોને કે લિયે ઇસ નકશે મેં અમલ ઠીક કરો હર નબીને અપને રાએખુલ વકત નકશે કે મુકાબલે પર મેહનત કી ઓર હઝરત મુહમ્મદ ﷺ તમામ અકસરિયત, હુકૂમત, માલ જરાઅત ઓર સનઅત કે નકશો કે મુકાબલે પર તશરીફ લાએ, આપકી મેહનત ઇન નકશો સે નહી ચલી.

આપકી મેહનત મુજાહદો ઓર કુર્બાનિયો સે ચલી હૈ બાતિલ તઅય્યુશ કે નકશે સે ફેલતા હૈ તો હક તકલીફ ઉઠાને સે ફેલતા હૈ, બાતિલ મુલ્કો માલ સે ચમકતા હૈ તો હક ફકો ગુરબત કી મશકકતો મેં ચમકતા હૈ જીતને ફિન્ને મુલ્કોમાલ ઓર તઅય્યુશ કી બુન્યાદપર લાએ જારહે હૈ ઉનકા તોળ હક કે લિયે ફકો ગુરબત ઓર તકાલીફ બરદાશત કરને મેં હૈ, અબ ઇસ કામ કે જરીયે ઉમ્મત મેં મુજાહદા ઓર કુર્બાની કી ઇસ્તેઅદાદ પેદા કરની હૈ.

અહકામે મુસાફિર

મુસાફિર કિસે કહેએ ?

જો કોઈ ત્રીન મંઝિલ ચાની ૪૮ મીલ(૭૭ ૧/૪ કી.મી.)ચલને કા કર્દ કર કે નિકલે વોહ શરીઅત કે કાઈદે સે મુસાફિર હૈ,અપને મકામ સે ખુસ મકામ પર જાના હે વહાં તક સવા સતત્તર કી.મી.હોના ચાહિયે ન કે ગાંઠિ યા શહર કી હદ સે,જબ અપને શહર યા ગાંઠિ કી આબાદી સે બાહર નિકલ ગએ(ચાહે શહર કિતના હી બળા હો જેસે બમ્બઈ)તો શરીઈ ઉસૂલ કે મુતાબિક મુસાફિર બન જાએંગે.ઔર જબ વાપસી હોગી તો ગાંઠિ યા શહર કી આબાદી શુરૂ હોતે હી મુકીમ બન જાએંગે. આબાદી મે ફિનાએ મિસર ભી દાખિલ હે ચાની કબસ્તાન,ઘોડ ડોળ,યા કચરા ડાલને કી મુતઅચ્ચન જગહ વગૈરહ કો ફિનાએ મિસર કેહતે હૈ.

ખુસ જગહ જાને કા ઈરાદા હે વહાં જાને કે લિયે અગર દો રાસ્તે હૈ એક નજદીક કા દૂસરા દૂર કા તો જિસ રાસ્તે સે સફર કરના હે ઉસી કા એતેબાર હોગા,અગર દૂર કે રાસ્તે સે જા રહા હે ઔર વાપસી મે નજદીક વાલે રાસ્તે સે આ રહા હે તો અગર પંદરહ દિન ઠહેર કર આ રહા હે તો મુકીમ હી રહીગા, કસર ન કરે. ઔર અગર પંદરહ દિન કહી ઠેહરા નહી હે તો મુસાફિર હી રહેગા,અપની આબાદી તક કસર હી કરે.

જબ કોઈ શખ્સ અપને વતન સે સફર કરને લગે તો ઉસકે લિયે મુસ્તહબ ચેહે કે દો રકાત નમાઝ ઘર મે પઢકર સફર શુરૂ કરે,ઔર જબ સફર સે વાપસ આએ તો મુસ્તહબ ચેહે કે પેહલે મસ્જિદ જાકર દો રકાત નમાઝ પઢલે ઉસકે બાદ અપને ઘર જાએ.

જો કોઈ શરઈ મુસાફિર હો વોહ ઝોહર,અસર ઔર ઈશા કી ફજ દો રકાત પઢે, ઔર સુન્નતો કા હુકમ ચેહે કે જહ્દી હો તો ફજર કી સુન્નતો કે અલાવહ ઔર સુન્નતો છોળ દેના દુરસ્ત હૈ, વરના સુન્નતો પૂરી પઢે, ઉસમે કમી નહી હૈ, ઔર ફજર મગરિબ ઔર વિત્ર કી નમાઝ મે ભી કોઈ કમી નહી હૈ. મુકીમ કબ હોંગે?

અગર રાસ્તે મે કહી ઠહેર ગએ ઔર અગર પંદરહ દિન સે કમ ઠહેરને કી નિચ્ચત કી હે તો મુસાફિર હી રહેંગે ઔર અગર પંદરહ દિન યા ઉસ સે ખુયાદહ ઠહેર ને કી નિચ્ચત કરલી તો અબ મુસાફિર નહી રહે,બલકે મુકીમ હોગાએ ઈસલિયે અબ નમાઝ પૂરી પઢે,ફિર અગર

નિશ્ચય બદલ ગઈ ઓર પંદરહ દિન સે પેહલે જાને કા ઇરાદહ કરલિયા તબ ભી મુસાફિર ન રહે, નમાઝે પૂરીહી પઢની પડેગી. ઓર અગર દો મુખ્તલિફ જગહો પર પંદરહ દિન કહેરને કી નિશ્ચય હો કે ફુલાં ગાંઠિ મે દસ દિન રહુંગા ઓર ઉસકે નજદક દૂસરે ગાંઠિ મે પાંચ દિન તો મુસાફિર હી રહેંગે, મુકીમ ન હોંગે.

કિસી દૂર દરાજ શહર જાને કે ઇરાદે સે ઘર સે નિકલે ઓર વહાં પર પંદરહ દિન યા ઉસ સે જુયાદહ રેહને કી નિશ્ચય શુરૂ હી સે કર લી તો રાસ્તે મે કસર કરે ઓર જબ ઉસ શહર કી હદ મે દાખિલ હોજાએ, અબ કસર નહી હૈ, નમાઝે પૂરી પડે.

સફર શરઈ હો યા ઝેર શરીઈ ઓર સફર કે સબ સાથી હાજિર હો, તોભી રેલગાડી યા સ્ટેશન પર અઝાન કેહના મુસ્તહબ હૈ યાની અગર બા-જમાઅત નમાઝ પઢની હો તો અઝાન કેહના ચાહિયે, ઇસ શર્ત કે સાથ કે ફિલ્ના યા હંસી મજાક કા અંદેશા ન હો.

કિબ્લે કી તહકીક

અગર કિસી એસી જગહ હૈ જહાં કિબ્લા મઅલૂમ નહી હૈ કે કિસ તરફ હૈ? ઓર ન વહાં કોઈ એસા શખ્સ હૈ જુસ સે પૂછ સકે તો અપને દિલ મે સોચે ઓર જુસ તરફ દિલ ગવાહી દે ઉસ તરફ પઢલે, અગર બે સોચે પડેગા તો નમાઝ નહી હોગી, બલ્કે અગર બાદ મે મઅલૂમ હો જાએ કે સહી કિબ્લે હી કી તરફ રૂખ કરકે પઢી હૈ તબ ભી નમાઝ નહી હોગી, ઓર અગર વહાં આદમી મોજૂદ હૈ ઓર બગેર પૂછે નમાઝ પઢલી તો ભી નમાઝ નહી હોગી, ઓર કોઈ બતલાને વાલા ન મિલા ઓર ઓર દિલ કી ગવાહી પર નમાઝ પઢલી ફિર મઅલૂમ હુવા કે જુસ તરફ નમાઝ પઢી હૈ ઉસ તરફ કિબ્લા નહી હૈ તો ભી નમાઝ હો ગઈ.

અગર કિબ્લાહ કી મુખાલિફ સિમ્ત મે નમાઝ પઢતા યા ફિર નમાઝ હી મે મઅલૂમ હો ગયા કે કિબ્લા ઇસ તરફ નહી બલ્કે દૂસરી તરફ હૈ તો નમાઝ હી મે ધૂમ જાએ, મઅલૂમ હોને કે બાદ અગર કિબ્લે કી તરફ ન ફિરેગા તો નમાઝ નહી હોગી.

અગર કિબ્લા મઅલૂમ ન હોની કી સૂરત મે જમાઅત સે નમાઝ પઢી જાએ તો ઉસમે ઇમામ ઓર મુકતદી સબકો અપને ગાલિબ ગુમાન પર અમલ કરના ચાહિયે, લેકિન અગર કિસી મુકતદી કા ગુમાન ઇમામ-

કે ખિલાફ હોગા તો ઉસકી નમાઝ ઉસ ઈમામ કે પીછે નહીં હોગી, ઈસ લિયે કે ઉસકે નજદીક ઈમામ ગલતી પર હૈ, ઔર કિસી કો ગલતી પર સમજ કર ઉસકી ઈકતેદા જાઈઝ નહીં હૈ.

ટ્રેન યા કશ્તી ચલરહી હૈ ઔર નમાઝ કા વકત આગયા તો ચલતી ટ્રેન યા કશ્તી હી મેં નમાઝ પઢલે, અગર ખળે હોકર નમાઝ પઢને મેં સર ધૂમને કા યા ગિર જાને કા ડર હૈ તો બેઠકર નમાઝ પઢે, અગર ખળે હોકર નમાઝ પઢને કી કુદરત હોને કે બાવજૂદ બેઠકર નમાઝ પઢેગો તો નમાઝ ન હોગી. દોરાને નમાઝ ટ્રેન ધૂમ ગઈ ઔર કિબ્લા દૂસરી તરફ હોગયા તો નમાઝ હી મેં ધૂમ જાએ ઔર કિબ્લા કી તરફ મુંહ કરલે.

અગર ખળે હોકર નમાઝ પઢને કી જગહ નહીં હૈ તો બેઠકર પઢલે કે કઝા ન હો ફિર જગા મિલને પર ખળે હોકર ફિર સે પઢલે, અગર રેલગાડી મેં ઈતની ભીળ હૈ કે રૂકૂઅ સજદા નહીં કર સકતે ઔર ન કિબ્લા રૂખ હોકર નમાઝ પઢ સકતે હૈ ઔર ન નીચે ઉતરકર પઢ સકતે હૈ તો ઈસ મુશ્કિલ મેં બગેર કિબ્લારૂખ ઔર કયામ વગેરહ કે નમાઝ પઢલે ઔર બાદ મેં લોટા લે.

રેલગાડી કે ઈસ્તિજા ખાને મેં જો પાની હૈ વોહ પાની પાક હૈ, અગર વહાં પાની મોજૂદ હૈ તો તયમ્મુમ નહીં કર સકતે, લેકીન રેલગાડી મેં પાની પર તમામ મુસાફિર કા હક હૈ ઈસલિયે જિયાદહ ઈસ્તેમાલ ન કરે ઔર અગર બાહર હાથ ધોનેવાલે તબ મેં વુઝુ કરે તો પાની નીચે ગીરાકર ફર્શ કો ખરાબ ન કરે.

તયમ્મુમ કબ કરે ?

અગર રેલગાડી મેં પાની ન હો ઔર ઉમ્મીદ હો કે આને વાલે સ્ટેશન પર પાની મિલ જાએગા ઔર રેલ નમાઝ કે વકત કે અંદર સ્ટેશન પહોંચ જાએગી તો તયમ્મુમ ન કરે બલ્કે નમાઝ કે આખરી વકત તક ઈન્તેજાર કરના ચાહિયે, ઔર અગર મુસ્તહબ વકત મેં પાની મિલને કી ઉમ્મીદ ન હો ઔર સ્ટેશન એક મીલ યા ઉસ સે જુયાદહ દૂર હો તો દેર ન કરે બલ્કે મુસ્તહબ વકત કે અંદર તયમ્મુમ કર કે નમાઝ પઢ લે. અગર તયમ્મુમ કર કે નમાઝ પઢ રહા હૈ ઔર રેલગાડી સ્ટેશન સે એક કિ. મી. સે કમ ફાસલે પર પહોંચ ગઈ તો અબ નમાઝ બાતિલ હોજાએગી.

બશર્ત કે સ્ટેશન પર પાની મિલ સકતા હો.

તયમ્મુમ ઉસી ચીજપર જાઈઝ હે જો જલાને સે ન જલે ઓર પીધલાને સે ન પીધલે મસલન મિટ્ટી રેતી વગેરહ, ઈસલિયે અગર રેલગાડી કી દીવાલ પર યા સીટ પર ઇતની ગર્દ હો કે હાથ મારને સે ધુલ હાથ મે લગ જાયે તો ઉસપર તયમ્મુમ દુરસ્ત હૈ, અગર ગર્દ હાથ મે ન લગે તો તયમ્મુમ દુરસ્ત નહી.

ઈન્સાન શરઈ મુસાફિર કબ બનતા હે ?

(૧) શરઈ સફર યાની સવા સતતર કી.મી. સફર કા ઈરાદહ હો.

(૨) સફર કે શુરૂ હી સે શરઈ સફર કા ઈરાદા હો.

(૩) ઈસી ઈરાદે કે સાથ અપને મુકામ સે બાહર નિકલ જાયે.

જુસ શખ્સ મે યે તીનો શર્તે પાઈ જાયેગી વોહ શરીઅત કે કાઈદે સે મુસાફિર હૈ, જબ યે આદમી શરઈ સફર કે ઈરાદે સે સફર શુરૂ કર કે અપની આબાદી સે બાહર નિકલ ગયા તો અબ ઉસપર મુસાફિર કે અહકામ જરી હોંગે.

અબ સે મકસદે જિંદગી ગુજરાતી, ઉર્દુ ઓર હિન્દી તીનો કિતાબે ૨૬૦ સફે મે હી બનેગી. ઓર ઈન્શા અલ્લાહ ઇંગ્લિશ મે ભી બહોત જલ્દ બનકર તૈયાર હોજાયેગી દુઆ કરે સબ કામ અલ્લાહ આસાન કર દે.

હજ યા ઉમરહ મેં જાને વાલોં કે લિયે બેહતરીબ કિતાબ

હજ યા ઉમરહ મેં જાને વાલોં કે લિયે હજ ઓર ઉમરહ કા બિલકુલ આસાન તરીકા જરૂરી મસાઈલ કે સાથ ઓર મકકા મદીના કી પૂરી તારીખ (ઇતીહાસ) ફોટુ કે સાથ (જો દૂસરી કિતાબોં મેં શાયદ હી દસ્ત-યાબ હૈ) ઓર દૂસરી બહોત સી જરૂરી બાતેં જુસ મેં શામિલ હે વોહ કિતાબ ગુજરાતી મેં હજ ઓર તારીખ કે નામ સે બનકર આ ગઈ હે ઓર જહાંપર મકસદે જિંદગી કિતાબ મિલતી હે વહી પર યે કિતાબ ભી દસ્તયાબ હૈ લેહાજા હજ પર જાનેવાલોં સે ગુજારિશ હૈં કે ઈસ કિતાબ કા મુતાલેઆ જરૂર કરે ઓર ઈસ કિતાબ કે મુતાલે કે બાદ ઈ. અલ્લાહ દૂસરી કિતાબ કે મુતાલે કી જરૂરત ન રહેગી ઓર ન કિસી સે કુછ પુછને કી જરૂરત બાકી રહેગી ઈન્શા અલ્લાહ.

ગુનાહોં કી નહસત

“ વ મરઝાદિરલ ઈસ્મિ વ બાતિનહ ”

ઓર છોળ દો ખુલા હુવા ગુનાહ ઓર છુપા હુવા

ગુનાહ, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી નાફરમાની કરને કો ઓર નબી કી મુબારક સુન્નતોં સે રુ-ગરદાની કરને કો કેહતે હૈ.

ગુનાહોં કે નુકસાનાત કા ઈત્મ

ઈમામ ગઝાલી રહ.ને લિખ્ખા હૈ કે આલિમ વોહ શખ્સ હૈ જુસ પર ગુનાહોં કે નુકસાનાત અચ્છી તરહ વાજેહ હોજાએ,ગોયા જો શખ્સ ગુનાહોં કે નુકસાનાત સે જુલ્ના જુચાદહ વાકિફ હોગા વોહ ઉતના હી બળા આલિમ હોગા,કે જબ ઈન્સાન કિસી ચીજ કે નુકસાનાત સે વાકિફ હો તો વોહ ઉસ સે બચતા હૈ,યે ઈન્સાન કી ફિતરત હૈ.મિસાલ કે તોર પર (૧) ઈન્સાન ઝહર કે નુકસાનાત સે વાકિફ હોતા હૈ ઈસ લિયે વોહ ઉસ સે બચતા હૈ,અગર ઉસકો યે બતા દિયા જાએ કે ઉસકે સામને જો એક હજાર બિસ્કિટ પળે હૈ ઉનમે સે નવસો નનાવે બિલ-કુલ ઠીક હૈ સિફ એક મેં ઝહર હૈ,આપ ખા લિજીયે,તો કયા વોહ ખાએગા ? વોહ ઈન્સાન કહેગા કે કયા પતા જુસકો મેં ખા રહા હું ઈસી મેં ઝહર હો,લેકિન એક બચ્ચા જો ઈસ સે વાકિફ નહી હૈ ઉસ બચ્ચે કો એક બિસ્કિટ પકળાએ ઓર ઉસ સે કહે કે યે ઝહર વાલા હૈ તુમ ખા લો તો ફિર ભી વોહ બચ્ચા ઉસે મુંહ મેં કાલ લેગા,ઈસલિયે કે વોહ ઉસ કે નુકસાનાત સે વાકિફ નહી હૈ.

(૨) ઈસી તરહ હમ સાંપ કે નુકસાન સે વાકિફ હૈ,હર છોટ્ટે બળે કો મચલૂમ હૈ કે અગર સાંપ કાટ લે તો ઈન્સાન મર જાતા હૈ,હતા કે અગર કોઈ પ્લાસ્ટિક કા બનાહુવા સાંપ ભી દિખાઈ દે તો લોગ ડર સે ભાગ જાતે હૈ,બળા સાંપ તો કયા અગર છોટા સા બચ્ચા ભી કિસી કે ઘર મેં નજર આજાએ તો ઓરતેં શોર મચા દેતી હૈ.

(૩) અગર હમ જાનતે હોં કે બાજ લોગ રાત કો ડાકા ડાલતે હૈ,વોહ લોગોં કે ઘરોં કો લુંટ ભી લેતે હૈ,ઓર બાજ અવકાત ઉનકો જાન સે માર ભી દેતે હૈ,ચહાંતક કે બાજ દરીન્દહ સિફત ડાકૂ ઈઝઝતે ભી ખરાબ કરદેતે હૈ,તો ઈન્સાન કે દિલ મેં ડાકૂઓં કા એક ડર સા રેહતા હૈ, અગર કોઈ ભી નાવાકિફ બંદા રાત કો આપ કે ઘર કા દરવાજહ ખટખટાએ

તો આપ કભી ભી ખોલને કે લિયે તૈયાર નહીં હોતે, વોહ કિતની ભી મન્નત સમાજત કરે લેકિન જબતક વોહ અપના પૂરા તઆરૂફ ન કરાએ દરવાજહ નહીં ખોલેંગે, કયૂં કે મુશ્કિન હે કે વોહ ડાકૂ હી હો.

જબ એ મિસાલે સમજ મે આગઈ તો એ બાર્તે ભી જહન મે રખયે કે (૧) નફસ કી ખ્વાહિશ હમારે લિયે ઝહર કી મિસાલ હે, નફસ હમારે મન મે જો ગુનાહો કે ખ્યાલાત પેદા કરતા હે વોહ ઝહર કે માનિંદ હે, જુસ તરહ ઈન્સાન ઝહરીલે બિસ્કિટ કી દઅવત કબૂલ નહીં કરતા ઈસી તરહ ગુનાહો કે જો બિસ્કિટ નફસ પેશ કરતા હે કે ચેભી કરલો, ચેભી કરલો, એસે વકત આદમી કો ચાહિયે કે વોહ અપને નફસ કી ભી વોહ બાર્તે કબૂલ ન કરે ઓર ચેહી સોચે કે ઈસ ખ્વાહિશ કે પૂરા કરને મે ઝહર હે, લેહાઝા ઈન ખ્વાહિશાત કો અગર મે પૂરી કરૂંગા તો રૂહાની મોત મર જાઉંગા.

(૨) ઈસી તરહ બુરે દોસ્ત કી મિસાલ સાંપ કી તરહ હે, ફારસી કા મકોલા હે 'ચારે બદ બદતર બુવદ અજ મારે બદ' ચાની બુરા દોસ્ત બુરે સાંપ સે ભી જુયાદહ નુકસાન દેહ હોતા હે, ઈસલિયે કે બુરે સાંપ ને કાટ લિયા તો ઈન્સાન કી જુસ્માની મોત વાકેઅ હોજતી હે, લેકિન અગર બુરે દોસ્ત ને કાટલિયા તો ઈન્સાન કી રૂહાની મોત વાકેઅ હોજતી હે,

બલ્કે બુરા દોસ્ત શૈતાન સે ભી જુયાદહ બુરા હોતા હે, ઈસલિયે કે શૈતાન ઈન્સાન કે દિલ મે સિફ ગુનાહો કા ઇરાદહ ચા ખ્યાલ ડાલતા હે મજબૂર નહીં કરતા, લેકિન બુરા દોસ્ત ન સિફ ગુનાહ કા ખ્યાલ હી દિલ મે ડાલતા હે બલ્કે હાથ પકળ કર ગુનાહ ભી કરવા લેતા હે, તો બુરા દોસ્ત સાંપ ઓર શૈતાન દોનો સે બુરા હુવા.

ઈસી તરહ ચૂં કે હમ ડાકૂ કે નુકસાનાત સે વાકિફ હોતે હે ઈસલિયે ઉસકે કેહને પર ઘર કા દરવાજહ નહીં ખોલતે, શૈતાન કી મિસાલ હમારે ઈમાન કે ડાકૂ કી માનિંદ હે, જેસે ડાકૂ મોકી કી તલાશ મે હોતા હે કે મે ઉસકે ઘર મે એસે વકત પહોંચું જબકે મે ઘરકા સફાયા કરદૂં, શૈતાન ભી ઈસી ઈન્તિજાર મે રેહતા હે ઓર હર વકત વોહ ઈબ્ને આદમ કે કલ્બ કી તરફ મુતવજજેહ રેહતા હે, જબ વોહ બંદે કો ઝિક કરતા દેખતા હે તો વોહ પીછે હટા રેહતા હે ઓર જેસેહી ઉસકો ગાફિલ પાતા હે તો ઉસી વકત કલ્બ કે અંદર અપના વાર કરતા શુરૂ કરદેતા હે. જબ હમ શૈતાન કે નુકસાનાત સે વાકિફ હોંગે તો ફિર હમ શૈતાની પસાવિસ કે લિયે-

અપને દિલ કે દરવાજે કભી નહી ખોલોગે, તાકે હમ શૈતાન કે વસાવિસ સે બચ સકે.

નેકી ઓર ગુનાહ મેં ફર્ક

જબ કિસી ઇન્સાન કે નજદીક નેકી ઓર ગુનાહ મેં ફર્ક હી નહી હોતા તો વોહ એક તરફ ગુનાહ ભી કર રહા હોતા હે ઓર દૂસરી તરફ તરબીહ ભી ફેરતા રેહતા હે, ઇસકે પાસ ઇલ્મ હેહી નહી, ઓર અગર ઇલ્મ હે તો ઇલ્મે નાફેઅ સે મહરૂમ હે અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને કલામે પાક મેં ઇરશાદ ફરમાયા 'અ-ફ-રઅય-ત મનિત્તાખ-જ ઇલાહહુ હવાહુ વ અ-દલ્લ હુલ્લાહુ અલા ઇલ્મ' કયા આપને ઉસકો દેખા હે જુસને અપની ખ્વાહિશ કો અપના મઅબૂદ બનાલિયા હે, અલ્લાહ ને ઇલ્મ કે બાવબૂદ ઉસ કો ગુમરાહ કરદિયા.

નેકી ઓર ગુનાહ કા વોહી ફર્ક હે જો રોશની ઓર અંધેરે કા હે, અગર કિસી જગા અંધેરા હો તો વહાં ઇન્સાન કો સાંપ બિચ્છૂ નજર હી નહી આતે, ઓર વોહ ઉન સે બચ નહી સકતા, જેસેહી રોશની આતી હે સાંપ બિચ્છૂ કા પતા ચલ જાતા હે, ઇસી તરહ જુસ ઇન્સાન કે પાસ ઇલ્મ કા નૂર હોતા હે ઉસ નૂર કે આતેહી ગુનાહો કે સાંપ બિચ્છૂ ઉસકે સામને વાજેહ હો જાતે હે, ફિર વોહ ઇન્સાન ઉસ સાંપ બિચ્છૂઓ સે બચને કી કૌશિશ કરતા હે. આમ લોગો મેં ઓર અવલિયા અલ્લાહ મેં બુન્યાદી ફર્ક ગુનાહો સે બચને હી કા હે, આમ લોગ તો કભી કભી એસી નેકિયાં કર ભી લેતે હે જેસી અવલિયા અલ્લાહ કરતે હે, ખૂબ રૂબૂઆ ઇલ્લાહ કે સાથ નમાઝ પઢતે હે ઓર દિલ મેં નૂર આજાતા હે, ઓર જબ મસ્જિદ સે બાહર નિકલતે હે તો ઘર પહોચને સે પેહલે પેહલે જુતના નૂર આયા થા સબ ખતમ હોજતા હે, ચાતો કિસી કી ગીબત કરલી થા બદ નઝરી કી વજહ સે વોહ નૂર ખતમ હોજતા હે.

લંબી લંબી ઇબાદતે કરને કે બખ્ષએ ગુનાહો સે જુથાદહ બચે, ભલે હી નફલી આમાલ કુછ ન કરે મગર ગુનાહો સે બચે તો વોહ અલ્લાહ કા વલી હે, કયૂં કે ઉસકી જિંદગી મેં મઅસિયત નહી હે. હમારે વુબૂદ સે કોઈ ભી કામ શરીઅતો સુન્નત કે ખિલાફ સાદિર ન હો, હમ અપને ઇલ્મ ઓર ઇરાદહ સે કોઈ ગુનાહ ન કરે, અગર ચે બાત આપને પા લી તો સમજ

લીજીયે કે આપકો વિલાયત કા દર્જ હાસિલ હોગયા, કલામે પાક મે ઇરશાદ હે 'ઇન્ન અવલિયાઉલ્લુ ઇલ્લલ મુતકુન' અલ્લાહ કે વલી તો વોહ હૈ જો અલ્લાહ સે કરને વાલે હૈ.

ચેભી યાદ રખે કે કુછ કરને કા નામ તકવા નહી, બલ્કે કુછ ભી ન કરને કો તકવા કેહતે હૈ, ચાની વોહ બાતે જીન સે અલ્લાહ નારાજ હોતા હે ઉનકો ન કરના તકવા કેહલાતા હે, મોટે અલફાઝ મે તકવા ચે હે કે હર ઉસ કામ સે બચે જીસ કો કરને સે કલ કયામત કે દિન કોઈ હમારા ગરેબાન પકળને વાલા હો, લેહાજા ગુનાહો સે બચના લંબી લંબી નફલ ઇબાદતે કરને સે જીયાદહ અહમ હે, એક આદમી લંબી લંબી ઇબાદતે કરતા હે ઉસ કે સાથ સાથ ગીબત ભી કરતા હે ઓર લોગો કે દિલ ભી દુખાતા હે, તો વોહ બીચારા તો ફકીર હે, કલ કયામત કે દિન જબ વોહ પેશ હોગા તો ચે હકવાલે ઉસકી સારી ઇબાદતે લેકર ચલે જાએગે બલ્કે ઉનકે ગુનાહ ઉસકે સર પર ડાલ દિયે જાએગે,

એક હદીષે પાક મે હે 'અલ વિકાયતુ ખયરુમ મિનલ ઇલાજ' ચાની પરહેજ ઇલાજ સે બેહતર હે, એક આદમી કો નજલા મુકામ હો ઓર વોહ દવાઈ ભી ખાએ ઓર સાથ સાથ આઈસ્ક્રીમ ભી ખાએ તો ઉસકી બીમારી ઠીક નહી હોગી, ડોકટર કહેગા કે પેહલે પરહેજ કરો તબ દવાઈ ફાઈદા દેગી, ઇસી તરહ ઉલમા કેહતે હૈ કે પેહલે ગુનાહો સે પરહેજ કરો તબ ઈકો ઇબાદત કા ફાઈદા હોગા, ઇસલિયે હમ અપને જિસમ કો ગુનાહો સે બચાએ, અલ્લાહ કી નાફરમાની ન કરે, હમ સુબહ ઉઠે તો દિલ મે ચે નિચ્ચત હો કે મેને આજ કોઈ ગુનાહ નહી કરના, ફિર સુબહ સે શામ તક ઇસ કોશિસ મે લગે રહે કે,

આંખ સે કોઈ ગુનાહ ન હો,
જબાન સે કોઈ ગુનાહ ન હો,
કાન સે કોઈ ગુનાહ ન હો,
શર્મગાહ સે કોઈ ગુનાહ ન હો,
હાથ પાઉ સે કોઈ ગુનાહ ન હો.

ખવાજ અબુલ હસન ખિરકાની રહ. ફરમાતે હૈ કે જીસ બંદે ને કોઈ દિન ગુનાહો કે બગેર ગુજરા, એસા હી હે જેસે ઉસને વોહ દિન નબી કી મઈચ્ચત મે ગુજરા, ઇસલિયે રોજના સુબહ ઉઠકર અલ્લાહ સે ચે દુઆ

માંગે કે એ માલિક મેં આજ કા દિન એસા મુજરતા ચાહતા હું કે તેરે હુકમ કી નાફરમાની ન હો, ઈસ કો તમન્ના બનાવતર માંગા કરે, અગર કોઈ એક દિન ભી હમારી જુદગી મેં એસા હુવા તો હમ ઉમીદ કર સકતે હૈ કે ઈસ દિન કી બરકત સે કયામત કે દિન હમ પર અલ્લાહ કી રહમત હો જાએગી.

ગુનાહ નાજરત કે માનિંદ હૈ

ગુનાહ બાતિની એતેબાર સે નજાસત કે માનિંદ હોતા હૈ, ચુનાચે હમ ખુશ દિગ્વ સે ભી ગુનાહ કરતે હૈ હમાસા વોહ દિગ્વ બાતિની એતેબાર સે નાપાક હોજતા હૈ, આંખ ને અલત દેશ તો આંખ નાપાક હોગઈ, જબાન સે જુઠ બોલા તો જબાન નાપાક હોગઈ, કાન સે મીબત સુની તો કાન નાપાક હોગયે, હાથો સે ચોરી કી તો હાથ નાપાક હોગયે, પાઈ સે અલત કામ કે લિચે ચલતર અચે તો પાઈ નાપાક હોગયે, રમગાહ સે બદકારી કી તો રમગાહ નાપાક હોગઈ, લેકિન અગર સરાપા ગુનાહ મેં મુબિલા હોતર ભી તોબા તાઈબ હો જાએગા તો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ઈસકો ભી પાક ફરમા દેગે.

ગુનાહો કી બદખૂ

નાજસત કે અંદર બદખૂ હોતી હૈ, લેહાજા ઈન્સાન ખુબ અજાગ સે ગુનાહ કરતા હૈ ઈન અજાગ સે બાતિની તોર પર બદખૂ આતી હૈ, હદીષે પાક મેં આયા હૈ કે ઈન્સાન જબ જુઠ બોલતા હૈ તો ઈસકે મુંહ સે બદખૂ આતી હૈ હવા કે ફરિશ્તે ઈસ સે તકલીફ મહસૂસ કરતે હૈ ઔર ઈસ બંદે સે દૂર હો જાતે હૈ.

એક હદીષ મેં આયા હૈ કે જબ આદમી કી વફાત કા વકત કરીબ આતા હૈ તો મલિકુલ મૌત કે સાથ આનેવાલે દૂસરે ફરિશ્તે ઈસ આદમી કે અજાગા કો સુંઘતે હૈ, ખુબ ખુબ અજાગ સે ઈસને ગુનાહ કિચે હોતે હૈ ઈન અજાગા સે ઈનકો બદખૂ મહસૂસ હોતી હૈ, (ખુશ તરફ બચે હુએ ખાને કો સુંઘ કર ઔરતે પતા લગા લેતી હૈ કે ચે ઠીક હૈ ચા ખરાબ) અગર ઈન મેં ગુનાહો કી બદખૂ હોતી હૈ તો ઈન્હે પતા ચલ જાતા હૈ ઔર વોહ ઈસ બંદે કી પિટાઈ શુરૂ કર દેતે હૈ, ઔર જો તોબાહ તાઈબ હોનેવાલા નેકોકાર ઈન્સાન હોતા હૈ ઈસ કે અજાગા ગુનાહો સે પાક

હોતે હે લેહાજા ઉન સે બદલૂ મહસૂસ નહી હોતી.

ગુનાહો કી ચે બદલૂ સિફ દુન્યવી જિંદગી મેં ઓર મોત કે વક્ત હી ફરિશ્તો કો મહસૂસ નહી હોતી બલ્કે જહન્નમ મેં પળને કે બાદ ભી ઉનકે અઅઝા સે બદલૂ મહસૂસ હોગી ચુનાન્થે હદીષે પાક મેં આયા હે કે જો ઇન્સાન ઝિનાકાર હે જહન્નમ મેં ડાલે જાને કે બાવબૂદ ઉનકી શર્મ-ગાહો સે એસી બદબૂદાર હવા નિકલેગી કે સારે જહન્નમીયો કો પરે-શાન કરદેગી ઓર વોહ બળે ગુસ્સે કે સાથ ઉસ જહન્નમી કો દેખકર કહેગે કે તેરે જુસમ સે કેસી બદબૂ નિકલતી હે જુસ ને જહન્નમ કે અંદર હમારી તકલીફ મેં ઇજાફા કરદિયા.

નેકી કી ખુશબૂ

નેકી મેં ખુશબૂ હોતી હે, લેહાજા નેક લોગોં કે અઅઝા સે ખુશબૂ આતી રેહતી હે, અગર હમ નેકોકાર બન જાએગે તો હમારે જુસમ સે ભી બાતિની તોર પર ખુશબૂ આએગી, બાજ હઝરાત કે અંદર તો નેકી કી ઇત્ની ખુશબૂ ઇતની બળહા દી જાતી હે કે વોહ લાગોં કો જાહિર મેં ભી મહસૂસ હોતી હે મસલન ખુદ નબી ^ﷺ કે મુબારક પસીને સે ઇત્ની ખુશબૂ આતી થી કે ઉમ્મે સુલેમ રહી. આપ ^ﷺ કે પસીને મુબારક કો શીશી મેં ભરલિયા કરતી થી પુછા કે તુમ એસા કયૂં કરતી હો, તો અર્જ કિયા કે હમ ઇસ મુબારક પસીને કે કતરો કો જબ ખુશબૂ મેં મિલાતે હે તો ખુશબૂ કી મહક મેં ઇજાફા હો જાતા હે, મદીના તૈયબા મેં દુલ્હને ભી વોહ પસીના બતોરે ખુશબૂ ઇસ્તેમાલ કરતી થી.

સચ્ચેદેના અબૂ બકર રહી. કો અલ્લાહ ને ગુનાહોં સે મહકૂઝ કિયા હુવા થા જુસકી વજહ સે ઉનકે બદન સે ખુશબૂ આયા કરતી થી હઝરાત ઉમર રહી. કી રિવાયત હે કે અબૂ બકર સિદ્દીક રહી. કે જિસમ સે એસી ખુશબૂ આતી થી જો મુશક કી ખુશબૂ સે ભી બેહતર હુવા કરતી થી.

કબ્ર મેં બદન ખરાબ હોને કી વજહ

કુછ ચીજેં એસી હોતી હે જીન મેં ખરાબ હોને કા માદા મોબૂદ હોતા હે, ઓર વોહ ચંદ ઘંટોમે હી ખરાબ હોજાતી હે, ઓર કુછ ચીજેં મેં ખરાબ હોને કા માદા નહી હોતા લેહાજા વોહ સાલોં પળી રહે તોભી ખરાબ નહી હોતી. ઇસી તરહ ગુનાહોં કે અંદર ખરાબ કરને કા માદા મોબૂદ હોતા હે કયૂં કે વોહ નજાસત કે માનિંદ હોતે હે, ઓર નજાસત બદલૂ ફેલાતી

હે, જુસ સે ચીજ ખરાબ હો જાતી હે, ઇસીલિયે ગુનાહો કે અસરાત કી વજહ સે કબરો કે અંદર બદન ખરાબ હો જાતે હૈ, ઓર કીબો કી ગિજ બનતે હૈ, ઓર નેકી કે અંદર ખુશબૂ હોતી હે ઓર ખુશબૂ કો આપ જીતના અરસા ટાંપકર રખગે વોહ ખુશબૂ હી રહેગી, લેહાજા જો ઇન્સાન દુનિયા મે તોબા તાઈબ હોકર મરેગા ઉસકે ઉપર ગુનાહો કે અસરાત નહી હોગે ચે બંદા કબ મે ભી ચલા ગયા તો ઉસકા જીસમ કબ મે ભી નહી ગલેગા ઓર સળેગા, કયૂં કે ઉન્હો ને અપને ઇત્મ ઓર ઇરાદે સે ગુનાહ નહી કિયા હોતા, ઇસી લિયે ઉનકી લાશો કબરો મે મહફૂજ રેહતી હે.

અંબિયાએ કિરામ કે બારે મે તો હદીષે પાક મે આ ગયા કે ઉનકે જીસ્મો કો જમીન પર હરામ કરદિયાગયા હે, ઇસી તરહ જો અંબિયા કે વારિસ હોતે હૈ ઓર વોહ ગુનાહો સે અપને જીસ્મો કો બચાતે હૈ, ચૂં કે ઉન કે જીસ્મો મે ગુનાહો કી નજાસત નહી હોતી ઇસલિયે જબ ઉનકે જીસ્મો કો કબરો મે રખા જાતા હૈ તો અલ્લાહ કી જમીન ઉનકે જીસ્મો કો ભી નહી ગલા સકતી ઓર કીબો ભી ઉનકે જીસ્મો મે નહી પળાતે, ઇસીલિયે બાજ અવલિયા અલ્લાહ કે જીસમ કબરસ્તાન કી ખુદાઈ કે વકત બિલકુલ સહી સાલિમ પાએગએ, કયૂં કે ઉનકે જીસમ મે ગુનાહો કે અસરાત નહી ચે.

કઈ એસે નેકોકાર ભી હોતે હૈ કે ઉનકે જીસમ કી ખુશબૂ ને કબર કી મિટ્ટી કો ભી ખુશબૂદાર બનાદિય, ચુનાચે ઇમામ બુખારી રહ. કા વાકેઆ મશહૂર હે કે જબ ઉનકો કબ મે દફન કિયા ગયા તો કબ કી મિટ્ટી સે ખુશબૂ આતી રહી, ઇસ તરહ કે વાકેઆત બહોત સે અલ્લાહ વાલો કે સાથ પેશ આએ.

એક મુસાલ્સેમહ હકીકત

હમ જબ ભી ગુનાહ કરતે હૈ સમજ લે કે હમ ઉસ વકત અપને ઉપર નજાસત મલ રહે હોતે હૈ, અગર ઇન નજાસતો કો હમ તોબા કિયે બગેર અપને સાથ લેકર કબ મે ચલે ગએ તો વહાં ચે નજાસત જરૂર બદબૂ ફેલાએગી, ઓર બદબૂ સે કીબો પેદા હોગે, બલ્કે નજાસતો મે તો યેસી હી કીબો પેદા હો જાતે હૈ, ફિર હમારે જીસમ કો કીબો હી ખાએગે, ઓર કયા હોગા ? ઇસલિયે હમે ચાહિયે કે હમ ગુનાહો સે બચે ઓર અપને જીસમ મે નેકી કી ખુશબૂ પેદા કરે, ફિર આપ દેખેગે કે અલ્લાહ તાલા ઇસ દુનિયા મે ભી ખુશબૂ કે અસરાત દિખાએગે ઓર આખેરત મે ભી ઇ.અ.

ઉસકે અસરાત મિલેગે. તા હમ ચે એક મુસલ્લેમ હકીકત હે કે જબ તક હમ અપને દિલ સે ગુનાહો કા મેલ કુચેલ નહી ઉતારેંગે ઉસ વકત તક હમે અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કા વસ્લ નસીબ નહી હો સકેગા, જબતક કલ્લ પર ગુનાહો કી મેલ મિટ્ટી રહેગી તબ તક ઉસ દિલ કા તઅલ્લુક અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કે સાથ નહી હો સકતા, ઇસ લિચે હમે ચાહિચે કે હમ ગુનાહો સે સચ્ચી પકડી તોબા કરે, જબ તક હમ ગુનાહો કી જાન નહી છોળેંગે ઉસ વકત તક પરેશાનિયાં હમારી જાન નહી છોળેગી.

ગુનાહોં કે મુજર અસરાત

ચાદ રખના કે અગર હમ ગુનાહ કરેંગે તો ગુનાહોં કે અસરાત સે નહી બચ સકેંગે, અલ્લાહ કા ઇરશાદ હે ‘મંથ્યઅમલ સુઅંચ સુખ-ઝ ખિહ’ ખુસને ભી બુરાઈ કી ઉસકો ઉસકી સખ મિલેગી, ઇસ મેં કોઈ ઇસ્તિસના નહી કે તાલિબે ઇલ્મોં કો છોળદિયા જાએગા, ચા ઉલ્મા કો છોળદિયા જાએગા ચા સુફીયોં કો છોળદિયા જાએગા, નહી બલ્કે જરૂર અસરાત પળેંગે, બરફ હો ઓર ઠંડી હવા ન લગે,

આગ હો ઓર ગરમ ન લગે,
ગુનાહ હો ઓર ઉસકે બુરે અસરાત ન હો, ચે કેસે હો સકતા હે ? ચાદ રખે કે ગુનાહોં કી સખ જરૂર મિલતી હે, જો શખ્સ અલ્લાહ તાલા કી નાફરમાનિયાં કરતા હે અલ્લાહ તાલા ઇસી દુનિયા મેં ઉસકો કુછ નકદ સખ દેતે હે ઓર આખેરત મેં તો સખ મિલેગી હી સહી ઇસ કો કેહતે હે અદલે કા બદલા,

અદલો ઇન્સાફ હકત હશર પર મોકુફ નહી,

જિંદગી ખુદ ભી ગુનાહોં કી સખ દેતી હે.

ઇસ દુનિયા મેં ભી ઇન્સાન કો ગુનાહોં કી સખ મિલકર રેહતી હે ખ્યાલ હમે ઉસકા એહસાસ હો ચા ન હો, બાજ અવકાત વાકેઈ હમે પતા નહી હોતા કે હમ અપને ગુનાહોં કી વજહ સે કિન કિન નેઅમતોં સે મહરૂમ હો રહે હે, ગુનાહોં કે બે શુમાર કબીહ ઓર મજમૂમ અસરાત હે જો કલ્લ ઓર ખુસમ, દુનિયા ઓર આખેરત દોનોં કે હક મેં મુજિર હે.

◆ ગુનાહોં કી વજહ સે ઇન્સાન કી કુવ્વતે હાફેજ કમ હો જતી હે, ઇમામ શાફેઈ રહ. ને અપને ઉસ્તાદ ઇમામ વકીઅ રહ. સે ચાદ દારત કી કમી કી શિકાયત કી તો ઉસ્તાદ ને ફરમાયા એ તાલિબે ઇલ્મ ગુનાહોં

સે બચ જાયો ક્યૂં કે ઈલ્મ અલ્લાહ કા નૂર હે ઓર અલ્લાહ કા નૂર કિસી ગુનેહગાર કો અતા નહી કિયા જાતા.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે જીસ્માની કુવ્વત કી નેઅમત સે મહરૂમી હો જાતી હે.

◆ ગુનાહો કા અગર કિસી ઓર કો પતા ચલ જાયે તો ઈજાઝત કે બજાયે જીલ્લત મિલતી હે.

◆ આપ ﷺ કા ઈરશાદ હે કે અગર તુમ દૂસરો કી ઓરતો કે સાથ પરહેજગારી કા મામલા કરોગે તો તુમહારી ઓરતો કે સાથ ભી પરહેજગારી કા મામલા કિયા જાયેગા, ચાની જો બંદા દૂસરો કી ઈજાઝત ખરાબ કરતા હે ઉસકી ખુદ અપની ઈજાઝત ભી ખરાબ હોતી હે.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઈન્સાન મુનાજાત કી લજાઝત સે મહરૂમ હો જાતા હે.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે તહજજુદ કી પાબંદી છીન લી જાતી હે, એક આદમી દુઆ માંગતે હુએ રો રહા થા કિસી દૂસરે આદમી ને સોચા કે એ રિયાકારી કી વજહ સે રો રહા હે, ઈસકી ઈસ બદ ગુમાની કી વજહ સે ઉસે છે માહ તક તહજજુદ કી પાબંદી સે મહરૂમ કરદિયા ગયા.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઈન્સાન કો અલ્લાહ તાલા તકબીરે ઉલા સે મહરૂમ કરદેતે હૈ, હમ સે સુન્નતે છૂટ રહી હોતી હે ઓર હમે એહસાસ હી નહી હોતા કે હમ કિતની બળી નેઅમત સે મહરૂમ હો રહે હૈ, હમ સે મુખ્તાલિફ અવકાત કી મસ્જૂન દુઆએ દાનિસ્તા તોર પર છૂટ રહી હોતી હે ઓર હમે એહસાસ હી નહી હોતા કે હમ અપના કિતના નુકસાન કર રહે હોતે હૈ.

◆ ગુનાહો કી કસરત કી વજહ સે ગુનાહો કી બુરાઈ કા એહસાસ દિલ સે નિકલ જાતા હે, ઘનાવના પન કમ હો જાતા હે, ઓર ઈન્સાન ગુનાહ કો હલકા સમજ કર કરતા રેહતા હે.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઉલૂમો મઆરિફ સમજને કી તોફીક છીન લી જાતી હે, ઓર બંદે કો પતા હી નહી હોતા.

◆ ગુનાહો કી કસરત કી વજહ સે ઈલ્મ પર અમલ કરને કી તોફીક છીન લી જાતી હે.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઈલ્મ કા ફેઝ જારી નહી હોતા ઓર ઈન્સાન

અબતર ચાની રૂઢાની તોર પર લા વલદ બન જાતા હે.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઈન્સાન કી બાત કા અસર ખતમ હો જાતા હે ચેહી વજહ હે કે આજ વાઈએ ખુશ ઈલ્લાહ તો મિલ જાતે હૈ મગર ઉનકી બાર્તે સર સે ગુજર જાતી હે.

◆ અલ્લાહ કી નાફરમાની કરને કી વજહ સે ઉસ ઈન્સાન કે મા તહત લોગ ઉસકી નાફરમાની કરતે હૈ, હઝરત કુઝેલ બિન અચાજ રહ. ફરમાતે હે કે જબ કભી મુજ સે અલ્લાહ તાલા કા હુકમ માનને મેં કોતાહી હુઈ તો મેં ને ઉસકા અસર ચાતો અપની બીવી મેં દેખા ચા બાંદી મેં ચા સવારી કે જાનવર મેં દેખા.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઈન્સાન હર વકત પરેશાની (ટેન્શન) કા શિકાર રેહતા હે, ચે હોહી નહીં સકતા કે ઈન્સાન ગુનાહ કા ઈરતિકાબ ભી કરે ઔર ઉસે હમેશા કા સુફૂલ ભી નસીબ હો જાએ, આજ લોગ ગુનાહ કે રાસ્તે સે સુફૂલ કે મુતલાશી નજર આતે હૈ, જબ કે ચે ઉનકી ખામ ખ્યાલી હે, સુફૂલ ઉસી સૂરત મેં હાસિલ હો સકતા હે જબ કે અલ્લાહ કી રઝા વાલે કામ કિયે જાએ.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઈન્સાન કે રિઝકે હલાલ મેં તંગી કર દી તી હે '૫ મન અઅ-ર-દ અન ઝિક્કિ ફ ઈન્ન લહુ મઈશતન દન્કા'

◆ ગુનાહ કરને વાલે ઈન્સાન કો અલ્લાહ સે વેહશત સી હોજાતી હે, વોહ જે ઉન્સ હોતા હે, પ્યાર હોતા હે, મોહબ્બત હોતી હે, વોહ સબ ખતમ હોજાતી હે, દિલ નહીં લગતા અલ્લાહ કે ઝિક્ક મેં, અલ્લાહ કે તજકરે મેં, અલ્લાહ કી બાતો મેં, ઔર ન અલ્લાહ વાલો કે પાસ દિલ લગતા હે.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઉસ બંદે કો લોગો સે ભી વેહશત હોજાતી હે,

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઉસ બંદે કે લિયે કામ્યાબી કે દરવાજે બંદ કરદિયે જાતે હૈ, તકવા ઈખ્તિયાર કરને સે અલ્લાહ ખુદ ઉસ બંદે કે વકીલ બનકર ઉસકે કામ કો સંવાર દેતે હૈ, ઔર જબ ગુનાહ કરતા હે તો અલ્લાહ તાલા નિગાહ ફેર લેતે હૈ ફિર બનતે કામ ભી બિગાળ જાતે હૈ.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે બંદે કા બદન ઔર દિલ અંદર સે કમજોર હો જાતે હૈ, દેખને મેં બાળે તાકતવર નજર આએગે મગર અંદર બુજદિલી હોગી.

◆ ગુનાહો કી વજહ સે ઈન્સાન તાઅતસે મહરૂમ હોજાતા હે, ચાની આજ એક ગુનાહ કિયા એક નેકી સે મહરૂમ હુવા, કલ દૂસરી નેકી સે પરસૂ તીસરી

નેકી સે, પેહલે જમાઅત મેં જાતા થા, વકત લગાતા થા, આહિસ્તા આહિસ્તા થિલ્લા છુટા ફિર સેહ રોજ છુટા ફિર શબે જુમ્અહ છુટી ફિર જાહિરી સુન્નત ભી છુટી તબ જાકર પતા ચલતા હે કે ગુનાહોં કા અસર કયા હોતા હે.

◆ એક ગુનાહ કી વજહ સે દૂસરે ગુનાહ કા દરવાજહ ખુલતા હે.
◆ ગુનાહ કરના દુશ્મનાને ખુદા કે સાથ મુશાબેહત હે, જિન કો અલ્લાહ ને અપના દુશ્મન ફરમાયા હે હર ગુનાહ કિસી ન કિસી દુશ્મને ખુદા કી મીરાસ હે.

◆ ગુનાહોં કી વજહ સે તોબહ કી તોફીક છીન લી જાતી હે, એક બુરુગ લિખતે હે કે એ દોસ્ત તેરા તોબહ કી ઉમ્મીદ પર ગુનાહ કરતે રેહના ઔર ખુંદગી કી ઉમ્મીદ પર તોબહ કો મોઆખ્ખર કરતે રેહના ચે ઈસ બાત કી દલીલ હે કે તેરી અકલ કા ચિરાગ ગુલ હો ગયા.

◆ ગુનાહોં કી વજહ સે ઈન્સાન કી અકલ મેં ફસાદ આજાતા હે, અકલ ઠીક નહીં રેહતી, બંદા સહી ફેસ્લા નહીં કર પાતા, જો ચીજ ઈસ કે લિચે નુકસાન દેહ હોતી હે ઈસી કા વોહ ફેસ્લા કર રહા હોતા હે, અકલ મેં ફુતૂર આજાતા હે, ફિતરત કે ખિલાફ સોચતા હે, અબ બતાઓ કુછ ઔરતોં કો પરદા અચ્છા નહીં લગતા.

◆ ગુનાહોં કી વજહ સે ઈન્સાન અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી નજરોં સે ગિર જાતા હે, કિતની બળી હે ચે સજા કે શહેનશાહેં હકીકી કી નિગાહોં સે બંદા ગિર જાએ, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી પકળ બહોત બળી ઔર બહોત બુરી હોતી હે, એક રિવાયત મેં હે કે જબ અલ્લાહ કિસી સે નારાજ હોતે હે તો ઈસ પર લઅનત ભેજતે હે ઔર અલ્લાહ કી લઅનત કા અસર સાત પુશતોં તક બાકી રેહતા હે, અલ્લાહ હમ સબ કી હિફાજત ફરમાએ.

◆ બાર-બાર ગુનાહ કરને કી વજહ સે ઈન્સાન કે લિચે આખરી લમ્હે મેં કલ્મા પબહના મુશ્કલ હોજાતા હે, ખુલ્ને જિયાદહ ગુનાહ કરેગા ઉતની હી જબાન ઔર જુયાદહ બોજલ હો જાએગી, કબીરા ગુનાહોં પર ઈસ્ાર કરતે રેહના બિલ આખિર ઈમાન કે સલબ હોને કા જરિયા બનજાતા હે.

ઈન કે અલાવહ ભી ઉલમા ને બહોત સે બુરે અસરાત ઔર નતાઈબ બતલાએ હે, અલ્લાહ કા કાનુન સચ્ચા હે,

તેસી કરની વેસી ભરની ન માને તો કર કે દેખ,
જન્નત ભી હે જહન્નમ ભી હે ન માને તો મર કે દેખ.

યે તો હોહી નહીં સકતા કે એક બંદા મન માની કરે શરીઅત કી ખિલાફ
વરજી કરે ઔર ઉસપર અજબ ન આએ, મગર સજા મિલને કે તીન
તરીકે હે.

સજા કે તીન તરીકે

(૧) પેહલે કો કેહતે હે 'નકીર' (તમ્બીહ) કે બંદે ને ગુનાહ કિયા પરવર
દિગાર ને કોઈ મુસીબત ભેજ દી, તો જબ ગમ આતા હે, પરેશાની આતી
હે, મુસીબત આતી હે, તો બંદા ફિર ગુનાહ કરતે હુએ કરતા હે. ઔર
એસા કયૂં હોતા હે ? ઇસલિયે કે અલ્લાહ ઉસપર મહેરબાન હે, અગર
બંદા ગફલત કરતા હે, તો અલ્લાહ ઉસકો જગાને કે લિયે પરેશાનિયાં
ફોરન ભેજ દેતે હે. યાદ રખના ! ખુશિયાં સુલાતી હે ઔર ગમ જગાતે હે.

(૨) દૂસરે કો કેહતે હે, 'તાખીર' કભી કભી સજા મેં તાખીર હોતી હે, કે
ગુનાહ તો બંદા કરલેતા હે, મગર અલ્લાહ તાલા થોળી મોહલત દેતે હે,
રસ્સી ટીલી કરદેતે હે, નારાજગી કી વજહ સે, અચ્છા ભઈ તુમ કર લો ખે
કરના હે, ફિર હમ તુમ્હારા બંદો બસ્ત કરતે હે, ઔર યે બખા ખતરનાક
હોતા હે.

યુનાબ્દે હઝરત જુનેદ બગદાદી રહ. કા એક શાગિર્દ યા ઉસને બુરી
નજાર કહી કાલી, નતીજા કયા નિકલા કે બીસ સાલ બાદ કુર્આન મજીદ
કા હિફઝ ભૂલ ગયા, બહોત કરને કી બાત હે, ગુનાહ જવાની મેં કિયે ઔર
અલ્લાહ ને બીવી કો બુખ્તપે મેં ના ફરમાન બના દિયા, અવલાદ માં કે
સાથ હોગઈ, બુખ્તપે મેં બીવી કા ના મુવાફિક હોજના યે બહોત બખી
સજા હે.

(૩) એક ઉસસે ભી ખુયાદહ મુહલિક સજા હે, ઉસ કો કેહતે હે 'ખુફ્યા
તદબીર' કે અલ્લાહ તાલા એસી તરહ સે સજા દેતે હે કે બંદે કો પતા ભી
નહીં ચલતા, કે સજા મિલ રહી હે યા નહીં, યે સબ સે ખતરનાક ચીજ
હોતી હે, મસલન જાહિર મેં યે અપની મન માનિયાં કર રહા હે, ગુનાહ
કર રહા હે, ખિલાફે શરીઅત કામ કર રહા હે, ઔર અલ્લાહ તાલા
નેઅમતે ઔર ખુયાદહ કરદેતે હે, કારોબાર ભી બખ્ત રહા હે, ઔર વાહ
વાહ ભી હો રહી હે, ઇઝ્ઝત ભી મિલ રહી હે, તો યે ખુફ્યા તદબીર હોતી
હે, અલ્લાહ કા ઇરશાદ હે, 'જબ વોહ કૌમ કે લોગ ભુલ ગયે ખે હમને

ઉનકો નસીહત કી થી, હમને હર નેઅમત કે દરવાજે ઉનપર ખોલ દિયે હતા કે જબ બળે ખુશ હો ગયો કે હમે એ સબ કુછ મિલગયા, હમ ને અચાનક ઉન લોગો કો પકળ લિયા' એ જો અલ્લાહ કી અચાનક પકળ હોતી હેના એ બળી દર્દનાક હોતી હે, અલ્લાહ અપની પકળ સે હમ સબ કી હિફાઝત ફરમાયે, આમીન.

કભી કિસી ગુનાહ કો હલકા ન સમજે, હાફિઝ ઇબ્ને કૈયુમ રહ. ફરમાતે હે કે એ દોસ્ત ગુનાહ કરતે વકત એ ન દેખ કે છોટા હે યા બળા બલકે ઉસ પરવરદિગાર કી અઝમત કો દેખ ખુસ કી તૂ નાફરમાની કર રહા હે, કભી કિસી ને છોટે બિચ્છુ કો ઇસલિયે હાય નહી લગાયા કે છોટા હે, કભી કિસી ને છોટે સાંપ કો ઇસલિયે હાય નહી લગાયા કે છોટા હે, ઓર નહી કિસી ને છોટે અંગારે કો હાય લગાયા કે છોટા હે.

સબ છોટે બિચ્છૂ સે ભી ડરતે હે, છોટે સાંપ સે ભી ડરતે હે, છોટે અંગારે સે ભી ડરતે હે, કચૂં કે વોહ નુકસાન દેહ હોતે હે, લેકિન બિચ્છૂ સાંપ ઓર અંગારે કા નુકસાન ફિર ભી કમ હે, ઓર ગુનાહો કા વબાલ ઉસ સે બહોત જુથાદહ હોતા હે.

ખોફે ખુદા હો તો એસા

આજ હમ ગુનાહ કરના ચાહતે હે લેકિન હમે ગુનાહ કા મોકા નહી મિલતા, ઇસલિયે ગુનાહ નહી કર પાતે, જબ કે હમારે અસ્લાફ એસે મુતકી ઓર પરહેજગાર થે કે ઉનકો અગર ગુનાહ કા મોકા ભી મિલતા તો વોહ ખોફે ખુદા સે ઉસ મોકે સે ફાઈદહ નહી ઉઠાતે એ, ઇમામે રબ્બાની મુજદીદે અલ્ફે શાની રહ. મુકતૂબાત મે ફરમાતે હે કે ઇસ ઉમ્મત મે એસી પાક બાજ હસ્તી ભી ગુજરી હે કે જુનકે ગુનાહ લિખને વાલે ફરિશ્તે કો બીસ-બીસ સાલ તક ગુનાહ લિખને કા મોકા હી ન મિલા, અલ્લાહુ અકબર, જબ એ હઝરાત એસે નામએ આમાલ લેકર અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કે હુજૂર પેશ હોંગે ઓર દૂસરી તરફ હમ લોગ હોંગે કે ગુનાહ સે કોઈ દિન ખાલી નહી હોતા.

હાલાં કે હમ કો તો હર વકત એ ગમ હોના ચાહિયે કે મેં અપને પુજૂદ સે અલ્લાહ કી કોઈ નાફરમાની ન કડું, લેહાજા હમે ચાહિયે કે હમ રાતોં કો ઉઠ કર અલ્લાહ સે દુઆ માંગે કે એ માલિક મેં ગુનાહોં સે નહી બચ સકતા આપહી મુજે બચા સકતે હે, આપ મેરી હિફાઝત

ફરમા લિખ્યે.

અગર હમને અપને દિલ મેં ગુનાહો સે બચને કા પકકા ઇરાદા કરલિયા ઔર તમામ ગુનાહો સે તોબા કરલી તો સમજ લીખ્યે કે હમને અપને દિલ કો ધો લિયા ઔર હમને અપને આપકો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કે કરીબ કરદિયા, જબતક ગુનાહો કો નહીં છોડોંગે ઉસ વકત તક અલ્લાહ કા વરલ નસીબ નહીં હોગા.

બાજ અવકાત શૈતાન દિલ મેં ચે બાત ડાલતા હે કે તૂ ફૂલાં ગુનાહ નહીં છોળ સકતા, તો અપને આપકો સમજાઓ કે અગર હમ નહીં છોળ સકતે તો અલ્લાહ તો હમ સે ગુનાહ છુળવા સકતે હૈ, કયૂં કે હમારે દિલ ઉનકી ઉઝિયો કે દરમ્યાન મેં હે, 'યુફલિબુહા કચ્ ચશાઅ' અલ્લાહ તાલા જેસે ચાહતે હૈ દિલોં કો ફેર દેતે હૈ, અગર અલ્લાહ ને દિલોં કો ફેરદિયા તો ગુનાહ કો છોળના આસાન હોજાયેગા.

હઝરત મુફતી શફીઅ સાહબ રહ.ને ઇસ આયત 'મંચ્યઅમલ સુઅંચ યુજ્ઝ બિહ' કે જો ગુનાહ કરેગા ઉસકો ઉસકી સજા મિલેગી કી તફસીર મેં લિખા હે ખુસ કા ખુલાસહ ચેહે કે ચાતો સજા દુનિયા મેં મિલેગી યા ફિર આખેરત મેં મિલેગી, દુનિયા કી સજા તો ચેહે કે અલ્લાહ તાલા ગુનાહો કી વજહ સે ઉસપર પરેશાનિયાં ડાલ દે, ઔર ફિર ગુનાહોં કો માફ કર દેગે, ઔર અગર પરેશાનિયાં ન ડાલે તો ફિર અગર બંદા ખુદ તોબા તાઈબ હોજાયે તો ઉસ સે અલ્લાહ તાલા ઉસકો માફ કરદેગે, ચેભી તો એક કિસમ કી સજા હી હે? કે બંદા અપને દિલ મેં નાદિમ ઔર શર્મિન્દહ હો જાયે, ઔર અલ્લાહ સે માફી માંગતા રહે.

તો વોહ ફરમાતે હૈ કે ખુસ બંદે ને કોઈ ગુનાહ કિયા ઉસકો દો આગ મેં સે એક આગ મેં જલના પડેગા, યા તો દુનિયા મેં નદામત ઔર શર્મિન્દગી કી આગ મેં જલે, અંદર હી અંદર ફુલ્હન હો, નદામત હો, માફી માંગ રહા હો, ઔર તોબા કર રહા હો, ઔર અગર દુનિયા મેં નાદિમ ઔર શર્મિન્દહ નહીં હોગા તો ઉન ગુનાહોં કી વજહ સે આખેરત કી આગ મેં જલના પડેગા.

અબ આસાન તરીકા કોનસા હે ? દુનિયા મેં નાદિમ ઔર શર્મિન્દહ હોકર અલ્લાહ તાલા સે માફી માંગ લેના ખુચાદહ આસાન હે કયૂં કે હમ આખેરત કી આગ મેં જલને કે મુતહમ્મિલ નહીં હો સકતે, હમ તો

નાજે નેઅમત મેં પલે હોતે હૈ, હમ તો ધૂપ કી ગરમી ભી બરદાશત નહીં કર સકતે હૈ, ઇસલિયે હમેં ચાહિયે કે હમ ઇસી વકત અપને ગુનાહોં સે સચ્ચી પકડી તૌબર કર લે, ઔર દિલ મેં શર્મિન્દગી હો કે એ માલિક મેં અબ તક ગુનાહ કરતા રહા અબ મુજે બાત સમજ મેં આઈ હે કે યે ગુનાહ તો નજસત હે ઔર ઇન ગુનાહોં ને મેરે ખુસમ કે અઅઝાઓં કો નખુસ બના દિયા હે, ઔર વાકેઈ અગર અલ્લાહ તાલા હમારે ગુનાહોં કી બદબૂ જાહિર ફરમા દેતે તો હમારે પાસ કોઈ બેઠના ભી ગવારા ન કરતા, ચેતો પરવરદિગારે આલમ કી રહમત હે કે પર્દે કાલેહુએ હૈ. હમ ને ઇતને ગુનાહ કિયે હૈ કે હમારે સર પર પહાળોં જેસે બોજ હૈ, અગર વોહ બોજ કયામત કે દિન અલ્લાહ તાલા ને ખોલ દિયે તો કિતની શર્મિન્દગી હોગી

કુઆને કરીમ મેં જહાં કહી ભી ઇસ્તિઝ્કાર કા લફ્જ આયા હે વહાં અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને અકસરો બેશતર અપની સિફતે રબુબિયત કા ટ્રિક જરૂર ફરમાયા હે, ‘ફકુલ તુસ્તઝિફર રબબકુમ’ ‘ફસ્તઝર રબબહુમ’ ‘ફસબિહ બિહમિદ રબિમ-ક વસ્તઝિફર’ ગોયા અલ્લાહ તાલા કેહના યે ચાહતે હૈ કે એ મેરે બંદો ! માં ને તુમકો પાલા હે ઔર માં કો તુમ સે મોહબબત હે, મેભી તુમહારા પાલને વાલા હું, મુજે ભી તુમ સે મોહબબત હે તુમ બચપન મેં માં કે સામને રોતે યે તો વોહ તુમહારી જરૂરતે પૂરી કરતી ઔર અબ અગર તુમ મેરે સામને રોવોગે તો મેં તુમહારે ઇસ રોને કો કબૂલ કરલુંગા, માંગોગે તો ઇન્કાર નહીં કરુંગા, મેરે દરપર આકર જુકોગે તો મેં તુમ્હે ઘકકે નહીં દુંગા, મેં તુમ્હે બે સહારા નહીં કરુંગા, તુમ્હે ગેરો કે હવાલે નહીં કરુંગા, મેં તુમહારા પરવરદિગાર હૂં, મેંને તુમ્હે પાલા હે, અબ તુમ ઇસ્તિઝ્કાર કરો ઇસ પરવરદિગાર કે સામને જિસને તુમ્હે બચપન સે લેકર જવાન કિયા ઔર જવાની સે પાલ કર બુબહાપે તક લે આયા.

આજ ગુનાહોં કે બખ્શવાને કા વકત હે, રબબે કરીમ વોહ ઝાત હે જે ઇન ગુનાહોં કો નેકિયોં મેં તબ્દીલ ફરમા દે તો ઇસકો કોઈ પુછને વાલા ભી નહીં હે, વોહ પરવરદિગાર ચાહેંગે તો હમારે મુકદ્દર કે ફેરલે ફરમાં દેંગે ઔર હમેં અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ અપને નેક બંદો મેં શામિલ ફરમા દેંગે, લેહાજા અબ અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ સે દુઆ કીખુયે કે પરવરદિગારે આલમ અપની રહમત ફરમા દે ઔર હમારી દુઆઓં કો કબૂલ ફરમા લે. આમીન યા રબબલ આલમીન.

મલકુઝાત હઝરત મૌલાના મુલફીકાર દા.બ.

અલ્લાહ તાલા ને ત્રીન ચીજો કો ત્રીન ચીજો મેં છુપા દિયા હે

(૧) અલ્લાહ તાલા ને અપની રઝા કો અપની ઇત્તાઅત મેં છુપા દિયા હે લેહાજા મોમિન બંદા હર તરહ કી નેકી કરતા હે કે મઅલૂમ નહીં અલ્લાહ તાલા મેરી કીસ નેકી કી વજહ સે રાખુ હોજાયે.

(૨) અલ્લાહ તાલા ને અપની નારાજગી કો અપની મઅસિયત મેં છુપા દિયા હે, લેહાજા ઇમાન વાલા બંદા હર કિસમ કે ગુનાહ સે બચતા હે કે મેરા રબ કિસ ગુનાહ કી વજહ સે નારાજ હોજાયે.

(૩) અલ્લાહ તાલા ને અપને અવલિયા કો મખ્લૂક મેં છુપા દિયા હે, ઇસ લિયે હર ઇમાન વાલે બંદે કી ઇઝ્ઝત કરની ચાહિયે કે મઅલૂમ નહીં કે કિસ બંદે કા અલ્લાહ કે ચહાં કયા મરતબા હે.

તોહે કી સફીર

(૧) જો બંદા અપને બાતિન કો દુરૂસ્ત કરલેતા હે અલ્લાહ તાલા ઉસ કે જાહિર કો સંવાર દેતે હે. (૨) જો બંદા અપની આખેરત કો સંવાર લેતા હે. અલ્લાહ તાલા ઉસ કી દુનિયા કો સંવાર દેતે હે (૩) જો બંદા અપના મામલા અલ્લાહ સે દુરૂસ્ત કરલેતા હે અલ્લાહ તાલા ઉસ કા મામલા મખ્લૂક સે દુરૂસ્ત ફરમા દેતે હે.

એક મરતબા આપ ﷺ બાહર તશરીફ લાયે ઓર ઇરશાદ ફરમાયા કે કોઈ શખ્સ તુમ મેં સે ચે ચાહતા હે કે અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ઉસ કો બગૈર સીખે ઇલ્મ અતા ફરમાયે ઓર બગૈર કિસી કે રાસ્તા બતાયે હિદાયત અતા ફરમાયે કોઈ તુમ મેં એસા હે જો ચે ચાહતા હે કે હક તાલા શાનહુ ઉસ કે અંધેપન કો દૂર ફરમા કર ઉસ કે દિલ કી નિગાહ કો ખોલ દે ? અગર એસા ચાહતે હો તો સમજ લો કે જો શખ્સ દુન્યા સે બે રગબતી કરે ઓર અપની ઉમ્મીદો કો મુખ્તસર રખે, હકતાલા શાનહુ ઉસ કો બગૈર સીખે ઇલ્મ અતા ફરમાતે હે ઓર બગૈર કિસી કે રાસ્તા દિખાયે ખુદ હિદાયત ફરમાતે હે.

આપ ﷺ કા ઇરશાદ હે કે મુજે અપની ઉમ્મત પર સબસે જુયાદહ ખોફ ખ્વાહિશાત કી કસરત ઓર ઉમ્મીદો કે બળહ જાને કા હે, ખ્વાહિશાત હક સે હટા દેતી હે ઓર ઉમ્મીદો કા તવીલ હોના આખેરત કો ભૂલા દેતા હે.

ਤੀਜਣ ਦੀ ਹਕੀਕਤ

ਗੁਨਾਹੋਂ ਤੋਂ ਟਾਹਿਯ ਹੋਨਾ ਔਰ ਗੇਯੋਂ ਤੋਂ ਜਨਨੇ ਵਾਲੇ ਔਰ ਅੇਯੋਂ ਤੋਂ ਖੁਪਾਨੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਝੁਕੂਣ ਕਰਨਾ ਈਸ ਰਾਸ਼ਟੇ ਮੇਂ ਪੇਹਲਾ ਕਦਮ ਏ, ਔਰ ਮੰਜਿਲ ਤਕ ਪਹੋਚਨੇ ਵਾਲੋਂ ਦੀ ਗਿਰਾਂ ਕਦਰ ਪੁੰਜ, ਮੁਕਰੰਯੀਨ ਈਸੀ ਤੋਂ ਤਕ-ਝੰਝ ਫਾਸਿਲ ਕਰਤੇ ਏ, ਅੰਯਿਯਾ ਅਲ. ਈਸੀ ਤੋਂ ਜਰਿਯੇ ਸਆਦਤ ਪਾਤੇ ਏ, ਆਸ ਤੋਰ ਤੋਂ ਹਮਾਰੇ ਜਦੋਂ ਅਮਜਦ ਹਜ਼ਰਤ ਆਦਮ ਅਲ. ਤੋਂ ਲਿਯੇ ਤੀਜਣ ਈ ਨਜ਼ਾਤ ਔਰ ਯੁਲੰਫਿਯੇ ਦਰਜ਼ਾਤ ਤਾ ਯਾਓਸ ਯਨੀ, ਅਪਨੇ ਆਯਾਅੋ ਅਜ਼ਾਦ ਦੀ ਈਕਤੋਦਾ ਕਰਨਾ ਅਵਲਾਦ ਈ ਤੋਂ ਸ਼ਾਯਾਨੇ ਸ਼ਾਨ ਏ, ਅਗਰ ਕਿਸੀ ਤੋਂ ਗੁਨਾਹ ਹੋ ਜਾਯੇ ਤੋ ਏਰਤਅੰਗੇਜ਼ ਨਈਂ ਕਯੂੰ ਤੋਂ ਯੇ ਈਨਸਾਨ ਜਤਾਕਾਰ ਆਦਮ ਦੀ ਅਵਲਾਦ ਏ, ਲੇਕਿਨ ਕਯੂੰ ਤੋਂ ਯਾਪ ਨੇ ਤੀਜਣ ਤੋਂ ਜਰਿਯੇ ਅਪਨੀ ਜਤਾ ਦੀ ਤਲਾਝੀ ਦੀ ਥੀ ਈਸਲਿਯੇ ਯੇਏ ਤੋਂ ਲਿਯੇ ਯੀ ਜੜੀ ਏ ਤੋਂ ਵੋਹ ਓਨ ਦੋਨੋਂ ਯਾਤੋਂ ਮੇਂ ਯਾਪ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਾਯੋਦ ਹੋ, ਅਗਰ ਕੋਓਂ ਸ਼ਾਪਸ ਜਤਾ ਮੇਂ ਓਨ੍ਹੇਂ ਮੁਕਤਦਾ ਸਮਝੇ ਔਰ ਤੀਜਣ ਮੇਂ ਓਨਤੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨ ਕਰੇ ਤੋਂ ਵੋਹ ਗੁਮਰਾਹ ਏ.

ਹਕ ਯਾਤ ਯੇਏ ਤੋਂ ਯੈਰ ਤਾ ਹੋਕਰ ਰੇਹਜਾਨਾ ਮਲਾਯੋਕਤੋਂ ਮੁਕਰੰਯੀਨ ਤਾ ਸੋਵਾ ਏ, ਔਰ ਸਿਝ਼ ਸ਼ਰ ਮੇਂ ਮਸ਼ਗੂਲ ਹੋਨਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ਤਾ ਮਸ਼ਗਲਾ ਏ, ਸ਼ਰ ਮੇਂ ਪਯਾਕਰ ਯੈਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਝੁਕੂਣ ਕਰਨਾ ਈਨਸਾਨ ਤਾ ਕਾਮ ਏ, ਈਨਸਾਨ ਦੀ ਸਿਰਸ਼ਤ ਮੇਂ ਦੋਨੋਂ ਯਸਲਤੋਂ ਪਾਓਂ ਜਾਤੀ ਏ, ਯੈਰ ਦੀ ਯਸਲਤ ਯੀ ਔਰ ਸ਼ਰ ਦੀ ਯਸਲਤ ਯੀ, ਅਯ ਯੇ ਯੁਫ਼ ਹਮ ਪਰ ਮੋਕੂਝ ਏ ਤੋਂ ਹਮ ਈਨਸਾਨ ਯਨੇ ਯਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਮਨਸੂਯ ਹੋ.

ਜਹਾਂਤਕ ਮਲਾਯੋਕਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਨਿਸ਼ਯਤ ਤਾ ਸਵਾਲ ਏ ਯੇਤੋਂ ਈਨਸਾਨ ਤੋਂ ਦਾਯਰਅੇ ਈਮਕਾਨ ਤੋਂ ਯਾਜਿਯ ਏ, ਤੋਂ ਸਿਝ਼ ਨੇਕ ਅਮਲ ਕਰੇ ਔਰ ਓਸ ਤੋਂ ਗੁਨਾਹ ਸਰਜ਼ਦ ਨ ਹੋ, ਈਸਲਿਯੇ ਤੋਂ ਯਮੀਰ ਮੇਂ ਯੈਰ ਔਰ ਸ਼ਰ ਦੋਨੋਂ ਦੀ ਅੇਸੀ ਪੁਜ਼ਤਾ ਆਮਯੁਸ਼ਾ ਏ ਤੋਂ ਸਿਝ਼ ਨਦਾਮਤ ਦੀ ਹਰਾਰਤ ਯਾ ਦੋਸ਼ਯ ਦੀ ਆਗ ਈ ਤੋਂ ਓਨਮੇਂ ਯੁਦਾਓਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਏ, ਈਨਸਾਨੀ ਯੋਹਰ ਤੋਂ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਯਯਾਸਤ ਤੋਂ ਪਾਕ ਕਰਨੇ ਤੋਂ ਲਿਯੇ ਜੜੀ ਏ ਤੋਂ ਓਸੇ ਦੋਨੋਂ ਹਰਾਰਤੋਂ ਮੇਂ ਤੋਂ ਅੇਕ ਮੇਂ ਤਾਲਾ ਜਾਯੇ ਅਯ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਈਜ਼ਤਿਯਾਰ ਮੇਂ ਹੇਝੇ ਕੋਨਸੀ ਹਰਾਰਤ ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਏ, ਯੁਸ਼ ਹਰਾਰਤ ਤੋਂ ਹਲਕੀ ਸਮਝੇ ਓਸੀਤੀ ਤਰਫ਼ ਸਯਕਤ ਕਰੇ ਵਰਨਾ ਮੀਤ ਤੋਂ ਯਾਦ ਮੋਹਲਤ ਨਈਂ ਏ, ਵਹਾਂ ਤੋਂ ਜਨਨਤ ਮੇਂ ਫਿਕਾਨਾ ਹੋਗਾ ਯਾ ਜਹਨਨਮ ਮੇਂ.

ਤੀਜਣ ਤੀਨ ਥੀਯੋਂ ਤਾ ਨਾਮ ਏ, ਅਯਲ ਈਲ, ਦੋਮ ਫਾਲ ਔਰ ਸੀਮ ਝੇਲ, ਈਲ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਯੇ ਜਨਨਾ ਹੇਝੇ ਗੁਨਾਹੋਂ ਤੋਂ ਯੇ ਸੁਮਾਰ ਨੁਕਸਾਨਾਤ ਏ,

ઉનમે સબ સે બળા નુકસાન ચેહે કે ગુનાહ બંદે ઓર ઉસકે મહબૂબ મે હિજબ બનજાતે હૈ, જબ ચે હકીકત દિલપર ગાલિબ આજતી હૈ, કે ગુનાહ સે ઈન્સાન અપને મહબૂબ સે મહરૂમ હોજાયેગા તો ઈસ મઅ-રેફત સે વોહ તકલીફ મહસૂસ કરતા હૈ, કયૂંકે ઉસે મહબૂબ સે મહરૂમ રેહના કિસી ભી હાલ મે ગવારા નહી હોતા, ઈસલિયે વોહ અપને ઈસ ફૈલ પર અફસોસ કરતા હૈ જો ઈસ સે સરજદ હુવા હૈ, ઈસ અફસોસ કો નદામત કેહતે હૈ, ઓર ચેહી તોબહ કી દૂસરી ચીજ હાલ હૈ, ફિર જબ ચે રંજ દિલ પર ગાલિબ આતા હૈ તો ઉસ સે એક ઓર હાલત પેદા હોતી હૈ જિસે ફૈલ કા કસ્દ ઓર ઈરાદહ કેહતે હૈ, ઈસ ફૈલ કા તાલ્લુક તીનો જમાનો સે હોતા હૈ, જમાનયે હાલ સે ઈસ તરહ કે જો ગુનાહ પેહલે કિયા કરતા થા વોહ છોળ દે, મુસ્તકબિલ સે ઈસતરહ કે આને વાલી જુંદગી મે ઉસ ગુનાહ કો છોળને કા અજમ કરે, ઓર માજુ સે ઈસતરહ કે ઉસ ગુનાહ સે જો નકસાન હુવા હૈ અગર વોહ કાબિલે તલાફી હૈ તો ઉસકી તલાફી કરે.

હાલ, ઈરાદહ ઓર ફૈલ, ઈન તમામ ઉમૂર કા સર ચશમા ઈલ્મ હૈ, જુસે હમ ઈમાનો ચકીન ભી કેહ સકતે હૈ, ઈમાન ઈસ હકીકત કી તસદીક કા નામ હૈ કે ગુનાહ મુહલિક ઝહર હૈ, ઓર ચકીન ઉસ તસ્દીક કા દિલ મે ઈસ તરહ રાસિખ હોજના હૈ કે કિસી તરહ કા કોઈ શક બાકી ન રહે, જબ ઈમાનો ચકીન કા નૂર દિલ કે મત્લે પર છા જાતા હૈ તો ઉસકે દિલ મે રંજો ગમ ઓર નદામત કી આગ ભળક ઉઠતી હૈ કયૂં કે વોહ ઉસ નૂર કી રોશની મે ચે દેખતા હૈ કે વોહ અપને ફૂલાં અમલ કી વજહ સે મહબૂબ સે દૂર હો ગયા હૈ, ગર્જ ચેકે ઈલ્મ, નદામત ઓર જમાનયે હાલો ઈસ્તિકબાલ મે તર્કે ગુનાહ ઓર માજુ મે તલાફીએ માફાત કે કસ્દ ઓર ઈરાદહ કે મજમુએ કા નામ તોબહ હૈ.

અલ્લાહ કા ઈરશાદ હૈ : ‘ચા અચ્યુહલ્લેજુ-ન આમનૂ વૂબૂ ઈલ-લ્લાહિ તવબતન નસૂહા’ એ ઈમાન વાલો તુમ અલ્લાહ કે સામને સચ્ચી તોબહ કરો. દૂસરી જગા ઈરશાદ હૈ : ‘વતૂબૂ ઈલ્લ્લાહિ જમીઅન અચ્યુહલ મુઅમિનૂ-ન લઅલ્લેકુમ તુફલિહૂન’ ઓર મુસલમાનો તુમ સબ અલ્લાહ કે સામને તોબહ કરો તાકે તુમ ફલાહ પાઓ, ઈબને માજહ કી રિવાયત મે હૈ કે ગુનાહ સે તોબહ કરને વાલા ઉસ શખ્સ કે માનિંદ હૈ

જુસ પર કોઈ ગુનાહ નહીં, એક હદીસ મેં હેકે અગર તુમ ઈત્ને ગુનાહ કરો કે આસ્માન તક પહોંચ જાયે ફિર ઉન પર નાદિમ હો તો અલ્લાહ તાલા તુમહારી તોબહ કબૂલ ફરમા લેગા, એક જગા ઈરશાદ હે ગુનાહ કા કફિરા નદામત હે, દૂસરી જગા ઈરશાદ હે, નેકિયાં બુરાઈયો કો ઈસ તરહ મિટાતી હે જુસ તરહ પાની નજાસત કો દૂર કરતા હે.

જબ આદમી ચાલીસ બરસ કી ઉમ્મ કો પહોંચતા હે તબ ઉસકી અકલ મુકમ્મિલ હોતી હે, અલબત્તા અસલ અકલ સન્ને બુલૂગ તક પહોંચને તક મુકમ્મિલ હો જાતી હે, ઔર ઉસકે મબાદી સાત સાલ કી ઉમ્મ સે જાહિર હોને લગતે હૈ, શહવાત શૈતાની લશ્કર હૈ ઔર અકલ મલાએકા કી ફૌજ હે, જબ ચે દોનો ફૌજે કિસી એક મકામ પર જમા હોતી હે તો ઉનમે જંગ બરપા હોતી હે, ઈસલિયે કે દોનો એક દૂસરે કી જુદ હૈ, એક દૂસરે કે સાથ જમા નહીં હો સકતે, જુસ તરહ રાત ઔર દિન મેં ઈજતેમા નહીં હો સકતા, અગર એક ગાલિબ આજાયે તો દૂસરે કા પુખૂ બાકી નહીં રેહતા, ઔર કયૂં કે શહવાત કમાલે અકલ સે પેહલે હી જવાની કે જમાને મેં ઈન્સાન પર ગાલિબ આજાતી હે, ઈસ લિયે શૈતાન કે કદમ અકલ સે પેહલે હી રાસિખ હોજાતે હૈ, ચેહી વજહ હે કે દિલ ઉમૂમન શહવાતો ઉન્સિયત મેં ગિરિફતાર રેહતા હે, ઔર ઉસ સે ગુલૂ ખલાસી મુશ્કિલ હો જાતી હે, ફિર જબ અકલ જાહિર હો જાતી હે જો અલ્લાહ કી જમાઅત ઔર ઉસકા લશ્કર હે, ઔર અવલિયા અલ્લાહ કો બ તદરીજ નજાત દિલાને વાલી હે, ઈસલિયે અગર અકલ મેં કુબ્બતો કમાલ ન હોગા તો શૈતાન અપના કહા કર દિખા-એગા, ઔર મેદાન ઉસકે હાથ હોગા.

જબ અકલ પુખ્તા ઔર મુકમ્મિલ હો જાતી હે તો ઉસકા પેહલા કામ ચે હોતા હે કે વોહ શહવાત કા જોર તોળકર, આદાત સે કિનારા કરા હોકર ઔર તબીઅત કો જબરદસ્તી ઈબાદત કી તરફ માઈલ કરકે શૈતાની ફૌજો કો ઈબ્તનાક શિકસ્ત દે, ચેહી તોબહ કે માને હૈ, કે આદમી ઉસ રાહ સે ઈન્દિરાફ કરલે જુસકા રેહબર શૈતાન હે, ઔર જુસકી રેહનુમા શહવાત હે, ઔર ઉસ રાસ્તે પર ચલે જો અલ્લાહ તક પહોંચતા હે, હર ઈન્સાન મેં અકલ સે પેહલે શહવાત હોતી હે, ઈસલિયે શહવાત કી ઈત્તિબા મેં જો અમલ સરજદ હુએ હો ઉનસે રૂખૂઅ કરના હર ઈન્સાન કે લિયે જરૂરી હે.

ઈમાન કી અસામાતે

* જુસ શખ્સ મેં તીન બાતે હોતી હે ઉસ કા ઈમાન મુકમિલ હોતા હે એક તો ચે કે વોહ અલ્લાહ કે મામલે મેં કિસી મલામત ગર કી મલામત કા ખોફ ન કરે, દૂસરે ચે કે અપને કિસી અમલ સે રિયાકારી ન કરે, તીસેરે ચે કે જબ ઉસ પર દો અમ્મ પેશ કિયે જાએ જિન મેં એક દુન્યા કે લિયે હો ઓર દૂસરા આખેરત કે લિયે તો વોહ આખેરત કે મામલે કો દુન્યા પર તરજુહ દે.

જુસ શખ્સ મેં ચે ખસલતે મોજૂદ હો વોહ હકીકી ઈમાન કે દર્જે તક પહોચ જાતા હે, ગરમી કે જમાને મેં રોજ રખના, બરસાત કે દિનો મેં નમાઝ મેં જલ્દી કરના, મુસીબતો પર સબ કરના, સચ્ચા હોને કે બાવજૂદ બાત ન કાટના.

* મોમિન મેં ઈમાન કે એતેબાર સે જુયાદહ કામિલ વોહ શખ્સ હે જો અખ્લાક મેં સબ સે જુયાદહ અચ્છા હો.

* બંદે કા ઈમાન ઉસ વકત તક મુકમિલ નહીં હોતા જબ તક કે ઉસ મેં તીન ખસલતે ન હો, એક તો ચેકે જબ ગુસ્સા કરે તો ઉસ કા ગુસ્સા ઉસે હક સે ન રોકે. ઓર જબ ખુશ હો તો ઉસકી ખુશી બાતિલ મેં મુબ્તેલા ન કરે. ઓર જબ (કિસી ચીજ પર) કાદિર હો તો વોહ ચીજ ન લે જો ઉસકી નહીં હે.

* કોઈ શખ્સ ઉસ વકત તક મોમિન નહીં હો સકતા જબતક કે વોહ અપને ભાઈ કે લિયે વોહી ચીજ પસંદ ન કરે જો અપને લિયે પસંદ કરતા હો.

* કિસી મોમિન કે લિયે જાઈઝ નહીં કે વોહ કિસી મુસલમાન કો જુળકે યા ઉસકી તરફ તકલીફ દેહ નજર સે દેખે.

* જુસ શખ્સ કો અપની નેકી અચ્છી લગે ઓર બુરાઈ બૂરી માલૂમ હો વોહ શખ્સ મોમિન હે.

* દો ખસલતે મોમિન મેં જમા નહીં હો સકતી, બુખ્લ ઓર બદઅખ્લાકી

* જો શખ્સ દિલ કો ફારિગ કરકે અવકાત ઓર મુસ્તહબબાત કી રિઆયત રખકર નમાઝ પઠહે વોહ મોમિન હે.

* જબ તુમ મોમિન કો ખામોશ ઓર બા વકાર દેખો તો ઉસકે કરીબ હો જાઓ ઈસલિયે કે વોહ હિકમત સીખાતા હે.

ઇન્સાન કી જિંદગી કા મકસદ

(બુઝુર્ગો કે અકવાલ કા ખુલાસહ)

મોહતરમ બુઝુર્ગો દોસ્તો અઝીઝો તમામ નબિયો ને દુન્યા મેં આકર અલ્લાહ કે બંદો કો અલ્લાહ કી કુદરત સમજાઈ હે, ખુસ કો અલ્લાહ કી કુદરત સમજ મેં આએગી વોહ અલ્લાહ કે સામને જુકેગા, ઔર જબ અલ્લાહ કી કુદરત સમજ મેં ન આએગી તો ફિર દૂસરો કે સામને જુકેગા, ઔર દૂસરો કે સામને જુકના ચે હલાકત હે, અલ્લાહ કે સામને જુકના ચે કામ્યાબી હે, જબ તક અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ ﷺ કી અઝામત ઔર મોહબબત દિલમેં નહીં હોગી અલ્લાહ ઔર ઉસ કે રસૂલ ﷺ કી બાત પર અમલ કરના મશ્કિલ હે, ઔર ઈસ કે લિયે

અલ્લાહ કી ઝાત,

અલ્લાહ કી કુદરત,

અલ્લાહ કી રબુબિયત,

ઉસ કે ઝેબી નિઝામ,

ઉસ કે ઝેબી ખજાને કો બાર-બાર બોલના ઔર સુનના હોગા, જબ અલ્લાહ કી અઝામત દિલ મેં આએગી તો ફિર નબી કી અઝામત દિલ મેં આએગી.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને કુઆને પાક કી ઇબ્તેદા હી અપની તારીફ સે કી હે, 'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ' કે સબ તારીફે અલ્લાહ હી કે લિયે હે, ચાની દુન્યા મેં જહાં કહી કિસી કી તારીફ કી જતી હે વોહ દરહકીકત અલ્લાહ હી કી તારીફ હે, કયૂં કે ઈસ જહાન મેં જો કુછ હે વોહ સબ ઉસી કાદિરે મુત્લક કા બનાયા હુવા હે, 'રબિબલ આલમીન' કા માના હે તમામ આલમ કા રબ, રબ કેહતે હે તરબિયત ઔર પરવરિશ કરને વાલા, તરબિયત ઉસકો કેહતે હે કિસી ચીજ કો ઉસકી તમામ મસાલેહ કી રિઆયત કરતે હુએ દરજ બ દરજ આગે બઘલાયા જાએ, યહાં તક કે વોહ હચે કમાલ તક પહોંચ જાએ. (મયા. કુઆન)

અલ્લાહ રબ હે ચાની પેદા કરને વાલા, ખાલિક હોના સબ સે બખી સિફત હે, કે સબ મખ્લૂક હે 'ખાલિકુ કુલ્લિ શય' હર ચીજ કા પેદા કરને વાલા અલ્લાહ હે, પેહલે કુછ ભી ન થા, સિર્ફ અલ્લાહ થા, અકેલા હે સમદ, ન ઉસ સે કોઈ પેદા હુવા ન વોહ કિસી સે પેદા હુવા, અપની

જ્ઞાત મેં અકેલા, અપની સિફાત મેં અકેલા, અપની કુદરત મેં અકેલા, ઉસકા શરીક કોઈ નહી, ઉસકા મદદગાર કોઈ નહી, વોહ જુસમ સે પાક, શકલ સે પાક, જેહત સે પાક, હર ઐબ સે પાક, તમામ આલમ ઓર આલમ કી એક-એક મખ્લૂક કો પેદા કરને મેં અકેલા, ચલાને મેં અકેલા, બાકી રખને મેં અકેલા, ફના કરને મેં અકેલા, જગા ઓર સજા દેને મેં અકેલા, તમામ આલમ કે ઉપર સિર્ફ ઉસીકી હુકૂમત ચલતી હે, તમામ મખ્લૂક કો બગૌર નમૂને કે બનાયા, આસ્માન બગૌર આસ્માન કે બનાયા, જમીન બગૌર જમીન બના દી, આલમ કી પેહલી ચીજ બગૌર ચીજો કે બનાઈ, પેહલા ઈન્સાન બગૌર માં-બાપ કે બનાયા, પેહલા શેર, પેહલા ચીતા, પેહલી હિરન, હર જાનવર કા પેહલા કોઈ નહીં થા, બગૌર બીજા કે દરખ્ત બનાયે.

આસ્માન કો ઉકાયા, જમીન કો બિછાયા, પાની કો બહાયા, હવા કો ઉભાયા, પહાળો કો ખળા ક્રિયા, બે શુમાર મખ્લૂક જુન્ન, ઈન્સ, ફરિશ્તે, હર તરહ કે જાનવર, કોઈ ચલને વાલા, કોઈ રૈગને વાલા, કોઈ ઉભને વાલા, કોઈ તેરને વાલા, ફિર ઈન હર મખ્લૂક મેં અલગ-અલગ કિસ્મે, ફિર હરએક કી અલગ-અલગ શકલે, ફિર હરએક કા અલગ-અલગ મિજાઝ, ફિર હરએક કી રેહને કી જગા અલગ, બોલ ચાલ અલગ, ખાના અલગ, ફિર અલગ-અલગ કિસમ કે ફલદાર દરખ્ત અલગ-અલગ કિસમ કે ફૂલ, જુસ મેં અલગ-અલગ ડિઝાઈન, અલગ-અલગ કલર, અલગ-અલગ ખુશબૂ, ફિર અલગ-અલગ જાતી બૂટી, ફિર જમીન મેં સોના, ચાંદી, લોહા, તાંબા, પિતલ, રાંગા, પ્લેટીનમ, ફિર પેટ્રોલ, ડિઝલ વગૌરહ.

જુન કો ઈન્સાન ગિન ના ચાહે તો ગિન નહીં સકતા, બે શુમાર મખ્લૂકાત ફિર ઉન મખ્લૂકાત કી બેશુમાર કિસ્મે, ફિર ઉનમેં બે શુમાર ફાઈદે, ઈન સબ મખ્લૂકાત કો ઓર ઈન કી ગિનતી કો ઓર કહાં પર હે ઓર કિસ હાલ મેં હે ઓર ઈનકો કિસ ચીજ કી જરૂરત હે વોહ સબ જાનતે હૈ, ઓર તમામ મખ્લૂકાત કી તમામ જરૂરિયાત બચક વક્ત બરાહે રાસ્ત ખુદ પહોંચાતે હૈ, ઓર સબ મખ્લૂકાત પર અલ્લાહ કા પુરાં કંટ્રોલ હે, કોઈ ભી મખ્લૂક ઉસકી કુદરત કે બાહર નહીં.

હમેં પેદા ફરમાયા ફિર કાયેનાત કો બનાયા ઓર ફિર કાયેનાત

કે હાલાત પેદા કરમાએ જીંદગી મોત, સિદ્ધત બીમારી, ઇમાનત ખુલ્લત, મોહબબત નફરત, ખુશી ગમી, ગરીબી માલદારી, સુકૂન બેચેની, ઇન હાલાત કે ઉપર ભી અલ્લાહ અકેલા કાબિજ, ઇન સબ હાલાત ઔર મખ્લૂકાત કી તમામ જરૂરત કી ચીજે અલ્લાહ કે ખજાને મેં જો અલ્લાહ કે અર્શ કે સાથ મિલાહુવા હે મોજૂદ હે, જુસમેં કોઈભી ચીજ કમ નહીં હોતી, જુસકો જરૂરત કે મુતાબિક દુન્યા મેં ઉતારતે રેહતે હે.

આસમાન

અલ્લાહ જલે શાનહુ ને સાત આસમાન બનાએ, ફરિશ્તો કે અજુબ હાલાત મેં હઝરત રબીઅ બિન અનસ રહી. કી રિવાયત સે લિખ્ખા હે કે પેહલા આસમાન જમા શુદ્ધ લહર હે, દૂસરા સફેદ મરમર કા હે, તીસરા લોહે કા હે, ચોથા તાંબે કા હે, પાંચવાં ચાંદી કા, છઠ્ઠા સોને કા સાતવાં સુર્ખ ચાકૂત કા, ઉસકે ઉપર નૂર કે સેહરા હે, ઉસકે ઉપર કા ઇલ્મ અલ્લાહ તાલા ઔર મોઅકકલ બિલ જુબ (પરદો કે ફરિશ્તે) કે સિવા કોઈ નહીં જાનતા, ઉસ ફરિશ્તે કા નામ મીતા તુર્શ હે. (તિરમિઝી)

અલ્લાહ તાલા ને આસમાને દુન્યા કો પેદા કરમાયા તો ઉસે મહફૂઝ છત બનાદિયા, ઔર ઉસમેં દિફાઝત કે લિચે તાકતવર મુહાફિઝ ઔર શહાબે રખદિચે, ઉસકે બાશિન્દગાન દો-દો તીન-તીન ઔર ચાર પરો વાલે ફરિશ્તે હે, ઉનકી તાદાદ સિતારો કે બરાબર હે, જો કલ્મએ તેચેબા ઔર તકબીર કિસી વકત ભી તર્ક નહીં કરતે.

ફરિશ્તે

ઔર દૂસરે આસમાન કે રેહને વાલે ફરિશ્તે બારિશ કે કતરો કે બરાબર હે, ન તો વોહ (તરબીહ પળહત હુએ) ઉકતાતે હે, ઔર ન (ઉસ-મેં) વકફા કરતે હે, ઔર ન હી વોહ સોતે હે, ઇસી દૂસરે આસમાન સે બાદલ જાહિર હોતે હે, જો આસમાન કે નીચે સે નિકલ કર (નિચલે) આસમાન કી ફિઝા મેં મુન્તાશિર હોજાતે હે, ઉનકે સાથ ફરિશ્તે ભી હોતે હે, જો ઉસકો વહીપર લેજાતે હે જહાંપર લેજાને કા હુકમ દિયા હોતા હે, ઉનકી ઇબ્તેદાઈ આવાઝ તરબીહ હોતી હે જો ઉન બાદલો કે લિચે ઘમકી ભી હોતી હે.

ઔર તીસરે આસમાન કે રેહને વાલે (ફરિશ્તે) રેત કે (જરરાત) કે બરાબર ઇન્સાનો કી શકલ મેં હે, જો અલ્લાહ સે રાત દિન પનાહ

ਤਲਭ ਕਰਦੇ ਰੇਹਦੇ ਹੋ।

ਓਰ ਥੋਥੇ ਆਸਮਾਨ ਦੇ ਰੇਹਨੇ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਪੱਤੀਂ ਦੇ ਭਰਾਭਰ ਹੋ, ਜੁਠੀਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕੰਧੇ ਓਕ ਦੂਸਰੇ ਸੇ ਮਿਲਾਓ ਫੁਓ ਹੋ, ਓਨਕੀ ਸ਼ਕਲੋ ਸੂਰਤ ਫੁਰੇ ਐਨ ਨਰਹ ਹੋ, ਭਾਯ ਨੀ ਝਕੂਯ ਕੀ ਫਾਲਤ ਮੇਂ ਹੋ ਓਰ ਭਾਯ ਸਯਦਹ ਕੀ ਫਾਲਤ ਮੇਂ ਹੋ, ਓਨਕੇ ਮੁੰਛ ਕੀ ਨਰਭੀਫਾਲਤ ਸੇ ਸਾਤੀ ਆਸਮਾਨ ਓਰ ਸਾਤੀ ਜਮੀਨ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਨੂਰਾਨਿਯਤ ਚਮਕਤੀ ਹੋ।

ਪਾਂਚਵੇਂ ਆਸਮਾਨ ਦੇ ਰੇਹਨੇ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਮਾਮ ਮਘਲੂਕ (ਜਨਦਾਰੀ) ਦੇ ਫੁਗਨੇ ਹੋ, ਓਨਕੀ ਸ਼ਕਲ ਗੀਧ ਕੀ ਹੋ, (ਜੇ ਪਰਿੰਦੋਂ ਕਾ ਭਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇਵਲਾਤਾ ਹੋ) ਓਨਮੇਂ ਸੇ ਕੁਝ ਭਯੋ ਦਯੋਂ ਦੇ ਹੋ, ਓਰ ਭਾਯ ਵਾਕਿਫ਼ ਕਾਰ (ਓਹਕਾਮੋ-ਆਮਾਲ) ਲਿਖਨੇ ਵਾਲੇ ਹੋ।

ਛਠੇ ਆਸਮਾਨ ਮੇਂ ਰੇਹਨੇ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਲ਼ਾਹ ਕੀ ਗਾਲਿਭ ਰੇਹਨੇ ਵਾਲੀ ਜਮਾਅਤ ਹੋ, ਓਰ ਓਸਕਾ ਵਸ਼ਕਰੇ ਅਯਾਤਮ ਹੋ, ਜੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਯਦਹ ਘੋਯੋ ਕੀ ਸ਼ਕਲ ਮੇਂ ਹੋ।

ਓਰ ਸਾਤਵੇਂ ਆਸਮਾਨ ਦੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਮੁਕਰੰਭ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੋ, ਜੇ ਆਮਾਲ ਕੀ ਸਫੀਫ਼ੋਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਮੇਂ ਰਭਕਰ ਓਪਰ ਕੀ ਪਹੋਂਚਾਤੇ ਹੋ, ਓਰ ਅਥੇ ਕਾਮੋਂ ਕੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਓਨਕੇ ਓਪਰ ਅਰ੍ਸ਼ੋਂ ਯੁਦਾਵੰਦੀ ਕੀ ਓਠਾਨੇਵਾਲੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੋ ਜੁਨਕੀ ਕੜੀਭਿਯੂਨ ਕਫਾਜ਼ਤਾ ਹੋ।

ਅਲ਼ਾਹ ਨੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੀਂ ਕੀ ਨੂਰ ਸੇ ਪੈਦਾ ਕਿਆ ਹੋ, ਓਰ ਥੇ ਸਭ ਸੇ ਜੁਯਾਦਹ ਹੋ, ਓਨਸਾਨ ਓਰ ਜੁਞਾਤ ਮਿਲਕਰ ਦਸ ਹਿਸ਼ਸੇ ਹੋ ਓਨ ਮੇਂ ਓਨ-ਸੇ ਓਕ ਹਿਸ਼ਸਾ ਓਰ ਜੁਞਾਤ ਨਧ ਹਿਸ਼ਸੇ, ਫ਼ਿਰ ਜੁਞਾਤ ਓਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਸ ਹਿਸ਼ਸਾ ਹੋ, ਓਨ ਮੇਂ ਜੁਞਾਤ ਓਕ ਹਿਸ਼ਸਾ ਓਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਧ ਹਿਸ਼ਸੇ, ਫ਼ਿਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਓਰ ਝਫਾਨਿਯੂਨ (ਫ਼ਰਿਸ਼ਤ) ਦਸ ਹਿਸ਼ਸਾ ਹੋ, ਜੁਨ ਮੇਂ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਓਕ ਹਿਸ਼ਸਾ ਓਰ ਝਫਾਨਿਯੂਨ ਨਧ ਹਿਸ਼ਸੇ ਹੋ, ਫ਼ਿਰ ਝਫਾਨਿਯੂਨ ਓਰ ਕੜੀ-ਭਿਯੂਨ ਦਸ ਹਿਸ਼ਸਾ ਹੋ ਜੁਨ ਮੇਂ ਝਫਾਨਿਯੂਨ ਓਕ ਹਿਸ਼ਸਾ ਓਰ ਕੜੀਭਿਯੂਨ ਨਧ ਹਿਸ਼ਸੇ ਹੋ। (ਓਯਨੇ ਅਭੀ ਫ਼ਾਤਿਮ)

ਕੜੀਭਿਯੂਨ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੀਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਹੋ ਓਰ ਅਰ੍ਸ਼ ਦੇ ਓਠਾਨੇ ਵਾਲੇ ਹੋ, ਓਰ ਓਮ੍ਹਰੇ ਯੁਦਾਵੰਦੀ ਓਰ ਅਲ਼ਾਹ (ਕੇ ਓਹਕਾਮ) ਕੀ ਪੈਗਾਮ ਰਸਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਓਨਮੇਂ ਸੇ ਫਰਓਕ ਦੇ ਕਾਨ ਕੀ ਵੀ ਸੇ ਓਸਕੀ ਫ਼ਸਲੀ ਕੀ ਫੜੀ ਨਕ ਓਨਰਨੇ ਮੇਂ ਨੇਜ ਪਰਿੰਦੇ ਕੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਭ ਸੇ ਪਾਂਚਸੀ ਸਾਲ ਕਾ ਫ਼ਾਸਲਾ ਹੋ, ਓਰ ਝਫਾਨਿਯੂਨ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੀਂ ਕੀ ਭਾਕੀ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਹੀਂ ਏਯ ਸਕਦੇ, ਜੁਸ ਨਰਹ-

ઈન્સાન ગુન્નાત કો નહી દેખ સકતે, ઓર જો ભી ફરિશ્તા ઉતરતા હે ઉસકે સાથ એક રૂઠ ફરિશ્તા જરૂર હોતા હે.

હઝરત અબૂ હુસૈન રહી. ફરમાતે હે કે હમ હુસુર કે સાથ એક જનાજે મેં શરીફ હુએ, જબ આપ ઉસકે દફન સે ફારિગ હુએ ઓર લોગ વાપસ જા રહે થે તો આપ ને ઇરશાદ ફરમાયા : થે (મુદા) ઇસ વકત તુમહારી જુલિયો કી ઘિસઘિસાહટ સુન રહા હે, ઉસકે પાસ મુનકર ઓર નકીર આએ હે, ગુનકી આંખે તાંબે કી દેગો જેસી (બળી-બળી ઓર ખોફનાક) હે, ઉનકી દાળહે બેલ કે સીગો જેસી હે, ઓર ઉનકી આવાજે બાદલ કી ગરજ જેસી (ખતરનાક) હે. (તબરાની શરીફ)

અલ્લાહ કી મખ્લૂક મેં ફરિશ્તો સે ગુચાદહ કોઈ મખ્લૂક નહી, કોઈ ચીજ ભી જમીન સે એસી નહી ઉગતી મગર ઉસકે સાથ-સાથ એક મોઅકકલ ફરિશ્તા હોતા હે, ઓર બારિશ કે હર કતરે કે સાથ એક ફરિશ્તા ઉતરતા હે, ફરિશ્તે પેદાઈશ મેં બાબે-બાબે ભી હે ઓર મખ્ખી ગુતને છોટે ભી હે.

હઝરત ગુબ્રાઈલ અલ.કે દોનો કંઘો કે દરમ્યાની ફાસ્લા તેજ તરાર રફતાર પરિંદે કે પાંચસો સાલ સફર કે બરાબર હે, અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ કા એક ફરિશ્તા એસા હે કે અગર ઉસે કહાજાએ કે સાતો આસમાન ઓર સબ જમીનો કો એક લુકમા કરલે તો વોહ એસા કર સકતા હે (તબરાની) અલ્લાહ કા એક ફરિશ્તા વોહ હે ગુસ કા નામ સદ લુકન હે સારી દુન્યા કે સમંદર ઓર દરયા અગર જમા કરદિયે જાએ (તો ભી) ઉસકે અંગુઠે કા ઘણા વસીઅ હો જાએ, હઝરત હસન બસરી રહ. ફરમાતે હે મુજે યે બાત પહોંચી હે કે આસમાન મેં અલ્લાહ કા એક ફરિશ્તા હે જિસકે એક લાખ સર હે, ઓર હર સર મેં એક લાખ જુબાનો હે ઓર હર જુબાન સે એક અલગ લુગત મેં અલ્લાહ કી તરબીહ કરતા હે.

હઝરત તાહિસ રહ. સે મરવી હે કે અલ્લાહ ને (દોગખ કે દારોગા) માલિક અલ.કો પેદા ફરમાયા તો એહલે દોગખ કી તાદાદ કે બરાબર ઉસકી ઉગ્લીયાં ભી પેદા કી, પસ જો કોઈ ભી એહલે દોગખ મેં સે અજાબ દિયા જતા હે ઉસે માલિક અલ. અપની ઉગ્લીયો મેં સે એક ઉગ્લી કે સાથ અજાબ દે સકતા હે, અલ્લાહ કી કસમ અગર માલિક અલ. -

અપની ઉગ્લીયો મેં સે સિફ એક ઉગ્લી આસમાન પે રખ દે તો ઉસે પિઘલા
ડાલે.

હઝરત મુજહિદ રહ.સે મરવી હે કે નબી ﷺ ને દોઝખ કે દારોગે
કી હાલત બયાન કરતે હુએ ફરમાયા : ગોયા કે ઉનકી આંખે ઊંજલી હે
ઔર ઉનકે મુંઢ કિલે હે, ચે અપને(લંબે-લંબે)બાલો કો ઘસીટતે હે, ઉનમે
કે હરએક કે પાસ તમામ જુન્નો ઇન્સ કે બરાબર કુવ્વત હે, ઉનમે સે
કોઈ એક ભી ઇન્સાનો કી કિસીભી એક બની જમાઅત કે સામને આજરો
તો ઉનકો હંકા લેજરો, ઉસકી ગરદન પર એક પહાળ હે જે દોઝખિયો
કો આગ મેં મારેગા ચાલી ચે પહાળ ઉનપર ફેંકેગા. હઝરત કઅબ રહી.
ફરમાતે હે કે (જબ) આદમી કો આગ મેં જાને કા હુકમ દિયા જરોગા
તો ઉસકી ગિરફતારી ઔર જહન્નમ મેં દાખિલ કરને કે લિયે એક
હજર ફરિશ્તે લપકેંગે.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને ફરિશ્તો કો જબ ઇત્ના તાકતવર ઔર
કદાવર પેદા કિયા તો ઉસકો પેદા કરનેવાલા અલ્લાહ કેસી કુદરત
વાલા ઔર તાકતવર હોગા, હમ જુસ ચીજ કો ભી દેખેંગે ઉસ મેં અલ્લાહ
કી કુદરત નજર આરોગી, ઇસીલિયે ફરમાયા કે હમારી સોચ, ગોરો ફિક
ઔર જુસ ચીજ કો ભી દેખે ઇબ્રત કી નજર સે દેખે, ઔર જે બોલ ભી
બોલે અલ્લાહ કા મિક હો, જુતના હમ અલ્લાહ કા મિક કરેંગે, જુતની
અલ્લાહ કી તારીફ કરેંગે અલ્લાહ કી અઝમત ઔર અલ્લાહ કી મોહબબત
હમારે દિલ મેં ઉતરતી ચલી જરોગી.

હઝરત ઇબને અબ્બાસ રહી. ફરમાતે હે અલ્લાહ કા એક ફરિશ્તા
આસમાને દુન્યા મેં દિક અલ. હે ઉસકા સીના સોને કા હે, પેટ ચાંદી કા
હે, ટાંગો ચાકૂત કી હે, પંજે ઝમરદ કે હે, ઉસકે પર જબરદ, મોતી ઔર
ચાકૂત સે મુઝય્યન હે, એક પર મશ્રિક મેં, ઔર એક પર મગરિબ મેં હે
ઉસકા સર અર્શ સે પેવસ્ત હે, ઉસકી કલગી નૂર કી હે, ચે અર્શ ઔર
કુસી કે દરમ્યાન ઢિજબ હે, જબ બની સેહરી કા વકત હોતા હે તો ચે
અપને પરો કો ઉઠાતા હે, ફિર 'સુબુહુન કુદુસુન રબુનલ્લાહ લા-ઇલા
હ ગયરુહ' પઢતા હે, ઉસી વકત મુર્ગા અપને પર મારતે હે ઔર ચીખતે
હે, જબ કયામત કા દિન હોગા તો અલ્લાહ તાલા ફરમાયેંગે અપને પરો
કો લેહ કરલે, ઔર અપની આવાજ પસ્ત કરલે, પસ ઉસ વકત-

આસમાનો ઓર જમીન વાલે ફરિશ્તે જાન લેંગે કે કયામત આ ચુકી.

હઝરત વહબ રહ. ફરમાતે હે કે અર્શ કે ઇર્દ ગિર્દ ફરિશ્તો કી આગે પીછે સત્તાર હજાર સર્ફે હે, જો રાત દિન અર્શ કે ઇર્દ ગિર્દ તવાફ કરતે હે, ઉનકે પીછે સત્તાર હજાર સર્ફે ફરિશ્તો કી કયામ મે હે, ઉનકે હાથ ગરદનો કી તરફ હે, જુનકો ઉન્હો ને અપને કંધો પર રખાદુવા હે જબ ચે સામને વાલે ફરિશ્તો કી તકબીર ઓર તહલીલ સુનતે હે તો ઉચી આવાજે મે અલ્લાહ કી તઅરીફ કરતે હુએ કેહતે હે તરજુમા : આપ પાક હે, ઓર અપની તારીફ કે સાથ મોસૂફ હે, આપ વોહ હે જુસકે સિવા કોઈ માબૂદ નહી હે, આપ સબ એબો સે પાક હે, સારી મખ્લૂક કે ખાલિક હે.

ઉનકે પીછે ફરિશ્તો કી એક લાખ ઓર સર્ફે હે, જુન્હો ને અપના દાયાં હાથ બાએ પર અપને સીનો પર બાંધા દુવા હે, ઉનકે પાંઉ તક બાલ, ઉન, પરો કી રૂએ, પર, જોળ બાલો કે ગચ્છે, હકી, જુલ્લ ઓર ગોશત એસા નહી મગર વોહ અલ્લાહ કી તરબીહ ઓર હમ્દ એસે અંદાજ મે પેશ કરતા હે જુસમે દૂસરા નહી કરતા, ઓર ઉન ફરિશ્તો કે દો પરો કે દરમ્યાન તીનસો સાલ ચલને કા ફારલા હે, ઉનકી કાન કી લો સે કંધે તક ચારસો સાલ ચલને કા ફારલા હે, ઓર ઉનમે સે હરએક કે દોનો કંધો કે દરમ્યાન પાંચસો સાલ કા ફારલા હે.

જમીન

હઝરત ઇબને ઉમર રહી. સે રિવાયત હે કે આપ ﷺ સે સવાલ કિયા ગયા કે જમીન કિસ પર હે ? તો આપ ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા : પાની પર, ફિર પુછા ગયા કે કયા આપકો ઇલ્મ હે કે પાની કિસ પર હે ? તો આપ ﷺ ને ફરમાયા સબ્ગ ચક્કાન પર, ફિર અર્જ કિયાગયા કયા આપ કો ચેભી ઇલ્મ હે કે ચક્કાન કિસ પર હે ? આપ ને ફરમાયા મછલી કી પુશ્ત પર, જુસ કે દોનો કિનારે અર્શ સે મિલે હુએ હે, અર્જ કિયા ગયા આપકે ઇલ્મ મે હે કે મછલી કિસ પર હે ? આપને ઇરશાદ ફરમાયા કે એક ફરિશ્તે કે કંધે પર જુસકે કદમ હવા મે હે, ઇબને અદી (બ હવાલા ફરિશ્તો કે અજિબ હાલાત).

ઇનસાન

એક જમાના એસા થા જબ કુછ ન થા, 'વકા-ન અર્શદુ અલલ્ માઈ' અલ્લાહ કી ઝાત જો ઇબ્તેદા ઓર ઇન્તેહા સે પાક હે વોહી અકેલા-

અપની ગ્રાત કે સાથ થા, ઔર ઉસકા અર્શ પાની પર થા, ફિર અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને ચે કાએનાત બનાઈ ઔર સજાઈ, 'અલ્લેજુ ખલકસ સમાવાતિ વલ અઈ ફી સિલ્તતિ અચ્યામ' જુસને છે દિન મે જમીન આસમાન બનાએ, 'સુમ્મસ તવા અલલ્ અર્શ' ફિર અર્શ પે તખ્ત બિઠાયા ફિર દિનરાત કા નિગામ ચલાયા, સુરજ, ચાંદ, સચ્ચારો, સિતારો કો અપને તાબે ફરમાયા, ફિર તીસસ મરહલા આયા, ઉસમે અલ્લાહ ને ફરિશ્તા કો નૂર સે પેદા ફરમાયા.

ઈન્સાન કે બારે મે અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે, 'ખ-લકલ ઈન્સા-ન મિન અલક' હમને ઈન્સાન કો ખનકતી હુઈ મિટ્ટી સે પેદા કિયા. હમરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મરઉફ રહી. ફરમાતે હે કે આપ ﷺ ને ઈર-ઈરશાદ ફરમાયા : જુલ્ફા ચાલીસ રોજ તક રહમ મે અપની હાલત પર રેહતા હે, (કિસી ઔર હાલત મે તબ્દીલ નહી હોતા) જબ ચાલીસ રોજ ગુજર જાતે હે તો જમા હુવા ખૂન બનજાતા હે, ફિર ઈસી તરહ (ચાલીસ રોજ મે) ગોશ્ત કી બોટી બનજાતી હે, ફિર ઈસી તરહ (ચાલીસ રોજ મે) હડ્ડીયાં (પેદા) હોજાતી હે, જબ અલ્લાહ તાલા ઈન્સાન કે ઢાંચે કો દુરસ્ત કરતે હે તો ઉસકે પાસ એક ફરિશ્તે કો ભેજતે હે, તો વોહ અર્જ કરતા હે એ પરવરદીગાર (ચે) મર્દ હોગા યા ઔરત, બદ બખ્ત હોગા યા સઆદત મંદ, કદો કામત મે તવીલ હોગા યા ખસ્ત કદ, તાકત કે એતેબાર સે કમજોર હોગા યા જાઈદ, ઉસકી મોત કબ આએગી ? ચે તંદુરસ્ત હોગા યા બીમાર ? તો ચે ફરિશ્તા ઉસકી ઈત્તેલા પાકર ચે સબ કુછ લિખ દેતા હે.

ઈન્સાન કો અલ્લાહ ને તીન-તીન અંધેરિયો મે ઔર તંગ જગા મે બનાયા ઔર હર ઈન્સાન કી શકલો સૂરત, આવાજ, મિજાજ, ચહાં તક કે ઉગ્લીયો કે નિશાન ભી અલગ-અલગ બનાયે, 'હુવલ્લેજુ-યુસવ્વિરુકુમ ફિલ અરહામિ કર્ફ ચશાઅ' તુમહારા રબ હી હે જો તુમહે જેસી ચાહતા હે શકલ અતા ફરમાતા હે, ફિર (યા અચ્ચહુન્નાસુ ઈન્ના ખલક્નાકુમ મિન જ-કરિય વ ઉન્સા) હમને કિસી કો મર્દ બનાયા-કિસી કો ઔરત બનાયા, 'લકદ ખલક્નલ ઈન્સા-ન ફી અહસને તક-વીમ' અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ફરમાતે હે કે હમને ઈન્સાન કો બેહતરીન સૂરત મે બનાયા, ફિર 'વ-જઅલ્નાકુમ શોઉબંવ વ-કબાઈ-લ લિતઆ-

રક્ત' મેંને તુમ્હારે ખાનદાન ઔર કબીલે બનાએ તાર્કે તુમ પેહચાને જાઓ, અબ 'ખ-લકલ્ મપ્ત વલ હયા-ત લિયબ્લુ-વકુમ અય્યુકુમ અહસનુ અમલા' હમને જુદગી ઔર મોત કા નિજમ ચલાયા હે, ચે દેખને કે લિયે કે તુમ મેં કોન હે જો હમારી માન કે ચલતા હે.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને ઈનસાન કી પરવરિશ કી ઔર જરૂરત કી તમામ ચીજે પેહલે પેદા કી, છે દિન મેં તમામ મખ્લૂક કો બનાયા ઔર અખીર મેં જુમ્અહ કે દિન અસર કે બાદ આદમ અલ.કો પેદા ફરમાયા, જુન કો ઈન ચીજે સે ફાઈદા ઉઠાના થા ઉનકો અખીર મેં પેદા ફરમાયા, કયૂંકે ઈનસાન કો જરૂરતમંદ પેદા કિયાગયા હે, ઉસકે ઈજ્તિયાર કે બગેર ઉસકે અંદર જરૂરતે પેદા હોતી હે, આદમી બગેર ઈજ્તિયાર કે ભૂકા હોતા હે, બગેર ઈજ્તિયાર કે પ્યાસા હોતા હે, બગેર ઈજ્તિયાર કે બીમાર હોતા હે, ચે સબ ગેર ઈજ્તિયારી ચીજે હે, જો ઈનસાન કે અંદર પેદા હોતી હે. ચે સબ જરૂરતે હે, તો ઉસ જરૂરત કા સામાન ભી હે, દુનિયા મેં જો કુછ હે વોહ ઈનસાન કી ગુજર બસર કે લિયે હે.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને હઝરત આદમ અલ.કો જબ જમીન પર ઉતારા તો ફરમાયા 'વ લકુમ ફિલ્ અર્દિ મુસ્તકર્રિવ્ વ-મતાઉન ઈલાહીન' કે આપકે લિયે ઔર આપકી ઓલાદ કે લિયે જમીન એક ઠિકાના હે, અફરાદ કે એતેબાર સે મોત તક ઔર મજમએ કે એતેબાર સે કયામત તક, ઈસ જમીન સે તુમ્હારેલિયે હમને ગુજારે કા સામાન બનાયા હે, આદમ અલ. કો પેદા કરને સે પેહલે હી જમીન કે અંદર ઔર જમીન કે ઉપર ઈનસાન કી જરૂરત કા સામાન બના હુવા તૈયાર હી થા ઈસલિયે આદમ અલ. સે ફરમાયા કે તુમ જમીન પર જાઓ તુમ્હારે લિયે ઔર તુમ્હારી ઓલાદ કે લિયે મેરી તરફ સે હીદાયત કા સામાન આએગા.

જબ હઝરત આદમ અલ.કો અલ્લાહ ને પેદા ફરમાને કા ઈરાદહ ફરમાયા તો ફરિશ્તો સે ફરમાયા કે મેં જમીનપર અપના એક ખલીફહ પેદા કરને વાલા હૂં ખિલાફત યાની અલ્લાહ કે હુકમો કો જમીન પર કાઈમ કરને કી જુમ્હેદારી, યાની ખુદા સે હુકમ લેના ઔર જમીનપર ચલાના ઔર ખુદ ભી ઈબાદત કરના. તો દોનો કામ આદમ અલ. પર થે.

હર આદમ કે બેટે કી ચેહી જુમ્હેદારી હે જો ઉનકે માં-બાપ કી હે, ઈસલિયે અલ્લાહને ફરમાયા, 'યા બની આદ-મ લા ચક્તિનન્નકુમુશ્શય્તા

-તુ કમા અખર-જ અ-બવયુકુમ્ મિનલ્ જન્નહ' એ આદમ કે બેટો દેખો તુમ્હે શૈતાન ફિત્તે મેં ન ડાલ દે, જેસે તુમ્હારે માં-બાપ કો જન્નત સે નિકાલા તુમ્હે જન્નત કે રાસ્તે સે ન હટા દે, એકઠી હિદાયત સબકે લિયે બાપ-માં ઓર ઓલાદ સબકે લિયે કે તુમ્હે શૈતાન ફિત્તે મેં ન ડાલે જેસે તુમ્હારે માં-બાપ કો જન્નતમેં સે નિકલવાયા તુમ્હે જન્નત કે રાસ્તેસે ન હટા દે.

જન્નત મેં જરૂરતો કે પૂરા કરને કે લિયે કિસી અરબાબ કી જરૂરત નહીં થી, સિફ અલ્લાહ ને હુકમ ઓર હિદાયત કી થી કે જન્નત મેં જહાં ચાહો ચલોફિરો, જો ચાહો ઈસ્તેમાલ કરો લેકિન ઈસ દરખ્ત કે કરીબ મત જાના, ખાને કી તો દૂરકી બાત કરીબ ભી મત જાના ઓર જાઓગે તો 'ફતફૂનુ મિનાઝ ઝાલિમીન' અગર ચલેગાએ તો અપના નુકસાન કરને વાલે બન જાઓગે.

અલ્લાહ ને બતાયા થા નુકસાન ઓર શૈતાન ને બતાયા નફા કે આદમ બહોત જમાનહ હો ગયા, અબ અગર તુમ ખા લોગે તો હમેશા કે લિયે અલ્લાહ કી રહમત મેં ઓર અલ્લાહ કે પળોસ મેં રહોગે, ઓર કોઈ જવાબ નહીં આએગા, ખુદા કી કસમ ખાકર કેહતા હું ઓર તુમ્હારી ભલાઈ કે લિયે કેહ રહા હૂં, 'વકા સ-મહુમા ઈન્શી લકુમા લમિન ઝાસિદીન' બપુહ ચપુહ કર કસમેં ખાઈ ઓર નુકસાન મેં બતાયા નફા જબ અલ્લાહ કા નામ સુનલિયા તો આદમ અલ. ને વોહ ખા લિયા, ઉલમા ફરમાતે હૈં કે જો લિબાસ અલ્લાહ ને વહાં પેહનાયા થા વોહ ફૌરન ઉતરગયા, જેસે હી હુકમ તુટા ફૌરન પરેશાની આઈ, ઓર હુકમ તોળને કી વજહ સે દુનિયા મેં ઉતારે ગયો.

મકસદે જિંદગી

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને ખુદ કલામે પાક મેં દુનિયા મેં આને કા મકસદ બયાન ફરમાયા, 'વમા ખલક્તુલ જુન્ન વલ્ ઈન્સ ઈલ્લા લિયય્ બુદુન' કે મેને જુજ્ઞાત ઓર ઈનસાન કો સિફ મેરી ઈબાદત કે લિયે પેદા કિયા હે. અલ્લાહ ને બંદો કો અપના હુકમ પૂરા કરને કે લિયે પેદા કિયા હે, ઓર જમીન ઓર આસમાન કે દરમ્યાન જુલ્ને અરબાબ દીએ હૈં વોહ સબ ઈસકી મદદ કે લિયે દીએ હૈં કે ઈન તમામ અરબાબ સે રાહત લો જરૂરત પૂરી કરો ઓર હુકમ પૂરા કરો, અરબાબ સિફ ઈસલિયે દીએ હૈં તાર્કે હુકમ પૂરા કરને મેં સહુલત ઓર મદદ મિલે, ઈસલિયે નહીં દીએ-

કે અરબાબ મેં લગકર હુકમોહી કો ભૂલ જાએ.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને હમારી જરૂરતોં કે લિયે અરબાબ પેદા કરમાએ
ઔર ઉન અરબાબોં સે અલ્લાહ હમારી જરૂરતેં પૂરી કરમાતે હે, ઇનસાનો
કી હયાત કે લિયે જુસ તરહ આસમાન સે પાક ઔર સાફ પાની ઉતારા
ઔસેહી હમારી કામ્યાબિયોં કે લિયે અપના દીન ઔર અહકામાત ઉતારે હે,
જુનકી જુંદગી કા તાલ્લુક અલ્લાહ કે હુકમોં કે સાથ હોગા વોહ
કામ્યાબ હોગા, ઔર જુનકી જુંદગી અલ્લાહ કે હુકમ કે બગેર કહેગી
વોહ નામુરાદ હોગા, જુસતરહ કોઈ આદમી અરબાબ ઇજ્તિયાર ન કરે
મસલન ખાના પીના છોળ દે તો વોહ હલાક હોજાએગા, કયૂંકે અલ્લાહ ને
ઉસકે ગુજરે કે લિયે અરબાબ પેદા કિયે હે.

જુસ તરહ ઇન અરબાબ કે બગેર આમ તોરપર હલાકત હોજતી હે
ઔસેહી અલ્લાહ કે હુકમોં કે બગેર ચકીની તોરપર નાકામી હોજતી હે,
ઇન નાકામિયોં સે બચાને કે લિયે અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને અપના દીન
ઉતારા ઔર અપને બંદોં કો ઉસકી તરફ દઅવત દી હે, કે જુસ તરહ
અપને ગુજરે કી ફિકર કરતે હો, અપની કામ્યાબી કી ફિકર કરો,
ગુજરે કે દિન થોળે હે ઔર કામ્યાબી કા જમાના બજા લંબા હે.

કામ્યાબી

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કામ્યાબી મૌત કે વકત જાહિર કરેગે કયૂં
કે કામ્યાબી કા જુહૂર વહી સે હોગા, ચહાં તો ગુજરાહી ગુજરા હે, આદમી
ગુજરતા ચલા જાએગા, સર્દી ભી ગુજરેગી, ગર્મી ભી ગુજરેગી, દિન ભી
ગુજરેગા, રાત ભી ગુજરેગી, મહીને ભી ગુજરેગે, સાલ ભી ગુજરેગે, થોળે
કપળે મેં ભી ગુજરેગી, અચ્છે કપળે મેં ભી ગુજરેગી, છોટે મકાન મેં ભી
ગુજરેગી, અચ્છે મકાન મેં ભી ગુજરેગી, થોળે અરબાબ મેં ભી ગુજરેગી,
જુયાદહ અરબાબ મેં ભી ગુજરેગી, કયૂંકે ગુજરા હી ગુજરા હે.

કામ્યાબી સબકો નહીં મિલેગી ઔર જુસકો કામ્યાબી નહીં મિલેગી
વોહ ઘોકા ખાએગા ઔર જુનકો કામ્યાબી મિલેગી વોહ ખુશ હોજાએગે
અલ્લાહ જલ્લે શાનહુને બતાયા ‘ફમન મુદ્જિ-હ અનિજારિ વ ઉદ્મિલલ્
જન્ન-ત ફકદ્ ફાગ’ જે દોઝખ સે બચાલિયા ગયા ઔર જન્નત મેં પહોંચા
દિયા ગયા વોહ હુવા કામ્યાબ, બાકી દુનિયા કા મસ્અલા તો ઘોકે કી
બાત હે, ‘વમલ્ હયાતુદ દુનિયા ઇલ્લા મતાઉલ ગુરર’ વકત ગુજરેગા તો

ધોકા ખુલ જાએગા, જબતક ગુજરેગા નહીં ધોકા નહીં ખુલેગા, હઝરત અલી રહી. ફરમાતે થે કે લોગ સો રહે હૈ જબ મરેગો તો જાગ જાએગો.

પેહલેહી સે ચે સબક સમજાયા ગયા કે અસ્લામ સે ન તરકકી હે ઓર ન કામ્યાબી હે, જેસે છોટે બચ્ચો કો પપ્પાયા જાતા હે જબ ઓર બળે હોજાતે હૈ તો ઉનકી તાલીમ ઓર હોતી હે, ઈન્સાનિયત જેસે જેસે બળહતી ગઈ ઉનકી તાલીમ મે ભી ઈજાફા હાતા ગયા, કયૂંકે દુનિયા તરકકી કરેગી અપને અસ્લામ કે લેહાજ સે, તો દીન કો ભી તરકકી કરતે દિખાયા, આજ જબકે આખરી જમાના આ ગયા ઓર દુનિયા તરકકી કર રહી હે તો દીન ભી આખરી દર્જે કા દિયા, જો હર હાલ મે કામ્યાબી કા પૂરા જામિન હે, ઈસ મે કોઈ તબ્દીલી નહીં હોગી.

અબ ચે આખરી કિતાબ ઓર આખરી નબી હઝરત મુહમ્મદ ﷺ કો ભેજ, લેકિન સબ કી બુન્થાદ વોહી હે કે કામ્યાબિયાં અલ્લાહ કે હુકમો કે રાસ્તે સે મિલેગી, દૂસરા કોઈ રાસ્તા કામ્યાબી કે લિયે નહીં હે, ઈસી લિયે આપ ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા : જુસકા ખુલાસહ ચેહે કે જો ઈલ્મ ઓર જો હિદાયત દેકર અલ્લાહ ને મુજે ભેજ હે ઉસકી મિસાલ બારિશ કે પાની કી તરહ હે કે જેસે બારિશ કા પાની સાફ સુથરા પાક ઓર હયાત લાનેવાલા હે, (કે બારિશકા પાની જહાં પળેગા કુછ ન કુછ ઉગ જાએગા, સમંદર કે પાની સે કોઈ થીજ નહીં ઉગતી) એસે હી જો હિદાયત દેકર મુજે ભેજ હે અગર ચે નહીં હે તો હલાકત હે.

હમારી હિદાયત કે લિયે કલ્મા, કલ્મે કી તફસીર કે લિયે કુર્આન પાક ઓર કુર્આનેપાક કી તફસીર કે લિયે આપ ﷺ કો ભેજ, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને કુર્આનેપાક મે ઈરશાદ ફરમાયા ‘હુદલિલ મત્તકીન’ કે કુર્આન શરીફ હિદાયત હે અલ્લાહ સે કરને વાલો કે લિયે ઓર ચે-કુર્આન હિદાયત હે સારે આલમ કે ઈન્સાનોકે લિયે, આપ ﷺ સારે આલમ કે રેહબર હૈ ઓર આપ ﷺ કા રેહબર કુર્આન શરીફ હે, કે જબ કોઈ બાત અટકી ઉપર સે હુકમ આયા ઓર કુર્આન શરીફ ને રાસ્તા બતાયા કે આપ ચે કીજીયે.

કુર્આન શરીફ હિદાયત હે ઓર હિદાયત કા પૂરા સામાન કુર્આન મે હે, ઈસીલિયે કહાજાતા હે કે કયા કરના હે વોહ કુર્આન મે દેખો ઓર કેસે કરના હે વોહ આપ ﷺ કી જુદગી મે દેખલો, વરના ભટક જાએગો

ઔર જો ભટક ગયા વોહ મંજુલપર નહી પહોંચ સકતા, ઇસલિયે હિદાયત કી ફિકર સબ સે ખુશાદહ જરૂરી હે, અપને લિયે, અપને મુતઅલ્લેકિન કે લિયે, અપને માહોલ કે લિયે, ઔર સારે આલમ કે લિયે, કયૂંકે આખેરત મેં દો મેંસે એક ઠિકાના હોખરએગા, યા તો વોહ જહન્નમ મેં જાએગા યા જન્નત મેં, જન્નત કામ્યાબી ઔર જહન્નમ નાકામી.

સિર્ફ મોત તક ઔર કયામત તક ઇન્સાન કો દુનિયા મેં રેહના હે, ઇસલિયે દુનિયા મેં જીતને ભી અરબાબ હે ઉનકા તાલ્લુક ગુજરાન સે હોગા યાની ઉસકે જરિયે સે ગુજર બસર હોગા, ઉસમેં રહેંગે ઉનસે ફાઈદા ઉઠાતે રહેંગે, કામ્યાબી કા કોઈ તાલ્લુક ઉન સે નહીં હે, કામ્યાબી કા તાલ્લુક સિર્ફ અલ્લાહ કે એહકામ સે હે.

દુનિયા કે ઇન સાખે સામાન કી વજહ સે અલ્લાહ કે બંદે દો કિસમ કે હોખરએંગે, એક કિસમ વોહ જો ઇન અરબાબી કે અંદર સે કામ્યાબી હાસિલ કરેગી હુકમ પૂરા કરકે, ઔર એક કિસમ ઘોકા ખાનેવાલી કે ખુસ ને અરબાબ સે ફાઈદા ઉઠાયા ઔર ફાઈદા ઉઠાને મેં અપની કામ્યાબી સમજી, યે ચકીન ખરાબ કરેંગે, અમલ ખરાબ કરેંગે, જાગ્યાત ખરાબ કરેંગે ઔર અલ્લાહ કા ઔર ઉસકે બંદો કા હક મારેંગે બલ્કે અપની ખત કા ભી હક મારેંગે, ઔર જબ યે હક મારને વાલે બન જાએંગે તો ફિર ઇન અરબાબ સે કામ્યાબી નહીં મિલેગી બલ્કે યે અરબાબ ઉનકે લિયે દોઝખ કે સામાન બનેંગે, ‘વમલ હયાતુ દુન્યા ઇલ્લા મતાઉલ ગુરૂર’ કે દુન્યવી ખુંદગી તો કુછ ભી નહીં ઘોકે કા સામાન હે.

દુનિયા ઘોકે કા સામાન ઇસલિયે બનતી હે કે ઉસકા નફા સામને હે ઔર નુકસાન ગૈબમેં હે, જેસે મછલી કો ખાના નજર આતા હે જાલ નજર નહીં આતી, પરિંટે કો દાના નજર આતા હે જાલ નજર નહીં આતી, ઇસી તરહ ઇનસાન બાતિલ કે નફે કો દેખતા હે અપની હલાકત કો નહીં જાનતા, વક્તી તોરપર ફાઈદા હોગા ઔર અંજામ કે એતેબાર સે હલાકત હોગી, ઇસલિયે ગૈબ કે ચકીન કી દઅવત હે, કે જબ ગૈબ કા ચકીન હોગા તો ઇમાન વાલા યાની ચકીનવાલા અપને ચકીન કી નજર સે ઉસ હલાકત કો અપની આંખો કે સામને ગોયા દેખરહા હે.

ઔર દીન કા ઔર હક કા નુકસાન સામને હે ઔર નફા ગૈબ મેં હે, ઇસલિયે આદમી હકપર ચલને સે ઘભરાતા હે ઔર ડરતા હે, કયૂંકે

નફા સામને આયા નહીં ઔર ઉસકી રૂકાવટ સામને આતી હે, મોલાના ચૂસુફ સાહબ રહ. ફરમાતે થે કે હક કી ઈબ્તેદા નાગવારિયોં સે હોતી હે ઔર ઈન્તેહા કામ્યાબિયોં સે હોતી હે, તો જબ હક કો અપને દિલ મે લેગે ઔર લેકર ચલેગે તો નાગવારી પેશ આરોગી, નુકસાન હોગા ઔર નુકસાન કા ખોફ હોગા, થે તે ઔર મુમકિન હે, લેકિન ખુદા કા હુકમ પૂરા કરને કી વજહ સે જો નુકસાન હોગા વોહ નુકસાન નહીં હે બલ્કે કુર્બાની હે, નુકસાન વોહ હે જુસકા કોઈ ફાઈદા લીટકર ન આયે, હક કે રાસ્તે મે જો નુકસાન આરોગા વોહ બળા મોઆવેજહ લેને કે લિયે હે.

નાગવારિયાં જો આતી હે વોહ ઈલાજ કે લિયે આતી હે, જેસે બીમારી કા ઈલાજ કે દવા કળવી હે, પરહેઝ હે, કે પેહલે દુશ્વારી ફિર આસાની 'ઈજ્જમઅલ્ ઉસ્રિ ચુસ્સ' બેશક મોજુદ હે મુશ્કિલાત કે સાથ આસાની આનેવાલી હે. ઈસલિયે મેહનત કર કે અપને અંદર ઉસકે હક હોને કા ચકીન પેદા કરના હે, કે દીન હક હે ઔર દીન પર જો અલ્લાહ કે વાદે ઔર ફેરલે હોગે વોહ ભી હક હે, જબ મેહનત હોગી તો ઉસકા ચકીન ઉતરેગા, ઈસ મેહનત મે ઈત્ના ચલના કે વોહ મદદ આ જાયે, જેસે ઈત્ના ફૂવા ખોદના કે પાની આ જાયે, પેહલે મિટ્ટી આરોગી ફિર અખીર મે પાની આરોગા, થે ખઝનાહ હે અલ્લાહ કા, ઈસ મે મશીન લગાઓ કુછ ભી કરો ઉસ ખઝાને તક પહોંચ ગયે.

ઈસલિયે ઈસ કામ કે સાથ મેહનત લગા દી ગઈ ઔર વોહ મેહનત થે હે કે આદમી જુ કે ખિલાફ અલ્લાહ કે હુકમોં પર આયે, કચૂં કે ઈસ મેહનત કી રૂકાવટ આદમી કી જુ કી ચાહત હોતી હે, આદમી કા જુ ઔર આદમી કા નફસ ચૂંકે માદે સે તાલ્લુક રખતા હે, ઈસલિયે માદે કી હર ચીજ કી તરફ ઉસકા જુ જાયેગા, ઔર લગેગા, તો દીન કા તકામ્મ ચેહે કે અપની જુ કી ચાહત કે ખિલાફ અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કા હુકમ પૂરા કિયાજાયે, જાબ જિ કી ચાહત કે ખિલાફ અલ્લાહ કે એહકામ પૂરે હોગે તો જુ કી ચાહતે ઔર નફસ કી ખ્વાહિશે કુર્બાન હોગી ઔર થે જુતની કુર્બાન હોગી ઉતના નૂર અંદર મે બનતા ચલા જાયેગા, જેસે ઈધન જલાતે હે તો આગ રોશન હોતી હે, ઈસીતરહ ખ્વાહિશે કુર્બાન કરેગે તો અંદર મે હિદાયત કા ઔર તકવે કા નૂર પેદા હોગા.

ખ્વાહિશે કુર્બાન કરની પડેગી, હાજતે કુર્બાન નહીં હોતી, હાજત

તો પેદા હોતી હે ઓર ઉસકો પૂરા ભી કિયા જાએગા, લેકિન આમતોર પર હાજતે એઅતેદાલ પર નહી રેહતી ઇસલિયે ઇસમે ખ્વાહિશે ઘૂસ જાતી હે ઇસલિયે શરીઅત આતી હે ઓર બતલાતી હે કે યહાં તક ઠીક હે, આગે નાજાઈજા હે, જેસે તબીબ ઉસૂલ બતાએગે કે યહાંતક ખાના ઠીક હે આગે સિહત કે લિયે મુઝિર હે, તો એસે હી દીન આતા હે શરીઅત આતી હે વરના લોગ ગુલૂ કરેગે યા હાજત કો પામાલ કરેગે.

ઓર જબ હાજત કો પામાલ કરેગે તો દીન મેં તંગી આએગી, ઓર તંગી અલ્લાહ ને દીન મેં રખી નહી હે, 'વમા જઅ-લ અલય્કુમ ફિદીનિ મિલ હરજ્' ઇસલિયે કિસી હાજત કે પૂરા કરને કી મુમાનિઅત નહી હોગી, હાજત કે પૂરા કરને કે તરીકે બતાએ જાએગે, ઇસલિયે નબી ભેજે જાતે હે કે કોઈ આગે ન બળહે, ઓર ન પીછે રહે, નબી બતલાએગે કે કોનસા કામ કરના હે, કેસે કરના હે ઓર કિસ નિચ્ચત સે કરના હે, તાકે ઉસકા અમલ દીન બને, જો બંદા ખ્વાહિશોં કો કુર્બાન કરકે અલ્લાહ કે હુકમોં કો પૂરા કરેગા વોહ અલ્લાહ કા મુખ્તિસ બંદા બન જાએગા.

ઇસલિયે આપ ﷺ જો હિદાયત ઓર જો અહકામ અલ્લાહ કી તરફ સે લાએ વોહ હક હે, ઉસકા ચકીન પેદા કિયાજાએ, કયૂં કે જો ચીજ હક હોતી હે ઉસકા હક હોતા હે જબ ઉસકા હક અદા કરેગે તો વોહ ચીજ નફા દીખાએગી, દુનિયા કી હર ચીજ કે દો રૂખ અલ્લાહ ને બનાએ હે, નફા ભી હોસકતા હે, નુકસાન ભી હો સકતા હે, કામ્યાબી ભી મિલ સકતી હે, નાકામી ભી મિલ સકતી હે, કુછ કેહ નહી સકતે કયા હોજાએ ? ઇસ લિયે ઇન ચીજોંપર હમારા ચકીન નહી હે, ઓર જો ચીજ અલ્લાહ ને હમેં દી હે, વોહ ચકીની હે.

કુર્આન શરીફ અલ્લાહ કે ફૈસ્લે કી કિતાબ હે, ઇસ મેં સબ ફૈસ્લે હે ચૂં હોગા, ચૂં હોગા, ચૂં હોગા, ઉસકે ખિલાફ નહી હોગા, ઉસકે કલેમાત મેં તબદીલી નહી હોગી, ઉસકે વાદે મેં ખિલાફ નહી હોગા. હમ આખેરત વાલે હે, અગર હમારી આખેરત બિગળતી હે તો હમ અપની દુનિયા કો લાત મારેગે, જુનકી કોશિશોં આખેરત સે હટી તો વોહ નાકામ હોગા, ન ઉનકી ઇબાદત કામ દેગી ન ઉનકી સખાવત ઓર શહાદત કામ દેગી.

ઇસલિયે હર અમલ અલ્લાહ કો રાજુ કરને કે લિયે કરે, ઓર ઉસ મેં અલ્લાહ કી ઇતાઅત હો, ઓર આપ ﷺ કી ઇત્તેબાઅત ઓર ઇતાઅત-

ભી હો, ઇતાઅત કેહતે હે કેહના માન લેને કો ઔર ઇત્તેબાઅ કેહતે હે જે કહાગયા હિસકે લિયે એક તરીકા ઇખ્તિયાર કરના, આપ ~~અલ્લાહ~~ ^{અલ્લાહ} કી ઇતાઅત ઔર ઇત્તેબાઅ કા નામહી ઇસ્લામ હે, કે ઇતાઅત રહ હે ઔર ઇત્તેબાઅ રહ કી શકલ હે, દીન હમારી કામ્યાબી કે લિયે દિયા હે, ઇસ સે દુનિયા કી બરકતભી દી જાએગી ઔર આખેરત કી કામ્યાબી ભી દી જાએગી, ઔર ઇન દોનો બાતો કો હાસિલ કરને કે લિયે હિદાયત ભી દી જાએગી, અલ્લાહ કે એક એક હુકમ મેં બની બની કામ્યાબિયાં હે, ઔર બળે બળે વાદે હે, ઇસલિયે અલ્લાહ કે વાદો કા ચકીલ કરના હે તાકે કામ્યાબી તક પહોચને મેં કોઈ ચીજ આળે ન આયે.

કામ્યાબી અલ્લાહ ને દીન મેં રખી હે, ઔર નાકામી બેદીની મેં રખી હે, લેકિન અલ્લાહ કી તરફ સે જે કામ્યાબી ઔર નાકામી આતી હે વોહ એકદમ નહીં આતી બલ્કે આહિસ્તા આહિસ્તા આતી હે, જુસતરહ બચપના ખતમ કિયા આહિસ્તા આહિસ્તા, જવાની લાચે આહિસ્તા આહિસ્તા, જવાની ખતમ કરકે બુખારા લાચે આહિસ્તા આહિસ્તા, ઇસલિયે જે આદમી દીન પર નહીં ચલરહા વોહ ચે ન સમજે કે કુછ નહીં હો રહા, જે ચાહે કરો કચૂં કે નાકામી આહિસ્તા આહિસ્તા આતી હે, ઇસી મેં ઘોકા લગતા હે, મોકા દેતે હે પલટને કા, તોબહ કરને કા, જબ ઇમાન કમઝોર હોજાતા હે તો નફસ કવી હોજતા હે, ઔર ઇનસાન ગુનાહો કી તરફ ચલ પળતા હે, નમાઝ નહીં પળહતા હાલાંકે ઉસે માલૂમ હે કે નમાઝ ફર્જ હે, તો જબ મુસલમાન હક સમજકર ભી ગુનાહ મેં પળેગા તો અલ્લાહ ઉનકો દુનિયા મેં નકદ મુસીબતે દિખાએગે, જેસે કાકતર કેહતા હે કે પરહેઝ કરો અગર નહીં કિયા તો ફૌરન નુકસાન નજર આએગા.

હુકમોં કો તોળને કી સખ

ઇસલિયે જે લોગ અલ્લાહ કો ભૂલકર ઔર હિસકે હુકમોં કો તોળ કર ઔર આખેરત સે બેફિકર હોકર ખુંદગી ગુજરતે હે, તો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ખુદ ઉનકી ઝાત સે બે પરવાહ બનાદેતે હે, ‘વલા તફૂલુ કલ્લાગી-ન નસુલ્લા-હ ફઅન્સાહુમ્ અન્ફુ-સહુમ’ તુમ ઉન લોગોં કી તરહ મત હોચિયો જીનહો ને અલ્લાહ કે એહકામ સે બેપરવાઈ કી સો અલ્લાહ ને ખુદ ઉનકી જાનો સે ઉનકો બેપરવા કરદિયા, તો જે અલ્લાહ કો ભૂલ જાએગે ઉનકો ચે સખ મિલેગી કે ચે સબસે પેહલે અપને આપકો ભૂલ જાએગે કે મેરી

કામ્યાબી કિસ મે હે, મેરી નાકામી કિસ મે હે, સખ કિસ મે હે, ઇન્શામ કિસ મે હે, અપને હી મસ્તિએ કો ભૂલ જાએગે.

જબ એ અપની મસ્તેહત કો ઓર અપને નફે નુકસાન કો ભૂલ જાએગા ઓર ચલેગા તો અલ્લાહ ઉસ કો ચલને દેગે લેકિન સાથ-સાથ અપની બાત ભી સામેને લાતે હે કે એ હક હે, એ નાહક હે, મગર વોહ અપની ગફલત મે ચલરહા હોતા હે, ઓર શૈતાન ઉસકી ચીજો કો ઉસકે સામેને ખૂબસૂરત બના કર પેશ કરતા હે કે જો તુમ કરતે હો વોહી ઠીક હે, દૂસરો કી ગલત હે, જો બાત દઅવત દેકર નસીહત કરકે ઉનતક પહોચતી હે, જબ વોહ ઉસકો નહી લેતે તો ફિર ઉનકો રાહપર લાને કે લિયે દૂસરા રાસ્તા ઇખ્તિયાર કરતે હે, કચૂંકે લાના તો હે, અલ્લાહ તો કિસીકે લિયે પસંદ નહી કરતે કે વોહ હલાક હોજાએ, કોઈ બરબાદ હોજાએ, ઇસલિયે પરેશાનિયાં પેદા કી જાતી હે.

સબસે પેહલે પરેશાનિયો કો ઉનકે દિલો મે કાલેગે અબ દિલ પરેશાન ? ખાના ભી હે, પીના ભી હે, પેસે ભી હે સબકુછ હે લેકિન અંદર પરેશાનિયાં પેદા કી ગઈ, ઇસલિયે અબ દિલો કો ચેન નહી હે, દિલો કા ચેન ખીચલિયા ગયા, ખુસ તરહ રૂઠ ખીચ લી જાતી હે, ઇસીતરહ જબ દિલો મે સે અલ્લાહ કી યાદ ખતમ હોજાતી હે તો ઉસકા ચેન ભી ખતમ કરદિયા જાતા હે, ઉનહે ચેન નહી મિલેગા કોઈ આદમી લાશ કે પાસ બેઠ કયા ઉસકો ચેન મિલેગા? લાશ કે પાસ બેઠો દિલ ઘભરાતા હે, હાલાં કે વોહ કુછ ભી નહી કર સકતી, લાશ હે, મગર ચેન કે અસ્બાબ મે સે નહી હે, ઇસી તરહ જબ દિલ અલ્લાહ કી યાદ સે અલ્લાહ કે તાલ્લુક સે બેખબર હો ગયા તો એ લાશ હે, અંદર સે અસલ ચીજ નિકલ ગઈ, અંદર પરેશાનિયાં ભરેગે, નાકામ બનાને કે લિયે તાકે પલટજાએ અગર પલટ ગયા તો કામ્યાબ હોજાએગા.

લેકિન હુકમો પર ન ચલને કી વજહ સે ઉસકી અકલ મારી જાતી હે તો અકલ ભી સહી મશ્વરા નહી દેગી, કચૂં કે અબ અકલ કે ઉપર હવસ ગાલિબ હોજાતી હે, આદમી કી હવસ અકલ પર છા જાતી હે, ખુસ તરહ બાદલ છા જાતે હે, ઓર અંધેરા હોજાતા હે, એસે હી જો પરેશાની મે ફંસતે હે, ઉનકી અકલ સહી રેહબરી ઉનકો નહી દેગી, તો વોહ અપની પરેશાનિયો કો દૂર કરને કે લિયે ગુનાહો કા રાસ્તા ઇખ્તિયાર કરેગે કે મેરી પરેશાની ખતમ હોજાએ.

ઉલ્લાહ ને લિખા છે કે જબ લોકો અપની પરેશાનિયો કા ઈલાજ અપને ગુનાહો સે કરેગે તો અલ્લાહ ઉન કી પરેશાની ખતમ નહીં કરેગે બલકે પરેશાની કો નઈ શકલ દી જાએગી, લેહાજા દિલ કી પરેશાની કો જીન અસ્લાખ મે ચે અપની જીંદગી ગુજાર રહા છે ઉસમે કાલેગે.

ફિર ભી અગર નહીં પલટા તો અલ્લાહ મખ્લૂક કો ઉસકે સાથ બદ-અખ્લાક બના દેગે, કે અબ બેટે ભી પરેશાન કરે, બીવી ભી પરેશાન કરે પળોસી ભી પરેશાન કરે, ચે ઈસલિયે કરતે હૈં કે પલટ જાએ, જેસે બકરિયો કે પીછે કુત્તા લગાદિયા કે બકરીયાં માલિક કે પાસ આવે, અલ્લાહ મે બળી તાકત હે, મખ્લૂક કો પીછે લગા દેગે, અભી તો જન્મત જહન્નમ નહીં આઈ વોહ તો બાદ મે હે, દોગ્ખ મે જાના તો આખરી નાકામી હે, ઉસકે બાદ કોઈ અપીલ નહીં, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ હમારી હિફાઝત ફરમાએ. આમીન.

આદમી પેહલે ગાફિલ બનતા હે, ફિર બાગી બનતા હે, ઔર બાગી બનકર હલાક હોતા હે, ચે સબ ઈસલિયે કરતે હૈં તાકે તોબહ કરલે, ઔર ચે સમજે કે કોઈ ઔર કરનેવાલા હે ઉપર સે, અલ્લાહ અપની કુદરત સમજ રહે હૈં, ઔર જબ તોબહ કરલે તો હાલાત સહી હો જાએગે આપ અલ્લાહ અપની કુદરત સમજ રહે હૈં ને ઈરશાદ ફરમાયા : જો લોકો અપના ઔર અલ્લાહ કા મામલા સહી કર લેગે તો અલ્લાહ ઉનકા ઔર મખ્લૂક કા મામલા સહી કરેગે. એક હી કાઈદા હે, જીંદગી ગુજાને કા જો તરીકા આખેરત મે કામ્યાબ કરદેગા વોહ દુનિયા મે ભી સુફૂલ દિલાએગા, ઔર જીંદગી ગુજારને કા જો તરીકા વહાં ફંસા દેગા. યહાં ભી મુસીબતો મે ફંસા દેગા. ઈસલિયે આપ અલ્લાહ અપની કુદરત સમજ રહે હૈં ને ફરમાયા કે અપના મામલા અલ્લાહ સે સહી બનાવો ઈમાન બનાકર, ઈબાદત બનાકર, અખ્લાક બનાકર, માહોલ બનાકર.

અસ્લાખ ઔર હાલાત કો અલ્લાહ ને ઈમ્તેહાન કે લિયે બનાએ હૈં ઈસ લિયે બદલતે રહેતે હૈં, કભી બચપના આયા, કભી જવાની, કભી બજહાપા, કભી બીમારી, કભી તંદુરસ્તી, કભી સદી, કભી ગમી, કભી તંગી, કભી ફરાખી આઈ, હાલ બદલતા રહેતા હે, લેકિન એહકામ નહીં બદલેગે, કામ્યાબી કા રાસ્તા નહીં બદલેગા, પેહલે હાલાત પેદા હોતે હૈં, ફિર હુકમ આતા હે, અબ આદમી ઈમ્તેહાત મે આગયા, અગર હુકમ તુટા તો ફિર ઔર જીયાદહ ઈમ્તેહાન મે કાલા જાએગા.

જબ આદમી અપને અસ્લાખ મે ઔર હાલાત મે હુકમો વાલા રહા-

તો કામ્યાબ, અગર હુકમ છુટ ગયે તો કોઈ સબબ કોઈ હાલ કામ્યાબી નહીં દિલા સકતા, ઈસલિયે હાલ ઠીક કરને સે કામ નહીં ચલેગા, બલકે દીન બનાને સે કામ બનેગા, જબ દીન હે ઓર અરબાબ નહીં હે તો કામ્યાબ ઓર અગર દીન નહીં હે તો અરબાબ હો ફિર ભી નાકામ, જબ દીન નહીં રહેગા તો ખ્વાહિશે રેહજાયેગી, ઉસકા કોઈ રેહબર નહીં, નફસ રેહબર બનાહુવા હે, ઉસકા નફસ તકાજા કરતા રહેગા ઓર અરબાબ સે ખ્વાહિશે પૂરી કરેગા, હુકૂક અદા નહીં કરેગા, જો અલ્લાહ કે એહકામ હે વોહ પૂરે નહીં કરેગા, ઓર જબ હુકમ પૂરે નહીં કરેગા તો અલ્લાહ કી કુદરત ઉસ કે ખિલાફ હોજાયેગી ઓર ઇન્સાન નાકામ હોગા.

કામ્યાબી ઓર નાકામી અલ્લાહ કે હાથ મેં હે, મુસીબતે ઓર રાહતે અલ્લાહ કે હાથ મેં હે, જો ચીજ જહાં સે મિલ રહી હે વોહ ઉસ મેં બનતી નહીં હે, સિર્ફ નિકલ રહી હે, જાહિર હોરહી હે, લેકિન આતી કિસી ઓર જગહ સે હે, જમીન અલ્લાહ કે ખજાને કો જાહિર કરને કે લિયે હે, બના નહીં રહી, બનાને વાલા તો અલ્લાહ હે, જો ચીજ અલ્લાહ કી કુદરત સે બનકર આરહી હે, ઉસકા નફા ઓર નુકસાન ભી અલ્લાહ અપની કુદરત સે દેગે.

યે અલ્લાહ કા કાનૂન હે કે જુસ હાલ મેં ઓર જિન અરબાબ કે અંદર મેં હમ હે ઇસમે રેહકર અગર અલ્લાહ કે હુકમો કો તોળા તો અલ્લાહ બરકતે ખીચ લેગે, અરબાબ નહીં છીનતે, બરકતે ખીચ લેગે, જેસે કરંટ-ખીચ લિયા, કે પંખે લાઈટ સબકુછ હે લેકિન કરંટ નહીં હે, જુસમ ચાહે કિતના ભી બળા હો લેકિન ઇસકે અંદર અગર જાન નહીં હે તો યે ફેલ હે, ઇસીતરહ અલ્લાહ શકલો કો ફેલ કરદેગે, બરકતે ખતમ ઓર જરૂરતે બળહા દી જાયેગી, અબ ઇન્સાન કી પરેશાની બળહ જાયેગી, હાલાં કે અલ્લાહ કે હુકમો કો તોળા યા હાલાત અચ્છે બનાને કે લિયે લેકિન હુકમો કો તોળને કી વજહ સે ઓર હાલાત બિગડ ગયે.

જુસ તરહ ચીજો કે ચલાને મેં અલ્લાહ ને નિગામ અપને કંટ્રોલ મેં રખા હે, આસ્માન કો, જમીન કો, ચાંદ કો, સબકો ઇસીતરહ હમારે હાલાત કો બનાને કા કંટ્રોલ ભી અલ્લાહ ને અપને હાથ મેં રખ્યા હે, આદમી હાલાત નહીં બનાયેગા, બચપન, જવાની, બુલ્હાપા, ગરીબી, માલદારી કિસ ને બનાઈ, જરૂરતો કા પૂરા હોજના યે કામ્યાબી નહીં હે, જરૂરતે તો પૂરી

હોગી ફિર ખળી હો જાએગી, ભુખ લગી ખાના ખાયા, ફિર ભૂક લગેગી, ખાના ખા લિયા તો કામ્યાબ ઓર ભૂક લગી તો નાકામ, કપળે બના લિયે તો કામ્યાબ ઓર પૂરાને હોગએ તો નાકામ જરૂરતે તો પૂરી હોગી ફિર ખળી હો જાએગી, ઓર એ તો જાનવર ભી પૂરી કરતે હે, હાલાં કે ઇન કે પાસ અરબાબ કોઈ નહીં.

હાલ ઇમ્તેહાન કે લિયે હે ઓર દીન કામ્યાબી કે લિયે હે, એ તરતીબ અલ્લાહ કે નબીયો ને બતાઈ હે, હાલ ઠીક કરને સે કામ નહીં હોગા, બલ્કે દીન બનાને સે કામ બનેગા. કામ્યાબી અમલ કે આખિર મે આતી હે બીચ મે નહીં આતી, જબતક અમલ કા કારોબાર ચલતા રહેગા, ઇસ કો નાકામી કભી નહીં આએગી, જબ ઇસકે અમલ કા દાઈરા ખતમ હોગા, અબ ઇસકો અપની નાકામી નજર આએગી, ઇસ અંજામ ઓર નતીજે કો જાનને કે લિયે ગેબ કા ચકીન કરના જરૂરી હે, જબ ગેબ કા ચકીન હોગા તો ઈમાનવાલા અપને ચકીન કી નજર સે ઇસ હાલાત ઓર અંજામ કો ગોચા અપની આંખો કે સામને દેખરહા હે.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને હમે એહકામાત દીએ ઓર ઇન અહકામ પર અપને વાદે કિયે, કે મે એ-એ કરૂંગા, ચાની જીતને અચ્છે અચ્છે હાલાત આદમી કી તમજા મે રેહતે હે, ઇન તમામ અચ્છે હાલાત કા અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ પેહલે હી વાદા કરચુકા હે, હમ આપકો એ-એ હાલાત દેગે જીનકી તુમ તમજા કરતે હો, ઇસકે લિયે દો બાતે હે, એક તો એકે બંદો કે જીમ્મે કુછ શર્તે અલ્લાહ ને કાઈમ ફરમાઈ હે, અગર એ શર્તે પૂરી હોગી તો હમ વાદા પૂરા કરેગે, જેસે બાઝાર મે લેન દેન હોતા હે, કે કુછ દો ઓર કુછ લો, એસે હી અલ્લાહ સે હમારા મામલા હે, 'ઈચ્ચા-ક નઅબુદુ વઈચ્ચા-ક નસ્તઈન' એ અલ્લાહ હમ આપહી કી ઈબાદત કરતે હે ઓર આપહી સે ઈઆનત કી દરખાસ્ત કરતે હે.

ખુદા કી મદદ ખુદા કી ઈબાદત કે રાસ્તે સે આએગી, બાકી જો હોગા વોહ ગુજારે કા હોગા, કાફિર કો ભી મિલજાતા હે, વોહ મદદ નહીં હે, દુનિયા મે દો રાસ્તે ચલતે હે, એક ચીજોવાલા રાસ્તા, દૂસરા હુકમો વાલા રાસ્તા, હુકમો વાલા જો રાસ્તા હે વોહ અલ્લાહ સે કામ્યાબી લેને કા ચકીની રાસ્તા હે, હરચીજ અલ્લાહ કે કબજાએ કુદરત મે હે, ઓર અલ્લાહ કી કુદરત હુકમ પૂરા કરને વાલો કે સાથ હે, લેહાજા હુકમ પૂરા કરને

વાલે અલ્લાહ કી કુદરત સે કામ્યાબ હોજાએગે.

અગર અલ્લાહ કી કુદરત સે ફાઈદહ ઉઠાના હે તો ફિર જિંદગી કો ચાની જાન ઓર માલ કો હુકમો કે મુતાબિક ઇસ્તેમાલ કરના સહી ચકીલ કે સાથ ઈસી કા નામ દિદાયત હે, પેહલે દિદાયત મિલેગી ફિર કામ્યાબી મિલેગી, ઈનસાન જિસ હાલ મે ભી હે ઈસ હાલ મે અલ્લાહ કા હુકમ પૂરા કરેગા તો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ દુનિયા મે હુકમો કી બરકતે દેગે ઓર આખેરત મે બદલા દેગે, દુનિયા મે હિસાબ સે દેગે ઓર ઈસ કા હિસાબ દેના પળેગા, ઓર આખેરત મે બે હિસાબ દેગે.

‘મન અમિલ સાલિહંમ મિન ઝ-કરિન અવ ઉન્સા વહુ-વ મુઅમિનુલ ફલ-નુદિયિયન્નહુ હયાતન તૈય્યિબહ’ (સૂરે નહલ રૂકૂઅ ૧૩) જો લોગ ઈમાન લાએ ઓર આમાલે સાલેહા કિયે હમ ઉનકો બાલુત્ફ જિંદગી અતા કરેગે ઓર ‘વમન અઅર-દ અન ઝિકી ફઈન્ન લહુ મઈશતન દન્કા વનહ શુર-ક ચવમલ કિયામતિ અઅમા’ (સૂરે તાહા રૂકૂઅ ૭) જો શખ્સ હમારે હુકમ સે એઅરાજ કરેગા હમ ઉનકી જિંદગી કો તંગ કર દેગે ઓર કયામત મે ઈસ કો અંધા ઉઠાએગે, (કે હમારે હુકમ સે આંખે બંદ કરલી થી) લેહાજા જો અલ્લાહ કે હુકમ કો પૂરા કરેગા તો અલ્લાહ કી કુદરત ઓર અલ્લાહ કી તાકત ઈસકે સાથ હોજાએગી ઓર હર હાલ મે કામ્યાબ હોગા ઓર અગર અલ્લાહ કી કુદરત હમારે ખિલાફ હોગઈ તો હર હાલ મે હમ નાકામ હોગે.

અલ્લાહ કે ખજાને સે લેને કે રાસ્તે

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને અપને ખજાને સે ફાઈદહ ઉઠાને કે લિયે દો રાસ્તે બનાએ હે, એક રાસ્તા મુકદ્દર વાલા, જો ઈનસાનો કે ભેજને સે પેહલે હી અરબાબ (જરિયા) બનાકર ફેલાદીએ, ચીજો ઓર શકલો વાલા, એ રાસ્તા ઈનસાનો કી આજમાઈશ ઓર ઇંતેહાન કે લિયે હે, એ રાસ્તા અલ્લાહ કી સુન્નત કેહલાતા હે, ઓર ઈસ રાસ્તે સે લેનેકે લિયે મુસલમાન હોના શર્ત નહી હે, ઓર દૂસરા રાસ્તા કુદરતવાલા કે ઈસ રાસ્તે મે અલ્લાહ કે વાદો કે ચકીલ કે સાથ આમાલ પર મેહનત કરની પળતી હે, જુસકો ઈન્સાન કે જમીનપર ભેજને કે બાદ નબીયો કે જરિયે ભેજ, જો સો ફિસદ કામ્યાબી દિલાને વાલા હે.

ઈન દોનો મે ફર્ક સિર્ફ ઇતના હે કે પેહલેવાલે રાસ્તે કે અરબાબ કો શકલે મિલીદુઈ હે, જુસકી વજાહ સે હર ઈન્સાન કો નજર આતા હે, ઓર

હિસકે અંદર સે ચીજે નિકલતી હુઈ દિખાઈ દેતી હે, ઓર દૂસરેવાલે રાસ્તે કે અસ્ખાબ કો ઇસ આલમ મેં શકલે નહીં મિલી, (આલમે આખેરત મેં શકલે દી જાએગી) ઇસ વજહ સે નજર નહીં આતે, ઓર ઇસી વજહ સે નબીયોં કી જુબાની ઉન કી ખબર દિલાઈ ઓર ઉન પર વાદે કિયે, નજર આનેવાલે અસ્ખાબ પર અલ્લાહ કા કોઈ વાદા નહીં.

અબ જો ઇન્સાન અલ્લાહ કે વાદોં કો સચ ચકીન કર કે જુસ અમલ કો જુસતરહ કરને કે લિયે આપ ﷺ ને બતાયા હિસી કે મુતાબિક હિસ અમલ કી શકલ બનાઓંગે તો અબ અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ અપના વાદા જાહિર ફરમાઓંગે, વરના બગેર ચકીન (યાની ઇમાન) કે જુતને ભી અમલ કર લે અલ્લાહ અપના વાદા પૂરા નહીં કરેગા, ઓર જુસ અમલ પર દુનિયા કે વાદે જાહિર નહીં હુએ સમજલો કે હિસ અમલ પર આખેરત કા કિયા હુવા વાદા ભી પૂરા નહીં હોગા, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કે કિયેહુએ વાદોં કા હમે ઇલ્મ તો હે લેકિન વાદોં કા ચકીન ન હોને કી વજહ સે આમાલ કા કરના હમે મુશ્કિલ નજર આતા હે, ઓર અસ્ખાબ કી તરફ હમ ચલ પળાતે હૈં, કયૂં કે વહાં સે હોતા હુવા નજર આરહા હે, લેકિન યે રાસ્તા નાકામી વાલા હે.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને જુતની ભી મખ્લૂક બનાઈ હે ચાહે અસ્ખાબ હો ચા આમાલ હો ચા હલાત હો જુનમે સે કુછ ન કુછ નિકલ રહા હે જેસે અસ્ખાબ મેં જમીન મેં સે ગલ્લા ઓર સઙ્ગિયાં, પેળ મેં સે ફલ, મધૂમખ્ખી કે સત્તે મેં સે શહદ, જાનવર ઓર ઇન્સાન મેં સે દૂધ વગેરહ, યે સબ ચીજે સિફ ઇનમે સે નિકલ રહી હે ઇન મેં બન નહીં રહી, જેસે ટેલીવીઝાન કે ડબ્બે મેં સે પ્રોગ્રામ નિકલ રહે હે બન નહીં રહે, પ્રોગ્રામ આતા હે સ્ટુડયો સે, લેકિન આતા હુવા દિખાઈ નહીં દેતા, ઇસી તરહ ઇન અસ્ખાબોં મેં સે જો કુછ નિકલ રહા હે વોહ ઇસ મેં બન નહીં રહા બલ્કે અલ્લાહ કે અર્શ સે જુડાહુવા જો અલ્લાહ કા લા મેહદૂદ ખાગના હે વહાં સે ફરિશ્તે લેકર આ રહે હૈં લેકિન લાતે હુએ દિખાઈ નહીં દેતા, અસ્ખાબ મેં સે ચીજોં કા નિકલના યે ઇમ્તેહાન હે કે હમારા ચકીન કિયા હે ? ચીજોં મેં સે નિકલને કા ચકીન હે, ચા ચીજોં કો જરિયા બનાકર અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ખુદ ચીજે બના રહે હૈં. જેસે માં કે પેટ મેં જો બચ્ચા બનતા હે ઉસે કોન બનાતા હે, ઇન્સાન કે અચાગા

કહાં સે આતે હૈ, ઈન્સાન તો સિર્ફ જરિયા હૈ.

અસલ હકીકત એહે કે ચીજો મે સે ચીજો નહી નિકલતી બલ્કે ઉસ કે અંદર જો અલ્લાહ કા અમ્મ હૈ ઉસકી વજહ સે યે સબ હો રહા હૈ, વરના જબ અલ્લાહ જમીન મે સે અપના હુકમ ખીચ લેતે હૈ તો જમીન મે સે ગલ્લા નહી નિકલતા, પેળ પર ફલ નહી આતે, માદાએ બચ્ચા નહી દેતી, અલ્લાહ તો બગેર અસ્બાબ કે કુછ ભી બનાને પર કાદિર હૈ, દુન્યા મે ખુતની ભી મખ્લૂક નજર આ રહી હૈ યા નહી આ રહી સબ કો બગેર નમૂને કે ઓર બરાહે રાસ્ત બનાયા, કે બગેર ઈન્સાન કે ઈન્સાન બનાયા, બગેર જમીન કે જમીન બનાઈ, બગેર આસમાન કે આસમાન બનાયા, દુન્યા મે હર પેહલી ચીજ બગેર નમૂને કે બનાઈ, માં કે પેટ મે જો બચ્ચા બનતા હૈ વોહ ભી અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ બરાહે રાસ્ત બનાતે હૈ, ઓર બચ્ચે કી તમામ જરૂરતે, હવા, ખાના, પાની, ખૂન વગેરહ સબ અલ્લાહ કે ખજાને સે બરાહે રાસ્ત આતા હૈ, જો આતા હુવા હમૈ દિખાઈ નહી દેતા, જેસે ટેલીવીઝન કા પ્રોગ્રામ આતાહુવા હમૈ દિખાઈ નહી દેતા, હાલાં કે તમામ ઈન્સાન કે બદન મે ખૂન, તાકત વગેરહ ભી અલ્લાહ બરાહે રાસ્ત અપને ખજાને સે ભેજતે હૈ અગર ખાને કી ચીજો સે ખૂન બનતા તો ડોક્ટર બના લેતે, ખુસ તરહ અંડે મે જો બચ્ચા બનતા હૈ ઉસમે તમામ અઅઝા ખૂન વગેરહ અલ્લાહ બરાહે રાસ્ત બનાતે હૈ, ઈસી તરહ હર ચીજ અલ્લાહ બરાહે રાસ્ત બનાતે હૈ, જેસે આદમ અલ.કો બરાહે રાસ્ત બનાયા.

યે ચીજોમે સે ચીજો બનકર આ રહી હૈ યે સિર્ફ અલ્લાહ કે ખજાને સે ચીજો ભેજને કે બરતન હૈ, વરના જન્નત મે કોઈ અસ્બાબ ન હોગા બલ્કે દરખ્ત સોને ચાંદી કે હોંગે, ખુસ ચીજ કો ઈન્સાન ઈસ્તેમાલ કરેગા ફોરન ઉસકી જગા દૂસરા બન જાયેગા, દુન્યા મે હમે ભેજા હી ઈસ લિયે હૈ કે હમારા ઈમ્તેહાન લિયા જાયે, કે ચીજો સે હોને કા ચકીન હૈ યા અલ્લાહ કી ગાત સે હોને કા ચકીન હૈ, ચીજો સે હોને કા ચકીન નિકલ જાયે ઓર એક અલ્લાહ સે હોને કા ચકીન આજવે ઈસી કા નામ ઈમાન હૈ, ઓર ઈસી ઈમાન કે બદલે જન્નત મિલેગી, ઓર યે ચકીન બગેર મેહનત કે નહી બનતા.

ફક્ક મેં સવાતો જવાબ

ઓર ઈસી કે બારે મે કબ મે સબ સે પેહલા સવાલ થઈ હોગા કે ઈસ

બરખાન મેં તુમહારી જરૂરતે કેસે પૂરી હોગી, 'મન રબુ-ક' યાની તુમ ચહાં કેસે પલોગે? તો અગર દુન્યા સે આલમે બરખાન મેં લા ઈલા-હ ઈલ્લાહ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ વાલા ચકીન સીખ કર ઔર બના કર ઔર બચાકર લે ગયા હોગા તો જવાબ દે સકેગા કે સારી જરૂરતે અલ્લાહ બરાહે રાસ્ત પૂરી કરેગા કે ઉસને રો દેને કા વાદા કિયા હે.

દુન્યા મેં હમેં ખુસ ચીજ કી ભી જરૂરત પળેગી ઉસકો બરાહે રાસ્ત અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ સે લેને કે લિયે નબિયોં કે જરિયે આમાલ દિયે ઔર ઉસ પર કામ બનાને કે વાદે કિયે, કયૂં કે ખુસ તરહ ચીજો સે હોતા હુવા નજર આ રહા હે ઈસ તરહ આમાલ સે હોતા હુવા નજર નહી આતા ઈસ લિયે ચીજોં કા સિર્ફ તજરૂબા કરા દિયા ઔર આમાલ સે કામ બનાને કા વાદા કિયા, ઔર અમલ કો ઇજ્તિયાર કરને કા હુકમ કિયા, અરબાબ ઇજ્તિયાર કરને કા હુકમ નહી દિયા, કે ખેતી કરને કા હુકમ દિયાહોતા તો તમામ ઇમાનવાલે કો ખેતી કરની પળતી દુકાન ખોલને કા હુકમ દિયા હોતા તો સબ કો દુકાન કરની પળતી, હાં જઈઝ ઔર હલાલ અરબાબ ઇજ્તિયાર કર સકતે હે, લેકિન ખુસ તરહ કરને કા હુકમ દિયા, ઇસીતરહ (ઈસ ચકીન કે સાથ કે ઇન સે કુછ નહી હોતા બલ્કે ઇનકો જરિયા બનાકર અલ્લાહ હી કામ બનાતે હે, ઇન અરબાબ મેં અલ્લાહ કા હુકમ પૂરા કરને કી વજહ સે) ઔર ઇન અરબાબ કે જરિયે જોભી મિલેગા સિર્ફ મુકદ્દર કા (ચાહે મિલે ચાહે ન મિલે)કયૂં કે ઇન સે કામ બનાને કા અલ્લાહ કા વાદા નહી,લેકિન આમાલ કે ઉપર જો વાદે કિયે હે વોહ તો સો ફિસદ પૂરે હોગે. લેકિન અમલ કો નબીﷺ ને ખુસ તરહ કરને કો બતાયા ઉસીતરહ ઈસ ચકીન કે સાથ કરના પળેગા કે ઈસ અમલ પર અલ્લાહ ને જો વાદા કિયા હે વોહ જરૂર પૂરા હોગા.

આપ ﷺ કી પૂરી ઇતાઅત યાની જો કરને કો કહા ઉસકો કરના ઔર ઇત્તેબાઅ યાની ખુસતરહ કરને કો કહા ઉસી તરહ ઈસ ચકીન કે સાથ કે આપ ﷺ અલ્લાહ કી તરફ સે જો કુછ લેકર આએ વોહ સચ ઔર હક હે ઔર ઇસી મેં મેરી કામ્યાબી હે, ઈસ ચકીન કે સાથ અમલ કો પૂરા કરના ઇસી કા નામ ઇસ્લામ હે, કે ઇત્તેબાઅ રૂહ હે ઔર ઇતાઅત રૂહ કી શકલ હે, આપ ﷺ કી ઇતાઅત કા તઅલ્લુક

ਬਕੀਨ ਸੇ ਫੇ ਔਰ ਈਲੇਆਅ ਕਾ ਤਅਲੁਕ ਜੁਸਮ ਸੇ ਫੇ.

ਓਨਸਾਨ ਕੇ ਉਪਰ ਜੇਲੀ ਫਾਲਾਤ ਆਏ ਫੇ, ਆਜਮਾਓਸ਼ ਕੇ ਲਿਏ ਈਲੇਫਾਨ ਕੇ ਲਿਏ ਤੋ ਈਨ ਫਾਲਾਤ ਕੋ ਫੂਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਅਲਾਹ ਨੇ ਆਮਾਲ ਨਾਮ ਕੇ ਅਮਰ ਕੋ ਈਲੇਮਾਲ ਕਰਨੇ ਕਾ ਫੁਕਮ ਦਿਯਾ ਫੇ, ਤੋ ਅਮਰ ਓਨਸਾਨ ਕੇ ਫਿਲ ਮੇਂ ਜੁਸ ਬੀਜ ਸੇ ਫਾਲਾਤ ਕੋ ਫੂਰ ਕਰਨੇ ਕਾ ਬਕੀਨ ਹੋਗਾ ਬੇ ਉਸਕੋ ਈਲਿਥਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਸ ਈਸੀ ਫਾਤ ਸੇ ਫੇਲਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਕੇ ਬੇ ਆਪ ਕੀ ਅਮਰੋਂ ਪਰ ਈਮਾਨ ਬਾਨੀ ਬਕੀਨ ਰਖਤਾ ਫੇ ਬਾ ਫੁਲਾ ਮੇਂ ਫੇਲੀ ਫੁਓ ਬੀਜੇ ਔਰ ਸ਼ਕਲੋਂ ਪਰ ਜੁਸਕੋ ਓਨਸਾਨ ਕੋ ਤਜ਼ੌਫਾ ਫੇ ਉਸ ਪਰ ਬਕੀਨ ਰਖਤਾ ਫੇ, ਜਿਨ ਕੇ ਫਿਲੋ ਮੇਂ ਅਲਾਹ ਕੀ ਆਤ ਸੇ ਫੋਨੇ ਕਾ ਬਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਫੇ ਧੋਹ ਅਪਨੀ ਫਰ ਫਾਜ਼ਤ ਕੇ ਆਨੇ ਪਰ ਔਰ ਫਰ ਫਾਲਾਤ ਕੇ ਮਸ਼ਾਲੇ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਲਿਏ ਬੀਜੇ ਔਰ ਸ਼ਕਲੋਂ ਕੋ ਅਪਨਾਤਾ ਫੇ, ਜੁਸਕੀ ਪਾਫ਼ ਫੇ ਜੁਲਲਤ, ਤਕਲੀਫ਼, ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਔਰ ਫੀਮਾਰਿਓਂ ਮੇਂ ਬਿਰਤਾ ਬਲਾ ਜਾਤਾ ਫੇ, ਔਰ ਫਿਨ ਪਰ ਫਿਨ ਬੇ ਅਲਾਹ ਕੀ ਆਤ ਸੇ ਔਰ ਉਸਕੀ ਕੁਦਰਤ ਸੇ ਫੂਰ ਹੋਤਾ ਬਲਾ ਜਾਤਾ ਫੇ, ਕਥੂੰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਸ਼ਾਲੇ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਲਿਏ ਜੋ ਰਾਸਤਾ ਅਪਨਾਤਾ ਫੇ ਬੇ ਓਨਸਾਨੀ ਤਜ਼ੌਫੋਂ ਵਾਲੇ ਅਸ਼ਫਾਫ਼ ਫੇ, ਜੁਠੇ ਅਲਾਹ ਨੇ ਫਮਾਰੇ ਈਲੇਫਾਨ ਕੇ ਲਿਏ ਫਨਾਤਾ ਫੇ.

ਔਰ ਓਕ ਤਰਫ਼ ਆਪ ਕੀ ਅਮਰੋਂ ਵਾਲੇ ਅਸ਼ਫਾਫ਼ ਫੇ, ਧੋਹ ਆਮਾਲ ਫੇ ਜੁਨ ਪਰ ਅਲਾਹ ਨੇ ਕਾਮਬਾਫੀ ਕਾ ਵਾਫ਼ਾ ਕਰ ਰਖਾ ਫੇ, ਅਗਰ ਫਮਾਰੇ ਅੰਦਰ ਈਮਾਨ ਬਾਨੀ ਅਲਾਹਫੀ ਸੇ ਫੋਨੇ ਕਾ ਬਕੀਨ ਹੋਗਾ ਤੋ ਫਮ ਫਾਲਾਤ ਕੇ ਆਨੇ ਪਰ ਉਸਕੋ ਫੂਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਜੋ ਆਮਾਲ ਮਿਲੇ ਫੇ ਉਸੀ ਕੋ ਈਲਿਥਾਰ ਕਰੇਗੇ ਕੇ ਜੁਸਕੇ ਜਰਿਏ ਫਮਾਰੀ ਫਰ ਜੜਤ ਪੂਰੀ ਹੋਗੀ ਔਰ ਈਸੀ ਕੇ ਫਾਰੇ ਮੇਂ ਕਫ਼ ਮੇਂ ਫੂਸਰਾ ਸਵਾਲ ਹੋਗਾ.

ਕੇ ਬਫ਼ਾਂ ਫਰਜ਼ਮ ਮੇਂ ਤੁਮਹਾਰੀ ਜੜਤੋਂ ਪੂਰਾ ਹੋਨੇ ਕਾ ਕੋਨਸਾ ਤਰੀਕਾ ਹੋਗਾ 'ਮਨ ਫੀਨੂ-ਕ' ਜਵਾਫ਼ ਫੇ ਸਕੇਂਗੇ ਕੇ ਆਮਾਲੇ ਰਸੂਲ ਬਾਨੀ ਈਲਾਮ ਕੇ ਆਮਾਲ ਪਰ ਅਲਾਹ ਨੇ ਵਾਫ਼ੇ ਕਿਏ ਫੇ, ਫੁਲਾ ਫਰਜ਼ਮ ਔਰ ਆਫੇਰਤ ਕੀ ਫਰ ਜੜਤ ਪੂਰਾ ਕਰਨੇ ਕਾ ਵਾਫ਼ਾ ਕਿਯਾਫੁਵਾ ਫੇ, ਤੋ ਜਫ਼ ਫੁਲਾ ਮੇਂ ਉਸ ਕੇ ਵਾਫ਼ੇ ਪੂਰੇ ਫਏ ਤੋ ਬਫ਼ਾਂ ਫਲਾ ਕੇਂਸੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਫੀਂਗੇ.

ਫ਼ਿਰ ਤੀਸਰਾ ਸਵਾਲ ਹੋਗਾ ਕੇ ਈਮਾਨ ਔਰ ਆਮਾਲ ਕੋ ਫਾਸਿਲ ਕਰਨੇ ਕੀ ਮੇਫ਼ਨਤ ਤੁਝੇ ਕਿਸ ਨਫ਼ੀ ਨੇ ਫਤਲਾਓਂ ਬੀ ? 'ਮਨ ਨਫ਼ਿਬਯੂ-ਕ' ਤੋ ਜਫ਼ ਫੁਲਾ ਸੇ ਈਸ ਤਰਫ਼ ਕੇ ਈਮਾਨ ਔਰ ਆਮਾਲ ਕੋ ਫਨਾਕਰ ਲੇ ਗਯਾ ਹੋਗਾ.

તો જવાબ દેગા કે મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને, ફિર આપ
સે મુલાકાત કરવાઈ જાએગી, જુસ તરહ ઇન્ડરનેટ કે જરિયે એક દૂસરે સે
મુલાકાત કરાઈ જાતી હે.

અસ્લાહ કી ઈમાન વાલો કો દઅવત

ઈસલિયે ઈસ ચકીલ કો સીખને કી ઔર બનાને કી ખુદ અલ્લાહ
જલ્લે શાનહુ ને હમે બાર-બાર દઅવત દી હે, ઔર તાકીદ કી હે, 'એ ઈમાન
વાલો ઈમાન લાઓ' 'એ ઈમાન વાલો પૂરે પૂરે ઈસ્લામ મેં દાખિલ હોજાઓ, 'યા
અચ્ચુહલ્લાહી-ન આમનુ' કે જરિયે જીતની ભી દઅવત દી હે વોહ સબકી સબ
ઈમાન વાલો કો દઅવત દી ગઈ હે, અલ્લાહ જલ્લેશાનહુ કી કુદરત સે
ફાઈદા ઉઠાને કે લિયે 'લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ' વાલા
ચકીલ બનાના સબ સે પેહલી શર્ત હે.

ઈસલિયે ઈતની મેહનત કરના કે અલ્લાહ કે વાદો કા ચકીલ હમારે
દિલો મેં ઉતર જાએ, ઈતની મેહનત કરના કે ઈમાન હમે અલ્લાહ કે ફર્જો
પર ખળા કરદે, ઔર અલ્લાહ કી હરામ કી હુઈ ચીજો સે નિકાલ દે હામરત
ઝેદ બિન અરકમ રદી. આપ ﷺ સે નકલ કરતે હૈ કે જો શખ્શ ઈખ્લાસ કે
સાથ 'લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ' કહે વોહ જજત મેં દાખિલ હોગા, કિસી ને
પૂછા કે કલ્મે કે ઈખ્લાસ કી અલામત કયા હે ? આપ ﷺ ને ઇરશાદ ફર-
માયા હરામ કામો સે રોક દે. (તબરાની શરીફ)

સહાબા અદી. ફરમાતે હૈ કે હમને પેહલે ઈમાન સીખા ઈમાન કે રાસ્તે
મેં ફિરકર, કે ઈલા ખોફ અપને અંદર પેદા કિયા જો હરામ સે બચાદે, ઔર
ઈતના તાલ્લુક અલ્લાહ સે પેદા કિયા કે અલ્લાહ કે ફર્જો પર ખળા કરદે,
ખોફ અલ્લાહ કે હુકમો પર ચલાતા હે, કે મેરે અલ્લાહ કા હુકમ હે, ઔર
ઉસકે પીછે સારે ઇન્આમાત ઔર સારી બરકતો હૈ, ઔર જુસ ચીજ સે મના
કિયા હે, ઉસ સે બચાતા હે, કે ઉસકે પીછે સારે અજાબાત હે.

હુકમો વાલે રાસ્તે સારે કે સારે જજત મેં લેજાએગે, ઔર ખ્વાદિશાત
વાલે રાસ્તે સારે કે સારે જહન્નમ મેં લેજાએગે, લેકિન જજત કો અલ્લાહ ને
નાગવારિયો સે ટાંપ દિયા હે, ઈસલિયે કળવે લગતે હૈ, ઔર જહન્નમ કો
ખ્વાદિશાત સે ટાંપ દિયા હે, ઈસલિયે જહન્નમ કે રાસ્તે મીઠે લગતે હૈ કે
નમાઝ હો રહી હે ઔર હમ સો રહે હૈ, કચૂં કે નીંદ મીઠી લગે ઔર નમાઝ
કળવી લગે, ઈસલિયે કે હમ નતીજે સે ભેખબર હે.

હાલાં કે તમામ મસાઈલ કા હલ અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને નમાઝ મે રખા હે, જબ આપ ﷺ કો મેઅરાજ મે બુલાયા તો તમામ ચીજો કે ખજાને બતાએ ગયો, ઔર જરૂરત પળને પર ઉન ચીજો કો જમીન પર ઉતારને કે લિયે નમાઝ અતા કી, જબ આપ ﷺ મેઅરાજ સે નમાઝ કા તોહફા લાએ તો સહાબા રહી. જુમ ઉઠે, કે અબ તમામ મસ્જીદો કા હલ મિલગયા, ઔર ઉસકે બાદ જોભી હાલાત આએ નમાઝહી કે જરિયે હલ કરાએ, જિનકે કિસ્સે મશહૂર હે.

નમાઝ

જીનકો નમાઝ પઢહની આગઈ ઉસકે સારે કામ મુસલ્લે સે હો જાયેગે નમાઝ મે સીધે અલ્લાહ સે લેતે રેહને કા ઈત્તેખામ મોજૂદ હે, લેકિન જરૂરત ઈસ બાત કી હે કે નમાઝ પર મેહનત કરકે નમાઝ કો એહસાન કે દર્જે તક પહોંચા દિયા જાયે, ઉસકે લિયે એક મેહનત તો નમાઝ કે જરિયે કલ્મેવાલા યકીન તાજહ હોતા રહે, જીસકી મુખ્તસર અલ્ફાઝ 'અલ્લાહુ અકબર' ચાની તકબીરે તહરીમા કે જરિયે યાદ દિહાની કરાઈ જાતી હે.

દૂસરી મેહનત સર સે લેકર પાંઉ કી ઉગ્લિયો તક કો અલ્લાહ કે હુકમ ઔર આપ ﷺ કે તરીકે કે મુતાબિક ઈસ્તેમાલ કરને કી મશક કી જાયે, યુનાનયે નમાઝ મે બદન કે એક-એક કિસ્સે કે ઈસ્તેમાલ કી કઈ-કઈ શકલો કે એહકામ દીએ ગયે, મસલન આંખોહી કો લેલો, કે કયામ મે સજદે કી જગહ, રૂકૂઆ મે પંજે પર, સજદે મે નાકપર, જલસે મે હાથો પર ચા ગોદ મે, ઔર સલામ ફેરતે વક્ત કંધો પર ચહાંતક કે હુરૂફ કે મખારિજ કે જરિયે જબાન, હોટ, મસોળે, દાંત ઔર હલક કી ઈબ્તેદા બીચ ઔર આખરી કિસ્સે તક કી મશક કરાઈ ગઈ, તો જીતની ઈન સબ બાતો કી રિઆયત કે સાથ નમાઝ અદા કી જાયેગી ઉતની હી નમાઝ એહસાન કે દર્જે તક પહોંચતી રહેગી, એહસાન ચેહે કે અલ્લાહુ અકબર સે લેકર સલામ ફેરને તક અલ્લાહ કે સિવા કિસી ચીજ કા ધ્યાન ન આને પાયે. નમાઝ પર મેહનત કર કે જીંદગી કી તરતીબ ઔર બદન કે ઈસ્તેમાલ કો સહી કરને કી મશક કી જાયે.

નમાઝ ઉસ સિફત કા નામ હે જો અલ્લાહ કો સારી સિફત મે સબ સે જીયાદહ ખ્યારી ઔર મહબૂબ હે, ઔર કલ્મયો તથ્થેબહ મે ઈસી

ਸਿਫਤ ਵਾਲਾ ਭਜਨੇ ਕਾ ਮੋਤਾਲਿਭਾ ਕਿਆਗਯਾ ਏ, ਈਸਲਿਥੇ ਕਲੇ ਕੀ ਅਹਦਨਾਮਹ ਯਾ ਈਕਰਾਰਨਾਮਹ ਕਰਾਰ ਦਿਆਗਯਾ ਏ, ਕਥੂੰ ਕੇ ਈਕਰਾਰ ਕਾ ਅਹਦ ਦਿਲ ਸੇ ਤਾਲ਼ੁਕ ਰਖਤਾ ਏ, ਈਸਲਿਥੇ ਦਿਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਫੜੀਕਤ ਕੀ ਜ਼ਹਿਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਥੇ ਐਸੇ ਅਮਲ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਏ ਜੁਸੇ ਦੇਖਕਰ ਪੈਦਾਨ ਸਕੇ ਕੇ ਏ ਈਨਸਾਨ ਫਰਮ ਸੇ ਅਲਗ ਸਿਫਤ ਸੇ ਮੁਲਤਸਿਫ਼ ਏ, ਔਰ ਪੋਹ ਸਿਫਤ ਏਏ ਕੇ ਆਦਮੀ ਕੀ ਆਂਯ, ਕਾਨ, ਜਭਾਨ, ਹਾਥ, ਪਾਏ ਧਾਨੀ ਜੁਸਮ ਕਾ ਐਕ ਐਕ ਹਿਸ਼ਾ ਹਰਹਾਲ ਮੇਂ ਅਲ਼ਾਹ ਕੀ ਮਨਸ਼ਾ ਔਰ ਆਪ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲਪਰ ਈਸਤੇਮਾਲ ਹੋਨੇ ਲਗੇ, ਆਏ ਪੋਹ ਈਭਾਦਤ ਹੋ ਯਾ ਮੋਆਸ਼ੇਰਤ, ਯਭਾ ਹੋ ਯਾ ਭੇਠਾ, ਜਗਤਾ ਹੋ ਯਾ ਸੋਤਾ, ਅਪਨੋਮੇਂ ਹੋ ਯਾ ਭੇਗਾਨੋ ਮੇਂ, ਘਰਪਰ ਹੋ ਯਾ ਸਫ਼ਰ ਮੇਂ, ਪੈਦਲ ਹੋ ਯਾ ਸਵਾਰੀਪਰ, ਤੰਗੀ ਮੇਂ ਹੋ ਯਾ ਫ਼ਰਾਜ਼ੀ ਮੇਂ, ਹਾਕਿਮ ਹੋ ਯਾ ਮਹਕੂਮ, ਆਕਾ ਹੋ ਯਾ ਗੁਲਾਮੀ ਮੇਂ ਕੋਏਂ ਹਾਲਤ ਉਸੇ ਅਲ਼ਾਹ ਕੇ ਹੁਕਮ ਔਰ ਆਪ ਕੀ ਤਾਭੇਦਾਰੀ ਸੇ ਨ ਰੋਕ ਸਕੇ, ਉਨ ਸਾਰੀ ਸਿਫਤ ਕਾ ਜਾਮੇਅ ਨਾਮ ਨਮਾਜ਼ ਏ.

ਈਸਲਿਥੇ ਏ ਜਾਨਲੇਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਏ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੂਰੀ ਜੁੰਦਗੀ ਕੇ ਸਾਰੇ ਅਧਕਾਤ ਔਰ ਹਰ ਹਾਲ ਔਰ ਹਰ ਅਮਲ ਮੇਂ ਜ਼ਰੀ ਔਰ ਝੋਲੀ ਫੁਫ਼ ਏ, ਔਰ ਅਲ਼ਾਹ ਜਲ਼ੇਸ਼ਾਨਹੁਨੇ ਈਸ ਜਾਮੇਅ ਸਿਫਤ ਕੀ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਹੁਕਮ ਮੇਂ ਜਮਾ ਕਰ ਦਿਆ ਔਰ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮੇਂ ਪਾਂਧ ਪਕਤ ਉਸਕੀ ਅਦਾਈਗੀ ਝੌਂ ਕਰਾਰ ਏ ਈ, ਤਾਕੇ ਐਕ ਤਰਫ਼ ਸਿਫਤੇ ਨਮਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਜੁੰਦਗੀ ਕੀ ਮਸ਼ਕ ਹੋਤੀ ਰਏ, ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ਼ ਸ਼ਾਨੇਏਸਲਾਮ ਕਾ ਜੁਲਾਪ ਹੋਕਰ ਐਰ ਮੁਸਲਿਮੋਂ ਕੇ ਲਿਥੇ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਕਾ ਜ਼ਰਿਆ ਭਜਨੀ ਰਏ. ਫੜੀਕਤ ਮੇਂ ਅਲ਼ਾਹ ਜਲ਼ੇ ਸ਼ਾਨਹੁ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਹਰ ਮੁਸਲਿਮ ਸੇ ਮੋਤਾਲਿਭਾ ਏਏ ਕੇ ਪੋਹ ਬੋਭੀਸ ਘੰਟੇ ਨਮਾਜ਼ਵਾਲੀ ਸਿਫਤ ਪਰ ਕਾਏਮ ਰਏ, ਸਿਫ਼ ਏ ਨਹੀਂ ਕੇ ਮਸ਼ਿਫ਼ ਮੇਂ ਨਮਾਜ਼ੀ ਔਰ ਭਾਹਰ ਭੇ ਨਮਾਜ਼ੀ, ਨਿਥਿਯਤ ਭਾਂਧੀ ਤੋ ਨਮਾਜ਼ੀ ਔਰ ਸਲਾਮ ਝੋਰਾ ਤੋ ਭੇ ਨਮਾਜ਼ੀ.

ਹਮਰਤਜੁ ਮੋਲਾਨਾ ਯੂਸੁਫ਼ ਰਹ. ਫ਼ਰਮਾਤੇ ਏ ਕੇ ਜੁਸ ਨਮਾਜ਼ ਮੇਂ ਜੁਸ਼ੂਅ ਔਰ ਜੁਮੂਅ ਨ ਹੋ, ਗਿਰਥਹ ਔਰ ਸ਼ਾਰੀ ਨ ਹੋ, ਔਰ ਸਹਿ ਨਿਥਿਯਤ ਨ ਹੋ ਤੋ ਸੈਤਾਨ ਐਸੀ ਨਮਾਜ਼ ਸੇ ਨਹੀਂ ਰੋਕਤਾ, ਔਰ ਨ ਉਸਕੋ ਉਸਕੀ ਝਿਫ਼ਰ ਏ, ਕਥੂੰਕੇ ਪੋਹ ਜਾਨਤਾ ਏ ਕੇ ਪੋਹ ਨਮਾਜ਼ ਜੁਸਮੇਂ ਏ ਭਾਤੇ ਨ ਹੋ, ਜੁਦ ਉਸ ਕੀ ਜੁਦਾ ਰਹ ਕਰਦੇਗਾ, ਮੁਝੇ ਮੇਫਨਤ ਕੀ ਕਥਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਏ ਔਰ 'ਅਲ਼ਾਜ਼ੀ-ਨ ਦਲ਼ਲ ਸਅਥੁਫ਼ੁਮੁ ਝਿਲ ਫ਼ਯਾਤਿਫੁਨ੍ਯਾ ਪਹੁਮ ਥਫ਼ਸਭੂ-ਨ ਅਜ਼ਫ਼ੁਮ ਸੁਫ਼ ਸਿਨੂ-ਨ ਸੁਨ੍ਯਾ' ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਗਾ ਧਾਨੀ ਪੋਹ ਲੋਗ ਜੁਨਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ੋਂ

દુનિયા કી જિંદગી મેં અકારત ગઈ और वोह समझते रहे के वोह ખूब काम कर रहे हैं, शैतान तो इस नमाज़ के पीछे पड़ेगा जिस में दुष्ट का तरीका अमल में लायाज्जमे और शैतान आयेगा जैसे आदम अल. के पास आया था और वोह डरायेगा के तुमने अल्लाह का हुक्म पूरा किया तो तुम्हारा ऐश ખતમ होगा, तुम्हारे હાથ से જન્નત જાતી રહેગી વગેરેહ તો इसका तोण येहे के धनसान अल्लाह के हुक्म को पूरा करनेको अपना मोखू बनाले, जैसे धन्तेदाई ईस्लाम में कोई ईस्लाम लाता था तो डेहता था या रसूलल्लाह 'ईन्नी उभायिउ-क अलख् ईस्लाम' के में ईस्लाम पर आप से भैत करता हूं यानी में ईस्लाम के हुक्मों पर भिक् गया, अब न ज़न मेरी और न माल मेरा जुदा और रसूल जैसा चाहेंगे ये दोनों ईस्ते-माल होंगे.

ઈસ્મ

મસ્જિદ કે અંદર મિમ્બર વોહ મકામ હે જહાં સે ખતીબ યા મુકર્રીર લોગોં કો ઈલ્મી બાર્તે સુનાતે હે, કે ઈલ્મે સહી હાસિલ હો, તો ગોચા મરત-બઅે ઈલ્મ, મકામે ઈલ્મ ઓર દર્જઅે ઈલ્મ કી તરજુમાની કે લિયે ઓર ઉસ કી વજ્રહત કે લિયે મિમ્બર હે, ઓર અમલ મેં આલા તરીન અમલ અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી તરફ મુતવજજેહ હોના હે, ઓર કામિલ તરીન ઈબાદત નમાઝ હે, ઓર ઉસકે લિયે મુસલ્લા હે, (યાની ઈલ્મ ઉપર હે, ઓર અમલ નીચે હે) માલુમ હુવા કે મિમ્બર સે ઈલ્મ કા તાલ્લુક હે, ઓર મુસલ્લે સે અમલ કા તાલ્લુક હે, ઈસમેં કોઈ શુબહ નહીં કે ઈલ્મ ઓર અમલ કા જોળ દરહકીકત જિંદગી હે, ચેહી વજહ હે કે ઈનસાની બદન કે ઉપર કા હિસ્સા દરહકીકત ઉલમા કી બસ્તી હે, ઈસલિયે કે કાન, આંખ, ઓર જબાન સબ કા કામ ઈલ્મ કી તરજુમાની હે તો ગોચા ઉપર ઉલમા આબાદ હે, ઓર નીચલે હિસ્સે મેં આમેલીન યાની અમલ કરનેવાલે અફરાદ કી બસ્તી હે. ઉપર ઈલ્મ ઓર નીચે અમલ હે, બીચ મેં દરમ્યાની કળી ગરદન હે, ઈસલિયે જબ જનવર જબહ ક્રિયા જાતા હે, તો ઉસકી ગરદન કાટી જાતી હે, જુસ મેં હિકમત ચેહે કે ઉસકે ઈલ્મો અમલ મેં જુદાઈ હોજઅે, જો મૌત સે તાબીર હે ઈસસે ચે બાત માલૂમ હોગઈ કે જિંદગી કી રૂહ દર હકીકત ઈલ્મો અમલ કા જોળ હે, ઓર અમલ ઈલ્મ સે મુનકતેઅ હોજઅે તો સમજ લેના ચાહચે કે મૌત તારી હોગઈ, ઈસલિયે ઈલ્મ ઓર અમલ કા રાબ્તા હયાત

ઔર ખુંદગી કે લિયે લાગિમ છે, દર હકીકત ચે વોહ ઈલ્મ છે જે અંબિયા અલ. અલ્લાહ કી તરફ સે લાયે હુએ હૈ, જે રહો કી પ્યાસ ઔર ઈન્સાન કી અંદર કી આત્મા કી તસ્કીન કા સામાન છે, ઔર ગારંટી અપને અંદર લિયે હુએ હૈ. કે 'બે ઈલ્મ ન તવાં ખુદારા સનાપ્ત' યાની બે ઈલ્મ ઈન્સાન અપને પરવરદિગાર કો નહીં પેહચાન સકતા.

હદીસે પાક મે આયા છે કે ઈલ્મ એક રોશની છે, ઉસકે બર અક્સ જહાલત અંધેરે કે માનિંદ છે, ખુસતરહ રોશની કે બઝૈર રાસ્તા નજર નહીં આતા ઈસીતરહ ઈલ્મ કે બઝૈર ઈન્સાન કો શરીઅત કે રાસ્તે કા પતા નહીં ચલતા, ઈસીલિયે જરૂરયાતે દીન કા ઈલ્મ હાસિલ કરના ઈન્સાન પર ફર્મ કિયા ગયા, તલબુલ ઈલ્મે ફરીઝતુન અલા કુલ્લિ મસ્લિમિય વ મુસ્લિમહ.

અલ્લાહ તાલા ને ઈન્સાન કે અંદર ત્રીન તરહ કે અઅગ્ગા બનાયે હૈ (૧) અઅગ્ગાએ ઈલ્મ (૨) અઅગ્ગાએ અમલ (૩) અઅગ્ગાએ માલ, અઅગ્ગાએ ઈલ્મ યાની ઈલ્મ હાસિલ કરને કે અઅગ્ગા જેસે કાન, આંખ ઔર દિમાગ હૈ ઉન ત્રીનો રાસ્તો સે ઈન્સાન ઈલ્મ હાસિલ કરતા હૈ, કુછ સુન કર હાસિલ કરતા હૈ, મસલન છોટા બચ્ચા જબાન સીખતા હૈ વોહ પળહકર તો નહીં સીખતા, બલ્કે માં બાપ ખુસ જુબાન મે બોલતે હૈ બચ્ચા વોહી જુબાન બોલના શુરૂ કરદેતા હૈ, ઈસીતરહ કુછ ઈલ્મ ઈન્સાન દેખને કે રાસ્તે સે હાસિલ કરતા હૈ, ઔર કુછ સોચ બિચાર સે હાસિલ કરતા હૈ, ગોયા સમાઅત બસારત ઔર અક્લ, ઈલ્મ હાસિલ કરને કે ત્રીન જરાએઅ હૈ.

અઅગ્ગા કી દૂસરી કિસમ અઅગ્ગાએ અમલ કેહલાતી હૈ, યાની ઈન્સાન કે વોહ અઅગ્ગા જે અમલ કરતે હૈ જેસે હાથ ઔર પાઉં. અઅગ્ગા કી ત્રીસરી કિસમ અઅગ્ગાએ માલ કેહલાતી હૈ, જેસે ફેફળે ઔર મેઅદા, ખુન મે ખૂન હોતા હૈ, ગોયા ચે માલ હૈ જે ઈન અઅગ્ગા મે જમા હૈ અગર ચે માલ ગિજ્ર ચા ખૂન કિસી ઉઝપ મે જમા હી રહે ઔર આગે ન નિકલે તો તઅફફૂન (ઈન્ફેક્શન) ફેલજાતા હૈ, મઅલૂમ હુવા કે અગર કિસી કે પાસ માલ જમા રહે ખર્ચ ન હો તો વોહ ભી ફસાદ કા બાઈસ બનેગા.

કુર્આને પાક જબ નાખુલ હુવા તો સબ સે પેહલી વહી જે આપ ﷺ પર નાખુલ હુઈ ઉસકા સબ સે પેહલા લફઝ 'ઈકરા' ચા, ઉસકા મતલબ હૈ પળહ, ખુસ સે પતા ચલતા હૈ કે પળહના ચા ઈલ્મ હાસિલ કરના દીને મતીન મે કિસ કદર એહમિયત કા હામિલ હૈ, ઈલ્મ ઔર મઅલૂમાત મે

ફર્ક છે, હમરત મુફતી મોહમ્મદ શફીઅ સાહબ રહ.ને ફરમાયા છે કે ઈલ્મ વોહ નૂર છે જુસ કે હાસિલ હોને કે બાદ ઉસપર અમલ કિયે બગૈર થૈન ન આએ, વરના વોહ તમામ ખબરે જે ઈન્સાન કે દિમાગ મેં તો મોજૂદ હો મગર અમલ મેં નહીં તો વોહ મઅલૂમાત કેહલાએગી ઔર ઈસીલિયે શરીઅતે મુતહદરા મેં ઈલ્મે નાફેઅ માંગને કા હુકમ દિયા ગયા છે.

ઈલ્મ બગૈર અમલ કે એસા છે જેસે દરખ્ત બગૈર ફલ કે, એક બુખુર્ગ કા કૌલ છે કે ઈલ્મ અમલ કા દરવાજાહ ખટખટાતા છે અગર ખુલજાએ તો ઈલ્મ દાખિલ હોજાતા છે વરના હમેશા કે લિયે રૂપ્સત હો જાતા છે, ઈલ્મ બગૈર અમલ કે વબાલ છે ઔર અમલ બગૈર ઈલ્મ કે ગુમરાહી છે, જુસતરહ ચિરાગ જલાએ બગૈર રોશની નહીં દેતા, ઈલ્મ બી અમલ કે બગૈર રોશની નહીં દેતા, ઈલ્મ વોહ નૂર છે જુસકે હાસિલ હોને કે બાદ ઉસપર અમલ કિયે બગૈર થૈન નહીં આતા, ઔર અગર અમલ કે બગૈર થૈન આગયા તો યે નૂર નહીં બલ્કે વબાલ છે.

ઈસીલિયે અલ્લાહ તાલા ને કુઆને પાક મેં બે અમલ સુફિયો કો કુત્તે કે સાથ ઔર બે અમલ ઉલ્મા કો ગધે કે સાથ તશબીહ દી છે, બલ્અમ બાઉરા કે બારે મેં ફરમાયા 'ફ-મસ-લહુ ક-મસલિલ કલ્બ' ઔર બની ઈસ્સાઈલ કે બે અમલ ઉલ્મા કે બારે મેં ફરમાયા 'મસલુલ્લ-મી-ન હુમ્મિલુત તપરા-ત સુમ્મ લમ ચહમિલુહા ક-મસલિલ હિમારિ-ચહમિલુ અસ્ફારા' ઈનકી મિસાલ ગધેકી સી છે જુસકે ઉપર બોજ લદા ગયા હો.

હુસ્ને અખ્લાક

ખાનના ચાહિયે કે હુસ્ને અખ્લાક સૈયેદુલ મુરસલીન સરકારે દો આલમ સલ્લેલાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી સિફત છે ઔર સિદીકીન કી સિફત ઔર સિદીકીન કા અફજલ તરીન અમલ છે, યે હકીકત મેં નિસ્ફ દીન છે, મુતકીન કે મુજાહિદે આર આબેદીન કી રિયાજત કા સમરા છે બુરે અખ્લાક સિમ્મે કાતિલ હૈ, ઉનકે દામન મેં જિલ્લત ખ્વારી ઔર રૂપાઈ છે, યે અલ્લાહ સે દૂર કરતે હૈ, ઔર શૈતાન સે કરીબ કરતે હૈ, યે ઉસ આગ કે દરવાજે હૈ જુસ કા ઝિક્ર કુઆને પાક મેં છે, 'નાફ્લા-હિલ મુક-દતિલ્લતી તત્તલિલિ અલલ્ અફઈદહ' પારા ૩૦ રૂફૂઅ ૧૬

વોહ અલ્લાહ કી આગ હે જો (અલ્લાહ કે હુકમ સે) સુલગાઈ ગઈ હે જો કે (બદન કો લગતે હી) દિલો તક જ પહોંચેગી.

અપ્લાકે હ-સના જન્મત કે ખુલે દરીએ ઓર તકરૂબે ઇલાહી કે વસાઈલ હૈ, અપ્લાકે ખબીસહ દિલો કે અમરાજ ઓર રહો કી બીમારિયાં હૈ, બદન કે અમરાજ દુન્યા કી જિંદગી સે મહરૂમ કરદેતે હૈ ઓર દિલો રહ કે અમરાજ સે આખેરત કી જિંદગી ખતમ હો જાતી હે, બદન કે અમરાજ ઓર રહો કલ્લ કે અમરાજ મે બજાહિર કોઈ નિસ્બત હી નહી લેકિન જબ ફાની બદન કે અમરાજ કે સિલસિલે મે ઇન્સાન જદોજેહદ કરતા હે તો ઉસે રહો કલ્લ કી બીમારિયો કે લિયે ભી જદો જેહદ કરના ચાહિયે, ઇન બીમારિયો કી ભી એક તિબ હે, જુસ કા સીખના હર શખ્સ કે લિયે જરૂરી હે, કયૂં કે હર દિલ મે કુછ ન કુછ અમરાજ હોતે હૈ, અગર ઉનકા ઇલાજ ન કિયા જાયે તો વોહ તબાહ ફુન સાબિત હોગે, ઓર ઉનકે નતીજે મે દૂસરે સદહા અમરાજ પેદા હોજાતે હૈ ઇસલિયે ચે જરૂરી હે કે ઉન અમરાજ કા ઇલ્મ હાસિલ કિયાજાયે અમરાજ કે અસ્બાબ દર્યાફત કિયે જાયે, 'કદ અફ્લ-હ મન તઝકકા' ચકીનન વોહ મુરાદ કો પહોંચા જુસને (બદન કો) પાક કરલિયા.

આપ ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા મે અચ્છે અપ્લાક કી તકમીલ કે લિયે મઠ્ઠિસ કિયા ગયા હું, (બચહકી) હઝરત આઈશા રદી. ફરમાયા કરતી થી કે સરકારે દો આલમ ﷺ કા ખુલ્ક કુઆન થા. હઝરત ચહયા બિન મયાજ રદી. કેહતે હૈ કે અપ્લાક કી વુસ્તત મે રિઝક કે ખજાને હૈ, વહબ બિન મુન્બહેહ રહ. ફરમાતે હૈ કે બદ અપ્લાક કી મિસાલ-એસી હે જેસે તુટેહુએ બરતન કે ન ઉનમે પેવન્દ લગાયા જા સકતા હે ઓર ન ઉન્હે મિટ્ટી મે તબદીલ કિયા જા સકતા હે, કુબેલ બિન અચાજ રહ. ફરમાતે હૈ કે ખુશ અપ્લાક ફાજિર કી સોહબત મુજે બદ અપ્લાક આબિદ સે જુયાદહ પસંદ હે, હઝરત જુનેદ બગદાદી રહ. ફરમાતે હૈ કે કિલ્લતે ઇલ્મ ઓર કિલ્લતે અમલ કે બાવજૂદ ચાર ખસલતે ઇન્સાન કો આલા દર્જે પર પહોંચા દેતી હૈ, એક હિલ્મ, દૂસરી તવાજુઅ, તીસરી સખાવત ઓર ચોથી ખુશ ખુલ્કી, ઓર ચેહી ચાર ખસલતે ઇમાન કા કમાલ હે.

જુસ તરહ જાહિરી હુસ્ન મહજ આંખો કી ખુબસૂરતી કા નામ નહી

બાલકે તમામ અઅગ્રા કી મોજુનિયત કો હુસ્ન કેહતે હૈં ઔર હિન તમામ કી ખુબસૂરતી સે હુસ્ને જાહિર કી તકમીલ હોતી હૈ, ઈસી તરહ બાતીની હુસ્ન કે ભી ચાર અરકાન હૈ, ચે સબ અરકાન મોઅતદિલ ઔર મોખું રહેંગે તો આદમી હુસ્ને બાતિન કે એતેબાર સે મુકમિલ કેહલાએગા, વોહ ચાર અરકાન ચેહે, કુવ્વતે ઈલ્મ, કુવ્વતે ગજબ, કુવ્વતે શહવત, ઔર કુવ્વતે અદ્લ, ચાની પેહલી તીનો કુવ્વતો કો એતેદાલ પર રખને કી કુવ્વત.

કુવ્વતે ઈલ્મ કી ખૂબી ઔર ઉસકા હુસ્ન ચેહે કે ઈન્સાન ઉસ કે જરિયે અકવાલ મેં જુઠ સચ, એતેકાદ મેં હક ઔર બાતિલ ઔર અફયાલ મેં હુસ્નો કબીહ મેં ફર્ક કરને પર કાદિર હોજાએ, જબ ચે કુવ્વત ઈસ દર્જે કી હો જાએગી તો ઉસકા સમરા હિકમત કી સુરત મેં દિયા જાએગા, ઔર અખ્લાક કી અસલ હિકમત હૈ, જુસકે મુતઅલ્લિક અલ્લાહ કા ઈરશાદ હૈ, 'જુસકો દીન કી ફહમ મિલજાએ ઉસકો બખી ખેર કી ચીજ મિલ ગઈ.'

ગજબ ઔર શહવત કી કુવ્વતો કી ખૂબી ચેહે કે ચે દોનો હિકમત ચાની અકલ ઔર શરીઅત કે ઈશારો પર ચલે ઔર કુવ્વતે અદલ કા હાસિલ ચેહે કે શહવત ઔર ગજબ કી કુવ્વતો કો હિકમત કે તાબે ઔર પાબંદ બના દે. જુસ શખ્સ મેં ચે ચારો રૂકન એતેદાલ પર હોંગે વોહ ખુશ અખ્લાક હોગા, ઔર જુસ શખ્સ મેં બાજ અરકાન મોઅતદિલ હો ઔર બાકી અઅગ્રા ઝેર મોઅતદિલ હોંગે વોહ મોઅતદિલ કી બનિરબત ખુશ અખ્લાક કેહલાએગા.

કુવ્વતે ગજબ કે હુસ્ન ઔર એતેદાલ કા નામ શુજાઅત હૈ, ઔર કુવ્વતે શહવત કે એતેદાલો હુસ્ન કો ઈફફત કેહતે હૈ, કુવ્વતે ગજબ અગર હથે એતેદાલ સે જુચાદહ હોગી તો તેહવર કહા જાએગા, ઔર કમ હોગી તો ઉસે બુજદિલી ઔર ના મરદી કરાર દિયા જાએગા, ઈસી તરહ કુવ્વતે શહવત કી હદે એતેદાલ સે જુચાદતી શર કેહલાતી હૈ ઔર કમી કો જુમૂદ કહા જાએગા, અદ્લ મેં કમી ચા જુચાદતી નહીં હોતી, ઈસકી જુદ જુલ્મ હૈ, અદ્લ ન હોગા તો જુલ્મ હોગા, ઔર કુવ્વતે ઈલ્મ કા એતેદાલ હિકમત કેહલાતી હૈ, હિકમત કો ગલત ઈસ્તેમાલ કરના ખબસ ઔર ફરેબ કેહલાતા હૈ ઔર કમી કી સૂરત મેં બેવકુફી-

કેહતે હે.

હિકમત સે નફસ કી વોહ હાલત મુરાદ હે જુસ સે આદમી તમામ ઇજ્તિયારી અફઆલ મેં સહી કો ગલત સે મુમતાજ કર લે, ઓર અદ્લ સે નફસ કી વોહ હાલત ઓર કુવ્વત્ત મુરાદ હે જુસકે જરિયે ગજબ ઓર શહવત પર હુકૂમત કરે ઓર ઉન્હેં હિકમત કે તાબે બનાએ, શુજાઅત સે મુરાદ એહેં જુસકે જરિયે શહવત કો અકલ ઓર શરીઅત કા પાબંદ બનાયા જા સકે, તમામ અચ્છે અખ્લાક કા મમબઅ ઓર સર ચશમા એહી ચારો ઉત્કૂલ હે.

કુવ્વતે અકલ સે હુસ્ને તદબીર, જૂદતે જહન, અસાબતે રાય, નફસ કે મખ્ફી આફાત ઓર અઅમાલ કી બારીકીયો પર ઇન્તેબાહ જેસે મહાસિન પેદા હોતે હે, ઓર ઇસ કુવ્વત કી જુઆદતી સે ખબસ, મકો ફરેબ, ઓર ચાલાકી પેદા હોતી હે, ઓર કમી સે ના તજરૂબા કારી, બે વફૂફી, હિમાકત, બે શુઉરી ઓર જુનૂન જેસે અમરાજ પેદા હોતે હે.

શુજાઅત કે એતેદાલ સે કરમ, દિલેરી, શુજાઅત, કસરે નફસી, હિલ્મ ઇસ્તેકામત, ગુસ્સા પીના, વકાર ઓર સંજુદગી જેસે અબ્સાફ પેદા હોતે હે, ઇસ કુવ્વત કા નામ તેહવર હે, ઓર કમી સે ઇહાનત, જુલ્લત, ખોફ, ખસાસત, એહસાસે કમતરી ઓર કમ હોસ્લગી પેદા હોતી હે.

ઈફફત કે એતેદાલ સે સખાવત, હયા, સબ્, ચશમ પોશી, કનાઅત, તકવા, લતાફત, બુલંદ હોસ્લગી, પુસ્તઅત જરફી ઓર કિલ્લતે તમઅ જેસે ફજાઈલે અખ્લાક હાસિલ હોતે હે, ઇસ અખ્લાકકી હુદૂદ સે તજ-પુજ કરના દિર્સ, તમઅ, બે શર્મી, ખબાસત, ઇસ્રાફ, રિયા, ઇહાનત, લગ્વ ગોઈ, તમલ્લુક, ખુશામદ, હસદ, માલદારોં મેં જુલ્લત ઓર ફકીરોં કો હકીર સમજને કા મર્જ વગેર જેસે રજાઈલ પેદા હો જાતે હે.

ઈલ્મ ભી હો અમલ ભી હો લકિન અગર હિસ અમલ મેં ઇખ્લાસ નહીં હે તો વોહ અમલ અલ્લાહ કે ચહાં કાબિલે કબૂલ નહીં હે, 'અલા લિલ્લાહિદ દીનીલ ખાલિસ' જાન લો કે અલ્લાહ કે લિયે ખાલિસ દીન હે, હઝરત સહલ તસ્તરી રહ. ફરમાતે હેં કે ઇન્સાન સબ કે સબ હલાક હોનેવાલે હે સિવાયે ઉલ્મા કે, એહલે ઇલ્મ કે અલાવહ સબ મુદ્દે હે, મુખ્લિસ અમલ કરને વાલોં કે અલાવહ સબ ગલત ફેહમી મેં હે, ઓર મુખ્લેસીન કો એ કર ઓર ખોફ હે કે ઉનકા અંજામ કયા હોગા.

કામ્યાબી કે ચકીની અસ્ખાબ

મોહતરમ બુઝુર્ગો દોસ્તો અઝીઝો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને ઇન્સાન કો દુનિયા મેં સબ સે જુયાદહ અશરફ ઓર સબ સે જિયાદહ કીમતી બનાયા હે, હરચીજ ફના કે લિયે, હરચીજ તૂટને કે લિયે, લેકિન ઇન્સાન કો અલ્લાહ ને હમેશહ કે લિયે બનાયા હે, ચે અપને બનને કે એતેબાર સે તો હમેશહ સે નહી હે, લેકિન રેહને કે એતેબાર સે હમેશહ કે લિયે હે, હમેશહ કી જન્મત યા હમેશહ કી જહન્મત, ચે ઇન્સાન વકતી નહી હે કે ચે ખા-પી કર ઓર અપની જરૂરતે પૂરી કર કે દુનિયા મેં ખતમ હોજાયે, ઓર ઉસકા પુજૂદ બાકી ન રહે, બલકે ઇન્સાન દુનિયા કે અંદર આખેરત કો બનાને કે લિયે ભેજ ગયા હે, યહાં સે ઉસે દૂસરે આલમ મેં મુન્તકિલ હોના હે, ઇસીપર હમારા ઇમાન હે ઓર ઇસીપર હમારા ચકીન હે, કે મરના હે ખુદા કે સામને હાજરી દેકર હિસાબ દેના હે, તો દુનિયા મેં ઇન્સાન ખતમ હોજને કે લિયે નહી હે, બલકે કામ્યાબ કરને કે લિયે બનાયા હે, અબ કામ્યાબી કા દારોમદાર અલ્લાહ ને ઇમાન કે સાથ મશ્ગૂલ ક્રિયા હે, બગેર ઉસકી ઝાત કો પેહચાને હુએ ઇન્સાન કિસી લાઈન સે કામ્યાબી હાસિલ કરલે, ખુદા કી કસમ નાકામી કે અલાવહ ઓર હમેશહ કી નાકામી કે અલાવહ કોઈ રાસ્તા નહી હે.

અલ્લાહ ને હવા ઓર પાની ચે દો ચીજે ઐસી બનાઈ હે કે હર અકલમંદ ચે કેહતા હે કે હવા ઓર પાની કે બગેર ગુજરા નહી હો સકતા, લેકિન ચે મુમકિન હે કે હવા ઓર પાની કે બગેર ચે જી લે, મગર ચે મુમકિન નહી કે ઇમાન ઓર અમલે સાલેહ કે બગેર કામ્યાબ હોજાયે, ઇસકા કોઈ ઇમકાન નહી હે, ઇસલિયે અંબિયા અલ. કો હર જમાને મેં ઇન્સાનો કી કામ્યાબી કે લિયે એક મેહનત ઓર એક કલ્મા દેકર ભેજ, તમામ અંબિયા અલ. કે ભેજે જાને કી ચે મુશ્તરેકહ બુન્યાદ હે કે અંબિયા અલ. અલ્લાહ રબુલ ઇઝત કી ઝાતે આલી કી તરફ ઇન્સાન કે રૂખ કો અસ્ખાબ સે ઇમાન કી તરફ, દુનિયા સે આખેરત કી તરફ, ઓર ચીજો સે આમાલ કી તરફ ફેરને કે લિયે ભેજે જાતે હે, અંબિયા અલ. આકર ઇન્સાન કો અપની મેહનત કા મેદાન બનાતે કે કુલૂબ અલ્લાહ કે ઝેર કી તરફ મુતવજજેહ હોતે હે, ઓર કુલૂબ અલ્લાહ કી ઝાત સે ફિરે હોતે હે.

અપને બનાવવાલે કો, અપને પેદા કરને વાલે કો ચે ઇન્સાન ભૂલજાતા હે તો ચે ખુંદગી કી હર લાઈન મેં, અગર તાજિર હે તો તિજરત મેં, મુલાજુમ હે તો

મુલાબેમત મેં, હાકિમ હે તો હુકૂમત મેં, જમીનદાર હે તો કાશતકારી મેં, એ દુનિયા કી ખુસ લાઈન મેં ભી હોતા હે, જબ અલ્લાહ કો નહી પેદ્યાનતા ઔર અપને બનાવેવાલે કો નહી જાનતા, તો એ દુનિયા કે કિસીભી શોબે મેં અલ્લાહ કે હુકમ પર ચલના તો દૂર કી બાત હે, એ અલ્લાહ કો ભૂલકર, એ અલ્લાહ કે અહકામાત કો તોડકર ચલતા હે, હર હુકમ અલ્લાહ કા ઈસ બુન્થાદ પર તુટતા હેકે એ અલ્લાહ તઆલા કો પહેચાનતા નહી ઔર અપને બનાવેવાલે કો જાનતા નહી હે. અંબિયા અલ. આકર કે ઈસ મહેનત કો કરતે એ કે ઉનકા રૂખ, અલ્લાહ કી ઝાતેઆલી કી તરફ ફિર જાવે.

ઈસલિએ તમામ અંબિયા અલ. કી બુન્થાદી મહેનત વોહ કલ્મા 'લા-ઈલા-હ ઈલ્લાહ' કે જબતક એ કલ્મા દિલ કા કલ્મા નહી બનેગા ઔર જબતક દિલ કા રૂખ સહી નહી હોગા, ઔર જબતક દિલ સે અલ્લાહ કા ઝૈર નહી નિકલેગા, ઉસ વકત તક કોઈ અમલ નહી બન સકતા. ઔર જબ તક અમલ નહી બનેગે કામ્યાબ નહી હોગે.

અલ્લાહ ને ખુતબે ભી વાદે કિઅ હે વોહ તમામ વાદે આમાલ કે સાથ હે. લેકિન ઉન અમલ પર અલ્લાહ કે વાદે તબ પૂરે હોગે જબ અલ્લાહ કે વાદો કા ઉન અમલો પર પૂરા હોને કા ચકીન હોગા. અલ્લાહ કે વાદો કા ચકીન નહી હે તો ફિર અમલ કે કરલેને સે ભી વાદે પૂરે નહી હોતે, અમલ કે ઈલ્મ પર ભી વાદે પૂરે નહી હોતે.

બગૈર ઈમાન કે ન આમાલ પર અજ્ર મિલ સકતા હે, ન બગૈર ઈમાન કે પૂરા દીન ખુંદગીયો મેં આ સકતા હે. પૂરા દીન ખુંદગી મેં આને કે લિએ, ઔર ઈસ દીન સે પૂરી કામ્યાબી લેને કે લિએ એક હી શર્ત હે ઔર એક હી રાસ્તા હે કે અલ્લાહ કે વાદો કા ચકીન સીખાજાએ. ઈમાન કો, ઈમાન કી હકીકતો કે સાથ હાસિલ કીયા જાએ, દીન ખુંદગી મેં ચકીન કે રાસ્તે સે આએગા, માલૂમાત કે રાસ્તે સે નહી આએગા, ઔર ચકીન દઅવત સે હાસિલ હોગા, દઅવત કા ખાસ્સા હે ચકીન કા પેદા કરના.

અલ્લાહ કી ઝાતે આલી સે બરાહે રાસ્ત ફાઈદા હાસિલ કરને કે લિએ કાએનાત કા ચકીન નિકાલના શર્ત હે, કાએનાત કે ચકીન કે સાથ અલ્લાહ કે ખાઝાને સે ફાઈદા ઉઠાને કા કોઈ રાસ્તા નહી, ચકીન સબ સે પહેલી શર્ત હે, કચૂંકે બગૈર ચકીન કે વાદે પૂરે નહી હોતે.

જબ દીન સે વાદે પૂરે હોતે નાઝર નહી આતે, તો બાવબૂદ દીન કા ઈલ્મ

હોને કે દીન નિગાહો મેં ગિરીહુઈ ચીજ, ઔર જેહની તૌરપર હલ્કી ચીજ,
ઔર માહોલ કે અંદર રસમી ચીજ બન જાતા હે, જબ ઈમાન નહીં હોતા તો
અમલ કે કરને કી બોહત સી પુજૂહાત હોતી હે,

જેસે અમલ કરેગા હાલાત કી વજહ સે,

યા અમલ કરેગા આદત કી વજહ સે,

યા ખ્વાહિશ કી વજહ સે,

યા માહોલ કી વજહ સે,

યા સિયાસત કી વજહ સે,

ઈન પુજૂહાત કી વજહ સે અમલ કરના દીન નહીં હે, બલકે દીન કે સાથ
બેલ હે. દીન કા તકાગ્રા ચેહે કે ઇસ કે અંદર અલ્લાહ કે હુકમો કો પૂરા
કરકે દુનિયા ઔર આખેરત કી કામ્યાબી કા ચકીન હો યાની અપને દીન
સે ઇસે કામ્યાબી કા ચકીન હો, ચે અલામત હે ઈમાન કી, ઈસલિએ સબ
સે પહેલે અંજિયા અલ. કો જો દઅવત દી ગઈ, ઔર જો કલ્મા દેકર ભેજ
ગયા વોહ કલ્મા 'લા ઈલાહ-હ ઈલ્લલ્લાહ' હે, શરીઅત તો હર નબી કો બાદ
મેં મિલી, સબ સે પહેલે હર નબી ને કલ્મે કી દઅવત દી.

જબ નબી જાતે થે તો દઅવત ભી ઇન કે સાથ જાતી થી,

જબ દઅવત ગઈ તો ચકીન ઊગડે,

ઔર જબ ચકીન ઊગડે તો આમાલ ઊગડે,

આમાલ કે ઊગડને કી વજહ સે ચકીન, આમાલ સે હટકર અરબાબ પર
આયા, અબ અરબાબ કે તકાગ્રે કી વજહ સે, આમાલ બિલ્કુલ છોડ દિએ, જબ
દીન સે કામ્યાબી કા ચકીન નહીં રહેતા, તબ દીન ખુંદગીયો સે નિકલ
જાયા કરતા હે, યાનિ ચકીન કયા ગયા? દીન કો સાથ લે ગયા, ઈસલિએ
કલ્મે કી દઅવત સે ચકીન થા, ઔર ચકીન સે દિન થા. ચકીન હોગા તો
દીન આજાયેગા, ચકીન યાનિ ઈમાન, દીન યાની ઈસ્લામ.

તો ઈમાન કે બનાવે કા જો સબ સે બડા ચકીની સબબ હે વોહ હે
દઅવતે ઈલ્લલ્લાહ, ઈસલિએ જબતક ચે કલ્મા દઅવત મેં નહીં આયેગા.
ઇસ વકત તક કલ્મે કી હકીકત કા હાસિલ કરના મુશ્કિલ હે, ઈસ
લિએ કે મહેનત મેં અરબાબ આયે હુએ હે, દિલો મેં અરબાબ કા ચકીન ઉતરા
હુવા હે, જો ચીજ મહેનત મેં આયેગી, વોહ ચીજ ચકીન મેં આયેગી, જો ચીજ
દઅવત મેં આયેગી, વોહ ચીજ ચકીન મેં આયેગી, જો ચીજ ભી

ઈન્સાન કી સમજ મે આતી હે, વોહ ઉસ લાઈન કે મુજહિદે સે સમજ મે આતી હે, ઓર જો ચીજ સમજ મે આએગી તો ચેહી સમજ ચકીન મે તબદીલ હોજએગી.

લેકિન કોઈભી ચીજ જબ સમજ મે આની શુરૂ હોતી હે, તો ઉસી ચીજ કા શક્ ભી આના શુરૂ હોગા. ચે અલામત હે ચકીન કે આને કી, યુનાનચે પહેલે સમજ ઓર શક કા મુકાબલા હોગા. અબ જીતની જીયાદહ કુબાનિયો કે સાથ મુજહેદા કિયા જએગા, શક દૂર હોતા જએગા ઓર સમજ મે આઈ હુઈ બાત ચકીન મે તબદીલ હોતી રહેગી.

અગર કલ્મા 'લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ' કી દઅવત ઓર ઉસ કી લાઈન કા મુજહેદા નહી હે, તો 'લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ' કે અલ્ફાઝ પર હી ઈફ્તેકા કરેગે, અગર જુબાન પર હે તો બોલ હે,

કાનો મે હે તો આવાજ હે,

દિમાગ મે હે તો મફ્હૂમ હે,

કિતાબો મે હે તો હુરૂફ હે,

ચે કલ્મા ચકીન કે સાથ જબ હોગા, જબ ચે દિલ કે અંદર દાખિલ હો, જબ ચે ઈમાન દિલ કા ઈમાન બનેગા, તબ ચે ઈમાન તકવા લાએગા, ઈમાન કે અખરાત આઝા પર પડેગે, ઉસ કી આંખ, જુબાન, કાન, હાથ, પૈર ઈમાન કે એતેબાર સે હરકત કરેગે.

જબ ઉસ્કે દિલ મે ચકીન નહી હોગા તો ઉસ કે અઆઝા બાવુજૂદ હરામ કા ઈલ્મ હોને કે હરામ સે ન રૂક પાએગે, ચે બાત નહી હે કે ઉમ્મત કી હરામ કા ઈલ્મ નહી હે, પર ચકીન ન હોને કી વજહ સે ઉસકે અંદર હરામ સે બચને કી તાકત નહી હોગી, ઈમાન હોને કી અલામતહી ચેહે કે ઈમાન ઉસે હરામ સે રોક દે, ઈમાન જર્ફ (બર્તન) હે, ઓર અહકામાત મજરૂફ (બરતન મે રખીજાને વાલી ચીજ) જબ બરતન હોગા તો ચીજ જાએ નહી હોગી, અગર જર્ફ ચાની ઈમાન સે ગફલત હે તો બગેર બરતન ચાની ઈમાન કે, અહકામાત સે ફાઈદા હાસિલ નહી હો સકતા.

ઈસલિએ બુન્થાદી તોરપર સબ સે પહેલે સહાબા રદિ. ને ઈમાન સીખા હે, કુર્આન સીખને સે પહેલે, જબ ઈમાન સીખા તો હુકમ કિતાબો મે નહી આયા, બલ્કે અમલ મે આયા, શરીઅત કે નિફાઝ કા સબસે બડા સબબ હર ઈમાન વાલે કા અપના ચકીન હે, ચાનિ હર ઈમાન વાલે પર ઉસકી

નિગરાં, ઉસકા ઇમાન હે કે મેરા અલ્લાહ મુજ કો દેખ રહા હે, ઇત્મ તો રેહબરી કરેગા, ઔર અમલ ચકીન કરવાએગા, ઇત્મ રેહબરી કરેગા ચે હલાલ હે, ચે હરામ હે, ચે જાઇઝ હે, ચે નાજાઇઝ હે, ઔર ચે સુન્નત હે, ચે બિદઅત હે, ચે શિર્ક હે, ચે કુફ્ર હે, લેકિન ઉસકે મુતાબિક ચલાએગા કોન ? ઔર હરામ સે કોન બચાએગા ? ચું કહયે કે વોહ તો અંદર કી તાકત ચકીન હી હે, ઉસકે અલાવહ કોઈ કુષ્પત નહી હે જો ઉસકે અંદર શરઈ અહકામ કો નાફિઝ કરા સકે.

હુઝૂર ﷺ ને અપને સહાબા રહી. કો ઇમાન સિખ્લાયા થા, ચે ઇમાન ઇમાન કી દઅવત સે બનતા હે, લેકિન હુવા ચેકે ઇમાન કી દઅવત, ઇમાન વાલો મે સે નિકલ ગઈ, ઇસ ખ્યાલ સે કે હમ તો હેહી ઇમાન વાલે કલ્મે કી દઅવત તો દૂસરો કે લિઅે હે, જબકે અલ્લાહ તઆલા ફરમા રહે હે, 'ઇમાન વાલો ઇમાન લાઓ જેસા સહાબા રહિ. ઇમાન લાઓ હે,

હમ અપને ઇમાન સે ઇસલિઅે મુત્મઈન હે કે હમ અપને આપકો ગેરો કે મુકાબલે દેખ રહે હે, હાલાં કે હમે ઇમાન કી અલ્લાહ કી તરફ સે જો દઅવત દીગઈ હે વોહ સહાબા રહિ. કો નમૂના બનાકર કે 'આમિનુ કમા આમતજ્ઞાસ' કે ઇમાન લાઓ જેસા સહાબા રહિ. ઇમાન લાઓ, તો એસી મદદે, એસી નુસ્તે, ઔર અસે વાદે પૂરે હોગે, જો વાદે અલ્લાહ ને સહાબા રહિ. કે સાથ પૂરે કિઅે હે, ફિર જો ઇમાનો ચકીન ઇસ કૈફીયત કે સાથ બનેગા, ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા અપને વાદો કો પૂરા ફરમાઓગે, કયૂંકે અલ્લાહ કે વાદે ઉસ કે હુકમો કે સાથ હે ઔર અલ્લાહ કી કુદરત વાદો કે સાથ હે.

અલ્લાહ કી કુદરત અસ્બાબ કે સાથ નહી હે, અસ્બાબ તો કુદરત સે બને હુઅે હે. અલ્લાહ ને અસ્બાબ બનાકર અપની કુદરત મે રખે હુઅે હે, અલ્લાહ કી કુદરત અસ્બાબ કે સાથ નહી હે, જેસે કે લોગ ઇસ વકત અસ્બાબ બનાકર હુઆયો માંગતે હે, તાજિર કે જહન મે હે કે દુકાન બનાનાં મેરે જુમ્મે, ઉસ મે કામ્યાબી અલ્લાહ દેગે, જમીનદારો કે જહન મે હે કે જમીન બનાના હમારે જુમ્મે હે, ઉસ મે કામ્યાબી અલ્લાહ દેગે, ડૉક્ટર કે જહન મે હે કે દવા બનાના ઔર ઇલાજ કરના મેરે જુમ્મે હે, સિહહત ઔર શિફા અલ્લાહ દેગે, હરગીજ ચે રાસ્તે કામ્યાબી કે નહી હે, અલ્લાહ તાલા ને જીતને અસ્બાબ બનાએ હે વોહ ઇમાન વાલો કે ઇમ્તેહાન કે લિઅ હે, ઔર ગેરો કે ઇત્મિનાન કે લિઅે હે, અગર દુનિયા મે કોઈ સબબ ન હોતા,

તબ ભી ઈમાન વાલા કેહતા કે, હમારી જરૂરતો કો અલ્લાહ પૂરા કરેગે કે પાલને વાલી ઝાત સિર્ફ અલ્લાહ હી કી હે.

અલ્લાહ રબુલ્લ ઈમાનત ને અરબાબ બનાયે હૈ, ચે સારે અરબાબ કુદરત સે બને હૈ, પર કુદરત અપની ઝાત મે રખી હે, ઈસલિએ ચે બાત નહી હે કે, અરબાબ બનાના હમારા કામ હે,

ઔર ઈસ મે કામચાલી દેના અલ્લાહ કા કામ.

બલકે અલ્લાહ કે હુકમો કો પૂરા કરના હમારે જુમ્મે,

ઔર કામચાલ કરના અલ્લાહ કે જુમ્મે.

અલ્લાહ અરબાબ દે ચા ન દે ઈનકી મરજી ચાની અલ્લાહ કે કામચાલ કરને કે જાબતે અલ્લાહ કે અહકમાત હે 'ઈસ્થા-ક નઅબુદુ વ ઈસ્થા-ક નસ્તઈન'.

હુમૂર ને અપને સહાબા કો વોહ ચકીન સિખ્લાયા થા, ઈસ ચકીન કી બુન્યાદ પર ઈનકા અલ્લાહ કે સાથ ગુમાન અલ્લાહ કે વાદો કે એતેબાર સે થા, કે અલ્લાહ કા વાદા હમારે સાથ ચે હે, અબ સહાબા રદિ.કો ચકીની અરબાબ સિખ્લા દિએ ગયે, કયા સિખ્લાયા ? કે જો શખ્સ પાંચો નમાઝો કો એહતેમામ સે પઠહેગા તો અલ્લાહ ઈસ કી રિઝક કી તંગી દૂર કરદેગે, ઈસ કી બીમારિયો કો દૂર કરેગે, ઈસ કો તંદૂસ્તી અતા ફરમાયેગે, ઈસ કે ચેહરે કો નૂરાની બના દેગે, ચા જુસ શખ્સ કે ઘર મે સૂરે વાકેઅહ કી તિલાવત હોગી તો ઈસ ઘર મે ફાકા નહી આએગા, ચા જો શખ્સ અપને હાથો સે સદકહ કરેગા ઈસ કી બીમારી દૂર હો જાએગી, સત્તર બલાઓ સે ઔર મુસીબતો સે મહફૂઝ રહેગા, ચા જો શખ્સ સુબહ શામ ચે દુઆ પઠહ લે 'અલ્લાહુમ્ અન્ત-રબબી(પૂરી દુઆ)તો ઈસપર કોઈ મુસીબત નહી આએગી.

હઝરત અબૂ દરદાઅ રદિ. કો ત્રીન સહાબા આકર કેહતે હૈ આપ કા મકાન જલ ગયા, લેકિન હઝરત અબૂ દરદાઅ રદિ. કો ચકીન હે કે મે ઘર સે દુઆ પઠહેકર ચલા થા, ઔર ઈસ દુઆ કે પઠહેને પર અલ્લાહ ને વાદા કિયા હુવા હે, તો ફિર નુકસાન કૈસે હો સકતા હે, કચૂંકે વાદા ખિલાફી મોહતાજગી હે, ઔર મોહતાજ ખાલિક નહી હોસકતા, મખ્લૂક હર ઘડી, હર આન મોહતાજ હે, અલ્લાહ તો અપને બંદે કે ગુમાન કે સાથ હે

ઈમાન તો લુગતન કેહતેહી ઈસકો હે કે અલ્લાહ કી ખબરો કો મુહમ્મદ કે ભરોસે પર ચકીની માનના, 'લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુ રસૂ-લુલ્લાહ' ઈસ ચકીન કો હાસિલ કરના હે કબ્જે કી દયાવત સે, ચે ચકીન

કલ્મે કી દઅવત સે હી બનેગા, હુઝૂર ﷺ ને સહાબા રદિ. કો કલ્મે કી દઅવત પર ઠિઠાયા થા, ઈમાન કી મજલિસે કાઈમ હોતી થી, હરઆબ હર લમ્હા હર મજલિસ કી બુન્યાદ ઈનહી તઝકેરો કો કરના, યા તો હમ ઈસકી દઅવત દે રહે હો, યા ઈન હી તઝકેરો કો સોચ રહે હો. ઈસ લિએ કે મહેનત મે અસ્બાબ આએ હુએ હે, દિલો મે અસ્બાબ કા ચકીન ઉતરા હુવા હે, ઈસ લિએ કે જો ચીજ મહેનત મે આએગી, વોહ ચીજ ચકીન મે આએગી, જો ચીજ દઅવત મે આએગી વોહ ચીઝ ચકીન મે આએગી, ઈસલિએ યે ગલત ફેહમી હે કે હમ અસ્બાબ બનાએ, ઓર ફિર અલ્લાહ કામ્યાબ કરેગે, અલ્લાહ તો અસ્બાબ બનાને પર ઉસ કો કામ્યાબ કરેગે, ખુસકો અલ્લાહ ને અહકામાત નહી દિએ, ઓર ઉન્હે ભી ઉનકે અસ્બાબ મે તબી તક કામ્યાબ કરેગે, જબ તક દુનિયા મે બસને વાલે મુસલમાનો મે ઈમાન કી દઅવત નહી આજતી ખુસદિન મુસલમાનો મે દઅવતે હક આજએગી ઉસ દિન અલ્લાહ બાતીલ કો નાકામ કર દેગે, યે બાત હરગીઝ નહી હે કે હમ અલ્લાહ કે સામને અસ્બાબ બનાકર પેશ કરે, ફિર દુઆ માંગે કે એ અલ્લાહ તૂ ઈસ સબબ મે કામ્યાબી ડાલ દે.

ઈસ લિએ બોહત ઠંડે દિમાગ સે સોચો, કે અલ્લાહ કે સામને અસ્બાબ બનાકર દુઆએ માંગની હે યા આમાલ બનાકર પેશ કર કે દુઆ માંગની હે, દુઆ ઓર અસ્બાબ કા કોઈ જોડ નહી હે, ગાર કે અંદર જો લોગ ફંસ ગએ થે ઓર ચઢાનો ને રાસ્તા બંદ કરદિયા થા, ઉનમે સે હરએક ને અપના અમલ પૈશ કિયા, ઉસ મે ઈબાદત કા કોઈ અમલ નહી થા, બલ્કે એક કા અમલ અખ્લાક કા હે દૂસરે કા અમલ મામલાત કા હે, ત્રીસરે કા અમલ મુઆશે-રત કા હે, ત્રીનો ને અપના અમલ પૈશ કિયા. સબબ બનાકર પેશ નહી કિયા કે કોઈ કેન બનાકર પેશ કરતે કે ઉસ પથ્થર કો ઠિઠા દે, બલ્કે અમલ પેશ કિયા ઓર ઉનહી અમલો પર અલ્લાહ ને બગેર કિસી જાહિરી શકલ કે બરાહે રાસ્ત અપની કુદરત સે ચઢાનો કો હટાયા, કચૂંકે જબ કુદરત સાથ હોતી હે તો અલ્લાહ કા અબ્દ બરાહે રાસ્ત આતા હે, જેસે હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કે લિએ કિયા, કે આગ કો બરાહે રાસ્ત હુકમ દિયા કે તૂ સલામતી વાલી બનજા થે નહી કે અલ્લાહ ને પાની ભેજ હો.

જો અસ્બાબ અલ્લાહ ને ખુદ બનાએ હે, વોહ ખુદ અપને બનાએ હુએ અસ્બાબ કે ભી પાબંદ નહી, અલ્લાહ તો બરાહેરાસ્ત અપને હુકમા કો-

ઈસ્તેમાલ કરતે હે, જેસે ફિરઝીન કે ખાને ઓર પાની પર બરાહે રાસ્ત મેકક, ઓર ખૂન કા અમ્મ ઈસ્તેમાલ કિયા, હઝરત સાલેહ અલ.કી કૌમ કે લિએ પહાડી પર ઉટની કા અમ્મ ઈસ્તેમાલ કિયા, હઝરત આદમ અલ.કી પસ્લી પર હવ્વા અલ.કા અમ્મ ઈસ્તેમાલ કિયા, ચકીન વાલા અપને ઓર અલ્લાહ કે દરમ્યાન અરબાબ નહી રખતા, ઈબ્રાહીમ અલ.ને યે નહી કિયા કે હઝરત ખુબ્રઈલ અલ.યા હવા, યા સમંદર કે ફરિશ્તે કે જરિયે મેરી મદદ ફરમા, બ્લેલ્કે જિબ્રઈલ અલ. ઉન ફરિશ્તો કે સાથ આયે તો ઉન સબબો કા ભી ઈન્કાર કર દિયા. ઓર યે ઈમ્તેહાન થા હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ.કે ઈમાન કા, ઈસલિએ જબતક અલ્લાહ કા ગૈર હમારે દિલો સે નિકલ નહી જતા, ઉસ વકત તક અલ્લાહ કી કુદરત હમારે સાથ નહી હો સકતી, અરબાબ કા સાથ હોના ચેતો ઈમ્તેહાન હે, કે અરબાબ કા મિલજબના ભી ઈમ્તેહાન હે, ઓર અરબાબ સે કામ બનજબના ભી ઈમ્તેહાન, ચેભી નહી કે ઈમ્તેહાન કે બાદ અરબાબ સે કામ બનતે રહેગે મુસા અલ.કે પેટમે દર્દ હુવા, અલ્લાહ સે કહા તો, અલ્લાહ ને રેહાન ઈસ્તેમાલ કરને કે લિએ કહા, દર્દ ચલા ગયા, ફિર કુછ દિનો કે બાદ અલ્લાહને દર્દ ભેજ પેટ મેં.

હમ યે સમજતે હે કે બિમારી હમારે અંદર પેદા હોતી હે, ઓર શિક્ષા અલ્લાહ ભેજતે હે, ભૂખ તો મેરે અંદર પેદા હોતી હે, ઓર ખાના અલ્લાહ ભેજતે હે, ખોફ તો મેરે અંદર પેદા હોતા હે, ઓર અમન અલ્લાહ ભેજતે હે, યે બાત નહી હે ખુસ તરહ અલ્લાહ કે ચહાં શિક્ષા કે ખઝાને હે, ઈસીતરહ બીમારિયો કે ભી ખઝાને હે, ખાને કે ખઝાને હે, ઈસી તરહ ભૂખ કે ભી ખઝાને હે, તો મુસા અલ.કે પેટમે દર્દ ભેજ ઓર કહા કે રેહાન ઈસ્તેમાલ કરો, ઈસ્તેમાલ કિયા તો દર્દ ચલા ગયા, કયા હુવા ? એક સબબ તજરૂબે મેં આયા, કિસ કે તજરૂબે મેં આયા ? નબી કે તજરૂબે મેં આયા, કે રેહાન સે પેટ કા દર્દ ચલા જતા હે, અલ્લાહ તો ઈમ્તેહાન કે લિએ અપની કુદરત સે સબબ મેં કામ્યાબી કાલતા હે.

અભી હમ કુદરત કો અરબાબ મેં સમજ રહે હે, કુદરત અરબાબ મેં નહી, બ્લેકે અલ્લાહ કી ઝાત મેં હે, હમારે તજરૂબાત મેં અરબાબ આતે હે તો હમ ઉસ અરબાબ કી તરફ ચલતે હે, ઓર કુદરત હમારે ખિલાફ હોતી હે, અગર કામ બનગાયે તો યે અલ્લાહ કી રખ કી દલીલ નહી હે, કે અલ્લાહ હમ સે રાખુ હે, બ્લેકે અલ્લાહ નારાજ હોકર કામ ખુચાદહ બનાતે હે, ઈસી

લિએ ફકો ફાકા મે સહાબા મિલેંગે. ઔર ખાને પીને મે બાતિલ મિલેગા, કચું કે માનને વાલો કે કામ જખત મે બનાને કા વાદા કિયા હે, ચહાં દુનિયા મે વોહ ઈમાનવાલે પરેશાન હોંગે જુનકા ઈમાન ઈન્તીહાઈ કમખેર હે, વરના ઈમાન ઔર આમાલે સાલેહા પર વાદા કિયા હે, દુનિયા કી જુંદગી ભી ખૂશ-ગવાર બનાએંગે.

અબ દૂસરીબાર મુસા અલ. ચલે રેહાન કી તરફ, કે ખુદ અલ્લાહ ને ચે દવા બતલાઈ થી, લેહાજા રેહાન ઈસ્તેમાલ કિયા, લેકિન શિફા ન મિલી, તો અબ પરેશાન, કે શિફા કચૂ નહક મિલી, તો અલ્લાહ ને ફરમાયા કે પહેલે તુમ હમારી તરફ આએ થે, હમારે હુકમ કી વજહ સે તુમ રેહાન કી તરફ ગએ થે. ઈસલિએ અરબાબ અલ્લાહ કે ગેર કી તરફ લેજાએંગે ઔર લેજા રહે હૈ, ઔર આમાલ હુકમ કી તરફ લેજાએંગે કે નમાઝ અદા કરકે અલ્લાહ સે માંગો, હુકમ પૂરા કર કે અલ્લાહ સે માંગો, અલ્લાહ ને ઈત્મિનાન કે લિએ અહકામાત દિએ હૈ, ઔર અરબાબ ઈમ્તેહાન કે લિએ, અલ્લાહ અરબાબ દેકર ચે દેખના ચાહતે હૈ કે અરબાબ કે અહકામાત કો પૂરા કરને સે કામ્યાબી કા ચકીન હે, ચા અરબાબ કા ચકીન હે.

દુનિયાં કો અલ્લાહ ને અરબાબ સે ભર દિયા તાકે અરબાબ કા ઈમ્તેહાન લિયા જાએ, જેસે હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કા ઈમ્તેહાન લિયા આગ મે ડાલા જના હે, હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કો મદદ કી જરૂરત હે, બળા સબબ આયા, હઝરત જુબઈલ અલ. કે ઉન સે બળી કોઈ મખ્લૂક નહક, કિસી કે કદ સે, કિસી કે બદન સે, કિસી કી લંબાઈ સે, ચોડાઈ સે કુછ નહક બનતા, જો અલ્લાહ કા ગેર હે વોહ મખ્લૂક હે, ઔર મખ્લૂક કભી ખાલિક નહક બન સકતી.

જુન કે ચકીન બન જાતે હૈ વોહ અપને ઔર અલ્લાહ કે દરમ્યાન અરબાબ નહક રખતે, ઉનકી નિગાહ અલ્લાહ પર બરાહે રાસ્ત હોતી હે, તો ઉનકી મદદ ભી અલ્લાહ બરાહે રાસ્ત કરતે હૈ, હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. ને કોઈ સબબ બીચ મે ન રખ્યા તો અલ્લાહને ભી અપને ઔર આગ કે દરમ્યાન કોઈ સબબ નહક રખ્યા, પાની કો, હવા કો, કિસી ફરિશ્તે કો, કિસી કિસમ કા કેમીકલ આગ બુખાને કે લિએ ઈસ્તેમાલ નહક કિયા, બલકે અલ્લાહ ને અપના અમ્મ બરાહે રાસ્ત ઈસ્તેમાલ કિયા.

અરબાબ કી બેડીયો સે, ઔર અરબાબ કે ગલત ચકીન સે, ઈમાન-

કી દઅવત કે બગેર નહક નિકલા જા સકતા, હર વકત મુકાબલા હોગા આમાલ ઓર અસ્બાબ કા, અસ્બાબ ઓર આમાલ કે મુકાબલે મેં ચકીન વાલે કામ્યાબ હોંગે, ઓર ચકીન દઅવત સે બનેગા, કલ્મે કી દઅવત જાહિર કે ખિલાફ હે, જીતના જાહિર કે ખિલાફ બોલા જાયેગા ઉતના ચકીન બનેગા. તમામ નબિયોં કે સાથ જો વાકેઆત હુએ ઉસ મેં ચેહી મિલેગા કે ચકીન વાલોં કે લિએ પાની મેં રાસ્તે, ઓર ન માનને વાલોં કે લિએ ચે પાની હલાકત કા સબબ, અસ્બાબ કા ચકીન નિકલાહુવા હોગા તો અલ્લાહ ને જીતને હલાકત કે અસ્બાબ બનાએ હૈં, વોહ સારે કે સારે ઈમાન વાલોં કે લિએ રાહત મેં ઈસ્તેમાલ હોંગે, ઓર ઈમાન વાલોં કે રાહત કે અસ્બાબ બાતિલ કે લિએ હલાકત મેં ઈસ્તેમાલ હોંગે, કે અલ્લાહ તાલા ચકીન વાલોં કે લિએ અપની કુદરત કા ઈસ્તેમાલ કરકે અસ્બાબ કી શકલોં કી બદલ દેતે હૈં કે, લાઠી કો સાંપ બનાદેતે હૈં આગ કો બાગ બના દેતે હૈં, અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝઝત ને અસ્બાબ બનાકર ઈનસાનોં કે હાથ મેં નહિં દિએ, બલ્કે અલ્લાહ ને અસ્બાબ બનાકર અપની કુદરત મેં રખે હૈં, ઈન અસ્બાબ સે ઈમાનવાલે ફાઈદા ઉઠા સકેંગે, અગર ઈમાન નહક હે તો અલ્લાહ કે ખજાને સે ફાઈદા નહક ઉઠાયા જા સકતા.

અલ્લાહ કી ઝાત સે ફાઈદા ઉઠાને કે લિએ કાએનાત કા ચકીન નિકાલના શર્ત હે, અસ્બાબ કા ચકીન નિકાલના શર્ત હે, ચે બાત નહક હે કે અલ્લાહ ને કિસી કો દુકાન દેદી તો, ઉસે કમાને કી કુદરત દેદી. યા કિસી કો જમીન દેદી, તો ઉસે ઉગાને કી કુદરત દેદી. યા બીવી દેદી તો, ઉસે બચ્ચા પેદા કરને કી કુદરત દેદી. કિતને બે ઓલાદ હૈં જીનકી બીવી હોતે હુએ બચ્ચે નહીં હે કિતને હૈં જો હથિયારો મેં પરેશાન હે, કિતને હૈં જો દવાઓ સે બીમાર હે, કિતને હૈં જો અસ્બાબ હોતેહુએ ભી મોહતાજ હે.

અલ્લાહ ને કુદરત કિસી કો નહીં દી. ઓર કુદરત અસ્બાબ મેં હેઠી નહીં, જો ચૂં સમજે કે અસ્બાબ મેં કુદરત હે, વોહ તો દુનિયા મેં અસ્બાબ બનાએગા, ઓર જો ચકીન કરેગા કે કુદરત અલ્લાહ કી ઝાત મેં હે, વોહ અલ્લાહ કી ઝાત સે ફાઈદા ઉઠાને કે લિએ આમાલ બનાએગા, અગર મેં અલ્લાહ કી કુદરત સે ગલ્લા લેનેકે લિએ જમીન બનાઉગા, તો સૈલાબ આએગા યા સુકા પડેગા, ઓલાદ લેને કે લિએ બીવી રખૂં તો બાંજ હી રહેગી.

એક હે કુદરત કા સાથ લેના ઓર એક હે અસ્બાબ કા સાથ લેનાં,

ਅਰਯਾਨ ਦੇ ਸਾਥ ਲੈਨੇ ਮੇਂ ਅਲਾਹ ਕਾ ਕੀਓਂ ਪਾਏ ਨਹੀਂ, ਯਾਹੇ ਤੋ ਪਕਤੀ ਤੌਰ
ਪਰ ਕਾਮ ਭਜਾ ਦੇ ਫਿਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਦੇ, ਯੇਹੀ ਭਾਤ ਹੈ
ਕੇ ਤੁਮਮੇਂ ਸੇ ਜੋ ਦੁਨਿਆ ਯਾਹੇਗਾ ਪੋਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋਗਾ।
ਔਰ ਜੋ ਆਪੇਰਤ ਯਾਹੇਗਾ ਹਮ ਉਸਕੀ ਦੁਨਿਆ ਭਜਾਏਗੇ, ਅਲਾਹ ਕੀ ਕੁਦਰਤ
ਅਰਯਾਨ ਮੇਂ ਨਹੀਂ, ਔਰ ਫਾਲਾਤ ਕਾ ਤਾਲ਼ੁਕ ਭੀ ਅਰਯਾਨ ਸੇ ਨਹੀਂ, ਤੋ ਫਿਰ
ਹਮਾਰੀ ਸਾਰੀ ਮਫੇਨਤ ਭੇਕਾਰ ਹੈ, ਈਸਲਿਖੇ ਭੇਕਾਰ ਹੇਕੇ ਕੁਦਰਤ ਹਮਾਰੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ

ਕੁਦਰਤ ਅਰਯਾਨ ਭਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਕੇ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ, ਫਾਂ ਲੋਗ ਯੇਹੀ ਕੇਹਤੇ
ਹੈ ਕੇ ਤੁਮ ਪਹੇਲੇ ਅਰਯਾਨ ਭਜਾਓ, ਫਿਰ ਤੁਮ ਅਲਾਹ ਸੇ ਦੁਆ ਮਾਂਗੋ, ਓਲੀ ਭਾਤ
ਕਰਤੇ ਹੈ, ਅਲਾਹ ਕੋ ਨ ਪਹੇਚਾਨਨੇ ਕੀ ਵਯਹ ਸੇ, ਕੁਆਨ ਕੇ ਖਿਲਾਫ਼, ਔਰ
ਹਦਿਖ ਕੇ ਭੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ ਯੇ ਭਾਤ, ਸਹੀ ਭਾਤ ਯੇਹੇ ਕੇ ਤੁਮ ਅਲਾਹ ਸੇ ਮਾਂਗੋ
ਉਸਕੇ ਦੇਨੇ ਕੇ ਜਾਹਤੇ ਕੇ ਸਾਥ, ਅਲਾਹ ਕੇ ਜਾਹਤੇ ਕਥਾ ਹੈ ? 'ਧੰਧਾ-ਕ ਨਯਭੁਦੁ
ਵਧੰਧਾ-ਕ ਨਸ੍ਤਧੰਨੁ' ਯੇ ਉਸਕੇ ਦੇਨੇ ਕੇ ਜਾਹਤੇ ਹੈ, 'ਕੇ ਮੇਂ ਤੇਰੀ ਧੰਯਾਦਤ ਕਰਕੇ
ਤੁਯ ਸੇ ਲੇਤਾ ਹੁੰ.'

ਐਕ ਈਸ ਕਲੇ ਕੇ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਹੈ, ਔਰ ਐਕ ਈਸ ਕਲੇ ਕਾ ਧੰਯਾਸ ਹੈ,
ਕਲੇ ਕੀ ਦਯਾਪਤ ਕਲੇ ਕਾ ਧੰਯਾਸ ਵਾਸਿਲ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹੈ, ਔਰ ਹਦਿਖ
ਯੇ ਭਾਤਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕੇ ਕਲੇ ਕੇ ਧੰਯਾਸ ਕੇ ਭਗੋਰ ਹਰਾਮ ਸੇ ਨਹੀਂ ਭਯਾ ਜਾ ਸਕਤਾ,
ਕਲੇ ਕਾ ਧੰਯਾਸ ਯੇਹੇ ਕੇ ਯੇ ਕਲਾ ਈਸੇ ਹਰਾਮ ਸੇ ਰੋਕ ਦੇ, ਕਲੇ ਕਾ ਧੰਯਾਸ
ਕਲੇ ਕੀ ਦਯਾਪਤ ਸੇ ਹੋਗਾ।

ਕਲੇ ਕੀ ਦਯਾਪਤ ਕੇ ਭਾਰੇ ਮੇਂ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਮੇਂ ਆਮ ਗਲਤ ਫ਼ੇਹਮੀ ਯੇ ਹੈ ਕੇ
ਕਲੇ ਕੀ ਦਯਾਪਤ ਤੋ ਗੈਰੋਂ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹੈ ਹਮਤੋ ਹੇਹੀ ਕਲੇ ਵਾਲੇ, ਵਾਲਾਂ ਕੇ
ਅਲਾਹ ਖ਼ੁਦ ਈਮਾਨ ਵਾਲੋਂ ਕੋ ਈਮਾਨ ਲਾਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈ, ਈਮਾਨ ਕੀ
ਦਯਾਪਤ ਈਮਾਨ ਵਾਲੋਂ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹੈ, ਔਰ ਗੈਰੋਂ ਕੋ ਦਯਾਪਤ ਈਸਲਾਮ ਕੀ ਹੈ ਭਯੀ
ਗਲਤਫ਼ੇਹਮੀ ਯੇ ਹੁਏ ਕੇ ਈਮਾਨ ਵਾਲੋਂ ਨੇ ਈਮਾਨ ਕੀ ਦਯਾਪਤ ਗੈਰੋਂ ਕੇ ਲਿਖੇ
ਸਮਝ, ਜਭਕੇ ਉਨ ਕੋ ਭਜਾਏ ਯੇ ਈਮਾਨ ਕੇ ਫਾਓ, ਮਗਰ ਯੇ ਭਨਭੇਠੇ ਮੁਫ਼ਧ, ਅਭ
ਜਭ ਈਮਾਨ ਕਾ ਫਾਵਾ ਆਯਾ ਤੋ ਹਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਈਮਾਨ ਸੇ ਪੂਰੀ ਤਰਹ ਮੁਤਮਧਨ
ਹੋਗਯਾ, ਵਾਲਾਂ ਕੇ ਹਕੀਕਤ ਯੇਹੇ ਕੇ ਜ਼ੁਤਨਾ ਈਮਾਨ ਉਸ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆਤਾ ਜਾਏਗਾ,
ਉਸੀ ਕੇ ਭਕਦਰ ਯੇ ਅਪਨੇ ਈਮਾਨ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਹੋਗਾ, ਔਰ ਨਿਫ਼ਾਕ
ਕਾ ਖ਼ੋਫ਼ ਉਸਕੇ ਅੰਦਰ ਭਯਹਤਾ ਜਾਏਗਾ, ਔਰ ਜ਼ੁਤਨਾ ਈਮਾਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਤਾ
ਜਾਏਗਾ, ਉਤਨਾ ਹੀ ਈਮਾਨ ਸੇ ਭੇ ਫ਼ਿਕਰ, ਔਰ ਅਲਾਮਤੇ ਨਿਫ਼ਾਕ ਖ਼ੂਭਿਆਂ ਭਨਤੀ
ਜਾਏਗੀ। ਖ਼ੁਦ ਭੋਲਨਾ ਖ਼ੂਭੀ ਹੋਗੀ, ਖ਼ਿਆਨਤ ਕਰਨਾਂ-

ખૂબી હોગી, વાદા ખિલાફી કરને વાલો કો અકલમંદ કહા જાયેગા, હઝરત હંઝલા રદિ. ઓર હઝરત અબૂ બકર રદિ. ને કોઈ એસા કામ નહીં કિયા થા, સિફ ચકીન કી વોહ કેફીયત ઘર પે ન રહી, તો ઉન્હે નિફાક કા કર હો ગયા.

જબ સુબહ સે શામતક ઈમાન કી દઅવત દી જાતી થી તો અંદર ઈસ તરહ ચકીન બના હુઆ થા, કે આદમી ગુનાહ કર કે બેથેન હોતા થા, કચૂંકે હુઝૂર ﷺ ને ફરમાયા થા કે જુસ આદમી કો નેક અમલ સે ખૂશી હો, ઓર બુરા કામ હોગયા હો ઉસપર ગમ હો, તો યે ઉસ કે ઈમાન કી અલામત હે, શરીઅત હુકમ સે નહીં ચલા કરતી, વોહ તો અંદર કા ચકીન શરીઅત કા તકાજ કરતા હે, કે મેરા રબ ઈસ વકત મુજ સે કયા ચાહતા હે.

અવ્વલ તો ઈમાનવાલે સે ગુનાહ હોગા નહીં, અગર હોગયા તો ઉસકા ઈમાન ઉસે ગુનાહ સે પાક કરવાને કે લિએ લાયેગા, એક સહાબી રદિ. સે ઝિના હોગયા, તો અપને આપકો લાકર ખુદ પેશ કિયા, હુઝૂર ﷺ ને મુંહ ફેર લિયા, આપ ચાહતે યે કે બાત ટલ જાએ, લેકિન સહાબી રદિ. કેહ રહે હે કે મેને ઝિના કરલિયા, યે કચૂં એસા કેહ રહે હે ? હાલાં કે ઉન્હે કિસી ને ઝિના કરતે હુએ દેખા નહીં થા, યે ઉન કે અંદર કા ચકીન એસા કરા રહા હે કે યહાં પાક હોજાઈ તો આખેરત સે બચ જાઈ.

ઈસલિએ કલ્મે કી મહેનત સે ઉમ્મત કો કલ્મે કી દઅવત પર લાના હે, તાકે ઈમાન કી મહેનત સે વોહ ચકીન બને, જો અલ્લાહ કે વાદો કે ચકીન પર ખબા કર દે, ઓર અલ્લાહ કે અવામિર પર ખબા કર દે. ઓર અલ્લાહ કે અવામિર હમારે ચકીની સબબ બનજાએ, ઈતના ઈમાન સીખનાં ફર્જ હે કે યે કલ્મા હમે અરબાબ કે ચકીન સે નિકાલ દે, ફિર ઈમાન કી દઅવત કે સાથ, આમાલ કી દઅવત, આખેરત કી દઅવત, ચેહી હર નબી કા તરીકા રહા હે.

મુસલમાનો પર જો હાલત આતે હે, તકલીફે બિમારિયાં, મુસીબતે મુકદમે કર્મે વગેરે, ઈસમે ઈમાન વાલા અગર અપને હાલાત કો આમાલ સે જોડેગા તો યે હાલાત ઉસકી તરબિયત કરેગે, બેઈમાન, હાલાત કો અરબાબ કે સાથ જોડેગા. કચૂંકે ઉન્હે અરબાબ દિએ હે ઓર ઈમાન વાલો કો અહકામ, તો કયા ઈમાન વાલે અરબાબ નહીં ઈપ્તિયાર કરેગે ? ઈમાનવાલે તો સિફ હુકમ કી બુન્યાદ પર અરબાબ ઈપ્તિયાર કરેગે, -

ઔર ઈમાનવાલા અરબાબ મે ભી અલ્લાહ કે અહકામ તાલાશ કરેગા.

અપને આપ કો ચકીની અરબાબ પર લાએ, ચકીની અરબાબ પર વોહ આએગા જો ઈમાન કે હલ્કે કાઈમ કરેગો, સહાબા રદિ. ઈમાન કે હલ્કો સે ઈમાન બનાતે થે, ઉમ્મત કે ઉમૂમ મે ઈમાન કે હલ્કે ઉમ્મત કે ઉમૂમ મે આમાલ કી હકીકત કો હાસિલ કરને કી ફિકરે, ચે સબ આમ હોગા તબ અલ્લાહ રબૂબ ઈઝઝત વોહ નુસ્તે, વોહ બરકતે, વોહ રહમતે લાએગે, જો સહાબા રદિ. કે દોરે મે હુઈ.

હુઝૂર ﷺ ને અપને હર ઉમ્મતી કો કલ્મે કી દઅવત દેનેવાલા બનાયા થા, હરએક જાનતા થા કે મે ઉમ્મત કી હિદાયત કા જરીયા હું, 'તુમ-ઈન્સાનો કી નફા રસાની કે લિએ ભેજે ગએ હો(આલે ઈમરાન)કયા હે નફા રસાની ? કે 'તુમ તઆફફ કરાતે હો અલ્લાહ કા' ચાની કલ્મે કી દઅવત દેતે હો ઔર ઈન્સાનો કે અંદર સે અરબાબ કા ચકીન નિકાલતે હો, ઔર ઉસ કે સાથ ચે શર્ત લગી હુઈ હે, કે 'ખુદ અપને અંદર અલ્લાહ કી ઝાત, ઔર સિફાત, ઔર રૂબૂબિયત કા ચકીન રખતે હો'.

હિદાયત, હિદાયત કી દુઆઓ સે નહી, બલકે હિદાયત કી દુઆએ ભી કલ્મે કી દઅવત સે કબૂલ હોગી, જબ ઉમ્મત મે સે દઅવત નિકલ જાએગી તો ઉમ્મત મે સે હિદાયત કી દુઆ કબૂલ હોના બંદ હોજાએગી, કચૂંકે કલ્મે કી દઅવત દુઆ કી કબૂલિયત કે લિએ શર્ત હે.

હમે ઈમાન સે ગાફિલ કિયા ઈમાન કે દાવે ને, ઈમાન કે દાવે નહી, અલ્લાહ કો ઈમાન કી દઅવત પસંદ હે, જો ઈમાન કા દાવા કરેગા ઉસપર અલ્લાહ ઈમ્તેહાન ડાલ દેગે, કેસે કહા તુમને કે ઈમાન લેઆએ, હાલાં કે ઈમાન તુમ્હારે દિલો મે દાખિલ નહી હુવા, 'લમ્ તુઅમિનુ વલા કિન ફુલૂ-અસ્લમ્ના' અલ્લાહ રબૂબ ઈઝઝત ખુદ કેહરહે હે, 'ચે ઈમાન નહિ લાએ ઈસ્લામ લાએ હે.'

ઔર જબ ઈમાન નહી હોતા તો દીન અપની સતહ સે ગીરતે ગીરતે ફરા-ઈઝ પર આજતા હે, ચે ફરાઈઝ કુફ ઔર ઈસ્લામ કી આળ ઔર દીવાર હે સિફ, અગર ચે દીવાર ભી બીચ સે હટ જાએ તો બંદા કુફતક પહોંચ ગયા, મુતમઈન ન હોજાએ કે નમાઝ તો હમ પઢ્હતે હી હે સિફ નમાઝ ચા સારે ફરાઈઝ હી સિફ દીન નહી હે, ફરાઈઝ તો કુફ ઔર ઈસ્લામ કી આળ હે સિફ, મૌલાના યૂસુફ સાહબ રહ. ફરમાતે થે ઉમ્મત મે ઈમાન કી દઅવત,

ਜਤਮ ਹੋਗੀ ਤੋ ਸਭ ਸੇ ਪਹੇਲੇ ਮੋਆਸ਼ਰਾ ਮੁਰੰਦ ਹੋਗਾ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਪਛੱਤੇ, ਮਗਰ
 ਸ਼ਾਕਲੇ ਗੈਰੋ ਕੀ, ਲਿਭਾਸ ਗੈਰੋ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਪਛੱਤੇ ਤਿਜਰਤ ਗੈਰੋ ਕੀ, ਨਮਾਜ਼
 ਪਛੱਤੇ ਸ਼ਾਇਆਂ ਗੈਰੋ ਕੀ, ਗੋਥਾ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਈਨ ਨਾਮ ਰਖਿਆ ਏ ਨਮਾਜ਼ ਕਾ, ਫਾਵਾਂ
 ਕੇ ਧੇ ਆਪਰੀ ਘੀਬ ਰੇਹਗਥ ਏ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਉਸਕੇ ਯਾਦ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਥਸਲਿਥੇ ਕੇ
 ਯੁਸ ਨੇ ਨਮਾਜ਼ ਕੋ ਹਲਕਾ ਸਮਝਾ ਔਰ ਨਮਾਜ਼ ਸੇ ਥੰਨਕਾਰ ਕੀਥਾ, ਉਸਨੇ ਕੁਝ
 ਕੀਥਾ, ਫਾਂ ਫੁਕਾਨ ਕੇ ਮੁਕਾਮਲੇ ਮੈਂ ਨਮਾਜ਼ ਕੋ ਹਲਕਾ ਸਮਝਨਾ।

ਸਿਫ਼ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਵਾਧੋ ਕਾ ਥੰਨਕਾਰ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਕਾ ਥੰਨਕਾਰ ਗੈਰ ਥੰਮਾਨ
 ਵਾਲਾ ਥੋਡਾ ਛੀ ਕਰੇਗਾ, ਥੰਮਾਨਵਾਲੇ ਪਰ ਨਮਾਜ਼ ਝਰ੍ਹ ਏ-ਤੋ ਫਿਰ ਨਮਾਜ਼ ਕਾ
 ਥੰਨਕਾਰ ਕੌਨ ਕਰੇਗਾ ? ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਥੰਨਕਾਰ ਸੇ ਮੁਰਾਦ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਝਰ੍ਹਾਥਲ
 ਸੇ ਥੰਨਕਾਰ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਰੋਜ਼ੁ ਕੈਸੇ ਖਿੱਧ ਲਾਯੇਗੀ ? ਨਮਾਜ਼ ਸੇ ਯੀਮਾਰੀ ਕੈਸੇ ਫੂਰ
 ਹੋਗੀ ? ਨਮਾਜ਼ ਸੇ ਸਿਹਤ ਕੀ ਫਿਝਾਯਤ ਕੈਸੇ ਹੋਗੀ ? ਅਲ਼ਾਹ ਕੇ ਵਾਧੋ ਕਾ
 ਥੰਨਕਾਰ ਛੀ ਕੁਝ ਏ, ਕੇ ਐਸੇ ਰਾਸ਼ਤੇਪਰ ਪਯਾ ਏ ਕੇ ਉਸ ਕਾ ਕੁਝ ਪਰ ਪਛੋਧਨਾ
 ਧਕੀਨੀ ਏ, ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਕਾ ਥੰਨਕਾਰ ਔਰ ਉਸਕੋ ਹਲਕਾ ਸਮਝਨਾ ਉਸੇ ਕੁਝ ਪਰ
 ਪਹੁੰਥਾ ਏਗਾ।

ਥਸਲਿਥੇ ਜਯ ਕਲੇ ਕੀ ਦਅਵਤ ਉਮਮਤ ਸੇ ਨਿਕਲ ਜਾਯੇਗੀ ਤੋ ਸਭ ਸੇ
 ਪਹੇਲੇ ਮੋਆਸ਼ਰਾ ਮੁਰੰਦ ਹੋਗਾ, ਫਿਰ ਜਹਨ ਮੁਰੰਦ ਹੋਗਾ ਫਿਰ ਕਲੇ ਮੁਰੰਦ ਹੋਗਾ,
 ਜਯ ਧਕੀਨ ਨ ਹੋਗਾ ਤੋ ਧੇ ਮਾਹੋਲ ਕੇ ਅਤੇਯਾਰ ਸੇ ਧਲੇਗਾ ਔਰ ਫਿਰ ਈਨ ਉਸ
 ਜਮਾਨੇ ਕੇ ਅਤੇਯਾਰ ਸੇ ਛੀ ਜਾਯੇਗਾ, ਕੇ ਉਸਕੇ ਧੈਸੇ ਫਾਵਾਤ ਹੋਂਗੇ, ਉਸੀ ਕੇ ਯਕਦਰ
 ਈਨਪਰ ਧਲੇਗਾ, ਤੋ ਫਿਰ ਉਸ ਨਾਕਿਸ ਈਨਪਰ ਨਾਕਾਮੀ ਆਯੇਗੀ ਯੁਸ ਤਰਫ
 ਯੇਈਨੀ ਕੀ ਵਜਹ ਸੇ ਨਾਕਾਮੀ ਆਤੀ ਏ, ਫਾਵਾਤ ਆਤੇ ਹੈ, ਥੰਸੀ ਤਰਫ ਕੀ ਨਾਕਾਮੀ,
 ਔਰ ਫਾਵਾਤ, ਨਾਕਿਸ ਈਨ, ਅਧੂਰੇ ਈਨ ਕੀ ਵਜਹ ਸੇ ਭੀ ਆਤੇ ਹੈ, ਕਾਮਿਲ ਈਨ
 ਕਿਸੇ ਕੰਫਤੇ ਹੈ ? ਕੇ ਕਾਮਿਲ ਈਨ ਥਸਕੋ ਕੰਫਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਅਲ਼ਾਹ ਮੁਖ ਸੇ ਥੰਸ
 ਵਕਤ ਕਥਾ ਧਾਹਰਫਾ ਏ, ਕੇ ਜੇ ਮੇਰਾ ਅਲ਼ਾਹ ਮੁਖ ਸੇ ਥੰਸ ਵਕਤ ਧਾਹ ਰਫਾ ਏ
 ਪੋਹ ਫੂਰ ਕੇ ਤਰੀਕੇ ਕੇ ਮੁਤਾਯਿਕ ਥੰਸ ਵਕਤ ਛੋ ਰਫਾ ਏ ਕੇ ਨਹੀਂ ਛੋ ਰਫਾ
 ਥੰਸਕਾ ਨਾਮ ਈਨ ਏ, ਔਰ ਫਮ ਨਾਕਿਸ ਈਨਪਰ ਧਲ ਰਫੇ ਹੈ, ਕਥੁੰਕੇ ਫਮਾਰਾ ਈਨ
 ਨਾਕਿਸ ਏ, ਥੰਸਲਿਥੇ ਕੇ ਫਮੇ ਅਪਨੇ ਈਨ ਸੇ ਕਾਮਧਾਯੀ ਕਾ ਧਕਿਨ ਨਹੀਂ ਏ,
 ਔਰ ਧਕੀਨ ਯਨੇਗਾ ਦਅਵਤ ਸੇ, ਥੰਮਾਨ, ਥੰਮਾਨ ਕੀ ਮਫੇਨਤ ਸੇ ਯਨੇਗਾ।

ਆਜ ਉਮਮਤ ਨੇ ਅਮਲ ਸੀਯਾ, ਧਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀਯਾ, ਥੰਸਲਿਥੇ ਯਾਵਯੂਦ
 ਅਮਲ ਕੇ ਨਾਕਾਮ ਏ, ਔਰ ਯਾਵਯੂਦ ਆਮਾਵ ਕੇ ਯਾਤਿਲ ਗਾਲਿਯ ਏ,-

બાતિલ કે મુકાબલે પર અમલ નહીં આયા કરતા બલકે બાતિલ કે મુકાબલે પર ચકીન આયા કરતા હે, ફિર જે અઅમાલ ચકીન વાલે હોગે વોહ મુકાબલા કરેગે તમામ અરબાબ કા પરના અઅમાલ કા અરબાબ સે કોઈ મુકાબલા નહીં ઇસલિયે કે ઇસકે પાસ અમલ કી શકલ હે, ઇસકે પાસ કારખાને કી શકલ હે, શકલ કે મુકાબલે પર શકલ આ ગઈ, જબ શકલ કે મુકાબલે પર શકલ આયેગી તો એક શકલ કો છોળદિયા જાયેગા, કોનસી શકલ કો છોળા જાયેગા ? મોજૂદ કો ઇપ્તિયાર કિયા જાયેગા ઓર જે શકલ મવહિદ હે થાની ખુસપર વાદે હે, ઇસકો છોળદિયા જાયેગા.

મોજૂદ શકલ કયા હે ? ચે કારખાને હે, દુકાને હે, મુલાખેમત હે, જમીને હે, હુકૂમતો હે, જરાઅતો હે, સરમાયા દારિયો કે નકશો હે, ઓર મવહિદ શકલ? ચે નમાઝ હે, ઝિક્ર હે, તિલાવત હે, ચે અઅમાલે સાલેહા હે, અગર ચકીન નહીં બદલેગા તો મોજૂદ શકલો કે મુકાબલે મેં મવહિદ શકલ કો છોળદિયા જાયેગા.

કામિલ દીન વોહ હે જે ઇમાન કે તકાજે પર હો, જે દીન ઇમાન કે તકાજે પર આયેગા વોહ દીન માહોલ કો નહીં દેખેગા, વોહ દીન હાલાત કો નહીં દેખેગા, વોહ દીન હુકૂમતો ઓર જરાઅતો કો નહીં દેખેગા, કયૂં કે દીન આ રહા હે અંદર કે તકાજે પર, માહોલ સે ઇમાન વાલા દીન ટકરાયા કરતા હે, ઓર બગેર ઇમાન વાલા દીન માહોલ કે પાબંદ હોકર ચલેગા.

ઉમ્મત કે અંદર જે દીન આ રહા હે વોહ નાકિસ આ રહા હે ઓર ઇસ નાકિસ દીન પર અલ્લાહ કે વાદે ન કભી પૂરે હુએ હે ઓર ન કભી પૂરે હોગે ઇસલિયે કે અલ્લાહ કી તરફ સે કામ્યાબી કા જે વચાદા હે વોહ કામિલ દીન પર હે, હમારા દીન જુઝવી હે, ઇસલિયે કે દીન હમારી જુંદગીયો મેં દઅવત કે રાસ્તે સે નહીં આ રહા હે.

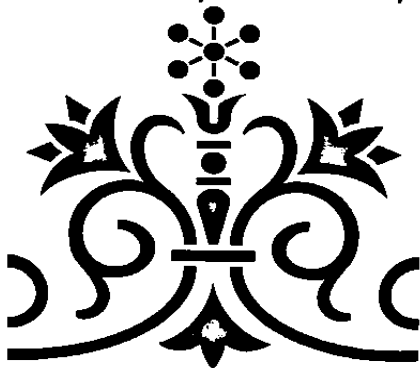
ચે દઅવત કી મહેનત હર ઉમ્મતી કી ખુમ્મેદારી હે, બગેર કલ્મે કી મહેનત કે ચકીન નહીં બનેગા, ઇસ ઉમ્મત મેં અલ્લાહ ને ઇસ્તેઅદાદ રખી હે, કયૂં કે અબ કોઈ નબી નહીં આયેગા, બલકે ગુબુબ્બત વાલી મહેનત હી અલ્લાહ ને એક એક ઉમ્મતી કે હવાલે કરદી હે, ઇસલિયે અબતક કી ગુજરી હુઈ જુંદગી પર ઇસ્તિગફાર કરે કે હમને અબ તક ચે બાત નહીં સમજી કે હમ ઇન્સાનો કી હિદાયત કા જરીયા હે. બાબે જુર્મ ઓર તોબહ કરને કી બાત હે કે મેં આજ તક અપને આપ કો તાજુર સમજતા રહા, મેં આજ તક અપને આપ કો કાશતકાર સમજતા રહા.

નહી મેં તો નબી કા ઉમ્મતી હું ઔર બ હેસીયત ઉમ્મતી હોને કે મેરે
 ખુમ્મે બુબુખ્ત વાલા કામ હે, ખુતના ઈસ રાહ મે ફિરેંગે, ઔર ખુતની દઅવત
 દેંગે, અપના ચકીલ બનેગા ઔર ઉમ્મત સહી ચકીલ ઔર અમલ પર
 આઓગી, ઈસકે લિએ મૌજૂદ કુબાનિયો સે આગે બબ્હે ઔર હર સાલ ચાર
 ચાર મહીને લગાને કી નિચ્ચતે કરે.

(માખૂજ અઝ બચાન હઝરત મૌલાના સઅદ સાહબ દા.બ.)

ચે કિતાબ સાથીયો કે ફાઈદે કે લિયે લિખી ગઈ છે, ઈસલિયે ઈસ મે
 આપ કા તઆવુન બહોત જરૂરી છે, હમ આપ કે મશ્વરે કે ખ્વાહિશ મંદ છે,
 હર એડીશન કે વકત કિતાબ કો સહી કિયાજતા છે, ઔર મશ્વરે કે મુતાબિક
 કુછ ન કુછ તબદીલિયાં હોતી રેહતી છે, ઈસલિયે ઈસ કિતાબ મે લિખે ગયે
 કિસી ભી મજમૂન સે અગર બેહતર મજમૂન આપકે પાસ હે તો હમે જરૂર
 ભેજે, ઈન્શાઅલ્લાહ અગર હમારે મજમૂન સે બેહતર માલૂમ હુવા તો મશ્વરે
 કે બાદ ઈસ મજમૂન કો કિતાબ મે લિખદિયા જાયેગા.

બગેર ઈજાઝત કે ઈસ કિતાબ કી નકલ કર દી ગઈ છે લેહજા ઈસ
 કિતાબ કો ખરિદને મે એહતિયાત બરતે, ઈસ કિતાબ કે ટાઈટલ ન. ૩ પર
 બુક સેન્ટર કે જો પતે દિયેગયે હે વહી સે ખરિદે, વરના હમ સે રાબેતા કરે,
 પતા ઈસતરહ છે, હાફિઝ સઈદ અહમદ, મુકામ પોસ્ટ ઈનાઈ, તાલુકા વાંસદા,
 વાયા બીલીમોરા, જીલા નવસારી, ગુજરાત, ઈંડયા, પીન કોડ નંબર, ૩૯૬ ૫૯૦,
 મોબાઈલ નંબર, ૯૪૦૮૭ ૨૩૧૩૬ / ૯૪૨૮૫ ૪૨૪૬૪ / ૮૭૫૮૬ ૪૮૪૨૪.

નિસ્ખત

પૂરી કાએનાત કો અલ્લાહ ને અપને અમે કુલ સે પૈદા ફરમાયા, ઓર જુસ મકસદ કે લિયે પૈદા કિયા હે ઉસ મકસદ કો પૂરા કરને મે લગા રહેતા હે, ચાની અલ્લાહ કે હુકમ કી ખિલાફ વરજી નહી કરતી. લેકિન ઈન્સાન કો અલ્લાહ ને યોગા સા ઈપ્તિસાર દિયા હે ભલે ઓર બૂરે કા અગર ઈન્સાન ભલાઈ કી લાઈન કી મેહનત કરેગા તો ઈન્સાન ફરિશતો સે ભી ઉચા ચલા જતા હે, ઓર અગર બુરાઈ પર મેહનત કરતા હે તો ઈન્સાન જાનવર બન જતા હે, બલ્કે જાનવર સે ભી ગયા ગુજરા બન જતા હે.

ઈન્સાન કે સામને દો રાસ્તે હૈ, 'ખૈર' કા ચાની અલ્લાહ ઓર ઉસ કે રસૂલ ﷺ કે બતાયે હુયે રાસ્તે પર ઉનકી મરજી કે મુતાબિક ચલે, ઓર દૂસરા રાસ્તા 'શર' કા હે, કે અલ્લાહ ઓર ઉસકે રસૂલ ﷺ કે હુકમ કે ખિલાફ ઓર અપની મન ચાહી જુંદગી ગુજરે, ઓર ઈસતરહ જુંદગી ગુજરેગા તો ફિર જહન્નમ મેં ઉસકી કોઈ મરજી નહી ચલેગી, 'ચુરીદૂ-ન અંચુષ્ટિયૂ મિનન્નારિ વમાહુમ ઊમારિજિમ મિન્હા વ-લકુમ અજબુમ મુકીમ' વોહ લોગ જહન્નમ સે નિકલને કા ઈરાદા કરેગે હાલાં કે વોહ ઉસ સે નિકલ નહી સકતે ઓર ઉનકે લિયે હમેશા વાલા અજબ હોગા.

અબ અગર ઉસને અપની મરજી કો કુર્બાન કરકે અલ્લાહ કી મરજી પૂરી કરદી તો ગોચા ઉસને બો દિયા, જેસે ખેત મેં દસમન અનાજ બો દિયા તો જબ ઉગેગા તો સો મન બનકર નિકલેગા, ઈસી તરહ ઈન્સાન અગર અપની મરજી કો અલ્લાહ કી મરજી મેં બો દેગા ઓર કુર્બાન કરદેગા તો ઈન્સાન કી મરજી આખેરત મેં ઉગેગી, 'વ-લકુમ-ફીહા મા તશતહી અનફુસુકુમ વ-લકુમ ફીહા મા તદફિન' જન્નત કે અંદર તુમ કો વોહ સબ કુછ મિલેગા જુસકી તુમ્હારા નફસ ખવાહિશ કરેગા, ઓર જુસકો તુમ ચાહોગે. ઈસીતરહ દુન્યા કી જુંદગી હી અસલ જુંદગી હે, ઈસ લિયે કે ઈસી પર આખેરત કી ઓર દુન્યા કી જુંદગી બનને ઓર બિગળને કા દારોમદાર હે.

ઈન્સાન કો અલ્લાહ ને દો નેઅમતે દી હે, એક જાન દૂસરા માલ અબ ઈન્સાન કી ચાર નિસ્ખતે હૈ, ઉન ચારોપર જાન ઓર માલ લગાના હે, અલ્લાહ કે હકમ ઓર નબી ﷺ કે તરીકે કે મુતાબિક.

(૧) આમ જનદારો વાલી નિરખત, જેસે ભૂક લગે તો ખાના, ખાસ લગે તો પીના, ગરમી શર્દી કા ઈન્તેજમ કરના ઓર અપાની જરૂરતો કો પૂરા કરના.

(૨) ફરિશ્તો વાલી નિરખત, જે ઈબાદત કે જરિયે પૂરી હોગી, યાની નમાઝ, રોજા, હજ, ઝકાત.

(૩) ખિલાફતે ખુદાવંદી વાલી નિરખત, યાની અખ્લાક ઓર હમદઈ પર યાની ભુકો કો ખાના ખિલાયે કયૂંકે રઝઝાક કા ખલીફા હે, દૂસરો પર રહમ કરે કયૂંકે રહીમ કા ખલીફા હે, દૂસરો કી ગલતિયો કો માફ કરે કયૂંકે ગફફાર કા ખલીફા હે.

(૪) નયાબતે નુબુવ્વત વાલી નિરખત, કયૂંકે આપકે બાદ કોઈ નબી નહી, લેહાજા દઅવત વાલા કામ કરે.

પેહલી નિરખત પર અપના જાન, માલ ઉતના લગાએ ગુતને કી હમે જરૂરત હે, જેસે ઢૈતુલ ખલા મેં હમ ઉતના હી વકત લગાતે હે ગુતને કી જરૂરત હોતી હે.

દૂસરી નિરખત ફરિશ્તો વાલી યાની ઈબાદત રોજા નમાઝ, ઝકાત ઓર હજ, ઈબાદત કો એસે તરીકે પર કરના હે કે ઈબાદત કા મિજાઝ પેદા હોજાએ, યાની જેસે નમાઝ કા ઈસ તરહ પઠાહના કે અલ્લાહ કે હુકમો પર જાન લગાને કા મિજાઝ પેદા હોજાએ, કયૂંકે પૂરી જાન કો અલ્લાહ કે હુકમો પર લગાના હે, ઓર પૂરે બદન કો અલ્લાહ કે હુકમો મેં જકબના હે, આંખ, કાન, જુબાન હુકમો મેં જકબના હુવા, હાથ પેર પર પાબંદી, હતા કે દિલો દિમાગ પર પાબંદી હોતી હે, અગર નમાઝ વાલા મિજાઝ ઈન્સાન કે અંદાર પેદા હોજાએ તો નમાઝ કે બાહર ભી અલ્લાહ કે હુકમો કા પાબંદ હોગા.

ઝકાત એસે તરીકે પર અદા કી જાએ કે માલ કો અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં, ખૈર કે કામો મેં ખર્ચ કરને કા મિજાઝ પેદા હોજાએ. ઓર રોજે કા મિજાઝ ચેહે કે અપને તકાજો કો દબાને કા મિજાઝ પેદા હોજાએ, જબ ઈન્સાન કે અંદર તકાજો કો દબાકર જાન ઓર માલ લગાને કા મિજાઝ બન જાવે તો અબ ઈન્સાન 'ઈન્ની જાએલુ-ન ફિલ અર્દ ખલીફહ' યાની ખિલાફત કા હક અદા કરને વાલા બનેગા.

અલ્લાહ ને ઈન્સાન કો અદ્લ ઓર ઈન્સાફ ઓર અખ્લાક ઓર-

એહસાન કા હુકમ દિયા હે, 'ઈન્સાલા-હ ચઅમુરકુમ બિલ અદ્લિ-વલ ઈહસાન' અબ આદમી સિફ રોજે કે અંદર હી નહી બલકે જહાં જરૂરત પળેગી તકાજે કો વહાં દબાએગા, સિફ ઝકાત કે અંદર હી માલ નહી લગાએગા બલકે જહાં જરૂરત પળેગી વહાં લગાએગા, ચે ચીજે જબ ઈન્સાન મેં પેદા હોગી તો અખ્લાક આએગે, મામલાત ઔર મયા-શરત ભી બનેગી, ખુસકે નતીજે મેં વોહ દૂસરોપર જાનો માલ લગાએગા ઔર જાનો માલ લગાને મેં અપને તકાજે કો દબાએગા.

અદ્લ ઔર ઈન્સાફ કે માને ચેહે કે તેરે ખુમ્મે જો કામ હે વોહ કર, લેહાજા જબ ઝકાત અદા કરેગા તો ચે અદ્લ ઔર ઈન્સાફ મેં આએગા લેકિન ઝકાત કા માલ ખતમ હોગયા લેકિન જરૂરત મંદ બાકી રેહ ગયા, ચા કોઈ પરેશાન હાલ હે, ઈનકો જો માલ દેગા ચે બતોરે અખ્લાક એહસાન કે હોગા, ઈસ તરહ દુન્યવી જરૂરતે હરએક કી પૂરી હોગી, અબ નબી કી નયાબત મેં જો કામ હમેં મિલા હે ઉસ કે જરિયે લોગો કી હમેશા હમેશા કી જો જરૂરત હે વોહ પૂરી હોગી, ઔર હમેશા હમેશા કી તકલીફ જાતી રહેગી, ઔર અલ્લાહ હમ સે કિતના ખૂશ હોગા.

ઈન્સાન જો મેહનત કરતા હે ઉસ સે દો માયા તય્યાર હોતી હે, એક માયા ઈન્સાન કે અંદર બનતી હે ઔર એક માયા ઈન્સાન કે બાહર બનતી હે, ઈન્સાન કે અંદર જો માયા બનતી હે વોહ ચેહે કે ચા તો ઈમાન બનેગા ચા કુફ્ર બનેગા, ઈસ્લમ બનેગા ચા જહાલત બનેગી, અલ્લાહ કા ધ્યાન બનેગા ચા ગફલત બનેગી વગેરહ. ઔર જો ઈન્સાન કે બાહર માયા બનતી હે ઉસ સે જાયેદાદ બનેગી, માલ બનેગા, બાબી દુકાન બનેગી, છોટી દુકાન બનેગી, વગેરહ.

લેકિન અલ્લાહ તાલા ને ઉસ માયા પર જો ઈન્સાન કે બાહર બનતી હે ઉસપર કામ્યાબી ઔર નાકામી કા દારોમદાર નહી બનાયા, કોઈ એહમિયત નહી દી, બલકે ઈન્સાન કે અંદર જો માયા બનતી હે ઉસકો કામ્યાબી ઔર નાકામી કા દારોમદાર બનાયા, અગર અંદર કી માયા બિન ગઈ તો દુન્યા ઔર આખેરત કી ખુંદગી બન ગઈ, ઔર અંદર કી માયા બિગળ ગઈ તો દુન્યા ઔર આખેરત કી ખુંદગી બિગળ ગઈ.

દુન્યા કી માફી ચીજે બદલ કિસી હે ઔર હુમુર કે તરીકો

ઔર સુન્નતો કી મિસાલ રૂઠ કિસી હે, તો બદલ મેં રૂઠ હોગી તો કામ કરેગા, રૂઠ કે બગેર બદલ કામ નહીં કરતા, તો એસે હી હુઝૂર ﷺ વાલા તરીકા અગર ખુંદગી મેં હે તો અલ્લાહ ઉસે કામ્યાબ કરેગા ઔર અગર હુઝૂર ﷺ વાલા તરીકા ખુંદગીયો સે નિકલ ગયા તો આદમી જહન્નમ કે કરીબ હોતા ચલા જાયેગા, ઔર આખિર મેં અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ઉસે જહન્નમ મેં ડાલ દેગે, ખુસકી વજહ સે વોહ નાકામ ઔર બરબાદ હો જાયેગા, હુઝૂર ﷺ કા તરીકા નહીં હે તો ઉસકી મિસાલ એસી હે જેસે આપકે ઘર મેં દસ પહેલવાન હે લેકિન ઉન દસો પહેલવાનો કી ખાલ નિકલી હુઈ હે, લાશો પળી હુઈ હે, ઉન પહેલવાનો કી લાશો આપકે કિસી કામ કી નહીં હે, તો જબ એક આદમી ને હુઝૂર ﷺ કે તરીકે કો છોળકર પંદરહ બળે-બળે કારખાને બનાએ યા પંદરહ ફ્લેટ બનાએ ઔર બળહયા કિસમ કી કારે ખરીદી તો સમજે કે યે લાશો તૈય્યાર કર રહા હે, ઈસી તરહ હુઝૂર ﷺ કે તરીકે કો છોળકર ખુતની ભી દુન્યા બનાઈ જાયેગી વોહ લાશો હે ઉનમેં મુસીબતો કે કીળે પળેગે.

તો અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ ﷺ કે ખુતને વાદે હે વોહ બિલકુલ સહી હે લેકિન વાદે તબ પૂરે હોગ જબ આમાલ ખાનદાર હો, ઔર અમલ તાકત વર હો, ખાલી અમલ કા ઢાંચા હો તો ઉસ પર કોઈ વાદા નહીં હે ઉસકી મિસાલ એસી હે કે જબ ભેંસ તાકતવર હોગી ઔર તંદુરસ્ત હોગી તો દુધ ઘી મિલેગા, લેકિન અગર સિફ ભેંસ કા ફોદુ હો યા ભેંસ મરી હુઈ હો તો ન ઉસ સે દૂધ મિલેગા ઔર ન ઘી, લેહાજા મેહનત કરકે આમાલ કો ખાનદાર બનાના પળેગા.

અગર ઈમાન કે સાથ આમાલે સાલેહા ખાનદાર બનાગાએ તો અબ અલ્લાહ કે વાદે દુન્યા કે ભી ઔર આખેરત કે ભી પૂરે હોગે, નમાઝ પર અલ્લાહ કા વાદા કામ્યાબી કા, ઝિક્ર પર ઈત્મિનાન કા, રોજે પર તકવે કા, તકવે પર બરકતો ઔર અલ્લાહ કી મદદ કા, ઔર મરતે વકત ફરિશતો કા ઈસ્તેકબાલ, કબ મેં જન્નત કી ખિબકી કા ખુલના, હથ મેં અર્શ કા સાથા, હિસાબ કી આસાની, પુલ સિરાત સે આસાની કે સાથ ગુજરના, ફિર જન્નત મેં ખતમ ન હોનેવાલી નેઅમતે હમેશાં હમેશાં કે લિયે. (અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ હમ સબ કો જન્નતુલ ફિરદોસ નસીબ કરમાએ આમીન. (હઝારત મો. ઉમર સા. પાલનપૂરી રહ. મલકુમાત)

અસ્માહ સે બેળ

મોહતરમ બુમુર્ગો દોસ્તો અજુમો હકતાલા શાનદુ ને હમ ઇન્સાનો કો ઈસ દુન્યા મેં ઈસ્તેમાલ કરને વાલા બનાયા હે, જાનદાર ઔર બે જાન ચીજો કો ઈસ દુન્યા મેં ઇન્સાન હી ઈસ્તેમાલ કરતા હે, કોઈ ઔર મખ્લૂક બ એતેબારે મખ્લૂક હોને કે ન ખુદ ઈસ્તેમાલ હો સકતી હે ન દૂસરી મખ્લૂક કો ઈસ્તેમાલ કર સકતી હે, લકળી ખુદ અપના ઈસ્તેમાલ નહીં કર સકતી, લોહા ખુદ ઈસ્તેમાલ નહીં હોતા, ઈસીતરહ દૂસરી બે જાન ચીજે હે ચેભી ખુદ ઈસ્તેમાલ નહીં હો સકતી, ઔર જીતની જાનદાર મખ્લૂક હે ઉનમેં સે ભી કોઈ મખ્લૂક એસી નહીં જો ઈન ચીજો કા ઈસ્તેમાલ કરે, અલ્લાહ તાલા ને ઈસ્તેમાલ કી સલાહિયત ઇન્સાન મેં રખી હે, ચૂં કે ઈસ સે કાએનાત કા ઈસ્તેમાલ કરવાના થા, કામ લેના થા, ઈસ લિયે ઈસ્તેમાલ કા મલકા અતા ફરમાયા.

અબ પળહા બે પળહા દેહાતી હો શેહરી હો, ચીજો કા ઈસ્તેમાલ કરને વાલા હાગા, ચહાંતક કે છોટા સા બચ્ચા ભી ચીજો કો ઈસ્તેમાલ કરને વાલા મિલેગા, ચૂં માલૂમ હોતા હે કે હકતાલા શાનદુ ને હર ચીજ પર ઈસ બાત કી મોહર લગા દી હે યા ઈસ બાત કા અમ્મ લગાદિયા હે, કે હમારા ચે ખલીફા, હમારા ચે બંદા જીસતરહ તુમહારા ઈસ્તેમાલ કરે ઈસ તરહ ઈસ્તેમાલ હોના હે, ઔર બે ચુનો ચિરા ઈસ્તેમાલ હોના હે.

એક લકળી હે વોહ ચે નહીં કેહ સકતી કે મુજે કુલાં કામ મેં મત લો, મુજે ઈમારત કે કામ મેં લેલો, ઇન્સાન કી અપની મરજી કી બાત હે ચાહે ઉસે ઈમારત મેં લગાએ ચાહે ઉસકા મિમ્બર બના દે ચાહે ઈધન બના દે, એક લોહા ચે નહીં કેહ સકતા કે મુજે કચા બનાઓ કચા ન બનાઓ, ચેહી નહીં બલ્કે એક જાનદાર ચે નહીં કેહ સકતા કે મુજે હલ મેં ન જોતો, મુજ સે કુઓં કા પાની ન ખિંચવાઓ, મુજ પર બોજ ન લાદો, મુજે ગાળી મેં જોત કર ઈસતરહ દિનબર કામ મત લો, ચે કુછ નહીં કેહ સકતા. ઇન્સાન કે આગે બે બસ હે, લાચાર હે, જીસ તરહ ચાહતા હે ઈસ્તેમાલ કરતા હે, જબતક જી ચાહતા હે ખેત મેં જોળો રખતા હે, જબ જી ચાહતા હે ગાળી મેં જોત લેતા હે, જબ જી ચાહતા હે ઉસકો જબહ કરકે ગોશ્ત ઈસ્તેમાલ મેં લાતા હે, જબ જી ચાહતા હે ઉસકી ખાલ કે જૂતે બના લેતા હે.

ઇન્સાન કે આગે સારી ચીજો કો બે બસ ઔર લાચાર બનાદિયા ગોયા
 મુસખ્ખર કરદિયા, ઔર ઇન્સાન કો ઉસકા ઇસ્તેમાલ કરનેવાલા બના
 દિયા, કોઈ ભી ઇન્સાન એસા નહી જો કિસી ન કિસી ચીજ કો ઇસ્તે-
 માલ ન કરતા હો, અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને ઇન્સાન કો પેદાઈશી એતે-
 બાર સે ચે બાત અતા ફરમાઈ હે કે ઇસે ચીજો કો ઇસ્તેમાલ કરના હે,
 ઔર ચીજો કો ઇસ કે હાથ મે આકર ઇસ્તેમાલ હોના હે, ઔર જો ભી
 ચીજો કો ઇસ્તેમાલ કરતા હે વોહ ઇસ બાત કી અલામત હે કે વોહ
 અલ્લાહ કા ખલીફા હે, અસલન સારી કારએનાત કે ઇસ્તેમાલ કરને
 વાલે તો અલ્લાહ હી હૈ, લેકિન અલ્લાહ ને અપને ખલીફે કો ઇસ કા
 કુછ દર્જે મે ઇખ્તિયાર અતા ફરમાયા હે, કે વોહ ઇન ચીજો કા ઇસ્તે-
 માલ કરે.

અબ ઇન્સાન જુન ચીજો કો ઇસ્તેમાલ કરતા હે વોહ સારી ચીજ
 બ જુબાને હાલ ચે કેહ રહી હે કે હમ તો બે બસ લાચાર હો કે ઇસ્તેમાલ
 હો રહે હે હાલાં કે તુમ હમારે માલિક ઔર ખાલિક નહી હો, લેકિન
 ખાલિક ઔર માલિક ને તુમહારે સામને બે બસ કરદિયા હે, લેકિન
 અગર તુમ અપને આપ કો ઇસ તરહ બે બસ નહી કરતે જુસ તરહ હમ
 તુમહારે આગે બે બસ હૈ, ઇસ તરહ તુમ ને અપને આપ કો માલિક ઔર
 ખાલિક કે આગે બેબસ નહી કિયા તો તુમહારી ખેર નહી હે, હર ચીજ ચે
 પુકાર પુકાર કર કેહ રહી હે.

જુસતરહ ઇન ચીજો મે સે કિસી કી કોઈ મરજી નહી ચલતી ઇસી
 તરહ ઇન્સાન કો ચાહિયે કે વોહ અપને રબ કે સામને અપને આપકો
 બે બસ ઔર લાચાર કરદે, કે તુમ હમારે માલિક હો જુસ તરહ ચાહો
 ઇસ્તેમાલ કરો, હમારી કોઈ ખ્વાહિશ નહી, કોઈ તમન્ના નહી, કોઈ અર-
 માન નહી, કોઈ મરજી નહી, કોઈ જોક નહી, કોઈ શોક નહી, આપ હમારે
 રબ હૈ, હમ આપકે બંદે હૈ, જુસ તરહ ચાહે આપ હમે ઇસ્તેમાલ કરે.

ગોયા ચૂં માલૂમ હુવા કે ચીજો કે ઇસ્તેમાલ મે ઇન્સાન કી કામ્યાબી
 નહી હે, અપને ઇસ્તેમાલ મે ઇન્સાન કી કામ્યાબી હે, ચે લાખ ચીજો કા
 ઇસ્તેમાલ કરતા હો ચે કામ્યાબ નહી હોગા, જબતક ચે અપના ઇસ્તેમાલ
 અલ્લાહ કી મન્ના કે મુતાબિક ન કરે, જુનહે ખુદ અપની જાત સે
 ઇસ્તેમાલ હોના આ ગયા અગરચે ઉનકે પાસ મુલ્ક હે ન માલ હે-

વોહ દુન્યા ઓર આખેરત મેં કામ્યાબ હોજાએંગે, ઓર જીન્હે દુન્યા કી ચીજે મિલ ગઈ મગર ઉન્હોં ને અપને રબ કો પેહચાના નહીં ઓર ઉસકી મન્શા કે મુતાબિક અપના ઈસ્તેમાલ જાના નહીં ઉનકે લિયે હલાકત હે ઓર તબાહી ઓર બરબાદી હે. પૂરે કુઆન કા ખુલાસા યે હે કે જીતને દિયે હુએ જોહર ઈન્સાન કે અંદર હે ઉન સબ કા સહી ઈસ્તેમાલ કરના જીન્હે આતા હે વોહ હોગે કામ્યાબ.

ઈન્સાન કા ખુદ અપના ઈસ્તેમાલ અવ્વલીન ઈસ્તેમાલ હે ઓર ચીજોં કા ઈસ્તેમાલ સાનવી (દૂસરે નંબર પર) ઈસ્તેમાલ હે, ચીજે બાદ મેં ઈસ્તેમાલ હોગી ઓર ચીજોં કે લિયે ઈન્સાન પેહલે ઈસ્તેમાલ હોગા, મસલન જેબ મેં પૈસા હે તો પૈસે કે લિયે પેહલે ખ્યાલ ચલેગા, ઈરાદા ચલેગા, મન્શા ચલેગી, ઉસકે બાદ હાથ ચલેગા, ફિર હાથ જેબ મેં જાએગા ફિર પૈસા નિકલેગા. મોટર ચલાને સે પેહલે ઈરાદા ચલેગા ફિર અપને આપકો ચલાકર મોટર મેં બિઠાએંગે ફિર મોટર કે ચલાને સે પેહલે નિગાહ ચલેગી, તો પેહલે ઈન્સાન ઈસ્તેમાલ હોગા ફિર ચીજે ઈસ્તેમાલ હોગી, પૂરી કાએનાત કે ઈસ્તેમાલ મેં પેહલે ઈન્સાન ઈસ્તેમાલ હોગા ઓર બાદ મેં ચીજે ઈસ્તેમાલ હોગી.

અબ અગર પેહલા ઈસ્તેમાલ બિગળા હુવા હો, યે હાથ બિગળા હુવા હો, યે નિગાહ બિગળી હુઈ હો, યે દિલ બિગળા હુવા હો, યે ગલત ઈસ્તેમાલ હો રહે હો તો ફિર સાનવી મેં ખેર નહીં આને કી, ઈસલિયે અંબિયા અલ. ને યે બાત સમજાઈ કે એ ચીજોં કે ઈસ્તેમાલ કરને વાલે ઈન્સાન યે ન સમજ લે કે ચીજે મેરે હાથ મેં આને સે કામ્યાબ હો જાઈગા ઈસલિયે કે ચીજોં કા ભી કિસી સે જોળ હે, યે આજાદ નહીં હે, બનાને વાલે ને બે-લગામ નહીં છોળદિયા ઓર ઉસકે ઈસ્તેમાલ પર કિસી કો કુદરત નહીં સિવાયે અલ્લાહ કે, અંદર કી બુન્યાદ ઓર ખાસ્સા ઓર જીસ સિફત કે ઓર મકસદ કે લિયે વોહ બનાયા ગયા હે, વોહ ચીજ ખુદા ને અપને હાથ મેં રખી હે, ગોયા અલ્લાહ ને અસલ ઈસ્તેમાલ અપને હાથ મેં રખ્યા હે ઓર જાહિરી ઈસ્તેમાલ ઈન્સાન કે હાથ મેં દિયા હે.

અબ ઈન્સાન કયા સમજ રહા હે ? ચીજે હે ઓર મેં હૂં, કોઈ તીસરા હેલી નહીં, યે તીસરી ઝાત કો પેહચાનતા નહીં, હર ઈન્સાન યે-

સમજતા હે કે ચીજે હેં ઔર મેં હૂં બસ કામ બનગયા, અંબિયા અલ.ને
કહા તુમહારા ઔર શકલોં કા જોળ કોઈ હેસિયત નહીં રખતા, અસલ
તો શકલોં કા ઔર ખુદા કા હે, ખેત કા હમારે સાથ જો જોળ હે, વોહ
કુછ ભી નહીં, ખેત કા ખુદા કે સાથ જો જોળ હે, વોહ અસલ હે હુકૂમત
કા હમારે સાથ જો જોળ હે વોહ કુછ ભી હેસિયત નહીં રખતા, હુકૂમત
કા ખુદા કે સાથ જો જોળ હે વોહ અસલ હે, ઔર ઉંસી અસલ જોળ પર
ફેરલે હોતે હે.

વોહ એસે જબરદસ્ત કુદરત વાલે હે કે જુસ ચીજ કો જહાં ચાહે
જુસ તરહ ચાહે ઇસ્તેમાલ કર સકતે હે (હુવ ફર્યાલુલ લિમા ચુરીદ)
અસલ ઇસ્તેમાલ કરને વાલે વોહ હે, ઔર મેં ? મેં તો આપને અંદર કી
કિસી ચીજ કા ઇસ્તેમાલ નહીં કર સકતા, મસલન રોટી ખાઈ તો રોટી
આપકે હલક કે નીચે ઉતરી, આપ ચે સમજે કે રોટી મેરે અંદર મેં ગઈ
હાલાં કે ચે લુકમા જો આપ કે અંદર મેં ચલા ગયા આપકે હાથોં સે
બાહર હો ગયા, આપકે ઇખ્તિયાર મેં હે ? કયા હો ઉંસ પર ? નફા હો
યા નુકસાન હો, ઇંસ સે બીમારી બને યા તંદુરસ્તી બને, બલગમ બને, ખૂન
બને, હેજા બને, પેચીસ બને કયા બને ? આપકે અંદર કી ચીજ ભી આપકે
ઇખ્તિયાર મેં નહીં તો બાહર કાએનાત કી ચીજ કોનસી આપકે ઇખ્તિ-
યાર કી હે.

જો ચે સમજ રહે હેંકે ચે હાથ આજાએગી તો ચૂં હો જાએગા, ઔર
ચે આજાએગી તો ચૂં કરલુંગા, તો જબ ચે મઅલૂમ હોજાએ કે હર ચીજ
કા ખુદા સે જોળ હે તો બજાએ ચીજોં કે સાથ જોળ પેદા કરને કે
આદમી ખુદા સે જોળ પેદા કરેગા, ઇંધર ચીજોં કા ખુદા સે જોળ ઔર
ઉંધર ઇન્સાન કા ખુદા સે જોળ, ઇંસપર ખુદા કી તરફ સે ફેરલે હોગે, અબ
ચીજોં કા તો બરાહે રાસ્ત ખુદા સે જોળ ઔર હમારા ચીજોં સે જોળ તો
કામ નહીં બનેગા.

એક છોટા બચ્ચા ભી સમજ લેતા હે કે દુકાન કી ચીજોં કા દુકાન
દાર સે જોળ હે, અબ વોહ દુકાન દાર સે બાત કરેગા, ચીજોં સે બરાહે
રાસ્ત બાત નહીં કરતા, દુકાન દાર સે બાત કરલો વોહ સારી ચીજ
આપકે હાથ મેં દે દેગા, મસલન મુજે કપળા ચાહિયે ઔર કપળે વાલે કી
દુકાન મેં સેંકળો તરહ કા કપળા હો, મેં જો કપળા દેખૂં ઔર પસંદ

કરૂં, ઉસ સે કહું તૂ મેરે સાથ ચલ દે તૂ બહોત અચ્છા કપળા હે, મે તેરી ચૂં કીમત દુંગા ઓર ચૂં દુંગા, કચૂં જી કપળા આ સકતા હે ? બીચારે બે બસ હે, લાચાર હે, તો ચે સારી દુન્યા કે ઈન્સાન અહમક હે બે વક્ફ હે, જો ચીજો સે બરાહે રાસ્ત મામલા કરતે હે, ઓર ચીજો વાલે કો પેહચાનતે નહીં, કે અસલ ચીજ વાલા વોહ હે, ઉસ સે મામલા કરલો તો ચે સારી કી સારી ચીજે આપકે હાથ મે દે દેગે, કે લીજીયે, ઓર અગર વોહ આપકે હાથ મે ન દે ઓર દૂસરો કે હાથ મે દેદે તો ઉસકા નફા આપ તક પહોચા દેગા કે અસલ તો નફા ચાહિયે, ઉસ સે કામ બનના ચાહિયે ફિર વોહ ચીજ ચાહે કિસી ઓર કે હાથ મે હો આપ કા કામ બન જાયેગા.

જનાબે રસૂલુલ્લાહ ﷺ હમે હકીકત દિલવાને આયે ચે, જાહિરી નકશે દિલવાને નહીં આયે ચે, ચે તો અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ ને બગેર કિસી જાબતે કે દેના તે કર રખ્યા હે, જુસે ચાહે દે, બલ્કે જો જીતના જીયાદહ ના ફરમાન હોગા ઉસે જીયાદહ દેગે, ઈસલિયે પેહલી ચીજ અપના ઈસ્તેમાલ ઠીક હો, ઓર ઈસ્તેમાલ ઠીક હોના કિસે કેહતે હે ? જીતના ઈસ્તેમાલ ખુદા કે અમ્ર કે ખિલાફ હો રહા હે, ખુદા કે અમ્ર સે હટ કર હો રહા હે, અપની મન્શા કે મુતાબિક હો રહા હે, જીતના સીજન કે તાબે હોકર હો રહા હે, જીતના હાલાત કે તાબે હોકર હો રહા હે, ચે સબ ગલત ઈસ્તેમાલ હોરહા હે, જીતના ઈન્સાનિયત કા ઈસ્તેમાલ ખુદા કે અમ્ર સે હટકર જુસ-જુસ કે તાબે હોકર હો રહા હે ચે સબ ગલત ઈસ્તેમાલ હો રહા હે.

તિજારત ઉસકો કેહતે હે જુસમે ઈન્સાન કા અપની ઈન્સાનિયત કા ઈસ્તેમાલ તિજારત કે તાબે હોકર હો, તિજારત મે અપની ઈન્સાનિયત કા ઈસ્તેમાલ ખુદા કે હુકમ કે તાબે હોકર હો ઈસ કા નામ ઈબાદત હે. હુકૂમત કે હાલાત કે તાબે હોકર જો ઈસ્તેમાલ હુવા ઉસકા નામ હુકૂમત ઓર જો હુકૂમત કે નકશે મે રેહકર અલ્લાહ કે અમ્ર કે તાબે ઈસ્તેમાલ હુવા ઈસ કા નામ ઈબાદત, આપ જહાં ભી અપની ઈન્સાનિયત કા ઈસ્તેમાલ અમ્રે ઈલાહી કે તાબે હોકર કરેગે ઉસ કા નામ ઈબાદત.

જીતના અલ્લાહ કે અમ્ર કે ખિલાફ ઈસ્તેમાલ હો રહા હે ઈસ મે

એક તો ખ્વાહિશાત હૈ, જો હાજત કે નામ પર ઓર જરૂરત કે નામ પર હમારી ખુંદગી મે દાખિલ હોગઈ હૈ, ઇસલિયે ખુતની ઝોર જરૂરી ચીજે હૈ ખુનપર હયાત મોકૂફ નહી એસી તમામ ઝોર જરૂરી ચીજે કો ખુંદગી સે નિકાલ કર ફેક દો, ખુસ તરહ ખેતી કરને વાલા ખુસ દાના કો નિકાલના ચાહતા હૈ ઉસકે અલાવા ખુતની ઘાસ ફુંસ ઉગતી હૈ ઉસ સબ કો ઉખાળ કર ફેક દેતા હૈ, અગર વોહ ઘાસ ફુંસ કો ઉખાળ કર ન ફેકે તો ખુસ ચીજ કી પેદાવાર વોહ ચાહતા હૈ વોહ ઉસકો નહી મિલેગી, ઇસી તરહ ખુતની ઝોર જરૂરી ચીજે ખુંદગી મે દાખિલ હો ગઈ હૈ ઉન સબ કો નિકાલ કર ફેકના હોગા.

દૂસરા કામ યે કે ખુતની જરૂરી ચીજે હૈ ઉનકો જરૂરત કી સહી મિકદાર પર લાન હોગા, ઇસ મે ખ્વાહિશાત દાખિલ હો ગઈ હૈ, ઉસે નિકાલો, યે જરૂરી તો હૈ નહી કે એસા-એસા હોના ચાહિયે, સહાબા રદી. ને પતે ખા કર દિન ગુજારે હૈ, અબ હમારી હાલત ચેહે કે ખાના એસા-એસા હોના ચાહિયે, યે ખાની કી જરૂરત મે ખ્વાહિશ દાખિલ હો ગઈ, પીના એસા-એસા હોના ચાહિયે, યે પીને કી જરૂરત મે ખ્વાહિશ દાખિલ હો ગઈ, કપળા એસા-એસા હોના ચાહિયે, યે કપળે કી જરૂરત મે ખ્વાહિશ દાખિલ હો ગઈ, દુન્યા ઓર આખેરત મે કામ્યાબ હોના ચાહતે હો તો અપની જરૂરત મે ખુતની ખ્વાહિશાત દાખિલ હો ગઈ હૈ ઉસે છાંટ-છાંટ કર નિકાલના હોગા.

અબ જરૂરત કી જો અસલ મિકદાર હૈ વોહ બહોત થોળી હૈ, ઓર બહોત આસાની કે સાથ બહોત કમ વકત મે ઓર બહોત કમ માલ મે ઓર કમ કોશિશ મે પૂરી હો સકતી હૈ, ઇસકે લિયે ફિર ખુયાદહ વકત ખુયાદહ મેહનત ઓર મે ચાદહ ફિકર કરને કી જરૂરત નહી, અગર જરૂરતે અસલ મિકદાર પર આજાવે તો ફિર ઇન્સાન કો રિશ્વત કી જરૂરત નહી પળેગી, કમ તોલને કી જરૂરત નહી પળેગી, ના જઈજ, હરામ ઓર સૂદ કી જરૂરત નહી પળેગી, ફિર જબ હરામ સે બચકર ચલેગે ઓર હલાલ કો હાસિલ કરેગે તો ઉસ થોળે મે અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ બહોત બરકત ફરમાવેગે. અલ્લાહ હમ સબ કો સમજને કી તોફીક અતા ફરમાવે આમીન.

(મલકુખત હમરત ફઝલે કરીમ સાહબ રહ.)

અખર્ષને કલ્પ (ઇલ્યાઉલ ઉલુમ)

તમામ મખૂલ પર ઈન્સાન કી ફઝીલત ઔર શર્ફ કા રાગ એહે કે વોહ અલ્લાહ તાલા કી મઅરેફત કી ઈસ્તેઅદાદ ઔર સલાહિયત સે મહરૂમ નહી હે, એહી મઅરેફત દુનિયામે ઈન્સાન કા જમાલ ઔર વજહે કમાલ હે, ઔર આખેરત મેં જરિયએ નખત હે.

મઅરેફત કી સલાહિયત ઔર ઈસ્તેઅદાદ કલ્પ કો અતા કી ગઈ હે, અઅગા કો નહી, કલ્પહી કો અલ્ વહિયત કા ઈલ્મ હે, વોહી હકતાલા સે કરીઝ હે, વોહી અલ્લાહ કે લિયે અમલ પેરા ઔર રાહે હક મેં મસરૂફે જદો જહદ હે, કલ્પહી સે મખ્ફી ઉમૂર મુન્કશિફ હોતે હે, બાકી તમામ અઅગા કલ્પ કે તાબેઅ હે, ઔર ઉસકે લિયે આલાત ઔર ખિદમત ગુજરો કા દર્જ રખતે હે, ઔર ઉન સે ઈસતરહ કામ લેતા હે ખુસ તરહ માલિક અપને ગુલામ સે, હાકિમ અપની રિઆયા સે કામ લિયા કરતા હે.

અગર કલ્પ ગૈરુલ્લાહ સે પાક હે તો વોહ બારગાહે ખુદાવંદી મેં મકબૂલ હે, ઔર ગૈરુલ્લાહ મેં મશૂૂલ હે તો મહજૂૂલ હે, બાજપુર્સ ઔર તંબીહ ઔર નકીર કા તઅલ્લુક ઔર અમ્મો નવાહી કા તઅલ્લુક કલ્પ સે હે, ઔર અમ્મો નવાહી કા મુખાતબ ભી કલ્પ હે, એહી કુર્બે ઈલાહી કી સઆદત સે બેહરહ અંદોઝ હોતા હે, ઔર એહી હુકમે ઈસાહી સે રૂગરદાની પર ઈતાબ કા મુસ્તહિક કરાર દિયા જાતા હે, અલ્લાહ કી હકીકી ઈતાઅત કલ્પ કા અમલ હે, અઅગા કી ઈબાદત ઉસી અમલ કા મઝહર હે, મઅસિયત ભી કલ્પ કા ફેલ હે, અઅગા કી સરકશી ઔર તમર્ફદ, ફવાહિશ કા ઈરતેફાઝ એ સબ ઉસી ફેલ કા રહે અમલ હે, કલ્પ કે ઉજાલે સે અઅગા કે મહાસિન ઔર ઉસકી તારીકી સે અઅગા કે કબાઈહ જાહિર હોતે હે, બરતનમેં સે વોહી ચીજ ઇલકતી હે જો ઉસમેં હોતી હે.

દિલ કા હાલ એહે કે અગર ઈન્સાન ઉસકી મઅરેફત હાસિલ કર લે તો વોહ અપને નફસ કી મઅરેફત હાસિલ કરલેતા હે, ઔર ઉસ સે જાહિલ રહે તો અપને નફસ સે જાહિલ રેહજાતા હે, ઔર નફસ કી જહાલત બારીતાલા કી મઅરેફત કી રાહ મેં રૂકાવટ બનતી હે, ઈસલિયે જો શખ્સ અપને નફસ કો નહીં પેહચાન સકા વોહ ગૈર નફસ (દૂસરે) કો કેસે પેહચાન પાએગા, અકસર લોગ અપને દિલો ઔર નફસો સે ના-

વાકિફ હે, ઉનકે ઓર બારીતાલા કે દરમ્યાન હિજબ હાઈલ હે.

(૧) કલ્લ એક રૂહાની રબબાની લતીફ હે, ગુસકા ઈસ જિસ્માની કલ્લ સે તઅલ્લુક હે, ઓર ચેહી લતીફ હે ઈન્સાન કી હકીકત હે.

(૨) નફસ વોહ શે હે જો ઈન્સાન કે અંદર ગજબ ઓર શહવત કી કુવ્વતોં કા જામેઅ હે, સૂફિયા કે ચહાં નફસ વોહી હે જો મજબૂમ સિફાત કા જામેઅ હો, ઈસીલિયે વોહ કહા કરતે હે કે નફસ કે ખિલાફ મુજા-હદહ કરનાં ઓર ઉસકી શહવતોં કા કિલાફુમા કરના જરૂરી હે, આં હઝરત કે ઈસ ઈરશાદ કા મનશા ભી ચેહી હે કે તેરા સબસે બળા દુશ્મન વોહ હે જો તેરે પેહલૂ મેં હે, નફસે ઈન્સાન ઓર ગાતે ઈન્સાન ચેહી હે, અલબત્તા ચે નફસ મુખ્તલિફ હાલાત મેં મુખ્તલિફ સિફાત કે સાથ મુત્તસિફ હોતા હે, ચુનાચે જબ વોહ ઈતાઅત કે સાથ ઠહેર જાયે ઓર શહવત સે જંગ કરતે કરતે ઉસકા ઈજતેરાબ જાઈલ હોજાયે તો ઉસે નફસે મુત્મઈજ્જહ કેહતે હે. અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે 'ચા અચ્ચતુહન્નફ્-સુલ મુત્મઈજ્જહ ઈરજુઈ ઈલા રઝિઝકિ રાદિ-ચતમ મરદિચ્ચહ' એ ઈત્મિનાન વાલી રૂહ તૂ અપને પરવરદિગાર કી તરફ ચલ ઈસતરહ સે કે તૂ ઉસ સે ખુશ હો ઓર વોહ તુજ સે ખુશ.

ઓર એક નફસ વોહ હે જો કમાલે ઈતાઅત કી સિફત સે મહરૂમ હો લેકિન ઈતાઅત મેં ઉજૂઝ ઓર કુસૂર પર અપને આપકો લઅનત મલા-મત ભી કરતા હો ઉસે નફસે લવ્વામહ કેહતે હે, અલ્લાહતાલા કા ઈરશાદ હે 'લાઉકસિ-મુ ઊન્નફ્સિલ્લવ્વામહ' કસમ ખાતા હૂં એસે નફસ કી જો અપને ઉપર મલામત કરે.

એક નફસ વોહ હે જો ખ્વાહિશાતે નફસ કે બહાવ કો ન રોક સકે ઓર ખુદ કો ઉસકે સુપુર્દ કરદે ચે નફસે અમ્મારહ બિસ્તુઅ કેહલાતા હે.

(૩) રૂહ એક એસી અજુબો ગરીબ રબબાની શે હે ગુસકી હકીકત ઓર માહિયત કે ઈદરાક સે અકસર અકલે કાસિર હે અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે 'કુલિર્ફુ મિન અમ્મિ રબબી' આપ કેહ દીજીયે કે રૂહ મેરે રબ કે હુકમ સે બની હે.

(૪) અકલ હકાઈકે ઉમૂર કે ઈલ્મ કા નામ હે ઓર ઈસ સિફત કા મહલ કલ્લ હે, કબી અકલ સે મુરાદ ઉલૂમ કા ઈદરાક કરને વાલા હોતા હે ઓર ચે કલ્લ કા ખાસ્સા હે.

કુર્આને કરીમ ઔર હદીષ શરીફ મેં જહાં કહી કલ્લ કા લફઝ આયા હે વહાં ઉસ સે અશયા કી હકીકત કા ઇદરાક કરને વાલી કુવ્વત મુરાદ લી હે, યે કુવ્વત ઇન્સાન કે અંદર મોજૂદ હે, ઇસકે લિયે લફઝ કલ્લ બતોરે કિનાયા ઇસ્તેઅમાલ કિયાજાતા હે, કચૂંકે ઇસ કુવ્વતે મુદ-રિકહ કો ઇસ કલ્લ સે મખસૂસ મુનાસિબત ઔર ખાસ તઅલ્લુક હે, અગરયે વોહ કુવ્વત તમામ બદન સે મુતઅલ્લિક હે ઔર હર ઉગ્વ સે કામ લેતી હે લેકિન ઉસકા તઅલ્લુક અઅઝાએ બદન સે બરાહે રાસ્ત નહી હે બલ્કે કલ્લ કે વાસ્તેસે હે, ઇસ કા મતલબ યે હુવા કે કલ્લે જુસ્માની ઉસ લતીફયે મજકુરહ કા મહલ, આલમ ઔર દારૂસલતનત ઔર સવારી હે, કે હઝરત સહલ તસ્તરી રહ. ને કલ્લ કો અર્શ ઔર સીને કો કુર્સી સે તશબીહ દી હે, ઇસકા મતલબ યેહે કે લતીફયે મજકુરહ સે કલ્લ ઔર સીને કો વોહ નિરબત હાસિલ હે જો નિરબત અર્શ વ કુર્સી કો અલ્લાહ તાલા સે હે.

કલ્લ કે સશ્કર

કલ્લ કે દો લશ્કર હૈ, એક વોહ જો જાહિરી આંખ સે દિખાઇ દેતા હે, મસલન હાથ, પાઉં, આંખ, કાન, જુબાન ઔર દૂસરે તમામ અઅઝા શામિલ હે, ઔર બાતિન મેં ગજબ ઔર શહવત, યે સબ અઅઝા ખ્વાહ જુસમ કે જાહિર મેં હો યા બાતિન મેં કલ્લ કે ખાદિમ હે, ઔર ઉન્હે ઉસકી ઇતાઅત કા પાબંદ કરદિયા ગયાહે, વોહ ઉનમેં જુસતરહ ચાહતા હે તસરૂફ કરતા હે વોહ અપને વજિફે સે રૂગરદાની કી કુદરત નહી રખતે ઔર ન ઉસકે ખિલાફ અમલ કરને કા ચારા રખતે હૈ, મસલન જબ આંખ કો ખુલને કા હુકમ હોતા હે વોહ ખુલજાતી હે, બંદ કરને કા હુકમ હોતા હે તો બંદ હોજાતી હે, તમામ અઅઝા કા યેહી હાલ હે.

બાજ વુજૂહ સે બારીતાલા કે લિયે ફરિશતોં કી ઇતાઅત કે મુશાબેહ હે, યુનાન્યે ફરિશતે ફિતરી તોરપર મુતીઅ હૈ, ઉનકી તાખ્લીક કા મકસદ ઇતાઅત હે, ઔર વોહ ઉસ મકસદ સે ઇન્હિરાફ નહી કર સકતે, અલબત્તા ફરિશતોં કી ઇતાઅત ઔર અઅઝા કી ઇતાઅત મેં એક ફર્ક હે ઔર વોહ યે કે ફરિશતે અપની ઇતાઅત કા ઇત્મ રખતે હૈ જબ કે અઅઝા કી ઇતાઅત મેં યે બાત નહી હે, આંખ સે ખુલને કે લિયે કહા જાતા હે તો વોહ ખુલજાતી હે લેકિન ન ઉસે અપને વુજૂહ કી ખબર હોતી હે-

ਓਰ ਨ ਏ ਮਥਲੂਮ ਹੋਤਾ ਏ ਕੇ ਵੋਹ ਅਪਨੇ ਫਾਕਿਮ ਕਲਮ ਦੀ ਬੰਤਾਅਤ ਮੇ ਖੁਲ ਰਹੀ ਏ.

ਜੁਸ ਤਰਫ ਕਲਮ ਰਾਏ ਸੁਲੂਕ ਕਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਸਵਾਰੀ ਓਰ ਗਾਏਰਾਫ ਕਾ ਮੋਹਤਾਜ ਏ, ਈਸੀ ਤਰਫ ਅੇਵਾਨ ਓਰ ਖੁਦਾਮ ਦੀ ਭੀ ਜੜ੍ਹ-ਰਤ ਏ, ਓਰ ਏ ਸਫ਼ਰ ਵੋਹ ਸਫ਼ਰ ਏ ਜੁਸਕੇ ਲਿਖੇ ਉਸੇ ਪੈਦਾ ਕਿਆਗਯਾ ਏ. 'ਧਮਾ ਯਲਕੁਤੁਲ ਜੁਜ਼ ਵਲ ਈਨਸ ਈਲਾ ਲਿਥਯੁ ਯੁਦੁਨ' ਓਰ ਮੇ ਨੇ ਜੁਜ਼ਾਨ ਓਰ ਈਨਸਾਨ ਕੋ ਈਸੀ ਵਾਸਤੇ ਪੈਦਾ ਕਿਆ ਏ ਕੇ ਮੇਰੀ ਬੰਤਾਅਤ ਕਰੇ.

ਕਲਮ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਯਦਨ ਏ, ਈਲਮ ਉਸਕਾ ਗਾਏਰਾਫ ਏ, ਓਰ ਉਸ ਗਾਏਰਾਫ ਕੇ ਫੁਸੂਲ ਕਾ ਜਰੀਯਾ ਨੇਕ ਆਮਾਲ ਏ, ਕਿਸੀ ਯੰਟੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀ ਕੇ ਵੋਹ ਫੁਨਿਆਮੇ ਕਯਾਮ ਕਿਏ ਯਗੋਰ ਅਲਾਹ ਤਕ ਪਹੋਚ ਸਕੇ, ਏਹੀ ਵਯਹ ਏ ਕੇ ਫੁਨਿਆ ਕੋ ਆਖੇਰਤ ਦੀ ਯੇਤੀ ਕਠਾਜ਼ਤਾ ਏ, ਯਫ਼ਰ ਹਾਲ ਅਗਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤਕ ਪਹੋਚਨੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਈਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਸੇ ਗਾਏਰਾਫ ਲੇਨਾ ਜੜ੍ਹਰੀ ਏ.

ਯਦਨ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤਕ ਪਹੋਚਨੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਸਵਾਰੀ ਕੇ ਫਰਜ਼ੇ ਮੇ ਏ ਈਸਲਿਖੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਓਰ ਫਿਕਾਜਤ ਭੀ ਨਾਗੁਜ਼ਰ ਏ. ਯਦਨ ਦੀ ਫਿਕਾਜਤ ਈਸਤਰਫ ਹੋਗੀ ਕੇ ਉਸੇ ਵੋਹ ਗਿਯਾ ਈ ਜਾਏ ਜੋ ਉਸਕੇ ਮੁਵਾਫਿਕ ਏ ਓਰ ਉਸ ਗਿਯਾ ਸੇ ਰੋਕਾ ਜਾਏ ਜੋ ਉਸੇ ਹਲਾਕ ਕਰ ਸਕਤੀ ਏ. ਫੁਸੂਲੇ ਗਿਯਾ ਕੇ ਲਿਖੇ ਏ ਲਖਕਰੀਯੋ ਦੀ ਜੜ੍ਹਰਤ ਏ, ਅੇਕ ਯਾਤਿਨੀ ਯਾਨੀ ਸ਼ਹਵਤ (ਭੂਕ-ਵਗੇਰਫ ਦੀ ਸ਼ਹਵਤ) ਓਰ ਫ਼ੂਸਰੀ ਜਾਫਿਰੀ ਯਾਨੀ ਹਾਥ ਓਰ ਫਿੰਗਰ ਅਅਜਾ, ਜੁਨਸੇ ਗਿਯਾ ਫ਼ਰਾਹਮ ਹੋਤੀ ਏ, ਈਸੀਤਰਫ ਮੁਹਲਿਕਾਤ ਸੇ ਯਚਨੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਭੀ ਏ ਲਖਕਰੀ ਫਿਯੋਗਏ ਏ, ਅੇਕ ਯਾਤਿਨ ਮੇ ਏ ਜੋ ਗਯਯ ਕੇਹਲਾਤਾ ਏ, ਉਸ ਦੀ ਵਯਹ ਸੇ ਆਫਮੀ ਮੁਹਲਿਕਾਤ ਫ਼ੂਰ ਕਰਤਾ ਏ, ਓਰ ਫੁਸ਼ਮਨੋ ਸੇ ਈਨ੍ਤੇਕਾਮ ਲੇਤਾ ਏ, ਫ਼ੂਸਰਾ ਲਖਕਰੀ ਜਾਫਿਰ ਮੇ ਏ ਜੁਸੇ ਹਾਥ ਓਰ ਪਾਓ ਕੇਹਤੇ ਏ, ਆਫਮੀ ਉਨਕੇ ਜਰੀਏ ਗਯਯ ਕੇ ਤਕਾਏ ਪਰ ਅਮਲ ਕਰਤਾ ਏ, ਯਦਨ ਮੇ ਈਨ ਅਅਜਾ ਕਾ ਖੁਯੂਫ ਅੇਸਾ ਈ ਏ ਜੇਸੇ ਕਿਸੀ ਸਿਪਾਹੀ ਕੇ ਪਾਸ ਹਥਿਯਾਰ ਓਰ ਆਲਾਤੇ ਜੰਗ ਏ.

ਫ਼ਿਰ ਗਿਯਾ ਦੀ ਯਵਾਫਿਸ਼ ਓਰ ਜੜ੍ਹਰਤ ਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀ ਯਲ੍ਫੇ ਏ ਭੀ ਜੜ੍ਹਰੀ ਏ ਕੇ ਆਫਮੀ ਕੋ ਉਸ ਗਿਯਾ ਕਾ ਹਾਲ ਮਾਲੂਮ ਏ, ਉਸਕੇ ਲਿਖੇ ਭੀ ਜਾਫਿਰੀ ਓਰ ਯਾਤਿਨੀ ਲਖਕਰੀਯੋ ਦੀ ਜੜ੍ਹਰਤ ਏ, ਜਾਫਿਰੀ ਲਖਕਰੀ ਏਏ ਕੇ ਆਫਮੀ ਹਵਾਸੇ ਯਮਸ਼ਹ ਯਾਨੀ ਯੀਨਾਓ, ਸਮਾਅਤ, ਸੁੰਧਨਾ, ਯਯਨਾ, ਫ਼ੁਨਾ ਓਰ ਗੋਕ ਰਖਤਾ ਏ, ਓਰ ਯਾਤਿਨੀ ਲਖਕਰੀ ਏਏ ਕੇ ਉਨ ਹਵਾਸੇ ਯਮਸ਼ਹ ਕੇ ਈਫ-ਰਾਕ ਸੇ ਮਹੜਮ ਨ ਏ.

કલ્મ કે ખુદામ

કલ્મ કે ખુદામ તીન તરહ કે હૈ, એક વોહ જે ઉસે કિસી ચીજ કી રગબત દિલાએ, ખ્વાહ વોહ નફા હાસિલ કરનેકી હો યા મજરત દૂર કરને કી હો, પેહલે કી મિસાલ શહવત (ભૂક વગેરહ) ઓર દૂસરે કી મિસાલ ગજબ હૈ, ઈસ કિસમ કે ખાદિમ કો ઈરાદહ ભી કેહતે હૈ. દૂસરી કિસમ મે વોહ ખુદામ શામિલ હૈ જે હુસૂલે મકસદ યા તકમીલે ઈરાદહ કે લિયે અઅગા કો તહરીક દે ઉસે ફૂદરત કેહતે હૈ, ઓર ચે ફુદરત તમામ અઅગા ઓર હર હર જુગલે બદન ઓર એક એક રગ મે ફેલી હુઈ હૈ. તીસરી કિસમ મે વોહ ખુદામ હૈ જે જસૂસો કી તરહ અશયા કા ઈદરાક કરલે, ઓર ઉનકી હકીકત માલૂમ કરલે, બીનાઈ, સમાઅત, સુંધને, છુને ઓર ચખને વગેરહ કી કુવ્વતે ઈસી કિસમ સે મુતઅલ્લિક હૈ, ચે કુવ્વતે મુતઅચ્ચિનહ અઅગા મે મુન્તશિર હૈ, ઈસ કિસમ કો ઈલ્મ ઓર ઈદરાક કેહતે હૈ, ઉન બાતિની ખુદામ કે સાથ જાદિરી ખુદામ ભી હૈ ચાની વોહ અઅગા જે આલાત ઓર અરબાબ કી હેસિયત રખતે હૈ, મસલન ગિરિફત કી કુવ્વત ઉગ્લિયો સે ઓર બીનાઈ કી કુવ્વત આંખ સે મુતઅલ્લિક હૈ, ઈસીપર દૂસરી કુવ્વતો ઓર અઅગા કો કચાસ કરના ચાહયે.

બહસ ઓર ગુફતગુ કા મેહવર જાદિરી અઅગા નહી હૈ, બલ્કે ઉન બાતિની એઅવાન ઓર ખુદામ સે હૈ જુનકા મુશાહદહ આંખ સે નહી હોતા, ચે એઅવાન ઓર ખુદામ કવાએ મુદરિકહ (ઈદરાક કરને વાલી કુવ્વતો) કેહલાતી હૈ, ફિર ઈન કવાએ મુદરિકહ કી ભી દો કિસ્મે હૈ, કુછ વોહ હૈ જે જાદિરી અઅગા મે સુફૂનત પગીર હૈ, ઓર વોહ હવાસે ખમ્સહ હૈ, ઓર કુછ વોહ હૈ જુનકા મસ્કન દિમાગ કી રગોમે હૈ, ચે ભી પાંચ હૈ.

ચુનાન્થે આદમી કિસી ચીજ કો દેખકર અપની આંખે બંદ કરલે ઓર ઉસકી દાસ્વીર અપને દિલમે પાએ તો ઉસે ખ્યાલ કેહતે હૈ, ફિર ચે સૂરત કિસી ચીજ કે ચાદ રખને સે ઉસકે સાથ હોજતી હૈ ઉસે હાફેજહ કેહતે હૈ, ફિર જે ચીજ હાફેજહ મે રેહજાએ ઉસમે ગોર કરકે બાજ કો બાજ સે મિલાએ ઓર જે ભૂલજાએ ઉસે ચાદ કરે ઓર ભૂલીહુઈ સૂરત જહન મે દો બારહ આજાએ ઓર તમામ મયાની મહસૂસાત કો અપને દિલ મે જમા કરલે ઉસે ઝિક, ફિક ઓર હિસ્સે મુશ્તરિક કેહતે હૈ, કલ્મ કે લશ્કરો કી ચે કિસ્મે હૈ, ઉનકા ફહમ દિકકતે નજરી પર મોકૂફ હૈ,

અબ મિસાલો કે જરીયે સમજાતે હૈ.

પેહલી મિસાલ-ફર્જ કીજિયે કે નફસે ઈન્સાની યાની લતીફએ રબાની અપને મુલ્ક ઔર દારૂલ હુકૂમત મે બાદશાહ કી હેસિયત રખતા હે, બદન ઉસકી મમલેકત ઉસકા મુસ્તકર ઔર દારૂલ હુકૂમત, ઔર અઅઝા ઔર જવારેહ કી હેસિયત શાહી અમલે કે અરકાન કી હોતી હે, કુપ્પતે અકલિયહ ઉસકા મુખ્સિસ મુશીર ઔર ખેરખ્વાહ વજુર હે, ગજાબ ઉસકા બોડીગાર્ડ ઔર કોતવાલે શહર હે, દુશ્મનો સે બાદશાહ કી હિફાજત ઉસકે ફરાઈઝા મે શામિલ હે, શહવત ઉસકા વોહ બદ ખુલ્ક મુલાખુમ હે જુસકે જિમ્મે એહલે શહર કે લિયે ખાને કા નજ્મ હે, ચે ઈન્તેહાઈ જુઠા ફરેબી ધોકે બાજ ઔર ખબીસ હે, બ જાહિર ખેરખ્વાહ નજર આતા હે લેકિન ઉસકી ખેરખ્વાહી કે પદે મે જહર હલાહલ ઔર સિમ્મે કાતિલ હે, મખ્સિસ વજુર કી રાય ઔર તદબીર સે ઈખ્તેલાફ કરના ઉસકી આદત હે, કોઈ લમ્હા એસા નહી ગુજરતા જુસ મે વોહ ઉસકી મુખાલેફત ન કરતા હો.

ઈસ સૂરત મે અગર બાદશાહ અપને વજુર કી તદાબીર પર અમલ કરે ઉસ સે મશ્વરે હાસિલ કરે ઔર ઉસ ગુલામ સે એઅરાજ કરે, નીઝ કોતવાલે શહર કોભી તાદીબ કરે કે વોહ ઈસ બદબાતિન ગુલામ ઔર ઉસકે તાબેઈન પર નજર રખે, અગર વોહ કિસી ગલત કામ મે મશગૂલ હો તો ઉન્હે સજા દે, ઉમ્મીદ ચેહી હે કે ગુલામ ઈસ સૂરત મે સરકશી ન કર સકેગા ઔર બાદશાહ કા મગલૂબ ઔર મહકૂમ બના રહેગા, ઔર હુકૂમત નિહાયત અદ્લ ઔર નજ્મ કે સાથ ચલેગી. ઈસીતરહ અગર નફસ અપની અકલ સે મદદ હાસિલ કરતા રહે ઔર કભી ગજબ કે મુહાફિઝ કે જરીયે શહવત કે ગુલામ પર કારી જર્મ લગાતા રહે ઔર કભી ગજબ કે ગલ્બે કો કમ કરને કે લિયે શહવત સે મદદ ચાહતા રહે તો ઉસકે ક્વા એઅતેદાલ પર રહેગે, અખ્લાક બેહતર રહેગે.

ઔર અગર ઈસ તરીકે સે એઅરાજ કરેગા તો ઉન લોગોમે સે હો જાયેગા જુનકે બારે મે અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે 'અ-ફ રઅય-ત મનિત્ત-ખ-જ ઈલાહુ હવાહુ વ-અ દલ્લહુલ્લાહુ અલા ઈલ્મિ' સો કયા આપને ઉસ શખ્સ કી હાલત ભી દેખી જુસને અપના ખુદા અપની ખ્વાહિશે નફ-સાની કો બના રખ્યા હે ઔર ખુદાતાલા ને ઉસકો બાવખૂદ સમજ બુજ

કે ગુમરાહ કરદિયા હે. ઈસી તરહ નફસ કો ખ્યાલિશાત કે ફરેબ સે દૂર રખને વાલે કે બારે મેં ઈરશાદ ફરમાયા, 'વ અમ્મા મન ખા-ફ મકા-મ રઘિબી વ-ન હન્નફ-સ અનિલ હવા ફઈન્નલ જન્ન-ત દિયલ મઅવા' ઓર જો શખ્સ અપને રબકે સામને ખળા હોને સે ડરા હોગા ઓર નફસ કો હરામ ખ્યાલિશા સે રોકા હોગા સો જન્નત ઉસકા ઠિકાના હોગા.

દૂસરી મિસાલ-ફર્જ કીજીયે બદન એક શહર હે ઓર અકલ ચાની ઈન-સાન કી કુબ્બતે મુદરીકહ ઉસ શહર કા હાકિમ હે, જાદિરી ઓર બાતિની હવાસ ઉસકે એવાન ઓર સિપાહી હે, ઓર અઅગા રઈચ્ચત હે, ઓર નફસે અમ્મારહ જીસે શહવત ઓર ગજબ સે ભી તાબીર કરતે હે, ઉસકા વોહ દુશ્મન હે જે ઉસકી હુકૂમત ચાહતા હે ઓર ઉસકી રિઆયા કો મોત કી નીંદ સુલાને કા ખ્યાલિશામંદ હે, ઈસ સૂરત મેં બદન મહાજે જંગ કી તરહ હે, જહાં હાકિમે શહર બ નફસે નફીસ દુશ્મન સે મુકાબલે કે લિયે મેજૂદ હે, અગર ઉસને જંગ મેં ગલ્બા હાસિલ કિયા ઓર દુશ્મન કો રાહે ફરાર ઈપ્તિયાર કરને પર મજબૂર કરદિયા તો ઉસકી ચે જદો જહદ આલા દરબાર મેં ખિરાજ વસૂલ કરેગી. અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે 'ફઅલલ્લાહુલ મુજાહિદી-ન બિઅમ્વાલિહિમ વ અમ્વાલિહિમ વ અન ફૂ-સહુમ અલલ્ કાઈદી-ન દ-રજહ' અલ્લાહ તાલા ને ઉન લોગોં કા દર્જ બહોત જુયાદહ બનાયા હે જે અપની જાનોં ઓર માલોં સે જીહાદ કરતે હે, બ નિસ્બત ઘર મેં બેઠને વાલોં કે.

ઓર અગર ઉસને મહાજે જંગ મેં બહાદૂરી કે જોહર ન દિખાયે ઓર દુશ્મન સે હજીમત ઉઠાઈ તો ચે મઝમૂમ ફેલ હોગા ઓર ઉસે ગફલત કી સજા દી જાએગી, એક હદીષે પાક કા ખુલાસહ હે એ ખબીષ ચરવાહે વૂને ગોશત ખાયા ઓર દૂધ પીયા મગર ગૂમ શહદ કા પતા ન લગાયા, શકિસ્તહ કો સહી ન કિયા, આજ મેં તુજ સે ઈન્તેકામ લૂંગા.

ત્રીસરી મિસાલ-ફર્જ કીજીયે કે અકલ એક સવાર હે જે શિકાર કે ઈરાદે સે નિકલ રહા હે, શહવત ઉસકા ઘોળા હે, ઓર ગજબ ઉસકા ફુગા હે, અબ અગર સવાર અપને ફન મેં માહિર હો ઘોળા ભી સધાયા હુવા હો ઓર ફુગા ભી તાલીમ ચાફતા હો તો બિલા શુબહ ચે શિકારી અપને મકસદ મેં કામ્યાબ હે, કે ઉસકે બારે મેં કહા જા સકતા હે કે વોહ કોઈ ખુકસાન ઉઠાયે બગેર શિકાર લેકર વાપસ આએગા, ઓર દૂસરી સૂરત

ચેહે કે વોહ ખુદ ભી શિકાર કે ફન સે નાવાકિફ હો, ઘોળા ભી સરકશ હો ઓર ફૂવા ભી દીવાનહ હો તો ઐસે શખ્સ કે બારે મેં ચે તવકફુઅ નહીં કી જા સકતી કે વોહ કામ્યાબી કે સાથ વાપિસ આયેગા, અગર વોહ સહી સલામત વાપસ આજાયે તો ગનીમત હે. સવાર કી ના વાકેફિયત જહાલત કે મુશાબેહ હે, ઘોળે કી સરકશી ગલ્બએ શહવત ઓર ફુતે કી દીવાનગી ગલ્બએ ગજબ કી મિસાલ હે.

અબ તક જુન ચીજોં કા ઝિક્ર કિયા ગયા વોહ સિર્ફ ઈન્સાનહી કો નહીં બલ્કે હેવાનાત કો ભી હાસિલ હે, મસલન શહવત, ગજબ, જાહિરી ઓર બાતિની હવાસ ઈન્સાન કી તરહ હેવાનાતમે ભી હે, હમારા મકસૂદ ઈન ઉલૂમ કા ઝિક્ર હે જો સિર્ફ ઈન્સાન કે સાથ મખસૂસ હે, જુન કે બાઈસ ઉસે દૂસરી મખસૂસાત પર શર્ફ ઓર ફઝીલત ઓર અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ કી કુર્બત હાસિલ હે.

કલ્મ કી ખુસૂસિયાત

જાનના ચાહિયે કે કલ્મે ઈન્સાની કે સાથ મખસૂસ ઉમૂર સિર્ફ દો હે, એક ઈલ્મ દૂસરા ઈરાદહ, ઈલ્મ સે મુરાદ ચહાં દુન્યવી, ઉખરવી ઓર અકલી હકાઈક કા ઈલ્મ હે, ચે ઉમૂર ઓર હકાઈક મહસૂસાત સે માવરા હે, ઓર ઈનમે હેવાનાત ઈન્સાન કે સાથ શરીક નહીં હે, બલ્કે બદીહી ઉલૂમે ફુલિયહ ભી અકલ કે સાથ મખસૂસ હે, ઈસલિયે કે ઈન્સાનહી ચે ફેસ્લા કર સકતા હે કે એકહી શખ્સ કા એકહી હાલત ઓર વકત મેં દો મકાનો મેં પાયાજાના મુમકિન નહીં, અગરચે ઉસને દુનિયા કે ચંદ હી અફરાદ દેખે હો, લેકિન ઉસકા ચે હુકમ તમામ અફરાદ કો શામિલ હે, માલૂમ હુવા કે તમામ અફરાદ પર ઉસકા ચે હુકમ લગાના હવાસ સે જાઈદ એક અમ્મ હે, જબ બદીહી ઓર જાહિરી ઈલ્મ કા ચે હાલ હે તો નજરી ઉલૂમ કા હાલ તો ઉસસે ભી બેહત ઓર અવલા હોગા.

ઈરાદહ સે મુરાદ ચેહે કે જબ ઈન્સાન કિસી અમ્મ કે અંજામ પર નજર ડાલતા હે ઓર ઉસમે કોઈ બેહતરી નજર આતી હે તો ઉસકા શોક ઓર ઉસે હાસિલ કરને કા જઝબહ પેદા હોતા હે, ચે ઈરાદહ વોહ નહીં જિસે શહવત કેહતે હે, ચા જો હેવાનાત મેં ભી મોજૂદ હે, બલ્કે ચે ઈરાદહ શહવત કી જુદ હે, શહવત ઓર ઈરાદહ કા ફર્ક ઈસ મિસાલ સે જાહિર હોગા કે શહવત ફસદ ખુલવાને ઓર ફસદ લગવાને સે નફરત-

કરતી હે, મગર અકલ ઉસકી ઇફ્તિયાત સમજતી હે ઓર ઉસકા ઇરાદા કરતી હે બલ્કે ઉસકે લિયે માલ તક ખર્ચ કરાદેતી હે, યે મુમાનેઅત શહવત કી તરફ સે નહી હોતી બલ્કે અકલ કી રૂ સે હોતી હે, અગર અલ્લાહ તાલા ઇસ ઇરાદા કી તખ્લીક ન ફરમાતા જુસ સે અકલ કે મુકતજુયાત કો તહરીક મિલતી હે ઓર ઉનપર અમલ હોતા હે તો અકલ કી તખ્લીક કા મકસદ ફોત હોજતા.

મઅલૂમ હુવા કે ઇન્સાન કે કલ્લ મેં ઇલ્મ ઓર ઇરાદા દો એસે અમ્મ હે જો હેવાનાત મેં નહી પાચેજતે બલ્કે કમસિન બચ્ચે ભી ઉન સે મહરૂમ હોતે હે, યે ખુસૂસિયાત ઉનહે બુલૂગ કે બાદ હાસિલ હોતી હે, અગરચે ઉનમે શહવત, ગજબ, જાદિરી ઓર બાતિની હવાસ રોજે અવ્વલ હી સે મોજૂદ હોતે હે. માલૂમ હુવા કે બચ્ચા બુલૂગ કે બાદ યે ખુસૂસિયાત હાસિલ કર પાતા હે.

ઇસ હુસૂલ યા ઇકતિસાબ કે દો દર્જે હે એક દર્જ તો ચેહે કે ઉસે બદીદિયાત કા ઇલ્મ હો, મસલન યે કે મહાલ કો મહાલ ઓર મુમકિન કો મુમકિન સમજતા હો, ઇસ સૂરત મેં કહા જાએગા કે વોહ બદીદિયાત સે તો વાકિફ હે લેકિન નઝરિય્ચહ કા ઇલ્મ નહી રખતા, તા હમ યે કહા જાએગા કે વોહ ઉલૂમે નઝરિય્ચહ કે હુસૂલ કે કરીબ હે, જેસે કાતિબ, કે જો અગરચે કિતાબત સે વાકિફ નહી હે લેકિન કિતાબત કે આલાત યાની દવાત, કલમ ઓર મુફરિદ હુરૂફ સે વાકિફ હે, એસે શખ્સ કો મુકમ્મિલ કાતિબ તો નહી કહા જા સકતા લેકિન યે જરૂર કહા જા સકતા હે કે વોહ ઇસ ફન સે કરબિ હે.

ઓર દૂસરા દર્જ ચેહે કે ઉસે તજરૂબહ, ફિક, ઓર ઇકતિસાબ કે જરીયે ઉન ઉલૂમ કા જખીરહ મયસ્સર આજાયે ઓર વોહ ઉસ જખીરહ કો અપને જહન કે ખજાને મેં મહફૂઝ કરલે ઇસ ખ્યાલ સે કે વોહ જબ ચાહેગા ઉસ જખીરહ સે ફાઈદાહ ઉઠા લેગા, એસા શખ્સ માહિર કાતિબ કી તરહ હે, અગરચે વોહ ફિલ વકત લિખ નહી રહા હે, લેકિન લિખને કે ફન સે વાકિફ હે, ઓર જબ જી ચાહે લિખ સકતા હે, યે ઇન્સાન કા અઅલા તરીન દર્જ હે, ઇસ દર્જ મેં બે શુમાર મરાતિબ હે, માલૂમાત કી કસરત, કિલ્લત, શર્ફ વ ખસ્ત, ઓર તહસીલ કે તરીકો મેં ઇખ્તેલાફ કી વજહ સે હર શખ્સ કા હાલ જુદા-ગાનહ હે, બાજ કુલૂબ ઇલ્લામ ઓર કશ્ફ કે જરીયે ઉન ઉલૂમ કા ઇદ-

રાક કરતે હે, બાજ તઅલ્લુમ ઓર ઇકતેસાબ કે જરીયે ઉલૂમ હાસિલ કરતે હે, બહોત સે લોગ એસે ઝકી ઓર સરીઘિલ ફતમ હોતે હે કે મુશ્કિલ સે મુશ્કિલ બાત લમ્હો મે સમજ જાતે હે, ઓર બહોત સે લોગ ઇતને ગબી ઓર કુન્દ જહન હોતે હે કે તકરાર ઓર ઇઆદે ઓર ફિકો નજર કે બગેર કોઈ બાત ઉનકી સમજ મે નહી આતી, ઇસમે ઉલમા, હુકમા, અંબીયા, ઓર અવલિયા સબ કે દરજાત મુખ્તલિફ હે, જહાંતક અઅલા તરીન દર્જે કા તઅલ્લુક હે તો ઉસકી કોઈ હદ યા ઇન્તિહા નહી હે, કયૂંકે મઅલૂમાત કા દાઈરહ બેહદ વસીઅ હે ઉસમે અઅલા તરીન દર્જ ઉસ નબી કા હોતા હે જુસપર તમામ યા અકસર હકાઈક કિસી ઇકતિસાબ યા અદના તકલ્લુફ કે બગેર ફગ્લે ઇલાહી સે મુન્કશિફ હોજાએ, ચેહી સઆદત બંદે કો અલ્લાહ સે કરીબ કરતી હે, ઇસ સે મકાનો મસાફત કી કુર્બત મુરાદ નહી હે બલ્કે મઅનવી, હકીકી ઓર વસ્ફી કુર્બત મુરાદ હે.

ઇબ મકામાત મે આગે બખ્શના ઓર કિસી મકામ પર ઠહેરના રાહે સુલૂક તે કરને વાલો કી મંઝિલે હે ઉન મનાઝિલ કી કોઈ હદ મુકર્રર નહી હે, હર સાલિક કો ઉન મંઝિલો કી ખબર હોતી હે જુન સે વોહ ગુજર કર આયા હે, અગલી મંઝિલ કા હાલ ઉસે મઅલૂમ નહી હોતા, તા હમ વોહ ઇમાન બિલ ગૈબ કે તોર પર ઉનકી તસ્દીક કરતા હે, જુસ તરહ હમ નબી ઓર નુબુવ્વત કી તસ્દીક કરતે હે, હાલાં કે નુબુવ્વત કી હકીકત નબી કે અલાવહ કિસી કો મઅલૂમ નહી હોતી, નીઝ જુસતરહ પેટ કે બચ્ચે કો દૂધ પીને વાલે બચ્ચે કા હાલ ઓર દૂધ પીને વાલે કો ઉસ બચ્ચે કા હાલ મઅલૂમ નહી જુસે કુછ સમજ બુજ આગઈ હો, ઓર તમીઝ દાર બચ્ચે કો અકલમંદ ઇન્સાન કા હાલ મઅલૂમ નહી હોતા, ઓર ન ચે મઅલૂમ હોતા હે કે ઉસને કિતને ઉલૂમે નજરિય્હ હાસિલ કિયે હે, ઇસી તરહ આકિલ કો ભી ચે મઅલૂમ નહી હોતા કે અલ્લાહ ને અપને અંબિયા, અવલિયા પર કયા કયા ઇનાયાત કી હે, ઓર કોન કોન સે અસ્થાર મુનકશિફ કિયે હે.

અલ્લાહ કા ઇરશાદ હે, 'મા ચફ્તહિલ્લાહુ લિન્નાસિ મિર્ઠમતિન ફલા મુમસિ-ક લહા' અલ્લાહ જો રહમત લોગો કે લિયે ખોલ દે સો ઉસ કા કોઈ બંદ કરને વાલા નહી. ચે રહમત બારીતાલા કે જૂદો કરમ કે

અમુખિબ આમ છે, ઇસ સિલસિલે મે કિસી કે સાથ બુખલ સે કામ નહી લિયા જાતા, લેકિન ઉસકા જુદૂર ઉન દિલો મે હોતા હે જો રહમતે ખુદા-વંદી કે જોકો કે મુન્તાઝિર રેહતે હૈ, ઉન જોકો કે મુન્તાઝિર રેહને કા મતલબ ચેહે કે દિલ કો મજમૂમ અખ્લાક સે હોનેવાલી કુદૂરત ઓર ગંદગી સે પાકસાફ રખે, કુલૂબ કા ઉલૂમ કે અન્વાર સે મહરૂમ રેહના મુર્બમે હકીકી કી તરફ સે કિસી રૂકાવટ યા બુખલ કી બિના પર નહી હે બલ્કે અપને કુલૂબ કી ખબાસત ઓર કુદૂરત ઓર ગૌરવાહ કી બિના પર ઉન અન્વાર સે મહરૂમ રેહતે હૈ, મુખ્તાસર ચે કે ઇન્સાન કી ખુસૂસિયાત ઇલ્મ ઓર હિકમત સે વાબિસ્ત હે.

ઉલૂમ મે સબસે અફજલ ઇલ્મ બારીતાલા કી ઝાતો સિફાતો અફઆલ કા ઇલ્મ હે, ઇસ ઇલ્મ મે ઇન્સાન કે કમાલ કા રાઝ મુખમિર હે, ઓર ઇસી કમાલ પર ઉસકી સઆદત ઓર ફલાહ કા મદાર હે, ઇસી સે બારીતાલા કે જવાર મે રેહને કી સાલાહિયાત ઓર ઉસકે હુઝૂર મે હાજિર હોને કી એહલિયાત પેદા હોતી હે.

ઇન્સાન કી તખલીક કા મકસદ

બદન નફસ કી સવારી હે, ઓર નફસ મહલ્લે ઇલ્મ હે, ઓર ઇલ્મ હી ઇન્સાન કી જુદગી કા મકસદ ઓર ઇસકા ઇમ્તિયાઝ હે, ઇસી મકસદ કે લિયે ઇસકી તખલીક અમલ મે આઈ હે, ખુસ તરહ ઘોળા બોજ ઉકાને કી કુવ્વત મે ગદે કા શરીક ઓર કરોફર, હુન્નો હૈબત ઓર સુરઅતે રફતાર મે ઉસ સે મુમતાજ હે, ઇસી તરહ ઇન્સાન કો ભી બાજ ચીજે ગદે ઓર ઘોળે સે મુમતાજ કરતી હૈ, ચે ખુસૂસિયાત મલાએકએ મુકર્રબીન કી સિફત હે ઇન્સાન મલાએકહ ઓર બહાઈમ કે દરમ્યાન મે એક મખ્લૂક હે, કયૂંકે વોહ ગિજા ઓર નશોનુમા કે લિહાજ સે સબ્જહ હે, હિસ્સો હરકત ઓર ઇખ્તિયાર ઓર ફેલ કે એતેબાર સે હૈવાન હે, સુરત ઓર કામત કે લિહાજ સે નકશ બર દીવાર હે, હકાઈકે અશયા કી મઅરિફત કી ખુસૂસિયાત ઇસે બહાઈમ સે મુમતાજ કરતી હે, જો શખ્સ અપને અઅઝા ઓર કવા સે ઇલ્મો અમલ પર મદદ લે વોહ મલાએકહ કે મુશાબેહ હે, બલ્કે ઇસકા મુસ્તહિક હે કે ઉસે મલાએકહ કે જુમરે મે શુમાર કિયા જાયે, ઓર મલિકે રબ્બાની કહાજાયે.

ખુસ શખ્સને બદની લગઝત કો અપને ફિકો અમલ કા મેહવર

કરાર દિયા ઓર ઉનહી કા હો રહા વોહ ચોપાયોં કી તરહ હે, જુન કા મકસદ ચરને ઓર ખાને કે અલાવહ દૂસરા નહી હોતા. વોહ ઉન બહાઈમ મે દાખિલ હોકર ચા તો બેલ કી તરહ બેવકૂફ હોગા ચા ખિન્ગીર કી તરહ હરીસ, ચા બિલ્લી કુતે કી તરહ ગુરંને વાલા હોગા, ચા ઉંટ કી તરહ કીના પરવર, ચા ચિત્તે કી તરહ મુતકઠિબર, ચા લોમળી કી તરહ મકકારો અચ્ચાર બન જાયેગા, ઓર અગર ઉન તમામ સિફાત ઓર બહીમાના ખસાઈલ કા જામેઅ હુવા તો શૈતાને રજિમ હોગા.

ઈન્સાન કા કોઈ જાહિરી ઉગ્રવ ચા બાતિની હિસ ઐસી નહી હે જુસ સે વસૂલ ઈલલ્લાહ પર મદદ ન લી જાસકતી હો, જુસને અપને અઅગા કા સહી ઈસ્તેમાલ કિયા ઉસને કામ્યાબી હાસિલ કી, ઓર જુસ ને હુકમ ઉદૂલી કી ઉસને નુકસાન ઉઠાયા ઓર રૂપાઈ હાસિલ કી, કમાલે સઆદત ઓર તમામ ફલાહ ચેહે કે ઈન્સાન લેકાએ ખુદાવંદી કો અપના મકસદ, આખેરત કો અપના મુસ્તકર, દુનિયા કો આરઝી મંઝિલ, બદન કો સવારી ઓર અઅગા કો ખિદમત ગુજાર સમજે ઓર અપની કુવ્વતે મુદરિકહ કો જુસકા મહલ્લે મમલેકત જુસમ કા વસ્ત હિસ્સાએ કલ્લ હે બાદશાહ ખ્યાલ કરે ઓર મુકદ્દમ દિમાગ મે કુવ્વતે ખ્યાલચહ કો બાદશાહ કા પયગામ્બર સમજે કચૂંકે મહસૂસાત કી ખબરેં ઉસતક પહોંચતી હે ઓર કુવ્વતે હાફેજહ ઉનકા મસ્કન બનતી હે ઓર ખજાનચી કી તરહ હિફાગાત કરતી હે, ખુબાન ઉસકી તરજુમાન, મુતહરીક અઅગા ઉસકે મુહરીરીન ઓર હવાએ ખમ્સહ ઉસકી મમલેકત કે જાસૂસ હે.

ચે સબ હવાસ અપની અપની દુનિયા સે ખબરેં જમા કરતે હે ઓર ઉંઠે કુવ્વતે ફિક ઓર ખ્યાલ તક પહોંચાતે હે, કુવ્વતે ખ્યાલ જો દર અસલ કાસિદ હે ઉન ખબરોં કો ખાગિને શહર ચાની કુવ્વતે હાફેજહ કે સુપુર્દ કરદેતી હે, ખાગિન ઉંઠે બાદશાહ સલામત કે ગોશો ગુજાર કરદેતા હે, બાદશાહ ઉનમેં સે વોહ ખબરેં મુન્તાખબ કરલેતા હે જો મુલ્ક કા નિગામ ચલાને મે મુફીદ હો, ઓર જુન સે પેશ આમદહ સફર પૂરા હોસકે, મમલેકત કે દુશ્મનો કા કિલાકુમા હો સકે ઓર રાસ્તે કે લુટેરોં સે નિમટા જા સકે. અઅગા કો ઉનકી જુમ્મેદારિયોં સે આગાહ કરના ઓર અઅગા કા ઉન જુમ્મેદારિયોં કી અદાઈગી મે મશગૂલ રેહના હી સઆદત હે ઓર ઉસી મે બારીતાલા કી નેઅમતોં કા શુક ભી હે.

ઇન અઝા કો ગફલત મેં મુબતેલા રખનેવાલા શકકી, બદ બખ્ત ઓર રૂસ્વા હે, વોહ ખુદાતાલા કી નેઅમતો કા મુન્કિર હે, ઉસને લશ્કરે ઇલાહી કો જો દુશ્મન કે ખિલાફ મદદ હાસિલ કરને કે લિયે ઉસે દિયા ગયા થા જાએઅ કિયા ઓર દુશ્મનાને ખુદા કો ઇઝાઝત દી, ઓર હિઝબુ-લ્લાહ કો જુલ્લત મેં મુબતેલા કિયા, અંજમ કાર શદીદ તરીન અજબ ઓર આખેરત કી રૂસ્વાઈ કા મુસ્તહિક હે. હમ આખેરત કી રૂસ્વાઈ ઓર ઉસ કે હોલનાક અજબ સે અલ્લાહ કી પનાહ યાહતે હે.

ખમેઅ અપસાફે કલ્બ

ખનના ચાહિયે કે ઇન્સાન કી તખલીકો તરકીબ મેં ચાર ચીજો કી આમેઝિશ હે, ઇસલિયે ઇસમેં ચાર તરફ કે અપસાફ જમા હે, સબઈ, બહીમી શૈતાની ઓર રબબાની. ઇસ હેસિયત સે કે ઉસપર ગજબ કા તસલ્લુત હે વોહ સબાઅ કે અફઆલ યાની અદાવત, બુગ્ઝ, મારપીટ, ઓર ગાલી ગલોચ કા મુરતકિબ હોતા હે.

ઓર ઇસ હેસિયત સે કે ઉસપર શહવત કા ગલ્બા હે વોહ બહાઈમ કે અફઆલ યાની હિસોહવસ ઓર તમઅ ઓર હસદ કા ઇસ્તેકાબ કરતા હે. ઓર ઇસ લિહાજ સે કે વોહ ફી નફસેહી અમે રબબાની હે જેસે કે કુઆને કરીમ મેં ફરમાયા હે 'કુલિર્ફુ મિન અમ્મિ રબ્બી' આપ ફરમા દીજિયે કે રહ મેરે રબ કે હુકમ સે બની હે. અપને લિયે રબુબિયત કા દઅવા કરતા હે, ઇસે તઅલ્લી, તકબુર, દૂસરો પર બરતરી, તખ્સીસ ઓર ઇન્કિરાદિયત પસંદ હે, ઉબૂદિયત, તવાબુઅ ઓર મહકુમિયત ના પસંદ હે, ઇસી લેહાજ સે વોહ ચે ચાહતા હે કે તમામ ઉલૂમ પર મુત્તલેઅ રહે, ઇલ્મ કી તરફ અપની નિરબત ઉસે મહબૂબ હે ઓર જહલ કી તરફ નિરબત ઉસે નાપસંદ હે, વોહ હકાઈકે ઉમૂર કે એહાતે ઓર ઇલ્મો મઅરેફત કે હુસૂલ કા દઅવા કરતા હે હાલાંકે તમામ હકાઈક કા ઇહાતા ઓર મખ્લૂક પર જબરદસ્તી કી બરતરી રબૂબિયત કે અપસાફ હે, ઉબૂદિયત કી સિફત નહી હે.

ઇન્સાન ગજબ ઓર શહવત મેં સબાઅ ઓર બહાઈમ કે સાથ ઇસ્તે-રાક કે બાવજૂદ કુવ્વતે તમીઝ રખતા હે ઇસલિયે ઉસમેં એક વસ્ફ મઝીદ હે જુસે શૈતાનિયત કેહ સકતે હે, શૈતાન સરતા પા શર હે, વોહ અપની તમીઝ કો શર કી સૂરતો મેં ઇસ્તેમાલ કરતા હે ઓર અપની-

અગરાજ હાસિલ કરને કે લિયે મકરો ફરેબ કા સહારા લેતા હે ઓર ખેર કે મહલ મે શર કા બીજ બોતા હે, યે શૈતાન કે અવસાફ હૈ, ઓર વોહ લોગ ભી ઈન અવસાફ મે શૈતાન કે શરીક હૈ જુનમે સબબાનિયત, શૈતાનિયત, સબ્ઈયત ઓર બહીમિયત કે અનાસિર પાએ જાતે હૈ.

ઈન ચારો અવસાફ કા મરકઝ કલ્લ હે, ગોચા ઈન્સાન કી ખાલ મે બચક વક્ત ખિઝીર, કુત્તા, શૈતાન ઓર હકીમ જમા હૈ, ખિઝીર શહવત કી અલામત હે, યે નાપાક ઓર બદ બાતિન ખાનપર અપને રંગ યા અપની શકલો સૂરત કી બિનાપર બુરા નહી હે બલ્કે અપની હિસો હવસ કી વજહ સે મજમૂમ હે ચેહી હાલ કુત્તે કા હે જો ગજબ કી મુજસ્સમ શકલ હે, દરિદો ઓર કુત્તો સે ઈસલિયે નફરત નહી કી જાતી કે વોહ દરિદે યા કુત્તે હૈ બલ્કે ઉન સે નફરત કી વજાહ ચેહે કે ઉનમે સબ્ઈયત કી ગાયત દરિન્દગી હે ઓર અદાવત પાઈ જાતી હે, ઈસીતરહ ઈન્સાન-કે બાતિન મે દરિદો કી દરિન્દગી, અદાવત, ઓર ગજબ ઓર ખિઝીર કી હિસ ઓર તમઅ પાઈ જાતી હે.

દરિદા ગજબ કો તહરકિ દેકર જુલ્મ પર ઓર ખિઝીર હિસ કો હવા દેકર ફ્વાહિશ કે ઈરતેકાબ પર ઉકસાતા હે ઓર શૈતાન ઉન દોનો કો એક દૂસરે કે ખિલાફ બર સરે પેકાર રખતા હે, ઓર કભી હિસ કો ગજબ કે ખિલાફ ઉકસાતા હે ઓર કભી ગજબ કો હિસ કી મુખાલેફત મે ભળકાતા હે, નીઝ ઉન દોનો કી જબલ્લી સિફાત કી તહસીન કરતા હે. અકલ બ મનઝિલે હકીમ કે હે, ઉસકા કામ ચેહે કે વોહ શૈતાન કે મકરો ફરેબ કો દફા કરે ઓર અપની ગેહરી બસીરત ઓર વાજેહ નૂર સે ઉસકી તલ્લીસ કા કિલાફુમા કરદે, ઓર ખિઝીર કી હવસ કો કુત્તે કે ગજબ કે જરીયે શિકસ્ત દે, ઈસલિયે કે ગજબ સે શહવત ખતમ હોતી હે, ઈસી તરહ ખિઝીર કો કુત્તે પર મુસલ્લત કરકે ઉસકી દરિન્દગી કા ખત્મા કરે ઓર કુત્તે કો અપની હિકમત ઓર તદબીર સે પા બ જંગીર ઓર મુતીઅ રખે. અગર ઉસને એસા કિયા તો જુસમ કી મમલેકત મે આદિલાના નિગામ બાકી કહેગા ઓર તમામ અઅઝા અપને અપને મેહવર પર ગરદિશ કરૈગે.

ઓર અગર હકીમ અપની કોશિશ મે નાકામ રહા, ન શૈતાન સે ટકકર લે સકા ઓર ન ખિઝીર ઓર કુત્તે કો મકહુર કરસકા તો યે

તીનો ખુદ ઉસપર ગાલિબ આજઝોગે ઓર ઉસે અપની સખત જંગીરો મેં ઈસતરફ જકળ લેગે કે કોશિશ કે બાવજૂદ આજદ ન હો સકેગા, બલ્કે તા ઉમ્મ ઉનકા ખિદમત ગુજર ઓર મુતીઅ રહેગા, અકસર લોગ ઈસી કેદ કી જુંદગી ગુજર રહે હે, ઉનકી તમામ તર જદો જહદ શિકમ ઓર ફરજ કી શહવત હે, હૈરત ઉસ વકત હોતી હે જબ ચેહી લોગ બુત પરસ્તો કો અપની મલામત કા હદફ બનાતે હે ઓર ઉનકી બુત પરસ્તી કા મજક ઉઠાતે હે.

અગર ઉનકી આંખો સે ગફલત કે દબીઝ પરદે ઉઠા દિયે જાએ તો મઅલૂમ હોગા કે વોહ ખુદ ઝેરૂલાહ કી ઈતાઅત મેં મસ્ફૂ હે, કભી વોહ ખિઝીર કે સામને સર બ સુજૂદ હે, ઓર કભી કુત્તે કે સામને રૂફૂઅ ઓર કયામ કી હાલત મેં હે, ઉનકી પ્વાહિશાત કી તકમીલ ઉનકા ઈમાન હે ઓર ઉનકે ચશ્મો અબરૂઓ કે ઈશારો કા મુન્તાઝિર રેહના ઉનકા અમલ, એસે લોગો કે સામને અગર ઉન હકાઈક કો મુજસ્સમ કરદિયા જાએ તો વોહ ખુદ અપની આંખો સે મુશાહદહ કરલેગે કે બુત પરસ્તો ઓર ઉનમેં કયા ફર્ક હે, બુત પરસ્ત બેખાન પથ્થરો કે સામને સર જુકા કર શૈતાન કો ખુશ રખતે હે ઓર વોહ લોગ ઉન નાપાક ઓર ગંદે ખાનવરો કી ઈબાદત કરકે શૈતાન કી ખુશનુદી હાસિલ કરતે હે, ચે શૈતાન હી તો હે જે ખિઝીર ઓર કુત્તે કો બર અંગેખતહ કરતા હે ઓર ઉનહેં ઈન્સાન સે ખિદમત લેને પર ઉકસાતા હે, હકીકત ચેહે કે ખિઝીર ઓર કુત્તે કે ચશ્મો અબરૂ કે ઈશારો પર નાચને વાલે શૈતાન કે દામો ફરેબ મેં ગિરિફતાર હે.

હર બંદએ ખુદા કો ચાહિયે કે વોહ અપની હરકાત ઓર સકનાત અપને નતક ઓર સુકૂત ઓર કયામો કુઉદ કા નિગરાં રહે, ઓર બસી-રત કી આંખે ખુલી રખે, અગર ઈસ ને ઈન્સાફ કે સાથ અપને અહવાલ પર નજર રખી તો ઉસે મઅલૂમ હોગા કે વોહ બંદા અપના દિન ખુદાએ બરહક કી ઈતાઅત મેં ગુજરતા હે, ચા નફસ પરસ્તી મેં ? કિતના બળા જુલ્મ હે કે ઈન નફસ પરસ્તો ને માલિક કો મમલૂક, આકા કો ગુલામ, ઓર ગાલિબ કો મગલૂબ બનાદિયા હે, ગલ્બા ઓર સયાદત કા હક અકલ કો થા, ખિઝીર, કુત્તે ઓર શૈતાન ને ઉસકા હક છીન લિયા, ઓર ઉસે મગલૂબો મકહૂર કરદિયા, અકલ સયાદત સે મહરૂમ હોજતી હે તો-

ઉન તીનો અવસાફ કી ઇતાઅત રંગ લાતી હે, ઓર કલ્લ પર વોહ સિફાત મુહીત હોજતી હે જિનકા અંજમ હલાકત ઓર રૂસ્વાઈ કે અલાવહ કુછ નહી હે.

શહવત કે ખિન્નીર કી ઇતાઅત સે બે હયાઈ, ખબાસત, ઇસ્સાફ, બુખ્લ, રિયા, હતક, બેહુદગી, હિર્સ, હવસ, ખુશામદ, હસદ, કીના ઓર શમાતત વગેરહ અવસાફ પેદા હોતે હે.

ગજબ કે કુત્તે કી ઇતાઅત કે નતીજે મેં તેહવર, તઅલ્લી, ખુદ સતાઈ, કિબ, ખુદ પસંદી, ઇસ્તિહ્જા, તહકીર, ઇરાદએ શર, ખ્વાહિશ ઓર જુલ્મ જેસી સિફાત પેદા હોતી હે.

ગજબ ઓર શહવત કે મઅબૂદો કી ઇતાઅત દર અસલ શૈતાન કી ઇતાઅત હે, જુસ સે મજફૂરહ બાલા રજાઈલ કે અલાવહ મકરો ફરેબ, હિલા જૂઈ, દગાબાજિ, તલ્લીસ, ખ્યાનત, ઓર ફહશ કલામી જેસે અવસાફ કો ભી તહરીક મિલતી હે.

અગર સૂરતે હાલ ઉસકે બર અકસ હો ઓર શર કે ચે તમામ સર-ચશમે ઓર મુહરિકાત રબ્બાની સિફત કી હિકમતે અમલી સે જેર હો જાએ, તો કલ્લ મેં રબ્બાની અવસાફ ઇલ્મ, હિકમત, ચકીન, હકાઈકે અશ્યા કા ઇહાતા, ઉમૂર કી મઅરેફત, ઇલ્મ ઓર બસીરત કી કુવ્વત કે જરિયે દૂસરો પર ગલ્બા, કમાલે ઇલ્મ કી બિના પર મખ્લૂક પર બરતરી કા ઇસ્તેહકાક જેસે રબ્બાની અવસાફ કલ્લ કા એહાતા કરલેતે હે, શહવત ઓર ગજબ કી ઇતાઅત કી જરૂરત નહી રેહતી, બલ્કે શહવત કે ખિન્નીર કો ઉસકી હદ મેં કેદ રખને સે ઇફફત, કનાઅત, તમાનિ-યત, જોહદ, વરઅ, તકવા, ઇમ્બિસાત, હયા, હુસ્ને સૂરત, ખુશ ખુલ્કી ઓર ગજબ કે કુત્તે કો પા બ જંગીર રખને સે શુજાઅત, કરમ, અઝમત, જબ્તે નફસ, સબ, હિલ્મ, અફવ, સબાત કદમી ઓર શરાફત જેસે અવસાફ પેદા હોતે હે.

કલ્લ આઈને કી તરહ હે, ગજબ, શહવત ઓર શૈતાન કી ઇતાઅત ઉસ આઈને કી આબો તાબ પર અસર અંદાજ હોતી હે, ઓર આદમી અપને ચેહરે કા અકસ સાફ નહી દેખ પાતા, ઓસાફે હમીદહ સે આઈનએ કલ્લ કી તબો તાબ મેં ઇજાફહ હોજતા હે, ઓર ચમક દમક બળહતી હે, ચહાં તક કે ઉસમે હક જલ્વા ગર હોજતા હે, ઓર અમે મત-

બૂબ કી હકીકત મુન્કશિફ હોજતી હે.

અખ્લાકે મજમૂમહ કા અસર આઈનએ દિલ પર એસા હોતા હે, જેસે ઘુંવા, આઈનહ કી સાફો સફફાફ સતહ કો બે આબ ઓર બદ રોનક બના દેતા હે, દિલ કા આઈનહ ગુનાહો કી તારીકી સે તારીક હોજતા હે, ચે તારીકી એક તરહ કા હિજાબ હે, જો બંદહ ઓર બારીતાલા કે દરમ્યાન હાઈલ હોજતા હે, ઈસી પદે કા નામ તબઅ (મોહર) 'રૈન (મંગ) 'હે, અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે, 'કલ્લા બલ રા-ન અલા ફુલૂબિહિમ મા કાનુ ચકસિબૂન' હરગિજ એસા નહી બલકે ઉનકે દિલો પર ઉનકે અઅમાલે બદ કા મંગ બેઠ ગયા હે.

જબ ગુનાહ જુયાદહ હોજતે હે તો દિલ પર મોહર લગજતી હે, વોહ ઈદરાકે હક ઓર ઈસ્લાહે હાલ કી હર સલાહિયત સે મહરૂમ હોજતા હે, આખેરત કા મામલા ઉસકે નજદીક અહમ નહી રેહતા, દુન્યવી શાનો શોકત ઉસકે લિયે સબકુછ હોજતી હે, વોહ દુન્યવી માલો દોલત કા હરીસ હોજતા હે, ઓર અપની તમામ તર તવાનાઈ ઉસકે હુસૂલ મેં સર્ફ કરદેતા હે, આખેરત કી બારે ઉસકે કાનો કે કરીબ સે દિલો દિમાગ મેં અસર અંદાજ હુએ બઝોર ઈસ તરહ ગુજર જતી હે જુસ તરહ હવા ગુજર જતી હે, ગલતિયો કે તદાફ ઓર ગુનાહો સે તોબહ કી હર તોફીક સલબ કરલી જતી હે.

બારી તાલા કી ઈતાઅત ઓર શહવતે નફસ કી મુખાલેફત કલ્બ કે લિયે સૈકલ કા કામ દેતી હે, ઓર ગુનાહ ઉસે અંધેરી રાત કી તરહ સિયાહ કરદેતે હે, ગુનાહ કે બાદ નેક અમલ કરને સે કલ્બ તારીક તો નહી રેહતા લેકિન ઉસકે નૂર મેં કમી આજાતી હે, જેસે આઈનહ કો ગરમ સાંસ લગાયા જાએ ફિર સાફ કિયા જાએ, ફિર ગરમ સાંસ સે ઉસકી સતહ આલૂદહ કી જાએ ફિર સાફ કી જાએ તો ઉસકી ચમક દમક મેં કુછ ન કુછ કમી જરૂર રેહ જાએગી, ઓર આલૂદગી કે અસરાત પૂરે તરીકે પર નહી મિટ સકેગે.

આપ ﷺ ને કલ્બ કી ચાર કિસ્મે બયાન ફરમાઈ હે, દિલ ચાર તરહ કે હોતે હે, એક વોહ દિલ હે જો સાફ હો ઉસ દિલ મેં ચિરાગ રોશન રેહતા હે, ચે મોમિન કા દિલ હે. એક દિલ સિયાહ ઓર ઉલટા હુવા હોતા હે, ચે કાફિર કા દિલ હે. એક દિલ ગિલાફ મેં લિપટા હુવા હોતા હે ઓર ઉસ

ગિલાફ કા મુંદ બંધાદુવા હોતા હે, ચે મુનાફિક કા દિલ હે. એક દિલ વોહ હે જુસમે ઇમાન ઔર નિફાક દોનો હો, ઔસે દિલમે ઇમાન કી મિસાલ એસી હે જેસે સબજહ કે ઉસે પાક પાની સે નશો નુમા મિલતી હે, ઔર નિફાક કી મિસાલ એસી હે જેસે ઝખમ, કે ઉસ સે પીપ ઔર ગંદહ મવાદ બપ્હાતા હે, અબ જો માદહ ભી ગાલિબ આજએ, દિલ પર ઉસીદી કા હુકમ લગેગા. એક રિવાયત મેં હે કે દિલ કો વોહી માદહ લેજએગા.

બારીતાલા ફરમાતે હે, ચકીનન જો લોગ ખુદા તર્સ હે જબ ઉનકો કોઈ ખતરા શૈતાન કી તરફ સે આજતા હે તો વોહ યાદ મેં લગાજતે હે સો ચકાચક ઉનકી આંખે ખુલજતી હે. ઇસ આયત મેં બતલાયા ગયા હે કે કલ્બ કી જુલા ઔર બસીરત અલ્લાહ કે ઝિક્ર સે હાસિલ હોતી હે, ઔર ઝિક્ર વોહી લોગ કરતે હે જો તકવા કે વસ્ફ સે મુગ્ઝયન હો, માલુમ હુવા કે તકવા ઝિક્ર કા દરવાજહ હે, ઝિક્ર સે કશ્ફ હોતા હે, ઔર કશ્ફ ફૌવજે અકબર (સબસે બળી કામ્યાબી) ચાની લેકાએ રબ કા વસીલા હે.

ઉલૂમ કે તઅલ્લુક સે દિલ કી મિસાલેં

જાન ના ચાહિયે કે ઉલૂમ કા મહલ કલ્બ હે, ચાની વોહ લતીફહ હે જો તમામ અઅગા કા નિગામ ચલાતા હે, તમામ અઅગા ઉસ લતીફે કે ખિદમત ગુજર ઔર ફરમા બરદાર હે હકાઈકે મઅલૂમાત કે તઅલ્લુક સે કલ્બ કી મિસાલ એસી હે જેસે મહસૂસ સૂરતો કે તઅલ્લુક સે આઈના હે, આઈને મેં હર મહસૂસ ચીજ કી સૂરત કા અકસ ઉભર આતા હે, ઇસી તરહ હર મઅલૂમ ચીજ કી હકીકત આઈનએ દિલ મેં નકશ હોજતી હે, જુસ તરહ આઈનહ અલગ ચીજ હે મહસૂસાત કી સૂરતે અલગ ચીજે હે ઔર ઉન સૂરતો કા આઈને મેં મઅફૂસ હોના અલગ ચીજ હે, ઇસી તરહ દિલ કે સિલસિલે મેં ભી ચે ફર્ક મૌજૂદ હે, ઔર આઈને કી તરહ ચહાં ભી તીન ચેજે હે, દિલ, હકાઈકે અશ્યા, ઔર નફ્સ હકાઈક કા દિલ મેં આના.

આલિમ કલ્બ હે, ઉસ મેં હકાઈકે અશ્યા કી સૂરતે હુલૂલ કરતી હે, મઅલૂમ હકાઈકે અશ્યા હે, ઔર ઇલ્મ ઉન અશ્યા કી સૂરતો કા આઈનએ કલ્બ મેં મુન્અકિસ હોને કા નામ હે, મસલન તલવાર પકળને કે લિયે તીન ચીજો કી જરૂરત હે, કાબિજ (પકળને વાલે) હાથ કી, મકબુજ (પકળી જાનેવાલી) તલવાર કી, ઔર ગિરિકત કી (ચાની હાથ ઔર તલ-

વાર કે મિલને કી)ઈસ તરહ મઅલૂમ કા દિલ મેં પહોંચના ઇલ્મ કેહલાતા હે, બાજ અવકાત હકાઈક ભી મોજૂદ હોતે હૈં ઓર કલ્લ કા ભી પુજૂદ હોતા હે, લેકિન કબજ (ગિરફત) નહીં પાઈ જાતી, ઇસલિયે કે ગિરફત મેં હાથ કા તલવાર તક પહોંચના જરૂરી હે, અલબત્તા ગિરફત ઓર ઇલ્મ મેં ઇતના ફર્ક હોતા હે કે ગિરફત મેં તલવાર બેઅચનેહી હાથ મેં આ જાતી હે, જબકે હકીકત બેઅચનેહી દિલ મેં નહીં આતી. એક શખ્સ આગ કા ઇલ્મ રખતા હે, લેકિન ઉસકા ચે મતલબ નહીં કે ખુદ આગ ઉસકે દિલ મેં મોજૂદ હે, બલ્કે ચે કહા જાએગા કે આગ કી વોહ હકીકત દિલ મેં મોજૂદ હે જો ઉસકે જાહિરી પુજૂદ કે સાથ મુશાબહત રખતી હે, ઇસી લિયે દિલ કો આઈને સે તરબીહ દીગઈ હે, કચૂંકે કોઈ ચીજ બેઅચનેહી ઉસમેં નહીં સમાતી, બલ્કે ઉસકા અકસ ઉભરતા હે જો ઉસકે હકીકી પુજૂદ કે મુતાબિક હોતા હે.

કલ્લ કી આઈને સે મુશાબહત

જુસ તરહ બાજ પુજૂહાત સે આઈને મેં શકલ નહીં ઉભરતી, ઇસી તરહ બાજ હાલાત મેં આઈનએ દિલ ભી હકાઈકે અશ્યા કે ઇલ્મ સે મહરૂમ રેહતા હે, આઈને મેં કિસી ચીજ કી શકલ ન ઉભરને કી પાંચ પુજૂહાત હૈં, એક તો ચેકે આઈનહ હી અશ્શા ન હો મસલન ચેકે વોહ લોહે કા હો ચા ઉસકે જોહર મેં નુકસ હો, ચા ઉસકી શકલ સહી ન હો. દૂસરી વજહ ચેહે કે ઉસમેં કિસી વજહ સે કુદૂરત આગઈ હો, ચા ઝંગ લગ ગયા હો, ઓર ઉસકી તાબ ખતમ હોગઈ હો. તીસરી વજહ ચેહે કે વોહ ચીજ જુસ કા આઈને મેં અકસ પણ આઈને કી હુદૂદ સે દૂર હો, મસલન ચે કે વોહ આઈને કે પીછે હો. ચોથી વજહ ચેહે કે આઈને ઓર સૂરત કે દરમ્યાન કોઈ હિજાબ આજાએ. પાંચવી વજહ ચેહે કે જુસ ચીજ કી સૂરત આઈને મેં દેખની હે ઉસકી જેહત મઅલૂમ ન હો, કે આઈને કો ઉસકી સિમ્ત મેં રખદિયા જાએ ઓર વોહ સૂરત મુન્અકિસ હોજાએ.

ચેહી હાલ આઈનએ કલ્લ કા હે, ઉસમેં તમામ ઉમૂરે હક મુન્કશિફ હોજાતે હૈં લેકિન બહોત સે કલ્લ મેં ચે ઉલૂમ નહીં આ પાતે, ઉસકી વોહી પાંચ અસ્બાબ હૈં, એક ચે કે ખુદ કલ્લ નાકિસ હો, જેસે બચ્ચે કા કલ્લ ઇસકી સલાહિયત નહીં રખતા કે ઉસમેં મઅલૂમાત મુન્અકિસ હો. દૂસરે ચે કે કલ્લ મઆસી કી કુદૂરત ઓર શહવાત કે ખબસ સે આવૂદહ હો

જાએ ઓર સફાઈ જાતી રહે, ચમક ખતમ હોજાએ, તારીક કલ્લ મેં હક બાત જાહિર નહીં હોતી. તીસરા સબબ એહે કે ઉસકા દિલ હકીકતે મત-લૂબહ કી જેહત સે મુન્દરિફ હો, મસલન એક શખ્સ નેક હે ઓર હક તાલા કે એહકામ પર અમલ પેરા હે, ઉસકા દિલ અપની નેકી કી ઓર ઈતાઅત કી વજહ સે સાફ ભી હે લેકિન ઉસમેં હક મુન્કશિફ નહીં હોતા કયૂંકે વોહ તાલિબે હક નહીં હે, વોહ અપની તમામ તર હિમ્મતે બદની તાઆત અસ્બાબે મઈશત કે જમા ઓર હુસૂલ મેં સર્ફ કરતા હે, બારીતાલા કી રૂબૂબિયત ઓર મખ્ફી ઈલાહી હકાઈક મેં ગોરો ફિક કરના ઉસકા શેવા નહીં હે, એસે શખ્સ કે દિલ મેં હક કા જલવા જાહિર નહીં હોતા, બલ્કે સિર્ફ વોહી ઉમૂર મુન્કશિફ હોતે હૈં જિનમેં વોહ આમ તોર પર ગોરો ફિક કરતા હે, મસલન અગર વોહ અઅમાલ કી આફતો ઓર નફસ કે ઉચૂબ મેં તઅમ્મુલ કરતા હે તો ઉસ પર એહી આફત ઓર ઉચૂબ મુનકશિફ હોજાતે હૈં, મઈશત કે મસાલેહ મેં ગોર કરતા હે તો ઉસ પર એહી મસાલેહ જાહિર હોજાતી હૈં, ગોર કીજીયે જબ તનહા અઅમાલ ઓર બદની ઈતાઅત કી કેંદ જલ્વએ હક કે જુહૂર સે માનેઅ હે તો નફસ કી શહવાતો લજજાત, ઓર દુન્યવી અલાઈકો રવાબિત કરફે હકીકત કી રાહ મેં રૂકાવટ કયૂં ન હોંગે.

ચોથા સબબ હિજાબ હે, એ હિજાબ ઈન્કિશાફે હક કે લિયે માનેઅ બનજાતા હે, મસલન બાજ અવકાત શહવાત પર કાબૂ રખને વાલા મુતીઅ ઓર ઈબાદત ગુજાર બંદા હકાઈક મેં ગોરો ફિક કરને કે બાવજૂદ ઈદ-રાકે હકીકત સે મહરૂમ રેહતા હે, ઓર એ મહરૂમી કિસી એસે એઅતેકાદ કી બાઈસ હોતી હે, જે આબાઓ અજદાદ કી તકલીદ કે તોર પર બચપન સે જહન મેં રાસિખ રહા હે, એ એઅતેકાદ હર ઉસ અક્ષ કે લિયે માનેઅ બનજાતા હે જે ઉસકે ખિલાફ હો, એ વોહ હિજાબ હે જિસકે બાઈસ બહોત સે મુતકલ્લિમીન ઓર મજહબી અસ્તિયત રખને વાલે એહલે ઈલ્મ, બલ્કે બહોતસે વોહ સોલહા જીનકી ફિક કા મેહવર જમીનો આસમાન કે મલકૂત રેહતે હૈં, અમે હક કે ઈદરાક સે મહરૂમ રેહજાતે હૈં કયૂંકે તકલીદી એઅતેકાદાત ઉનકે દિલો દિમાગ મેં ઈસતરહ રાસિખ હોજાતે હૈં કે મુખાલિફ એઅતેકાદ કબૂલ કરને કી સલાહિયત બાકી નહીં રેહતી પ્વાહ વોહ મુખાલિફ એઅતેકાદાત હક હી કયૂં ન હો, ઈસી-

તરહ યે તકલીદી એઅતેકાદાત ઉનકે હક મેં ઇદરાકે હક સે માનેઅ ઓર હિજાબ બનજાતે હે.

પાંચવાં સબબ યેહે કે વોહ જેહત હી મઅલૂમ ન હો, જહાં મતલૂબ હાસિલ હો સકતા હે, તાલિબે ઇલ્મ કે લિયે યે મુમકિન નહીં કે વોહ મતલૂબ કે મુનાસિબ મઅલૂમાત કે ઇલ્મ કે બગૈર કિસી મજદૂલ કા ઇલ્મ હાસિલ કર સકે, ફિર મુનાસિબ મઅલૂમાત કા ઇલ્મહી કાફિ નહીં હે બલ્કે ઉનહેં ઉસ ખાસ તરતીબ પર રખનાભી જરૂરી હે જે ઉલમા કે ચહાં મોઅતબર સમજે જાતે હે, હર ઇલ્મ કે લિયે જરૂરી હે કે ઉસ સે પેહલે દો ઇલ્મ હો, ઓર ઉનમેં મખસૂસ તરતીબ ઓર ઇલાકા કાઈમ હો જુસકે નતીજે મેં તીસરા ઇલ્મ વુજૂદ મેં આએ. જુસ તરહ બચ્ચા, નર ઓર માદહ કે મિલાપ સે પેદા હોતા હે, ફિર ચેભી જરૂરી હે કે વોહ દોનો ઇલ્મ એક દૂસરે કે મુનાસિબ હો ઓર ફિતરી તોર પર એક દૂસરે સે કુર્બત રખતે હો, ચુનાન્થે અગર કોઈ શખ્સ ઘોળી ઓર ઉંટ કે મિલાપ સે ઘોળે કા બચ્ચા હાસિલ કરના ચાહે તો ઉસે માયૂસ હોના પળોગા, ઉસકે લિયે ઘોળી ઓર ઘોળે કા મિલના જરૂરી હે, ઉંટ ફિર ઉંટ હે ઇન્સાન ભી યે જરૂરત પૂરી નહીં કર સકતા.

ઈસતરહ હર ઇલ્મ કે દો મખસૂસ ઉસૂલ હે ઓર ઉનકે અઝાદવાજ (મિલાપ)કા એક મખસૂસ તરીકહ હે, ઉસ તરીકે પર અમલ પેરા હોને કે બાદ હી મતલૂબહ ઇલ્મ હાસિલ કિયા જા સકતા હે, ઇન ઉસૂલોં સે ઓર ઇન તરીકે અઝાદવાજ સે નાવાકિફિયત હી ઇલ્મ કી રાહ મેં રૂકાવટ બનતી હે, ચુનાન્થે આઈને કી મિસાલ મેં હમને બચાન કિયા હે કે અગર ઉસ ચીજ કી જેહત કા ઇલ્મ ન હો જુસ કા અક્સ મતલૂબ હે તો આઈનહ મેં ઉસકી શકલ નહીં આએગી, ઓર મકસદ પૂરા નહીં હોગા, મસલન એક શખ્સ આઈને મેં અપની ગુદી દેખના ચાહતા હે લેકિન ઉસને આઈનહ ચેહરે કે સામને રખ્યા હે, જાહિર હે ઇસ તરહ ગુદી નજર નહીં આ સકતી જો મતલૂબ હે. ઇસી તરહ આઈનહ અગર ગુદી કે પીછે કર લેતા તબભી ગુદી નજર ન આતી બલ્કે આઈનહ હી નજરો સે ઓજલ હોજતા, ગુદી દેખને કે લિયે એક ઓર આઈનહ કી જરૂરત હે, ઓર ઉસ દૂસરે આઈનહ કો નિગાહો કે સામને ઇસ તરહ રખને કી જરૂરત હે,

કે દૂસરા આઈનહ ભી ઉસમે નજર આયે, ઈસ સૂરત મેં યે શખ્સ અપની ગુદી આઈનહ મેં દેખ સકેગા, ચેહી મુશ્કિલાત ઇલૂમ મેં પેશ આતી હે બલ્કે બાજ અવકાત ઉનસે કહી જિયાદહ મુશ્કિલાત કા સામના કરના પળતા હે, રૂથે જમીન પર એસે અફરાહ કા પુજૂદ બહોત હી કમ હે જે ઈન તમામ મુશ્કિલાત કા સામના કરસકે, ચેહી વજહ હે કે બહોત સે હકાઈક ઔર બહોત સી મઅલૂમાત તિશનએ ઇદરાક રેહજાતી હે.

યે ચંદ અરબાબ હે જે મઅરેફતે હકાઈક કી રાહ મેં ફુલૂબ કે લિયે રૂકાવટ બનજાતે હે, વરનાં હર દિલ ફિતરી તૌર પર ઉસકી સલાહિયત રખતા હે કે વોહ હકાઈક કી મઅરેફત હાસિલ કરસકે કયૂંકે યે અમે રબબાની હે ઔર આલમ કે તમામ જવાહિર સે મુમતાજ હે, બારીતાલા કા ઇરશાદ હે, 'હમને યે અમાનત આસ્માનો જમીન ઔર પહાળો કે સામને પેશ કી થી સો ઉન્હો ને ઉસકી જુમ્હેદારી સે ઇનકાર કરદિયા ઔર ઇસ સે કર ગયે ઔર ઇન્સાન ને ઉસકો અપને જુમ્હે લે લિયા.'

ઈતાઆત ઔર અઅમાલ કા મકસદ ચેહે કે દિલ કી સતહ આઈનહ કી તરહ સાફ ઔર શફફાફ હોજાએ ઔર ઉસમે કિસી તરહ કી આલૂદગી બાકી ન રહે, ઔર તઝકિયએ નફસ કા મતલબ ચેહે કે ઉસમે ઈમાન કા નૂર ઔર મઅરિફત કી ચમક આજાએ, ઇસ આયત મેં ચેહી નૂર ઔર જુયાએ મઅરેફત મુરાદ હે, 'અ-ફમન્ શરહલ્લાહુ સદ્રહુ લિલ ઇસ્લામિ ફહુ-વ અલા નૂરિમ મિર્ઈબહિ' સો જુસ શખ્સ કા સીના અલ્લાહ તાલા ને ઇસ્લામ કે લિયે ખોલ દિયા વોહ અપને પરવરદિગાર કે (અતા કીયે હુએ) નૂર પર હે.

તજસ્તી ઔર ઈમાન કે મરાતિબ

ઈસ તજસ્તી ઔર ઈમાન કે ત્રીન મરાતિબ હે, પેહલા મરતબા અવામ કે ઈમાન કા હે, યે ખાસ તકલીદી ઈમાન હોતા હે. દૂસરા મરતબા મુતકલ્લે-મીન કે ઈમાન કા હે, ઇસ મેં તકલીદ કે સાથ હુજજત ઔર દલીલ ભી હોતી હે યે મરતબા અવામ કે ઈમાન કે કરીબ હે. ત્રીસરા મરતબા આરે-ફીન કે ઈમાન કા હે, યે ઈમાન નૂરે ચકીન સે દર્યાફત હોતા હે.

ઈન મરાતિબ કી વજાહત મિસાલ સે સમજયે, મસલન ઘર મેં ઝેદ કે પુજૂદ કી તસ્દીક ત્રીન તરીકો સે હો સકતી હે, એક યે કે તુમહે ઉસકે પુજૂદ કી ખબર કિસી એસે શખ્સ સે મિલે જુસકી સદાકત આઝમૂદહ હો

ઔર ઉસકી તરફ કિજબ બયાની કી નિરખત ન હોતી હો, એસે શખ્સ કી ખબર સુનકર તુમ મુતમઈન હોજાતે હો ઔર યે ચકીન કરલેતે હો કે ઝેદ વાકેઅતન ઘર મે મોજૂદ હે, યે મિસાલ અવામ કે ઈમાન કી હે, યે ઈમાન મહજ તકલીદ પર મબની હોતા હે, અવામ કા હાલ ચેહે કે જબ બચ્ચા સન્ને શુઉર કો પહોચતા હે તો બારીતાલા કે વુજૂદ, ઈલ્મ, કુદરત વગેરહ સિફાત, અંબિયા અલ. કી બેઅસત ઔર ઉનકે લાયેહુએ એહકામ કે મુતઅલ્લિક જોકુષ વોહ અપને વાલેદેન ઔર અસાતેજહ સે સુનતે હે ઉસે કિસી તરફુદ કે બગેર કબૂલ કરલેતે હે, ઔર યે એઅતેકાદ ઉનકે જહન મે કુષ ઈસ તરહ રાસેબ હોજાતે હે કે ઉનકે ખિલાફ કા તસવ્વુર ભી દિલમે નહી ગુજરતા, કચૂંકે વોહ અપને વાલેદેન ઔર અસાતેજહ કે સદા-કત કે મુતઅલ્લિક હુસ્ને ઝન રખતે હે, ઈસલિયે ઉન્હે ઉનકી ખબરો પર ચકીન કરને મે જરા ભી તઅમ્મુલ નહી હોતા. ઈસતરહ કા ઈમાન ઉખરવી નખત કા બાઈસ જરૂર હે લેકિન એસે મોઅમિન અસ્હાબે યમીન કે અદના દર્જે મે રેહતે હે ઉનકા શુમાર મુકર્રબીન મે નહી હોતા, કચૂંકે તકઈબ કે લિયે જરૂરી હે કે દિલ કશફો બસીરત ઔર ચકીન કે નૂર સે રોશન હો ઔર યે બાત તકલીદી ઈમાન મે નહી પાઈ જાતી, અલાવહ આઝી ઈન એઅતેકાદ મે ગલતી કા ઈમ્કાન ભી હે, જો મહજ સુનકર જહન નશીન કરલિયે જાતે હે, ચુનાન્થે ચહુદો નસારા ને અપને વાલેદેન સે વોહ એઅતેકાદ વરાસત મે હાસિલ કિયે ગ્રુનકે બાતિલ હોને મે કોઈ શુબા નહી હે, કચૂં કે વોહ અકાઈદ ઈસ્લાહન ગલત થે. મુસલમાનો કે એઅતેકાદ હક હે, ઈસલિયે નહી કે વોહ ઉનકી હકકાનિયત પર મુતલબેઅ હે બલ્કે ઈસલિયે કે ઉનકે દિલો મે હક બાત હી કાલીગઈ હે.

ઘર મે ઝેદ કી મોજૂદગી કા ઈલ્મ હાસિલ કરને કા દૂસરા તરીકા ચેહે કે ઉસકી આવાઝ ખુદ અપને કાનો સે સુને, ઝેદ ઘર કે અંદર હો ઔર ખુદ બાહર દીવાર કી આળ મે હો, દૂસરે કે બતલાને સે ઝેદ કે વુજૂદ કી ખુસ કદર તસ્દીક હોતી, આવાઝ સુન ને સે વોહ કુષ ગ્રુયાદહ હી હોગી, ઈસલિયે કે આવાઝ શકલો સૂરત પર દલાલત કરતી હે ઔર દિલ મે યે બાત આજતી હે કે યે આવાઝ કુલાં શખ્સ કી હે, યે ઈમાન અગરચે હુજવત ઔર દલીલ સે મહકૂઝ હે લેકિન ઈસમે ભી ખતા કા ઈમ્કાન મોજૂદ હે, ઈસલિયે કે આવાઝે બાજ અવકાત એક દૂસરે સે-

ਮੁਸ਼ਾਫੇਹ ਹੋਤੀ ਹੈ, ਔਰ ਭਾਖ ਅਵਕਾਤ ਏਕ ਆਦਮੀ ਭ ਤਕਲੁਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਲੇਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੁਨ ਨੇ ਵਾਲਾ ਫੋਨੋ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ੋ ਮੇਂ ਕੋਥ ਝੜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਤਾ, ਔਰ ਖਾਲੀਭਿਰਾਹਨ ਫੋਨੇ ਦੀ ਵਯਹ ਸੇ ਧੋਕਾ ਖਾ ਜਾਤਾ ਹੈ.

ਤੀਸਰਾ ਤਰੀਕਾ ਏਹੈ ਕੇ ਆਦਮੀ ਖੁਦ ਘਰਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕਰ ਜੇਹ ਕੋ ਦੇਖ ਲੇ, ਏ ਹਕੀਕੀ ਮਅਰੇਫ਼ਤ ਔਰ ਧਕੀਨੀ ਮੁਸ਼ਾਫੇਹਾ ਹੈ, ਏ ਮਅਰੇਫ਼ਤ ਮੁਕਰਰਭੀਨ ਔਰ ਸਿਦੀਕੀਨ ਦੀ ਮਅਰੇਫ਼ਤ ਸੇ ਮੁਸ਼ਾਫੇਹਤ ਰਖਤੀ ਹੈ, ਕਥੂੰਕੇ ਵੋਹ ਮੁਸ਼ਾਫੇਹੇ ਕੇ ਭਾਏ ਈਮਾਨ ਲਾਤੇ ਹੈ, ਈਸਤਰਹ ਉਨਕੇ ਈਮਾਨ ਮੇਂ ਅਵਾਮ ਕਾ ਔਰ ਮੁਤਕਲਿਭੀਨ ਕਾ ਈਮਾਨ ਤੋ ਛਾਤਾਹੀ ਹੈ ਮੁਸ਼ਾਫੇਹੇ ਦੀ ਭੁਯਾਦਤੀ ਸੇ ਏ ਈਮਾਨ ਈਤਨਾ ਹਕੀਕੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਕੇ ਉਸਮੇਂ ਕਿਸੀ ਗਲਤੀ ਕਾ ਅਹਤੇਮਾਲ ਭਾਤੀ ਨਹੀਂ ਰੇਹਤਾ, ਤਾ ਹਮ ਮੁਕਰਰਭੀਨ ਔਰ ਸਿਦੀਕੀਨ ਦੀ ਮਅਰੇਫ਼ਤ ਧਕਸਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ, ਭਲਕੇ ਉਨਮੇਂ ਦਰਜਾਤ ਕਾ ਤਫ਼ਾਵੁਤ ਹੋਤਾ ਹੈ.

ਈਸ ਤਫ਼ਾਵੁਤ ਦੀ ਵਯਹਤ ਕੇ ਲਿਖੇ ਫ਼ਿਰ ਜੇਹਣੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਲਿਖੁਏ, ਏਕ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਜੇਹ ਕੋ ਘਰ ਕੇ ਸਹਨ ਮੇਂ ਕਰੀਭ ਜਾਕਰ ਅਘਬੀ ਤਰਹ ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਮੇਂ ਦੇਖਤਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਕਮਰੇ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ, ਥਾ ਦੂਰ ਸੇ ਔਰ ਸ਼ਾਮ ਕੇ ਵਕਤ ਦੇਖਤਾ ਹੈ, ਜਭਕੇ ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ, ਪੇਹਲੇ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਕਾ ਮੁਸ਼ਾਫੇਹਾ ਭੁਯਾਦਹ ਕਾਮਿਲ ਹੈ ਅਗਰਏ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਈਦਰਾਕ ਭੀ ਸਹੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਵੋਹ ਜੇਹ ਦੀ ਸ਼ਕਲੋ ਸੂਰਤ ਕੇ ਮਝੜੀ ਅਲਾਈਮ ਔਰ ਦਕਾਈਫ਼ ਕਾ ਮੁਸ਼ਾਫੇਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਤਾ, ਏ ਤਫ਼ਾਵੁਤ ਉਮ੍ਹਰੇ ਈਲਾਹੀ ਔਰ ਉਲੂਮ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਕੇ ਈਦਰਾਕ ਮੇਂ ਭੀ ਹੈ, ਧੁਨਾਨਏ ਏਕ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਘਰ ਮੇਂ ਜੇਹ, ਉਮਰ ਔਰ ਭਕਰ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਮਹਜ਼ ਜੇਹ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ, ਪੇਹਲੇ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਦੀ ਮਅਲੂਮਾਤ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਾਖ਼ਸ ਕੇ ਮੁਕਾਭਲੇ ਮੇਂ ਧਕੀਨਨ ਭੁਯਾਦਹ ਹੈ.

ਉਲੂਮ ਦੀ ਮੁਖ਼ਤਸਿਹ ਕਿਸਮੇਂ ਔਰ ਕਲਮ ਦੀ ਹਾਸਤ ਖ਼ਾਨਨਾ ਥਾਹਿਏ ਕੇ ਕਲਮ ਮੇਂ ਫ਼ਿਤਰਤਨ ਹਕਾਈਫ਼ ਕਭੂਲ ਕਰਨੇ ਦੀ ਸਲਾਹਿ-ਧਤੋ ਈਸਤੇਅਦਾਏ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਥਹਾਂ ਏ ਭਤਲਾਨਾ ਮਕਸੂਦ ਹੈ ਕੇ ਕਲਮ ਜੁਨ ਉਲੂਮ ਕਾ ਮਹਲ ਭਨਤਾ ਹੈ ਉਨਕੀ ਏ ਕਿਸਮੇਂ ਹੈ, ਅਕਲੀ ਔਰ ਸਰਥ, ਅਕਲੀ ਉਲੂਮ ਦੀ ਭੀ ਏ ਕਿਸਮੇਂ ਹੈ, ਭਈਹੀ ਔਰ ਈਕਤਿਸਾਭੀ, ਈਕਤਿਸਾਭੀ ਦੀ ਫ਼ਿਰ ਏ ਕਿਸਮੇਂ ਹੈ, ਦੁਨਧਵੀ ਔਰ ਉਝਰਵੀ. ਅਕਲੀ ਉਲੂਮ ਸੇ ਮੁਰਾਦ ਏਹੈ ਕੇ ਵੋਹ ਨਫ਼ਸ ਅਕਲ ਕੇ ਤਕਾਏ ਪੂਰੇ ਕਰੇ, ਉਨਮੇਂ ਤਕਲੀਫ਼ ਔਰ ਸਿਮਾਅ ਕਾ ਕੋਥ ਦਖ਼ਲ ਨ ਹੋ.

અકલે બદીહી વોહ ઉલૂમ કેહલાતે હૈ જીનકે મુતઅલ્લિક ચે મઅલૂમ ન હો કે વોહ કહાં સે ઔર કિસ તરહ હાસિલ હુએ, મસલન ઇસ હકીકત કા ઇલ્મ કે એક શખ્સ બચક વકત દો જગહોં પર નહીં પાયા જા સકતા નીઝ કોઈ ચીજ બચક વકત હાદિસ ઔર કદીમ યા મઅદૂમ ઔર મોજૂદ નહીં હો સકતી, ચે વોહ હકાઈક હૈ કે ઇન્સાન નો ઉમરી હી સે ઇનકા ઇલ્મ રખતા હૈ, લેકિન ઉસે ચે મઅલૂમ નહીં હોતા કે ચે ઇલ્મ કિસ વકત ઔર કહાં સે હાસિલ કિયા, યાની વોહ ઇસ ઇલ્મ કે કરીબી સબબ સે વાકિફ નહીં હોતા, વરના જહાંતક સબબે બઈદ કા સવાલ હૈ હર મોમિન ઉસે જાનતા હૈ કે અલ્લાહ ને ઉસે પૈદા કિયા ઔર ઉસે હિદાયત સે નવાજ.

અકલી ઇકતિસાબી સે વોહ ઉલૂમ મુરાદ હૈ જો તઅલીમો તઅલ્લુમ ઔર ઇસ્તેદલાલ સે હાસિલ હો. ચે દોનો હી કિસ્મે અકલી કેહલાતી હૈ, યુનાન્થે હઝરત અલી રદી. કે ત્રીન શઅર હૈ. (મુજે મઅલૂમ હુવા હૈ કે અકલ કી દો કિસ્મે હૈ એક તબઈ ઔર દૂસરી સમઈ, અગર તબઈ અકલ ન હો તો સમઈ સે કોઈ ફાઈદા નહીં. જીસ તરહ આંખો કી રોશની ન હોનેકી સૂરત મેં સૂરજ કી રોશની કોઈ નફા નહીં દેતી.) એક મરતબા આપ ને હઝરત અલી રદી. સે ઇરશાદ ફરમાયા, જબ લોગ નેક અમલ કે જરીયે અલ્લાહ કા તકફૂલ હાસિલ કરે તો તૂ અપની અકલ કે જરીયે ઉસકી કુર્બત હાસિલ કર. ઇસ મેં અકલ કી દૂસરી કિસમ મુરાદ હૈ, કયૂંકે ફિતરી અકલ સે અલ્લાહ કી કુર્બત હાસિલ કરના મુમકિન નહીં હૈ ઔર ન ચે બદીહી ઉલૂમ કે જરીયે હાસિલ કી જા સકતી હૈ, બલ્કે ઉસકે લિયે ઇકતેસાબી ઉલૂમ કી જરૂરત હૈ.

ગોયા કલ્લ કી હેસિયત આંખ કી હૈ ઔર ફિતરી અકલ કો ઉસમે વોહ મકામ હાસિલ હૈ જો આંખ મેં કુવ્વતે બીનાઈ કો હાસિલ હૈ, ઔર કુવ્વતે બીનાઈ એક એસા લતીફ હૈ જો અંધ મેં નહીં પાયા જાતા, સિફ બીના મેં મોજૂદ રહેતા હૈ, અગરચે વોહ અપની આંખે બંધ કરલે યા રાત તારીક હો જાએ, ઇસ અકલ કે જરીયે હાસિલ હોનેવાલા ઇલ્મ કલ્લ કે લિયે એસા હૈ જેસા આંખ કે લિયે કુવ્વતે ઇદરાક યાની અશયા કી રૂચત ઔર ઉસકા મુશાહદા, બચપન સે સન્નેશુઉર તક ઇન ઉલૂમ કે મખફી રહેને કી મિસાલ એહે કે જબ આફતાબ તુલૂઅ નહીં હોતા ઔર દિખાઈ દી જાનેવાલી ચીજે પર ઉસકા નૂર નહીં ફેલતા ઉસ વકત તક આંખ-

દેખને કે કાબિલ નહીં હોતી.

જાહિરી ઓર બાતિની બસીરત મેં મિલ દરજએ બાલા પુજૂહ સે મુશા-બેહત હો સકતી હે, લેકિન ઉસકા યે મતલબ હરગિજ નહીં કે બસારત ઓર બસીરત દોનો હમરૂત્બા હે, ઇસલિયે કે બાતિની બસીરત એને નફસ હે ઓર નફસ લતીફએ મુદરિકહ કેહલાતા હે, ઇસકી હેસિયત એસી હે જેસે સવાર કી, બદન ઘોળે કી તરહ હે, અગર સવાર અંધા હો તો નુકસાન કા ખુયાદહ અંદેશા હે, ઘોળે કા અંધાપન ઉસકે મુકાબલે મેં કમ નુકસાન પહોંચાએગા, બલકે યે દોનો જરર ઇત્ને મુતાફાવિત ઓર જુદાગાના હે કે ઉનકો એક દૂસરે સે કોઈ મુનાસેબત હી નહીં હે.

હમને જાહિરી ઓર બાતિની બસીરત મેં થક ગુનહ મુશાબેહત બયાન કી હે, કુઆને કરીમ કી ઇસ આયત સે ઉસકી તાઈદ હોતી હે, ખુસ મેં દિલ કે ઇદરાક કો બીનાઈ ઓર રૂચત સે તાબીર કિયાગયા હે, ફરમાયા 'મા કજ્જબલ કુઆ-દ મા રઆ' કલ્લ ને દેખીહુઈ ચીજ મેં કોઈ ગલતી નહીં કી. ચહાંબી ઇદરાક કો રૂચત સે તાબીર કિયાગયા હે, મગર જાહિરી આંખ મુરાદ નહીં હે, ઇસી તરહ ઇદરાક કી ખુદ યાની અદમ ઇદરાક કો એક આયત મેં ના બીનાઈ કરાર દિયાગયા હે. ફરમાયા 'બાત ચેહે કે (ન-સમજને વાલો કી) આંખે અંધી નહીં હોજાયા કરતી બલકે દિલ જો સીનો મેં હે વોહ અંધે હોજાતે હે.'

દીની ઉલૂમ વોહ હે જો અંખિયાએ કિરામ સે બતોરે તકલીદ પહોંચે હો યે ઉલૂમ કિતાબુલ્લાહ ઓર સુન્નતે રસૂલુલ્લાહ કે સીખને સે ઓર સુન્નતે કે બાદ ઉસકે મયાની સમજને સે હાસિલ હોતે હે, દીની ઉલૂમ પર હી કલ્લ કી સલામતી ઓર સિદહત મોફૂફ હે, અકલી ઉલૂમ ઇસ મકસદ કે લિયે ના કાફી હે અગરચે ઉનકી જરૂરત ઓર અહમિયત સે ઇનકાર નહીં, યે એસાહી હે જેસે અકલ બદન કી સિદહત કે લિયે કાફી નહીં હે, ઇસકે લિયે દવાઓ ઓર જબી બુટીયો કે ખ્વાસ ઓર ઉન કે તરીકે ઇસ્તેમાલ સે વાકિફ હોના જરૂરી હે, ઓર યે વાકિફિયત અતિબ્બા કે સામને જાનુએ તલમીઝ તૈ કરનેહી સે હાસિલ હો સકતી હે, મહજ અકલ સે રેહનુમાઈ હાસિલ નહીં કી જા સકતી અલબત્તા ખ્વાસ ઓર તરીકે ઇસ્તેમાલ કે મુતઅલ્લિક ઉસ્તાદ કે ઇરશાદાત સમજના અકલ પર મોફૂફ હે, ઇસકા મતલબ યે હુવા કે ન સિમાઅ અકલ સે મુસ્તગની

હો સકતા હે ઔર ન અકલહી સિમાઅ સે બેનિયાજ હો સકતી હે.

અકલ કો બાલાએ તાક રખકર તકલીદ કી દઅવત દેનેવાલા જાહિલ મુત્લક હે, ઔર કુઆનો સુન્નત સે બે નિયાજ રેહકર અકલ પર ભરોસા કરનેવાલા ફરેબ ખુદહ હે, ઇસલિયે કે અકલી ઉલૂમ ગિજા ઔર શરઈ ઉલૂમ દવા કી હેસિયત રખતે હે, મરીજ કો અગર દવા ન દીજાએ સિફ ગિજાએ દીજાએ તો ઉસકી બીમારી કમ હોને કે બજાએ બળહેગી, ઇસી તરહ કુલૂબ કે અમરાજ કા ઇલાજ ભી ઉન દવાઓ કે બગેર મુમકિન નહી હે જો શરીઅત ને તજવીઝ કિયા હે, યાની વોહ અઅમાલ જો હઝરાતે અંબિયા અલય હિમુસ્સલાતો સલામ ને બારીતાલા કે એહકામ કે બમજુબ કુલૂબ કી ઇસ્લાહ કે લિયે તરતીબ દી, જો શખ્સ અપને મર્જ કા ઇલાજ શરઈ ઇબાદાત કે બજાએ અકલી ઉલૂમ સે કરેગા ઉસકા મર્જ સંગીન ઔર મુહલિક હોજાએગા, જિસ તરહ ઉસ મરીજ કા મર્જ તરકકી કરજાતા હે જો દવા કે બજાએ ગિજા ઇસ્તમાલ કરે.

અકલી ઉલૂમ કી દૂસરી દો કિસ્મો

અકલી ઉલૂમ કી દૂસરી દો કિસ્મો દુન્યવી ઔર ઉખરવી, તિબ, હિસાબ, હિન્દસહ, નુખૂમ, તમામ સનઅતો ઔર પેશે દુન્યવી ઉલૂમ સે તઅલ્લુક રખતે હે. કલ્બ કે એહવાલ અઅમાલ કી આફાત ઔર બારીતાલા કી સિફાતો અફઆલ કા ઇલ્મ ઉખરવી ઉલૂમ કે દાઈરે મેં આતા હે, ચે દોનો યાની દુન્યવી ઔર ઉખરવી ઉલૂમ એક દૂસરે કે મનાફી હે, ઇસ એતેબાર સે કે જો શખ્સ દુન્યવી ઉલૂમ મેં તઅમ્મુક ઔર ગેહરાઈ હાસિલ કરલેતા હે ઉમૂમન વોહ ઉખરવી ઉલૂમ કી તરફ પૂરી તવજજુહ નહી દે પાતા, ચેહી વજહ હે કે હઝરત અલી રદી. ને દુન્યા ઔર આખેરત કો તરાજુ કે દો પલળે, મગ્રિબો મશરીક, ઔર એક શોહર કી દો બીવિયાં કરાર દિયા હે, અગર એક કો ખુશ કિયા જાએ તો દૂસરી નારાજ હોજાતી હે, ચેહી વજહ હે કે જો લોગ તિબ, હિસાબ, ફલસફહ ઔર હિન્દસહ વગેરહ ઉલૂમે-દુન્યા મેં મહારતે તામ્મા રખતે હે વોહ ઉમૂમન ઉખરવી ઉલૂમ સે જાહિલ રેહજાતે હે ઔર ગ્રુન્હે ઉલૂમે આખેરત કે દકાઈક પર ઉબૂર હોતા હે વોહ અકસર દુન્યવી ઉલૂમ સે વાકિફચત નહી રખતે કયૂંકે કુપ્પતે અકલ બચક વકત દોનો ઉલૂમ સે વફા નહી કર પાતી, એક કા કમાલ દૂસરે કે જવાલ કા સબબ બનજાતા હે. ઇસી બિના પર આપ ﷺ ને ઇરશાદ

ફરમાયા, કે અકસર એહલે જન્નત ભોલે ભાલે હોગે, યાની વોહ લોગ હોગે જુન્હે દુન્યાવી ઉમૂર કા શુઉર નહી હોતા, હાઝરત હસન બસરી રહ. ને એક મરતબા લોગો કો બતાયા કે હમને એસે લોગો સે મુલાકાત કી હે કે અગર તુમ ઉન્હે દેખો તો મજનૂન કહો, ઓર વોહ તુમ્હે દેખે તો શેતાન કહે.

બારીતાલા કા ઈરશાદ હે 'ફઅરુદિ અમ્મન તવલ્લા અન ઝિકરિના વ લમ શુરિદ ઈલ્લલ હયાતદ દુન્યા જાલિ-ક મલ્લગુહુમ મિનલ ઈલ્મ' તૂ એસે શખ્સ સે અપના ખ્યાલ હટા લે જો હમારી નસીહત કા ખ્યાલ ન કરે ઓર બજુઝ દુન્યાવી ખુંદગી કે ઉસકા કોઈ ઉખરવી મકસૂદ ન હો, ઉન લોગો કી ફહમ કી રસાઈ બસ ચેહી હે. દીની ઓર દુન્યાવી ઉમૂર મેં કમાલ સિફ ઉનલોગો કો હાસિલ હે જુન્હે અલ્લાહ તાલા ને અપને ફર્ગ્વ સે મઆશો મઆદ કી તદાબીર કા ઈલ્મ અતા ફરમાયા, યે લોગ અંબિયાએ કિરામ કે અલાવહ દૂસરે નહી હો સકતે, રૂહુલ કુદસ કે જરીચે ઉનકી તાઈદ હોતી હે ઓર કુવ્વતે ઈલાહી સે ઉન્હે મદદ મિલતી હે, જુસ કે દાઈરએ ઈપ્તિયાર મેં હર ચીજ હે. આમ લોગો કે કલ્લ કા હાલ યે હે કે અગર દુન્યાવી ઉમૂર મેં મુન્દમિક હોગે તો આખેરત કે કમાલ સે મહરૂમ રેહ જાયેગે ઓર આખેરત મેં મશગૂલ હોગે તો દુન્યાવી ઉમૂર ઉનકી દસ્તરસ સે બાહર હો જાયેગે.

હકીકત ચેહે કે આદમી કા દિલ ઉસકી સલાહિયત રખતા હે કે ઉસ મેં અશ્યા કી હકીકત વાજેહ હોજાયે, જુન દિલો મેં યે સલાહિયત બાકી નહી રેહતી ઉસકે વોહી પાંચ અસ્બાબ હોતે હે જો આગે ગુજર ચુકે, યે અસ્બાબ આઈનએ કલ્લ ઓર લોહે મહફૂઝ કે દરમ્યાન દિજાબ બન જાતે હે, લોહે મહફૂઝ મેં વોહ તમામ ઉમૂર લિખે હુએ હે જુન કા અજલ સે ફેસ્લા હો ચુકા હે, ઈસ લોહ કે આઈને સે કલ્લ કે આઈને મેં હકાઈક કા જલ્વા ગર હોના એસાહી હે જેસે એક આઈને કા અકસ દૂસરે મેં નજર આજતા હે, મવાનેઅ કી બિના પર કલ્લ કા ઉન હકાઈક સે મહરૂમ રેહજના એસાહી હે જેસે દો આઈને કે દરમ્યાન દિજાબ આજાયે. નીઝ જુસ તરહ હાથ વગેરહ સે દિજાબ હટાદિયા જતા હે, ઈસી તરહ લોહે મહફૂઝ ઓર આઈનએ કલ્લ કે દરમ્યાન વાકેઅ દિજાબ ભી બારી તાલા કી નસીમે રહમત સે હટજતા હે, ઓર વોહ હકાઈક નજર આને-

લગતે હે જો લોહે મહકૂળ મેં હે, દિજાળ કા મુકમ્મલ ઇરતિફાઅ સિફ મોત હી સે હોતા હે, મોત એક એસી હકીકત હે જિસ સે તમામ મખ્ફી ઉમૂર વાજેહ હોજતે હે, ઔર બસીરત કે તમામ દિજાળ દૂર હોજતે હે.

હુસૂલે ઇલ્મ કી જોભી સૂરત હો, અગર કલ્લ મેં ઇલ્મ કા નૂર હે તો ઉસકે લિયે ફના નહીં હે, ઇલ્મ મોત સે ખતમ નહીં હોતા, ન સફાએ કલ્લ પર કોઈ અસર પળતા હે, ન ઉસમે કુદૂરત આતી હે, ચૂનાચે હઝરત હસન બસરી રહ. ઇરશાદ ફરમાતે હે કે મિટ્ટી ઇમાન કે મહલ (કલ્લ) કો નહીં ખાતી, નફસે ઇલ્મ કી સાલાહિયતો ઇસ્તેઅદાદ ઔર સફાએ કલ્લ મોમિન કે લિયે જરૂરી હે, ઉસકે બગેર ઉખરવી સઆદત કા તસવ્વુર ભી નહીં કિયા જા સકતા, ફિર યે સઆદતે ભી મુખ્તલિફ હોતી હે, જુસ તરહ હર માલદાર કો માલદાર કેહદિયા જતા હે ઇસીતરહ હર સાહેબે સઆદત કો સઈદ કેહતે હે, વરના એક લાખ દિરહમ રખનેવાલા એક કરોળ દિરહમ રખને વાલે કા હમ પલ્લા હો સકતા હે ? ચેહી હાલ સઆદતોં કા હે બાજ સઆદત કે આલા મરતબે પર ફાઈજ હોતે હે, બાજ ઉસ સે કમ પર, બાજ અદના દર્જે પર, સઆદત કે યે દરજાત મઅરેફત ઔર ઇમાન કે તફાવુત કી વજહ સે હે, મઅરેફત નૂર હે, આખેરત મેં બારીતાલા કી ઝિયારતો મુલાકાત ઇસ નૂર કે બગેર મુમકિન નહીં હે, બારીતાલા કા ઇરશાદ હે, 'નૂરુહુમ યસ્સા બઅલ અય્હીદિમ વાલિ અય્માનિદિમ' ઉનકા નૂર ઉનકે દાહને ઔર ઉનકે સામને ડોળતા હોગા.

રિવાયાત મેં હેકે લોગોં કો ઉસ નૂર કી ચકસાં મિકદાર અતા નહીં હોગી, બાજ કો પહાળ કે માનિંદ નૂર મિલેગા, બાજ કો ઉસ સે કમ ઔર એક શખ્સ કો ઉસ કે પાઉં કે અંગુઠે કે બકદર નૂર અતા હોગા, વોહ નૂર કભી ચમકને લગેગા ઔર કભી બુજ જાએગા, જબ ચમકેગા તો વોહ શખ્સ આગે કી તરફ કદમ બઠાએગા, જબ બુજ જાએગા તો ઉસી જગા ખળા રેહ જાએગા. પુલ સિરાત સે ભી લોગ અપને નૂર કી રોશની મેં ગુજરેંગે, જુસ કદર જિયાદહ નૂર હોગા ઉસી સુરઅત કે સાથ ઉન કા ગુજર હોગા કોઈ પલક જપકતે હી ગુજર જાએગા, કોઈ બિજલી કી તરહ, કોઈ બાદલ કી તરહ, કોઈ શહાબ કી તરહ, કોઈ તેજ ઘોળે કી તરહ ગુજર જાએગા, જુસ શખ્સ કે સિફ અંગુઠોપર નૂર હોગા વોહ અપને જુસમ કો ગસીદતા ચલેગા, એક હાથ કો ગસીટેગા તો દૂસરા રેહ જાએગા.

ઉસકે ચારો તરફ આગ હોગી ઓર વોહ જુલસતા હુવા પૂલ ઉભૂર કરેગા.

ઈસ રિવાયત સે લોગો કે ઈમાન કા તફાવુત મઅલૂમ હોતા હે, ઈસ સે મઅલૂમ હુવા કે બાજ લોગો કા ઈમાન ચિરાગ કી રોશની કી તરહ હે, બાજ કા શમ્મ કી રોશની કે માનિંદ હે, સિદીકીલ કે ઈમાન કી રોશની ચાંદ સિતારો કે નૂર કી મિસાલ હે, ઓર અંબિયાઓ મુરસલીન કા ઈમાન આફતાબ કી તરહ રોશન હે. જુસ તરહ સૂરજ કી રોશની તમામ અકનાફે આલમ મે ફેલ જાતી હે ઓર ચિરાગ ઘર કે એક મુખતસર હિસ્સે કો રોશન રખ સકતા હે, ઈસી તરહ આરેફીલ કે કુલૂબ ઈત્ને મુન્શરેહ ઓર વસીઅ હોજતે હે કે મુલ્ક કે અસ્સાર ઓર કાએનાત કે રૂમૂઝ અપની તમામ તર વુસ્ત્રતો કે બાવુજૂદ ઉનમે સમા જાતે હે.

એક હદીષ મે હે, કયામત કે રોજ કહા જાએગા, કે ઉન લોગો કો જહન્નમ સે બાહર નિકાલો જુનકે દિલો મે એક મિસ્કાલ કે બરાબર યા નિસ્ફ મિસ્કાલ કે બરાબર યા ચોથાઈ મિસ્કાલ કે બરાબર યા જવ કે બરાબર જરા ભર ઈમાન હો. ઈસ રિવાયત સે જહાં ચે સાબિત હોતા હે કે ઈમાન કે દરજાત મે તફાવુત હે, વહી ચેભી સાબિત હોતા હે કે ઈમાન કી ચે મિકદારે દુખૂલે નાર સે માનેઅ હરગિજ નહી હે, નીઝ ચેભી પતા ચલા કે જુસ શખ્સ કે દિલમે એક મિસ્કાલ સે ખ્યાદહ ઈમાન હોગા વોહ દોઝખ મે નહી જાએગા, કયૂંકે અગર વોહ દોઝખ મે જાતા તો ઉસકે લિયે ભી ચેહી હુકમ હોતા, ઈસ રિવાયત સે ઈસ અમ્મ પર ભી તમ્બીહ હોતી હે કે જુસ શખ્સ કે દિલ મે જરા બરાબર ભી ઈમાન હોગા વોહ અગરચે દોઝખ મે જાએગા લેકિન ઉસમે હમેશા નહી રહેગા.

આપ ^{SALEEM} કા ઈરશાદ હે કે 'સાહેબે ઈમાન કે અલાવહ કોઈ ચીજ અપની જેસી હજાર ચીજો સે અફઝલ નહી હે.' ઈસ મે બતલાયા ગયા હે કે અલ્લાહ કી મઅરેફત રખને વાલા ઓર ઉસકા કામિલ ચકીલ રખને વાલા કલ્લ હજાર લોગો કે કલ્લ સે બેહતર હોતા હે. અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે, 'વ અન્તુમુલ અઅ્લવ્-ન ઈન કુન્તુમ મુઅમિનીન' ઓર ગાલિબ તુમ હી રહોગે અગર તુમ પૂરે મોમિન રહે. ઈસમે એહલે ઈમાન કો મુસલમાનો પર બરતરી કી બશારત સુનાઈ ગઈ હે, મોમિન સે મુરાદ ચહાં આરિફ હે મુકદ્દિલ નહી હે, એક જગહ ઈરશાદ ફરમાયા, 'અલ્લાહ તાલા તુમ મે

ઈમાન વાલો કે ઔર (ઈમાન વાલો મે) ઉન લોગો કે જુનકો ઈલ્મ (દીન) અતા હુવા (ઉપરવી) દર્જે બુલંદ કરેગા. 'ઈસ આયત મે ઈમાન વાલો સે વોહ લોગ મુરાદ હે જુન્હોને ઈલ્મ કે બગેર દસ્તીક કી, ઈસલિયે ઉન્હે એહલે ઈલ્મ સે અલગ ઝિક્ર કિયા ગયા હે, ઈસ સે ચેભી મઅલૂમ હુવા કે લફઝ મોમિન મુકલ્લિદ કે લિયે ભી ઈસ્તેમાલ હો સકતા હે, અગરચે ઉસ કી તસ્દીક કશફો બસીરત કે બગેર હો.

આયત કે દૂસરે જુઝ 'અલ્લજુ-ન ઉતુલ ઈલ્મ દ-ર-જહ' કી તફસીર હમરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ રહી. ને ચે કી હે કે અલ્લાહ તાલા ને આલિમ કો મોમિન પર સાતસો દરજાત કી ફઝીલત અતા કી હે, ઔર હર દર્જે મે જમીનો આસમાન કે બરબર ફારુક હે, એક હદીષ મે આયા હે કે 'આબિદ પર આલિમ કી ફઝીલત એસી હે જેસે મેરી ફઝીલત અદના સહાબી પર.' એક રિવાયત મે ઈસ તરહ તર્જીહ દી હે, જેસે ચોદવી રાત કે ચાંદ કી ફઝીલત તમામ સિતારો પર.

ઈન તમામ રિવાયાત સે સાબિત હોતા હે કે એહલે જન્નત કે દરજાત કા ચે ફર્ક ઉનકે કુલૂબો મઆરિફ કે તફાવુત કી વજહ સે હોગા, ઈસી લિયે કયામત કે દિન કો ચવ્તુત તગાબુન (ઘાટે કા દિન) ભી કહાજાતા હે, જો શખ્સ અલ્લાહ કી રહમત સે મહરૂમ હોગા. ઉસકે ઘાટે ઔર નુકસાન મે કયા શુબ્હા હે, ઔર વોહ લોગ ભી નુકસાન મે રહેંગે જુનકે દરજાત કમ હોંગે વોહ અપને સે ઉપર દર્જે વાલો કો દેખકર હસરત કરેંગે. ઔર કહેંગે કે કાશ હમને ભી એસે અમલ કિયે હોતે, કે ચે નુકસાન ન ઉઠાના પળતા, આખેરત કે બળે દરજાત ઔર બળી ફઝીલતે હે.

આપ ﷺ કા ઈરશાદ હે જો શખ્સ અપને ઈલ્મ કે મુતાબિક અમલ કરતા હે અલ્લાહ ઉસે ઉન ચીજો કા ઈલ્મ અતા કરદેતા હે જુન્હે વોહ નહી જાનતા. અલ્લાહ કા ઈરશાદ હે કે 'વ મંચ ચત્તકિલ્લા-હ ચજ્અલ્લેહુ મખરજંવ વયરુમુકહુ મિન હયસુ લા ચહતસિબ' ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ સે કરતા હે અલ્લાહ તાલા ઉસ કે લિયે નજાત કી શકલ નિકાલ દેતા હે ઔર ઉસકો એસી જગહ સે રિઝક પહોચાતા હે જહાં સે ઉસકા ગુમાન ભી નહી હોતા. ચાની એહલે તકવા કો ઈશકાલાત ઔર શુબ્હાત સે નજાત દેતા હે, ઔર બગેર ઈકતિબાસ કે ઈલ્મ ઔર બગેર તજરૂબે કે ફતાનત અતા ફરમાતા હે, બારીતાલા કા ઈરશાદ હે 'એ ઈમાનવાલો અગર તુમ-

અલ્લાહ સે કરતે રહોગે વોહ તુમકો એક ફેરલે કી ચીજ દેગા' ઇસ આયત મેં કુરકાન સે મુરાદ વોહ નૂર હે જુસ સે હક ઓર બાતિલ મેં ઇમ્તિયાજ કિયા જાતા હે, ઓર જુસકે જરીયે શક્કો શુબ્હાત કે અંધેરો સે નિકાલા જા સકતા હે, ચેહી વજહ હે કે સરકારે દો આલમ ~~=====~~ અપની અકસર દુઆઓ મેં નૂર કા સવાલ કિયા કરતે થે, એક દુઆ કે અલ્ફાઝ થે હે, એ અલ્લાહ મુજે નૂર અતા ફરમા, મેરા નૂર જુયાદહ કર, મેરે કલ્લ મેં, મેરી કબર મેં, મેરે કાનો મેં, મેરે આંખો મેં નૂર કર દે.

અબૂ સુલેમાન દારાની રહ. ફરમાતે હે કે કલ્લ કી મિસાલ એક ગુબ્દહ કીસી હે જુસકે ચારો તરફ બંદ દરવાજ હે, ઉનમેં સે જો દરવાજહ ખુલજાતા હે વોહ ઉસમેં કામ કરતા હે, ઇસ સે મઅલૂમ હુવા કે કલ્લ કે દરવાજો મેં સે એક દરવાજહ આલમે મલકૂત ઓર મલાએ અઅલા કી તરફ ભી ખુલતા હે, ચે દરવાજહ મુજાહદહ, તકવા ઓર દુન્યવી શહવતો સે એઅરાજ ઓર ઇન્હિરાફ કે બગેર નહી ખુલતા.

અભી કલ્લ કો એક એસે ગુબ્દહ સે તશબીહ દી હે જુસકે બહોત સે દરવાજે હે ઓર હર દરવાજે સે એહવાલ કી આમદો રફત કા અમલ જારી રેહતા હે. ઇસ નોઈયત કી ઓર ભી મિસાલે હે, મસલન કલ્લ એક હદફ (વોહ તખ્તહ જુસપર નિશાની કી મશક કીજાએ) હે, જુસપર ચારો તરફ સે તીરો કી બારિશ હોતી હે, ચા વોહ આઈનહ હે જુસમેં તરહ તરહ કી સુરતે ચકે બાદ દીગરે મુન્અકિસ હોતી હે, ઓર કોઈ લમ્હા ખાલી નહી જાતા, કલ્લ મેં ઉન નો બ નો આસાર કા જુદ્દર ઓર પુરહ જાહિરી હવાસ કે જરીયે ભી હોતા હે ઓર બાતિની હવાસ કે જરીયે ભી, યુનાન્યે ખ્યાલ, ગજબ ઓર દૂસરે અખ્લાક ઉનહી મુખ્તલિફ આસારો કેફિયાત કા નામ હે, દિલ મેં તગય્યુર કા સિલસિલા હમેશા જારી રેહતા હે, યુનાન્યે કિસી ચીજ કો હવાસ સે મઅલૂમ કિયાજાએ તો ઉસસે દિલ મેં અસર પેદા હોગા. ઇસી તરહ અગર ગિજા કી કસરત, ઓર મિજાજ કી કુવ્વત કી વજહ સે શહવત કો તહરીક હો તો ઉસ સે ભી દિલ મુતઅસ્સિર હોગા.

કલ્લ કે ખ્યાલાત બદલતે રેહતે હે, દિલ એક ખ્યાલ સે દૂસરે ખ્યાલ કી તરફ મુન્તકિલ હોતા રેહતા હે, દિલ કે તગય્યુર કા ચેહી મતલબ હે, ઇફકાર ઓર અઝકાર કે નતીજે મેં પેદા હોનેવાલે ઉન આસાર કો ખ્યાતિર કેહતે હે, ખ્યાતિર કા નામ ખ્યાતિર ઇસલિયે રખ્યા ગયા હે કે વોહ

દિલ પર તારી હોતે હૈ, જબ કે વોહ ઉન સે ગાફિલ હોતા હૈ, ઇન હી ખ્વાતિર સે ઇરાદો કો તહરીક મિલતી હૈ, ઇસલિયે કે નિચ્ચત, અઝમ ઓર ઇરાદહ કિસી ખ્યાલ કે દિલ મેં ગુજરને કે બાદ હી હોતા હૈ, અફઆલ કી ઇબ્તેદા ખ્વાતિર સે હોતી હૈ, ખ્વાતિર સે રગબત કો, રગબત સે અઝમ કો, અઝમ સે નિચ્ચત કો, ઓર નિચ્ચત સે અઅગા કો તહરીક મિલતી હૈ.

ખ્વાતિર કી દો કિસ્મૈં, ઈલ્હામ ઓર વસ્વસહ

રગબત કો તહરકિ દેનેવાલે ખ્વાતિર કી દો કિસ્મૈં હૈ, એક વોહ ખાતિર હૈ જુસ સે શર યાની એસે અમ્મ કી દઅવત મિલે જે આકેબત કે લિયે મુજુર હો, દૂસરા ખાતિર વોહ હૈ જે ખૈર યાની એસે અમ્મ કા દાઈ હો જુસ સે આખેરત મેં નફા હો, ઇસતરહ દો મુખ્તલિફ ખાતિર હુએ, ઉન દોનો કે નામ ભી અલગ અલગ હૈ, મહમૂદ ખાતિર કા નામ ઇલ્હામ ઓર મઝમૂમ ખાતિર કા નામ વસ્વસહ હૈ. દાઈએ ખૈર કા નામ ફરિશ્તા હૈ, ઓર દાઈએ શર કો શૈતાન કહેતે હૈ, ઓર વોહ લતાફત ઓર રિકકત જુસ સે કલ્લ મેં ખૈર કે ઇલ્હામ કો કબૂલ કરને કી સલાહિયત પૈદા હોજાએ, તોફીક કેહલાતી હૈ, ઓર જુસ સે શૈતાની વસ્વસોં કે કબૂલ કરને પર મદદ મિલે ઉસે ખજલાન કહેતે હૈ.

ફરિશ્તે સે મુરાદ વોહ મખ્લૂક હૈ જુસે અલ્લાહ તાલા ને ખૈર ફૈલાને ઇલ્મ કી રોશની આમ કરને, હક કા ઇન્કેશાફ કરને, ખૈર કા વાદા કરને ઓર અમ્મબિલ મઅરફ કરને કે લિયે પૈદા કિયા હૈ, ઓર શૈતાન સે મુરાદ વોહ મખ્લૂક હૈ જે મજકુરહ બાલા ઉમૂર મેં ફરિશ્તે કી જુદ હો યાની વોહ શર કા વાદા કરે, બુરાઈયો કી દઅવત દે, ઓર ખૈર પર આમદહ નજર આને વાલે કો કરાએ. ફરિશ્તા ઓર શૈતાન દોનો હી કલ્લ કો અપની અપની તરફ ખીચને મેં મસરૂફ રહેતે હૈ.

યુનાન્યે રિવાયત મેં હેકે આપ ﷺ ને ઇરશાદ ફરમાયા, દિલ મેં દો કુર્બતે હૈ, એક ફરિશ્તે કી કુર્બત હૈ જુસકા કામ ખૈર કા વાદા કરના ઓર હક કી તસ્દીક કરના હૈ, જુસકો ચે મઅલૂમ હો તો ઉસે જાનલેના ચાહિયે કે ચે અલ્લાહ કી તરફ સે હૈ, ઉસપર ખુદા કા શુક અદા કરે. દૂસરી કુર્બત શૈતાન કી હૈ, ઉસકા કામ હક કો જુઠલાના ઓર ખૈર સે મના કરના હૈ, જુસ શખ્સ કો ચે મઅલૂમ હો તો ઉસે શૈતાન મરદૂદ સે અલ્લાહ કી પનાહ માંગની ચાહિયે. ઉસકે બાદ આપ ને ચે આયત તિલાવત ફરમાઈ-

‘અશ શયતાનુ ચઈદુકુમુલ ફક વચઅમુરફુમ બિલ ફદશાઈ’ ઔર શૈતાન તુમ્હે ફક સે કરાતા હે ઔર બુરાઈયો કા હુકમ કરતા હે. (તિરમિઝી શરીફ નસાઈ શરીફ)

શૈતાન શહવત કો અપને તસર્ફકાત કા જરીયા બનાતા હે જુસ શખ્સ કો અલ્લાહ તાલા ઉસકી શહવત પર મદદ દે ઔર વોહ શહવત ઉસકી ઈસ કદર મુતીઅ(ફરમાબરદાર)હોજાએ કે મુનાસિબ હુદૂદ કે સિવા ઉસકા જુદૂર ન હો તો વોહ શર કી દાઈ નહી હોતી ઔર ન શૈતાન હી કા બસ ચલતા હે કે વોહ ઉસ શહવત કો અપને મકાસિદ મે ઈસ્તેમાલ કર સકે, શૈતાન કે લિયે દિલો મે વસ્વસે ડાલને કી ગુંજઈશ ઉસ વકત હોતી હે જબ ઉનપર દુન્યા કા ઝિક ઔર નફસ કી ખ્વાહિશ ગાલિબ હોતી હે, અગર દિલ ઝિકુલ્લાહ કી તરફ ફિરજાવે તો શૈતાન કે લિયે રખ્તે સફર બાંધને કે અલાવહ દૂસરા રાસ્તા નહી રેહતા.

ઈબને વદદાહ રદી. સે રિવાયત હે કે જબ આદમી ચાલીસ બરસ કા હોજાતા હે ઔર અપને ગુનાહો સે તોબહ, ઈસ્તિગ્ફાર નહી કરતા તો શૈતાન ઉસકે ચેહરે પર હાથ ફેરતા હે ઔર કેહતા હે કે મે ઈસ હસીન સૂરત કે કુર્બાન જઈ જુસે ફલાહ નસીબ નહી હુઈ, જુસ તરહ શહવતે ઈન્સાન કે ગોશત ઔર ખૂન મે ખલત મલત હે ઈસીતરહ શૈતાન ભી ઉસ કી રગો મે ખૂન કે સાથ-સાથ ડોળને મે મરફૂ હે, ઔર દિલ કો ચારો તરફ સે ઘેરે હુએ હે.

યુનાન્યે સરકારે દો આલમ ને ઈરશાદ ફરમાયા શૈતાન ઈન્સાન કે જુસમ મે ખૂન કે સાથ-સાથ ગરદિશ કરતા હે, ઈસલિયે ઈસકે ફિરને કી જગહો કો ભૂક સે તંગ કરદો. ભૂક કે જરયે રાસ્તે મસ્દૂદ કરને કી હિદાયત ઈસલિયે દી કે ભૂક સે શહવત ખતમ હોતી હે ઔર શૈતાન શહવાત કે સાથ હી જુસ્મો મે દાખિલ હોકર ખૂને રવાં કે સાથ ગરદિશ કરને લગતા હે, ખાસ તોર પર દિલ કે ચારો તરફ, કયૂં કે શહવાત કા મરકઝ દિલ હી હોતા હે, ઈસ કા ચારો તરફ સે હમ્લા કરને કા સુબૂત ઈસ આયત સે મિલતા હે, જુસ મે બારી તાલા ને ઉસી કી જબાની હિકાયત કી હે, શૈતાન કેહતા હે, ‘મે કસમ ખાતા હૂં કે મે ઉનકે લિયે આપકી સીધી રાહ પર બેહુંગા, ફિર ઉનપર હમ્લા કરૂંગા, ઉનકે આગે સે ભી ઔર ઉનકે પીછે સે ભી ઔર ઉનકી દાહની જાનિબ સે ભી ઔર ઉનકી બાઈ જાનિબ સે ભી

શૈતાની દુરેખ કા ઈસ્મ દાસિત કરના ફરે એન હે

ઈલ્લે મોઆમલા મેં સબ સે અહમ ઓર ગામિજ બાત ચેહે કે નફસ કે ફરેબો ઓર શૈતાન કી મકકારિયો કી ઇત્તેલાઅ રખ્ખે, ઓર ચે હર શખ્સ પર ફર્મ હે,લેકિન લોગ ઈસ ફર્મ કી અદાઈગી સે ગાફિલ હે, ઓર એસે ઉલૂમ મેં મસ્રુફ હે જીન સે વસ્વસો કો તહરીક મિલે ઓર શૈતાન કો અપના તસલ્લુત બાકી રખને કા મોકા ફરાહમ હો,ઓર વોહ ઉન ઉલૂમ મેં લગકર શૈતાન કી અદાવત ઓર ઉસ સે બચને કા તરીકા ભૂલ જાયે.

કલ્લ કી મિસાલ એક કીલે જેસી હે ઓર શૈતાન ઉસ દુશ્મન કી તરહ હે જો કીલે મેં દાખિલ હોના ચાહતા હે,તાકે ઉસપર કબ્જા કરસકે ઓર ઉસે અપની મિલકિયત બના સકે,દુશ્મન સે કીલે કી હિફાજત કી સૂરત ચેહી હે કે ઉન દરવાજો ઓર ગુજરગાહો કી હિફાજત કી જાયે જીન સે કીલે મેં દાખ્લા મુમકિન હો,ઓર વોહ રાસ્તે હિસ્સી દરવાજે ચા ગુજરગાહે નહી હે બલ્કે બંદે કે અવસાફ હે,ઉનહી અવસાફ કો વોહ અપને દાખલે કા વસીલા બનાતા હે, ચાની દિલ કો તમામ મજમૂમ સિફાત સે પાક સાફ કરદિયા જાયે.

શૈતાન કી મિસાલ ભૂકે કુતેકી સી હે,અગર તુમહારે પાસ રોટી ચા ગોશત વગૈરહ ન હો તો તુમ ઉસે ઘુતકાર કર દૂર કર સકતે હો લેકિન અગર તુમહારે હાથ મેં ગોશત હો ઓર વોહ ભૂકા ભી હો તો ઘુતકારને સે હરગિજ ન જાયેગા બલ્કે ગોશત પર જરૂર પળેગા,શૈતાન ઉસ દિલ સે મહબ એક કાંટ સુનકર ભાગજાતા હે જહાં ઉસકી ગિઝા કા સામાન નહી હોતા,ઈસલિયે ઈસ ચોર કે ખિલાફ સાબ્ત મુજાહિદે કી જરૂરત હે,ઓર ચે મુજાહદા જીંદગી કે આખરી સાંસ તક જારી રહેગા કયૂં કે જીંદા શખ્સ કભી શૈતાન સે બચ નહી સકતા.

ઈસ સે મઅલૂમ હુવા કે કલ્લ કો શૈતાની વસ્વસો સે બચાના વાજીબ હે,બલ્કે હર આકિલ બાલિગ શખ્સ પર ફર્મે એન હે,ઓર વોહ ચીજ ભી વાજિબ હે જો ફર્મે એન તક પહોચને કા જરિયા હો.

તગસ્યુરો સબાત કે એતેબાર સે કલ્લ કી તીન ફિરમેં

(૧) એક દિલ વોહ હે જો તકવા કે નૂર સે મઅમૂર હો,ઓર અખ્લાકે રજિલા સે પાક સાફ હો,ઈસ તરહ કે કલ્લ પર ખૈર કે ખ્વાતિર ઓર-

ગૌબ કે ખજાને આલમે મલકૂત સે આતે હૈ, અકલ ઉનકે દકાઈક ઓર અસારો ફવાઈદ પર મુત્તાલેઅ હોને કે લિયે ઉનમે ફિક કરતી હૈ, જબ નૂરે બસીરત સે કિસી ખૈર કા ખૈર હોના જાહિર હોજતા હૈ તો અકલ ઉસકી એહમિયત કા ફૈસ્લા કરતી હૈ, ઓર કલ્બ કો ઉસપર અમલ કરને કી તરગીબ દેતી હૈ, ફરિશ્તા જબ ચે દેખતા હૈ કે કલ્બ કા જોહર સાફ હૈ, નૂરે ખિરદ સે ઉસકી મેહરાબે રોશન હૈ, તકવા કી જુયાબાર કિરને ચારો તરફ પળ રહી હૈ, ઓર મઅરફતે ઈલાહી કી શમ્અ જલ રહી હૈ, બિલા શુબાહ ઈસતરહ કે કુલૂબ હમારે મસ્કન હૈ, હમારે ઉતરને કે જગહ હૈ તો વોહ નજર ન આને વાલે લશ્કરો સે ઉસકી મદદ કરતે હૈ, ઓર બહોત ખૈર કે કામો કી તરફ ઉસકી રેહનુમાઈ કરતા હૈ ઓર અમલ પર ઉસકી ઈઆનત કરતા હૈ, ચહાં તક કે ઉસે અમલે ખૈર કે કામો કા આદી બનાદેતા હૈ.

ઈસ તરહ કે કુલૂબ મે મેહરાબે રૂબુબિયત કે શમ્અ સે ઈતના ઉજાલા ફેલતા હૈ કે શિર્ક ખફી ભી નિગાહો સે ઓજલ નહીં હોતા જો અંધેરી રાત મે રંગને વાલી ચૂંટી સે ભી જુયાદહ ખફી હૈ, એસે દિલો પર શૈતાની મકો ફરેબ નહીં હોતા, વોહ લાખ ધોકા દેતા હૈ, ચિકની ચીળી બાર્તે બનાતા હૈ, લેકિન બંદા ઉસકી તરફ અદના ઈત્તેફાત ભી નહીં કરતા, ચે દિલ મુહલિકાત સે નજાત કે બાદ મનજુયાત સે આરાસ્તા હો જતા હૈ, ચે મનજુયાતે શુક, સબ, ખોફ, રિજ, ફક, જોહદ, શોક મોહબ્બત, રગ્ગા, તવક્કુલ, તફક્કુર હૈ, એહતેસાબ વગૈરહ, ઈસી કલ્બ પર અલ્લાહ તાલા કી તવજજુહ હોતી હૈ.

(૨) દૂસરા દિલ ઈસ દિલ કે બરઅકસ હૈ, ચાની વોહ નફસાની ખ્વાહિ-શાત સે પુર હોતા હૈ, ઓર મજમૂમ આદાત સે આલૂદહ હોતા હૈ, ઈસ દિલ કે દરવાજે શયાતીન કે લિયે ખુલે રેહતે હૈ, ઓર ફરિશ્તો કે લિયે બંદ રેહતે હૈ. ઈસ તરહ કે દિલ મે શર કા આગાજ ઈસ તરહ હોતા હૈ કે પેહલે ઉસ મે હવાએ નફસ કા તસવ્વુર આતા હૈ, ઓર ગુનાહ કી ખટક પેદા હોતી હૈ, દિલ અકલ કે હાકિમ સે મશ્વરા તલબ કરતા હૈ, અકલ કચૂં કે પેહલે હી સે હવાએ નફસ કી ખાદિમ હૈ ઓર ઉસ સે માનૂસ હૈ, ઈસલિયે વોહ ઉસકે હક મે ફૈસ્લા કરતી હૈ, ઓર જવાબ કે લિયે અરબાબ મોહઅ્યા કરતી હૈ, ઈસ તરહ નફસ પર અપના કબ્જા જમા લેતા હૈ, -

ઔર ગુનાહપર ઉસકી મદદ કરતા હે,આદમી કા સીના નફસાની ખ્વા-
હિશાત કે લિયે ખુલ જાતા હે,ઔર હવસ કે અંધેરે ફેલ જાતે હે,કયૂં કે
નફસ કી ફોજ પેહલે હી અપની કુવ્વતે મુદાફેઅત ખો બેઠતી હે, ઔર
અપની બાગડોળ નફસ કે હાથ મે દે દેતી હે,ઈસલિયે શૈતાન કી સલત-
નત કા દાઈરા વસીઅ હો જાતા હે, વોહ દિલ કો જાહિરી જેબોઝીનત,
મકરો ફરેબ, ઔર જુઠી ઉમ્મીદો મે ફંસા દેતા હે, ઔર ઈસ તરહ કી
ચિકની ચીળી બારતે કરતા હે કે ઈમાન કી સલતનત કમજોર પળ જાતી
હે, ઔર ચકીલ કી શમ્મ ગુલ હો જાતી હે, ચાની વાદા, વઈદ, જન્નત,
દોઝખ,ઔર આખેરત પર ઈમાન બાકી નહી રેહતા.

હવાએ નફસ એક ધુંવાં હે જો કલ્લ કે ચારો તરફ ફેલ જાતા હે,
ઔર ઈમાનો ચકીલ કા ચિરાગ ગુલ કરદેતા હે,અકલ કી કૈફિયત ઉસ
વકત એસી હો જાતી હે જેસે કિસી શખ્સ કી આંખ મે ધુંવાં ભર જાએ,
ઔર વોહ દેખને કી સલાહિયત ખો બેઠે,ગલ્લએ શહવત ભી કલ્લ સે ગોરો
ફિકર કી સલાહિયત ઔર બસીરત કા નૂર સલબ કરલેતા હે, ઔર
હિદાયત સે ઈસ કદર બે બેહરા હોજાતા હે કે અગર કોઈ વાઈજ અચ્છી
બારતે બતલાના ભી ચાહે તો વોહ સમજતા નહી હે, શૈતાન અલગ હમ્લા
આપુર હોતા હે,નફસ કી ખ્વાહિશાત અલગ હમ્લા કરતી હે, અઅઝા
અલગ મુવાફેકત કરતે હે,ઈસ તરહ મઅસિયત કે જુદૂર કે લિયે તમામ
અસ્બાબ મોહચ્યા હોજાતે હે,ચે આચત એસેહી દિલ કી તરફ ઈશારા કરતી
હે,(એ પેગમ્બર આપને ઉસ શખ્સ કી હાલત ભી દેખી જુસ ને અપના ખુદા
અપની ખ્વાહિશે નફસાની કો બના રખ્યા હે સો કયા આપ ઉસકી
નિગરાની કર સકતે હે,યા આપ ખ્યાલ કરતે હે કે ઉનમે અકસર સુનતે
યા સમજતે હે,ચેતો મહજ ચોપાચો કી તરહ હે બલ્કે ઉનસે ભી જુચાદહ બે
રાહ હે) (પારા ૧૯ રૂકૂઅ ર)

બાજ દિલો કા હાલ તો તમામ શહવતો મે ચકસાં હોતા હે,બાજ દિલ
બાજ શહવતો મે મુલવ્વિસ હોજાતે હે, ઔર બાજ શહવતો કે કરીબ ભી
નહી જાતે,મસલન બાજ લોગ આમ મઆસી સે તો ઈજતેનાબ કરતે હે,
લેકિન જબ કોઈ હસીન સૂરત નજર પળાતી હે તો ઉનહે જબ્ત કા ચારા
નહી રેહતા ઔર વોહ અકલો ખિરદ સે બેગાના હોકર ઉસ ગુનાહ મે
મુબ્તેલા હો જાતે હે,બાજ લોગ ઈફતેદાર,જાહ ઔર મનસબ કે ઇતને

भूके होते हैं के जल भी उन चीजों के हुसूल की कोश सूखत पैदा होती है वोह दीवाना वार उनके पीछे डोणते हैं, भाज लोग अपना ऐल नही सुन सकते, अपनी बहानत भरदाश्त नही कर सकते, अगर कोश अक लक्ष्म भी कंह देता है तो वोह गुरुसे में आग जगोला हो जते हैं भाज लोग अपनी आम जुंदगी में तक्वा तहारत पर अमल पेश रेहते हैं, लेकिन जल इपये पैसे की लेनदेन की बात आती है तो तक्वा और तक्दुस की तमाम कलाओं चाक कर डालते हैं, और माल पर इस तरह गिरते हैं जिस तरह कुत्ता जचीहुई हड्डी पर तुट पणता है, इन तमाम मयासी का बरतिकाज उनही हिलों से होता है जउनके ईद गिर्द हवाये नइस के धुंवे की दलील चाहर छा जाती है, और जसीरत का नूर मध्यम पण जाता है, हया और इमान इप्सत हो जाता है, और वोह लोग शैतान के मन्शाओ मुराद की तकमील में लग जाते हैं,

(३) कल्ल की तीसरी किसम वोह है जिस में हवाये नइस के ज्वातिर पैदा होते हैं और इसे शर की तरफ जुलाते हैं, इसी वकत इमान के ज्वातिर आते हैं और इसे भैर की तरफ जुलाते हैं, नइस अपनी तमाम तर शहपतों के साथ शर के ज्वातिर पर आमादह नजर आता है, शह-वत को तक्वीयत देता है और लज्जत भेजु और औश कोशी के इज्ज-ईल जयान करता है, अकल भैर के ज्वातिर की मदद करती है, और शहपत की बुराई करती है, और नइस को जतलाती है के ये काम जहालत का है, जहाईम और दरिन्दों के अइआल के मुशाबेह है, कयूं के जहाईम और दरिन्दे ही अंजाम की परवा किये जौर शर पर गिरते हैं.

नइस अकल की नसीहत पर माईल नजर आता है तो शैतान नइस का पीछा छोडकर अकल के पीछे पण जाता है, और इस तरह शहपत के दयाई को तक्वीयत पढोयाता है, शैतान अकल से कहता है के तू ज्वाह म ज्वाह नइस को कयूं तंगी में मुढतेला किये हुये है, तूने अपनी ज्वाहिशात को जालाये ताक कयूं रूँ दी, कया तेरे हम असरों में कोश ऐसा है जे ज्वाहिशात का मुजाबिइ और अपनी अग्राज का तारिक हो, उनके हिरसे में दुन्या की लज्जत है और तेरे हिरसे में तंगी है, वोह जुश नसीज है तू महइमुल किस्मत, जद जणत, और मुसीबत

જદહ હે, દુન્યા કે લોગ તેરા મજહકહ ઉળાતે હૈ ઓર દૂસરોં કી મિસાલે દેતે હૈ, જીંહોં ને મેરે બતલાયે હુએ રાસ્તેપર ચલકર બળે-બળે મન્સબ હાસિલ કિયે, તૂ ઉંનકી રાહ કયૂં નહીં ચલતા, કયા તૂ ફુલાં આલિમ કો નહીં દેખતી કે વોહ ફુલાં-ફુલાં કામ કરતે હૈ, અગર યે કામ બુરે હોતે તો વોહ કયૂં કરતે, નફ્સ શૈતાન કી તરફ જુકતા હે.

ઉંસી વકત ફરિશ્તા નફ્સ કા રાસ્તા રોક લેતા હે ઓર ઉંસે બતલાતા હે કે જો શાખ્સ હાલ કી લજજાત કે હુસૂલ મેં મઆલ ઓર અંજામ સે બે પરવા હો જાતા હે વોહ તબાહ ઓર બરબાદ હો જાતા હે, કયા તૂ ઉંન ચંદ રોજહ લજજતોં પર કનાઅત કરકે જન્નત કી દાએમી નેઅમતોં ઓર લજજતોં કો છોળને કે લિયે તૈયાર હે, કયા તુજે શહવત પર સબ કે મુકાબલે મેં દોઝખ કે અજાબ કી તકલીફ સહલ નજર આતી હે લોગોં કી ઇત્તેબાઅ મત કર ઓર શૈતાન કે ફરેબ મેં મત આ, દૂસરોં કે ગુનાહ તેરે અજાબ કી તકલીફ કમ નહીં કર સકતે, અગર તુજે સખ્ત ગરમી ઓર લૂ કે જમાને મેં આરામ દેહ ઠંડા મકાન મયસ્સર આજાયે તો કયા તૂ લોગોં કા સાથ દેગા થા ઉંસ મકાન કો તરજીહ દેગા, જહાં ન સુરજ કી તપિશ સે જીસમ પીઘલતે હૈ ઓર ન ગરમ જોકે બદન કો જુલસાતે હૈ, દુન્યા મેં તેરા હાલ ચેહે કે સૂરજ કી ગરમી તુજે બરદાશત નહીં, ઘૂપ મેં તૂ ખળા નહીં હો સકતા ફિર મઅલૂમ નહીં દોઝખ કે ખોફ સે કયા ચીજ માનેઅ હે, કયા દોઝખ કી હરાત સૂરજ કી હરાત સે કમ હે ? ઇંસ નસીહત સે નફ્સ ફરિશ્તે કી તરફ માઈલ હો જાતા હે.

ગર્જ યે કે ફરિશ્તે ઓર શૈતાન કી કશ્મકશ જારી રેહતી હે, ઓર વોહ ઇંસી કશાકશ કે દરમ્યાન અપની ઉંમર કી મંજીલેં તૈ કરતા રેહતા હે, બાજ અવકાત શૈતાની અવસાફ ગાલિબ આ જાતે હૈ, ઓર નફ્સ બિલકુલ્લિયા શૈતાન કી તરફ માઈલ હો જાતા હે, ઉંસકા મુઆપિન ઓર મદદગાર બન જાતા હે, રહમાની ગિરોહ સે એઅરાજ કરતા હે, ઓર ઉંસકે અઅઝા સે વોહ તમામ આમાલ સાદિર હોતે હૈ જીન પર અજલી તકદીર ને મોહર સબત કર રખી હે, ઓર જો ઉંસે અલ્લાહ સે દૂર લે જાતે હૈ.

મલકૂતી સિફાત ગાલિબ આતી હૈ તો નફ્સ શૈતાન કે ખાલ મેં નહીં ફંસતા, ઉંસકે ફરેબ કા કિલાકુમા કરદેતા હે, દુન્યા કી ફાની લજજાત

કો તરજિહ નહી દેતા હે, આખેરત કે ઉમૂર મેં સુસ્તી કા મુજાહેરા નહી કરતા, બલકે રૂહાની ગિરોહ કી ઇતાઅત કરતા હે, ઓર ઉસકે અઅગ્રા સે વોહ આમાલ સાદિર હોતે હૈ જો રજાએ ઇલાહી કા બાઈસ હૌ, ઓર યે બી તકદીરે અગ્રલ હી કે મુતાબિક હોતા હે. ઇસતરહ કે કુલૂબ કિસી એક ગિરોહ કી તરફ મુસ્તકિલ તોર પર માઈલ નહી હોતે બલકે ઉનમે ઇન્કેલાબ ઓર તગથ્યુર કા અમલ જારી રેહતા હે.

ઈતાઆત ઓર મયાસી સબ ખજાનએ ગૈબ સે આલમે જુહૂર મેં આતે હૈ ઓર કલ્લ ઉનકે દરમ્યાન વાસ્તા બનતા હે, કયૂં કે કલ્લ મલકૂત કે ખઝાઈન મેં સે એક ખઝાના હે, અરબાબે કુલૂબ ઇસી જુહૂર સે કજ્ર વ કદર કી મઅરેફત હાસિલ કરતે હૈ, જો લોગ જન્નત કે લિયે પેદા કિયે હુએ હૈ ઉનકે લિયે ઇતાઆત કે અરબાબ મોહથ્યા કરદિયે જાતે હૈ, ઓર જો દોગ્રખ કે લિયે બને હૈ ઉનકે લિયે નાફરમાની કે અરબાબ પેદા કરદિયે જાતે હૈ, ઓર બુરે રોફકા કી સોહબત અતા કી જાતી હે, ઉસકે દિલ મેં શૈતાની વસ્પસે પેદા હોતે હૈ.

અલ્લાહ કા ઇરશાદ હે, 'સો જુસ શખ્સ કો અલ્લાહ તાલા રાસ્તે પર ડાલના ચાહતે હૈ ઉસકે સીને કો ઇસ્લામ કે લિયે કુશાદ કરદેતે હૈ, ઓર જુસકો બે રાહ કરના ચાહતે હૈ ઉસકે સીને કો તંગ બહોત તંગ કરદેતે હૈ, જેસે કોઈ આસમાન મેં ચળતા હે.' પારા ૮ રૂકૂઅ ૨ દૂસરી જગા ઇરશાદ હે, 'અગર હકતાલા સાથ દૈ તબ તો તુમસે કોઈ નહી જુત સકતા ઓર અગર તુમ્હારા સાથ ન દૈ તો ઉસકે બાદ એસા કોન હે જો તુમ્હારા સાથ દૈ, ઓર સિફ અલ્લાહ તાલા પર ઇમાન વાલો કો એતેમાદ રખના ચાહિયે.' પારા ૪ રૂકૂઅ ૮

'યફઅલુ મા યશાઉ વ યહ્દુમુ મા યુરીદ' અલ્લાહ જો ચાહતા હે કરતા હે ઓર જો ચાહતા હે ફેરલા કરતા હે. ન કોઈ ઉસકે હુકમ કો ટાલ સકતા હે ઓર ન ફેરલે કો રદ કર સકતા હે, અપને બંદો કો જન્નતિયો ઓર દોગ્રખિયો કી અલામાત બતલા દી ઓર યે એલાન ફરમાદિયા 'ઈન્નલ અબરા-ર લફી નઈમ વ ઇન્નલ ફુજા-ર લફી જહીમ' નેક લોગ બેશક આસાઈશ મેં હોગે ઓર બદકાર લોગ બેશક જહન્નમ મેં હોગે. અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ હમ સબ કો ઉસકી ઇતાઆત કી તોફીક અતા ફરમાએ ઓર ઉસકે અખબર સે બચાએ આમીન.

અખ્લાક

અખ્લાક કી દુરસ્તી ઔર ઉસકો અલ્લાહ કે એહકામ કે મુતાબિક બનાના ઉતનાહી જરૂરી હે ઔર ઉતના હી અહમ ઔર વાજુબ હે જુતના કે ઇબાદત કો બજા લાના જરૂરી હે, બલ્કે અગર જરા ગેહરી નજર સે દેખા જાયે તો ચે નજર આયેગા કે ઇબાદત, મામલાત ઔર મોઆશરત કે જુતને એહકામ હે ઉનમ્ સે કોઈ ભી હુકમ ઉસ વક્ત તક સહીદ તરીકે સે બજા નહી લાયા જા સકતા, જબતક અખ્લાક દુરસ્ત ન હો. ઇસી લિયે અખ્લાક કી દુરસ્તી ઔર ઉસ કો અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ ﷺ કે એહકામ કે મુતાબિક બનાના અમલી ગુંદગી કી બુન્યાદ હે, ચે બુન્યાદ ન હો તો ઇમારત ખાલી નહી હો સકતી.

અખ્લાક ઇસકો નહી કેહતે કે કિસી સે ખંદા પેશાની સે મુસ્કુરા કર મિલે, નરમી સે બાત કરે, બલ્કે ચે તો ઉસકા નતીજા હે, અસલ અખ્લાક ઇન્સાન કી બાતિની, ઉસ કે દિલ કી, ઉસ કી રૂહ કી એક સિફત હે, ઇન્સાન કે બાતિન કે અંદર મુખ્તલિફ કિસમ કે જઝબાત, ખ્વાહિશાત પરવાન ચળહતે હે, ઉનકો અખ્લાક કેહતે હે, ઔર ઉનકો દુરસ્ત કરને કી જરૂરત પર જોર દિયા ગયા હે.

ઇન્સાન નામ હે જુસ્મ ઔર રૂહ કે મજમુએ કા, સિફ્ત જુસમ કા નામ ઇન્સાન નહી બલ્કે ઇન્સાન વોહ જુસમ હે જુસમે રૂહ મોજૂદ હો, અગર કિસી કા ઇન્તેકાલ હો ગયા તો અબ સારે અઅઝા મોજૂદ હે, જુસમ મેં કોઈ ફર્ક પેદા નહી હુવા, બસ ચે હુવા કે રૂહ નિકલ ગઈ, રૂહ કે નિકલ જાને સે ઇન્સાન ઇન્સાન નહી રેહતા બલ્કે લાશ બન જાતા હે.

જુસ તરહ ઇન્સાન કે જુસમ કે અંદર બહોત સી સિફત હોતી હે બાજ અવકાત જુસમ ખૂબ સીહત મંદ હે, ખૂબ સૂરત હે, તાકત વર હે, તવાના હે, ઔર બાજ દફા જુસમ કમજોર, દુબલા, પતલા, બીમાર, બદ સૂરત હે, ઇસી તરહ ઇન્સાન કી રૂહ કી ભી કભી કુછ સિફત હોતી હે, બાજ અવકાત રૂહ તાકત વર હોતી હે, બાજ અવકાત કમજોર હોતી હે, ઔર બાજ અવકાત ખરાબ સિફત કી માલિક હોતી હે, જુસ તરહ ઇન્સાન કે જુસમ મેં બીમારિયાં લગતી હે, કભી બુખાર હો ગયા, કભી પેટ ખરાબ હો ગયા, કભી કબજ હો ગયા, કભી દસ્ત હો ગયે, ઇસી તરહ રૂહ કો ભી બીમારિયાં લગતી હે, કભી ઉસમે તકબુર પેદા હો ગયા,

કભી હસદ, કભી બુગઝ, કભી ના શુકી પેદા હો ગઈ, એ સબ રૂઠ કી બીમારિયાં હે.

ઈસી તરહ ઈન્સાન કે જીસમ કી ખૂબસૂરતી હે, ઉસકા ચેહરા ખૂબ-સૂરત હે, યા આંખે યા ઉસકા જીસમ બહોત ખૂબ સૂરત હે, ઈસી તરહ રૂઠ કી ભી ખૂબસૂરતી હે, જેસે ઉસકે અંદર તવાજુઅ હો, સબ ઔર શુક હો, ઈખ્લાસ હો, ખુદ પસંદી ન હો, રિયાકારી ન હો, એ રૂઠ કા હુસ્નો જમાલ હે.

અલ્લાહ ને ઈન્સાન કો બહોત સે એહકામ દિયે, જીસકા તાલ્લુક જાદિરી જીસમ સે હે, જેસે નમાઝ પઠહના, રોજા રખના, ઝકાત દેના, હજ કરના વગેરહ, એ સારે કામ જીસમ સે અદા હોતે હે, ઈસી તરહ બહોત સે ફરાઈઝ હમારી રૂઠ ઔર બાતિન કે મુતઅલ્લિક દિયે, મસલન તવાજુઅ ઈખ્તિયાર કરના યાદિયે, અબ એ તવાજુઅ જીસમ કા ફેલ નહી બહકે એ દિલ કા ફેલ હે, રૂઠ કા ફેલ હે, બાજ લોગ તવાજુઅ ઈસ કો સમજતે હે કે મેહમાન કી ખાતિર તવાજુઅ કી, ખાના ખિલા દિયા, યા ગરદન જુકા લી, કુછ સીના મુઝાહુવા હો, ઉસ કો સમજતે હે કે બખા મુતવાજેઅ ઈન્સાન હે, ખૂબ સમજ લો કે તવાજુઅ કા તાલ્લુક કલ્લ ઔર રૂઠ સે હે, ઈન્સાન અપને દિલ મેં અપને આપ કો બે હકીકત સમજે, કે મેરી કોઈ હકીકત નહી, મેરી કોઈ કુદરત નહી, મેં તો એક બે કસ બે બસ બંદા હૂં, એ ખ્યાલ દિલ કે અંદર પેદા હો જાવે ઉસ કો તવાજુઅ કેહતે હે, ઉસકા અલ્લાહ ને હુકમ દિયા હે.

ઈખ્લાસ- કા અલ્લાહ ને હુકમ દિયા હે કે અપને અંદર પેદા કરો, જો કામ કરો અલ્લાહ કી રજામંદી ઔર ખુશનુદી કે લિયે કરો, એ ઈખ્લાસ હે, જુબાન સે કેહને સે ઈખ્લાસ હાસિલ નહી હોતા, એ દિલ કી એક કેફિયત હે, બાતિન કી એક સિફત હે, જીસ કો પેદા કરને કા અલ્લાહ ને બંદો કો હુકમ દિયા હે.

શુક-કા હુકમ દિયા હે, જબ કોઈ નેઅમત હાસિલ હો તો અલ્લાહ કા શુક અદા કરે, એ ભી કલ્લ ઔર રૂઠ કા ફેલ હે, જીતના શુક કરોગે રૂઠ તાકત વર હોગી, ઈસી તરહ સબ-કા અલ્લાહ ને હુકમ દિય હે, કે અગર ના ગવાર બાત પેશ આજાએ તો સમજો કે અલ્લાહ કી હિકમત સે, ઉસકી મશિયત સે હુવા, યાહે મુજે એ કિતના હી ના ગવાર હો,

લેકિન અલ્લાહ કી મશિયત ઇસી મેં હે, ઇસ કા એહસાસ દિલ મેં પેદા કરના ઇસકા નામ સબ હે.

લેહાજા બહોત સે એહકામ એસે હે જે અલ્લાહ ને હમારી રૂહ કે ઔર હમારે બાતિન કે મુતઅલ્લિક હમ કો અતા ફરમાયે હે, સબ કે મોકે પર સબ કરના એસા હી ફર્મ હે જેસા કે નમાઝ પઠહના ફર્મ હે, શુક્ર કે મોકે પર શુક્ર કરના એસા હી ફર્મ હે જેસે રોજા રખના ફર્મ હે, ઇખ્લાસ કે મોકે પર ઇખ્લાસ કરના એસા હી ફર્મ હે જેસા ઝકાત દેના ફર્મ હે, ઇસી તરહ ખોફ હે, રજા હે, જોહદ, તકવા, તવકકુલ, કનાઅત, ખુશુઅ વગેરહ.

બહોત સે કામ જાદિરી ઔર જુસ્માની એતેબાર સે ગુનાહ કરાર દિયે હે, મસલન જુહ બોલના, ગીબત કરના, રિશ્વત લેના, સૂદ ખાના, શરાબ પીના, ડાકા ડાલના વગેરહ, ઇસીતરહ અલ્લાહ ને બહોત સે બાતિની કામો કો ભી ગુનાહ કરાર દિયે હે, મસલન તકબુર કરના, હસદ કરના, કિબ્ર, ઉજૂબ, રિયા, ગફલત, હિર્સ, હુબબે જાહ, હુબબે માલ વગેરહ, યે સબ બાતિની બીમારીયાં હે જે ઇન્સાન કે હાય, પાંઉં સે અંજામ નહીં દી જાતી, બલકે બાતિની રોગ હે, અલ્લાહ ને ઉસકો હરામ કરાર દિયા હે, ઔર યે ઉતના હી હરામ હે જુતના શરાબ પીના, ઝિના કરના, સૂદ ખાના, રિશ્વત લેના વગેરહ.

ખુલાસા યે કે અલ્લાહ ને ઇન્સાન કે બાતિન ઔર રૂહ કે મુતઅલ્લિક એહકામ દિયે હે, કુછ સિફાત કો પેદા કરને કા હુકમ ફરમાયા હે, ઔર કુછ સિફાત સે બચને કા હુકમ ફરમાયા હે, અગર ઇનકો કરલિયા તો અબ કહેંગે કે અપ્લાક દુરસ્ત હોગએ, અચ્છે અપ્લાક કો અપ્લાકે ફાજેલા ઔર બૂરે અપ્લાક કો અપ્લાકે રજિલા કેહતે હે.

અપ્લાક કા મતલબ એક દૂસરે સે અચ્છી બાત કરલેના યા અચ્છી તરહ મુસ્કુરા દેના નહીં હે, યે ઉસકા નતીજા હોતા હે, કયૂં કે જબ અપ્લાક દુરસ્ત હોજતા હે તો ઇન્સાન કા રવચ્ચા હર દૂસરે ઇન્સાન કે સાથ બેહતર હોજતા હે, લેકિન બુન્યાદી તોર પર ઉસ કો અપ્લાક નહીં કેહતે, અપ્લાક કી હકીકત યે કે ઇન્સાન કા બાતિન દુરસ્ત હો જાયે અપ્લાકે ફાજેલા પેદા હોજાયે ઔર અપ્લાકે રજુલા દૂર હોજાયે, ઔર બાતિન અલ્લાહ કે એહકામ કે મુતાબિક ટલ જાયે.

ઈસીલિયે નબીએ કરીમ ^{અલ્લાહનું} ને ફરમાયા ખૂબ ચાદરખો કે ઈન્સાન કે જુસ્મ મેં એક ગોશ્ત કા લોથળા હે, અગર વોહ સહી હો જાએ તો સારા જુસ્મ સહી હો જાતા હે, ઓર અગર વોહ ખરાબ હોજાએ તો સારા જુસ્મ ખરાબ હો જાતા હે, ખૂબ સમજ લો કે વોહ લોથળા ઈન્સાન કા દિલ હે. ઈસ લિયે અગર દિલ સહી હો ગયા તો સમજલો કે પૂરા જુસ્મ સહી ઈસ્તેઅમાલ હોગા, ઓર ઈસી કી સિદ્દહત પર દુન્યા ઓર આખેરત કી કામ્યાબી મોકુફ હે.

અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ હમ સબ કો ઉસકે દીન કી આલી મેહનત કે લિયે કબૂલ ફરમા કર સો ફિસદ દીન પર ઉસકી મરજી કે મુતાબિક ઓર આપ ^{અલ્લાહનું} કે તરીકે કે મુતાબિક ઓર ખાલિસ અલ્લાહ હી કે લિયે અમલ કરને કી તોફીક નસીબ ફરમાએ આમીન.

અખીર મેં અલ્લાહ જલ્લે શાનહુ સે દુઆ હે કે ઈસ કિતાબ કો આમ્મતુન્નાસ કે લિયે બાઈસે ઈસ્તિફાદહ બનાએ ઓર ઈસ અદના કોશિસ કો કબૂલ ફરમા કર ફલાહે દારેન ઓર નજાત કા જરિયા બના દે, આમીન બિ રહમતિહી સૈય્દિદિલ મુરસલીન સલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ. રબબના આતિના ફિદુન્યા હ-સ-ન-તંવ વફિલ આખિરતિ હ-સ-ન-તંવ વફિના અખાબન્નાર, વસલ્લલ્લાહુ તઆલા અલન નબિય્યિલ કરીમ બિરહમતિ-ક યા અરહમર્રહિમીન. આમીન.

જર્ને સગા કે કલ્મએ તય્યેબહ કી બાર બાર દિલ પે સગા બે અંગ હે ઉસકો હટાઈએ મશ્ગૂસ ઈસ્મે ખાત મેં હોં આપ ઈસ તરહ ઉસકે સિવા હર એક કો બસ ખૂસ જઈએ
(આખરી ટાયટલ સે શુર)

પટતે રહો નમાઝ મુજે ભી પટા કરો

પટપટકર મેરી બાતોપે અમલભી કિયાકરો

મેં હૂં તુમહારે વાસ્તે તુમ મેરે વાસ્તે

કયૂં દૂર મુજસે રેહતે હો દુન્યાકે વાસ્તે

દુન્યા તો કયા? મેં આખેરત અચ્છી બનાઉંગી

પટતે રહો મેં તુમકો ભી રબ સે મિલાઉંગી

અલ્લાહ રસૂલ હરદમ ઉસપર હો મહેરબાન

પટતા હે, દૂસરો કો પટાતા હે, બે કુર્આન

વારિસ પે ચા ઇલાહી ઇત્ના કરમ તૂ કરના

ગાફિલ તેરે ઝિક્ર સે ઉસકો કભી ન કરના